ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՃԱՄՍԵԱՑ	ԵՒԱՄՍԵԱՑ	
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ արեւմ. երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՔԱՂՈՒԱԾՔԻ ԹՎԱԿԱՆ
2 ՅՈՒՆԻՍ
MERCREDI
2 JUIN
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3436

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԻԿՈՆ ԽՕՍՔ

ՅԱՆՈՒՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ...

— · —

Շուտով կը լրանայ սպանիական եղբայրասպանութեան առաջին տարին,— եւ դեռ անորոշ է ամէն բան: Ոչ միայն անորոշ, այլ եւ չարաշուք :

Արդարեւ, քանի կ'երկարաձգուի այս ահռելի սպանդը, որ չատ կը յիշեցնէ ռուսականը, այնքան կը մթագնի հորիզոնը, նոր բռնութիւններ, նորանշան ամպերով :

Ահա վերջին դէպքը.— կրակ դերմանական մարտանաւի մը վրայ, փոխադարձաբար կրակ՝ սպանիական քաղաքի մը դէմ: Զոհեր երկու կողմէն ալ, եւ ահռելիներու կ'ըրուող մը որ չես գիտեր ո՛ւր կրնայ յանգիլ :

Ո՞վ է պատասխանատուն այս նոր դէպքերուն :

Մինչեւ հիմա կրցա՞ծ են ճշդել թէ ո՛վ էր պատասխանատուն աշխարհասպան սպանդին, 1914ի պատերազմին...

Պոլիտիկոսներու համար՝ «մանրամասնութիւններ» են ինչպէս պատասխանատուները, նոյնպէս պատահած դէպքերուն զոհերը :

Տեսէք, օրուան վարիչները կը գոհանան ցաւ յայտնելով երկու դէպքերուն համար, եւ կ'աղաչեն, երբեմն ալ կը պաղատին, որպէսզի նորէն սառնի բաներ չպատահին: «Զգուշացէք, ի սէր Աստուծոյ. արդէն կրակի վրայ նստեր ենք, նոր փորձանքներ մի հանէք»...

Եւ ի՞նչ կրակ: Ամէն մէկը կայծ մը, դիւրավառ նիւթ մը, վառելափայտ կամ քարիւղ նետած է հնոցին մէջ, եւ հեռուէն կը դիտէ, մինչ ամբողջ ժողովուրդ մը կը կոտորուի մէկ տարիէ ի վեր, քաղաքներ կը վրիժն, վաստակներ կ'ոչնչանան, որբերու եւ այրի – ներու բազմութիւնները արդէն կը հաւասարին բանակներու :

Անշուշտ միջոցներ ձեռք առնուած են պատերազմը սահմանափակելու, այլ եւ «մարդասիրի» վիճակի մը վերածելու համար:

Այսպէս, արգիլեցին դէնքի եւ ռազմանիւթի արտածումը, մինչդեռ պէտք եղածէն աւելի ամբարուած էր արդէն, երկու կողմերուն համար ալ :

Արգիլեցին կամաւորներու ապաքումը,— երբ արդէն բանակի մը չափ ուժ կը ներկայացնեն անոնք, դարձեալ երկու ճակատներուն վրայ :

Եւ, ժողով ժողովի վրայ գումարելով, առաձգական բանաձեւ մը մշակեցին,— ոչ - միջամտութիւն: Մինչդեռ, միջամտութեան ձեւ չմնաց որ կատարուած չըլլար, երկարաձգելու համար քաղաքական պատերազմը:

Եւ հիմա մանուկներ ու կիներ կը հաւաքեն, անոնց համար ուտեստ ճարելու միջոցներ կը փորձեն:

Ձիւղ ինչպէս հայկինչ սարսափներու չըլլանին:

Այն առեն հաւաքական գործողութիւն մը պիտի բաւէր խափանելու ե՛ւ չարդը ե՛ւ աւարը, մնացեալ ահ ու սարսափով: Այսօր ալ, կրնային սկիզբէն իսկ, եթէ ոչ խափանել, գոնէ սահմանափակել սպանիական արհաւիրքը :

Բայց ոչ. չահեր կան անձնական եւ հակամարտ: Ծրագիրները գոյն-ղգոյն: Ո՞ւր պիտի գտնեն այսքան բեղուն ռազմադաշտ մը, —Սպանիան ինքն իր մէջ պատակտուած, երկու - երեք ճակատի բաժնուած, մէկը միւսը ղեհանելու երդումով զինուած :

Եւ արիւնը կը հոսի, դաւերն ալ իրարու կը յաջորդեն: Մխայն մէկ բանի մէջ համաձայն են, իրար կը դիմաւորեն աչքն ու ճակատը, կարմիրն ու դեղինը,— չըլլա՛յ թէ մեր երդիքն ալ բռնկի ...

Այս է որ կը կոչուի պահպանել խաղաղութիւնը :

Վեց ամիսէ ի վեր, այնպէս կը կարծուէր թէ վճռական չրջանի մը հասած է սպանիական սպանդը:

Եւ սակայն, քանի կ'երկարաձգուի կռիւը, այնքան կը բարդանայ կացութիւնը:

Երկու կողմերն ալ, հանրապետականներն ու ազգայնականները, իրենց կռնակն ունին հսկայական ուժեր եւ նոյն ուժգնութեամբ կը չարունակեն փոխադարձ յօշոտումը :

Ապստամբները չկրցան գրաւել ոչ Մատրիտը, ոչ ալ Պիլպաօն: երկու քաղաքներուն մէջ ալ վճռական դեր կը կատարեն օտար մասնագէտները, ինչպէս ազգայնական ճակատին վրայ :

Գաղտնիք չէ որ եթէ Սպանիացիները ուզեն իսկ, պիտի չկրնան զադրեցնել պատերազմը եւ միջին ճամբայ մը գտնել: Ինչպէս իրենց զէն ու զրահը, նոյնպէս ներչնչումը դուրսէն ըլլալով, հանրապետականներն ու այսպէս կոչուած ֆաչականները ազատ չեն վճիռներ արձակելու իրենց հայեցողութեամբ: Եւ արդէն շատ ուշ է ատոր համար:

Սպանիական սպանդը կրնայ դադրիլ այն առեն, երբ խորհրդակի կամ նահանջէ արտաքին ազդակներէն մէկը,— խորհրդայինը կամ ֆաչականը: Ուրիշ խօսքով, երբ երկու կողմերը համոզուին թէ մինակ են:

Այդպիսի հեռանկար չի տեսնուիր այժմ, եւ դժուար թէ տեսնուի ապստամբեալ :

Պայքարը հասած է իր սառակազոյն, ճակատագրական աստիճանին: Մէկ օրչնմիւսը պատահած դէպքերն ալ միշտպատրուակներ կ'ընծայեն մէկ եւ միւս կողմին — արտաքին ազդակներուն — աւելի վճռական դեր կատարելու համար:

Նոր ճիգ մըն է որ կը փորձուի յանուն խաղաղութեան, երբ սպանիական կրակը արդէն կ'ոստոստէ ծովերուն վրայ, սրելով կռիւներուն ահռելի ախորժակները :

*Աղաղակ

ԼԵՌՆ ԳՈՂՑ

Դիմում էի ես մի ծեր հովվի, որ ապրում էր մեր գյուղի մոտակայքում, որպեսզի նա ինձ ցույց տա ճանապարհը դեպի լեռները, որոնք պետք էր հատել ինձ՝ մյուս կողմ անցնելու համար։ Ես ուզում էի գնալ Ալաշկերտ։ Ինձ ասել էին, որ այնտեղ ապրում է մի հին ընկերս, որին ես չէի տեսել տասնհինգ տարի։ Ես ուզում էի նրան տեսնել, նրա հետ մի քանի օր անցկացնել, հետո նորից վերադառնալ։

Ես գիտեի, որ ճանապարհը դժվար է, և ուզում էի ինձ համար ուղեկից վարձել։ Բայց ոչ ոք չէր համաձայնվում ինձ հետ գնալ։ Ամեն մարդ ինձ ասում էր, որ ճանապարհը վտանգավոր է, որ ճանապարհին կարող են ինձ սպանել, կամ ես կարող եմ ընկնել անդունդը։ Ես ինքս էլ գիտեի, որ ճանապարհը վտանգավոր է, և ուզում էի ինձ համար ուղեկից վարձել։ Բայց ոչ ոք չէր համաձայնվում ինձ հետ գնալ։ Ամեն մարդ ինձ ասում էր, որ ճանապարհը վտանգավոր է, որ ճանապարհին կարող են ինձ սպանել, կամ ես կարող եմ ընկնել անդունդը։

Ես գիտեի, որ ճանապարհը դժվար

ՀԱՅԿՈՄԿՈՆԻ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅԱՄԲ

Հայկոմկոնի համար պատասխանատվության կանոնադրության 1-ին հոդվածի համաձայն, Հայկոմկոնի անդամ կարող է ընդունվել 18 տարեկան հասակից սկսած, որ ընդունում է Հայկոմկոնի ծրագիրը, կանոնադրությունը, կատարում է նրա որոշումները, վճարում է անդամավճարը և աշխատում է Հայկոմկոնի կազմակերպություններից մեկում։

Հայկոմկոնի անդամ ընդունելու մասին դիմումը քննում է կազմակերպության ընդհանուր ժողովը, որի որոշումը հաստատվում է կազմակերպության կոմիտեի կողմից

է խոստանալ այսպէս — «Կոմինտէրնը կը ջանայ կրակի տալ Եւրոպան, զոհացնելու համար համայնավարութեան ամենադլխաւոր պահանջը — բոլոր կարելի եւ երեւակայելի միջոցներով խթանել համաշխարհային յեղափոխութիւնը»:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԻՋԵՒ ԿՆՔՈՒԱԾ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ ՍԱՆՃԱՔԻ ԵՒ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԱՍԻՆ

— • —

Ինչպէս հաղորդած էինք, շաբաթ օր երկու համաձայնութիւններ կնքուեցան Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ միջեւ, Ալէքսանդրէթի Սանճաքին եւ Սուրիոյ սահմաններու մասին:

Դաշնագիրներէն մէկը, որ կ'ապահովէ Սանճաքին հողային ամբողջութիւնը, կը նախատեսէ երկու սպայակոյտներուն գործակցութիւնը, ի հարկին հաւաքական գործողութիւն մը կատարելու համար: Դաշնագիրը կը գծէ նաեւ այն պայմանները որոնց մէջ երկու պետութիւնները պիտի գործակցին, եթէ վտանգուի Սանճաքին իրաւական վիճակը:

Թուրքիոյ եւ Սուրիոյ սահմանագլուխին վերաբերեալ համաձայնութիւնը կը հաստատէ այդ սահմանագլուխին վերջնական հանգամանքը եւ ի'նքնաշխատօրէն անոր անբռնաբարելիութիւնը: Ակէ զատ երկու պետութիւնները յանձն կ'առնեն թրքական եւ սուրիական հողի վրայ արգիլել որ եւ է գործունէութիւն միւս երկրի կարգադասքին եւ ապահովութեան դէմ:

Մասնաւոր յօդուած մը կը ճշդէ թէ սահմանագլուխին ֆրանսական երաշխաւորութիւնը պիտի պահպանուի հոգատարութենէն վերջն ալ: Այս կէտին մէջ Ֆրանսայի ստորագրութիւնը յանձնառութեան տակ կը դնէ թէ Ֆրանսան եւ թէ Սուրիան: Ֆրանսական եւ թրքական կառավարութիւնները այժմէն յանձն կ'առնեն որ Սուրիան ալ ստորագրէ այս դաշնագիրը:

Այս երկու համաձայնութեանց կցուած են հաւաքական յայտարարութիւն մը, առեւնագրութիւն մը եւ նամակներու փոխանակութիւն մը: Յայտարարութիւնը կը հաստատէ ֆրանսական եւ թրքական բաղաքականութեանց համերաշխութիւնը, Լօզանի դաշնագրով հաստատուած հողային կարգ ու սարքի պահպանումը, խաղաղութեան ամրապնդումը, այդ նպատակով զործակցութիւն՝ Ազգաժողովի ծոցին մէջ եւ ապահովութեան ամրապնդումը արեւելեան Միջերկրականի մէջ: Այս սկզբունքներէն ներշնչուելով յանձն կ'առնեն յարգել Սուրիական եւ Լիբանանեան հողին ամբողջութիւնը եւ աջակցիլ Սուրիոյ եւ Լիբանանի ազատագրութեան, համաձայն Ազգաժողովի կանոնները եւ Փքրանքեւսուրիական եւ Ֆրանքեւլիբանանեան համաձայնութեանց տրամադրութեան:

Առեւնագրութիւնը կը ճշդէ երկու պետութեանց յանձնառութիւնը՝ Սուրիոյ փոխանցելու համար զանազան պարտաւորութիւններ որ կը բխին հոգատար իշխանութեան կոմիտէ իր անունով եւ իր հաշուոյն կնքուած համաձայնութիւններէ: Իսկ նամակներու փոխանակութիւնը կը կարգադրէ հպատակութեանց փոխոխութեան խնդիրը, որ առկախ կը մնայ տարիներէ ի վեր:

Տեղական թերթերը նորէն կը շեշտեն թէ բանակցութեանց բարեյաջող ելքը պիտի նպաստէ անդամ մը եւս ամրապնդելու Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ բարեկամական յարաբերութիւնները եւ կարգադրելու որ եւ է խնդիր որ կապ ունի Թուրքեւսուրիական յարաբերութեանց հետ:

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐՂՈՎ

Մոնսոլինի վերջերս կարգ մը յայտարարութիւններ ուղղելով ամերիկեան թերթի մը, յայտնած էր թէ կարելի է համաձայնիլ սպառազինութեանց կրճատման մասին, եթէ ժողովի մը նախաձեռնութիւն ստանձնէ Մ. Նահանգներու նախագահը: Այս առթիւ «Առաջնորդ»ը կարելի կը գտնէ զործակցութիւն մը՝ Ֆրանսայի, Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Իտալիոյ եւ Լեհաստանի միջեւ: Միջազգային մամուլը կրկին կ'արծարծէ այս հարցը, հետեւողութեամբ խոսքերուն մամուլին:

Սելանիկի զինուորական հիւանդանոցը վառեցաւ, կայծակ ինկած ըլլալով չէնքին վրայ, ահռելի փոթորիկ մը վերջ: Կարելի եղաւ ժամանակին պարպել 450 հիւանդները:

Համաբուհական մուխին մը կազմուեցաւ Վիէննայի մէջ, ոչ միայն Աւստրիոյ, այլեւ բովանդակ աշխարհի արիական տարրերուն միջեւ զործակցութիւն հաստատելու համար, թէ մտաւոր եւ թէ անտեսական գետնի վրայ: Միութեան նախագահն է զործարանատէր մը: Կասկածողներ կան թէ այս կազմակերպութիւնը նախկին զերման ժողովրդական միութիւնն է, շեշտուած ազգայական քաղաքականութիւն մը վարելու համար:

Երկաթուղիներու շինութիւնը կը շարունակուի Թուրքիոյ մէջ: Հանրօգուտ շինութեանց զործակալը յայտնեց թէ 17 միլիոն ոսկի ծախսած ենայս տարի: Սըվազէն Տիվրիկ պիտի վերջնայ սեպտեմբերին: Կը յուսան պիծը երդնկա հասցնել 1938 սեպտեմբերին, իսկ 1939 սեպտեմբերին ալ Կարին: Մը բազրուած է նաեւ Տիարպէքիրը միացնել Մուսուլի:

Եթովպիոյ նոր մայրաքաղաքը պիտի հաստատուի Տէսիէի մէջ, ուր պիտի հանդիպին Մասովայի եւ Աասպի (Էրիթրէա) ճամբաները: Զանազան պետութեանց հիւպատոսութիւնները Տէսիէ պիտի փոխադրուին, իսկ Աասիս - Ապէպան պիտի մնայ առեւտրական մայրաքաղաք: Այս տեղափոխութեան գլխաւոր պատճառը այն է որ կարելի չէ երկաթուղիով միացնել Աասպը, Տէսիէն եւ Աասիս - Ապէպան:

Փարիզ

Փարիզի Հ. Ը. Դ. «Հրազդան» խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը 3 յունիս, հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, 6 Ալընիւ ս'Իթալիի սրճարանի վերնայարկը: Պարտաւորիչ ներկայութիւն անդամատեարներով:

Անիէր-Պուա-Քոլոնպի Ազատ ենթակոմիտէի ընկերական ժողովը 3 յունիս, հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, սովորական ճաւաքատեղին:

ՄԱՅԻՍ 28

Կազմակերպուած Պանեէօ-Քաշանի Արծիւ ենթակոմիտէի կողմէ

5 յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին

Քաշանի քաղաքապետարանին նորակառոյց շէնքին մէջ:

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ **Լ. ՀՈՐՄԻՍԵԱՆ**

Կը խօսին Ֆրանսացի ընկերվարական ԹԱՆԿԻ ՓՐՈՓԱՆ

(Ֆրանսացի ամենաերիտասարդ երեսփոխանը)

եւ ընկ. Ե. ՃԱՆԿԻԶԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն՝ ՕՐ. ԱՍՏՂԻԿ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ, Պ. Պ. Գ. ՄԻՀԷՏԵՐԵԱՆ, Է. ՍԷՐՃԵԱՆ (երգ.), ՕՐ. Մ. ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ, ՕՐ. Հ. ԳԱԶԱԶԵԱՆ, ընկեր ԶԱՐԵՀ ՂԱՐԻՊԵԱՆ (արտասանութիւն):

Հայկական պարեր «Սիփան-Կոմիտաս» երգչախումբի անդամներուն կողմէ:

Պ. ԺՕՐԺ ՇԱՀՊԱՐՈՆԵԱՆ (Թատ):

Կէս գիշերէն վերջ հայկական եւ եւրոպական պարեր առաջնորդութեամբ Gario Canti յայտնի նուագախումբի:

ԴԻՒՐԱՄԱԶՁԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ ՃՈՒ ՊԻՒՖԷ:

Մուտք 3 ֆր.:

Հաղ. միջ.— փոթի տ'Օրլէանէն FI օթօպիւսը, շաբթէէն եւ սէն միշելէն 93 օթօպիւսը, իջնել՝ մէհի տը Քաշան:

ՄԱՅԻՍ 28Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Կազմակերպուած Հ. Ը. Դ. Լիոնի Վարանդեան կոմիտէի կողմէ:

5 Յունիս շաբաթ երեկոյ ժամը 8·30ին Գ. թաղապետարանի սրահին մէջ:

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ **Պ. Ն. ՄՈՒՍԱՃԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻՆ **ՔՆԿ. Շ. ՄԻՄՈՓԵՍԵԱՆ**

ԵՒ **S. F. I. O.**Ի ԿՈՂՄԷ ԸՆԿ. **BORDAT**

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ,

Հ. Ը. Դ. Վալանսի կոմիտէին կողմէ

5 յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 8·30ին, պետ. թատերասրահին վերնայարկը

Foyer de Théâtre

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **Ե. ԳԱՄԲԵՏՆ**

— o —

ՍԷՆԹ'ԷԹԻԷՆԻ ՄԷՋ. ՅՈՒՒԻՍ 6ԻՆ

ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ, 3 ՈՒՆԻՍ 13ԻՆ

Ընկերահամակրական խնջոյք Մայիս 28ի առթիւ

Կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյի Հ. Ը. Դ. Զաւարեան կոմիտէի կողմէ

5 յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Գաբակէօզեանի սրահին մէջ, բիւ տը լա ցէֆնան, Իսի:

Գեղարուեստական բաժինի՝ երգ. արտասանութիւն եւլն:

կը նուագէ ԹՈՒՌԻՍՏ ԳԱՐԵԳԻՆ:

Մուտք 5 Ֆրանք:

Ընտանեկան դաշտահանդէս

Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Ս. Անթուանի ենթամասնաճիւղի կողմէ

Կ. ԽԱՉԻ ՕՐՈՒՆ ԱՌԹԻԻ

6 յունիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Նաճարեանի ագարակը, Դամբաներ Ռոզերի լէ Բէն տը Պասթիտ, ծառախիտ եւ օդասուն պարտէզին մէջ. Ս. Անթուան:

Կը խօսի Տիկ. Ն. ՔԻՊՐԻԹՃԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին, խմբերգ, մեներգ, արտասանութիւն, կենդանի պատկերներ, հայկական պարեր եւ անակնկալներ Սէնթ Անթուանի սանուհիներու կողմէ:

Ադամեան թատերախումբը կը ներկայացնէ զաւեշտ մը:

Մուտք 3 ֆր.:

Հաղ. միջ.— փլաս տ'Էքսէն առնել թիւ 26 հանրակառքը եւ իջնել Օքթրուա Սէնթ Անթուանէն մէկ կայարան վեր:

Թատերական ներկայացում Տհսինի մէջ

Կազմակերպուած՝ Հ. Ը. Դ. Տէսինի կոմիտէի կողմէ

6 Յունիս, կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Հ. Ը. Դ. Տան մէջ:

Կը ներկայացուի «ՎԱՆԱԿԱՆԻՆ» չարունակութիւնը՝

Աւազակապետը եւ Թիապարտը

(6 արար)

Երգահանդէս Տիկ. Արփիկ Արղութեանի

4 յունիս ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին

Salle de Concert de l'Ecole Normale de Musiqueի մէջ

78, Ռիւ Քարտինէ եւ 114ալիս Պուլ· Մալզերպ:

Յայտագրին մաս կը կազմեն Gluckի, Կապրիէլ Ֆօռի Տիւպրքի, Շուպէրթի, Քլինկի, Ֆօրօտինի, Մուսորկսկիի, Զերեվինինի, Ֆօռի կտորները ինչպէս նաեւ Ռ. Մելիքեանի եւ Գ. Ալէմշահի գործերը· դաշնակով կ'ընկերանայ ռուսական օփերայի շէֆ տ'օրքէսթր **A. LABINSKY**

Տոմսերու գինն է 20, 15, 10 եւ 7 Ֆր·, կարելի է գտնել Գրասուն Հրանտ Սամուէլ:

Թատերական Ներկայացում

Ալֆորվիլի Կ. Խաչի Մասնաճիւղին կողմէ

Ի նպաստ Սալմիայի տարագիր մանուկներու.

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ **ՂԱՐԱԳԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ**

Ղեկավարութեամբ եւ մասնակցութեամբ դերասան ՈՒԶՈՒՆԵԱՆի:

5 յունիս, կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Ալֆորվիլի քաղաքապետարանի սրահին մէջ, 142 rue Villeneuve:

Գիները՝ 5, 3 եւ մանուկներու 1 Ֆր.:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ քոնի՞ քովիկ ոտք կարող գործաւորուհիներ· Տեւական գործ· Դիմել Յ. ՎԱՐԴԱՊԵՏԵԱՆի, 2 Rue Pierre Mareel Gentilly, Seine. Հաղ. միջ.— Փորթ տ'Օրլէանէն առնել 125 թիւ օթօպիւսը (1 քիլոյ)

Champs Elyséesի մօտ

ՀԱՅ ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԸ

ՏՆՕՐԷՆ՝ ՀԱՆՐԱՊԱՆՈՑ

Մ. ՀԱՅԿ

Restaurant LE LORD

Paris

9 rue Lord Byron

à l'angle de la rue Balzac

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

ՄԱՔՈՒԽ, ԹԱՐՄ, ՀԱՄՈՎ, ՄԱՏՋԵԼԻ ԳԻՆ

Հ. ՁԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԱԾ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԱԾ

44 Rue Dunkerque (ՄԷՋՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:

Առաւօտները ժամադրութեամբ:

Agence de Voyage et de Tourisme

OCEANIA

Paris — 4 Rue de Castellane — Tel. Anjou 22-24, 22-25

Marseille — 54 Rue de la République — Tel. Colbert 09-42

Ճամբորդային եւ ծովային ճամբորդութեան համար տոմսակներ, ամէն տեղի համար, նպաստաւոր պայմաններով: Գաղթականական գրասենեակ, վաւերացուած կառավարութենէն: Կը կատարենք օրինական ձեւակերպութիւնները հարաւային եւ կեդրոնական Ամերիկայի ճամբորդներու համար:

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République** — Մարսէյլ, Tél. C.47-22 եւ C.74-51

ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris** — Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:

Յոմսակներ՝ ամէն տեղի համար: Հայ ճամբորդներու հաշտ վասնաւոր գին: Ընդունք թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ՍԻՆԷՄԱ

3 յունիս, կիրակի երեկոյ ժամը 9ին, շաւիրիկեան սրահին մէջ, 5 rue de l'Eclipse

Կը ներկայացուի ԱՒԱԶԱԿԱՊԵՏԸ

(հայերէն տառերով)

եւ ՇԱՌԼՕ (Գառմէնի դերին մէջ)

Մուտք՝ 1.50 Ֆր., փոքրերու 0.75:

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Ցառաջիկայ հաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ վաղը, հինգշաբթի 3 Յունիս ժամը 21ին, Ecole des Langues Orientales մէջ, 2 rue de Lille, Paris.

Դասախօս՝ Պ. ՁԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՓՆՏՈՒՑԻՉ ԵՒ ԿԱՐԴԱՑՂԵՐ

երրիցակի երգի՝ «Մ Ե Ղ Ո Վ»

փալիսի եւ շղանի Յառաջիկայ

Ը Ա Հ Ա Ն Ց Ե Ա Ն

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

Կը փնտռուի Զառայի Տօնիկ էվճուկեանի ազգական հօրեղբօր աղջիկները՝ Մէհսիմիա եւ Արմենուհի էվճուկեանները: 1924ին Յունասանմէն որբերու հետ միասին Եգիպտոս մեկնած են: Իմացնել Մարիամ Ղուկասեանի, 23, Rue Danton, Issy les Moulineaux, Seine, France: Արտասահմանի թերթերէն կը խնդրուի արտատպել:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe LYON.

Dancing-Cigale, պարահանդէսամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին՝ կգիշերները ժամը 8.30ին:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

CinémaBEXY

Rue Feuvre Lafayette, angle Garibald

ԵՐԿԵՐԵՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼԸ _ ԱՂԵՒ

Գրեց՝ Մ. Ա. ԱԼԴԱՆՈՎ

Ռուսերէնէ թարգմանեց ԱՐՄԵՆԱԿ ՄԵԼԻՔ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Դէպեւակին բաւականաչափ փաստեր հաւաքեց Ազեւի դէմ· բայց փաստերը, ինչքան էլ նրանք լուրջ լինեն, երբեմն տարրեր կերպով են բացատրւում: Այդ ժամանակներում, չարամտութիւնից եւ թեթեւամտութիւնից դրդուած, աննպատակ լուրեր էին տարածւում ամենայայտնի մարդկանց հասցէին անդամ: Մի անգամ Գոգը Պլեխանովին յայտնեց, որ կուսակցութեան մէջ Ազեւի դէմ լուրեր են պտտւում: Պլեխանովը անհոգ կերպով պատասխանեց· « Իմ եւ Լաւրովի մասին էլ նոյն բաներն էին ասում »:

Այդ ժամանակ Ազեւը մի անհատանելի հերոս էր, մեծ համարումով ընդունւող եւ համարեա մի սուրբ՝ իր կուսակիցների համար:

V.

Ազեւին մերկացրեց Բուրցեւը: Որպէս «քամբասող» պատուոյ դատարանում նրան ոչ ոք ձեռք չը տւեց: 17րդ նիստից յետոյ, այսինքն համարեա դաւի վերջում (ընդամէնը 18 նիստ տեղի ունեցաւ), Վերա Ֆիդները ասաց Բուրցեւին, « Դուք սարսափելի մարդ էք, դուք քամբասեցիք հերոսին, ձեզ մնում է միայն անձնասպան լինել »: Բուրցեւը պատասխանեց· « Ես անձնասպան կը լինեմ, եթէ պարզւի, որ Ազեւը մատնիչ չէ »:

1906 թւի մայիսին «Անցեալ» թերթի խմբագիր Բուրցեւին զաղանի կերպով ներկայացաւ մի անծանօթ երիտասարդ եւ ինքն իրեն յանձնարարեց բաւական անսպասելիօրէն· « Ըստ իս եւ էս - էր եմ, իսկ ծառայում եմ Ոսիկանութեան մէջ »:

Այս ձեւի յանձնարարութիւնը այնքան էլ յաջողութիւն չէր խոստանում երիտասարդին: Նրա կեղծ անունն էր «Մ լեխայլովսկի»: Բուրցեւի տեղ ուրիշը երեւի կը խնդրէր «Մլեխայլովսկուն» հետանալ: Բայց Բուրցեւը վարւեց այնպէս, ինչպէս թելադրեց իրեն իր խելացութիւնը: Նա պատրաստ կերպով մօտեցաւ Ոսիկանութեան պաշտօնեային: Մարդ - Բուրցեւը ընդունեց Մարդ - Մլեխայլովսկուն· եւ լաւ արեց: Պարզուեց, որ Ոսիկանութեան պաշտօնեայ սոց· յեղափոխականը ուղղակի եւ արժէքաւոր լրատու է: Նա բազմաթիւ հետաքրքրական տեղեկութիւններ տւեց, որոնցից անհամեմատ ամենահետաքրքրականը այն էր, որ սոց· յեղափոխական կուսակցութեան մէջ կայ չափից դուրս կարեւոր մի լրտես, որ յայտնի է Ոսիկանութեան մէջ «Ռասկինի» կեղծ անւամբ:

Բուրցեւը չատ լաւ էր ճանաչում սոց· - յեղափոխական կուսակցութեան պարագլուխներին: Նա սկսեց մտածել, թէ ո՞վ կարող է լինել այդ « Ռասկինը »: Բայց ոչ մի եզրակացութեան չը յանգեց:

Սարսափելի ժամանակ էր՝ 1906 թիւը: Բուրցեւին հետեւում էին: Նա նրկատել էր այդ, բայց առանձին նշանակութիւն չէր տալիս, որովհետեւ նա այնքան էլ մեծ յանցանքներ չուներ:

Մի անգամ ամառը, Բուրցեւը դուրս եկաւ զբօսանքի: « Այդ անգամ ես նոյնիսկ մոռացայ նայելու, թէ արդեօք ինձ հետեւո՞ւմ են, թէ ոչ »: Ճանկարծ նրա աչքին ընկան ծանօթ դէմքեր՝ կառքի մէջ· Ազէֆն էր իր կնոջ հետ:

Բուրցեւը գիտէր, որ Ազեւը լինելով մարտական կազմակերպութեան դէկ վարը, հետեւաբար Ռուսաստանի ամենավտանգաւոր յեղափոխականն էր: Նրա կինը շարքային սոցիալիստ էր: 1906 թուին ահաբեկիչների առաջնորդի հետ ունեցած ծանօթութիւնը կարող էր շատ անցանկալի հետեւանքներ ունենալ, մանաւանդ որ Բուրցեւի յուսից ամենայն հաւանականութեամբ լրտեսներ էին մտ գալիս: « Ազեւի կնոջ հետ ես լաւ ծանօթ էի եւ ինձ սարսափեցնում էր այն միտքը, որ կարող է պատահել նա ինձ բարեւի »:

(Շար.)

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER GABOSIAN
17, Rue Damrémont PARIS (18e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
3
ՅՈՒՆԻՍ
JEUDI
3 JUIN
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3437

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՅ - ԱՐԱԲԱԿԱՆ

Թերեւս ոչ մէկ առեն այնքան բան գրուեցաւ հայ - արաբական յարաբերութեանց մասին, որքան Ալէքսանտրէթի տագնապին առթիւ :

Երբ տագնապը սուր հանգամանք չէր ստացած տակաւին, Սուրիոյ Ազգային Բլոքը վերապահ, թերեւս ալ կասկածոտ դիրք մը բռնած էին հայ գաղթականութեան հանդէպ : Եւ անախորժ դէպքեր ալ պատահեցան ինչպէս Պէյրութի, նոյնպէս Հալէպի մէջ :

Սակայն, երբ Թուրքերը հետզհետէ փրփրեցան, եւ Հայերու անունն ալ խառնեցին վրան - բաց խեղկատակութեամբ, ամէնէն նախապաշարուած Արաբն ալ ղգաց թէ որքան ծուռ գաղափար կազմած է իր հիւրընկալած ժողովուրդի մասին : Իսկ աչքերն ու միտքերը աւելի բացուեցան, երբ Թուրք թղթակիցներն ու դործակալները քնարերը սուսերու ցուցահանդէս մը սարքեցին, երկու ժողովուրդները իրար ձգելու համար :

Այդ օրերու պատմութիւնը չէ որ պիտի պատմենք : Բոլորդ ալ դիտէք որ ինչպէս Ալէքսանտրէթ - Անտիոքի, նոյնպէս ամբողջ Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ եւ այլուր հայ ժողովուրդը պահեց իր պաղարիւնը, զգուշացաւ թրքական դաւերէն եւ միշտ մնաց Արաբին հետ :

Մնաց որ, արդարութիւնն ալ այն կողմն էր : Թուրքիա ի զուր կը փորձէր պղտորել ջուրերը, իրարու դէմ հանելու համար երկու ժողովուրդներ որոնք դեռ նոր ազատած էին իր ժանիքներէն :

Հիմա որ գաւը չահուած է, կարելի առաւելութիւններով, եւ այլեւս պատմական «Սանճաք»ը վերջնապէս մաս կը կազմէ սուրիական պետութեան, նորէն սեղանի վրայ կուգայ հայ - արաբական յարաբերութեանց խնդիրը :

Ալէքսանտրէթի խնդիրը միջազգ մըն էր : Անդին կայ բուն հարցը — Սուրիոյ անկախութեան հռչակումը, որ իրականութիւն պիտի դառնայ մինչեւ երեք տարի :

Արդ, մենք ալ, մեր կարգին, անհրաժեշտ աշխատանքներուն ձեռնարկե՞ծ ենք, նոր կացութեան պահանջները դիմաւորելու համար :

Այս հարցումը կ'ուղղենք անոր համար որ, մենք վարժուած ենք, ընդհանրապէս, եռանդ սպառել տագնապալի կամ հանդիսաւոր օրերու մէջ, յետոյ բախտին ձգել ամէն բան : Եւ այս՝ քիչ մը ամէն տեղ :

Արդ, այս օրերս ուշադրաւ աշխուժացում մը կը նկատուի հայկական մամուլին մէջ, նորէն իրրեւ հետեւանք զանազան դէպքերու :

Տեսակցութիւններ, հանդիպումներ, հաւաստիքներ :

Քանի մը շաբաթ առաջ, Դահլիզի ռամկավար օրկանը տեսակցութիւն մը ունեցած էր Տոքթ. Շահպէնտէրի հետ, որ դեռ նոր վերադարձած իր հայրենիքը, տասնամեայ ազատէ մը վերջ : Արաբ ղեկավարը, որ այսօր - վաղը կրնայ նախարար դառնալ, ուրախութիւն յայտնելով հայ – արաբական յարաբերութեանց բարելաւման առթիւ, հետեւեալ թելադրութիւնն ըրած էր.

— « Բարեկամական պատգամս ըլլայ ձեր հայրենակիցներուն. միշտ եղէք համարաբական շարժումին հետ. ձեր լաւ ըմբռնուած շահը այդ կը պահանջէ » :

Մայիսի վերջերը Պէյրութի « Ազդակ »ն ալ տեսակցութիւն մը կ'ունենայ Տոքթ. Շահպէնտէրի հետ, որ կը յայտարարէ.

— « Մենք շատ գոհ ենք Հայերու դիրքէն թէ՛ Սուրիոյ եւ թէ՛ Սանճաքին մէջ : Հայերու հանդէպ մեր ունեցած վստահութիւնն ու համակրանքը աւելի ամրացան վերջերս, տեսնելով որ անոնք համարաբական շարժման կողմնակից են եւ կ'ուզեն արաբական երկիրներու միացումն ու ուժեղացումը : Եգիպտոսի մէջ ալ Հայերու մօտ տեսայ այդ զգացումը : Սուրիոյ անկախացման համար Հայերը համակրանք ցոյց տուին շատ շնորհակալ ենք : Մենք ամէն տեղ Հայերը կը նկատենք մեր բարեկամները եւ վստահ ենք որ անոնք որ եւ է առանձին քաղաքական նպատակներ չեն հետապնդեր մեր երկրին մէջ եւ իրենց ձգտումներն ու իտէալները միացուցած են մերինին հետ :

Մայիս 23ին, Դամասկոսի մէջ կը սարքուի հայ - արաբական մարզահանդէս մը, հովանաւորութեամբ Տոքթ. Շահպէնտէրի : Մրցումին կը մասնակցին արաբական «Ֆէյհա» խումբը եւ Հ. Մ. Ը. Մ.Ի առաջին խումբը : Ուժերը անհաւասար ըլլալով, հայկական խումբը կը շահի մրցումը, 5 — 1 :

Բայց բուն հարցը այս դնդախաղի մրցումը չէ, այլ անոր բարոյական արժէքը : Մրցումը կը դառնայ փայլուն ցոյց մը հայ - արաբական եղբայրութեան : Հ. Մ. Ը. Մ.Ի անդամներէն երիտասարդ մը արաբերէն բանախօսութեամբ մը ողջունելով Սուրիոյ ազգային հերոսը, կ'ըսէ.

— « Մենք, Հայերս, իրրեւ Սուրիացի բաղաքացիներ, միշտ ձեզի հետ ենք, ոչ միայն մարզադաշտին վրայ, այլ եւ դուրսը՝ արտադին աշխարհին մէջ » :

Փոխադարձ « կեցցէ »ներ կը թնդացնեն օդը, ընդհանուր խանդավառութեան մէջ :

Արձանագրելով այս բարենչան երեւոյթները, կ'ուզէինք հաստատել թէ անոնք նախապատրաստ կը կազմեն ծրագրեալ եւ տեւական աշխատանքի մը : Բարեկամութիւններն անդամ դիտակից աշխատանք, մշակում եւ օդ ու ջուր կը պահանջեն :

Որ եւ է մեղրալուսնին ի վերջոյ կը դառնայ յիշատակ մը ինչպէս անհատական, նոյնպէս քաղաքական կեանքի մէջ : Հարկ է տպաւորութիւնները, առօրեայ տեսութիւնները հաշտեցնել իրականին պահանջներուն հետ :

Այդ հողը ունինք մասնաւորապէս արեւելքի մէջ :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՆԳԼԻՈՑ, ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՁԻԳԵՐԸ ՆՈՐ ԲԱՐԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԱՆԽԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

— o —

Նոր մարտահրաւէր ապաւիսական չուրեռուն մէջ

— o —

Ամերիայի ամբակոծութեան խնդիրը լարած է մանաւորապէս Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ դիւանագիտական մեքենան, որ երկու օրէ ի վեր կը բանի անընդհատ : Երկու կառավարութիւններն ալ արտակարգ ճիգեր կը թափեն, որպէսզի Գերմանիա եւ Իտալիա եան առնեն իրենց որոշումը եւ չարունակեն մասնակցիլ չէղոքութեան յանձնախումբին աշխատանքներուն, ինչպէս եւ Սպանիոյ միջազգային հսկողութեան : Գերմանիա երաշխաւորութիւններ պահանջած ըլլալով, ծրագիրը մը կ'որոճան Լոնտոնի մէջ, ապահովութեան գօտիներ հաստատելու համար : Սպանիոյ հանրապետական եւ ապստամբ կառավարութեանց պիտի առաջարկուի ընդունիլ այս ծրագիրը : Կը կարծուի թէ Լոնտոնի չէղոքութեան յանձնախումբը հաւաքական գործողութիւն պիտի կատարէ, եթէ ապահովութեան գօտին բռնաբարուի այս կամ այն կառավարութեան կողմէ :

Զարը խափանելու համար ձեռնարկներ կը կատարէ նաեւ Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը : Պերլինի ամերիկեան դեսպանը երեքշաբթի օր Գերմանիոյ արտաքին նախարարին ներկայանալով, 15 վայրկեան խօսեցաւ եւ բացատրեց կացութեան վտանգները : Միեւնոյն ատեն ցանկալի դտաւ որ եան կանչուին օտար կամաւորները, որպէսզի ճամբան հարթուի խաղաղ լուծման մը համար :

Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարն ալ խոստովանեցաւ թէ խնդրած է Գերմանիայէն եւ Սպանիոյ հանրապետական կառավարութենէն որ ամէն միջոց ձեռք առնեն, բարեկամաբար լուծելու համար վերջին տագնապը : Նախարարը տեղեկութիւններ քաղելով երկու երկիրներու դեսպաններէն, բացատրած է թէ Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը չէղոք մնալով հանդերձ, հարկադրուած է թելադրութիւններ ուղղել այս բացառիկ հանդամանքներուն մէջ :

Մինչ այս մինչ այն, չահակից պետութիւնները կը չարունակեն զգուշական միջոցներ ձեռք առնել : Գերմանական « Լայփցիկ » յածանաւը երեքշաբթի օր ճամբայ ելաւ դէպի Սպանիա : Ուրիշ մարտանաւեր ալ պիտի երթան քանի մը օրէն : Հիթլէր հրամայեց Գերմանիա փոխադրել « Տէօյչլանտ »ի 24 նահատակները :

Մուսոլինի, որ օդափոխութեան զացած էր, Ամերիայի ռմբակոծութենէն անմիջապէս վերջը Հռոմ վերադարձաւ օդանաւով : Այս առթիւ, նկատելով որ Գերմանիոյ պատերազմական նախարարն ալ Հռոմ եկած է, իտալական թերթերը թելադրեցին գերմանաիտալական պատժական արշաւանք մը կազմակերպել « կարմիր Սպանիոյ դէմ » : Այսպէս, « Իլ Փիքքօլօ » թերթը Վալենսիայի կառավարութիւնը համարելով « խամաճիկ մը օտար անպատասխանատու ձեռքերու մէջ », կը գրէ — « Անհրաժեշտ պիտի ըլլայ զայն ոչնչացնել նոյնիսկ պատժական արշաւանքի մը միջոցաւ, եթէ կ'ուզենք լրջօրէն կանխել նոր հրդեհ մը » :

Ուրիշ թերթեր ալ կը չեշտեն թէ իտալեգերման գործակցութիւնը ազդակ մըն է խաղաղութեան համար, որովհետեւ կրնայ գործել արագ եւ ազդու, միացեալ ճակատով, ընդդէմ համաձնավարութեան, « որ ոչ միայն կը սպառնայ ֆաշական իշխանութեանց, այլ եւ Եւրոպայի քաղաքակրթութեան հիմերուն » :

Ուրիշ նշանակալից պարագայ մը,— Ժնեւոյ մէջ ծրագիր մը կ'որոճան, Իտալիոյ հետ ալ հինգերու դաշնագիր մը, յար եւ նման գերմանաեւճափոնականին եւ ուղղուած համայնավարութեան, ուրիշ խօսքով Մ. Միութեան դէմ : Այս առաջադրութեամբ մօտերս Հռոմ կը սպասուի երեւելի մը, իշխան Շեշերու :

Հետեւելով Գերմանիոյ օրինակին, Անգլիա եւ Ֆրանսա եւս նոր մարտանաւեր ղրկեցին սպանիական ջուրերը : Իտալիա թէեւ չի մասնակցիր միջազգային հսկողութեան, բայց մտադրութիւն չունի սպանիական ջուրերէն ետ քաշելու իր մարտանաւերը, ընդհակառակն նորեր պիտի ղրկէ :

**** Գերմանական մարտանաւերը հրաման ստացան զարնել, եթէ սպանիական օդանաւեր կամ ռազմանաւեր փորձեն մօտենալ :*

**** Սպանիոյ հանրապետական կառավարութիւնը յայտարարութեամբ մը պարզելով դէպքին ծագումը, կ'ըսէ թէ գերմանական կառավարութիւնը « պատրուակներ կը փնտռէ մեր երկիրը արշաւելու համար » : Այս առթիւ կը կրկնէ թէ կառավարութիւնը որոշած է անսասան պաշտպանել իր հայրենիքին ազատութիւնն ու անկախութիւնը :*

**** Իտալացի մը, Քամփէլլի, փորձեց օդը հանել Սպանիան Ֆրանսայի միացնող փապուղին, դժոխային մեքենայ մը դնելով. սակայն ձերբակալուեցաւ : Կալանաւորը 55 տարեկան մարդ մըն է, իտալական անցագրով :*

Բոլորն ալ խաղաղութեան մասին կը ճառեն

Գերմանական թերթերը խօսելով Ամերիայի ռմբակոծութեան մասին, կը յայտարարեն թէ Գերմանիա այդ գործողութեամբ նպաստեց խաղաղութեան պահպանման : « Ալկիմայնէ Ցայթունկ » կը գրէ — « Գերմանիա եւ Իտալիա եան պիտի մղեն որ եւ է յարձակում : Ճիշդ այս ընթացքն է որ պիտի պահպանէ եւրոպայի խաղաղութիւնը : Ազատ ասպարէզ ձգել ոճիրին՝ կը նշանակէ եւրոպայի մնացեալ մասին վրայ տարածել սպանիական խռովութիւնները » :

« Լօքալ Անցայիքը » աւելի բաց կը խօսի — « Գերմանական տորմիղին սրընթաց գործողութիւնը մաքրեց մթնոլորտը : Գերմանիա եւ Իտալիա յետզետէ կը նկատեն բոլշեւիկները : Անոնք կը չէզոքացնեն գրգռութիւնները Անոնք եւրոպայի խաղաղութիւնը իրենց թշնամիներուն պաշտպանութեան տակ կ'առնեն ընդդէմ այն սրիկաներուն որոնք ռումբեր կ'արձակեն : Գերմանիա եւ Իտալիա առ այժմ չեն մասնակցիր միջազգային հսկողութեան : Այս ալ ծառայութիւն մըն է զոր կը մատուցանեն խաղաղութեան : Երանի՛ թէ ըմբռնէին եւ օգտուէին » :

« Պէրլիներ Թակպլատ » եւս նոյն տեսակէտները պարզելով, կ'ըսէ թէ « բոլշեւիկները այսքան յանդգնութիւն ստացած պիտի չըլլային, եթէ չքաջալերուէին անհատաստակ ներողամտութեամբ մը » :

Մէկ խօսքով, բոլոր թերթերը գոհ են կատարուած գործողութենէն : « Մեր

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՂԻ ՄԱՍԻՆ

Ամէնուն ծանօթ աղի մասին է խօսքը :

Ֆրանսերէն թերթի մը մէջ, յօդուածագիր մը վրդովեր է իմանալով որ Հայերը աղ կը ցանեն նոր ծնած երեխաներուն վրայ :

Ֆրանսացիին վրդովումը մէկ կողմ, իմ միտս ինկաւ աղի զանազան գործածութիւնները :

Նախ ժամանակին, աղի գին կը վճարուէր Հռովմայեցի զինուորներուն, (ահա թէ ինչու «սալէր» կը կոչուի աշխատավարձը ֆրանսերէնի մէջ) :

Ցետոյ, իբրեւ նուիրական ընծայաբերութիւն՝ հին Արեւելքի ժողովուրդները աղ կը մատուցանէին իրենց աստուածներուն :

Աղը խորհրդանշան մըն է բարեկամութեան եւ ապահովականութեան, — այսպէս աղ ու հացով կը դիմաւորուին, արեւելքցի ժողովուրդներու մէջ, երկրին մեծամեծները :

Աղը խորհրդանշան մըն է նաեւ անմահութեան, եւ երբ Ցիսուս «աշխարհի աղը» կ'անուանէր իր աշակերտները, ըսել կ'ուզէ թէ անոնք կը ներկայացնեն քրիստոնէական սկզբունքներ-ը-րուն պահպանումը :

Աղը, վերջապէս, համն է մեր սըքնութեան,— մարդկային մարմինը չի կրնար տոկալ առանց աղի : Կը հիւանդանայ, կը ծիւրի, կը հիւծի մարմինը, երբ աղը կը պակսի : Եւ կեդրոնիները ի՛նչ ազահութեամբ կ'ուտեն խոտը, երբ բիչ մը աղ կը խառնէ՛ մէջը : Աղը, սակայն, երբ շատ կը գործածուի, դուռ կը բանայ դարձեալ հիւանդութիւններու : Մի՛ մոռնաք որ աղը հակաճիխական է, մանրէն չսպրիր աղին մէջ :

Բայց հակաճիխոլո՛ւ համար է արդեօք, որ Հայերը աղի մէջ կը դնեն նոր ծնած երեխաները : Թող Ֆրանսացին չվրդովի այդքան, — ճիշդ է որ հակաճիխու եղանակ մը չէ այդ : Արեւելքցի բազմաթիւ ժողովուրդներ կան, որոնք աղի մէջ կը դնեն երեխան որ կը ծնի, այն հաւատով կամ նախապաշարմունքով թէ չար ոգիներէ զերծ կը մնայ *ազած երեխան* :

Բայց մեր ժողովուրդը խօսք մը ունի.

— Աղեմ որ չհոտիս :

Եւ ես ո՞րքան կ'ուզէի բացագանչել մեր նախապաշարմունքներէն վրդովուած սա Եւրոպացիներուն.

— Աղեմ որ չհոտիմ :

Արդարեւ տեսաք որ հոտեցան ու ճիխեցան Եւրոպացիներուն մեզի ծանօթ սկզբունքները, բարոյական թէ ընկերային, մարդկային թէ քաղաքակրթական :

Երեւի աղը պակաս էր այդ սկզբունքներուն վրայ,— ինչպէս փորձով հասկցաք մեզ՝ Եւրոպական հոտած սկզբունքներու հաւատարիմ չաթախորդներս :

ԱՐԱՋ

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ

— . —

Մոնփէլիէի Իրէթօգնութեան Միութեան	250
Մայիս 28ի գումարը	5238
Ընդհ. գումար	5488

ՄՄԲ.— Այս նորակազմ երիտասարդական Միութիւնը իր անդամներուն մէջ հաւաքած է 500 ֆրանք, 250ը չատկացնելով չուշարձանին, 250 ալ Բաֆֆիի հարիւրամեակի տօնական տարուքեան : Մանրամասնութիւնները վաղուան թիւով :

Կարմիր գործարար մը անձնասպան

— . —

Երկուշաբթի երեկոյ Մոսկուայի մէջ հրատարակուեցաւ կարճ դեկոյց մը որ կը ծանուցանէր թէ Կեդր. Կոմիտէի նախկին անդամներէն Կամարնիք, օգնական դործավար ազգային պաշտպանութեան, հակախորհրդային չարաբերութիւններ ունեցած ըլլալով եւ մերկացումէ վախնալով անձնասպան եղած է :

Պ. Կամարնիք տարիներէ ի վեր օգնական դործավար էր, 43 տարեկան : Կուսակցութեան անդամ էր 22 տարեկանէն ի վեր : Քաղաքացիական պատերազմի առեն բանակներու լիազօր եղաւ. յետոյ բարձր պաշտօններ վարեց կուսակցական կազմակերպութեան մէջ Օմսկա, Քիեւ եւ Ծայր. Արեւելք : 1928ի սկիզբը, 15րդ համագումարին կողմէ անդամ ընտրուեցաւ Կեդր. Կոմիտէի : 1931էն ի վեր վարչիլովի առաջին օգնականն էր : Ինչպէս կը յիշուի, պաշտօնանկ եղաւ միւս օգնականն ալ, մարշալ Թուխաչեւսկի :

Կամարնիքի պարագան չատ կը յիշեցնէ Թոմսկիի անձնասպանութիւնը 1936 սեպտեմբերին : Դէպքը անակնկալ մը եղաւ մանաւանդ անոր համար որ Կամարնիքի անունը երբեք արտասանուած չէր որ եւ է քաղաքական ընդդիմութեան առթիւ :

**** Պէրլինի թերթերը կը դրեն թէ Կամարնիք անձնասպան եղաւ ճիշդ այն պահուն երբ Զեկային պաշտօնեաները իր չարկաբաժինը կը մտնէին, գինքը ձերբակալելու համար : Կ'ըսուի թէ Կամարնիք մեղսակից է Մոսկուայի պահակաղօրքին մէջ գործող Թրոցքիական դաւադրութեան մը՝ ընդդէմ Սթալինի, Մոլոթովի եւ Վորոշիլովի : Այս դաւին չայտնութեան եւ Կամարնիքի անձնասպանութեան հետեւանքով, Սթալին հրամայեց ազդու մաքրագործումներ կատարել կարմիր բանակի քաղաքական վարիչներուն մէջեւ :*

**** Սթալինկրատի սովետը արտակարգ նիստ գումարելով, վտարեց իր նախագահը՝ Եֆուտանեցքին եւ դեր - նախագահը՝ Եգորովը, իրրեւ ժողովուրդի թշնամիներ : Նոր նախագահ նշանակուեցաւ Ստեփանաղով, որ մասնակցած է քաղաքացիական պատերազմին եւ Կարմիր Դրօշի պատուանշան ստացած : Ժողովը հաստատեց թէ Սթալինկրատի Սովետը լեցուած է Թրոցքիական եւ ուրիշ վնասակար տարրերով եւ երկու տարի որ եւ է հաշիւ չէ տուած իր ընտրողներուն :*

**** « Փրավտա » կամարնիքի անձնասպանութիւնը կը հաղորդէ երկտող լուրով մը (ինչպէս Ա. Յանչեանի պարագային) : Կամարնիք առաջին կարդի հրամանատարի ասպետան ունէր կարմիր բանակին մէջ : Մինչեւ Թախաչեւսկիի պաշտօնանկութիւնը ազգային պաշտպանութեան գործակատարութեան առաջին օգնականն էր, վարիչը՝ կարմիր բանակի քաղաքական բաժնին, մէկ խօսքով՝ դլուխը բանակին քաղաքական կազմակերպութեան : Տարբեր բացատրութեամբ կուսակցութեան արձուն աչքն էր բանակին վրայ եւ պատասխանատուն անոր հաւատարմութեան, այսինքն Սթալինեան դծին :*

ԵՐԿՈՒ ՀԱՅԵՐՈՒ կռիւն առթիւ, սեալ մը սպրդած էր երէկ : Վիրաւորը ոչ թէ Սողոմոն Ղազարովն է, այլ Պաղտասար Պետիկեան : Դանակը այս վերջինը քաշած է, սակայն Ղազարոս ձեռքէն խլելով, խրած է անոր վիզին, ուսին եւ փորին : Վիրաւորը կը դարմանուի Հիւանդանոցին մէջ :

ՈՒԻՆՋՐԻ ԴՈՒԲՍԸ (նախկին Խուբրա Ը.) կ'ամուսնանայ այսօր, իր սերած կնոջը հետ, Քանտէի դղեակին մէջ : Արարողութեան մասնակցելու արտօնութիւն ստացած են միայն հինդ թղթակիցներ, երեք լուսանկարիչներ եւ չարժական երիտ մը :

ԱԶԳ. ՊԱՐԳԵՒԱՒԱՂԻՆ 6րդ չարքին վիճակահանութիւնը կը կատարուի չաթ, 5 յունիս, Քլէրմօն Ֆէռանի մէջ :

ԴԱՆԴ ՏԱՐԻ

— ◦ —

Երբ 1914թ. մեծ պատերազմը ծա-
գեցավ, մեր բարեկեցիկ վիճակը
մեծապես տուժեց, մանավանդ
որ մենք ստիպված էինք ծառա-
յել: Ամբողջ տարի մեր գործա-
տեղին մնաց փակ, իսկ մենք
զրկված էինք մեր հարկադիր
աշխատանքից: Ապրուստի մի-
ջոցներ չունեինք, ոչ մի եկամուտ
չկար, ոչ մի գործ չէր կարելի
անել: Ամբողջ տարի մենք ան-
գործ մնացինք, ոչ մի կոպեկ չէր
մտնում մեր գրպանը, իսկ ծախ-
սերը շարունակվում էին: Ամեն
օր ինչ-որ բան էր պետք գնել,
ինչ-որ բան էր պետք վճարել:
Ամեն ամիս մենք ստիպված էինք
պարտքեր անել, որոնք հետզհե-
տե կուտակվում էին: Ամեն ան-
գամ, երբ ես գնում էի մեր տան
տիրոջ մոտ, նա ինձ ասում էր.
«Ես ձեզ համար ոչինչ չեմ կա-
րող անել, ես ինքս էլ ոչինչ չու-
նեմ, ես ինքս էլ պարտքի մեջ եմ
ընկել»: Ես գնում էի մեր տան
տիրուհու մոտ, նա ինձ ասում էր
նույն բանը: Ես գնում էի մեր
հարևանների մոտ, նրանք ինձ
ասում էին նույն բանը: Ամեն
մարդ ինձ ասում էր, որ ինքն էլ
պարտքի մեջ է ընկել: Ամեն մար-
դու մոտ ես գնում էի, ամեն մար-
դու մոտ ես ստանում էի նույն
պատասխանը: Ամբողջ տարի
մենք ապրում էինք պարտքերով,
ամբողջ տարի մենք ստիպված
էինք պարտքեր անել, որոնք հե-
տզհետե կուտակվում էին: Ամեն
ամիս մենք ստիպված էինք պար-
տքեր անել, որոնք հետզհետե
կուտակվում էին: Ամեն ամիս
մենք ստիպված էինք պարտքեր
անել, որոնք հետզհետե կուտա-
կվում էին: Ամեն ամիս մենք
ստիպված էինք պարտքեր անել,
որոնք հետզհետե կուտակվում
էին: Ամեն ամիս

ՉԱՐԵՆՑ

(ՎԵՊ ՄԱՐԴՈՒ ՀՈԳԵԿԱՆ ՀԱՐՑԻՆ)

Ամառուան մէկ երեկոյեան Նուռիկ մայրիկը ինծի հետ կը գտնուէր պարտէզին մէջ։ Ես ալ ինչ որ կ՚ուզէի՝ կը խօսէի անոր հետ։ Ան ալ ինծի հետ կը խօսէր։ Ես ալ ինչ որ կ՚ուզէի՝ կը հարցնէի անոր։ Ան ալ ինծի կը պատասխանէր։ Ես ալ ինչ որ կ՚ուզէի՝ կը հաւատայի անոր։ Ան ալ ինծի կը ստէր։

Ես ալ ինչ որ կ՚ուզէի՝ կը հաւատայի անոր։ Ան ալ ինծի կը ստ

կառավարութիւնը գերման նաւաստիներու սպանութեան պատասխանեց ոչ թէ ծանուցագիրներով, այլ գործքով»: Այս առթիւ կը յիշեն թէ 1900ին միջազգային արշաւագունդ մը ղրկուեցաւ Չինաստան, երբ Պոքսըրները ապստամբելով սպաննեցին գերմանական դեսպանը :

Թուրքական հետեւանքներ

Վերջին տեղեկութեանց համաձայն, գերմանական տորմիղին ամբակոծութիւնը կործանած է Ալմերիայի գրեթէ բոլոր կարեւոր շէնքերը: Գերմանական մարտանաւերը մօտ 300 ռումբ արձակած են մէկուկէս ժամուան ընթացքին: Մայր եկեղեցին, որ կառավարական ապարանքին դիմացը կը գտնուի, զար - նուած է ռումբի մը: Ս. Սեբաստիանոս եկեղեցին ալ վնասուած է: Մեքսիկայի հիւպատոսարանը ամբողջովին քանդուած է, ինչպէս եւ օգնութեան կայան մը: Վիրաւորներուն մէջ կը գտնուին երկու Ամերիկացիներ: Զոհերուն թիւն է 20 մեռեալ եւ 150 վիրաւոր: Այս վերջիններուն մէջ կը գտնուին շատ մը կիներ եւ մանուկներ: Ռումբերը քանդած են կարգ մը հեռաձայնի գիծեր, կապի, ջուրի եւ ելեկտրականութեան խողովակներ: Քաղաքը լքուած է եւ մարդիկ խարխափելով կը քալեն աւերակներուն մէջ: Շատեր գիւղերը ապաստանած են, վախնալով նոր ռմբակոծութիւններէ :

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՎԵՐՋՆԱԳԻՐ ԿՈՒՏԱՑ ՎԱՏԻԿԱՆԻ

Գերմանական կառավարութիւնը ծանուցագիր մը ուղղեց Վատիկանի, պահանջելով ներողութիւն խնդրել կարտինալ Մունտէլայնի անարդանքներուն համար որոնք ուղղուած էին Հիթլէրի դէմ. այլապէս յարաբերութիւնները պիտի խզուին: Ուրեմն տեսակ մը վերջնագիր է որ կ'ուղղուի: Իրականին մէջ, գերմանիոյ կաթոլիկներու կացութեան մասին: Եթէ կացութիւնը աւելի ծանրանայ, բնականաբար չեղեալ պիտի համարուի երկու երկիրներուն միջեւ կնքուած դաշնագիրը :

**** « Ալ ձանձրացանք հովուական թուղթերէն: Ա'լ չենք ուզեր տեսնել պատնէշ, ոչ ալ պատական կռնդակներ»: Այս ազդարարութիւնն ուղղեց Տօքթ. Ֆրիք, Գերմանիոյ ներքին նախարարը, կուսակցական ժողովի մը մէջ: Եթէ հռոմէական կաթոլիկ եկեղեցին կ'ուզէ պատերազմ հռչակել մեզի դէմ, կ'ըսէ - դունինք պայքարը: Ամբողջ գերմանական մամուլը պնահատական խմբագրականներ կը հրատարակէ այս ճառին, ինչպէս եւ Տօքթ. Կէօպէլսի արտայայտութեանց առթիւ:— Պերլինի մասնաւոր ատեանը 4 — 18 ամիս բանտարկութեան դատապարտեց Աստուածաչունչի ուսանողներու ընկերութեան 42 անդամներ, ամբաստանելով թէ «քաղաքական մութ գործերով կը զբաղին, կրօնական դիմակի տակ »:*

Գրագէտ Կուպրին Ռուսաստան վերադարձաւ

« Թան »ի թղթակիցը կը հեռագրէ Մոսկուայէն :—

Պ. Ալէքսանդր Կուպրին, ռուս ծանօթ գրագէտը, որ արտաքսման կ'ենթարկէր յեղափոխութենէն ի վեր, Մոսկուա հասաւ: Խորհրդային իշխանութիւնները չընդդիմացան իր վերադարձին, թէեւ Կուպրին, նախկին սպայ, երկար տարի թշնամի համարուած է խորհրդային իշխանութեան :

Ուշադրութեան արժանի է « Ազդիկներու փոս»ի հեղինակին այս վերադարձը եւ կրնայ հետեւորդներ ունենալ: Մինչեւ հիմա Ռուսաստան վերադարձած են քանի մը տարագիրներ անհատական հանդամանքով: Այժմ չարժումը կը չեշտուի եւ կը թուի թէ խորհրդային իշխանութիւնը սկզբունքով հակառակ չէ: Անկարելի չէ որ օր մը ականատես ըլլանք խմբական վերադարձներու: Կուպրինէն առաջ Մոսկուա վերադարձած էր ուրիշ ռուս գրագէտ մը, Միրսկի: Խորհրդային մամուլը համակրութեամբ կ'արձանագրէ Կուպրինի վերադարձը «ղէպի իր հայրենիքը », առանց խորհրդածութիւններ կատարելու:

**** Կուպրինի գործերէն «Սուլամիթ»ը հայերէնի թարգմանուեցաւ Պոլսոյ մէջ, «Ճակատամարտ»ի միջոցաւ :*

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԶՈՐՐՈՐԴ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒ ՄԸ պիտի հաստատուի Զուիցերիոյ մէջ. — Ռոմանսերէնը: Դաշնակցային խորհուրդը առաջարկ մը պիտի ներկայացնէ այս մասին: Այժմ պաշտօնական կը խօսուին Ֆրանսերէնը, Գերմաներէնը եւ Իտալերէնը :

«ԷՖՕ ՏԸ ՓԱՒԻ » վարչական խորհուրդին եւ խմբագրութեան միջեւ վէճեր ծագած ըլլալով, անօրէն - խմբագրապետը՝ Պ. Ասոլ Սիմոն հրաժարեցաւ խմբագիրներուն եւ աշխատակիցներուն հետ եւ յունիս 9էն սկսեալ նոր թերթ մը պիտի հրատարակէ, «Լ'Էփօք»: Իրեն հետ են գրեթէ բոլոր աշխատակիցները :

Երգահանդէս Տիկ. Արփիկ Առղութեանի

4 յունիս ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին

Salle de Concert de l'Ecole Normale de Musiqueի մէջ

78, Ռիւ Քարտինէ եւ 114պիս Պուլ. Մալզէրպ:

Ցայտագրին մաս կը կազմեն Gluck*ի, Կայրիէլ Ֆօրի Տիւփարքի, Շու - պէրթի, Քլինկի, Պօրօտինի, Մուսորիսկիի, Չերեպնինի, Ֆօրի կտորները ինչպէս նաեւ Ռ. Մելիքեանի եւ Գ. Ալէմշահի գործերը. դաշնակով կ'ընկերանայ ռուսական օփերայի շէֆ տ'օրքէսթր* **A. LABINSKY**

Տոմսերու գինն է 20, 15, 10 եւ 7 ֆր., կարելի է գտնել Գրատուն Հրանտ-Սամուէլ:

Թատերական Ներկայացում

Ալֆորվիլի կ. խաչ Մանուածիւղին կողմէ

ի նպաստ Սալանիացի տարագիր մանուկներու.

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ **ՂԱՐԱՊԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ**

Ղեկավարութեամբ եւ մասնակցութեամբ դերասան ՈՒԶՈՒՆԵԱՆի:

5 յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Ալֆորվիլի քաղաքապետարանի սրահին մէջ, 142 rue Villeneuve:

Գիներ՝ 5, 3 եւ մանուկներու 1 ֆր.:

ՎԱՐԶՈՒ ԵՆ *յարկաբաժիններ, ամէն յարմարութիւններով* tout confort), *մէկ սենեակ խոհանոցը մէջը՝ 1300 եւ 1600 ֆր. (շարժ եւ շոֆաժ մէջը ըլլալով): Դիմել 13* rue de la Vistule *մէթրօ* Maison Blanche*:*

Le Gérant: H STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damrémont. PARIS (11e)

Բացուած է

ԲԱՑՈՒՄԸ է (Մարսէյլ) Սէն - Պաղիլ փողոցին մէջ թիւ 53 նպարավաճառի խանութ մը, կայարանին մօտ, հոն պիտի գտնէք ամէն տեսակ նպարեղէններ, հրապարակի գիներէն միշտ աժան: Մէկ քառ սուրճ 4.50 ֆր. 100 հատ կանանչ գրոշմանիշով: Գրոշմանիշը կը տրուի գնուած բոլոր ապրանքներուն համար: Այցելեցէք եւ պիտի համոզուիք :

Փարիզ

ՓԱՐԻԶԻ Հ. Յ. Դ. «Հրազդան» խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը 3 յունիս, հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, 6 Ավընիւ տ'Իթալիի սրճարանի վերնայարկը: Պարտաւորիչ ներկայութիւն անդամատեսրներով:

ԱՆԻԷՒ-ՊՈՒԱ-ՖՈԼՈՆՊի Արամ ենթակոմիտէի ընկերական ժողովը Յ ցունիս, հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին:

Գեանաո

Լիոնի Վաքանդեան կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Լիոնի բոլոր ընկերները վաղը, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Զարդարեան Գրադարանը, 181 Cours Lafayette*:*

ՎԱԼԱՆՍի կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին:

ՄԱՐՍԷՅԼի ընկեր կարօ ենթակոմիտեի դասախօսական ժողովը վաղը ուրբաթ երեկոյ ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին, կը դասախօսէ ընկ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ:

ՄԱՅԻՍ 28

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՊԱՆԵԷՕ-ՔԱՇԱՆԻ ԱՐԴԻՒ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ

5 ցունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին

Քաշանի քաղաքապետարանին նորակառոյց շէնքին մէջ:

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **Լ. ՀՈՐՄԻՍԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻՆ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ **ԹՈՆԿԻ ՓՐԷԺՕՆ**

(Ֆրանսացի ամենաերիտասարդ երեսփոխանը)

ԵՒ ԸՆԿ. **Ե. ՃՈՆԿԼՕՋԵԱՆ**

Գեղարուեստական բաժինին իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն՝ ՕՐ. ԱՍՏՂԻԿ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ, Պ. Պ. Գ. ՄԻՀԷՏԻՐԵԱՆ, ԷՓՍԷՃԵԱՆ (երգ), ՕՐ. Մ. ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ, ՕՐ. Հ. ԳԱԶԱԶԵԱՆ, ընկեր ԶԱՐԵՀ ՂԱՐԻԳԵԱՆ (արտասանութիւն):

Հայկական պարեր «ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ» երգչախումբի անդամուհիներուն կողմէ:

Պ. ԺՕՐԺ ՇԱՀՊԱՐՈՆԵԱՆ (Քառ):

Կէս գիշերէն վերջ հայկական եւ եւրոպական պարերը առաջնորդութեամբ Gario Canti *յայտնի նուագախումբի:*

ԴԻՒՐԱՄԱՏԶԵԼի ԳԻՆԵՐՈՎ ՃՈՒՆ ՊԻՒՖԷ:

Մուտք 3 ֆր.:

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— փորթ տ'Օրլէանէն FI օթօ կիւսը, Շաթլէյէն եւ սէն Միշէլէն 93 օթօպիւսը, իջնել՝ մէդի տը գաշան:

ՄԱՅԻՍ 28Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Լիոնի Վարանդեան կոմիտէի կողմէ :

5 Յունիս չաբաթ երեկոյ ժամը 8·30ին Գ. Թաղապետարանի սրահին մէջ:

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ **Պ. Ե. ՄՈՄՃԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **Շ. ՄԻՍՏԵՔԵԱՆ**

ԵՒ **S. F. I. O.**Ի ԿՈՂՄԷ ԸՆԿ. **BORDAT**

Օտար արուեստագէտներէ բաղկացած ընտիր նուագախումբ մը պիտի նուագէ հայկական եւ եւրոպական կտորներ:

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին ՏԻԿ. Պ. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ, ՕՐ. Ծ. ՏԷՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ և Պ. Ա. ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ (մենակեր). կ'արտասանէ՝ Պ. Լ. ԱԼԷՄԵԱՆ, Պ. Զ. ՄՈՍԿՈՖԵԱՆ (Հալէպեան կիթառ):

Ցախերու մասնակցութեան համար մուտք 1 ֆր.:

Հանդէսէն վերջ ընկերահամակրական խնջոյք:

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ,

Հ. Յ. Դ. Վալանսի կոմիտէին կողմէ

5 ցունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, պետ. թատերասրահին վերնայարկը

Foyer du Théâtre

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **Ե. ԳԱՄԵՏՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **ՄԱՀԱԿ ՏԷՐ-ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ**

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին՝ Տիկ. Օտէթ Մինքայէլեան (դաշնակ), կը մեկներգեն՝ Տիկիններ Վեհանուշ Մարգարեան եւ Տիկ. Մարգարեան, կ'արտասանեն՝ Մ. Պըլըդեան, Մ. Դաւիթեան, Ա. Մարգարեան, Ա. Խաչիկեան, Մ. Ձէվահիրճեան, Թ. Եղիկեան:

Մուտք 1 ֆր.:

— o —

ՍԷՆԹ'ԷԹԻԷՆԻ ՄԷՋ, ՅՈՒՆԻՍ 6ԻՆ

ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ, 13 ՈՒՆԻՍ 13ԻՆ

Ընկերասիրական իրիկոյթ Մայիս 28ի առթիւ

Կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյի Հ. Յ. Դ. Զաւարեան կոմիտէի կողմէ

5 ցունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Գարակէօզեանի սրահին մէջ, Բիւ տը լա Տէֆանս, Իսի:

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **ՏՔԹ. ՔԻՒԹԻԿԿԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **ՄԵՐԾ ԹՈՐՈՍԵԱՆ**

Գեղարուեստական բաժին՝ երգ, արտասանութիւն եւլն.

Կը նուագէ ԹԱՒՒԻՍ ԴԱՐԵԳԻՆ.

Մուտք 5 ֆրանք:

ՄԱՅԻՍ 28Ը ՊՕՄՈՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Պոմոնի Զաւարեան ենթակոմիտէի

մասնակցութեամբ Վարանդեան խումբի

եւ հովանաւորութեամբ Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէի

6 ցունիս կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին, վարանդեան սրահին մէջ:

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **Յ. ՊԱՊԻԿԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ**

Գեղարուեստական բաժինին իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն՝ Օր. Ալիս Բրլըճեան, Տիկ. Արաքսի Սարգիսեան, ընկ. Մարտիրոս Դաւիթեան, Պ. Պ. Վաղարշակ Տէր-Վարդանեան, Վարդգէս Քէչէճեան, Սիմոն Շիշմանեան, Վարդգէս Տէրտէրեան:

Մուտքը ազատ է:

ԴԱՇՏԱԿԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՅԻՍ 28Ի ԱՌԹԻՒ

Նախաձեռնութեամբ Առնուվիլի Հ. Յ. Դ. Վարդան ենթակոմիտէի

*6 ցունիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2½ն 8. Bois des Condos*ի մէջ:

Կը խօսի ընկ. Ա. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

Արտասանութիւն, երգ եւլն., հայկական եւ եւրոպական պարեր, ընտիր ճաշ, ճոխ պիւֆէ:

Անձրեւի պարագային կը յետաձգուի յաջորդ կիրակիին:

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻԻՆ

ՏՕՔԹ. Լ. ԴՐԻԴՈՐԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

146 Rue Lafayette (Gare du Nord)

Թելէֆոն **Nord 84-04** *(անփոփոխ)*

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2–7, կիրակի եւ տօն օրեր ժամադրութեամբ

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխօսլավաք ըրդեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, թրիքօթաժի, զուլպաներու եւլն.ի համար:

Առեղծալու ապրանքներ բացառաբար դեղչուած դիներով:

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *դիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն:*

փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշներ եւ գիները:

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-78

ԿԱՐՊԵՏ Ց. ԷՄԷՐԵԱՆ

Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*

29 rue Mathis, Métro Crimée

Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50/71

Կը ծախենք՝ գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւլն.: Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ գոհարեղէններու: Կը գնենք՝ ըլլալին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով:

Մի մոռնաք որ վստահելի ձեռքէ գնուած ոսկեղէն ու գոհարեղէնները անփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը:

Գաւառներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն:

“ՇԻՐԱԿ,,

Արեւելքի միակ իսկական օղին է Անզուգական: Անմրցելի: Անխարդախ Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժաբեր պատրաստուած զուտ չամիչի հիւթով՝ հայ աւանդական սեղանին զարդը

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) **Tél.** NORD **68—02**

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, գաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Ժառանգութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Արկածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիոնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոխոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծուար: Ամէն տեսակ դրութիւններու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ դասախօսութիւններու խմբագրութիւն: Ժառանգութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

Tailleur de ST. BERNARD

H. GULBOLIAN

24 rue Affre կամ 8 rue Cavé, Paris(18e)

Մասնաճիւղ՝ 2 rue de la Charbonnière

Մէթրօ *La Chapelle* եւ *Barbès Rochechouard*

Թելէֆոն Montmartre 69—70

ՈՐՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—Մասնաճիւղիս բացման առթիւ կարեւոր նուէրներ իւրաքանչիւր հագուստի համար, մինչեւ 1937 Յուլիս 14:

ՍՏԱՑԱԾ ԵՆՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ:

ՄԵՐ ԳԻՆԵՐԸ.—Հագուստներ (2 փորձով) սկսեալ 280—400 ֆր. Նուէր կը տրուի մէկ ֆանթեզիական տաբատ մը եւ կամ ամառուան յատուկ կիսակոշիկ մը: 400 ֆր.ի վեր հագուստներուն (3փորձ) համար կարելի է նուէր ստանալ մէկ ժամացոյց տակապոռտ Տիկ. Հայկուհի Կիւլպօլեանի տանօղին մէջ պատրաստուած 200 ֆր. արժողութեամբ 2 imitation marbre, պայմանաւ որ գնորդը վճարասէր բաժանորդագրուի ցառաչին: Ծանուցանեմ հարգելի բաժանորդագրուի ցառաչի կարօնը՝ Rue la Charbonnière մեր մասնաճիւղին մէջ կը ստանձնենք գիւրամատչելի գիներով զգեստ à façon, նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն եւ ըրթուածած:

Բաց է կիրակի մինչեւ կէսօր:

ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Ցառաջիկայ հաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ այսօր, հինգշաբթի 3 Յունիս ժամը 21ին, Ecole des Langues Orientales*ի մէջ, 2 rue de Lille, Paris.*

Դասախօս՝ Պ. ՁԱՐԴԱՐԵԱՆ

Նիւթ՝ Գաւառի գրականութեան յատկանիշը (Թլկատինցին)

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

90 Avenue de Saxe, LYON

Dancing-Cigale, պարահանդէսամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին,ի կգիշերները ժամը 8.30ին:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

Կը փնտռուի Զառացի Տօնիկ եղբայրների աղջկան հօրեղբօր աղջիկը՝ Մէսրոպեան եւ Արմենուհի եղբայրները՝ Մէսրոպեան եւ Արմենուհի Ճուկնեանները: 1924ին Յունաստանէն Ճուկնեաններ:

Ցայտնի է որ երբեմն եղբայրներ մեկնած են: Իմացնել Մարիամ Ղուկասեանի, 23, Rue Danton, Issy les Moulineaux, Seine, France: Արտասահմանի թերթերէն կը խնդրուի արտատպել:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

CinémaREXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

ՈՒՐԲԱԹ 4 ՅՈՒՆԻՍ VENDREDI 4 JUIN 1937

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ արեւելեան երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3438

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՒԱԶԻՆ ՏԱՐԵԼԻՑԸ

Այսօր, 4 յունիս, առաջին տարելիցն է Ֆրանսայի ժողովրդական Ճակատի կառավարութեան: Շրջան մը, որ կոչուած է խոր հետքեր ձգելու այս երկրին պատմութեան մէջ: Մանաւանդ սոցիալական գետնի վրայ:

Արդարեւ, ինչ որ տեղի ունեցաւ 1936 յունիս 4էն մինչեւ այսօր, կրնայ աննախընթաց համարուիլ: Եւ իրօք եւ իրօք դարձք:

Առաջին անգամ չէ որ ձախակողմեան տարրեր միացեալ ճակատ կը կազմեն Ֆրանսայի մէջ:

Տարիներ առաջ այս երկիրը ունեցաւ հռչակաւոր «Քարթէլ»ը, ձախակողմեան տարրերու խմբակցութիւնը, առաջնորդութեամբ արմատական կուսակցութեան: Եւ անոր դէմ ճակատեցան աջերը, որոնք չատ աւելի խայտառակ պատկեր մը կը ներկայացնեն, մինչեւ այսօր:

Բայց, տարբերութիւնը չատ մեծ է այդ ճախակողմեան խմբակցութեան եւ այսօրուան Ժողովրդական Ճակատին միջեւ:

Այն առեն, հոսանքին վարիչ ոգին կը կազմէր արմատական կուսակցութիւնը, աւելի չափաւոր տարրերու հետ: Ընկերվարականները յաճախ բացասական դիրք մը կը բռնէին, երբեմն ալ ապակցութիւն կը խոստանային որոշ պայմաններով: Այս կամ այն հարցին մէջ, միշտ պահելով իրենց անկախութիւնը:

Իսկ համայնավարները զանցառելի քանակութիւն մը կը կազմէին երեսի. ժողովին մէջ, 7—10 ներկայացուցիչներով: Դուրսն ալ այնքան ծաւալած չէր իրենց ազդեցութիւնը: Կը համարուէին խոտելի տարր: Մանաւանդ որ, անճոռնի խաչակրութիւն մը բացած էին ընկերվարութեան դէմ, իբրեւ քացախէն դարձած դինի: Իրենց ամէնէն թեթեւ լուսանքն էր «սոցիալ - դաւաճանը», Մոսկուայէն արձակուած «փաղաքշանքներով»: Պայքարը յորդած էր թերթերէն եւ ժողովներէն դուրս, եւ յաճախ ընդհարումներ կը պատահէին փողոցներու մէջ:

Երբ կարմիրները այսքան լարուած էին ընկերվարականներուն դէմ, աւելորդ է բացատրել թէ ի՛նչ կը խորհէին արմատական կուսակցութեան հովանաւորած «Քարթէլ»ի մասին:

Ցետոյ, «Քարթէլ»ը չունէր մանրամասնօրէն ուսումնասիրուած եւ յստակ, պարտաւորիչ ծրագիր:

Իր առաջադրութիւնները կը բխէին ընթացիկ հոգերէ եւ պահական հանդիպումներէ: Կարելի է ըսել թէ աւելի չատ պրաղած էր արտաքին, քան ներքին հոգերով:

Մինչ դուրսը, Ֆրանսայի սահմանին վրայ խլրտումները, յեղաշրջումները կը կատարուէին, Ֆրանսա լցացած վիճակ մը կը ներկայացնէր, հետզհետէ բարձրացնելով աշակողմեան հոսանքներու առաջնորդները:

Գաղանիք չէ թէ ի՛նչ բանի կը ձգտէր, օրինակ, Տումէրկի դահլիճը, ճամբայ բանալով ղէպի սահմանադրութեան վերաքննութիւնը:

Ու վերջապէս, օրէ օր անտանելի կը դառնար երկրին տնտեսական կեանքը, մանաւանդ աշխատաւոր բազմութեանց վիճակը, իբրեւ հետեւանք յարաճուն տագնապի մը:

Ոչ միայն անչնչելի դարձած էր աշխատանքի չուկան, մօտ կէս միլիոն գործազուրկներով, այլեւ Ֆրանսա միլիոններ կը տրամագրուէին ծախսուելու պատրաստ:

Այս բոլորը պարագաները եւ արտաքին վտանգներ նպաստեցին մերձեցում հաստատելու ձախակողմեան երեք թեւերուն միջեւ:

Նախ ընկերվարականներն ու համայնավարները տաժանելի աշխատանքի մը լծուեցան, թիւրիմացութիւնները հարթելու եւ միացեալ ճակատ կազմելու համար: Ցետոյ տեղի ունեցաւ Աշխատանքի Դաշնակցութեան երկու թեւերուն միացումը (1936 յունուար 28), որ վաւերացուեցաւ Թուլուզի մէջ, 1936 մարտ 2-5ին:

Այս յաղորդութեան առջեւ, արմատականները չէին որ բացասական դիրք պիտի բռնէին: Միացեալ ցոյցեր, ժողովրդական հանմասնաւորապէս Ռէյնոյի կարմիր բանակին: Այս վէճէն ծնած հակառակութիւնը, որուն վրայ կ'աւելնար Վորոշիլովի հանրածանօթ հակահրէականութիւնը, երթալով սաստկացաւ: (Կամարնիք Հրեայ է, Քիւէն, երբեմն անդամ հրէական Բունդին): Վորոշիլով օգտագործեց կարմալուծում մը որ երեւան հանուած էր վերջերս: Հետեւանքը պիտի ըլլար կամարնիքի կատարեալ չնորհազրկութիւնը, մինչեւ կուսակցութենէ վտարում: Ուստի ամբաստանեալը նախընտրեց անձնասպան ըլլալ:

*** «Փոփիւլէր»ի աշխատակիցը խօսելով այս անձնասպանութեան մասին, դիտել կուտայ թէ դէպքը սովորական ոճիր - արկած մը չէ: Ընդհակառակն: «Այն մարդը որ վերջ տուաւ իր կեանքին, բաւական խորհրդաւոր պարագաներու մէջ, կը պատկանէր խորհրդային վարիչներու խիտ սահմանափակ շրջանակին: Մինչեւ իր մահը ան աչ բաղուկն էր Վորոշիլովի եւ Թուխաչեւսկիի հետ կը բաժնէր կարմիր բանակին գերագոյն հրամանատարութիւնը: Մինչ Թուխաչեւսկի զինուորական հրամանատարութիւնը կը վարէր, Կամարնիք կը զբաղէր զօրքին բարոյականով: Կը հսկէր անոր հոգեկան վիճակին վրայ: Կը հսկէր սպաներուն եւ անոնց հաւատարմութեան վրայ: Մէկ խօսքով ահարկու իշխանութիւն մը ունէր: Բայց հոգ չի սահմանափակուիր այս երբ տատարդ գօրավարին գործունէութիւնը (մեռաւ 43 տարեկան): Ինքն էր վարիչը կարմիր բանակին նիւթական եւ բարոյական կերպարանափոխութեան: Ինք վարեց բանակին մեքենայարժ կազմակերպութիւնը: Եւ ինքն էր որ խորհրդային բանակին տուաւ այն ազգային նկարագիրը որ կը տեսնուի առենէ մը ի վեր»:

Ընկերվարական պաշտօնաթերթը յետոյ յիշելով զանազան զրոյցներ, կը դրէ.— Կ'ըսուի թէ Եժովի Զեկային ներկայ վարիչն է որ ահաբեկելով Սթա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ ԿԸ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑԻՆ

ՄԱՐՍԱԶԱԽՏ ՊԼԱՄՊԷՐԿ ՀՌՈՄԻ ՄԷՋ

Միշտ նոր մարտահրաւէր դէպի Սպանիա

Զորեքշաբթի օր օդանաւով Հռոմ հասաւ մարշալ Պլամպէրկ, Գերմանիոյ զինուորական նախարարը: Տարօրինակ զուգադիպութեամբ մը, նոյն օրն իսկ իտալական մամուլը կը թելադրէր որ Անգլիա եւ Ֆրանսա օգնեն Ֆաշական պետութեանց, խորտակելու համար համայնավարութիւնը Սպանիոյ մէջ: Հռոմի մէջ այն համոզումը կը տիրէ թէ ներկայ տագնապին մէջ, մանաւանդ Միջերկրական մարտահրաւէրներու վերջ, ամէն բան կախում ունի Անգլիոյ բռնելիք դիրքէն: «Հարցը այն չէ թէ ինչ երաշխաւորութիւններ պիտի տրուին հակառակութեան յատկացուած մարտանաւերու ապահովութեան համար. այլ թէ Սպանիոյ կարմիրներուն թոյլ պիտի տրուի՞ որ պատերազմի մղեն Եւրոպայի մեծ պետութիւնները: Խնդիրը չատ պարզ է եւ Անգլիոյ ու Ֆրանսայի կ'իյնայ լուծել զայն: Մենք արդէն լուծած ենք»:

Ուրիշ նշանակալից իրողութիւն մը,— կարեւոր թերթ մը, «Ռէճիմա Ֆաշիստա» կը գրէ.— «Սպանիոյ կարմիրներուն համար, նկատի առնելով ազգանականներուն յամր այլ անտրոք յառաջխաղացութիւնը, որուն չուտով օդնութեան պիտի հասնին բազմաթիւ նոր զինուորներ, փրկութեան միակ ելքը կը կազմէ եւրոպական պատերազմ մը յարուցանել»:

Մուսոլինի եւ մարշալ Պլամպէրկ զօրահանդէսէ մը վերջ, ամբողջ մէկ ժամ խորհրդակցեցան ոչ միայն Սպանիոյ, այլեւ ընդհանուր կացութեան եւ երկու երկիրներու զինուորական գործակցութեան մասին: Ա՛ւ այժմ հաւանական չի համարուիր զինակցութիւն մը: Մարշալը յետոյ այցելեց Իտալիոյ Թագաւորին: Այսօր, ուրբաթ, ռազմախորհներ պիտի կատարուին ի պատիւ զերման հիւրին, իսկ երկուշաբթի օր՝ նաւահանդէս մը:

Ինչպէս կ'երեւայ, երկու պետութիւնները կ'ուզեն ի լուր աշխարհի պանծացնել իրենց ուժերուն կարեւորութիւնը, Եւրոպայի սա տագնապալի կացութեան մէջ:

*** Գերմանական չորս սուզանաւեր ճամբայ ելան դէպի սպանիական ջուրերը: Իտալական նաւեր ալ կը սպասուին:

Լոնտոնի եւ Փարիզի մէջ խորհրդակցութիւնները կը չարունակուին, ապահովութեան ձեւ մը գտնելու համար: Այսպէս, պիտի առաջարկուի ընդարձակել հսկողութեան շրջանակը եւ պարտադրել որ Սպանիոյ երկու ճակատները յարգեն միւս պետութեանց դրօշները: Միեւնոյն ատեն ծրագիր մը կ'ուսումնասիրուի, օտար կամաւորները եւս կանչելու համար: Փորթուգալ վերապահ դիրք մը բռնած է, Գերմանիա կը չարունակէ երաչխաւորութիւն պահանջել, իսկ Իտալիա կը սպասէ դէպքերու ընթացքին:

Բոլոր տեղեկութիւնները կը հաստատեն թէ Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը եւ մասնաւորապէս նախագահ Ռուզվելթ լարուած ուշադրութեամբ կը հետեւին դէպքերու ընթացքին եւ թէ անոնց դիրքը մեծապէս ազդած է Գերմանիոյ վրայ:

Զոր. Կաւարնիֆի անձնասպանութեան շուրջ

Կարմիր բանակի փոխ - գործավարին անձնասպանութիւնը կը չարունակէ յուզել միտքերը, թէեւ խորհրդային մամուլը գոհացաւ միայն չոր լուրը հաղորդելով: Կ'ըսուի թէ անձնասպանութեան պատճառը ներքնչած է Վորոշիլով, նախապէս լուր տալով ձերբակալութեան մասին: Արդէն իսկ ձերբակալուած են խումբ մը կարմիր սպաներ, բայց յայտնի չէ թէ կամարնիք ինչպէս կամ ի՛նչ տեսիճան մահակցած է զանազութեան: Հաւանաբար իրեն դէմ եղած յայտնութեանց հետեւանքով էր որ վերջերս քաղաքական քննիչներ նշանակուեցան կարմիր բանակին համար, բացառիկ լիազօրութիւններով:

*** Իրազեկ մը կը պատմէ.— Կամարնիք միշտ բացայայտ հակառակորդ մը եղած էր Թրոցքիի եւ Սթալինի դիմաւոր աջակիցներէն մէկը եղաւ, կարմիր բանակին մաքրագործման համար: Այն բաժինը որուն վարիչն էր —կարմիր բանակին քաղաքական տեսչութիւնը — կուսակցութեան հաւատարիմ եւ անձուկր աչքը եղած էր բանակին վրայ: Միւս կողմէ կամարնիք անդամ ըլլալով կեդր. կոմիտէին, կը մասնակցէր նաեւ Քաղաքական բիւրոյին: Հակառակ իր մատուցած գնահատելի ծառայութեանց, կամարնիք զոհ գնաց «երեսփոխանական սխալի մը»: 1919ին, քաղաքացիական պատերազմի ամէնէն տաք չրջանին, ծանր վէճ մը ծագեցաւ իրեն եւ Վորոշիլովի միջեւ որ այն ատեն հրամանատարն էր Ուկրայնայի կարմիր բանակին: Այս վէճէն ծնած հակառակութիւնը, որուն վրայ կ'աւելնար Վորոշիլովի հանրածանօթ հակահրէականութիւնը, երթալով սաստկացաւ: (Կամարնիք Հրեայ է, Քիւէն, երբեմն անդամ հրէական Բունդին): Վորոշիլով օգտագործեց կարմալուծում մը որ երեւան հանուած էր վերջերս: Հետեւանքը պիտի ըլլար կամարնիքի կատարեալ չնորհազրկութիւնը, մինչեւ կուսակցութենէ վտարում: Ուստի ամբաստանեալը նախընտրեց անձնասպան ըլլալ:

*** «Փոփիւլէր»ի աշխատակիցը խօսելով այս անձնասպանութեան մասին, դիտել կուտայ թէ դէպքը սովորական ոճիր - արկած մը չէ: Ընդհակառակն: «Այն մարդը որ վերջ տուաւ իր կեանքին, բաւական խորհրդաւոր պարագաներու մէջ, կը պատկանէր խորհրդային վարիչներու խիտ սահմանափակ չրջանակին: Մինչեւ իր մահը ան աչ բաղուկն էր Վորոշիլովի եւ Թուխաչեւսկիի հետ կը բաժնէր կարմիր բանակին գերագոյն հրամանատարութիւնը: Մինչ Թուխաչեւսկի զինուորական հրամանատարութիւնը կը վարէր, Կամարնիք կը զբաղէր զօրքին բարոյականով: Կը հսկէր անոր հոգեկան վիճակին վրայ: Կը հսկէր սպաներուն եւ անոնց հաւատարմութեան վրայ: Մէկ խօսքով ահարկու իշխանութիւն մը ունէր: Բայց հոգ չի սահմանափակուիր այս երբ տատարդ գօրավարին գործունէութիւնը (մեռաւ 43 տարեկան): Ինքն էր վարիչը կարմիր բանակին նիւթական եւ բարոյական կերպարանափոխութեան: Ինք վարեց բանակին մեքենայարժ կազմակերպութիւնը: Եւ ինքն էր որ խորհրդային բանակին տուաւ այն ազգային նկարագիրը որ կը տեսնուի առենէ մը ի վեր»:

Ընկերվարական պաշտօնաթերթը յետոյ յիշելով զանազան զրոյցներ, կը դրէ.— Կ'ըսուի թէ Եժովի Զեկային ներկայ վարիչն է որ ահաբեկելով Սթա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԿԱՐԳԸ ԵԿԱԻ ԱԿԱՆՋՆԵՐԸ ԹՐՔԱՑՆԵԼՈՒ

—o—

Պոլսոյ «Ճիմհուրիյէթ»ը ամեն օր - եայ հրոնիկագիր մը ունի, «Զէքիճ» (Մուրճ),— նոյնիսկ խմբագրական - խարտուղարը, Ապէտիճ Տավէր, որ պարբերաբար մուրճի հարուածներ կ'իջեցնէ փոխրամասնութեանց գլխուն:

Թրքու ազգայնական, ինչպէս օր - ուան վարիչներն ու գրիչները, յոդ - ուածագիրը այս անգամ ալ ոչ - Թուրքերուն... ականջներէն բռնած է:

Կարդացէք եւ իմացէք. (29 մայիս).

— « Վերջերս Պիւյիւքտէրէյէն կու - գայի. չոգենաւին մէջ երիտասարդ հայ հայրենակիցներէ բաղկացած խումբ մը կար: Կ'երեւայ եկեղեցիի մը այցելութենէ կը դառնային: Չոգենաւին մէջ երգեցին, կատակեցին, խնդացին, զուարճացան:

Իրենց խօսքերն ու երգերը գրեթէ ամբողջութեամբ հայերէն էին: Թուրքերէն ըլլալով Տաճնամեակի քայլերգը եւ Նէֆիսլ ճէչլալի «Սունա Թանկօ»ն երգեցին միայն: Այս երկու թուրքերէն երգերուն փոխարէն չարք մը հայերէն երգեր... Մինչդեռ ժամանակ մը թուրք երաժշտութիւնը Հայերուն ալ երաժշտութիւնն էր. Զուհաճեան, Գրիգոր Զուլհաեան եւ Պիմէնի նման չատ մը հայ արժէքաւոր դաշնաւորող եւ արուեստագէտներ թուրքերէն դաշնաւորած եւ երգած են բոլոր գործերը:

Այս պարագան խորհելով, նեղուեցայ երբ տեսայ որ այդ օրը չոգենաւը գտնուող հայ երիտասարդները այս - քան անտարբեր են թուրքերէնի եւ թուրք երաժշտութեան հանդէպ:

Դարձեալ այսպիսի պատյտ մը վերադարձող յոյն ղպրոցի մը աշակերտներն ալ տեսայ որ բացի մէկ ղբօ - րոցին երգէն, թուրք երաժշտութենէ բան մը չերգեցին: Կը հետեւի որ երաժշտութեան ուսուցիչները այս աչակերտներուն թուրքերէն երգեր չեն ներվեցուցած: Եթէ դիտնային, ան - չուչա կ'երգէին »:

Ապէտիճ Տավէրի «Էյէֆ»ը տեղը պահեր են միայն հրեայ մանչերն ու աղջիկները.

— « Ուշադրութիւնս գրաւեց մա - քաւանդ սա պարագան որ նախապէս Թրանսերէնէ եւ «խասքէօյլերէն»է տարբեր բան չգիտցող հրեայ աղջիկները չատ մը թուրքերէն երգեր սորվեր են եւ հաճոյքով կ'երգեն »:

Եզրակացութիւն,— « Փոխրամասնութեանց եւ օտար դպրոցներուն մէջ ֆրաժշտութիւնը պէտք է դասաւանդուի թուրք մշակոյթով հասած քըրնուած ուսուցիչներու կողմէ»:

—«Ցեղով թուրք չեղող թուրք հայրենակիցներու տղայոց մէջ մշակոյթը պէտք է թափանցէ ականջներն ալ»:

Քանի որ փողոցէ փողոց, մինչեւ իսկ երնարանութիւններու եւ շոգենաւերու մէջ հետապնդել սկսաք, վաղը կլլեան սլաճակ դնել տուներու առջեւ, իմանալու համար թէ ի՛նչ լեզու կը խօսին ներսը կամ ի՛նչ կ'երգեն:

Բայց կ'արժէ՞ այսման իրարանցում:

Ապէտիճ Տավէր ճամբու ծախք չունի՞.— թող բիչ մը դուրս ելլէ իր երկրին սահմանիներէն, դէպի Սուրիա, Զալեթանները կամ Ֆրանսա, եւ ուրախութենէն պիտի խենդենայ:

Պիտի տեսնէ որ թուրք մշակոյթը շատո՞նց տեղաւորուած է հայկական ականջներուն մէջ, այլ մանաւանդ եւ - րիտասարդակա՞ն շրթունքներու վրայ:

Ես գրաւ կը դնեմ որ «Իւսկիւտարա կ'ուտէր իէէն»ը կամ «Գոճեպէյ»ն եւ «Ատանալը»ն շատ աւելի... բրմավարի կ'երգեն հոս, Փարիզի մէջ, «ցեղով թուրք չեղող թուրք հայրենակիցներ», բան ի ծնէ Թուրքեր Թուրքիոյ մէջ:

ՎԱՀԷ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«Յառաջ»ի Chèque - postal թիւն է Paris 1678 - 63, ինչպէս կ'երեւայ ետկատը:

ԻՆՉ ԵՂԱԾ ԵՆ Ս. ԿԱՍԵԱՆ ԵՒ Պ. ՄԱԿԻՆՑԵԱՆ

Կրկին աչքէ անցընելով երեւանի թերթերը, միջանկեալ կը հանդիպինք բացատրութիւններու որոնք պարզապէս ... մերկացումներ են:

Այսպէս, « Ա. Հայաստան »ի ապրիլ 18ի թիւին մէջ, Ե. Զուբար ուսումնասիրութիւն մը հրատարակելով, կը սահեցնէ հետեւեալ տողերը.—

« Պատահական չէ նաեւ այն որ, Ս. Կասեանը — ՈՐՔ ԿՈՒՄԱԿՑՈՒԹԻՒՆԻՑ ՀԵՌԱՑՈՒԱԾ է հակայեղափոխական սրոցկիստներին 1927 թուին աշակցած լինելու համար »— եւայլն:

Դարձեալ « Խորհրդային Արուեստ »ի ապրիլ 16 թիւին մէջ, Ալեքսանդր Ծատուրեանի մասին հրատարակուած գրութեան մը մէջ, հեղինակը դիտել կուտայ թէ բանասեղծը հալածուած է քաղքենի քննադատներու կողմէ: Եւ կը չեշտէ,— « Պատահական չէ որ այդ հալածանքն սկսել են ՀԱԿԱՑԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ՏԱՐՕՑԻՍՏ ՆԱՅԻՐՆԱԼԻՍՏ Պ. ՄԱԿԻՆՑԵԱՆ ու դաշնակ Նիկոլ Ադալեանը »:

Ինչպէս յայտնի է, Ս. Կասեան Հայաստանի առաջին « վարչապետ»ն էր եւ իր օրով ծագեցաւ փետրուարեան ապստամբութիւնը, իսկ Մակինցեան քանիցս եղած է անդամ կառավարութեան, ինչպէս եւ ներկայացուցիչ՝ Պոլսոյ եւ Իտալիոյ մէջ:

Թիֆլիսի օփերայի տնօրէնի պատասխանատուութեան կանչուած

Մոսկուայէն կը հեռագրեն երեքշաբթի օրուան թուականով.— Այսօր հաղորդուեցաւ Թիֆլիսի օփերայի տնօրէնին՝ ականաւոր վրացի բոլշեւիկ Զքունայի սպանութիւնը: Մանրամասնութիւններ չկան Թիֆլիսի լուրին մէջ, որ կ'ըսէ թէ մայիս 29ին Զքունիա «սպանուեցաւ ժողովուրդի թշնամիի մը կողմէ»: Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ: Ներկայ էին հազարաւոր քաղաքացիներ որոնք նախապէս իրենց յարգանքը մատուցած էին, երբ մարմինը ցուցադրուեցաւ Թատրոնին մէջ:

Պողպատի գործարանին վարիչն ալ ձերբակալուած

Խորհրդային մամուլը ղղրդադին յայտնութիւններ կը հրատարակէ պողպատի հռչակաւոր գործարանին՝ Մակիյեւկայի տնօրէն Զախարկայի դէմ, որ երբեմն հրաչագործ յեղափոխական մը կը համարուէր եւ հիմա պետնէ պետին կը զարնուի իբրեւ թրոցքիական եւ խափանարար: Ծանր ճարտարագործութեան օրկանը կը զրէ թէ ամբաստանեալը կը գործէր առաջնորդութեամբ Փիաթոքովի որ գնդակահարուեցաւ անցեալ յունուարին եւ թէ յաջողած էր ջլատել աշխատանքները, գիտակցօրէն խանգարելով զանոնք: Ցետոյ խարդախութիւններ կատարած է հաշիւներուն մէջ, աւետելով թէ հատատուիքը 1,000,000 անգլ. ոսկի չահ ունեցած է 1935ին, մինչդեռ իրականին մէջ ծանր կորուստներ կրած էր: Եւ վերջապէս 1932էն ի վեր մսխուած է 50,000,000 ոսկի, որ յատկացուած էր շինութեանց: Մակիյեւկա կը գտնուի Ուկրայնայի մէջ եւ Ա. Մութեան պողպատին 10 առ հարիւրը կ'արտադրէ: Թերթերու հրատարակութիւններէն կ'երեւայ որ ուրիշ մետաղագործական հաստատութեանց մէջ ալ խափանարար աշխատանքներ կատարուած են ղեկավարներու կողմէ:

ԴԱՆԵ ԴՈՅՉ

Ասում էին՝ ամեն ինչ ունի իր ժամանակը։ Ծնվելու ժամանակ, մեռնելու ժամանակ, տնկելու ժամանակ, ծառ կտրելու ժամանակ, ծառ տնկելու ժամանակ, ծիծաղելու ժամանակ, լալու ժամանակ, սգալու ժամանակ, պարելու ժամանակ, քարեր նետելու ժամանակ, քարեր հավաքելու ժամանակ, գրկելու ժամանակ, գրկելուց հրաժարվելու ժամանակ, որոնելու ժամանակ, կորցնելու ժամանակ, պահելու ժամանակ, պատռելու ժամանակ, կարելու ժամանակ, լռելու ժամանակ, խոսելու ժամանակ, սիրելու ժամանակ, ատելու ժամանակ, պատերազմի ժամանակ, հաշտության ժամանակ։

Ասում էին՝ ամեն ինչ ունի իր ժամանակը։

ՅՈՒՐԹՈՒՄ

(ՎԵՊ ԱՄՍՈՒՆԿԱՑ ԿԵՆՍԱԳԻՑ)

— Ես ձեզ ասացի, որ ես ոչ մի բան չեմ ուզում ձեզանից, ոչ մի բան, ոչ մի կոպեկ, ոչ մի ռուբլի, ոչ մի ռուբլու չափ ապրանք, ոչ մի ֆունտ հաց, ոչ մի ֆունտ միս, ոչ մի ֆունտ ձուկ, ոչ մի ֆունտ ալյուր, ոչ մի ֆունտ շաքար, ոչ մի ֆունտ թեյ, ոչ մի ֆունտ սուրճ, ոչ մի ֆունտ ոչ մի բան, ոչ մի ֆունտ ոչ մի բան, ոչ մի ֆունտ ոչ մի բան

լինը, ամէն տեղ հետզհետէ ընդարձակ եւ համարձակ դաւադրութիւններ «երեւան հանելով», զայն կը մղէ մահացումներով «մաքրագործել» իր ամէնէն մօտիկ աշխատակիցները: Եւ այսպէս պարապութիւն մը կը բացուի Սթալինի շուրջը :

Գրագէտ Կուպրինի վերադարձը

Մոսկուայէն կը գրեն·— Գրագէտ Ալեքսանտր Կուպրին, որուն վերադարձը հաղորդեցինք երէկ, Մոսկուայի մէջ ընդունուեցաւ Գրողներու Միութեան քարտուղարին եւ խումբ մը գրագէտներու կողմէ: Կուպրին ուրախութիւն յայտնեց որ բախտ կ'ունենայ իր հայրենիքը վերադառնալու: « Այս վերջին օրերս այնքան անհամբեր էի որ պատրաստ էի քալելով Մոսկուա գալու : Անհունապէս երախտապարտ եմ խորհրդային կառավարութեան որ հնարաւորութիւն ընծայեց իմ երկիրս վերադառնալու: Մ'որքան տառապեցայ հայրենիքէն հեռու գտնուելուս համար: Երջանիկ եմ որ ռուսերէն լեզուն կը լսեմ շուրջս : Շատոնց կ'երազէի տեսնել նոր Ռուսաստանը եւ անոր նոր սերունդները, զրականութիւնս չարունակելու համար» : Ներկաները ջերմ ընդունելութիւն մը կատարելով, ծաղիկներ մատուցին Տիկին Կուպրինի :

Թիւրաւորներ կը ջնջուին

Արդէն իսկ երեսփ· Ժողովի սեղանին վրայ կը գտնուի օրինագիծ մը, որուն համաձայն պիտի ջնջուին կուլանային հուշակաւոր թիւրաւորները, Սատանայի կղզին եւն·: Այս արմատական բարենորոգումը գլուխ հանելու համար եռանդով աշխատանքի լծուած է մեր բարեկամը՝ գաղթային նախարար Պ· Մութէ, աջակցութեամբ գատական նախարար Պ· Ռիւքարի : Որոշուած է այլ եւս նոր դատապարտեալներ չղրկել Ծանօթ աքսորավայրերը, մինչեւ որ վերջնական որոշում տրուի :

Հրաժարեալ արհեստակցայ

Երէկ , հինգշաբթի, տեղի ունեցաւ Անգլիոյ հրաժարեալ Թագաւորին՝ Էտուարդ Ը·ի ամուսնութիւնը, Քանտէի պատմական դղեակին մէջ : Առտուն ժամը 11.30ին կատարուեցաւ քաղաքային արարողութիւնը, որուն ներկայ է - ղան միայն հինգ հոգի: Կէս օրին տեղի ունեցաւ կրօնական պսակը, որուն ներկայ ըլլալու արտօնութիւն ստացած էին միայն 48 հոգի ,մէջն ըլլալով հինգ Թղթակիցներ, 15 ծառաներ եւ սպասաւորներ, Ոչ մէկ ներկայացուցիչ՝ Անգլիոյ արքունիքէն կամ աղնուականութենէն: Անկիլքան եկեղեցին ալ արգիլած էր որ եւ է կղերականի մասնակցութիւնը, բայց անկախ կրօնաւոր մը, Հ· Ճարտին, ինքնաբերաբար յանձն առաւ կատարել պսակադրութիւնը, անալով իր խղճին: «Ոչ արտօնութիւն խնդրած եմ եկեղեցական իշխանութենէն, ոչ ալ ստացած : Միայն իմ խղճիս հարցուցի : Դիտեմ թէ զուգը եւ տիկինը ջերմապէս կ'ուզէին որ կրօնական արարողութիւն ալ կատարուի : Ես ինքնաբերաբար ա - ռաջարկեցի եւ ընդունեցին » :

Քէնթըրպրիի արքեպիսկոպոսին արտօնութեամբ, եպիսկոպոս մը , որուն իրաւասութեան տակ է Ֆրանսայի անկիլքան եկեղեցին, գեկոյց մը հրատարակեց եւ յայտարարեց թէ Հ· Ճարտին ստանձնած է պսակը կատարել «առանց իր հաւանութեան կամ նոյնիսկ գիտութեան » :

Տըրհմի թեմական եպիսկոպոսն ալ յայտարարեց թէ պսակադիր եկեղեցականը իրաւունք չունի որ եւ է արարողութիւն կատարելու իր թեմէն դուրս :

Պսակադրութենէն վերջ, սեղան մը սարքուեցաւ, յետոյ նորապսակ զոյգը Սէնթլրնի ճեպընթացը նստելով, գնաց հարաւային Ափսորիա, ուր պիտի անցնէ մեղրալուսինը: Անգլիական արքունիքը մերժած ըլլալով «Նորին Արքայական Բարձրութիւն» տիտղոսը շնորհել հարսին, Ամերիկացի տիկինը, այժմ դքսուհի Ուինտզրի, պիտի կոչուի «Շնորհափայլ » :

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Մոնիճի Խազգիւղացի եղիչէ Մովսէսեան ապրիլ 30ի առտուն սպանուած գտնուեր է կրանիթ Սէթի (Մ· Նահանգներ), իր զարէջրատան հեռւի մասին մէջ: Քանի մը օր յետոյ ձերբակալուած է Բալուի Արթիան գիւղացի Սարգիս Եսայեանեան, իբրեւ կասկածելի: Իր սենեակին մէջ գտնուած են գոհին երկու ժամացոյցները եւ չորս արծաթ առլարներ :

ՀԱԿԱԲՈՂՇԵՒԻԿ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ, որուն կը մասնակցին 16 երկիրներ, իր 11րդ ժողովը գումարեց Փրնեւի մէջ: Նոր միջոցներ պիտի ծրագրեն, համաձայնաւարութեան դէմ կռուելու համար :

ԱՆԳԼԻՈՑ երեսփոխաններուն տարեթոշակը 400էն 600 ոսկիի պիտի բարձրանայ գահլիճին տանջարկութեամբ, քանի որ յաւելում եղաւ նախարարներու թոշակին վրայ :

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ Պելկրատ , Սոֆիա եւ Փէշթա պիտի երթայ յառաջիկայ շաբթու :

Երգահանդէս Տիկ. Արփիկ Արդութեանի

4 յունիս ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին
Salle de Concert de l'Ecole Normale de Musiqueի մէջ
78, Ռիւ Քարտինէ եւ 114պիս Պուլ· Մալզերպ:

Յայտագրին մաս կը կազմեն Gluckի, Կապրիչ Ֆօռի Տիւփարքի, Շուպէրթի, Քլինկի, Ֆօրտինի, Մուսորիսկիի, Զերեփինի, Ֆօսի կտորները ինչպէս նաեւ Ռ· Մելիքեանի եւ Գ· Ալէմշահի գործերը· դաշնակով կ'ընկերանայ ռուսական օփերայի շէֆ տ'օրքէսթր **A. LABINSKY**

Տոմսերու գինն է 20, 15, 10 եւ 7 ֆր·, կարելի է գտնել Գրապուն Հրանտ-Սամուէլ:

Թատերական Ներկայացում

Ալֆորվիլի Կ. Խաչի Մասնաճիւղին կողմէ
ի նպաստ Սպանիացի տարագիր մանուկներու.

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ **ՂԸՐԱՊԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ**
Ղեկավարութեամբ եւ մասնակցութեամբ դերասան ՈՒԶՈՒՆԵԱՆի·

5 յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Ալֆորվիլի քաղաքապետարանի սրահին մէջ, 142 rue Villeneuve:
Գիներ՝ 5, 3 եւ մանուկներու 1 ֆր.·

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Յունիս 5էն սկսեալ ամէն շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 2 — 4: իրաւագէտ - վաստատուն Պ· ՆՈՒՊԱՐ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ պիտի գտնուի միութեան կեդրոնատեղին, 8, Rue Bossuet, Փարիզ (10), իրաւագիտական խորհուրդներ եւ ամէն տեսակ տեղեկութիւններ (տուրքի, վաճառականական, վարչական եւն·) ձրի տալու, միութեանս անդամներուն եւ համակիրներուն :

10րդ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ ԱՐԱ ՊՈՐԹԵԼԵԱՆԻ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ,
ԱԷՆՖՈՆԻՔ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ ԵՒ ՄԱՆԹՔ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ 120 ՀՈԳԻ
26 Յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը ճիշդ 9ին, **Salle Gaveau**ի մէջ
45 Rue La Boëtie, *մէթրօ* **Miromesnil**

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17 Rue Damesme. PARIS (13)

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ Վարանդեան կոմիտէն ընկերական ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ Լիոնի բոլոր ընկերները այսօր, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Զարդարեան գրադարանը, *181* Cours Lafayette·

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ընկեր կարօ ենթակոմիտեի դասախօսական ժողովը այսօր ուրբաթ երեկոյ ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին· կը դասախօսէ ընկ. *Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ*·

ՄԱՐՍԷՅԼԻ իշխան խումբը կարեւոր խորհրդակցութեան մը համար ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները *6* յունիս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, ծանօթ հաւաքատեղին:

ՄԱՅԻՍ 28

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՊԱՆԷԷՕ-ՔԱՇԱՆԻ ԱՐԾԻՒ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ
5 յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին
քաղաքապետարանին նորակառոյց շէնքին մէջ:
ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **Լ. ՀՈՐՄԻՍԵԱՆ**
ԿԸ ԽՕՍԻՆ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ **ԹԱՆԿԻ ՓՐԷԺԸՆ**
(Ֆրանսացի ամենաերիտասարդ երեսփոխանը)
ԵՒ ԸՆԿ. **Ե, ՃԱՆԿԷՕԶԵԱՆ**

Գեղարուեստական բաժնին իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն՝ ՕՐ. ԱՍՏՂԻԿ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ, Պ· Պ· Գ· ՄԷՀԵՏՐԵԱՆ, ԷՔՍԷՐՃԵԱՆ (երգ), ՕՐ· Մ· ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ, ՕՐ· Հ· ԳԱԶԱԶԵԱՆ, ընկեր ԶԱՐԵՀ ՂԱՐԻՊԵԱՆ (արտասանութիւն):

Հայկական պարեր «ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ» երգչախումբի անդամներուն կողմէ:

Պ· ԺՕՐԺ ՇԱՀՊԱՐՈՆԵԱՆ (քառ):

Կէս գիշերէն վերջ հայկական եւ եւրոպական պարեր առաջնորդութեամբ Gario Canti յայտնի նուագախումբի:
ԴԻՒՐԱՄԱՏՋԵԼի ԳԻՆԵՐով ՃՈՒՆ ՊԻՒՖԷ·
մուտք 3 ֆր·:

ՀԱՂ· ՄԻՋ·— փորթ տ'ՕրլէանԷն FI օթօպիւսը, շաթլէյէն եւ սէն միշէլէն 93 օթօպիւսը, իջնել՝ մէռի տը գաչան:

Ընկերահամակրական իրիկոյթ Մայիս 28ի առթիւ

Կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյի Հ· Յ· Դ· Ջաւարեան կոմիտէի կողմէ
5 յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, գարակէօզեանի սրահին մէջ,
Րիւ տը լա Տէֆան ս, Իսի·
ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **ՄԵՐԺ ԹՈՒՐՈՒՄԱԵԱՆ**
Գեղարուեստական բաժին՝ երգ, արտասանութիւն եւլն·
Կը նուագէ ԹՈՒՌԻՍ ԴԱՐԵԳԻՆ·
մուտք 5 ֆրանք:

ՄԱՅԻՍ 28Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ,

Կազմակերպուած Հ· Յ· Դ· Լիոնի Վարանդեան կոմիտէի կողմէ :
5 Յունիս շաբաթ երեկոյ ժամը 8·30ին Գ· Թաղապետարանի սրահին մէջ:
ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ **Պ· Ն· ՄՈՄՃԵԱՆ**
ԿԸ ԽՕՍԻՆ **ԸՆԿ. Ը. ՄԻՍՏՓԵԱՆ**
ԵՒ **S. F. I. O.**Ի ԿՈՂՄԷ ԸՆԿ. **BORDAT**

Օտար արուեստագէտներէ բաղկացած ընտիր նուագախումբ մը պիտի նուագէ հայկական եւ եւրոպական կտորներ:

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին՝ ՏԻԿ. Պ· ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ, ՕՐ· Ծ· ՏԷՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ եւ Պ· Ա· ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ (մեներգ)· կ'արտասանէ՝ Պ· Լ· ԱԼԷՄԵԱՆ, Պ· Զ· ՄՈՍԿՈՖԵԱՆ (հավայեան կիթառ)·

Թախքերու ժամանակցութեան համար մուտք 1 ֆր·:
Հանդէսէն վերջ ընկերահամակրական խնջոյք:

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ,

Հ· Յ· Դ· Վալանսի կոմիտէին կողմէ
5 յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 8·30ին, պետ· Թատերասրահին վերնայարկը
Foyer du Théâtre
ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **Ե. ԳԱՍԵՒՆ**
ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **ՍԱՀԱԿ ՏԷՐ-ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ**

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին՝ Տիկ. Օտէթ Միքայէլեան (դաշնակ), կը մեներգեն՝ Տիկիններ Վէհանուշ Մարգարեան եւ Տիկ. Մարգարեան, կ'արտասանեն՝ Մ· Պրլրգեան, Մ· Դաւիթեան, Ա· Մարգարեան, Ա· Խաչիկեան, Մ· Ճէվահիրճեան, Թ· Եղիկեան:

մուտք *1* ֆր·:

ՍԷՆԹ'ԷԹԻԷՆԻ ՄԷՋ.

Նախաձեռնութեամբ Հ· Յ· Դ· «Ատոք» ենթակոմիտէի
6 Յունիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, «Սրմօնի տը սէնթ'էթիէնի» սրահին մէջ (Սինեմա Իտէալի մօտ)·
ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. ԱՐՇԱԿ ՊՈՂԻԿԵԱՆ
ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **ՇԸՒՐՔ ՄԻՍՏՓԵԱՆ**

Խմբերգ, մեներգ, արտասանութիւն եւլն·:
ՏԻԿ. ԼԻԼԻ ՏԻՄԻՐՃԵԱՆ (ֆրանսուհի) պիտի երգէ հայկական կտորներ:
Կը ներկայացուի «ԷԼ ՄԻ ԱՂՕԹԻՐ»ը
Թախքերու ժամանակցութեան համար 2 ֆր·:

ՊՕՄՈՆԻ ՄԷՋ, (ՄԱՐՍԷՅԼ)

Նախաձեռնութեամբ Հ· Յ· Դ· Պոմոնի Ջաւարեան ենթակոմիտէի
մասնակցութեամբ Վարժնգեան խումբի
եւ հովանաւորութեամբ Մարսէյլի Շրջ· Կոմիտէի
6 Յունիս կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին, վարանդեան սրահին մէջ:
ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **Յ. ՊԱՊՊԻԿԵԱՆ**
ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **Մ. ՎՐԱՑԵԱՆ**

Գեղարուեստական բաժնին իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն՝ Օր. Ալիս Քրլըճեան, Տիկ. Արաքսի Սարգիսեան, ընկ. Մարտիրոս Դաւիթեան, Պ· Պ· Վաղարշակ Տէր-Վարդանեան, Վարդգէս Քէչէճեան, Սիմոն Շիշմանեան, Վարդգէս Տէրտէրեան:

Մուտքը ազատ է·

ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ, ՅՈՒՆԻՍ 13ԻՆ

ՑԵՏԱՁԳՈՒԱԾ է *Առնուվիլի «Վարդան» կոմիտէի Յունիս 6ի դաշտահանդէսը:*

Բացուած է

Տոքթ. Ս. Մելիքի

ԲՈՒԺԱՐԱՆԸ 87 Rue Ernest Renan,
Issy-les-Moulinaux
Մէթրօ **Mairie d'Issy**ի հիւդ դիմացը:
Մանգաղէտ քիմի, ականջի, կոկորդի, գլուխի եւ վիզի հիւանդութեանց: կը դարմանէ նաեւ ներքին հիւանդութիւններ:
կ'ընդունի երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը ժամը 5—7:

Հ· ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՒԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺ
44 Rue Dunkerque (ՄԷՋԲՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒՆ)
Tél. Trudaine 42—69
կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:
Աւաւօտներր ժամագրութեամբ:

Champs Elyséesի ՄՕՏ
ՀԱՅ ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԸ
ՏՆՕՐԷՆ ՀԱՆՐՈՒՇԱՆՕՔ
Մ. ՀԱՅԿ
Restaurant LE LORD
Paris
9 rue Lord Byron
à l'angle de la rue Balzac
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
ՐԱԹԻՒ, ԹՂԹԱՐ, ՀԱՄՈՎ, ՊԱՏՐՈՂԱԿԱՆ ԴԱՐ,

ԿԱՐՊԵՏ Յ. ԷՄԷՐԵԱՆ

Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*
29 rue Mathis, Métro Crimée
Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50/71
Կը ծախենք զոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւլն·: Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ զոհարեղէններու : Կը գնենք՝ բլաթին, ոսկի, արծաթ եւ զոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով:
Մի մոռնաք որ վաստահելի ձեռքէ գնուած ոսկեղէն եւ զոհարեղէններն անփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը:
Գնաւոր գիներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն:

Tailleur de ST. BERNARD
H. GULBOLIAN

24 rue Affre կամ 8 rue Cavé, Paris(18)
Մասնաճիւղ՝ 2 rue de la Charbonnière
Մէթրօ La Chapelle եւ Barbès Rochechouard
Թէլէֆօն Montmartre 69—70
ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Մասնաճիւղիս բացման առթիւ, կարեւոր նուէրներ իւրաքանչիւր հագուստի համար, մինչեւ 1937 Յուլիս 14:
ՍՏԱՑԱԾ ԵՆՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹՈՒՂԹ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ,
*ՄԵՐ ԳԻՆԵՐԸ.—Հագուստներ (2 փորձով) սկսեալ 280—400 ֆր· Նուէր կը տրուի մէկ ֆանթէզի տարազ մը եւ կամ ամառուան յատկ գեղեցիկ մուշտակ մը: 400 ֆր·է վեր հագուստներու (3փորձ) հատար կարելի է նուէր տալ մուշտակագործ Տիկ. Հայկուհի Կիւլպէեանի, արհեստանոցին մէջ պատրաստուած 200 ֆր· արժողութեամբ 2 imitation martre, պայմանաւ որ գնորդը վճարեսկսայ բաժանորդագրուելու ցուցաքին: Օգտուելուհատար վերոյիշեալ պայմաններէն ներկայացնել ցուցաքի կարօնը: Rue la Charbonnière*ի մեր ժամնաճիւղին մէջ կը ստանձնենք դիւրամատչելի գիներով *à façon*, նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն եւ բրճուանաժ:*
Բաց է կիրակի մինչեւ կէսօր·

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD	**ORIENT LLOYD**
48 rue de la République	**7 rue Auber, Paris**
Մարսէյլ, Tél. C.47-22 եւ C.74-51	Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:
Ցոմսակներ՝ ամէն տեղի համար, Հայ Ճամբորդներու հասար ժամնաւոր գին: Ընդհանք Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը
ՎԱՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

Թատերական ներկայացում Տիփլիի մէջ
Կազմակերպուած՝ Հ· Յ· Դ· Տէսլինի կոմիտէի կողմէ
6 Յունիս, կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Հ· Յ· Դ· Տան մէջ:
Կը ներկայացուի « ՎԱՆԱԿԱՆԻՆ » չարունակութիւնը՝
Աւազակապետը եւ Թիապարտը
(6 արար)

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

«Հայ Արծիւ» ակումբը իր անդամներուն զարգացման համար կազմակերպած է չաբաթական դասախօսութիւններ ծանօթ մտաւորականներու կողմէ, իր կեդրոնատեղին, 22 բիս Րիշէ, Փարիզ: 5 յունիս, Շաբաթ երեկոյ ժամը 21 — 22·30, կը դասախօսէ Պ· ՅՈՒՆԴԵԱՐԵԱՆ·

Դասախօսութենէն վերջ պար մինչեւ կէս գիշեր :

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶԻ Տարօն Տուրուբերանի Նահանգային Հայր· Միութեան ընդհ· անդամական ժողովը, 6 Յունիս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Թաչէի Ակուժրին մէջ· 52 rue Gustave Courbet, պանեէօ· Խիստ կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անբեւոր դաժատեարով: փորթ տ'օրլէանէն առնել *88* թիւ օթօպիւսը եւ իջնել Grange Ory·

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ սուրհ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 5 ՅՈՒՆԻՍ SAMEDI 5 JUIN 1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3439

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՕՐՈՒԱՆ ՀՈԳԸ.— ՁԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամխնեռու հակասական լուրերէն, խժալուր աղմուկներէն եւ ժողովներէն վերջ, տարագիրներու զինուորագրութեան խնդիրը այսօր կը դառնայ նոյնքան անորոշ վիճակի մը մէջ, որքան վեց ամիս առաջ :

Մինչ այս մինչ այն, ահա իրարանցումի մատնուած են 22 — 37 տարեկանները, նոր անակնկալի մը առջեւ գտնելով իրենք զիրենք :

Անոնք ստացած են կամ հետզհետէ կը ստանան տոմսեր՝ իրենց չրջանին զինուորագրութեան դրասենեակէն, «ստիպողական» մակագրութեամբ եւ հետեւեալ բովանդակութեամբ .

— Բժշկական բնոյթեան խորհուրդը ձեզ յարմար նկատած է զինուորական ծառայութեան, համաձայն պատերազմական նախարարութեան 1937 փետրուար 4 (24?) թուակիր շրջաբերական : Դուք ենթակայ չէք որ եւ է գործօն ծառայութեան : Սակայն եթէ կ'ուզէք ծառայել, օրինակի համար հպատակութեան ստացման ձեւակերպութիւնները փութացնելու համար, կրնաք դիմել տակ առնուիլ 1937 հոկտեմբերին, կատարելու համար գործօն ծառայութեան այն շրջանը որ պարտաւորիչ է ձեր դասու Ֆրանսացիներուն համար (18 ամիս) :

Իւրաքանչիւր աղդարարութեան վերայ նշանակուած է պայմանաժամ մը (մեր տեսածները՝ յունիս 5 կամ 6), պատասխանելու համար այո կամ ոչ :

Կը յիշուի թէ մօտաւորապէս այս իմաստով աղդարարութիւն մըն ալ ուղղուած էր Սէնթ Էթիէնի տարագիրներուն, անցեալ ապրիլ 29ին : Անշուշտ ուրիշ տեղերու մէջ ալ կատարուած է կամ պիտի կատարուի նոյն գործողութիւնը :

Աղդ, անոնք որ ներկայացած են այս քանի մը օրերու ընթացքին, փարիզի այս կամ այն թաղին մէջ, կը դառնուին անորոշ սպասողութեան մը տակ :

Անձկութիւն մը համակած է բոլորը : Եւ իրաւամբ :

Երթա՞ն թէ չերթան : Կարելի՞ է մէկ անգամէն որոշում տալ այսքան կարճ պայմանաժամի մը մէջ :

Երթալով, հպատակութիւն եւ ուրիշ առաւելութիւններ պիտի չահին· իսկ եթէ չերթան, սեւ նիշ մը առացած չե՞ն ըլլար, ապագային համար ... Գիտնալով հանդերձ որ ըստ օրինի ենթակայ չեն զինուորութեան, ինչպէս կ'ըսէ աղդարարագիրն ալ :

Շատերը որ կանչուած են, փորձեր են գիտնալ թէ անպատեհութիւններ կրնա՞ն ծագիլ, եթէ իրենց պատասխանը ժխտական ըլլայ, բայց չեն կրցեր աւելի բան հասկնալ : Անշուշտ դրասենեակի պաշտօնեաներուն չիմնար լուսաբանել այսպիսի հարցերը : Մանաւանդ որ, իրենք եւս լրիւ ծանօթութիւններ չունին շատ մը հարցերու մասին :

Աղդ, ունի՞նք ուրիշ աղբիւրներ կամ հիմքեր, հարցը ամբողջովին լուսաբանելու համար :

Դժբախտաբար ոչ, գոնէ առ այժմ :

Դեռ անցեալ օր թղթակից մը դրկած էինք պատերազմական նախարարութեան պաշտօնատունը, շարք մը հարցումներով , եւ պատասխաններն ալ հրատարակեցինք :

Ինչպէս կը հաստատուէր անգամ մը եւս, շատ մը կէտերու մասին վերջնական որոշումներ չեն տրուած տակաւին, եւ կամ եթէ տրուած են, չեն յայտնուիր :

Այնպէս որ, մեզի կը մնայ տրամաբանական եզրակացութիւններ հանել, մինչեւ հիմա քաղուած տեղեկութեանց հիման վրայ :

Առաջին եզրակացութիւնը այն է որ, ամենայն հաւանականութեամբ յառաջիկայ հոկտեմբերին պիտի կանչուին 20 — 21 տարեկանները, իրենց Ֆրանսացի դասակիցներուն հետ :

Երկրորդ.— որ եւ է փոփոխութիւն չէ կատարուած հպատակութեան օրէնքին մէջ : Ուրիշ խօսքով, կառավարութիւնը չընդունիր որ զինուորագուները հպատակ համարուին զօրանոց մտած օրէն իսկ, ինչպէս խնդրուած էր զինուորագուներու ժողովներով եւ ազդարարագիրներով : Կ'երթան կը ծառայեն, յետոյ կը զառնան հպատակ : Անշուշտ աւելի չուտ եւ դիւրին քան սովորական ինդրարկուները :

Այս պարագան կը հաստատէ, նաեւ 21—33 տարեկաններուն ուղղուած ազդարարագիրը :

« Ըստ օրինի զինուոր չես», կ'ըսեն· բայց եթէ կ'ուզես դիւրացնել հպատակութեան դործողութիւնները ...

Ուրեմն, եթէ կ'ուզես օր առաջ հպատակ դառնալ, վճարէ դինդ,— ծառայէ քու Ֆրանսացի դասակիցներուդ պէս, 18 ամիս :

Այստեղ է որ կը ծագի բուն անձկութիւնը, ինչպէս բացատրեցինք :

Անշուշտ ոչ մէկը կ'ուզէ խուսափիլ զինուորութենէ : Ծառայութեան տեւողութիւնը, 18 ամիսն է որ մտահոգութիւն կը պատճառէ չատ չատերուն, իրրեւ ընտանիքի եւ դործի տէր :

Հիմնուելով մեր տեսած գրասեր աղդարարութեանց վերայ, կը կարծենք թէ որ եւ է անպատեհութիւն չի կրնար ծագիլ, եթէ կանչուածները բացատրեն թէ ինչո՛ւ ի վիճակի չեն հաստատական պատասխան տալու :

Շատ - չատ, հպատակութեան առացումը կրնայ ձգձգուիլ, այսինքն մնալ այն վիճակին մէջ ուր կը գտնուինք ամէնքս ալ, առանց զինուոր երթալու :

Կը թուի թէ այս նոր առումով ալ — կ'ուզե՞ս ծառայել — զինուորական իշխանութիւնը կ'ուզէ իմանալ թէ ի վերջոյ ո՛րքան տրամադրելի զինուորագուներ կան հայ կամ ռուս տարագիրներուն մէջ, անոր համեմատ կազմակերպելու համար ամբողջ գործը :

Ամէն պարագայի մէջ, իւրաքանչիւր երիտասարդ ինքն է իր ճակատագրին տէրը : Իսկ իրաւասու մարմիններուն կ'իյնայ օր առաջ կարելի լուսաբանութիւններն առանալ այս մասին, փարատելու համար զանազան մտավախութիւնները :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Ալէխաանտրէթի հատուածային դէմ

— o —

Դամասկոսէն կը հեռագրեն յունիս 3 թուականով .— *Ընդհ· գործադուլ մը ծագեցաւ եւ օրէ օր կ'ամբ, իրրեւ բողոք Ալէքսանտրէթի մասին կնքուած համաձայնութեան : Դպրոցները փակուած են, խնդոյս եւ խանութները, մէջը ըլլալով նպարեղէնի խանութներն ալ : Ուսանողները ցոյցեր կատարեցին : Սանճաքի պաշտպան կոմիտէն կը խրախուսէ ընդհանուր գործադուլը :*

ՁՕՐ· ՄՈԼԱ ՁԱՐԴՈՒՓՁՈՒՐ ԵՂԱՓ

Օդանաւային արկածի մը հետեւանքով

Ձօր· Խմիլիօ Մոլա, Սպանիոյ ապստամբներու հիւսիսային չրջանի հրամանատարը, որ ամխներէ ի վեր կը գործէ Պիլպաոյի դէմ, մեռաւ հինդշաբթի առաւօտ, օդանաւային արկածի մը հետեւանքով, երբ հետազօտութիւն կը կատարէր : Պաշտօնական դեկոյց մը լուրը հաստատելով հանդերձ, մանրամասնութիւններ չի հաղորդեր : Անպաշտօն լուրերու համաձայն, օդանաւը դերմանական էր, ինչպէս եւ երկու վարիչները Գերմանացիներ էին : Զօրավարէն զատ սպաններուած են իր թիկնապահը, երկու բարձրաստիճան սպաներ եւ երկու վաճառականներ իր թիկնապահը, երկու բարձրաստիճան սպաներ եւ երկու վաճառականներ : Օդանաւը չարդուփչուր եղած էր, իսկ զօրավար Մոլայի մարմինը 25 ներտս անդին նետուած : Այնքան անճանաչելի դարձած էր որ կարելի եղաւ ճանչնալ միայն պատուած վերարկուէն եւ մետաքս զօտիէն : Կը կարծուի թէ օդանաւը լերան մը կատարին զարնուած է, թանձր մշուշին մէջ : Օդը այնքան ամպոտած էր որ, հետազօտութիւնը թէ դժուար էր եւ թէ վտանգաւոր : Զօրավարին մարմինը Պուրկոս փոխադրուելով, դետեղուեցաւ հեծելազօրքի զօրանոցին մէջ, որպէսզի ժողովուրդը կարենայ իր յարգանքը յայտնել :

Այս արկածին հետ զուգընթաց , Պասքերը կատաղի յարձակողականի մը ձեռնարկելով, յաջողեցան եռ առնել Լեմոնայի լեռնաշղթան : Ապստամբները հարկադրուեցան արագօրէն նահանջել վեց մղոն տարածութեան վրայ :

Զօր· Մոլա 50 տարեկան էր, ծնած՝ Քուպա : Հայրը Սպանիացի էր, իսկ մայրը Քուպացի : Արագօրէն բարձրացաւ զինուորական ասպարէզին մէջ, Մարոքի կռիւներուն չնորհիւ : 1930ին, միապետական դիկտատուրայի չրջանին Սպանիոյ ռազիկանութեան ընդհ· վերատեսուչն էր եւ այդ առթիւ հանրապետականներուն տեղութիւնը դրգռեց, անոնց դաւերը երեւան հանելով եւ հեղինակները բանտարկելով : Երբ հանրապետութիւն հաստատուեցաւ, Մոլա ձերբակալուելով հանգամանան կոչուեցաւ : Այդ օրէն մինչեւ 1935 մեկուսացած էր, եւ հակահանրապետական գերքեր կը դրէր : Երբ, 1935ին, յեղափոխական Ժիլ Ռոպլէս պատերազմական նախարար եղաւ, Մոլա հրամանատար նշանակուեցաւ Սպանիական Մարոքի բանակին : Ժողովրդական ճակատի յաղթանակէն վերջը Սպանիա կանչուելով հրամանատար նշանակուեցաւ հիւսիսային չրջանին մէջ· իսկ 1936 յուլիս 18ին, երբ ապստամբութիւնը պայթեցաւ, ստանձնեց հիւսիսային ճակատին հրամանատարութիւնը : Հակառակ բոլոր դժուարութեանց, յաջողեցաւ կապ հաստատել Զօր· Ֆրանքոյի բանակին հետ, որ հարաւէն կը յառաջանար, եւ կարեւոր դեր կատարեց Մատրիտի յարձակումներուն մէջ : Վերջին վեց ամիսներու ընթացքին իր գլխաւոր նպատակն էր գրաւել Պիլպաոն կամ քար քարի վրայ չձգել : Բազմաթիւ քաղաքներ կործանեցան իր յառաջխաղացութեան ճամբուն վրայ :

ՍՊԱՆԻՈՑ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Անգլիա եւ Ֆրանսա նոր ծրագիրներ կ'որոճան

Պ· Տէլ Վայօ, Սպանիոյ հանրապետական կառավարութեան նախորդ արտաքին նախարարը, Փարիզ եկած է, կարեւոր պաշտօնով մը : Առջի օր երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ վարչապետին եւ արտաքին նախարարին հետ եւ դոհ կ'երեւայ արդիւնքէն : Կ'ըսուի թէ սկզբունքով համաձայնութիւն ոլոյացած է, օտար կամաւորները հետ կանչելու համար :

Անգլիական կառավարութիւնը Փարիզ, Պերլին եւ Հռոմ ղրկեց երկու ծրագիրներ, որոնց նպատակն է դիւրացնել Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ վերազարձը՝ չէզոքութեան յանձնախումբին մէջ, ինչպէս եւ անոնց մասակցութիւնը միջազգային հսկողութեան : Առաջին ծրագիրը կը տրամադրէ ընդարձակել ապահովութեան գօտիները՝ օտար մարտանաւերուն համար, Սպանիոյ ջանազան նաւահանգիստներուն մէջ : Դիմումներ պիտի կատարուին Սպանիոյ հանրապետական եւ ազդայնական իշխանութեանց, որպէսզի երաշխաւորեն այդ գօտիներուն ապահովութիւնը : Երկրորդ ծրագրին համաձայն, օտար պետութեանց տորմիղները պիտի գործակցին, եթէ մէկն ու մէկը յարձակում կրէ : Այդ գործակցութենէն առաջ խորհրդակցութիւն մը պիտի կատարուի հրամանատարներուն միջեւ :

Ինչպէս կ'երեւայ, Անգլիոյ նպատակն է ամէն գնով կանգուն պահել ոչ միջամտութիւն քաղաքականութիւնը՝ այլապէս կարելի չէ նախատեսել հետեւանքները : Ֆրանսա եւս նոյն տեսակէտն ունի : Իտալիա տրամադիր կ'երեւայ նորէն մասնակցելու չէզոքութեան յանձնախումբին, եթէ սպանիական կառավարութիւնը երաշխաւորէ թէ նոր դէպքեր պիտի չպատահին : Գալով Գերմանիոյ, առ այժմ դրաղած է նոր մարտանաւեր դրկելով սպանիական ջուրերը :

**** Կարգ մը թերթեր զարմանալի պատմութիւններ կը պատմեն «Տէօյչլանտ»ի ռմբակոծման մասին, դրելով թէ յարձակումը ծրագրուած էր Մոսկուայի մէջ եւ գործադրուած՝ խորհրդային օդանաւորդներու միջոցաւ : Ուրիշ պատմութեան մը համաձայն, ռմբակոծութիւնը հետեւանք է սխալի մը :*

Օտարականներ Ռօճի հահանգին մէջ

Պաշտօնաթերթը Բ· օրէան թիւով կը հրատարակէ քանի մը որոշումներ, որոնց համեմատ կը սահմանափակուի օտար գործաւորներուն աշխատութիւնը Ռօճի (Լիռն) նահանգին ներկարաններու (թէնթիւրըի) եւ հիւսուածեղէններու եւ թելերու գործմաւորման ճարտարարուեստներու մէջ : (Յայտնի է թէ այդ գործերով զբաղող գործարաններուն մէջ բազմաթիւ հայ գործաւորներ կ'աշխատին կամ կ'աշխատէին եւ հիմա անգործ են » :

ԹՈՒՐՔ ԱՌԱՋԻՆ ՕԴԱՆԱՒՈՐԴՈՒՀԻՆ, Սապիհա Կէօքչէն, ականակուռ չքանչան մը ստացաւ Էնկիւրիւի մէջ, արտակարգ հանդիսաւորութեամբ : Վարչապետը ինք աղջկան կուրծքին անցուց չքանչանը, կրակոտ ճառ մը խօսելով եւ չեչտելով օդագնացութեան կարեւորութիւնը :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄԵՆ ՄԱՅՐԻԿԸ ԱԿՌԱՅ ՀԱՆԵՐ Է...

— o —

Այս միջոցին մէկը միւսէն հաճով բաներ կը կարդամ ռամկավար թերթերուն մէջ :

Խեղճերը այնճան աճացի կերան ապէն եւ ձախէն, մինչեւ անգամ իրենց երախտաւորեալներէն որ, այժմ սկսեր են ակռայ ցուցնել ամէնուն դէմ : Եւ ցցուիլ, ցցուիլ, մազերը հովին տուած :

Տեսէք ինչե՞ր կը ծամէ «Ազեւ » մամիկս, իր նորաթոյս ակռաներով· (19 մայիս)·

— « Մեզմէ չատեր կ'ըսեն թէ Թուրքիոյ Հայութիւնը չէր ունենար վերջին պատերազմի ահաւոր կորուստները , եթէ ... : Կ'ըսեն թէ՝ Հայաստանի նորագատ Հանրապետութիւնը իր խանձարուրքին մէջ չէր խեղդուիր, եթէ ... : Կ'ըսեն թէ Կիլիկիան չէր պարպուեր, եթէ ... :

Կը պատմուի թէ Կիլիկիոյ ժողովուրդին վերջին յուսահատ մարտունէութեան չրջանին հայաշատ կեդրոնի մը մէջ կ'ապրէր հարուստ Հայ մը , որ անտարբեր կը դիտէր իր շուրջը անցած դարձածները եւ ինքնապաշտպանութեան համար ո եւ է զոհողութիւն չէր ուզեր ընել, ըսելով· « Եթէ ... գան, ծանրութեանս չափով ոսկի կը վճարեմ եւ ինքզինքս կը փրկեմ» : «Անոնք» եկան, այդ հարուստ Հայուն ծանրութեան կրկին ու եռապատիկ ոսկիները գրաւեցին եւ իրեն ալ չխնայեցին : Եթէ այդ հարուստ Հայը հաւանած ըլլար, աղէտը հասնելէն առաջ, « իր ծանրութեան» կէսին կամ քառորդին չափ ոսկի տալ հայ կամաւորներու գէնք եւ պարէն հայթայթելու համար, թերեւս ոչ այդ քաղաքին հայութիւնը կը ջարդուէր, ոչ ալ ինքը կը խողխողուէր » :

Այսքան սրատես եւ խորատես օրկան մը անշուշտ վտանգը կանխելու միջոցներն ալ գիտէ :

— « Մէկոցներ՝ որոնք միայն դէնքը եւ սովորական իմաստով «ինքնապաշտպանութիւնը » չեն, այլ «քաղաքականութիւնը», — այն քաղաքականութիւնը որմէ խորչելով կը խորչինք — յարաբերութիւններ մշակելը, բարեկամներ ճարելը, ու թշնամիին ակնածանք — եւ ինչո՞ւ չէ—վախ ալ ներշնչելն է : Այս բոլորը կամ ասոնց մէ մէկն անգամ չի կրնար ընել եկեղեցին, որ կրօնական հաստատութիւն է, Դպրոցը որ մշակութային հիմնարկութիւն մըն է, Բարեգործականը , որ վերաչինութեան, ներդաղթի եւ մշակոյթի ծրագիրը ունի միայն, Վերաչինացները, որոնք Հայաստանի մէջ նոր աւաններ կը չինեն եւ այլն » :

Ուրեմն որո՞ւ ապաւինիմ, ի սէր Ալլահի, շուտ ըսէ :

Ո՞րն է այն միակ ուժը որ կրնայ կատարել այդ բոլոր գործերը :

Հանգստացէք, մամիկս կէս ճամբան մնացողներէն չէ·

— « Միայն մէկ կազմակերպութիւն գոյութիւն ունի մեր մէջ, որուն նը պատակն ու գործունէութիւնը կ'ընդգրկեն մեր ժողովուրդին գոյութեան եւ ինքնապահպանման հետ կապ ունեցող բոլոր հարցերը, մէկն ըլլալով ինքնապաշտպանութիւնը, եկեղեցին , Դպրոցը, Բարեգործականը, Վերաչինացները եւ այլն, եւ ատիկա կը կոչուի ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ » :

Կը կարծեմ թէ լայն շունչ մը առած եղաք :

Ի՞նչ պիտի ընէիք, եթէ, փոխանակ բացէ ի բաց յայտնելու հրաշագործ գաղտնիքը, իրեն պահէր եւ ձեզ ձգէր չփոթութեան մէջ ...

Պարապ տեղը չէ որ ռամկավար նոր բայերգը կը սկսի այսպէս·

Ձինուոր ենք ռամկավար եւ ազատ,
Հայ ցեղի զաւակներ հարազատ :
Ձրահասած հայրենեաց հաւատքով ,
Կը քալենք անվեհեր քովէ քով :

Պզտիկ հարցում մը, եթէ կը ներէք :

Այս «կը քալենք անվեհեր» եւ մանաւանդ «քովէ քով»ը Ամերիկայի եւ Եգիպտոսի Արաքց եւ Կանաքց Ակումբներու անմնախընթաց պարահանդէսներէն առա՞ջ ալ գիտէին, թէ վերջը սորվեցան :

Այս մանրամասնութիւնը շատ կարեւոր է, դիրք ճշդելու համար :

ՎԱՀԷ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐԸ ՊԱԼՔԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Միջազգային մամուլը մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայէ Գերմանիոյ արտաքին նախարարին նոր ճամբորդութեան : Ցօն Նէօրաթ ճամբայ պիտի ելլէ այսօր, չարաթ, նախ Պելկրատ երթալով, յետոյ անցնելով Սոֆիա եւ Փէշթա : Պերլինի թերթերը չեն ծածկեր թէ Գերմանիա մեծապէս չահագրգռուած է Պալքաններու եւ Դանուբեան չրջանի խնդիրներով : Պերլինի դիւանագիտական չրջանակներուն մէջ ալ մեծ նշանակութիւն կուտան այս ճամբորդութեան :

Փարիզի մէջ եւս ուշադրութեամբ կը հետեւին այս ճամբորդութեան : Կ'ըսուի թէ Ցօն Նէօրաթ Եուկոսլավիոյ տրամադրութիւնները պիտի չօչափէ, ճամբայ մը դտնելու համար Հունգարիոյ եւ Պուլկարիոյ վերազինման : Արդարեւ, այդ երկու երկիրները մինչեւ հիմա կաշկանդուած կը մնան հաշտութեան դաշնագիրներով, մինչդեռ ուրիշներ անընդհատ կը վերազինուին :

Մի՞ւս կողմէ, առեւտրական փոխանակութիւնները մեծապէս աւելցած են Եուկոսլավիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ : Քրուպի զինագործարանը նոր վերջացուց հսկայ մեռաղագործարան մը որ իր տեսակով ամենամեծ է Եուկոսլավիոյ մէջ :

Գերմանիա սկիզբէն ի վեր կ'աշխատէր Իտալիոյ եւ Եուկոսլավիոյ մերձեցման համար որ յանգեցաւ Պելկրատի համաձայնութեան : Իրարանկներու կարծիքով, Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ չահերը իրարու հակառակ չեն Պալքաններուն մէջ : Այժմ հարց է, թէ Գերմանիոյ արտաքին նախարարը ո՛ր ատիճան պիտի յաջողի հակաբոլշեւիկ ճակատին կապել Եուկոսլավիան, Հունգարիան եւ Պուլկարիան : Առաջին երկու երկիրները յաճախ ցոյց տուած են իրենց թշնամութիւնը խորհրդային Ռուսաստանի հանդէպ : Պուլկարիա միշտ աւելի վերապահ եղած է :

10,000 տոլար հասնիիին նկարագրութեան համար

Երկուսան թերթերը սիւնակներով մանրամասնութիւններ կը հրատարակեն Անգլիոյ հրաժարեալ թագաւորին ամուսնութեան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ հինդշաբթի օր, Քոնտէի դղեակին մէջ : Բուն արարողական մասէն աւելի հետաքրքրական են կողմնակի մանրամասնութիւնները :

Դղեակը խիստ հսկողութեան տակ առնուած էր իր չրջականերով : Աւելի քան 200 թղթակիցներ եւ լուսանկարիչներ փութացած էին աշխարհի բոլոր մասերէն, բայց դղեակէն ներս մտնելու արտօնութիւն ստացան միայն հինդ թղթակիցներ : Դղեակին ճամբան բռնած էին 120 ոստիկան - զինուորներ եւ չրջուն պահակներ եւ մարդ չէին ձգեր առանց մասնաւոր արտօնագրի :

Տոքթ· Շարլ Մէոսիէ, Մոնի քաղաքապետը, որ կատարեց քաղաքային արարողութիւնը, ամուսնութեան նկարագրութիւնը գրած եւ ծախած էր անգլիական գործակալութեան մը, 10,000 տոլարի· բայց ներքին նախարարը արգիլեց :

**** Անգլիոյ հանրային կարծիքը սկսաւ ըմբոստանալ, եկեղեցական իշխանութեանց բռնած դիրքին պատճառով : Ինչպէս գրած էինք երէկ, Անկլիքան եկեղեցին արգիլած էր ո եւ է կրօնաւորի մասնակցութիւնը, բայց երէց*

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ԴԱՆԴ ԴՈՒՅՐ

Մինչեւ հոս ամէն բան պարզ էր, հասկնալի։ Ամէն մարդ գիտէր, թէ ինչ է ուզում եւ ինչ է անում։ Ամէն մարդ գիտէր, թէ ինչ է ուզում ասել, ինչ է ասում։ Ամէն մարդ գիտէր, թէ ինչ է ուզում լսել, ինչ է լսում։ Ամէն մարդ գիտէր, թէ ինչ է ուզում տեսնել, ինչ է տեսնում։ Ամէն մարդ գիտէր, թէ ինչ է ուզում զգալ, ինչ է զգում։ Ամէն մարդ գիտէր, թէ ինչ է ուզում հասկանալ, ինչ է հասկանում։ Ամէն մարդ գիտէր, թէ ինչ է ուզում ապրել, ինչ է ապրում։ Ամէն մարդ գիտէր, թէ ինչ է ուզում մեռնել, ինչ է մեռնում։

ՅՈՒՇԱՐԿ

(ՎԵՊ ԱՄԱՆԱԿԻՑ ՏԵՂԱՓԱ)

— ՈՒՐԱԽ ԱՐՁԱԿ —

— ... —

— ... —

— ...

մը, «աղքատներուն հոգեւոր հովիւը», կատարեց դուքսին պսակը, անսալով իր խղճի ձայնին :

Երեսփ. ժողովին հինգշաբթի օրուան նիստին մէջ, աշխատաւորական եւ բեսփոխան մը վարչապետին հարցուց թէ կառավարութիւնը չնորհաւորութեան հեռագիր մը ուղղա՞ծ է կամ պիտի ուղղէ՞ Ուինզըրի դուքսին ամուսնութեան առթիւ :

Մահաչունչ լռութիւն մը կը տիրէր ամբողջ սրահին մէջ: Վարչապետը չպատասխանեց, իսկ առեղնապետը յայտարարեց.— Անցնինք օրակարգին :

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Վեց ամսուան համար երկարաձգուեցան Մաթինեօնի համաձայնութիւնները եւ պարտաւորիչ իրաւարարութեան օրէնքը, երեսփ. ժողովին վաւերացումով :

Մամուլի օրէնքին քննութեան առթիւ, Վերակոյսը չարք մը առարկութիւններ բանաձեւած ըլլալով, առջի օր վարչապետը ժողովին ներկայացաւ եւ ուժգին ճառ մը խօսեցաւ : « Ես ալ օրագրող էի երէկ եւ նորէն պիտի ըլլամ վաղը չէ միւս օր... Ես օրէնք մը կ'առաջարկեմ դրպարտութեան, դրամական ուժերու տիրապետութեան դէմ : Վերակոյսը կ'ընդունի՞ թէ անհրաժեշտ է զսպել հանրային մարդոց դէմ եղած դրպարտութիւնները : Հանրային մարդոց պատիւը մաս կը կազմէ ազգային ժառանգութեան » :

51 ԵՐԿԻՐՆԵՐԻ 415 պատգամաւորներ կը մասնակցին Աչխատանքի միջազգային խորհրդաժողովին, որ բացուեցաւ Ժընեւի մէջ, հինգշաբթի օր : Օրակարգի դէմաւոր հարցերէն մէկն է չաբաթական 40 ժամուան օրէնքին ընդհանրացումը :

ԻՏԱԼԱԿԱՆ թերթերը առաջին անգամ ըլլալով սկսան ցանկեր հրատարակել Սպանիոյ իտալական կորուստներու մասին : Առաջին ցանկը առնուած է Մալակայի ճակատամարտէն, 64 սպանեալներու անուններով : Ցանկերու հրատարակութիւնը պիտի չարունակուի :

ԱՆԳԼԵՐԷՆ ԼԷՋՈՒՆ բոլոր գաղթավայրերու մէջ տարածելու համար նոր աշխատանքներ պիտի կատարէ գաղթային նախարարութիւնը : Այս առթիւ բացորոշ յայտարարութիւններ ըրաւ գաղթային նախարարը, երեսփ. ժողովին մէջ, եւ բացատրեց թէ Մալթայի, Կիպրոսի մէջ եւ այլուր այլեւս փարատած են անգլերէնի մասին տիրող նախապաշարմունքները :

ՀԻՆԳ ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՂՋԻԿ ՄԸ ՄԵՌԱ Պուլվար տէ գ'Իթալիէնի վրայ, սրճարանի մը առջեւ, երբ չէնքին հինգերորդ յարկին տանիքէն քարի կոտոր մը փրթելով ինկաւ գետին : Ուրիշ երեք յաճախորդներ ալ վիրաւորուեցան :

Փառիզ

ՓԱՐԻԶԻ Պրօպականտի ցանձնախումբի դասախօսական ժողովը տեղի կ'ունենայ 8 ցունիս, երեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, ծանօթ հաւաքատեղին:

Գաղտնի

ԹԱՐՄԷԶԻ իշխան խումբը կարեւոր խորհրդակցութեան մը ձափար ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները 6 ցունիս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, ծանօթ հաւաքատեղին:

Ընկերահաւաքական խնջոյք Մալիս 28ի առթիւ

կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյի Հ. Ց. Դ. Զաւարեան կոմիտէի կողմէ

Այսօր, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, գարակէօզեանի սրաճին մէջ,
բիւ տը լա Տէֆանս, իսի,

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **ՍԵՐԺ ԹԱՐՈՍԵԱՆ**

Գեղարուեստական բաժին՝ երգ, արտասանութիւն եւլն.
Կը նուագէ ԹԱՒՒԻՍ ԳԱՐԵԳԻՆ.
Մուտք 5 ֆրանք:

Թատերական ներկայացում Տէսինի մէջ

Կազմակերպուած՝ Հ. Ց. Դ. Տէսինի կոմիտէի կողմէ
6 ցունիս, կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին՝ Հ. Ց. Դ. Տան մէջ:
Կը ներկայացուի « ՎԱՆԱԿԱՆԻՆ » չարունակութիւնը՝

Աւազակապետը եւ Թիապարտը

(6 արար)

Թատերական Ներկայացում

Ալֆորվիլի Կ. Խաչի Մանուճէլղին կողմէ
ի Նպաստ Սպանիացի տարագիր մանուկներու.

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ **ՂԱՐԱՊԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ**

Ղեկավարութեամբ եւ մասնակցութեամբ դերասան ՈՒԶՈՒՆԵԱՆի:

Այսօր, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Ալֆորվիլի քաղաքապետարանի սրահին մէջ, 142 rue Villeneuve:
Գինը՝ 5, 3 եւ մանուկներու 1 ֆր.:

ՄԱՑԻՍ 28

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՊԱՆԵԼԷՕ-ՔԱՇԱՆԻ ԱՐՄԻԻ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ

Այսօր, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին
Քաշանի քաղաքապետարանին նորակառոյց շէնքին մէջ:

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **Լ. ՀՈՐՄԻՍԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻՆ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ **ԹՒՆԿԻ ՓՐԻԺՈՆ**

(Ֆրանսացի ամենաերիտասարդ երեսփոխանը)

ԵՒ ԸՆԿ. **Ե, ՃՈՆԿԻԷՕԶԵԱՆ**

Գեղարուեստական բաժնին իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն՝ ՕՐ. ԱՍՏՂԻԿ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ, Գ. Գ. Գ. ՄԷՀՏԷՐԵԱՆ, ԷՓՍԷՐՃԵԱՆ (երգ), ՕՐ. Մ. ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ, ՕՐ. Հ. ԳԱԶԱԶԵԱՆ, ընկեր ԶԱՐԵՀ ՂԱՒՐԻԳԵԱՆ (արտասանութիւն):

Հայկական պարեր « ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ » երգչախումբի անդամներուն կողմէ:

Գ. ԺՕՐԺ ՇԱՀԳԱՐՈՆԵԱՆ (թառ):

Կէս գիշերէն վերջ հայկական եւ եւրոպական պարեր առաջնորդութեամբ Gario Canti յայտնի նուագախումբի:

ԴԻՒՐԱՄԱՏԶԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ ՃԱՒ ՊԻՒՖԷ:

Կարգապահութեան կը հսկեն Հայ Աբինեբը:

Մուտք 3 ֆր.:

Հաղ. մէջ.— փոքր տ'Օրլէանէն FI օթօպիւսը, շաբթէյէն եւ ըէն միջելէն 93 օթօպիւսը, իջնել՝ մէհի տը ֆաշան:

ՄԱՑԻՍ 28Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ,

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Լիոնի Վարանդեան կոմիտէի կողմէ :

Այսօր, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Գ. քաղաքապետարանի սրահին մէջ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ **Գ. Ն. ՄՈՄՃԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻՆ **ԸՆԿ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ**

ԵՒ **S. F. I. Ֆ.**Ի ԿՈՂՄԷ ԸՆԿ. **BORDAT**

Օտար արուեստագէտներէ բաղկացած ընտիր նուագախումբ մը պիտի նուագէ հայկական եւ եւրոպական կտորներ:

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին ՏԻԿ. Գ. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ, ՕՐ. Ծ. ՏԷՐ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ և. Գ. Ա. ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ (մեներգ). կ'արտասանէ՝ Գ. Լ. ԱԼԻՄԵԱՆ, Գ. Զ. ՄՈՍԿՈՖԵԱՆ (հավայեան կիթառ):

Դախքերու մասնակցութեան համար մուտք 1 ֆր.:

Հանդէսէն վերջ ընկերահամակրական խնջոյք:

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ,

Հ. Ց. Դ. Վալանսի կոմիտէին կողմէ

Այսօր, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, պետ. թատերասրահին վերնայարկը

Foyer du Théâtre

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **Ե. ԳԱՄԵՐՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **ՍԱՀԱԿ ՏԷՐ-ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ**

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին՝ Տիկ. Օտէթ Միքայէլեան (դաշնակ), կը մէներգեն՝ Տիկիններ Վէհանուշ Մարդարեան եւ Տիկ. Մարգարեան, կ'արտասանեն՝ Մ. Պըլըգեան, Մ. Դաւիթեան, Ա. Մարգարեան, Ա. Խաչիկեան, Մ. Ճէվահիրճեան, Թ. Եղիկեան:

Մուտք 1 ֆր.:

ՍԷՆԹ-ԷԹԻԷՆԻ ՄԷՋ.

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. « Ատոռ » ենթակոմիտէի

6 ցունիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, « Արմոնի տը ՍԷՆԹ-ԷԹԻԷՆ »ի սրահին մէջ (Սինեմա Յոյեալի մօտ):

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. ԱՐՇԱԿ ՊՈՂԻԿԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **ՉԱՒԱՐԸ ՄԻՍԱՔԵԱՆ**

Խմբերգ, մէներգ, արտասանութիւն եւլն.

ՏԻԿ. ԼԻԼԻ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ (ֆրանսուհի) պիտի երգէ հայկական կտորներ:

Կը ներկայացուի « ԷԼ ՄԻ ԱՂՕԹԻՐ »ը

Դախքերու մասնակցութեան համար 2 ֆր.:

ՊՕՄՈՆԻ ՄԷՋ, (ՄԱՐՍԷԼ)

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Պոմոնի Զաւարեան ենթակոմիտէի
մասնակցութեամբ Վարանդեան խումբի
եւ հովանաւորութեամբ Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէի

6 ցունիս կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին, Վարանդեան սրահին մէջ:

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **Յ. ՊԱՃԱԿՅԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **Ս. ՎՐԱՅԵԱՆ**

Գեղարուեստական բաժնին իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն՝ Օր. Ալիս Քրլըճեան, Տիկ. Արաքսի Սարգիսեան, ընկ. Մարիոս Դաւիթեան, Գ. Գ. Վաղարշակ Տէր-Վարդանեան, Վարդգէս Քէչէճեան, Սիմոն Շիշմանեան, Վարդգէս Տէլտէրեան:

Մուտքը ազատ է:

ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ, ՅՈՒՆԻՍ 13ԻՆ

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

PÉRA

Restaurant Franco-Oriental

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ԵՐՋԱՆԻԿ ՊԱԼԵԱՆ

9 Rue de Provence, Paris (9e)

Մէթրօ **Pelletier** *կամ* **Cadet**

Ազանդերներ, խնամուած արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ պատրաստուած անարատ իւղով:

Մասնաւոր սրահ հացկերոյթի եւ ճարսանիքի համար:

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլավաք բրդեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, թրիքոթաժի, զուլպաներու եւլն.-ի համար:

Ամենալաւ ապրանքներ բացառաբար գիշերուան դիներով:

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood եւ Royal դիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.

Փափաքողներու կը ղրկենք կերպասի երու նմոյշները եւ գիները

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**
Tél. Opéra 67-77, 67-78

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ. **48 rue de la République, Marseille**

Tél. Colbert 74—51, 47—22

Օտար դրամներու փոփոխութիւն, չէքեր կը տրուին ամէն երկրի ֆափար: Կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ:

ԼՈՒՒ ՊԱՃԱՄԱՆԵՐ,

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

Փառիզ մը վ. Սարգսեանի յօրինած « ԱՆՈՒՇ »ին

Ա. Շարք, երեք երգ դաշնակի բաժինով:

1. ԱՂՋԻ ԱՆԱՍՏՈՒԱԾ
2.— ԵԿԷՔ ՔՈՅՐԵՐ
3.— ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԵԱՅԼԱ

Գին 12 ֆրանք:

Գրատուն Հ. Յաւուէլ, 51 rue M. le Prince, փարիզ:
H. Malakian, 3 Bld. Théodore Thurner, Թարսէյլ:

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Ցունիս 5էն սկսեալ ամէն չաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 2 — 4: իրաւաբան պ. ՆՈՒՊԱՐ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ պիտի գտնուի միութեան կեդրոնատեղին, 8, Rue Bossuet, Փարիզ (10), իրաւագիտական խորհուրդներ եւ ամէն տեսակ տեղեկութիւններ (տուրքի, վաճառականական, վարչական եւն.) ձրի տալու, միութեանս անդամներուն եւ համակիրներուն :

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *գործ նորոգող վարժ եւ լաւ գործաւորուհիներ իրենց բնակարանին մէջ աշխատելու համար: Տեւական գործ: Դիմել Օսման. ճեանի, 24 Rue de Passy, մէթրօ Passy.*

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

« Հայ Արծիւ » ակումբը իր անդամներուն զարգացման համար կազմակերպած է չաբաթական դասախօսութիւններ ծանօթ մտաւորականներու կողմէ, իր կեդրոնատեղին, 22 բիւ Րիշէ, Փարիզ: 5 յունիս, Շաբաթ երեկոյ ժամը 21 — 22·30, կը դասախօսէ Պ. ԽՈՆԴԿԱՐԵԱՆ:

Դասախօսութենէն վերջ պար մինչեւ կէս գիշեր :

ՅԻՇԱՏԱՏԻՍ

ՓԱՐԻԶԻ ցարօն ցուրուբերանի նահանգային Հայր. Միութեան ընդհանրական ժողովը, 6 ցունիս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, ի խաչի Ակումբին մէջ. 52 rue Gustave Courbet, պանէօ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատետրով: Փոքր տ'Օրլէանէն աւտնել 88 թիւ օթօպիւսը եւ իջնել Grange Ory:

ԵՐԿԵՐԵՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼԸ _ ԱԶԵԻ

Գրեց՝ Մ. Ա. ԱԼԴԱՆՈՎ

Ռուսերէնէ թարգմանեց
ԱՐՄԵՆԱԿ ՄԵԼԻՔ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Բայց ամէն ինչ լաւ անցաւ: Ազեւի կինը չբարեւեց Բուրցեւին: « Ես չարունակեցի քայլել փողոցներով, ուրախանալով, որ այդ հանդիպումը, որը կարող էր չատ ծանր հետեւանքներ ունենալ, յաջող ելք ունեցաւ »:

Եւ յանկարծ Բուրցեւի գլխուն ծագեց մի սարսափելի միտք, մի անորոշ եւ անբացատրելի կապ՝ յայտնի մատնիչ «Ռաակինի» եւ սոց. յեղափոխական կուսակցութեան մարտական կազմակերպութեան առաջնորդի միջեւ :

Այդ միտքը այնքան տարօրինակ էր եւ անհնարին, որ Բուրցեւը չը կարողացաւ իր գլխում որոշ կերպով զարտարել այն: Նա մտածում էր, որ եթէ գրասենեակային մի մարդ, ինչպէս էին «Անցեալ»ի խմբագիր Բուրցեւը, չբջապատուած է լրտեսներով, ապա ի՞նչպէս է, որ Ռուսաստանի ամենավտանգաւոր ահաբեկիչը առանց ծըպտուելու ազատ դրօնում է փողոցներում :

Ձիշդ է, յեղափոխականները ունէլի յանդուգն գործեր էին կատարում: Օրլինակ, դրանից մի քանի տարի առաջ, Գերշունին, որին ամբողջ Ռուսաստանում գերեկ ու գիշեր հարիւրաւոր լրտեսներ էին փնտռում, անպատիժ կերպով երեք օր ապրեց Պետերբուրգում, իր սեփական անունը տարաբղեղով քաղաքամասի ոստիկանատունում: Գերմեն Լոպատինը իր ժամանակին գնում էր Ալեքսանդրեան թատրոնը, իր մօտ ունենալով իր համախոհների բազմաթիւ հասցէները: Բայց չը նայած այդ բոլորին, Բուրցեւն աշխատեց ունէլի խորանալ այդ մտքի մէջ: Ոստիկանութիւնը չի ձերբակալում Ազեւին, նշանակում է այդ բանը նրան առայժմ ձեռնտու չէ, նշանակում է ոստիկանութեան մօտ կայ ինչ որ մատնիչ (Ռաակինը), որից նրանք կարեւոր տեղեկութիւններ են ստանում, նշանակում է պիտի ղգուշացնել Ազեւին սպառնացող վտանգի մասին : Բուրցեւն այդպէս էլ արեց : Մնղրեց յայտնել Ազեւին իր օգտակար նախազգուշացումը :

« Չի պիտեմ ինչպէս եղաւ, մի օր ես ինքս ինձ հարց տուեցի, թէ նա ինքը չի՞ արդեօք այդ Ռաակինը: Բայց այդ ենթադրութիւնը այնքան հրէշային եւ անմիտ թուաց ինձ, որ ես սարսափեցի այդ մտքից : Ես լաւ գիտէի, որ Ազեւը Մարտական կազմակերպութեան ղեկավարն է եւ պղեւէյլի, մեծ իշխանի եւ ուրիշների սպանութիւնների կազմակերպիչը, ես աշխատեցի նոյնիսկ կանգ չառնել այդ ենթադրութեան վրայ: Բայց այդ ժամանակից նրից սկսած ես չը կարողացայ հեռացնել ինձնից այդ միտքը, որը որպէս մի անբաժանելի զազափար ամէն տեղ հետապընդում էր ինձ ... »:

Ազեւը, մատնաւորապէս « նախազգուշացումից » յետոյ, սկսեց հսկել, իմանալու համար թէ արդեօք իրեն հետեւո՞ւմ են, թէ ոչ: Բայց չուտով իրերի դրութիւնը պարզուեց նրա համար եւ նա արեց այն, ինչ որ պիտի արէր ըստ Դոստոյեւսկու: Ազեւը եկաւ Բուրցեւի մօտ որպէս հիւր: Տեսարանը իսկապէս որ տարօրինակ էր : Բուրցեւը գիտէր, որ Ազեւը մատնիչ է : Ազեւն էլ գիտէր, որ Բուրցեւը այդ գիտէ եւ հետախուզելու եւ կամ էլ « հոտ առնելու » համար էր եկել: Նրա հոտառութիւնը բաւական լաւ էր : Բայց այս դէպքում բաւական չեղաւ :

« Ազեւը ուրախ տեսքով, հաստատ քայլերով եւ մտերմաբար մօտեցաւ ինձ, ըստ երեւոյթին կամենալով զրկախառնուել եւ համբուրել ինձ հետ : Բայց ես անդիտակցաբար ձեռքս մէջ եղած թղթերը հաւաքեցի, իսկ աջով բարեւեցի Ազեւին եւ ապա նստեցրի նրան իմ դիմաց պտնուած բազկաթոռի վրայ »:

Նրանց խօսակցութիւնը խաղաղ էր: խօսեցին ամէն տեսակ նիւթերի մասին, բացի մատնութիւնից: Բուրցեւը իսկական ապացոյցներ չունէր: Ազեւը այդ չատ լաւ գիտէր: Ես այդ այցելութեան մասին յիշատակեցի, որով հետեւ այդ չատ յատկանշական է: Ազեւի անամօթութիւնն էլ նոյնքան անչափ էր, ինչքան նրա ինքնատպումը: Բացի այդ, նրա գործունէութեան սարսափելի տպաւորէցը վարժեցնել էր նրան յանդգնութեան :

(Շար.)

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՍՏԱՑՈՒՆՔ

22 Մայիս - 3 Ցունիս

ՏԷՍԻՆ, Գործ.— 200:
ՊԷԼԻՆԷՕ, Անգ.— 35:
ՄԱՐՍԷՅԼ, Տ. Ս.— 140:
ԼԻՈՆ, Գործ.— 1055,40:
ԼԱ ՊՕԼ, Պարզ.— 50:
ԼԱ ՍԻՕՒԱ, ՍԱ Սար.— 25:
ՇԱԼՔ, Պ.— 20:
ՔԱՎԱՑՈՆ, Ման.— 40:
ԱՒԹԶԱՆ, Ալթ.— 90:
ՓԱՐԻԶ (11), Օ. Ս.— 35:
ՎԷՋԻՆ, Ց. Պ.— 70 :
ՕՊՐԱ, Բիւզ.— 100:
ՊՈՒՒՐԲՇ, Ման.— 206:
ԼԻՈՆ, Տ. Պ.— 140:
ԼԻՈՆ, Օր. Մ. Ա.— 280:
ՎԻՎԻԼ, Ե. Ա.— 50:
ՊՕՐՏՕ, Շ. Ս.— 140:
ՓՈՆ ՏԼ ՇԷՐԻ, Գործ.— 150:
ԼԱՖԲԻԹ, Նաւ.— 35:
ԲՐԻՕԶՕ, Ց. Ա.— 70:
ՏՐԱԿԻՆԵԱՆ, Ս. Զ.— 35:
ՎԱԼԱՆՍ, Գործ.— 323:
ՅԱՐԻՎԻՍ, Ս. Բ.— 70:
ՊՕՄՈՆ, Գործ.— 202.05:

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱԿ Է

ԱՇԽԱՐՀԱԴԱՇՏ

(Եղեռնի դրուագներ Անդրէասի եւ շրջանի)

Անդրէասի եւ շրջանի հայրենակիցները, ներսէն կը յայտնեմ, ի պատասխան բազմաթիւ նամակներուն թէ « Ազատ խարհազաչա »ը մամուլի տակ է եւ մօտերս լոյս պիտի տեսնէ : Բազմաթիւ նկարներով եւ Անդրէասի ու շրջանի բոլոր հայրենակիցներու ճոխ անուններու ցանկով : Գիրքը լոյս պիտի տեսնէ սահմանափակ քանակութեամբ :

Յարութիւն Ա. Քէչիէեան

ԿՐ ՓՆՏՈՒԻ

Կը փնտռուի Զաւարի Տօնիկ եղբօր Ճուկեանի աղջկան հօրեղբօր աղջիկները՝ Մէլոփիա եւ Աբմենուհի Ճուկեանները: 1924ին Ցունաստանէն որբերու հետ միասին եկեղեցոյս մէկնած են: Իմացնել Մարիամ Ղուկասեանի, 23, Rue Danton, Issy les Moulineaux, Seine, France: Արտասահմանի թերթերէն կը խնդրուի արտատպել:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER VAGOPIAN
17, Rue Thurner PARIS (VI)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ արեւելեան երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 6 ՅՈՒՆԻՍ DIMANCHE 6 JUIN 1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3440

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿ ՄԸ

Այսօր Սէվրի Սամուէլ – Մուրատեան վարժարանին մէջ հանդիսաւորապէս կը տօնուի Վենետիկի Մուրատ-Ռափայէլեան վարժարանին հարիւրամեայ յոբելեանը, ներկայութեամբ Մխիթարեանց Աբբահօր եւ հայ ու օտար հրաւիրեալներու :

Անցեալ օգոստոսին նոյն յոբելեանը տօնուեցաւ Վենետիկի մէջ, աւելի մեծ հանդէսներով, որ օրեր տեւեցին : Շուտով Ֆրանսայի կաճառի չէնքին մէջ պաշտօնական հանդէս մը տեղի պիտի ունենայ՝ նոյն առիթով :

Այս երբեակ մեծ հանդէսներով հայութիւնը իր երախտագիտութեան տուրքը կը հատուցանէ կրթական հաստատութեան մը, որ ամբողջ դար մը սերունդ հասցուցած է :

Եթէ չենք սխալիր, առաջին անգամն է որ հայ վարժարանի մը հարիւրամեակը կը տօնուի : Ունեցած ենք մշակոյթի ուրիշ վառարաններ ալ, Պոլսոյ Կեդրոնականն ու Պէրպէրեանը, Կարնոյ Սանասարեանը, Թիֆլիզի Ներսէսեանը, Էջմիածնի Գէորգեան եւ Մոսկուայի Լազարեան ճեմարանները, Արմաշի դպրեվանքը եւայլն, սակայն ասոնցմէ եւ ոչ մէկը արժանացած է հարիւրամեայ յոբելեանի : Բոլորն ալ — բացի Կեդրոնականէն որ հոգեվարքի օրեր կ'ապրի — իսպառ անհետացած են հայկական կեանքէն, զոհուելով Մեծ Պատերազմին եւ անոր յաջորդող յեղափոխութեանց եւ քաղաքական վերիվայրումներուն :

Հայկական մշակոյթի այս ընդհանուր տխուր պատկերին առջեւ ո՛րքան սիրուելիօրէն կը տեսնենք կրթական հիմնարկութիւն մը, որ հարիւր տարի կրցած է կուրծք տալ ամէն կարգի դժուարութեանց դէմ եւ այսօր հանրութեան կը ներկայանայ՝ դասընթացներով զարդարուած , իր եռեւ ճգնելով բեղուն գործունէութեան վաստակաւոր անցեալ մը :

Մուրատ - Ռափայէլեան վարժարանը հայութեան տուած է մտաւորականներու փաղանգ մը — բանաստեղծներ, գրագէտներ, ուսուցիչներ, բժիշկներ, պետական գէմքեր, որոնք պատիւ բերած են իրենց պատկանած ազգին, ծառայելով անոր իրենց կարողութեան չափով :

Մկրտիչ Պէշիկթաշլեան մը եւ Դանիէլ Վարուժան մը հասցուցած ըլլալը մեծ պատիւ մը եւ պարտք մը կ'ընծայէ Մուրատ - Ռափայէլեան վարժարանին : Մինչդեռ անոնց կոթողին, Մուրատ - Ռափայէլեան վարժարանը տուած է ուրիշ բազմաթիւ գէմքեր, որոնց անուններուն յիշատակութիւնը երկար պիտի ըլլար : Պէշիկթաշլեանի եւ Վարուժանի չունչը դեռ մեր օրերուն իսկ կը խանդավառէ հայրենասէր երիտասարդութեան հոգին :

Հայութիւնը ընդմիշտ երախտապարտ է երկու բարերարներուն, որոնք գիտցան իրենց յիշատակը յաւերժացնել անխորտակելի կոթողներով, Եւրոպայի լուսաւորութեան կեդրոններուն մէջ կանգնելով զոյգ մը վարժարաններ — Լոյսի վառարաններ, Վենետիկի Մուրատ - Ռափայէլեանը (1836) եւ Փարիզի Սամուէլ Մուրատեանը (հիմնուած նախ՝ Փատուա 1834ին, յետոյ փոխադրուած Փարիզ 1846 — 1870, վերաբացուած Սէվրի մէջ 1929ին) :

Եդուարդ Ռափայէլ Ղազարեանց՝ Նոր Ջուղայեցի, Սամուէլ Մկրտիչ Մուրատեան՝ Եւդոկիա ծնած Ջուղայեցի ծնողքէ՝ իսպառ անծանօթ անուններ պիտի մնային հայութեան համար եւ իրենց հարստութիւններն ալ պիտի վճռանային անարժան ժառանգորդներու կողմէ, եթէ կարեւոր գումարներ կտակած չըլլային Մխիթարեան միաբանութեան (Եդուարդ Ռափայէլ՝ 65,000 ֆրանք ոսկեդրամ, Սամուէլ Մուրատեան՝ 1,815,100 ֆրանք ոսկեդրամ) :

Դիւրին չեղաւ սակայն այս կտակուած գումարները գանձել : Տանեկան տարիներ տքնաջան աշխատանք թափեցին Մխիթարեան հայրերը՝ քանիցս Վենետիկէն Հնդկաստան, անկէ Լոնտոն երթալ գալով, անարգանքներու ենթարկուելով, նոյնիսկ բանտ նետուելով : Ի վերջոյ սակայն յաջողեցան կտակուած գումարները գանձել դատարանի վճիռով եւ լրիւ փոխադրել Վենետիկ :

Ի պատիւ Մխիթարեան Միաբանութեան, պէտք է ըսել որ անիկա իր կոչումին բարձրութեան վրայ մնացած է, կտակի տրամադրութիւնները գործադրելով անշեղ եւ հակառակ հարիւր տարուան ընթացքին իրեն դէմ ցցուած հարիւրաւոր դժուարութեանց , Մուրատ – Ռափայէլեան վարժարանը սերունդէ սերունդ փոխանցելով՝ բերած հասցուցած է մինչեւ մեր օրերը :

Անուրանալի է Մխիթարեան գոյդ միաբանութեանց կատարած անհուն ծառայութիւնը Հայոց պատմութեան, լեզուի եւ բանասիրութեան մարզերուն մէջ : Առանց Եւրոպայի խաղաղ ու ապահով ոստաններուն մէջ խարխոխ նետած մեր գիտնական վարդապետներուն, հայ մշակոյթը այսօր զրկուած պիտի ըլլար բազմաթիւ անգին գանձերէ :

Ասոնցով Վենետիկի Մխիթարեանց մասին, կրթական մարզին մէջ եւս անոնց գործունէութեան դաշտը եղած է բաւական ընդարձակ, Վենետիկէն մինչեւ Պոլիս, Տրապիզոն ու Կովկաս, Փարիզէն մինչեւ Եգիպտոս ու Սուրիա : Անոնք անձնուիրաբար ու անյոգնաբեկ մինչեւ այսօր կը կատարեն իրենց պարտականութիւնը, ամենուրեք արժանանալով հայ ժողովուրդի անվերապահ գնահատանքին :

Այսօր ալ Փարիզի մէջ պահելով Սամուէլ - Մուրատեան վարժարանը, անոնք թանկագին ծառայութիւն մը կը մատուցանեն Ֆրանսայի հայ գաղութին : Պայմանները թոյլ չեն տար անշուշտ որ աւելի մեծ թիւով հայորդիներ, մանաւանդ չքաւոր ընտանիքի զաւակներ ուսում առնեն այդ երկրորդական վարժարանին մէջ : Փափաքելի էր որ բախտէն նպաստաւորուած հայրենակիցներ իրենց նիւթական օժանդակութեամբ այդ պատեհութիւնը սաեղծէին :

Ողջունելով Մուրատ - Ռափայէլեան վարժարանի հարիւրամեայ յոբելեանը, Մխիթարեան հայրերուն կը ցանկանք նորանոր նուաճումներ հայ մշակոյթի գանագան մարզերուն մէջ :

Հ. Ս.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԾՐԱԳԻՐԸ ՍՊԱՆԻՈՅ ԿՌԻՒՆԵՐՈՒ ԱՌԹԻՒ

Ոչ մէկ հատ ձայնուքիւն տակաւին

Հակակշռել Սպանիոյ ծովեզերքները՝ արդիւնելու համար որ եւ է արտաքին միջամտութիւն Սպանիոյ քաղաքացիական կռիւներուն մէջ, ծրագիր մըն է որ ... խնչեփառի ոտքեր ունի : Անգլիա պատասխանի կը սպասէ իր վերջին ծրագրին, որով կ'աշխատի ոչ - միջամտութեան յանձնախումբին վերադարձնել Իտալիան եւ Գերմանիան : Անգլիական ծրագիրը կը կայանայ ապահովութեան նոր գօտիներ ստեղծել հակակշռող նաւատորմին համար, հրաւիրելով Սպանիոյ կռուող կողմերը, որ յարգեն ապահովութեան գօտիներու անձեռնամխելիութիւնը :

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ՃԾԴԵԼ ՊԱՏԺԱՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

Տակաւին հասած չեն պաշտօնական պատասխանները : Սակայն կիսապաշտօնական շրջանակներէ քաղուած տեղեկութեանց համաձայն, Գերմանիա դոհացուցիչ չի գտներ անգլիական ծրագիրը, ու կը պահանջէ որ առաջարկուի ճշդուին նաեւ պատժամիջոցները, որոնք պիտի գործադրուին՝ երբ ապահովութեան գօտին բռնարարուի կամ «Տէօյչլանտ»ի դէմ ըլլան նման յարձակումներ կատարուին : Միւս կողմէ Պերլինեան թերթ մը դիտել կուտայ թէ անգլիական ծրագրին պատասխանը խմբագրելու համար անհրաժեշտ է երկար ժամանակ :

ԱՆԳԼԻԱ ԿԸ ՎԱՒՆԱՑ ՈՐ ՆՈՐ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐ ԿԸ ՂՐԿՈՒԻՆ

Այս ապաւորութիւնը կը թողու, արդէն, Պերլինի կառավարութեան դադաչարժութիւնը այս հարցին մէջ, ինչ որ մտահոգութիւն կը պատճառէ Անգլիոյ : Բրիտանական արտաքին դէր - նախարարը, խորհրդարանին մէջ իր մէկ յայտարարութեամբ, դիտել տուաւ թէ պէտք է ամպագրել, որպէսզի նոր կամաւորներ չղրկուին սպանիական ծովեզերքներու հսկողութեան նոր ծրագիրը չընդունուած :

(« Փրթի Ժուրնալ» կ'իմանայ թէ 40 հազար Իտալացի կամաւորներ կը պատրաստուին Սպանիա մեկնելու) :

ՖՐԱՆՍԱ ԴԻՄ Է ԶՈՐՍԵՐՈՒ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ֆրանսական կառավարութիւնը համաձայն է անգլիական ծրագրին, մի - այն թէ դիտել կուտայ որ Լոնտոնի չէզոքութեան յանձնաժողովին կը մասնակցին 27 պետութիւններ, բայց միայն 4 պետութիւններու կը յանձնուի Սպանիոյ ծովեզերքներուն հսկողութեան պաշտօնը, ինչ որ պիտի ստեղծէր տեսակ մը « Զորսերու համաձայնութիւն», դուրս թողլով, օրինակ, Ռուսիան :

Ցեսոյ Ֆրանսա կը փափաքի որ չէզոք «դիտողներ» ղրկուին անգլիական, ֆրանսական , իտալական, գերմանական հսկիչ մարտանաւերուն մէջ :

ԻՏԱԼԻԱ, ի զարմանս իր դաշնակիցին, աւելի արամադիր կը թուի համաձայնութեան մը գալու :

ԻՍԿ ՎԱԼԵՆՍԻԱ ԵՐԱՇԽԻՔ Կ'ՈՒԶԷ

Միւս կողմէ, Վալենսիայի կառավարութիւնը բողոքագիր մը ղրկած է Անգլիոյ արտաքին նախարարութեան, բարբարոսութիւն անուանելով Ամերիա քաղաքին ամբակոծութիւնը :Նոյն բողոքագիրը կ'աւելցնէ թէ կատարուած ամբակոծութիւնը բռնարարում մըն է Սպանիոյ վհատպետական իրաւունքնե - րու եւ նախատինք մը երկրին պատուոյն դէմ : Իրեն վերապահելով հանդերձ ամէն իրաւունք բարոյական եւ նիւթական վնասուց հատուցում պահանջելու համար, Սպանիոյ հանրապետական կառավարութիւնը կը սպասէ որ իրեն ամէն ապահովութիւն տրուի ոչ - միջամտութեան յանձնախումբի անդամ պետութեանց կողմէ՝ չկրկնուելու համար նման յարձակումներ իր ջուրերուն եւ հողերուն վրայ :

...Մինչդեռ կր վիճին, սարիւր կր մոսի

Անգլիոյ ծրագրին չուրջ դիւանագիտական խօսակցութիւնները մինչ կը չարունակուին այսպէս, եւ երբ Պերլինի եւ Վալենսիայի թերթերը իրար կ'ամբաստանեն,— Գերմանացիները կը պնդեն թէ Մոսկուայի մէջ սարքուած դաւ մըն էր «Տէօյչլանտ»ի ամբակոծումը համաերոպական պատերազմի վերածելու համար Սպանիոյ նեղքին կուիւները, այլապէս կրնային 36 ժամ չանցած ներդաղութիւն խնդրել, մինչ Վալենսիոյ թերթերը կը պնդեն թէ Գերմանացիները առաջին անգամ չէ որ յարձակման ենթարկուողի դիրքին մէջ կը դնեն իրենք զիրենք, վկայ Նուրըմպէրկի դէպքը, պատերազմէն առաջ,— անդին սակայն կը չարունակուին կռիւները :

Մատրիտէն հասած վերջին լուրերու համաձայն, հանրապետականները կը պատրաստուին ընդհ. յարձակողականի մը, որ պիտի տարածուի Արագոնի, Կորդուայի, Ամիլայի ճակատներուն վրայ :

Իսկ Զօր. Ֆրանքօ զրաղած է իր բանակներուն վերակազմութեամբ : Հիւս. բանակներու ընդհ. հրամանատար նշանակուեցաւ, Զօր. Մոլայի տեղ, Զօր. Տավիլա, այժմ 64 տարեկան :

Զրոյց կը չրջի թէ Զօր. Մոլա զոհ դացած է զաւադրութեան մը : Իր թռիչք կատարած չրջանին մէջ ոչ մէկ լեռ կայ, որուն գագաթը ըլլար : Կ'ըսուի թէ օդանաւին մէջ գաղտնապէս գետեղուած էր ժամացոյցով ուժանակ մը : Բզիկ բզիկ եղած իր մարմինն իսկ կը վկայէ որ ուժանակի զոհ դացած է :

Պոմպէրկ կր ֆնճե իտալական բանակր

Մարաջախտ Պոմպէրկ, որ այս միջոցիս Հռոմ կը գտնուի, աչքէ կ'անցընէ իտալական ցամաքային, օդային եւ ծովային բանակը :

Հռոմի գներուն առջեւ, առջի օր կատարուեցան սքանչելի ռազմախաղեր, ամրողջ 3 ժամ մայր - հայրենիքին եւ զաղութներուն հեծելազօրքը, թեթեւ հրասայլերը, ինքնաշարժ գնդացիրները իրարու հետ կը մրցէին ռազմարուեստի գանագան խաղերով : Դուչէն, որ մարաջախտ Պոմպէրկի կողքին կը հետեւէր այս ռազմախաղերուն, հրճուանքէն կը ճառագայթէր՝ լսելով գերման զօրավարին գնահատականը :

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ մէջ անհամբերութեամբ կը սպասեն գահաժառանգի մը ծնունդին : Թագուհին Վրանիայի դղեակը փոխադրուած է : Պուլկարական սահմանադրութեամբ միայն ուղղակի թագաւորին արու զաւակը կրնայ յաջորդել գահուն : Ներկայիս յաջորդ չկայ . նոյնիսկ եթէ սահմանադրութիւնը փոխուի, թագաւորին եղբայրը՝ իշխան Կիրիլ կրնայ յաջորդել միայն անմիջական ա -

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԽՄԵԼՈՒ ՋՈՒՐԻ ՄԱՍԻՆ

— ο —

Այս տաճերուն՝ կ'արժէ խմբագրական մը գրել խմելու ջուրի մասին, — մամուլի փղոթոֆոլի դէ՞մ է կ'ըսէք , բայց խնդրեմ, *Թայմզ* թերթն անգամ խմբագրական գրեց··· մլուկներու մասին :

Եւ յետոյ այնճան ալ դժուար չէ գրել պաղ - ջուրին, որճան մլուկին մասին : Չին հեղինէ ճարտասանները մըրցանակ կուտային անոր որ կրնար գովեստն հիւսել փայտջիլին, — այնճան դժուար էր այդ : Ընդհակառակն, նախակրթարանի աշակերտն անգամ կրնայ պանծացնել պաղ - ջուրը, նոյն իսկ վէպ մը գրել լուս - աղբիւրներուն եւ կուժով ջուր առնելու գացող աղջիկներուն վրայօ՛ եթէ *խաթրը* չմնայ մեր նոր գրողներուն, հիմա փարիզիէն դարձած :

Ի՞նչ կ'ուզեն քաղ ըսեն,— ամբողջ պատմութիւն մը կ'արժէ մեր գիւղական աղբիւրներուն նկարագրութիւնը : Այդ աղբիւրներուն երգով կը սկսի մեր աղջիկներուն հովուերգութիւնը, հայրենի գիւղերուն կեանքը եւ մամիկներուն հանգիստի պահը, կարկաչուն գուռին առջեւ :

Առանց աղբիւրի հայկական գի՞ւղ կ'ըլլայ :

Զարմանալի է, սակայն : Ամէն ան - գամ որ *Հորհ. Հայաստան* թերթը կը կարդամ, աչքիս կը զարնէ լուր մը թէ Այնալու գիւղին խմելու ջուր բերեր են, Զահրումար գիւղին պաղ - ջուր բերեր են : Եւ դեռ ուրիշ չհաւտալիք բաներ,— թէ տարիներէ ի վեր այսինչ կամ այնինչ գիւղը խմելու ջուր չունէր, առուի ջուր կը խմէր :

Տարօրինա՜կ, տարօրինա՜կ : Առանկ ալ Հայաստա՞ն կ'ըլլայ : Մեր գիտցա - ծը այն էր որ միայն Հայաստանի մէջ կարելի է խմել ջուրը՝ ծաղիկի պէս պայծառ, ձիւնի պէս զով եւ համե՛ղ, համե՛ղ, — չոր հացդ զա՛րկ ժայռին, պատառ մը ծամէ եւ ումպ մը ջուր խմէ վրայէն, այնպէս մը կը կշտանաս որ կարծես թագաւորական սեղանէ ելլէիր : Եւ յետոյ ջուր ըսածդ Հայաստանի բանաստեղծութիւնն իսկ է, — ի՜նչ աղուոր անուններ ունէինք աղբիւրներու համար : Մարդոց անուններէն աղբիւրներու անունները ,— Լուս - աղբիւր , Խաչ - աղբիւր , Խտուտիկ - աղբիւր (որուն ջուրը, գուտին գոյն - զգոյն խիճերուն պատճառով՝ ծաղկի պէս խտուտիկ կ'ըլլար), եւայլն : Վերջապէս աղբիւրներ ունէինք որ շրակաս կ'երգէին կամ տէրտէրի ձայնով կ'օրհնէինք անցորդները, աղբիւրներ՝ որ սրինգ կ'ածէին, կամ լեզու առած՝ «աղջի Մարիամ, ե՛կ ջուր տամ» կը կրկնէին առտու - իրիկուն : Եգներն անգամ ջուր որ խմէին, դուինչը գու - ռին վրայ կախած՝ պահ մը մտիկ կ'ընէին աղբիւրին ձայնին :

Աղուո՜ր, աղուո՜ր Հայաստան : Բայց այս ի՜նչ Հայաստան է որ խմելու ջուր չունի : Մեր պզտիկ գիւղին մէջ ութ աղբիւր կար, ալ չեմ յիշեր ակերը : Եւ աղբիւր շինելը ժամ մը շինելու չափ մեծ բարեգործութիւն էր ուներոր գիւղացիին համար :

Այդ ի՜նչ ցաւ է եղեր, որ աղբիւր մը անգամ չէ շիներ վերին Հայաստանի մէջ : Այդ ի՜նչ խաչապաշտ Ռուս է եղեր, որ պաղ - ջուր մը անգամ չէ խմցուցեր հայ գիւղացիին :

Ի՞նչպէս չըսել հայ գիւղացիին հետ. — Գետինն անցնի՛ դուէ, բոլոր դիկտատորներդ, որ գիւետօներ կը սարքէէ ձեր ծրմբերուն, բայց պաղ ջուրն անգամ կը զանաբ խեղճ գիւղացիին :

ԱՐԱԶ

ՏԻԿ. ՀԱՅ ՀՍՏԱՆ ԳԷՈՐԳԵԱՆ

— . —

Մասնաւոր նամակէ մը կը քաղեմ այս տխուր լուրը··· Տիկին Հայաստան Գէորգեան ոչ եւս է···

Անողոք հիւանդութիւնը ամենուրեք միշտ կը հնձէ···

Տակաւին նոր էր, որ երիտասարդ գրագիտուհին մուտ գործեց մեր գրական անդաստանէն ներս իր «Վիշապների Աշխարհ» զգայուն հատորով : Վերջերս եկած էր Փարիզ : Անդադար կը պրպտէր, որոնումներ ու ուսումնասիրութիւններ կը կատարէր մեծ խանդավառութեամբ : Պատրաստած էր Վիշապների Աշխարհի երկրորդ հատորը եւ ձեռնարկած էր երրորդին :

Կենսուրախ էր եւ խիստ հաճելի պատմող : Կը տատապէր հայրենի կարօտով եւ կ'երազէր երկիր վերադառնալ : Ցաճախ կը յիշէր իր ծերունի հայրը, եղբայրները եւ քոյրերը, որ Հայաստան կը գտնուին : Մայրը շատոնց կորսնցուցած էր :

Փոքրկակից կեանք մը ապրեցաւ տարաբախտ գրագիտուհին օտարութեան մէջ : Անսահման սիրով կապուած էր հայ ժողովուրդին եւ ատոր համար որ եւ է հաղաբական հոսանի սահմաններուն մէջ չէր կրնար տեղաւորուիլ :

1915ին եղած էր կամաւոր : **1917 — 18**ի ճակատագրական կռիւներուն կարիճ էր, Դ· գունդի մէջ : Նահանջի ա - րերուն վիրաւորուած եւ արժանացած էր Ս· Գէորգի խաչին :

Իր ետեւ կը ձգէ երկու որբեր եւ վշտահար ամուսինը՝ Հանց Վինֆիլէր , գիտնական եւ համալսարանի դասախօս :

Մեր խոր ցաւակցութիւնները իր բոլոր պարագաներուն եւ բարեկամներուն :

Շուտով կ'անդրադառնանք իր եղերաբախտ կեանքին :

ՎԱՀԱՆ

ՉԻՆՈՒՈՐՑՈՒՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑԸ

Դեռ սակն բան սրոշուած չէ

Ինչպէս երէկուան մեր խմբագրականին մէջ կ'արձանագրէինք, որոշ մտահոգութեան մը մատնուած են ֆրանսահայ երիտասարդները, որոնք ապագրուած հարցարանը առացած են՝ ճշդելու համար թէ կ'ուզե՞ն զինուագրուիլ, « փութացնելու համար ֆրանսահպատակութեան իրաւունքներու առացումը » :

ՅԱՌԱՋի խմբագրութեան կողմէ, երկրորդ անգամ ըլլալով Օր· Հրանոյշ ներկայացաւ պատերազմական նախարարութեան զինուորագրութեան ճիւղին՝ լուսարանութիւն խնդրելու համար :

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ·— ա) Տպագրուած այդ հարցարաններուն առաքումը պարզ ձեւակերպութիւն է, որուելիք պատասխաններէն կախում չունի նախարարութեան որոշումը : բ) Հայրենադարձ երիտասարդութենէն հաւանական է որ զինուոր չերթան անոնք որ 30 տարեկանէն վեր են : գ) Իսկ անոնք ,20 — 30 տարեկանները, որ զինուոր պիտի երթան, պիտի կրնան ընտրել այն զօրաբաժինը ուր կ'ուզեն կատարել իրենց զինուորական ծառայութիւնը : դ) Զինւ· ծառայութեան շրջանը վերջնապէս ճշդուած չէ տակաւին :

— ο —

ՀԱԿԱՀԻԹԼԷՐԱԿԱՆ լուրեր եւ ճառեր կը տարածէր խորհրդային ձայնասփիւռ մը, Ֆրանքեւգերմանական սահմանադրութեան վրայ : Քննութեանց հետեւանքով ձերբակալուեցաւ գերման տարագիր մը եւ երեւան հանուեցաւ հզօր գործիք մը որ գետեղուած էր ծառերու տակ պահուած կառքի մը մէջ :

ՊԱՐՍԵԼՈՆԱՑին կը հայտարարեն թէ նոր խռովութիւններ ծագած են քաղաքին մէջ :

ՅՈՒՇԱՐՁԱՆ ՈՒՆԵՆՔ

Մենք ամեն տարի հրատարակում ենք մեր ընթերցողների համար հայ գրողների ստեղծագործությունների ժողովածուներ, որոնք ներկայացնում են մեր գրականության զարգացման տարբեր շրջանները։

Այս տարի մենք հրատարակում ենք մեր ժամանակների երեք գրողների՝ Ավետիք Իսահակյանի, Հովհաննես Թումանյանի և Եղիշե Չարենցի ստեղծագործությունները։

Ավետիք Իսահակյանի ստեղծագործությունների ժողովածուն կազմված է նրա լավագույն պատմվածքներից, որոնք գրված են 1890-ական թվականներին։ Այդ պատմվածքներում գրողը նկարագրում է հայ գյուղացիության ծանր կյանքը, նրա տառապանքները և ապրումները։ Իսահակյանի հերոսները հասարակ մարդիկ են՝ գյուղացիներ, որոնց հոգեբանությունը գրողը նուրբ կերպով է բացահայտում։

Հովհաննես Թումանյանի ժողովածուն ներառում է նրա հեքիաթները, որոնք հայ ժողովրդի սիրելի ընթերցանությունն են։ Թումանյանի հեքիաթները ոչ միայն զվարճալի են, այլև խորը իմաստ ունեն։ Նրանք սովորեցնում են բարություն, ազնվություն, աշխատասիրություն։

Եղիշե Չարենցի ստեղծագործությունների ժողովածուն ներկայացնում է նրա վաղ շրջանի բանաստեղծությունները, որոնք գրված են 1910-ական թվականներին։ Չարենցի պոեզիան հեղափոխական է, նրա տողերում արտահայտված է ժողովրդի ազատագրական պայքարի ոգին։

Ուղարկում ենք ընթերցողներին։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐԱՆԱՑ

Հայկական սովետական գրականության հարյուրանոց գրքերի շարքում մենք հրատարակում ենք նաև Ավետիք Իսահակյանի ստեղծագործությունների ժողովածուն։ Ավետիք Իսահակյանը մեծ հայ գրող է, որի ստեղծագործությունները հայտնի են ամբողջ աշխարհին։

Իսահակյանի գրական գործունեությունը սկսվել է 1887 թվականին։ Նրա առաջին պատմվածքները տպագրվել են «Մշակ» թերթում։ Այդ պատմվածքներում գրողը նկարագրում է հայ գյուղացիության ծանր կյանքը, նրա տառապանքները և ապրումները։

Իսահակյանի հերոսները հասարակ մարդիկ են՝ գյուղացիներ, որոնց հոգեբանությունը գրողը նուրբ կերպով է բացահայտում։ Նրանք սովորեցնում են բարություն, ազնվություն, աշխատասիրություն։

Եղիշե Չարենցի ստեղծագործությունների ժողովածուն ներառ

ՅՈՒՇԱՐԿ

(ԿՅԱՆՔԻՑ ԵՎ ԳՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆԻՑ)

— ◦ —

Լուռ ու մունջ կը նայէին իրարու երեսին։ Ամէնքն ալ կը մտածէին անցեալ օրերը, երբ իրենք ալ ուրիշներու պէս ուրախ ու անհոգ կեանք մը կ'ապրէին։ Ամէնքն ալ կը մտածէին իրենց ընտանիքները, որոնք հիմա ցրուած էին աշխարհի չորս կողմերը։ Ամէնքն ալ կը մտածէին իրենց հայրենի գիւղը, որուն ամայի աւերակները հիմա կը տեսնէին իրենց աչքերուն առջեւ։

Ծանր էր լռութիւնը։ Ամէնքն ալ կը զգային, որ ինչ-որ բան պէտք է ըսուի, ինչ-որ բան պէտք է ընեն, բայց ոչ ոք կը համարձակէր առաջինը խօսիլ։ Ամէնքն ալ կը վախնային, որ իրենց ձայնը կրնայ մատնել զիրենք։

Ծանր էր լռութիւնը։ Ամէնքն ալ կը զգային, որ ինչ-որ բան պէտք է ընեն, բայց ոչ ոք կը համարձակէր առաջինը խօսիլ։ Ամէնքն ալ կը վախնային, որ իրենց ձայնը կրնայ մատնել զիրենք։

— Ինչո՞ւ չեք խօսիր, տղաք, — ըսաւ Ծատուր, որ ամենէն մեծն էր անոնց մէջ։ — Ինչո՞ւ չեք խօսիր, ես ձեզի կ'ըսեմ։ Ինչո՞ւ կը լռէք։ Ինչո՞ւ չեք ուզեր ինծի պատասխանել։ Ինչո՞ւ կը նայիք իրարու երեսին։ Ինչո՞ւ կը մտածէք։ Ինչո՞ւ կը վախնաք։ Ինչո՞ւ կը դողդողաք։ Ինչո՞ւ կը սարսռաք։ Ինչո՞ւ կը գունատիք։ Ինչո՞ւ կը կարմրիք։ Ինչո՞ւ կը շուարիք։ Ինչո՞ւ կը ծռմռիք։ Ինչո՞ւ կը ծամածռուիք։ Ինչո՞ւ կը ծամծմիք։ Ինչո՞ւ կը ծամծմռիք։ Ինչո՞ւ կը ծամծմռուիք։ Ինչո՞ւ կը ծամծմռուիք։ Ինչո՞ւ կը ծամծմռու

պաշտային համար, քանի որ ամուսնացած չէ: Վրանիայի դղեակը ուղղակի հեռախօսով կապուած է ոչ միայն արքունի նախարարին պաշտօնատան եւ անհատական բնակարանին հետ, այլեւ Սոֆիայի զօրանոցին հետ, ուր 101 թնդանօթ պիտի արձակեն, եթէ նորածինը մանչ ըլլայ եւ 21 հարուած՝ եթէ աղջիկ ըլլայ:

ՓՈՐԹՈՒԿԱԼԻ մէջ, ինչպէս կը հաղորդէ Ճիլբալթարէն հասած հեռագիր մը, յեղափոխութիւն է ծագած:

Հ. Յ. Դ.

Փառքզ

ՓԱՐԻԶԻ Պրօպականտի ցանցնախուժքի դասախօսական ժողովը տեղի կ'ունենայ 8 Յունիս, երեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, ճանօթ հաւաքատեղին:

ՄԱՅԻՍ 28Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

12 Յունիս, շաբաթ երեկոյ, ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ:
Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

Բացուած է

Տոքթ. Ս. Մելիքի

ԲՈՒԺԱՐԱՆԸ **87 Rue Ernest Renan,**
Issy-les-Moulinaux
Մէթրօ **Mairie d'Issy***ի ճիշդ դիմացը:*
Մասնագէտ քթի, ականջի, կոկորդի, գլուխի եւ վիզի հիւանդութեանց: Կը դարմանէ նաեւ ներքին հիւանդութիւնները:
Կ'ընդունի երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը ժամը 5—7:

10րդ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ ԱՐԱ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ,
ԱԷՆՖՕՆԻՔ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ ԵՒ ՕԱՆՕՓ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ 120 ՀՈԳԻ
26 Յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը ճիշդ 9ին, **Salle Gaveau***ի մէջ*
45 Rue La Boëtie, *մէթրօ* **Miromesnil**
Ժողովուրդի ընդհ. փափաքին վրայ պիտի երգուի Հայ նահատակներու յիշատակին ձօնուած ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԲԱԺԻՆՆԵՐ, *մեծ երգէղնի եւ նուագախումբի ընկերակցութեամբ,*
ինչպէս եւ զանազան հեղինակներէ կարեւոր գործեր:
Տոմսեր՝ 25, 20, 15, 10 եւ 7.50 ֆր.: Կը վաճառուին Շրանտ Սամուէլի քով, 51 rue Mr. le Prince, Parns (6):

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՇԷՆ ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Փարիզի Հարաւ. Շրջանի «Յառաջդիմասիրաց» Միութեան կողմէ, ի նպաստ իր վարժարանին
Յունիս 13ի կիրակին, առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ կէսգիշեր,
Բոպէճոնի, **Grand Arbre, Maison Fiquet***ի մէջ.*
(Ալպրեւի պարագային ընդարձակ սրահ)
Կը ներկայացուի աշակերտութեան կողմէ
(Երկրորդ անգամ բլլալով, բազմաթիւ խնդրանքներու իբր գոհացում
ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆԻ «ՀԻՒՆԴՏԵՄ»
կատակերգութիւնը մէկ գործողութեամբ:
Ներկայացումը կը սկսի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 2ին:
ՄՈՒԲԼԻԳ ԵՒ ՄԵՆԵՐԳ *ԵՓԲԱՏ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ ՂԵԿ. ՕՆՈՍԵԱՆԻ*
ՃՈՒ ԵՒ ԱԺԱՆ ՊԻՒՖԷ
Գինն 3 ֆրանք:
ՀԱՂ. ՄԻՋ.— փորթ ա'Օրլէանէն առնել օմնպիւս եւ իջնել Թէրմինիւս:

ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐՈՒՀԻ ԱՆԺԷԼ ՆԻՋԱՄԵԱՆԻ (9տարեկան)

Նուագահանդէսը տեղի կ'ունենայ 12 Յունիս, շաբաթ երեկոյ
ժամը 21ին, **Maison Caveau, 45 Rue La Boëtie, Paris (8)**
Մասնակցութեամբ դաշնակահարուհի ՕՐ. ԴՈՒՀԱՐԻԿ ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆի
Փաքրիկն Անժէլ պիտի նուագէ գործեր՝ ՊԱԽԷՆ, ՊԷԹՀՕՎԷՆԷՆ, ՄՈՑԱՐԹԻ, ՇՈՒՄԷՆԷՆ, ՇՈՒԲԷՆԷՆ, ՋԱՅՔՈՎՍՔԻ, ԲՈՐԽՈՒԹԱՐԵԱՆ, ԱԼՊԷՆԻԶԷՆ, ԿՈՄԻՏԱՍ *վարդապետէ եւ իր յօրինած երեք պարերգները:*
Մուտք՝ 15 եւ 10 ֆր.:

ՏԱՐԵԿԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ԴՊՐՈՑԱՍՏԷՐի ՍԱՆՈՒՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
25 Յունիս, կիրակի
Նկատի ունենալ այդ թուականը:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ԿԵՆՔ ԱՐՈՒԵՍՏ

Ամսագրին 5րդ Թիւը (Մայիս), պատկերազարդ եւ հետեւեալ բովանդակութեամբ —

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ Խմբագրին Յուշատետրը: ԱՐ. ՍԻԱՄԵԱՆ՝ Գիշեր մը ատաղերուն հետ: ՄԻՆԱՍ ԹԼՕԼԷՕԼԵԱՆ՝ Արուեստն ու Մարդիկը: ԿՈՒՆ ԶԱԼԷԳԵԱՆ՝ Գրականութիւն, Արուեստ եւ Գիտութիւն (Փարիզի մէջ Յուցահանդէսին բացման առթիւ): ՀՐ. ԴԱԶԱՆՃԵԱՆ՝ Հայաստանի ատաղաձեւ եկեղեցիները: Ա. ԱՐԱԶԵԱՆ՝ Գիրքեր եւ Դէմքեր: ՋԱՐՄԷՆ ՇԻՆԱԿԱՆ՝ Պատասխան մը: Այս Թիւին մէջ կան նկարներ՝ եղիչէ Զարենցի, Ա. Խահակեանի, Արամայիս Սրապեանի, չորս յատակագիծ Մասթարայի եկեղեցիին, եւ երկու նկար՝ Փարիզի մէջ Յուցահանդէսէն:

Մխրագրութիւնը նպաստաւոր պայմաններով գործակալներ կը փնտռէ հետեւեալ քաղաքներուն համար, Լիոն, Պէյրութ, Հալէպ, Դամասկոս, Երուսաղէմ, Ալեքսանդրիա, Պրիւքսէլ, Անվերս եւ Պարսկաստանի հայաշատ գլխաւոր քաղաքները:

Բաժնեգին Ֆրանսայի համար 30 ֆր., արտասահման՝ 40 ֆրանք:
Դիմել՝ Մ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ, 30, Rue Drouot, Paris (9):

CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON
4 — 10 Յունիս
Հաւաւտները ժ. 2.30ին երեկոները 8.30ին
3 Artilleurs au Pensionnat
avec
Larquey, Raymond Cordy.
Roland Toutain
Գիներ 5 եւ 7 ֆր. location gratuite.
Dancing-Cigale avec five Boy's ehrcoesrt Jazz-Cigals, պարահանդէս ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8,30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8,30ին:

REXY CINEMA (Lyon)
Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi
4 — 10 Յունիս
երեկոյները ժամը 8.30
Իսկ Հինգ. եւ կիր. ցերեկ եւ գիշեր:
Dorville
dans
Sans Famille
Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք:
Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ ցերեկուան գինով

Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՑԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ
44 Rue Dunkerque (ՄԷՋԸՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒՄ)
Tél. Trudaine 42—69
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:
Հաւատացեալները ժամադրութեամբ:

Tailleur de ST. BERNARD
H. GULBOLIAN
24 rue Affre կամ 8 rue Cavé, Paris(18)
Մասնաճիւղ՝ 2 rue de la Charbonnière
Մէթրօ *La Chapelle* եւ *Barbès Rochechouard*
Թէլեֆոն Montmartre 69—70
ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—Մասնաճիւղիս բացման առթիւ կարեւոր նուէրներ իւրաքանչիւր հագուստի համար, մինչեւ 1937 Յուլիս 14:
ՄՏԱՑԱԾ ԵՆՔ ՖՐԱՆՍԱԿ ԱՆԵԻ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԿԵՐՊԱՄՆԵՐ:
ՄԵՐ ԳԻՆԵՐԸ.—Հագուստներ (2 փորձով) սկսեալ 280—400 ֆր. նուէր կը տրուի մէկ ֆանթէզիի տաբատ մը եւ կամ ամառուան յատ կ գեղեցիկ մուշտակ մը: 400 ֆր.է վեր հագուստներու (3փորձ) համար կարելի է նուէր տալ մուշտակագործ Տիկ. Հայկուհի Կիւլպօլեանը, արհեստանոցին մէջ պատրաստուած 200 ֆր. արժողութեամբ 2 imitation martre, պայմանաւ որ գնորդը վճռամտեայ բաժանորդագրուի ցառաջին Օգտուելու համար վերոյիշեալ պայմաններէն ներկայացնել ցառաջի կտրօնը: Rue la Charbonnière-ի մեր ժամնաճիւղին մէջ կը ստանձնենք գիւրամատչելի գիներով à façon, նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն եւ ըրթուհնաժ:
Բայց է կիրակի մինչեւ կէսօր:

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՄԷՐԵԱՆ
Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*
29 rue Mathis, Métro Crimée
Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50/71
Կը ծախենք՝ գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւլն.: Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ գոհարեղէններու: Կը գնենք՝ ըլլալին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով:
Մի մոռնաք որ վստահելի ձեռք կ'ունաք ոսկեղէն ու գոհարեղէններն անփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը:
Գնուառներէն եղած ապսպրանքներ կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն:

"ՇԻՐԱԿ,,

Աբեւելքի միակ իսկական օրգն է ընդհանրական: Անմրցելի: Անխարդախ առաջնակարգ գօրացուցիչ ախորժաբեր պատրաստուած գուտ չամիչի ջիւռով: Հայ աւանդական սեղանին զարդը

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(17e ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales
JURISCONSULTE
de
Droit Français et International Privé
Mandataire en Justice
159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02
ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԻ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Ազկանի դատեր, ամէն Լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիօնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ գործերու համագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ գաւախօսութիւններու խմբագրութիւն: Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:
Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

ԵՐԵՒ ՄԵՆԵՐԳ դաշնակի դասընթացքներ

1.— ՄԻՏԱՒՈՐՈՒԿ 2.— ԳԱՐՈՒՆ 3.— ՄՐՄՈՒՆՋՆԵՐ
Երաժշտութիւն՝ Ա. Գ. ՄԵՆՈՒՄԵՆՃի (Մելքոնեան)
Գինը՝ (փոստի ծախքով) 15 ֆր. 50
Ստանալու համար դիմել՝ A. K. Mélkonian, Restaurant Burdigala 96 rue du Pas St. Georges, Bordeaux (Gironde), եւ Librairie H. Samuel 51 rue Mr. le Prince, Paris.

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ գործ նորոգող վարժ եւ լաւ գործաւորուհիներ իրենց բնակարանին մէջ աշխատելու համար: Տեւական գործ: Դիմել Օսմանճեանի, 24 Rue de Passy, մէթրօ Passy.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶի Ցարօն Տուրուբերանի Նահանգային Հայր. Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը, 6 Յունիս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, 4. Խաչի Ակուսքին մէջ, 52 rue Gustave Courbet, պանէէօ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատետրով: Փորթ տ'Օրլէանէն առնել 88 թիւ օմնպիւսը եւ իջնել Grange Ory:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Իսի լէ Մուլինոյի «Դրօշակ» գրադարանը փոխադրուած է Պ. Զ. Միրզաեանի (Գարակէօզեան) սրահը, 45 rue de la Défense, բացի հինգշաբթի երեկոներէ ժամը 8—10:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17 Rue [illegible], PARIS (12e)

ՀԱՅԱՑԷՒ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է
146 Rue Lafayette (Gare du Nord)
Թէլէֆոն **Nord 84-04** (անփոփոխ)
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—7, կիրակի եւ տօն օրեր ժամադրութեամբ

Champs Elyséesի ՄՕՏ
ՀԱՅ ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԸ
ՏՆՕՐԷՆ՝ ՀԱՆՐԱԾԱՆՕՔ
Մ. ՀԱՅԿ
Restaurant LE LORD
Paris
9 rue Lord Byron
à l'angle de la rue Balzac
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
ՐԱԳԱԼ, ԹՂԹՐ, ՀԱՄԱԼ, ՐԱՏՏԱՆԼԻ ԽՆ,

Agence de Voyage et de Tourisme
Paris **OCEANIA** Marseille
4 Rue de Castellane — 54 Rue de la République
Tel. Anjou 22-24, 22-25 — Tel. Colbert 09-12
Ցամաքային եւ ծովային ճամբորդութեան համար տոմսակներ, ամէն տեղի համար, նպաստաւոր պայմաններով: Գաղթականական գրասենեակ, վաւերացուած կառավարութենէն: Կը կատարենք օրինական ձեւակերպութիւնները հարաւային եւ կեդրոնական Ամերիկայի ճամբորդներու համար:

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
PÉRA
Restaurant Franco-Oriental
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ԵՐՋԱՆԻԿ ՊԱԼԵԱՆ
9 Rue de Provence, Paris (9)
Մէթրօ **Pelletier** *կամ* **Cadet**
Ադանդերներ, խնամուած արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ պատրաստուած անարատ իւղով:
Լաւանաւոր սրահ հացկերոյթի եւ հարսանիքի համար:

ԵԳԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
AMERICAIN LLOYD — **ORIENT LLOYD**
48 rue de la République — **7 rue Auber, Paris**
Մարսէյլ, Tél. C.47-22 եւ C.74-51 — Tél. Opéra 67-77 67-78
Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:
Ցոմսակներ՝ ամէն տեղի համար: Հայ ճամբորդներու հայաժան ժամանաւոր գին: Ընդունք Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը
ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

Studio PHÉBUS
23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris
Tél. Louvre 69-83
ԶԱՓԱՀԱՐ ԳԻՆ — ԽՂՃԱՄԻՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՌԸ
Ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton : 52 - 75
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

RAKI «PHENIX» d'Alger
ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋԻՆ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԸ
ՓՆՏՌԵՑԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՂ
75 տարիէ ի վեր ամէնուն կողմէ գնահատուած
ՐԱՔԻ ՖԷՆԻՔՍ
ՈՐ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ Է ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ԱՆԻՍՈՆԷ
PHENIX *օղին թորուած է մասնաւոր խնամքով եւ ան չպարունակեր ոչ մէկ քիմիական նիւթ: Իր կազդուրիչ եւ ախորժարեր յատկութիւնները հաստատուած են* ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ:
Օղիի սիրահարները հաստատած են որ ՖԷՆԻՔՍ *օղին կը գերազանցէ Աբեւելքի ամէնէն լաւ օղիները:*
ALBERT BACRI, Agent général
19Rue Turbigo, Paris (2), Tél. Central 83-17

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՅՐԱՏՉ

HARATCH

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
8
ՅՈՒՆԻՍ
MARDI
8 JUIN
1937

ԲԱԺԱՆԱՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3441

ԽՄԲԱԳՐԵՑ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՄՈՍԿՈՒԱ ԿԸ ՁԱՐՈՒՆԱԿԷ «ՄԱՔՐԱԳՈՐԾՈՒՄ»Ը

Թուխաչեւսքիի, Գարախան եւ ուրիշներ ձերբակալուած (?)

Կրեմլի պալատին տաղնապը վերջ չէ գտած տակաւին, ու թերեւս երբեք վերջ չգտնէ : Ձերբակալութիւնները կը չարունակուին : Վերջին լուրերու համաձայն, ձերբակալուած է մարաջախտ Թուխաչեւսքի, ինչպէս նաեւ Բլիւքհէր, որ ժամանակ մը դեսպան նշանակուած էր Պերլինի, յետոյ՝ արտաքին փոխ - գործավար, ապա դատական փոխ - գործավար : Ձերբակալուած են նոյնպէս Գրուբեվիչ, ծանր ճարտարարուեստի փոխ - գործավար, Լիվիտա, թեթեւ ճարտարարուեստի փոխ - գործավար, Բուգուտակ, հաղաքական Բիւրոյի փոխ - անդամ : Զրոյց կը շրջի թէ նոյն ճակատագրին ենթարկուած է մարաջախտ Պլիւխէր, ընդհ. հրամանատար Մայր. Արեւելքի կարմիր բանակին - րուն :

Ռիկայէն կը հեռագրեն թէ ձերբակալուած են նոյնպէս Գարախան եւ Ռոզինգոլց,— առաջինը եղած է արտաքին փոխ - գործավար, դեսպան Փէքինի եւ Էնկիւրիի, դեռ վերջերս էր որ եա կանչուեցաւ Թուրքիոյ մայրաքաղաքին : երկրորդը եղած է խորհրդային Փարիզի ռուսական դեսպանատան, իսկ 1936 - ին՝ Մադրիտի դեսպան :

Համաս կը հեռագրէ Մոսկուայէն թէ անունդի արդիւնաբերութեան փոխ - գործավարը, Լեվիտին, պաշտօնանկ եղաւ եւ դատի յանձնուեցաւ :

Աւելորդ է ըսել թէ Մոսկուայի պաշտօնական շրջանակները կը հերքեն այս լուրերը դիւանագիտական բանաձեւով մը : Մինչ Վարչապետին հասած հեռագիր մը կը պնդէ թէ ճիշդ է որ ձերբակալուած է մարաջախտ Թուխաչեւսքի, ուրուն ձերբակալութիւնը կատարուած է յունիս 11ին, իսկ Գարախանի ձերբակալութիւնը աւելի քան 15 օր առաջ : Համաս հեռագրական գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ, հակառակ հերքումներուն, ստոյգ է որ «մաքրագործումը» կը չարունակուի կուսակցական թէ պետական կազմակերպութիւններու մէջ : Այսպէս, պաշտօնանկ եղած է Օսոբովսքի, սովխոզներու փոխ -գործավարը, որուն տեղ պաշտօնի կոչուած է Թէմնիկ : Պաշտօնանկ եղած է նոյնպէս Կոմզա, սովխոզներու չեկային պետը, որուն տեղ պաշտօնի կոչուած է Կուսրիակցեւ :

« Փրավտա », խօսելով Գամարնիկի մասին, ապդ · պաշտպանութեան փոխ գործավար, որ անճնասպան եղաւ՝ ամբաստանուած ըլլալով իբրեւ սրոցկիստահակայեղափոխական, կրակ կը ժայթքէ դատաւաններու դէմ, որոնք, ինչպէս երեւան եկաւ Ռադեկի դատավարութեան ընթացքին, երկաթուղիի սրկածները կը սարքէին ճշգրտարտ կամ դատարական նպատակներով, կամ, ինչպէս ապդ · պաշտպանութեան փոխ - գործավարը, դեմնանական եւ ճարտնական պետութեանց կը ծախենդինուորական գաղտնիքներ : Մոսկուայի պաշտօնաթերթը, յետոյ, սպառնայարտ կը յայտարարէ · « Պրոլետարական դիկտատուրային սուրը ոչ բթացած է, ոչ ալ ժանգոտած » : « Փրավտա » կը թելադրէ չվթել ու չներել սրոցկիստներուն, ինչպէս եւ « ալ Թեքտմ » ցոյց տուողներուն, Ռիկովի եւ Բուխարինի հետեւորդներուն, զորս հատատարապէս կ'ամբաստանէ իբրեւ « լրտես » եւ « տէրորիստ » :

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԷՋ

Թուրքիա կ'ուզէ Կովկասր անջատել...

« Ջնամիա Ռոսսի » պարբերականը, որ կը հրատարակուի Փրակայի մէջ Ս. Ս. Մասլովի խմբագրութեամբ, կը գրէ ·—

— Կոմունիստ կուսակցութեան մաքրագործումի ալիքը կը տարածուի ամբողջ Ռուսիոյ մէջ : Վնասարարներ, լրտեսներ եւ սրոցկիստներ կը նկատուին մասնաւորաբար հին ու վաստակաւոր բոլշեւիկները, զորս կը ձերբակալեն ու կ'աքսորեն : Արդէն մեծ չափերու հասած են ձերբակալութիւնները Անդրկովկասեան Հանրապետութեանց մէջ : Գործավարութեանց նախկին նախագահները, նախկին գործավարներ, կուսակցական ամէնէն մեծ դէմքերը, հաւաքական պիւրոյատնտեսութեան պատասխանատու գործիչները կը ձերբակալուին խումբ առ խումբ : Ձերբակալութիւնները ոչ թէ կը նուազին, այլ ընդհակառակն կը ծաւալին : Այսպէս, Վրաստանի մէջ ձերբակալուած են՝ Մախվանիձէն վերջ, Ճափարիձէ, Քվիրիվաձէ, Ճաքոպիա, Ռուխաձէ եւ ուրիշներ : Ադրբէջանի մէջ՝ Ազամվբրիեւ, Թաղիեւ, Բունիաթզատէ, Շախօուվա, Կաղիմով, Խան — Շերվանսքի, Մելքումով, Փէթէբսոն : Հայաստանի մէջ՝ Կամարեան, Աւագով, Սիսոյեան, Շորքեան, Աւետիսով եւայլն : (ՄՄԲ.— Այս հայկական անունները, եթէ ազատագրուած չեն, մեղի անծանօթ կը մնան) :

Ձերբակալութեանց ընդհանուր պատճառ կը նկատուի, ինչպէս ամբողջ երկրին մէջ, ձերբակալեալներուն վաստակաշունչ կապը վարչաձեւի ընդդիմադիր հոսանքին : Բայց, կայ նաեւ ուրիշ հիմք մը, որ ծնունդ կ'առնէ Անդրկովկասի մերձաւորութենէն Թուրքիոյ եւ Իրանի սահմանիներուն :

Սովետ իշխանութեան յարաբերութիւնները, այդ պետութիւններուն հետ, որոշ աստիճան մը լ վար, արագօրէն վատթարացան : Ազգային՝ միջազգային կացութեան զարգացումով, նոյնիսկ եթէ պատերազմ տեղի չունենայ, Թուրքիա եւ Իրան կրնան փոխել ճակատը եւ մտնել հակառուչեւիկ պետութեանց չարքին մէջ : Այդ պատճառաւ, այժմէն կը մեկուսացուին անոնք, որոնք կապածելի են իբրեւ անջատողականներ եւ թրքասէրներ, իսկ ամէնէն ազդեցիկ ու հեղինակաւոր բոլշեւիկները, թրքասէր կամ անջատողական հակումով, կը ձերբակալուին իբրեւ սրոցկիստներ : Սովետական իշխանութիւնը կը վախնայ, որ յանձին անոնց՝ կրնայ ամենազէշ թշնամիներն ունենալ, որոնք ընդունակ ըլլան նոյնիսկ զէնքով գործակցելու զրացի պետութեան մը հետ :

Հարկ է ըսել թէ Մոսկուայի պաշտօնական շրջանակները կը հերքեն այս բոլորը դիւանագիտական բանաձեւով մը : Մինչ Վարչապետին հասած հեռագիր մը կը պնդէ թէ ճիշդ է որ ձերբակալուած է մարաջախտ Թուխաչեւսքի, որուն ձերբակալութիւնը կատարուած է յունիս 11ին, իսկ Գարախանի ձերբակալութիւնը աւելի քան 15 օր առաջ : Համաս հեռագրական գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ, հակառակ հերքումներուն, ստոյգ է որ «մաքրագործումը» կը շարունակուի կուսակցական թէ պետական կազմակերպութիւններու մէջ : Այսպէս, պաշտօնանկ եղած է Օսոբովսքի, սովխոզներու փոխ -գործավարը, որուն տեղ պաշտօնի կոչուած է Թէմնիկ : Պաշտօնանկ եղած է նոյնպէս Կոմզա, սովխոզներու չեկային պետը, որուն տեղ պաշտօնի կոչուած է Կուսրիակցեւ :

« Փրավտա », խօսելով Գամարնիկի մասին, ապդ · պաշտպանութեան փոխ գործավար, որ անճնասպան եղաւ՝ ամբաստանուած ըլլալով իբրեւ սրոցկիստահակայեղափոխական, կրակ կը ժայթքէ դատաւաններու դէմ, որոնք, ինչպէս երեւան եկաւ Ռադեկի դատավարութեան ընթացքին, երկաթուղիի սրկածները կը սարքէին ճշգրտարտ կամ դատարական նպատակներով, կամ, ինչպէս ապդ · պաշտպանութեան փոխ - գործավարը, դեմնանական եւ ճարտնական պետութեանց կը ծախենդինուորական գաղտնիքներ : Մոսկուայի պաշտօնաթերթը, յետոյ, սպառնայարտ կը յայտարարէ · « Պրոլետարական դիկտատուրային սուրը ոչ բթացած է, ոչ ալ ժանգոտած » : « Փրավտա » կը թելադրէ չվթել ու չներել սրոցկիստներուն, ինչպէս եւ « ալ Թեքտմ » ցոյց տուողներուն, Ռիկովի եւ Բուխարինի հետեւորդներուն, զորս հատատարապէս կ'ամբաստանէ իբրեւ « լրտես » եւ « տէրորիստ » :

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԷՋ

Թուրքիա կ'ուզէ Կովկասր անջատել...

« Ջնամիա Ռոսսի » պարբերականը, որ կը հրատարակուի Փրակայի մէջ Ս. Ս. Մասլովի խմբագրութեամբ, կը գրէ ·—

— Կոմունիստ կուսակցութեան մաքրագործումի ալիքը կը տարածուի ամբողջ Ռուսիոյ մէջ : Վնասարարներ, լրտեսներ եւ սրոցկիստներ կը նկատուին մասնաւորաբար հին ու վաստակաւոր բոլշեւիկները, զորս կը ձերբակալեն ու կ'աքսորեն : Արդէն մեծ չափերու հասած են ձերբակալութիւնները Անդրկովկասեան Հանրապետութեանց մէջ : Գործավարութեանց նախկին նախագահները, նախկին գործավարներ, կուսակցական ամէնէն մեծ դէմքերը, հաւաքական պիւրոյատնտեսութեան պատասխանատու գործիչները կը ձերբակալուին խումբ առ խումբ : Ձերբակալութիւնները ոչ թէ կը նուազին, այլ ընդհակառակն կը ծաւալին : Այսպէս, Վրաստանի մէջ ձերբակալուած են՝ Մախվանիձէն վերջ, Ճափարիձէ, Քվիրիվաձէ, Ճաքոպիա, Ռուխաձէ եւ ուրիշներ : Ադրբէջանի մէջ՝ Ազամվբրիեւ, Թաղիեւ, Բունիաթզատէ, Շախօուվա, Կաղիմով, Խան — Շերվանսքի, Մելքումով, Փէթէբսոն : Հայաստանի մէջ՝ Կամարեան, Աւագով, Սիսոյեան, Շորքեան, Աւետիսով եւայլն : (ՄՄԲ.— Այս հայկական անունները, եթէ ազատագրուած չեն, մեղի անծանօթ կը մնան) :

Ձերբակալութեանց ընդհանուր պատճառ կը նկատուի, ինչպէս ամբողջ երկրին մէջ, ձերբակալեալներուն վաստակաշունչ կապը վարչաձեւի ընդդիմադիր հոսանքին : Բայց, կայ նաեւ ուրիշ հիմք մը, որ ծնունդ կ'առնէ Անդրկովկասի մերձաւորութենէն Թուրքիոյ եւ Իրանի սահմանիներուն :

Սովետ իշխանութեան յարաբերութիւնները, այդ պետութիւններուն հետ, որոշ աստիճան մը լ վար, արագօրէն վատթարացան : Ազգային՝ միջազգային կացութեան զարգացումով, նոյնիսկ եթէ պատերազմ տեղի չունենայ, Թուրքիա եւ Իրան կրնան փոխել ճակատը եւ մտնել հակառուչեւիկ պետութեանց չարքին մէջ : Այդ պատճառաւ, այժմէն կը մեկուսացուին անոնք, որոնք կապածելի են իբրեւ անջատողականներ եւ թրքասէրներ, իսկ ամէնէն ազդեցիկ ու հեղինակաւոր բոլշեւիկները, թրքասէր կամ անջատողական հակումով, կը ձերբակալուին իբրեւ սրոցկիստներ : Սովետական իշխանութիւնը կը վախնայ, որ յանձին անոնց՝ կրնայ ամենազէշ թշնամիներն ունենալ, որոնք ընդունակ ըլլան նոյնիսկ զէնքով գործակցելու զրացի պետութեան մը հետ :

Հարկ է ըսել թէ իրապէս կայ վտանգը Անդրկովկասեան հանրապետութիւնները սովետական միութենէն անջատելու կողմէ : Թուրք գործակալներ կորովի կերպով կ'աշխատին եւ դեռն չհաճ են նոյնիսկ Անդրկովկասեան հանրապետութեանց պատասխանատու դիրքերուն մէջ : Թուրքերը կ'առաջարկեն, որոշ պայմաններով, իրենց օժանդակութիւնը բերել՝ Կովկասը ազատագրելու համար սովետական իշխանութենէն, երաշխաւորելով անջատ պետութեանց անկախութիւնները : Անոնք ամէնէն նպատակաւոր տրամադրութիւնը կը զտնեն Ադրբէջանի մէկ քանի դեկավարներուն մօտ, իսկ անկէ վերջ՝ Վրաստանի մէջ : Աւելի դժուար է Հայերու պարագան, քանի որ վերջինները կը տածեն դաբաւոր թշնամութիւն եւ անվստահութիւն հանդէպ Թուրքերուն : Եւ նր - կատի ունենալով այս պարագան, Թուրք գործակալները բանակցութիւններ կը կատարեն Հայերուն հետ՝ ոչ թէ ուղղակի, այլ պարսիկ եւ վրացի իրենց համակիրներուն միջոցաւ : Երաշխաւորելով Հայաստանի ամբողջական անձեռնմխելիութիւնը իր սահմաններուն մէջ, Թուրք գործակալները կը յայտարարեն թէ իրենց խոստումները կրնան ապահովել եւրոպական - արեւմտեան մէկ քանի պետութիւններ երաշխաւորութեամբ :

Նախատեսելով այս բոլորը եւ չվստահելով Անդկովկասի համայնավար - ներուն, Մոսկուա կը դիմէ ինքնապաշտպանութեան : Անշուշտ, բոլոր ձերբա - կալութիւնները միջազգային բովանդակութիւն չունին : Ներքին կացութիւնը կը պրկուի նաեւ կեդրոնական իշխանութեան ազգային քաղաքականութեանը պատճառաւ : Վստանգը կուգայ նաեւ անկէ որ ներքին դժգոհութիւնը միջազ - գային դիմերու վրայ կը նետուի ու չատ մրհամայնավարներ — Անդրկովկասի ազգային գործիչներէն — իրենց աչքերը կ'ուղղեն դէպի արտաքին :

Պերլին եւ Հռոմ գին. դաշի՞նք կը կնքեն

Անգլիական թերթ մը արձագանգ կուտայ զրոյցի մը թէ Հռոմ եւ Պերլին դինուորական դաշնակիր մը կնքած են մարաջախտ Պլոմպէրկի Հռոմ այցելութեան առթիւ :

Այս զրոյցը յուզում պատճառեց անգլիական քաղաքական շրջանակներուն մէջ : Կ'ըսուի թէ Իտլն « բարեկամական աղդարարութիւն » մը ուղղած է Գեր - մանիոյ՝ հիմ բռնելով շրջան ընդ այդ զրոյցները : Եւ երբ Ֆոն Ռիպպընթրոփ կիրակի օր օդանաւով Պերլին մեկնեցաւ, Մուսոլինոյ հարցուն մասին անգլիա - կան ծրագիրը ներկայացնելու Հիթլէրի, նոյն թերթը կ'աւելցնէ թէ Իտլն իննդրած է որ Հիթլէր հերքէ զերման եւ իտալական դինուորական դաշնի դաշնագրի մը մասին շրջան ընդ զրոյցները :

ՍՊԱՆԻՈ՞Ց ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՈՒԻ՝ ԵՐԸ

Ձերմոտեան ապստամբ տրեան համար

Անգլիական կառավարութիւնը տագնած է արդէն իտալական եւ զերմանա - կան պատասխանները ոչ - միջամտութեան իր ծրագրին մասին : Թէեւ մամու - լին չեն հաղորդուած այդ պատասխանները, սակայն Պերլինի թերթերուն ար - տայայտութիւններէն կարելի է հետեւցնել, որ զերման կառավարութիւնը սկզբունքով համաձայն է անգլիական տեսակէտին, միայն թէ իրեն կը վերա - պահէ փոխադարձելու եւ պատժական տնօրինութիւններու իրաւունքը՝ երբ յարմարում կը կրէ իր նաւատորմը :

Բրիտանական կառավարութիւնը չի ժխտեր օրինական ինքնապաշտպանու - թեան իրաւունքը, սակայն ատիկա պատճառ մը չէ որ հսկողութեան մարմնի ամէն անդամ ինքնագլուխ պատժական կարզադրութիւններու ձեռնարկէ : Յարմարումի ենթարկուած մարտանաւ մը կրնայ եա մղել այդ յարմարումը փոխադարձելով կրակին, բայց չի կրնար աւելի յառաջ երթալ՝ առանց խորհր - դակցելու միւս պետութեանց հետ :

Այս տեսակէտները անդամ մը եւս պարզելու համար բրիտանական կառա - վարութիւնը նոր գիր մը ուղղեց զերմանական կառավարութեան :

« Սընտէյ Տիմէյչ » թերթին քաղած տեղեկութեանց համաձայն, անմիջա - պէս որ Գերմանիա վերադառնայ ոչ - միջամտութեան յանձնախումբին մէջ, բրիտանական կառավարութիւնը ամէն ճիդ պիտի թափէ, որպէսզի Սպանիա - յէն եա կանչուին կամաւորները, եւ կնքուի արեւմտեան դաշնագիր մը : Այդ դաշնագրին յաջողութեան համար առաջին քայլը առնուած պիտի ըլլայ այն ատեն, երբ Գերմանիա մտնէ անգլիական - պելժիական - ֆրանսական համա - ձայնութեան մէջ, որ հիմնուած է Պելժիոյ չեզոքութեան ապահովութեան վր - րայ :

Այս բանակցութիւնները կը թուի թէ հաճոյք չեն պատճառեր Մոսկուայի, որ կը տրտնջայ եւ ցաւ կը յայտնէ թէ ինչո՞ւ խօսակցութիւնները կը կատար - ուին միայն արեւմտեան չորս պետութիւններու միջեւ, բայց կարծիք չեն հար - ցներ Ռուսիոյ, որ նոյնպէս անդամ է ոչ - միջամտութեան յանձնախումբին :

Կոիւր կը շարունակուի

Վալենցիայէն կը հեռագրեն թէ քաթալան ծովեզերքին բացերը հանրապե - տական ջրամբար — նաւ մը յարձակում կրեց անծանօթ աղբանաւի մը կողմէ : Նաւը թէեւ չընկղմեցաւ, բայց մեծ վնաս կրեց : Այս չորրորդ նաւն է որ յար - ձակում կը կրէ անծանօթ աղբանաւերուկողմէ : Այնպէս որ Վալենցիայի կառա - վարութիւնը մտահոգութիւն կը յայտնէ, թէ եւրոպական պետութիւն մը սու - դանաւային պատերազմի մը ձեռնարկած է ընդդէմ հանրապետական կառավա - րութեան, ի հաշիւ ազգայնականներուն :

Ազգայնականներու պատերազմական դեկոյցէն կը տեղեկանանք որ հիւսի - սային ռազմաճակատին վրայ յաջողութիւն մը կատարած են եւ զրա - ւած՝ Լեմոնայի լիբան բարձունքները, զորս քանի մը օր առաջ լքած էին :

Ժողովրդական ճակատին տարեդարձը

Կիրակի, Լիւնա - Փարքի մէջ տեղի ունեցաւ Ժող · Ճակատի տարեդարձը փառաւոր հանդէսով մը : Պարտէզը զարդարուած էր դրօշներով եւ արձանա - գրութիւններով, ինչպէս. «Ընկերվարական կուսակցութիւնը դէպի յաղթանակ կ'առաջնորդէ Ժող · Ճակատը» : Հազարումէկ խաղերէ վերջ, Մաճոնի ներկա - յացումէն եաքը, բազմահազար երիտասարդներու խանդավառ ցոյցերուն մէջ, բեմ բարձրացաւ վարչապետ Լէոն Պլում եւ պատմականն ըրաւ Ժող · Ճակատի կառավարութեան առաքելութեան : Ճիչեց իր մէկ տեսակցութիւնը Մակտոնալ - տի հետ, որ ի՛ըսէր · «Գիտեմ թէ ի՛նչ վտանգներ կը սպառնան մեզի, պիտեմ որ մեծ բան մը պիտի չկարենանք ընել, բայց ուղեցինք կազմել աշխատաւորական կառավարութիւն մը, հասկցնելու համար թէ կարելի է ունենալ նման կառա - վարութիւն մը, որու կազմութեան հետեւանքով կայծակ չիյնար քաղաքներուն վրայ, հողը չի պատռիր եւ բրիտանական կղզիները չեն ընկղմիր» : Մենք, ըսաւ Պլում, կառավարութիւնը սառնձնեցինք՝ ցոյց տալու համար թէ ընկերվա - րականները եւս դիտեն կառավարել : Եւ ընկերվարականները դիտեն կառա - վարել տարբեր ձեւով քան ուրիշներ : Մենք աւիկա ցոյց տուինք առանց դադա - ելլելու սահմանադրութենէն, եւ հաւատարիմ՝ Ժող · Ճակատի հանդանակին :

Ժող · Ճակատի կառավարութիւնը փոխեց երկրին զիմագիծը, եւ տարուան մը նուաճումներէ վերջ ոչ կառավարութեան ծոցին, ոչ ալ Ներհրդարանի մե - ծամասնութեան մէջ ոչ մէկ տարակարծութիւն ունինք : Ֆրանսայի մէջ տես - նուած չէ կառավարութիւն մը, որ այսքան համերաշխ, միաճոյլ զանգուած մը ներկայացնէր, մաբմօրէն իրարու կապուած :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԱՌԱԻ ԵՒՐՈՊԱՆ ԵՒ ԻՐ ՀԻՒԱՆԴ ՋԻԼԵՐԸ

—o—

Ալպեան ձիւնապատ բարձրութեանց վրայ ծաւոք է Սէն - Պէռնարի վանքը, որ կառուցուած է 982 թուականին, հին մեհեանի մը հիմերուն վրայ : Այստեղ կ'ապրին խումբ մը վանականներ, որոնք Սէն - Պէռնար կոչուած շուներու օգնութեամբ՝ ամէն ձմեռ փրկչական հրեշտակի դեր կը կատարեն ձիւնին մէջ կորսուած մարդոց համար : Կ'ըսեն թէ այս շուներուն վիզէն կախուած է բոնեակի շիշ մը, զոր ձիւնին մէջ կորսուած, արդէն սառե - լու մօտ, ճամբորդը կ'առնէ եւ կը խը - մէ : Երբ բոլորովին սառած է, շունը կը խածնէ անոր զգեստներէն եւ քաշե - լով կը տանի վանք : Կամ կը հաջէ, օգ - նութեան կը կանչէ իր ցեղակիցները եւ վանականները :

Քանիներ՞ը ազատած են այս շուներ - րուն շնորհիւ :

Անցեալ շաբաթ, աղջնակ մը իր ծը - նողքին հետ կ'այցելէ Սէն - Պէռնարի վանքը, ճիշդ այն պահուն՝ երբ կ'ար - ձակէին շուները : Աղջնակը կը սարսա - փի տեսնելով շուներուն ցատկրտուքը իր շուրջ : Վախին մէջ, երբ շուները զինք կը հոտոտեն՝ կը կորսնցնէ հաւա - սարակշռութիւնը եւ գետին կ'իյնայ կռնակի վրայ, ու գանկը կը չախչախ - ուի : Այն ատեն շուները, իրենց սովո - րական առաքելութիւնը կատարելու բնազդով, կը խածնեն զգեստներէն եւ կը քաշեն դէպի վանքին դուռը :

Լրագրողները ու՞ր գտան,— նկա - րագրութեամբ մը, այնքան ողբերգա - կան որեան ընել կրնային, ըսին թէ շուներէն մէկը կտղած էր, թէ կատ - ղած շունը խածած աղջնակը, եւն., եւն. : Լիոնի «Քրոնիք»ն անգամ փիլի - սոփայական եւ մարդկայնական խոր - հրդածութիւններ փորձեց այս դէպքին առթիւ, — այսօր, մեր աշխատակիցը, վերթերաններէն մին հայ հրապարա - կագրութեան, թարգմանելով այդ խորհրդածութիւնները, անոնց ինչ մը աւելի համ կուտայ իր հեգնական դարձուածքներով, դաս մըն ալ՝ Քրո - նիքին : Այս դէպքը խորհրդածութեան մղած է նաեւ ակադեմական էմոն ժալուն,— բաջահմուտ գրագէտը եւ հոգեբանը :

Էմոն ժալու դիտել կուտայ, որ ներկայ օրերուն մէջ հետզհետէ կը զարգանայ զգացումներու տարբեռնա - կութիւն մը (perversité),— ինչպէս կան այլասերած մարդիկ, այնպէս եւ կան այլասերած յուզումներ : Շատեր կը սիրեն զգալ ոչ թէ բնական յուզում մը կամ գեղեցկագիտական դող մը, այլ անբնական սպրում մը կամ ախ - տագին սարսուռ մը : Պատերազմի՞ արդիւնք,— բայց պատերազմէն ա - ռաջ, կը յիշեմ կարդացած ըլլալ որ մեծահարուստ Ամերիկացի մը, ուզե - լով զգալ այն վախը, զոր կ'ունենայ ա - մէն մարդ՝ երբ դէմ առ դէմ կուգայ աւազակի մը, կը նստի արեւելեան նեպրնթացին մէջ, որ Պալճանները կը անցած ատեն յանախ կ'ենթարկուէր յարձակումներու՝ գողերու կողմէ :

Մեծ յուզումներ պատճառելու, սիրտը թունդ հանող պատմութիւններ ստեղծելու մէջ՝ պէտք է նախ ամբաս - տանիլ պղպջավառեան թերթերը, որոնք տարօրինակ հանդյք մը կը զգան ոճիր - արկածները նկարագրելու ժամանակ, նոյնիսկ փիչ մըն ալ իրենք վրայ կը դնեն, առելի եղերական կը դարձնեն, — ճիշդ ինչպէս Սէն Պէռնարի շուներ - րուն պատմութիւնը : Զգայացունց լու - բեր տալու հիւանդագին ճաշակով՝ ա - ռաջին թղթակիցը դէպքին եղերակա - նութիւն մը տուաւ, թերթերն իրար անցան, չէ՞ որ ընթերցողներու մէջ շատեր կան երեւակայութենէ դուրս սարսռալի արկածներու սիրահար :

Ցետոյ կուգան սիեէմաները,— մա - նաւանդ ամերիկեան ժապաւէնները, աւազակներու կողմէ առեւանգումի եւ սպանութեան տեսարաններով, կամ կէս-հաղաբական դաւերով՝ երբ օդը կը հանուին մարտանաւերը եւ օտար հիւպատոսարաններ :

Ինծի կը թուի թէ սարսռալի դէպ - բերու եւ աներեւակայելի վայրագու - թեանց իրենց ծարաւն անցընելու հա - մար էր, որ եւրոպացիները, ժամա - նակ մը, հետաքրքրուեցան հայկական ջարդերով : Պէտք էր որ թունդ եղէգին ջիղերը, ապրէ՛ին, ապրէ՛ին, գօսա - ցած զգայարանները բանէին, ժան - գոտած սիրտերը բաբախէին : Եւ որով - հետեւ հոգեկան ախտէ վարակուած - ները միշտ փոփոխութիւն, նորութիւն կ'ուզեն, շուտով մոռցան մեզ եւ ի - րենց ուշադրութիւնը դարձուցին... եթովպացիներուն, իբրեւ զոհ չտես - նուա՞ծ բարբարոսութենց (sic) :

Գուցէ չէ՞ր որ մեզմով, մեր դրժ - բախտութեամբ եւ ճակատագրով հե - տաքրքրելու կը մղէր հիւանդ Եւրո - բան, այլապէս կա՞յ աւելի յուզիչ եւ գեաշարժ տեսարան քան հայ ժողո - վուրդին ներկայ վիճակը, հովին վրայ տարուբեր, ոչ երդիք ունի, ոչ հող, եւ ոչ ալ ... անուն :

Ի՞նչ է կարծիքը ակադեմական էմո - նոն ժալուի :

ԱՐԱԶ

Հայ գաղթականներր կրնան օգտուիլ Ազգ. խնամատարութենէն

Ատաղձ · նախարարութեան 8 մայիս 1937 թուակիր շրջաբերականով, Ֆրանսայի բոլոր նահանգապետներուն հրահանգ կը տրուի հայ գաղթական - ներուն եւս չնորհել ազգ · խնամատարութեան բարիքները (հիւանդանոց, սանար թորիում), Ֆրանսացիներուն հետ համահաւասար :

Ահաւասիկ այդ շրջաբերականը (ամփոփ) .—

13 Յունուար 1937 թուակիր շրջաբերականով, ի կատարումն 20 հոկտեմ - բեր 1936 թուակիր օրէնքին եւ 16 նոյեմբեր թուակիր հրովարտակին, ձեզի հրահանգ տուի որպէսզի ռուս, հայ, ասորի, քաղդէացի, թուրք գաղթական - ները եւ Սարի տարագիրները եւս օգտուին ազգ · խնամատարութեան մասին ընդունուած օրէնքներէն, պայմանով որ Նանսէնեան ինքնութեան վկայագիր ներկայացնեն :

Արդ, ինծի հաղորդուեցաւ քանիցս որ նման վկայագիրներ ստանալու հա - մար գաղթականները կ'ենթարկուին կարգ մը դժուարութիւններու եւ ծախքե - րու : Այս պատճառով, որպէսզի որ այսուհետեւ բաւական նկատուի իրենց ինք - նութեան թուղթը, որուն վրայ արդէն նշանակուած է ինչ որ անհրաժեշտ է :

Հարկ կը տեսնեմ յիշեցնելու ձեզի, որ 7 մայիս 1934 թուակիր օրէնքին եւ անոր գործադրութեան հրովարտակներուն, մասնաւորաբար 16 յուլիս 1934 թուակիր հրովարտակին, յետոյ բարեփոխուած 29 եւ 30 յուլիս 1936 թուակիր հրովարտակին տրամադրութիւններուն համաձայն, գաղթականներու ինքնու - թեան թուղթերուն վրայ Նանսէնեան դրոշմաթուղթ կը փակցուի, իսկ այդ դրոշմաթուղթի ծախքը վճարելէ ազատ կացուցուած գաղթականներուն ինք - նութեան թուղթին վրայ մասնաւոր արձանագրութիւն մը կը դրուի :

Այդ դրոշմաթուղթը կամ արձանագրութիւնը կրնայ ճշդել թէ որո՛նք են Նանսէնեան գաղթականները :

Իսկ երբ, բացառիկ պարագաներու մէջ, ինքնութեան թուղթ չկարենան ներկայացնել ազգ · խնամատարութեան դիմող գաղթականները, այն ատեն պէտք է պահանջել որ վկայագիր մը բերեն Գաղթականաց Օֆիսներէն, որոնք կը գտնուին Ֆրանսայի մէջ Ազգերու Դաշնակցութեան ներկայացուցիչին հո - գածութեան տակ, համաձայն 30 յունիս 1928 թուակիր համաձայնութեան, որ հրատարակուած է պաշտօնաթերթին մէջ 17 յունուար 1930ի թիւով :

Փարիզի մէջ՝ Օֆիսին հասցէն է 71 Ave. Kléber, Մարսիլիոյ մէջ՝ 37, Rue du Tapis - Vert :

ԴԱՆԴ ԴՈՒՅԼ

Ընդհատ տարաձայնություն, մի քանի վայրկյան տիրեց ընդհանուր լռություն։ Ապա Վարդապետը հարցրեց.

— Ինչո՞ւ։

— Ֆիզիկապես անկարող եմ ներկայանալ ատյանին, — պատասխանեց Դանդ Դուլլը։ — Ես ոտքերիս վրա կանգնել չեմ կարող։ Ինչպե՞ս կարող եմ ներկայանալ ատյանին։

Վարդապետը ժպտաց։

— Ոչինչ, մենք քեզ կբերենք։

— Ես ձեզ ասացի, որ ոտքերիս վրա կանգնել չեմ կարող

ՀԱՅՐԻԿ ՍԱՐՅԱՆ

(ԿՅԱՆՔԻ ԵՎ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ)

«Ցավ է, ափսո՜ս է, սիրտ ես կիսում ու իմանում ես, որ ուրիշն էլ ունի նույն ցավը, նույն կսկիծը, ու ասում ես՝ «Մենք ենք միայն չէ, որ տառապում ենք, ուրիշներն էլ կան...» Ու ինչքա՜ն ավելի հեշտ է դառնում կյանքը, երբ գիտակցում ես, որ ուրիշներն էլ կան, որ քեզ նման տառապում են, ինչպես դու, ինչպես ես...»

Ահա՛ թե ինչու ես ուզում ներկայացնել ընթերցողին Հայրիկ Սարյանին, որ ինքն էլ ուզում է ներկայանալ ընթերցողին, ինչպես որ կա, ինչպես որ կարելի է ամենից լավ ճանաչել մարդուն՝ նրա գրքերի միջոցով։

Հայրիկ Սարյանը ծնվել է 1900 թվին Ալեքսանդրապոլում։ Ավարտել է Ալեքսանդրապոլի ռեալական դպրոցը։ Ռազմաճակատ է գնացել 1918 թվին, կամավորական գնդերից մեկում։ Ռազմաճակատից վերադարձել է 1919 թվին։ Ապրել է Ալեքսանդրապոլում, Երևանում, Թիֆլիսում, Մոսկվայում, Լենինգրադում, Ղրիմում, Կովկասի հանքավայրերում։ Աշխատել է որպես բանվոր, ուսուցիչ, գրականության քննադատ, թատերական գործիչ, ռեժիսոր, դերասան, գրող։ Ներկայումս ապրում է Երևանում։

Հայրիկ Սարյանի առաջին գրքերը՝ «Ծիրանի ծառեր» և «Ծիրանի ծառերի տակ» պատմվածքների ժողովածուները, լույս են տեսել 1923 թվին։ Այդ ժամանակ նա ընդամենը 23 տարեկան էր։ Ինչպես տեսնում ենք, գրական գործունեությունը նա սկսել է շատ վաղ տարիքից։ Ինչպես ինքն է ասում, գրել է սկսել դեռ 15 տարեկանից։ Ուրեմն՝ 8 տարի գրել է, մինչև առաջին գրքերը հրատարակելը։ Ուրեմն՝ 8 տարի ինքն իր հետ է կռվել, մինչև հաղթել է ինքն իրեն, մինչև ինքն իրեն հավատալ է սկսել։ Ուրեմն՝ 8 տարի ինքն իրեն է ստեղծել, մինչև ստեղծել է իր ոճը, իր ձեռագիրը։

Ինչպես ասում է ինքը՝ «Ես ինձ գտա ինքս ինձանում»։ Ինքն իրեն գտնելու համար նա ստիպված է եղել ապրել, տանջվել, ուրախանալ, տառապել, ստեղծել, ոչնչացնել, նորից ստեղծել, մինչև ինքն իրեն գտնի։ Ինքն իրեն գտնելու համար նա ստիպված է եղել ճանաչել կյանքը, ճանաչել մարդկանց, ճանաչել ինքն իրեն։ Ինքն իրեն գտնելու համար նա ստիպված է եղել ճանապարհորդել, տեսնել աշխարհը, տեսնել մարդկանց, տեսնել ինքն իրեն։ Ինքն իրեն գտնելու համար նա ստիպված է եղել ապրել, տեսնել, ճանաչել, ստեղծել, ոչնչացնել, նորից ստեղծել, մինչև ինքն իրեն գտնի։

Ինքն իրեն գտնելու համար նա ստիպված է եղել ապրել, տեսնել, ճանաչել, ստեղծել, ոչնչացնել, նորից ստեղծել, մինչև ինքն իրեն գտնի։ Ինքն իրեն գտնելու համար նա ստիպված է եղել ճանապարհորդել, տեսնել աշխարհը, տեսնել մարդկանց, տեսնել ինքն իրեն։ Ինքն իրեն գտնելու համար նա ստիպված է եղել ճանաչել կյանքը, ճանաչել մարդկանց, ճանաչ

համար :

Բայց Լէոն Պլում յայտարարեց թէ հաւատացած է որ պիտի չպատահի այդպէս : Ու վերջացուց·

— Գալ տարուան համար ժամադրութիւն կուտամ ձեզի այստեղ, խօսելու ձեզի նոյն հաւատքով :

Տալատիէ եւ Ժուհօ կը խօսին

Տալատիէ, ազգ· պաշտպանութեան գործակալը, կիրակի օր ճառ մը խօսելով Սէն - Կոտանի մէջ, փառաբանեց Ժող· Ճակատի կառավարութեան կատարած նուաճումները :

Ժուհօ, խօսելով Քլէրմոն - Ֆէրրանի մէջ, Աշխատանքի Ընդհ· Դաշնակցութեան վատահութիւնը յայտնեց օրուան կառավարութեան, եւ բաւ թէ, ինչ ալ պատահի, Աշխատանքի Ընդհ· Դաշնակցութիւնը պիտի կանգնի կառավարութեան կողքին՝ իբրեւ անոր յենարան, առանց որ եւ է մենաշնորհ պահանջելու իրեն համար :

93ին Ֆրանսայի ժողովուրդը հիմնեց քաղաքական ժողովրդապետութիւն մը, 1935ին՝ ընկերային ժողովրդապետութիւն մը, սահմանելով աշխատանքի իրաւունքները բանուոր դասակարգին համար :

Ծրանային Ազգ. Պաշտպանութիւնը

Ազգ· պաշտպանութեան 6րդ չերտին վիճակահանութիւնը տեղի ունեցաւ, չաբաթ կէսօրէ վերջ, Քլէրմոն - Ֆէրրանի մէջ :

3 միլիոնի պարտեւը չահեցաւ 0,241,746 թուանկիր տոմսը, որ ծախուած էր Թուլոնի մէջ : 59 տոմսեր , որոնք մէկ թուանշանով կը տարբերին չահող թիւէն, կը չահին 30,000ական ֆրանք :

Հետեւեալ 4 թիւերէն իւրաքանչիւրը կը չահի մէկ միլիոն — 0,778,842, 0,799,899, 1,167,972, 1,122,525: Իսկ 236 տոմսեր, որոնք մէկ թուանշանով կը տարբերին չահող 4 թիւերէն, կը չահին 10,000ական ֆրանք :

Հետեւեալ 6 թիւերէն իւրաքանչիւրը կը չահի կէս միլիոն — 0,029,545 , 0,674,529, 1,107,443, 1,443,664, 1,128,428, 0.309.074: Իսկ 354 տոմսեր, որոնք մէկ թուանշանով կը տարբերին չահող 6 թիւերէն, կը չահին 5000ական ֆր· :

38.671 եւ 08.538 վերջացող թիւերէն իւրաքանչիւրը կը չահի 120.000 ֆր· :

0.352 վերջացող թիւերէն իւրաքանչիւրը կը չահի 50.000 ֆրանք :

930 վերջացող թիւերէն իւրաքանչիւրը կը չահի 10,000 եւ 5000 ֆրանք (ուրեմն 15,000 ֆրանք, 930 թիւը 2 անգամ ելաւ) :

47 վերջացող թիւերէն իւրաքանչիւրը կը չահի 1000 ֆրանք :

28 վերջացող թիւերէն իւրաքանչիւրը կը չահի 500 ֆրանք :

7 վերջացող թիւերէն իւրաքանչիւրը կը չահի 120 ֆրանք :

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒԻԶԻ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՈՒ

ՄԱՐՈՆԻՆԵՐՈՒ պատրիարքը Փարիզ եկաւ, ֆրանսական կառավարութեան հրաւէրով : Շաբաթ օր ներկայացաւ հանրապետութեան նախագահին :

ՍՊԱՍԱՎՈՒԱՐԳԻՒՄ (pourboire) առձրութիւնը ջնջելու համար, ֆրանս· կառավարութիւնը օրինագիծ մը ներկայացուց Երեսի· Ժողովին : Օրինագիծը ընդունուեցաւ, այժմ Վերակոյն է որ պիտի քննէ զայն :

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԸ, Ֆրանսայի մէջ, այս տարի պիտի սկսի 25 յուլիսին եւ պիտի վերջանայ 30 սեպտեմբերին :

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

Փոխիջ մը վ. Սարգսեանի յօրինած «ԱՆՈՒՇ»ին համար

Ս. Շարք. Եռեք երգ. դաշնակի քաժինով:

1.— ԱՂՋԻ ԱՆԱՍՏՈՒԱԾ
2.— ԵԿԷՔ ՔՈՅՐԵՐ
3.— ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԵԱՅԼԱ

Գինն 12 ֆրանք:

Գրատուն Հ· ֆաժուէլ, 51 rue M. le Prince, փարիզ:
H. Malakian, 3 Bld. Théodore Thurner, Քարսէյլ·

ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐՈՒՀԻ ԱՆԺԷԼ ՆԻՋԱՄԵԱՆԻ (Ցտառկաւ)

Նուագահանդէսը տեղի կ'ունենայ 12 Ցունիս, չաբաթ երեկոյ ժամը 21ին, **Maison Caveau, 45 Rue La Boëtie, Paris (8)**
Մասնակցութեամբ գաշնակահարուհի ՕՐ. ԳՈՀԱՐԻԿ ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆի
Քաջերիկն Անժէլ պիտի նուագէ կտորներ՝ ՊԱԽԷՆ, ՊԷԹՀՈՎԷՆԷՆ, ՄՈՑԱՐԹԻ, ՇՈՒՄԷՆԷՆ, ՇՈՒԲԷՆԷՆ, ՉԱՑԿՈՎՍԿԻԷՆ, ԲԱՐԽՈՒԹԱՐԵԱՆԷ, ԱԼԳԷՆԻՉԷՆ, ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԷ եւ իր յօրինած երեք պարերգները:
Մուտք՝ 15 եւ 10 ֆր·,

ՏԱՐԵԿԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ՍԱՆՈՒՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
25 Ցունիս, կիրակի
Նկատի ունենալ այդ Թուականը:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ գործ նորոգող վարժ եւ լաւ գործաւորուհիներ իրենց բնակարանին մէջ աշխատելու համար: Տեւական գործ: Դիմել Օսմանեանի, 24 Rue de Passy, մէթրօ Passy.

Փարիզ

ՓԱՐԻԶԻ Պրօպականտի ցանցախուսքի դասախօսական ժողովը տեղի կ'ունենայ 8 ցունիս, երեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, ծանօթ հաւաքատեղին:

ՓԱՐԻԶԻ «Հրազդան» խումբի ընկերական ընդհ· ժողովը 11 ցունիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 6 Ավընիւ տ'Իթալիի սրճարանին վերնայարկը: Զարտաւորիչ ներկայութիւն անդամատետրով·

ՄԱՑԻՍ 28Ը ՎԻԵՆԻ ՄԷՋ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՎԻԵՆԻ Հ· Ց· Դ· ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ
13 Ցունիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,
ՄԷՐԻՐԸ ԿԱԹՈՂԻԿ սրահին մէջ·
ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. ՉԱԽՄԱՔԸ ՄԻՍՔՃԵԱՆ
Գեղարուեստական խրամատած բաժին:
18 փոքրիկներու կոմկ ժապաւէն հիւսելու պարը, հմայերգ, մեներգ, արտասանութիւն եւլն·
Թախքերու համար մուտք՝ 1 ֆր·:

ՄԱՑԻՍ 28Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

12 Ցունիս, շաբաթ երեկոյ, ժամը 9ին մինչեւ առաւօտ:
Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ

Հ· Ց· Դ· Մատենադարանէն, ընդստուար պայմաններով, կը վաճառուին հետեւեալ գիրքերը՝—

Մ· ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ՝ Հ· Ց· Դ· Պատմութիւն I հատ·	30	ֆրանք
» Հոսանքներ	10	»
» Հայկական չարժման նախապատմութիւն I և II հատ· միասին	20	»
» Բողոքը նորադոյն պատմութեան մէջ I հատ·	10	»
» Համաժողովրդական բանակ	3	»
» Աւգուստ Բեբել	3	»
ԶՈՄԲԱՐՏ՝ Սոցիալիզմը եւ Սօց· չարժումը 19րդ դարում	5	»
Ե· ՖՐԱՆԿԵԱՆ՝ մեր փիլիսոփայական Աշխարհայեացքը	12	»
Ն· ՀԱՆԳՈՑ՝ Մտածումներ Հ· Ց· Դաշնակցութեան մասին	4	»
ԼԷՎԻՆՍԿԻ (Թարգ·Կ·Ս·) Ընկ· Մէջազգ· եւ ՃՆՇ· ժողովուրդները	4	»
ԴՈՒՄԱՆ՝ Նախագիծ ժողովրդ· ինքնապաշտպանութեան	2	»
Գ· ԳԻՋԱԼԵԱՆ՝ Հայ քաղաք· մտքի զարգ· եւ Հ· Ց· Դ·ը	5	»
ՋԷՑԹՈՒՆՑԻ՝ Զէյթունի անցեալէն եւ ներկայէն	4	»
ՓՐԱԿ· ՈՒՍ· ՄԻՈՒԹ· Փետրուարի 18	4	»
Լ· ԳԼՈՒՄ (Թարգ· Լ· Զ·) Պոլշեւիզմը եւ ընկերվարութիւնը	2	»
ՍԻԱՄԱՆԹՕ՝ Հոգեվարքի եւ Ցոյսի ջահեր	3	»
ՍԻԱՄԱՆԹՕ՝ Հայորդիները	2	»
ՔՐ· ՄԻՔԱԷԼԵԱՆ՝ Ցեղափոխականի մտքերը	4	»
Դ· ԲՐԱՆԴԷՍ՝ Հայաստանը եւ Եւրոպան	1	»
Հ·Ց·Դ·(Հրատ·)Ցեղափոխականներ (Վ·Գօլոչեան եւ Ց· Ապրիկասեան)	2	»
Հ· Ց· Դ· (Հրատ) Մայիսի 28	4	»
Հ· Ց· Դ· (Հրատ·) Եւրոպացիներէ կարծիքը Հայկ· Դատի մասին	3	»
ՄԱՐ՝ Թիւրքական բանտերը	2	»
Վ· ԱՐԱՐԱՏՍԿԻ՝ Քաղաքական կուսակց· Ռուսաստանում	2	»
ՖՐԻՏ· ԷՆԳԵԼՍ՝ Դիտական Սօցիալիզմ	2	»
Ա· Զ·՝ Մեծ առաւօտը	1	»
ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐԻ ՏԱՂԵՐԸ	1	ֆր·
ՀԵՐՈՍԸ	1	»
ԱՊՍՏԱՄԲ ՍԱՍՈՒՆԸ	1	»
ԱՅՈՒՀԻՆԵՐԻՆ	1	»
ԱՉԱՏՈՒԹԵԱՆ ԵՐԳԵՐ	1	»
ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ	2	»
ՈՒՂԵՑՈՑՑ ԸՆԿԵՐՆԵՐԻՆ	1	»
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿՐԹ· ԹԵՐՈՒԹԻՒՆԵՐԸ	1	»
ԹԱԼԷԱԴԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ	7	»

Ապսպրանքները կանխիկ, փոստի ծախք չկայ·

Դիմել հետեւեալ հասցէին՝— « ԾԱՌԱՋ», ԱՐՑԱԽԵԱՆԻՆ :

ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ ՄԱՏԱՂՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

Շաւիւի եւ չրջականերու ակեղեցւ· վարչութիւնը ի գիտութիւն յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ յառաջիկայ կիրակի 13 յունիս Շաւիւի Ս· Գրիգոր Լուսաւորիչ մատրան անուան տարեդարձին առթիւ տեղւոյն հոգեւոր հովիւ Գեր· Տ· Հմայեակ վարդապետ Պաղտասարեան հանդիսաւոր պատարագ մատուցանել եւ իր քարոզութեամբ մխիթարել հաւատացեալները :

Այս առթիւ զաղութիս հին եւ նոր ննջեցեալոց յիշատակին հանդստեան պաշտօն եւ մատաղի բաշխում պիտի կատարուի :

Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 9.30 - ին, պատարագ ժամը 10.30ին:

ԱՍԹՕՐԻԱ

ՊԱՂՏԱՏԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՀԻՒՐԱՆՈՑԸ
Նոր բացուած, նախկին Լոնտոն օթէլի փոխան
Պաղտատի գլխաւոր էլ-Ռաշիտ պողոտային վրայ
Տէր եւ Տնօրէն՝ Ց. ՍԱՀԼԹԱՆԵԱՆ
40 սենեակներ, տաք ու պաղ ջուրով, բաղնիքով, 3 մեծ սալօններ՝ բոլորովին նոր կահաւորումով: Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ կերակուրներ: Արագ եւ կանոնաւոր սպասարկութիւն, ցեղական լեզուին ու պայմաններուն անծանօթ հիւրերուն համար կ'ընծայուի ամէն տեսակ ծառայութիւն: Télephone No. 98

ԲԱՒԻՉԿ ՏԷՐ-ԴԱՒԻԹԵԱՆ

27 Avenue de Bellevue, Chaville
Աչքի, երախաներու եւ ներքին հիւանդութիւններ,
Կ'ընդունի առաւօտները 10—12 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ:

ԻՐԱՒԱԳԷՏ — ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ
ԱՐՏԱԻԱԶԴ ՀԱՆԸՄԵԱՆ

122 Bld. Murat, Paris (16), Tél. Jasmin 52—69
Մէջբերս Բօրթ տը Սէն Քլու ելքը, Ամբնիւ տը Վէրսայլի կողմէն,
Դիմել իրեն վստահութեամբ ամէն կարգի գաւտի, սրկաճի, առնելիքի եւ գործի համար: Գիները չափաւոր:
10—12, 6,30—8, բացի երեքշաբթի եւ ուրբաթ առաւօտներէն:

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլաւեան բրդեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, Քրիքօթաժի, զուլպաներու եւլն·ի համար:
Ամենալաւ ապրանքներ բացառապէս գնդուած դիներով:
Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood եւ Royal գիւրափոխադրելի զրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.
փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:
Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**
Tél. Opéra 67-77, 67-78

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ԿԵՆՔ. ԱՐՈՒԵՍՏ

Ամսագրին 5րդ Թիւը (Մայիս), պատկերազարդ եւ հետեւեալ բովանդակութեամբ՝—

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ Խմբագրին Ցուշատետրը: ԱՐ· ՍՐԱՊԵԱՆ՝ Գիլեր մը աստղերուն հետ: ՄԻՆԱՍ ԹԻՕԼԻՕԼԵԱՆ՝ Արուեստն ու Մարդերը: ԿՐՕՆ ԶԱ·ԼԷԳԵԱՆ՝ Գրականութիւն, Արուեստ եւ Գիտութիւն (Փարիզի մէջ Ցուցանդէսին բացման առթիւ): ՀՐ· ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ՝ Հայաստանի աստղաձեւ եկեղեցիները: Ա· ԱՐԱԶԵԱՆ՝ Գիրքեր եւ Դէմքեր : ԶԱՐՄԻՆ ՇԻՆԱԿԱՆ՝ Պատասխան մը: Այս Թիւին մէջ կան նկարներ՝ եղիչէ Զարենցի, Ա· Խահակեանի, Արամայիս Սրապեանի, չորս յատակագիծ Մասթաբայի եկեղեցիին, եւ երկու նոր՝ Փարիզի մէջ Ցուցահանդէսէն:

Խմբագրութիւնը նպաստաւոր պայմաններով գործակալներ կը փնտռէ տեւեալ քաղաքներուն համար, Լիոն, Պէյրութ, Հալէպ, Դամասկոս, Երուսղէմ, Աղեքսանդրիա, Պրիւքսէլ, Անվերս եւ Պարսկաստանի հայաշատ գլխաւոր քաղաքները:

Բաժնեգին Ֆրանսայի համար 30 ֆր·, արտասահման՝ 40 ֆրանք:
Դիմել՝ Մ· ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ, 30, Rue Drouot, Paris (9):

Եւրոպայի հայկական մեծագոյն գրատունը
ՀՐԱՆԴ - ՍԱՄՈՒԷԼ

Հայերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն եւայլն ամէն տեսակ գրքեր:
Պատկերական գործեր:
Աշխարհի բոլոր կողմերէն հասած ապսպրանքները կը կատարուին արագ եւ խղճմտիր կերպով:
51, Rue Mr.le Prince, Paris(6), Chèque postal Paris 1278-35, Tél. Danton: 66.61

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Drouot, PARIS (IXe)

ԵՐԿԵՐԵՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼԸ — ԱԶԵԻ

Գրեց՝ Մ· Ա· ԱԼԴԱՆՈՎ

Ռուսերէնէ թարգմանեց
ԱՐՄԵՆԱԿ ՄԵԼԻՔ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Ազեւի բնաւորութեան այդ գիծը աւելի լուսաբանելու համար յիշեմ մի ուրիշ դէպք, որ մինչեւ հիմա դեռ չի հրապարակուել: Դուբնովոյի դէմ մահափորձ կազմակերպուելու ժամանակ Ազեւ անսպասելի կերպով այցելեց Պ· Ե· Միլիւկովին (նրանք մինչ այդ իրար հանդիպել էին միայն մի անդամ Փարիզի Միջազգային կոնֆերանսում, որի մասնակցում էր Միլիւկովը Սարուվէյի եւ իշխան Դոլգորուկի հետ): Ազեւը զործով էր եկել: Նա խնդրեց ձեռք բերել իր համար Դուբնովոյի նկարը: Այդ այցելութիւնը շատ տարօրինակ էր թէ իր նպատակով եւ թէ իր պատրւակով: Դուբնովոյի նկարը կարելի էր գտնել ամէն մի թերթի մէջ: Բայց դա Ազեւի ձեւն էր: Հարիւր անգամներ նա այդ ձեւով ցանցի մէջ էր գցել երիտասարդներին: Այս անգամ էլ մտածեց, որ մի զուցէ յաջողուի եւ այդպէս « ջոնել » Միլիւկովին: Հին խաղանենգի ստորութիւն, որ չը գիտես ինչի վրայ յենուած է այդ քայլն անում: Միլիւկովը վռնտեց մարդ - Ազեւին· եւ հասկնալի է, որ նոյնպէս լաւ արեց: Դէպքերը տարբեր էին: Ամէն մի մեթոտ իր առաւելութիւններն ու պակասութիւնները ունի :

VI

Բուրցեւի մօտում ծագած այդ դաւադիրը չարաղուշակ փաստերով ամբաստանարար ածեց· բայց Ազեւի դէմ եղած այդ ուղղակի եւ անուղղակի փաստերը ոչնչի չէին յանդի եւ նոյնիսկ կարող էր պատահել, որ ժամանակին ոչնչացնելով որոշ անցանկալի թղթեր, որոնք գտնւում էին Ֆոնտանկայում եւ Մոխնկում, Ազեւը յեղափոխութիւնից յետոյ լինէր աչքի ընկնող նախարար, եթէ այդ գործին չը խառնէր, հակառակ իր կամքին, մի ուրիշ մարդ : Դա Ա· Ա· Լոպուխինն էր :

Լոպուխինի բնաւորութեան եւ գործունէութեան մէջ չատ բան անըմբռնելի է : Նրա հետ ունեցած հարեւանցի ծանօթութեան դէպքում երկու յատկանշական բան աչքի էր խփում: Մտաւոր պատրաստութեամբ եւ չրջապատով նա ազատամիտ էր, իսկ ծագումով, արտաքինով եւ սովորութիւններով՝ արիստոկրատ: Եւ այս յատկանշական երկու գծերը նրա բարդ նկարագրի մէջ խիստ եւ նշանակալից կերպով իրար չէին բախւում :

Ռուս ազատամիտները լսել անգամ չէին ցանկանում Ռասիկանութեան մասին, իսկ ռուս արիստոկրատները այս հիմնարկութեան հանդէպ զգոյշ վերաբերմունք ունէին, թողնելով նրա մէջ պաշտօնավարելու աննշան ծագումով մարդկանց: Լոպուխինը, որ չատ ադրատ հայեացքների տէր եւ Ռուսաստանի մէջ ամենայայտնի մարդկանցից մէկն էր, ռասիկանութեան տեսուչն էր, այն էլ ամենայետադէմ ժամանակում՝ Պլեւէյի օրօք: Ինչով բացատրել այդ երեւոյթը, չը գիտեմ: Կարծում եմ, որ նա գնահատում էր յայտնի նախարարի իմացականութիւնը եւ անձնուէրս երախտագէտ էր նրա հանդէպ: Պլեւէն առաջինը եղաւ, որ իշխանութեան բարձր դասին պատկանող մարդկանց մէջ նկատեց Լոպուխինի աչքի ընկնող ընդունակութիւնները: Բայց սա, ի հարկէ, բաւարար բացատրութիւն չէ: Աւելացնեմ, որ նրանք ոչ թէ հայեացքներով, այլ եւ երկրի քաղաքական դրութեան մասին ունեցած իրենց կարծիքներով տարբերւում էին իրարից: Լոպուխինը ռուսական յեղափոխութեան ուեւէ լուրջ էր համարում յաղթանակի հասած: Պլեւէն, միակը հին սերունդի մեծ ներկայացուցիչներից, չէր հաւատում, որ Ռուսաստանում ամէն իշխանութեան ժամանակ կարող է յեղափոխութիւն առաջ գալ :

Պլեւէն երբեմն ունենում էր եւ մրցակի լուսաւոր րոպէներ: Ըստ երեւոյթին այսպիսի մի րոպէի էլ նա առաջարկեց Լոպուխինին Ռասիկանութեան տեսչի պաշտօնը : Այդ ժամանակ Լոպուխինը արդարադատութեան նախարարութեան մէջ բարձր պաշտօն էր վարում: Նրա առաջարկը շատ փայլուն էր· 38 տարեկան հասակում նա արդէն Մարկովի զատական պալատի դատախազ էր: Այնուհետ, պաշտօնի բերմամբ կատարած իր ճամրորդութեան ժամանակ, հանդիպեց Պլեւէյին, որի հետ քաղաքական խնդիրների չուրջ խօսակցութիւն ունեցաւ: «Լսե - լով ինձ, գրում է Լոպուխինը 1917 թւին, իր արծարծած խնդիրների չուրջ Պլեւէն իր կարծիքը յայտնեց նոյն խօսքերով, ինչպէս նա արտայայտւել էր թագաւորի մօտ՝ ներքին գործոց նախարարի ընտրութեան ժամանակ· « Եթէ, ասաց Պլեւէն, քսան տարի առաջ, երբ Ռասիկանութեան տեսուչ էի, ինձ ասէին, որ Ռուսաստանում հնարաւոր է յեղափոխութիւնը, ես կը ծիծաղէի· իսկ այժմ մենք յեղափոխութեան նախօրեակին ենք գտնւում »: Համաձայն Լոպուխինի խօսքերի, Պլեւէն այն ժամանակ յանձախ էր մտածում Լորիս - Մելիքեան սահմանադրութեան մասին: Հանդիպելով անվստահութեան եւ կասկածոտ վերաբերմունքի, նա «այդ անյաջողութեան եւ յեղափոխական ահաբեկչութեան առաջանալու ազդեցութեան տակ, իր քաղաքականութիւնը չուռ ուեց դէպի աւելի բռնութիւն »: Աւելացնեմ, որ Լոպուխինը մինչեւ իր վերջին օրերն էլ Պլեւէյին համարում էր անմրցանելի մի անձնաւորութիւն : « Նրա հետ լինում էր աշխատել », ասում էր նա· « խելօք մարդկանց հետ միշտ էլ հաճելի է գործ ունենալ, թէկուզ նրանք տարբեր հայեցողութեան էր :

Լոպուխինը իր պաշտօնի բերմամբ ճանաչում էր թէ յեղափոխականներին եւ թէ պաղատի գործակալներին :

(Շար·)

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Յառաջիկայ հաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ հինգշաբթի 10 Ցունիս, ժամը 21ին, Sociétés Savantes-ի մէջ, Դ. յարկ, 28 rue Serpente, Փարիզ·
Դասախօս՝ Պ. Մ. ՎՐԱՑԵԱՆ
Նիւթ՝ Հայ յեղափոխական կուսակցութիւնները:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՌՈՒՄ ՀԱՇՄԱՆԴԱՄ

ՆԵՐՔԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ (52 rue Regnault, Paris 13)՝ կը ծանուցանէ թէ Միջազգային Ցուցահանդէսի միջոցին վարձու կուտայ իր հանրակացարանին մէջ, մէկ հոգիի համար մէկ անկողին հետեւեալ պայմաններով —

1 օրուան համար	10 ֆր·
Շաբաթը	60 ֆր·
Երկու շաբաթը	110 ֆր·

Կը տրուի նաեւ աժան ճաշ 4.00 ֆրանքի ճաշարանի տնօրէն Շավերնէֆ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ արեւմ. երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
9
ՅՈՒՆԻՍ
MERCREDI
9 JUIN
1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3442

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ՀԱՅ ՄՆԱՑԷՔ...»

Անցեալ օր, Հայաստանի անկախութեան տարեդարձին առթիւ կազմակերպուած հանդէսին մէջ, Կիլիկիոյ նախկին կառավարիչ զօրավար Պրէմոն, քանի մը խօսք ըսելու հրաւիրուելով, հետեւեալ պատգամն արձակեց « Փըթի Ժուռնալ »ի սրահին մէջ խռնուած հազարաւոր բազմութեան .

— Հայ մնացէ՛ք· պահեցէք ձեր լեզուն եւ սկզբունքը, եղէք լաւ հաղաբացիներ :

Քանի մը տարի առաջ, Սէվրի Սամուէլ - Մուրատեան վարժարանին մէջ, ծերակուտական Պ. Ժիւլթէն - Կոտար բանախօսու - թեան մը ընթացքին սա խօսքերն ըսաւ .

— Դուք գաւակներն էք հին ցեղի մը, որ դարեր առաջ ազգային մշակոյթ ունեցած է : Ֆրանսա ո՛չ մէկ շահ ունի այս երկրին մէջ ապրող շուրջ 75,000 հայուհիւնը ձուլելէն : Դուք պէտք է պահէք ձեր ազգութիւնը, ձեր լեզուն ու տոհմային բարեերը եւ ըլլաք բարեկամ Ֆրանսայի : Այն ատեն Ֆրանսա աւելի շատ պիտի օգտուի ձեզմէ : Փոքր ազգերու բարեկամութիւնը շատ սիրելի է ի - րեն: Մի՛ մոռնաք որ վաղը ձեր հայրենիքը պիտի վերադառնաք :

Կը թուի թէ պարբերաբար օտարներու նման պատգամները անհրաժեշտ են՝ ցնցելու համար Ֆրանսահայութիւնը, որուն մէկ մասին մէջ այլասերման ու ձուլումի որդը սկսած է արդէն աւեր - ներ գործել :

Քանի՛ կ'երկարի մեր պանդուխտ կեանքը այս օտար երկին – քին տակ, այնքան զգալի կը դառնայ գործուած աւերը :

Մէկէ աւելի պատճառներ կան անշուշտ այս երեւոյթին մէջ : Նիւթական ու տնտեսական հոգերը արհամարհելի դեր մը չէ որ կը խաղան: Մարդ ամէն բանէ առաջ իր ֆիզիքական գոյութիւնը պահպանելու ստիպուած ըլլալով, պարտաւոր է վճռաւել իր հացի ճամբան: Ու այդ ճամբուն վրայ յաճախ կը ստիպուի զոհել զանազան սկզբունքներ, որոնք « փոր չեն կշտացներ»:

Բայց ազիտութիւնը աւելի մեծ դեր կը խաղայ այս գետնին վրայ :

Յաճախ գրուած է հայերէն խօսելու անհրաժեշտութեան մասին: Նոր սերունդը կը նախընտրէ ֆրանսերէն խօսիլ, աւելի դիւրին գտնելով արտայայտուիլ այդ լեզուով: Անշուշտ հայ նախակրթարաններու պակասը գլխաւոր պատճառն է ատոր: Մանաւանդ աչ - խատասէր ընտանիքներ կանուխէն պարտաւորուած ըլլալով դրպ - րոց ղրկել իրենց պզտիկները, այս վերջիններս ժամանակ չեն ու - նենար բաւարար կամքով սորվելու հայերէնը :

Բայց ծնողքներու ստիպութիւնը չատ դէշ անդրադարձում կ'ունենայ այս մարզին մէջ: Մայրեր կան, որ կը կարծեն թէ տան մէջ հայերէն խօսելով, տղան լաւ չի կրնար սորվիլ Ֆրանսերէնը : Ուրիշներ՝ իրենց գործին պատճառով կը քաշուին հայերէն խօսելէ տան մէջ եւ կը պարտադրեն իրենց զաւակներն ալ Ֆրանսերէն խո – սելու :

Անոնք կը մոռնան որ այս երկրին մէջ ծնող եւ հասակ նետող փոքրիկները, դեռ դպրոց չդացած, փողոցի դրացիներէն կը սոր - վին տեղական լեզուն : Իսկ դպրոցին մէջ պարտաւոր են սորվելու զայն՝ մայրենի լեզուի պէս:Ցաւալի տեսնուած է որ հայ աշակերտ - ներ Ֆրանսերէն լեզուի մէջ աւելի յաջող են քան իրենց Ֆրանսացի ընկերները եւ մրցանակ կը տանեն: Ուրեմն այս կողմէն ո եւ է վախ չկայ : Ընդհակառակն եթէ մայր մը կ'ուզէ որ իր տղան մա - քուր Ֆրանսերէն սորվի, բերանը պէտք չէբանայ անոր առջեւ՝ իր սխալ շեշտով եւ աղքատ շարադասութիւնով լեզու մը խօսելու հա - մար անոր հետ : Ծնողքը միայն հայերէն պէտք է խօսի տան մէջ իր զաւակներուն հետ :

Գալով գործի պատճառաւ տան մէջ Ֆրանսերէն խօսելու պա - տրուակին, այդ ալ քննադատութեան չի դիմանար : Երբ Ֆրանսա – ցին հայ դերձակի մը կամ կարուհիի մը կը դիմէ հագուստ չինել տալու համար, դիտէ արդէն անոր օտարական ըլլալը : Եթէ ուրիշ ո եւ է վատ գոյութիւն չունենայ, Ֆրանսերէն խօսելու իր շեշտը առաջին նախադասութենէն իսկ կը մատնէ զինքը:

Չուր մտավախութիւններ են ասոնք: Կարելի է ըսել թէ որոշ սորկամտութիւն կայ այս երեւոյթին մէջ: Շատեր Ֆրանսական ա - նուններ տուած են իրենց զաւակներուն եւ Ֆրանսական քաղաքացի արձանագրած զանոնք, օգտուելու համար զանազան առաւելու - թիւններէ: Վերջին պարագան հասկնալի է :

Աւելի սակայն պատճառ պէտք չէ ըլլայ բոլորովին այլասեր - լելու: Շատեր Ֆրանսական քաղաքացի դառնալով, կը կարծեն թէ այլեւս կրնան ամէն կապ կտրել հայութեան հետ: Հո՛ս է որ տգի - տութիւնը աւերներ կը գործէ :

Մանուկներու դաստիարակութեան հիմը կը դրուի տան մէջ: Իւրաքանչիւր հայ ծնողք պատասխանատու է իր տղուն կրթութե - նէն: Մանաւանդ մեծ է մայրերուն դերը: Անոնք պէտք է մանկան սիրցնեն հայութիւնը, տոգորեն զայն ազգային զգացումներով , սորվեցնեն մեր ազգային պատմութիւնը, մեր գրաւոր քաղաքա– կրթութիւնը, Ոսկեդարը, մեր տառապանքներն ու ազատատենչ մարտնչումները, մեր հաւատքն ու յոյսերը ապագային մասին : Մէկ խօսքով՝ անոր ներշնչեց հայ ծնած ըլլալու հպարտութիւնը :

Դէպքերու բերումով նետուած ենք այս օտար հողերուն վրայ : Պէտք է գիտակցինք մեզի բաժին ինկած պարտականութեան, այն է՝ Հայը Հայ պահել օտարութեան մէջ, թոյլ չտալ որ անիկա լուծուի օտար աւելի բարձր քաղաքակրթութեան մը հալոցին մէջ :

Իսկ այլասերման ճամբան բռնողներուն, ամէն վայրկեան պէտք է յիշեցնենք մեր օտար բարեկամներուն պատգամը.

— Հայ մնացէ՛ք, պահեցէք ձեր լեզուն եւ սկզբունքը :

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ ԱԼԵՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ՄԷՋ

Ընդհարում Թուրքերու եւ Արաբներու միջեւ

Թուրքիա կը սպառնայ ձայնասփիւռով

« Թայմզ »ի Թղթակիցը կը հեռագրէ Պէյրութէն թէ պատերազմական վի - ճակ յայտարարուած է Ալեքսանդրէթի Սանճաքին մէջ, այն ծանր բախումնե - րուն հետեւանքով որոնք տեղի ունեցած են Ուրբաթ եւ Շաբաթ, Անտիոքի եւ Ալեքսանդրէթի մէջ, Թուրքերու եւ Արաբներու միջեւ: Այս բախումներուն ըն - թացքին՝ Անտիոքի մէջ ծանրապէս վիրաւորուած են 15 հոգի, Ալեքսանդրէթի մէջ 17 հոգի: Զօրքը միջամտելով կարելի եղաւ վերահաստատել խաղաղու - թիւնը:

« Թայմզ »ի Թղթակիցը կ'աւելցնէ թէ, այս խռովութիւններէն վերջ, Թուրքիա ձայնասփիւռով կը հաղորդէր որ երկու Թրքական զօրաբաժին հրա - հանգ ատացած են յատկացնալ դէպի սուրիական սահմանագիծը : Այս լուրը ծանր ազդեցութիւն գործեց Սուրիոյ մէջ:

Դամասկոսի մէջ Արաբները բազմամբոխ միթինգներ կազմակերպեցին, ազ - գայնական կուսակցութեանց վարիչները իրենց կրակոտ ճառերով խրախուսե - ցին ժողովուրդը բողոքել Ալեքսանդրէթի համաձայնութեան դէմ, զոր վաւե - րացուց Ազգերու Դաշնակցութիւնը: Սուրիական բազմաթիւ քաղաքներու մէջ ճարտարարուեստական եւ առեւտրական հաստատութիւններ փակեցին ի - րենց դուռները ի նշան բողոքի :

« Թան »ի Թղթակիցը կը հեռագրէ Անտիոքէն :—

Գրգռութիւնը, որ չատ եկաւ իջեր եւ հետեւանք Ալեքսանդրէթի համա - ձայնութեան, կը չարունակուի Սանճաքին մէջ : Ուրբաթ օր տեղի ունեցան բախումներ, որոնց ընթացքին վիրաւորուեցան 4 հոգի, մէկը ծանրապէս : Թուրք պաշտօնէութեան դիրքը չատ փոփոխ է, չատեր նախատինքներու են - թարկուեցան ու խոչտանգուեցան :

Կիրակի առաւօտ, Անտիոքի կառավարչատան մէջ տեղի ունեցաւ խորհր - դակցութիւն մը, իրերամբաս տարրերը հաշտեցնելու մասին: Այդ խորհրդակ - ցութեան կը մասնակցէին Տիւրիէօ, մարզպանութեան ներկայացուցիչը, ինչ - պէս նաեւ Թրքական եւ արաբական կուսակցութեանց առաջնորդները :

ԹՈՒՐՔԵՐԸ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՆ ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐՈՒՆ

« Գաւրուն » Թուրքերէն Թերթը կը դանդատի Թէ պուլկարիոյ մէջ վրէժ - խնդրական ոգիով լեցուած կարգ մը մարդիկ զրգռութիւններ կատարած են Թուրքիոյ դէմ: Յօդուածագիրը ըսելով որ միայն Բուլկիոյ մէջ դանուած Թրքական ուժը բաւական է հանգիստ քնացնելու Թուրքիան, կ'աւելցնէ. «Պուլ - կարիոյ մէջ պայթող փոթորիկին չարժառիթը ինչ որ ալ ըլլայ, մենք մտերա - նիս ըլթակին վրայ կեցած ենք: Թուրք հայրենիքին վրայ յարձակողները իրենց դիակները կը Թողուն աս նուիրական հողերուն վրայ իրը պղծ ծառայելու հա - մար: Անոնք որ կ'ուզեն Թափանցել Մարիցայէն դէպի Արշիպելագոս, պէտք չէ մոռնան որ այդ ճամբով Տէտէ Աղաճի ծովեզերքը ոչ Թէ իրը պուլկարական սահմանագիծ կրնայ գծուիլ, այլ այնտեղ պուլկար արիւն կրնայ հոսիլ : Մենք արի, կորովի, իր խօսքին տէրը եւ կուշտ աչք զրացի մըն ենք: Ոչ մէ - կուն հողին չենք ուզերդպչիլ,բայց չենք կրնար ներել որ ուրիշները Թակարդ լարեն մեր: Պալքաններուն չեն կրնար հանդուրժել ամէնուն անհանգստութիւն պատճառող « փորձանք »ի: Ասիկա պէտք չէ մոռնալ »:

Ֆոն Նէօրաթ Պերլուս հասաւ

Գերմանիոյ արտաքին նախարարը օդանաւով Պերլուս հասաւ երկուշաբ - թի առաւօտ :

Օդանաւէն իջած ատեն ընդունուեցաւ սերպ վարչապետին, պատերազմա - կան նախարարին, Գերման, հունգար եւ պուլկար դեսպաններուն կողմէ : Սթոյատինովիչ ջերմ բառերով բարի գալուստ մաղթեց: Պերլուսի գերմա - նական դպրոցին աշակերտները երեք անգամ «Հայլ» բացագանչեցին եւ Հիթլէրեան ողջոյն տուին: Ֆոն Նէօրաթ իջաւ Պերլուսի ամէնէն չքեղ հիւրա - նոցը: Մայրաքաղաքը ամբողջովին զարդարուած է գերմանական եւ սերպիա - կան դրօշներով :

Ֆոն Նէօրաթ նման ջերմ ընդունելութեան արժանացաւ նաեւ Հունգարիոյ մայրաքաղաքին մէջ, նախ քան Պերլուս հասնիլը: Եուկոսլաւիոյ մայրաքա - ղաքին մէջ իր տեսակցութիւնները կատարելէ վերջ օդանաւով պիտի մեկնի Սոֆիա :

Մարտնուէրուն տղաները ի պատիւ վարաջախս Պոմպէրկի

Ի պատիւ մարաջախտ Պոմպէրկի, Գերմանիոյ պատերազմական նախարա - բին, ցամաքային եւ օդային բանակի տողանցքէն վերջ՝ Դուչէն հրամայեց ծո - վային բանակի տողանցք մը եւս կատարել, երկուշաբթի օր :

Կէթօ պատերազմական նաւահանգիստին մէջ, որ աքանչելապէս ամրաց - ուած է պատսպարելու համար նաւատորմը որ պիտի պաշտպանէ Հռոմը եւ Նափոլին ընդդէմ թշնամիին յարձակումներուն, առաուն կանուխ կազմ եւ պատրաստ կը սպասէին հիւրերուն :

Ժամը 8ին հասաւ վիթխարի ջրօդանաւ մը, ուրկէ վար իջան Դուչէն եւ իր նախարարները եւ չարժանաւով գացին բարձրացան այն զրահաւորը, ուր կը դանուէր ծովակալ Թաօն տէ Ռէվէլ, չինացի ծովակալին հետ: Քիչ վերջ ջրօ - դանաւով մը կը հասնի նաեւ մարաջախտ Ֆոն Պոմպէրկ իր հետեւորդներով: Մուսոլինի զանոնք կ'ընդունի պատիւներով :

Ու կը սկսի նաւամարտը, որուն կը մասնակցին 130 մարտանաւեր : Կա - տարուեցան զանազան ռազմափորձեր: Կէս օրէ վերջ Մուսոլինի հայկերոյթ մը տուաւ ծովակալին զրահաւորին մէջ, յետոյ մարտանաւերը տողանցք մը կա - տարեցին :

ՕՏԱՐՆԵՐՈՒ ԶԻՆՈՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԸ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻ ԶԵԿՈՅՑԸ ՖՐԱՆՍԱ ԱՊՐՈՂ ԵՒ ՈՉ ՄԷԿ ԱԶԳՈՒԹԻՒՆ ԱՐԴԱՐԱՑՆՈՂ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐՈՒ ԶԻՆՈՒՈ - ՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ազգ· Պաշտպանութեան նախարարին այս զեկոյցին փրաս· բնագիրը լոյս կը տեսնէ միաժամանակ «Թան» ի այսգրասեր թիւին մէջ·—

1.— *Այն պահուն, երբ ընթացք է տրուած զինուորագրութեան օրէնքի պա - րամադրութիւններէն մէկուն եւ կառավարութիւնը սկսած է զինուորագրել արդէն Ֆրանսա ապրող եւ ոչ մէկ ազգութիւն արդարացնող երիտասարդները, անհրաժեշտ է տալ այս օրէնքի իմաստի, կարեւորութեան եւ գործադրութեան վերաբերեալ կարգ մը լուսաբանութիւններ :*

1928 Մարտ 31ի օրէնքի 3րդ յօդուածի գործադրութիւնը, որ մինչեւ այս տարի յետաձգուած էր պատշաճագոյն կարգադրութիւն մը ընելու կարեւորու - թենէն մղուած, ինչպէս գիտէք, կ'ըսէր,— «Ֆրանսա ապրող եւ ոչ մէկ ազ - գութիւն արդարացնող երիտասարդները զբօսի տակ կանչուած են իրենց դա - սակիցներուն հետ»: Այս կարգադրութեան ենթականերէն ոմանք յուզումի մատնուեցան այս բացատրութենէն, անտեղաշնակ գտնելով օրէնքը իրենց ազգային հաւատքականութեան մը պատկանելու գիտակցութեան հետ: Փարա - տելու համար այս թիւրիմացութիւնը, նախ եւ առաջ ճշդենք որ «ոչ մէկ ազ - գութիւն կ'արդարացնէ» բացատրութեան գործածութեամբ ֆրանսական օրէն - քը կ'ուզէ բնորոշել փաստական կացութիւն մը եւ վարչական արդի իրողու - թիւն մը: Եւ ատով բնաւ յարակցութիւն չէ ունեցած լուծելու ազգութեան հար - ցը, քանի որ իր ձեռնհասութեան սահմաններուն մէջ ալ չէ արդէն:

Զօրակոչի ենթակայ այն երիտասարդները, որ պիտի չկարողանան իրենց ազգութեան վերաբերեալ ապացոյց մը ունենալ՝ ճանչցուած օտար կառավա - րութեան մը կողմէ, այդպիսիները Ֆրանսայի կողմէն որ եւ է ձեւով պիտի չնկատուին իրենց սկզբնական ազգութիւնը դժուղներ եւ յետագային անոնց հնարաւորութիւն պիտի տրուի վերստանալու իրենց ազգութիւնը:

Չակատակ տասը Ֆրանսական կառավարութիւնը զանոնք Ֆրանսացիներ ալ չի կրնար նկատել, որովհետեւ Ֆրանսահպատակութիւնը չնորհ մըն է եւ մի - այն ազատ կամքով կարելի է ստանալ: Հպատակութեան դիւրութիւններ պիտի ընծայուին անոնց, որոնք կը կատարեն իրենց զինուորական պարտականու - թիւնը: Բայց, որպէսզի զինուորցուները ընտրութեան բացարձակ ազատու - թիւն ունենան, Ֆրանսական կառավարութիւնը համաձայն է որ այդպիսիները իրենց զինուորական ծառայութիւնը կատարեն, սակայն պահեն իրենց սկզբնա - կան ազգութիւնը, քանի որ չօչափելի առաւելութիւններ եւ չահեր ունին:

2.— Այն պատճառները որ, Ֆրանսական Մորհրդարանը մղեցին երիտա - սարդներէն խնդրելու վերեւ տրուած լուսաբանութեանց համաձայն զինուորա - կան ծառայութիւն կատարել, եւ որ ուրիչ օտարականներէ չի պահանջուիր , կը բխի անոնց Ֆրանսայի մէջ ունեցած խիստ մտնուազ կացութենէն:

Տարագիրներու վերաբերեալ ընդհանուր համաձայնութիւններու դործա - դրութիւնները, որուն Ֆրանսան ազատ կամքով ընդունած ու մտնակցած է, եւ որոնց չնորհիւ տարագիրները կը վայելեն զանազան հարցերու մէջ (խնա - մակալութիւն, ընկերային նախատեսութիւն, կրթութիւն, աշխատանք եւն.) իւ - րաւունքներ եւ առաւելութիւններ, դէթ ա՛յն օտարականներուն համահաւասար, որոնք կ'օգտուին աւելի նպաստաւորեալ ազգի պայմաններէն, եւ որոնք չեն գործադրուիր օտար երկիր ապրող Ֆրանսացիներուն վերաբերմամբ, եւ Ֆրան - սայի ըրած ծախքերը օտար եկիրներու հետ հաչուեյարդարի չեն ենթարկուիր ու չեն հատուցուիր· եւ վերջապէս, այս իրաւունքներն ու առաւելութիւնները չեն վերաքննուիր ու ընդունիր Ֆրանսայի եւ օտար պետութեանց միջեւ կնքե - ւած դաշնագիրներու մերժման եւ կամ պայմանաժամի լրացման պատճառով, կը ստեղծեն կայուն վիճակ մը եւ փոխադարձութեան բացակայութիւն մը, որ իրենց կացութիւնը կը մօտեցնէ աւելի ճիշդ Ֆրանսացիներուն քան օտարա - կաններուն, ի հարկէ, այս պայմաններուն մէջ օրէնսդիր մարմինը բնական կը համարի Ֆրանսացիներէն քիչ տարբերութեամբ առաւելութիւններ վայելող օտարականներէն՝ ստանձնել Ֆրանսայի հանրային պարտականութիւններէն մաս մը, երբ որ իրենց հայրենի կառավարութեան հետ յարաբերութեանց չգո - յութիւնը, — դէթ ժամանակաւորապէս— չի հարկադրեր զիրենք օրինական հնձիներու մէջ մխրճելու :

Այս նկատումներով, օրէնքի պարտադրութիւնները պէտք է որ նկատ - ուին ենթականերուն համար բնակութեան իրաւունքի արդար եւ պատուաւոր փոխադարձութիւն մը, որ Ֆրանսական կառավարութիւնը չանացած է լայնօ - րէն ընծայել:

3.— Պարտականութիւններու եւ իրաւունքներու հաւասարակչռութիւնը արդարօրէն յարգելու մտահոգութեամբ, Ֆրանսական կառավարութիւնը չու - զեց որ զինուորական ծառայութիւն պարտադրուի նաեւ անոնց, որոնց Ֆրան - սա բնակութիւն հաստատելու պարագան չի ներկայացներ մնայուն եւ յօժար հանգամանք մը: Օրէնքի մխանգամայն ազատ մեկնութեամբ Ֆրանսական կա - ռավարութիւնը որոշեց «Ֆրանսարնակ» չնկատել եւ զինուորական պարտաւո - րութեան չենթարկել այն երիտասարդները, որոնք մտադրութիւն ունին Ֆրան - սայէն դուրս հաստատուելու: Այդպիսիներու վերաբերմամբ, իրենց լռելիք յայտարարութեանց եւ Ֆրանսան որոշ պայմանաժամերու մէջ Թողելու պա -

(Յառեռու շարունակութիւնը կառնու Դ. Էջ)

Սթալին կ'ամուսնանայ

Տրօցկիստներու եւ բոլոր ընդդիմադիրներու արեան բաղնիքէն վերջ, ի՜նչ լաւ առիթ ամուսնանալու, Սթալինի համար: « Տէյլի Էքսփրէս»ի Թղթակիցը Վարշաւայէն կը հեռագրէ Թէ Սթալին մտադիր է ամուսնանալու այս աշնան:

Երրորդ ամուսնութիւնն է այս: Նշանածը կը կոչուի Տիկ· Սեբիովա, կար - միր բանակի հրամանատարներէն մէկուն աղջին, որ կը գործէ ծանր ճարտա - րարուեստի գործարանութեան մէջ: 4 տարի առաջ, երբ Տիկին Սեբիովա ծանր ճարտարարուեստի վերաբերեալ բարդ հարցի մը մասին զեկոյց մը ներկայա - ցուց Սթալինի, կարմիր ցարը հիացաւ այն խոր իմացականութեան վրայ, ո - րով օժտուած է Տիկին Սեբիովա: Այդ օրէն ի վեր Տիկին Սեբիովա ծանր ճար - տարարուեստի գործարանութեան տեղեկաբերը զարձաւ Կրեմլի պալատին մէջ :

ԴԱՆԴԱՂՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԵԾ ՎՏԱՆԳ

ԵՐԿԱՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

Ա. ՏԱՐԱՆԴԱՑԻ

(Շար.)

(7)

ՊԱՏՈՒԱՍՏԱՒՈՐ ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԵԾ ՎՏԱՆԳ

ՀԱՅՈՑ ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՔՎԵՍՏԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԵԾ ՎՏԱՆԳ

ՀԱՅՈՑ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԵԾ ՎՏԱՆԳ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ա. ՊԱՐԱՆԱՎԱՐԵԱՆ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԵԾ ՎՏԱՆԳ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ա. ՊԱՐԱՆԱՎԱՐԵԱՆ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԵԾ ՎՏԱՆԳ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ա. ՊԱՐԱՆԱՎԱՐԵԱՆ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԵԾ ՎՏԱՆԳ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ա. ՊԱՐԱՆԱՎԱՐԵԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ)

ՊԱՏԻՎ

Նախագիծ, որ ներկայացրել է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի նիստերի դահլիճում, Երևան, Կառավարական տուն, սենյակ № 1, ժամը 11-ին։

Նախագծի մասին զեկուցելու է տրված Հայաստանի Հանրապետության կառավարության անդամ Ռուբեն Ռուբենի Գևորգյանին։

Նախագծի մասին կարող են ելույթ ունենալ Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի պատգամավորները, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության անդամները, Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի մշտական հանձնաժողովների նախագահները, Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի պատգամավորական խմբերի ներկայացուցիչները, Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի նախագահության անդամները։

Ելույթ ունենալու համար խնդրում ենք գրանցվել Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի նախագահության քարտուղարության մոտ։

Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի նախագահ Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Քարտուղար Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդի նախագահության 1991 թվականի հոկտեմբերի 28-ի նիստում քննության է առնվելու Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից ներկայացված «Հայաստանի Հանրապետության 1992 թվականի պետական բյուջեի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագիծը

բագան չուտով մասնաւոր կարգադրութեան մը առարկայ պիտի ըլլայ եւ պիտի ծանուցուի հրապարակաւ :

4.— Ֆրանսական կառավարութիւնը զինուորագրութեան օրէնքի ճշգրիտ գործադրութեան վերաբերող եւ ի նպաստ տարագիրներուն՝ երկու կէտեր եւս բաւեւիսած է·

Առաջին առթիւ որոշած է՝

1.— Գործօն ծառայութեան համար զրօշի տակ կանչել այն երիտասարդ - ները, որոնք ծնած են 1915 Յունուար 1էն առաջ: Բայց, եթէասոնց մէջ կան այնպիսիները, որ կ'ուզեն հպատակութիւն ստանալ եւ իրենց զինուորական պարտականութիւնը կատարել, զօրակոչի պիտի ենթարկուին այն չրջանին , որ պարտաւորիչ է իրենց դասու Ֆրանսացիներուն համար եւ նոյնքան տեւո - ղութեամբ :

2.— 1937 Հոկտեմբերին զօրակոչի պիտի ենթարկուին մէկ տարուան ծա- ռայութեան համար այն երիտասարդները, որոնք ծնած են 1915 Յունուար 1ի և 1916 Փետրուար 28ի միջեւ: Ասոնք կանոնաւորապէս կանչուած պիտի բլլային 1936 Հոկտեմբերին երկու տարուան ծառայութեան համար :

3.— 1937 Հոկտեմբերէն սկսած պիտի կանչուին երկու տարուան ծառայու- թեան համար այն երիտասարդները, որոնք ծնած են 1916 Մարտ 1ին :

Երկրորդ՝ որոշած է

Այն երիտասարդները որ օտար զօրամասերու մէջ կ'ուզեն կատարել իրենց զինուորական պարտականութիւնը, պիտի մտնեն այդ կարգի զօրագունդերու մէջ: Իսկ չուզողները՝ Ֆրանսացիներուն հետ Ֆրանսական զօրամասերու մէջ պիտի ծառայեն: Պիտի հաստատուի միայն մէկ ցուցակ, ուր Ֆրանսացիներն ու օտարականները, հաւասարապէս խառն, պիտի բաժնուին եւ իրենց զօրամա- սերու յատկացումներն ալ պիտի կատարուին համաձայն ընդհանուր կանոն- ներուն :

Այն երիտասարդները որ զինուորական տարրական դիտելիքներու վերա - բերեալ վկայագիր ունին, Ֆրանսացիներուն համահաւասար պիտի վայելեն առաւելութիւններ, ինչպիսին են մասնաւոր զօրագունդերու (*) մասնակցու - թիւն, պահակազօրք եւ պիտի ստանան ասպիճանի բարձրացում :

Զինուորական ծառայութեան պահուն, այս երիտասարդներուն պիտի տր- ուին պահեստի ենթասպայութեան ասպիճաններ, Ֆրանսացիներուն համաբաշխ- մանուած պայմաններուն մէջ: Իսկ այնպիսիները, որ կ'ուզեն զինուորական ասպարէզն որդեգրել, պիտի կրնան արձանագրուիլ եւ ծառայութենէն վերջ նորոգել իրենց պայմանաժամը ճիշդ Ֆրանսացիներուն պէս :

Այն երիտասարդները որ ընտանիքի նեցուկ են եւ զրօչի տակ եղած ատեն կը մոռհզուին իրենց պարագաներով, Ֆրանսական կառավարութիւնը այդ - պիսիներուն համար որոշած է Ֆրանսացիներուն յատուկ պայմանները զործա- դրել այնինչ Ֆրանսա բնակող իրենց ընտանիքներուն պիտի տայ այն օ - ժանդակութիւնները, ինչ օժանդակութիւն որ կը տանուն Ֆրանսացիները :

Արդ, այս կարգադրութեանց ամբողջութիւնը թոյլ պիտի տայ զինուորա- կան գործօն ծառայութեանց մէջ գտնուող երիտասարդներուն Ֆրանսացինե - րուն համահաւասար կացութիւն մը ունենալու :

5.— Այն պարագային երբ զինուորցուները չանկութիւն կը յայտնեն Ֆրան- սահպատակ ըլլալու, հարկ եղած բոլոր միջոցները պիտի գործադրուին, որ - պէսզի իրենց գործօն ծառայութենէն վերջ տանուն այդ չնորհը: Իրենց խնդ - րագիրներու քննութիւնը պիտի ըլլայ շատ բարեհաճօրէն երբ զրօչի տակ են , եւ անոնց թոյլ պիտի տայ զինուորական պարտաւորութեան լրացումէն յետոյ հպատակ ըլլալու : Սակայն, ինչպէս ըսինք, ենթականները բոլորովին ա - զատ են հպատակութիւն ուզելու կամ չուզելու : Վերջին պարագային (չուզե- լու առեն), որոշուած է անոնց գործօն ծառայութեան եւ օտարականի հանգա- մանքը պահելու պարագան ճշդող ինքնութեան թուղթ մը, որպէսզի աչխատան- քի վերաբերեալ օրէնքներուն առջեւ օտարականին յատուկ տարբերութիւնը չզործադրուի :

Կը յուսանք թէ վերեւ տրուած բացատրութիւններու լոյսին տակ, զինուո- րական ծառայութեան ենթակայ երիտասարդներու մտահոգութիւնները բո - լորովին պիտի փարատին եւ սիրով պիտի կատարեն վիրենք հիւբընկալող երկ- րին հանդէպ այն պարտականութիւնները, որ վիրենք աւելի սերտօրէն պիտի կապէ Ֆրանսական մեծ ընտանիքին հետ :

(*) 1923 Ապրիլ 1ի օրէնքով նախատեսուած եւ 18 տարեկանէն վար երի - տասարդներուն համար :

Այրի Տիկին Պ· Պետիկեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Անտոն Պետիկ - եան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Օզինեան եւ զաւակունք, Այրի Տի- կին Մելոնեան եւ բոլոր պարագաները դառն կսկիծով կը ծանուցանեն մաիր՝ իրենց սիրելի ամուսնոյն, հօր, եղբօր, հեռայրին եւ ազգականին՝

ՊԱՂՏԱՍԱՐ ՊԵՏԻԿԵԱՆԻ

որ 31 տարեկան երիտասարդ հասակին գոհ գնաց եղերական ոճիրի մը, յունիս 3, հինգշաբթի օր :

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ Շորեքշաբթի, 9 Յունիս , կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ **1.30**ին, **Institut Médico - Légale**ի մէջ, **Quai de la Rappée, Pont d'Austerlitz**, ուրկէ թաղօրը պիտի երթայ Փարիզի հայ եկեղեցին եւ արարո - ղութենէն յետոյ մարմինը պիտի ամփոփուի ժանքիլեիի գերեզմանատունը :

ԾԱՆ.— Մասնաւոր մահագրով հասցողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել :

ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

— . —

Էլչէն Բիւզանդ եւ Տոքթ· Ց· Կիլի - կեցի իրենց խորին ցաւակցութիւնն - ը կը յայտնեն M. H. Winklerի եւ պա- րագաներուն՝ Տիկին ՀԱՅԱՍԱՆ Գէ- ՈՐԳԵԱՆ ՎԻՆՔԼԷՐԻ զառնադէտ մահ- ուան առթիւ :

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Յաոաջիկայ հաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ հինգշաբթի 10 Յու- նիս, ժամը 21ին, Sociétes Sa- vantesի մէջ, Դ. յարկ, 28 rue Serpente, Փարիզ·

Դասախօս՝ Պ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

Նիւթ՝ Հայ յեղափոխական կուսակ- ցութիւնները·

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՐԸ

Ճաշարան ՖԼՕՐԻ

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Dantor : 52 73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ·

Studio PHÉBUS

23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris

Tél. Louvre 69-83

ՁԱՓԱԽՈՐ ԳԻՆ ԽՂՃԱՄԻՏ ԱՇԽԱՏԱՆ

Փաթիզ

ՓԱՐԻԶԻ «Հրազդան» խումբի ընկերական ընդդ· ժողովը 11 Յունիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 6 Ավրնիւ տ'Ինֆալիի սրճարանին վերնայարկը: Պարտաւորիչ ներկայութիւն անդամատետրով·

ՄԱՅԻՍ 28Ը ՎԻԵՆԻ ՄԷՋ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՎԻԵՆԻ Հ· Ց· Դ· ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

13 Յունիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,

ՄԷՐՔԻԼԸ ԿԱԹՈՂԻԿ սրահին մէջ·

ԿԸ ԽՕՍԻ ԲՆԿ. ՉՕՒԱՐԸ ՄԻՍՏՔԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին:
18 փոքրիկներու կողմէ ժապաւէնի հիւսելու պարը·
Խմբերդ, մեներգ, արտասանութիւն եւլն·

Նախքերու համար մուտք՝ 1 ֆր·:

ԵՐԵԿՈՑԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՅԻՍ 28Ի ԱՌԹԻԻ

Կազմակերպուած Հ· Ց· Դ· Շավիլի Արզուեթեան խումբին կողմէ

12 Յունիս, շաբաթ երեկոյ, ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ,
Շավիլ, rue Carnoth սրահին մէջ,
(rue Carnoth եւ rue Coteaux անկիւնը)·

Գեղարուեստական բաժին կը մասնակցին ընկերներ Զ· ՂԱՐԻՊԵԱՆ, Ս· ՄԻՍԱՔԵԱՆ, Հ· ԵԱՓՕՒՃԵԱՆ եւ ԱՐԻՍ, ՕՐ· ԱՎՃԵԱՆ եւ տեղա- կան ուժեր: Կէս գիշերէն յետոյ պարեր: Դիւրամատչելի պիւֆէ·

Մուտք 4 ֆր·

ՀԱՂ· ՄԻՋ·— Առնել 1 Թիւ օթօպիւսը եւ իջնել Puits sans vin, սէն Լազարէն շոգեկառք, իջնել Շավիլ:

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

«Համազգայինի Փարիզի վարչութեան կողմէ
11 Յունիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը ճիշդ 9ին,
Café Voltaireի սրահին մէջ, 1 Place de l'Odéon, *մէթրօ Օտէոն:*
Կը նախագահէ ՏՕՔԹ. Վ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ
Կը խօսի՝ ՓՐՕՖ. ԱՂԱՋԱՆԵԱՆ

Նիւթ ունին պր· «Լիզուն որպէս արտաքին նկարագրի ազդակ»·
Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցի Գ. Ե. ԳՐԻԴՈՐԵԱՆ (արտաս.)
Մուտք 2 ֆր·:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՇԷՆ ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Փարիզի Հարաւ. Շրջանի «Յառաջդիմասիրաց» Միութեան կողմէ, ի նպաստ իր վարժարանին

Յունիս 13ի կիրակին, առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ կէսգիշեր,
Բուլէվար, **Grand Arbre, Maison Fiquet**ի *մէջ·*
(Ծաղրեւի պարագային ընդարձակ սրահ)

Կը ներկայացուի աշակերտութեան կողմէ
(Երկրորդ անդամ բլլալով, բազմաթիւ խնդրանքներու իբր գոհացում

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆԻ «*ՀԻՒՆԴՏԵՍ*»

կատակերգութիւնը մէկ գործողութեամբ·

Ներկայացումը կը սկսի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 2ին·

ԽՄԲԵՐԳ ԵՒ ՄԵՆԵՐԳ ՆՈՒԱԳԱՀՈՒՄԲ NICHO—BICHA

ՃՈՒԽ ԵՒ ԱԺԱՆ ՊԻՒՖԷ

Գին 3 ֆրանք·

ՀԱՂ· ՄԻՋ·— փորթ տ'Օրլէանէն առնել օթօպիւս եւ իջնել Ե՛րթինիւս·

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Ֆ· Կ· Խաչի Իսի լէ Մուլինոյի Մասնաճիւղին կողմէ
ի նպաստ իր դպրոցին

13 Յունիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին,
Սեվրի Պէշիկթաշլեան թատերասրահին մէջ,
26 Rue Troyon, Sèvres, *մէթրօ* Pont de Sèvres.

ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒԻ *ԶՈՐԱՊՑՈՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ*

Մասնակցութեամբ Ալֆորվիլի պերասանական խումբին
եւ ղեկավարութեամբ դերասան ՈՒԶՈՒՆԵՑԱՆԻ·

Մուտք՝ 10, 7 եւ 5 ֆր·, փոքրիկներու 2 ֆր·:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Մարսէյլի Սալնոյձորի Հայր. Միութեան կողմէ

13 Յունիս, կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն, ընդ ան արեւի պարտէզը:

Կը խօսի ՏԷՐ ԵՂԻՇԷ ՔԱՀԱՆԱՅ

Նիւթ՝ Սալնոյձորի հերոսները:

Կը ներկայացուի՝ ՄԱՇԵՒԻ ԻՊԱՏ

Մանրամասնութիւնները ապագայ վրայ·

ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐՈՒՀԻ ԱՆԺԵԼ ՆԻՋԱՄԵԱՆԻ *(Ցտարեկան)*

Նուագահանդէսը տեղի կ'ունենայ 12 Յունիս, շաբաթ երեկոյ
ժամը 21ին, **Maison Caveau, 45 Rue La Boëtie, Paris** (8)
Մասնակցութեամբ դաշնակահարուհի ՕՐ. ԳՈՀԱՐԻԿ ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆի
Փաքրիկն ԱՆԺԵԼ պիտի նուագէ կտորներ՝ ՊԱԽԷՆ, ՊԷԹՀՈՎԷՆԷՆ, ՄՈՑԱՐԹԻ, ՇՈՒՄԱՆԻՆ, ՇՈՊԷՆԻՆ, ՋԱՑՐՈՎՍՔԻԻՆ, ԲԱՐԽՈՒԹԱՐԵԱՆԻ, ԱԼՊԻՆԻՋԷՆ, ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ եւ իր յօրինած երեք պարերգները·

Մուտք՝ 15 եւ 10 ֆր·,

Հ· ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱՒՈՃԱ - ԱՏԱՄՆԱՒՈՃԱ

44 Rue Dunkerque (ՄԷՋՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՌ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:
Աշաւօտները ժամադրութեամբ:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

Փուճչ մը Վ. Սարգսեանի յօրինած «ԱՆՈՒՇ»ին

Ա. Շարք,— երեք երգ դաշնակի քաժինով:

1.— ԱՂՋԻ ԱՆԱՍՏՈՒԱԾ
2.— ԵԿԷՔ ՔՈՅՐԵՐ
3.— ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԵԱՅԼԱ

Գին 12 ֆրանք·

Գրատուն Հ· Ցամուէլ, 51 rue M· le Prince, Փարիզ·
H. Malakian, 3 Bld. Théodore Thurner, Մարսէյլ·

Champs Elyséesի մօտ
ՀԱՅ ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԸ
ՏՆՕՐԷՆ՝ ՀԱՆՐԱՄԱՆՈՔ
Մ. ՀԱՅԿ
Restaurant LE LORD
Paris
9 rue Lord Byron
à l'angle de la rue Balzac
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
ՐԱՖՈՒ, ԹՂՐ Ր, ՀԱՄՈՎ· ՄԱՏՋԵԼԻ ԳԻՆ

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

PÉRA

Restaurant Franco-Oriental

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ԵՐՋԱՆԻԿ ՊԱԼԵԱՆ

9 Rue de Provence, Paris (9)

Մէթրօ **Pelletier** *կամ* **Cadet**

Աղանդերներ, խնամուած արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ պատրաստուած անարատ իւղով:

Մասնաւոր սրահ հայկերոյթի եւ հարսանիքի համար:

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՄԷՐԵԱՆ

Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*

29 rue Mathis, Métro Crimée

Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50/71

Կը ծախենք գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւլն·: Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ գոհարե- ղէններու: Կը գնենք՝ բլաթին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով:

Մի մոռնաք որ վստահելի ձեռքէ գնուած ոսկեղէն ու գոհա- րեղէններն անփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը:

Գաւառներէն եղած ապսպրանքներ նր կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն·

Tailleur de ST. BERNARD

H. GULBOLIAN

24 rue Affre կամ 8 rue Cavé, Paris(18)
Մասնաճիւղ՝ 2 rue de la Charbonnière
Մէթրօ *La Chapelle* եւ *Barbès Rochechouard*
Թելեֆոն Montmartre 69—70

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Մասնաճիւղիս բացման առ- թիւ կարեւոր նուէրներ իւրաքանչիւր հագուստի համար, մինչեւ 1937 Յուլիս 14·

ՅՏԱՑԱԾ ԵՆՔ ՖՐԱՆՍԱԿ ՍՏՆԻ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԿԵՐԳԱՍՆԵՐ·

ՄԵՐ ԳԻՆԵՐԸ.— Հագուստներ (2 փորձով) սկսեա 280—400 ֆր· Նուէր կը տրուի մէկ ֆանթեզի տարատ մը եւ կամ ամառուան յատ կ գեղե- ցիկ մուշտակ մը· 400 ֆր·է վեր հագուստներու (3փորձ) հատար կարելի է նուէր ստա ալ մուշ- տակագործ Տիկ· Հայկուհի Կիւլպօլեան, արհես- տանոցին մէջ պատրաստուած 200 ֆր· արժեցու- թեամբ 2 imitation marbre, պայմանաւ որ գնորդը վեցամսեայ բաժանորդագրուի ցառաջին· Օգ- տուելու համար վերոյիշեալ պայմաններէն ներ- կայացնել ցառաջի կտրօնը· Rue la Charbon- nière*ի մէր մասնաճիւղին մէջ կը տառնձեննք գիւրամատչելի գիներով à façon, նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն եւ բրթուռնաժ·*

Բաց է կիրակի մինչեւ կէսօր·

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD
48 rue de la République
Մարսէյլ, Tél. C.47-22 եւ C.74-51

ORIENT LLOYD
7 rue Auber, Paris
Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուիչ·

Ցոմսակներ՝ ամէն տեղի համար· Հայ ճամբորդներու համար մասնաւոր գին: Ունինք Թղթակիցներ աչխարհի ամէն կողմը

ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՏԱՒՆ

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damrémont, PARIS (18)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 10 ՅՈՒՆԻՍ JEUDI 10 JUIN 1937

ԺԴ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3443

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՄԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՊԱԼՔԱՆՆԵՐԸ

Գերմանիոյ արտաքին նախարար Ֆոն Նոյրաթ պատրաստ է պալքանեան մայրաքաղաքները, մասնագէտներու կարեւոր չքա-խումբով մը : Պելկրատէն ու Սոֆիայէն վերջ պիտի այցելէ նաեւ Բուքարէշտ :

Անցեալ նոյեմբերին Գերմանիոյ ազգային տնտեսութեան նախարար եւ Ռայխսպանքի տնօրէն Տոքթ. Շախթ նման այցելութիւն մը ուսած էր յիշեալ երկիրները :

Ուրեմն Գերմանիա սկսած է լրջօրէն հետաքրքրուիլ Պալքաններով եւ Դանուբեան աւազանով : Կեդրոնական եւ արեւելեան Եւրոպայի այս երկիրներուն կարեւորութիւնը Գերմանիոյ համար՝ ա-նուրանալի է :

Գերմանիա միայն առեւտրական – տնտեսական չհետեր չէ որ կը հետապնդէ այնտեղ : Տոքթոր Շախթի պաշտօնն էր առեւտրական փոխանակութեանց չհասուր խայթին շնորհիւ այդ երկիրները կա-պել Գերմանիոյ : Եւ իր պաշտօնին մէջ յաջողեցաւ որոշ չափով : Այսօր ո՛չ միայն Թուրքիա, այլ եւ Պուլկարիա, Եուկոսլաւիա, Նոյնիսկ Յունաստան իրենց արտածման գլխաւոր չուկան դարձու-ցած են Գերմանիան :

Տնտեսական նուիրուած սպառազինութեան, Հիթլէրի երկիրը իրեն անհրաժեշտ զանազան նախանիւթերն ու արմտիքը կը գնէ յիշեալ երկիրներէն, փոխարէն անոնց հայթայթելով առաւելապէս զէնք եւ ռազմանիւթ :

Մեծ պատերազմի պարտեալներէն միայն Թուրքիան էր որ սպառազինուելու եւ բանակ պահելու մասին սեղմումներու չէն – թարկուեցաւ : Լօրա Քըրզընի Անգլիան այդ բացառիկ շնորհը ար-աւ Լօզանի մէջ Թուրքիոյ առաջին պատուիրակ զօրավար Քեմ-թի, որուն, ինչպէս նաեւ Աթաթիւրքին համար՝ իբրեւ զինուորա-կանները՝ մեծագոյն յաղթանակը կը նկատուէր առիկա : Այդ շնորհին փոխարէն Քըրզըն կ'ապահովէր մէկ կողմէն Մուսուլի քա-րիւղները, միւս կողմէն Նեղուցներու բանալին :

Գերմանիա եւ Աւստրիա պատերազմէն վերապրելի եւ Սէն-Ժէրմէ-նի դաշնագրերները, պարտադիր զինուորութիւն հաստատելով եւ սպառազինուելով : Կարգը եկած է այժմ Հունգարիոյ եւ Պուլկա-րիոյ, որոնք այլեւս ո եւ է պատճառ չունին յարգելու իրենց պար-տադրուած դաշնագիրները :

Ուրեմն Հունգարիա եւս պիտի սկսին չուսով սպառազինուելու :

Գերմանիա հետաքրքրուած է այս խնդրով, ոչ միայն զէնք ու ռազմանիւթ ծախելու համար այդ երկու երկիրներուն, այլ եւ պա-տնոնք օգտագործելու՝ իր քաղաքական նպատակներուն :

Տարակոյս չկայ որ, ինչպէս անցեալին մէջ, ներկայիս ալ մըր-ցում կայ մեծ պետութեանց միջեւ՝ իրենց ազդեցութեան ենթար-կելու փոքր երկիրները, մանաւանդ Պալքանեան պետութիւնները : Առաջ Ռուսիան եւ Աւստրեհունգարիան կը կազմէին մեծ մրցա-կիցները : Այժմ այդ երկու հանգուցեալ կայսրութեանց տեղը բըռ-նած են Ֆրանսա եւ Իտալիա՝ որուն կը գործակցի Գերմանիա : Ի-տալիոյ հետ դաշնակցելով, Գերմանիա կը ջանայ Ֆրանսական ազ-դեցութիւնը տկարացնել Միջին եւ Արեւելեան Եւրոպայի մէջ :

Վերջին ամիսներու դէպքերը ցոյց կուտան թէ՝ այս ծրագիրը որոշ չափով յաջողելու յոյսեր կը ներշնչէ :

Փոքր Համաձայնութիւնը այսօր այլեւս այն համախումբ ուժը չի ներկայացներ ինչպէս քանի մը տարի առաջ : Կարեւոր ճեղ-քուածքներ բացուած են արդէն անոր կազմին մէջ :

Պալքանեան Համաձայնութիւնը, որ առաջինին լրացուցիչ մա-սը կազմելու կոչուած էր, նոյնպէս ներկայիս իր նախկին դիրքին վրայ չի մնար :

Այն օրէն ի վեր որ Գերմանիան՝ արեւմտեան ճակատին վրայ Հենոսեան գիծը ամրացնելէ վերջ, ձեռքերը ազատ զգաց Դանուբ-եան աւազանով եւ Պալքաններով զբաղելու, բաւական փոփոխու-թիւններ առաջ եկան այդ շրջանին մէջ :

Իտալիոյ հետ սերտ գործակցութեան դաշինք կնքելէ վերջ, Գերմանիա մղեց զայն նախ հաշտուելու Եուկոսլաւիոյ հետ, որ իր անմիջական դրացին է եւ որուն հետ հակամարտ չհետեր ունի Ադ-րիականի մէջ : Եուկոսլաւիոյ թշնամութիւնը միշտ վտանգ մըն է Իտալիոյ համար : Թուրքիա դիմակցութիւն կնքեց Եուկոսլաւիոյ հետ, պարզապէս ապահովի մը ունենալու համար իրեն՝ Իտալացին դէմ : Եթէ եթովպական պատերազմը երկարէր եւ Իտալիա ձախո-ղութեան ենթարկուէր, տարակոյս չկայ թէ՝ Անգլիա պիտի դրդէր Եուկոսլաւիան, Թուրքիան ու Յունաստանը՝ կռուիլ Իտալիոյ դէմ :

Գծելով գործունէութեան նոր ծրագիրը մը Եւրոպայի ամէնէն փափուկ մասին մէջ, Գերմանիոյ առաջին գործն եղաւ ուրեմն հաշ-տեցնել Իտալիան եւ Եուկոսլաւիան : Երկրորդ քայլը պիտի ըլլայ այս երկիրը բոլորովին ձերբազատել Ֆրանսական ազդեցութենէն :

Գերմանիա նոյն աշխատանքը կը տանի նաեւ Ռումանիոյ մէջ, ուր Ֆրանսացը Թիթուլէսքուն չէ այլեւս արտաքին քաղաքակա-նութեան ուղղութիւն տուողը :

Եուկոսլաւիոյ եւ Պուլկարիոյ մերձեցումը, գերմանեւիտա-լական ծրագրին ուրիշ մէկ երեսն է :

Քաղաքական չիւմներ անպակաս են նաեւ Զեխոսլովաքիոյ, Ռումանիոյ եւ Լեհաստանի միջեւ : Այս վերջինն Հանրապետու-թեան նախագահին Պուքրէշ այցելութիւնը նո՛յնքան յատկանշա-կան է :

Բոլոր երեւոյթները ցոյց կուտան թէ՝ Միջին եւ Արեւելեան Եւրոպայի մէջ նոր խմորումներ տեղի կ'ունենան : Գերմանիա եւ Իտալիա կը ջանան իրենց կողմը շահիլ այդ երկիրները, ի հեճուկս Ֆրանսայի եւ անոր դաշնակից Խորհրդային Միութեան :

Այսօր ալ, ինչպէս երէկ, Պալքանները կարեւոր ազդակ մըն են Եւրոպայի եւ ամբողջ աշխարհի ներդաշնակութեան ու խաղաղու-թեան համար :

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԻԼ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՍՊԱՆԻՈՅ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՌԻՒՆԵՐԸ

Մատրիտ եւ Պիլպաօ ռմբակոծուած

Երկուշաբթի գիշեր ազգայնականները սաստիկ ռմբակոծութեան մը են-թարկեցին Մատրիտը : Նախ փորձ մը կատարեցին ճեղքելու Քարապանքէլի դիրքերը, երբ անյաջողութեան մատնուեցան, հրեանին 3 ժամ անընդհատ ռմբակոծեց մայրաքաղաքը : Ռմբակոծութիւնը այնքան արդիւնաւորուեցաւ որ ռումբերու տեղատարափի մը ենթարկուեցաւ Մատրիտ : Վնասուեցան գլխա-ւորաբար Բուանթօ Քամինոս եւ Պարբիատա թաղերը, Մոնթէրա փողոցը, Հա-մալսարանին չրջակայքը : Բազմաթիւ անձեր սպանուեցան իրենց անկողիննե-րուն կամ փողոցներուն մէջ՝ ապաստան մը փնտռած ժամանակ : Զոհերուն թի-ւը կը հաշուուի 200, մեծ մասը կիներ :

Նոյն գիշերը սաստիկ ռմբակոծութեան մը ենթարկուեցաւ նաեւ Պիլպաօ քաղաքը : Բազմաթիւ զոհեր կան : Այս ռմբակոծութիւնը կը թուի թէ նախա-նշան մըն է նոր յարձակողականի մը, ամէն գնով գրաւելու համար Պասք մայրաքաղաքը : Ազգայնական հետեւակազօրքը, կամ եւ պատրաստ գիրք բըռ-նած Պիլպաոյէն 12 քիլոմէթր հեռու, կը սպասէ որ հրեանին ճեղք մը բանայ քաղաքին արտաքին պաշտպանութեան ճակատին վրայ : Այդ նպատակով օդա-նաւերը սաստիկ ռմբակոծութեան մը ենթարկեցին կալտաքանօ գիւղը, որ կը դանուի Պիլպաոյի արեւելքը, 7 քիլոմէթր հեռու, աչխատելով այս կողմէն խորտակել պաշտպանութեան գիծերը : Գիւղին վրայ նետուած է աւելի քան 100 ռումբ :

Հանրապետական զօրքը ստիպուեցաւ պարպել Օրտունա քաղաքը, որ ռմբ-ակոծութենէն վնասուած էր եւ պաշարման վտանգին տակ կը դտնուէր :

Հաւանայութիւն ոչ-միջամտութեան ծրագրին մասին

Լոնտոնէն կը հետագրեն թէ Սպանիոյ ծովեզերքներուն հսկողութեան յատ-կացուած մարտանաւերու ապահովութեան մասին անգլիական ծրագիրը ըն-դունուած է սկզբունքով : Վերջնական համաձայնութիւնը կարելի կ'ըլլայ կնքել այսօր վաղը :

Համաձայնութեան վերջնական խմբագրութիւնը պիտի կատարուի այս չաբթու Լոնտոնի մէջ :

Ըստ այդ համաձայնութեան,

1.— Ապահովութեան գօտիները կ'ընդարձակուին :

2.— Սպանիոյ կռուող կողմերուն կողմէ ապահովութիւն կը տրուի թէ որ եւ է յարձակում պիտի չփորձուի ծովեզերքներուն վրայ հսկող մարտանաւե-րուն դէմ :

3.— Այն պարագային երբ միջադէպ ստեղծուին, պատժական միջոցնե-րու մասին խորհրդակցութիւն մը պիտի կատարուի չորս պետութեանց միջեւ :

Փարիզեան թերթ մը կ'ենթադրէ թէ պիտի առաջարկուի նաեւ մարտանա-ւերուն տեղ, որոնք սուզի կը նետեն իրենց կառավարութիւններուն, հսկողու-թեան յանձնարարուած մատնաւոր նաւեր :

Ցառաց դէսպի Տանցիկ

« Էօվո » կը գրէ թէ Տանցիկ կը դտնուի նոր անակնկալներու նախօրեա-կին : Գերմանիա ամէն ճնշում կը բանեցնէ զեռին պատրաստելով ապագայ յա-ռաջխաղացումի մը : Տանցիկի ընդդիմադիր ձերակուալականները բանտարկե-լով, (պարտադրելու համար որ հրաժարին ձերակոյտի իրենց պաշտօններէն), ընդդիմադիր մամուլը ճնշելով ու լռեցնելով, կ'աշխատի ընդունել տալ նոցի սահմանադրութիւնը : Այնուհետեւ « ազատ քաղաքը» ինքնաբերաբար կը յանձնուի Գերմանիոյ :

Միշտ « Էօվո »ի տեղեկութեանց համաձայն, Յունիս 15ին, Հիթլէրի գործակիցներէ 600 հոգի պիտի հաւաքուին Պերլինի մէջ : Տոքթ. Կէօպէլս յանուն կառավարութեան բարիգալուստ մաղթելէ վերջ՝ անոնց պիտի ներկա-յացնէ արշաւի ծրագիրը մը : Այդ արշաւը, որ տեղի պիտի ունենայ դէպի Տան-ցիկ, պիտի կատարուի Ռուտոլֆ Հէսի առաջնորդութեամբ : Արշաւախումբը ճամբայ ելած առեն, չահկիրներու թափօր մը պիտի հետեւի անոնց՝ մինչեւ կայարան : Այս « խորհրդանշական արշաւ»էն վերջ, Տանցիկի մէջ տեղի պիտի ունենան հրախաղութիւններ, ճառախօսութիւններ, ռազմահանդէսներ : Ցետոյ արշաւախումբը պիտի վերադառնայ արեւելեան Փրուսիայէն, ուր պիտի շրջի-կան ցոյցեր պիտի կատարուին « պանծացնելու համար Գերմանիոյ արեւելեան սահմանները » :

Գերմանիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ յարաբերութիւնները

Երկուշաբթի երեկոյ, Եուկոսլաւիոյ վարչապետը, Սթոյատինովիչ, ճաշ-կերոյթ մը տուաւ ի պատիւ Ֆոն Նէօրաթի, Գերմանիոյ արտաքին նախարա-րին : Ճաշկերոյթին ներկայ էին կառավարութեան անդամները եւ Պելկրատի դիւանագիտական մարմինը :

Սթոյատինովիչ, իր բաժակը պարպելով Ֆոն Նէօրաթի կենաց, ըսաւ.

— « Անհունապէս ուրախ եմ որ պատիւը կ'ունենամ ողջունելու, Եուկո-սլաւիոյ մայրաքաղաքին մէջ, չատ սիրելի հիւր մը : Արքայական կառավարու-թիւնը, ինչպէս եւ Եուկոսլաւ ժողովուրդը, ձեր այցելութեան մէջ կը տեսնէ նուիրագործումը այն բարեկամական յարաբերութիւններուն, որոնք կը կա-պեն մեր երկու երկիրները իրար եւ այն յոյսը կը ներշնչեն թէ այդ կապերը աւելի եւս պիտի ամրանան, աւելի եւս պիտի զարգանան : Միջազգային ներկայ կացութիւնը չափազանց բարդ է եւ կնճռոտ, այնքան հարուստ իր հրապարակ դրած հարցերով, որքան աղքատ անոնց տուած լուծումով : Իրերու այս վիճա-կին մէջ, արքայական կառավարութիւնը, համախորհուրդ իր բարեկամներուն հետ, անհրաժեշտ կը դտնէ ստեղծել եւ զարգացնել համագործակցութիւն մը այն երկիրներուն հետ, որոնց հետ կարելի եւ օգտակար է գործակցութիւնը :

Նման գործակցութեան մը վայրկեան օրինակներէն մին է, ի չահ ոչ միայն մեր երկու երկիրներուն, այլ եւ ընդհ. խաղաղութեան, գործակցութիւնը որ տարիներէ ի վեր կը միացնէ մեր պետութիւնը մեծ Գերմանիոյ հետ, որ իր առաջնորդին հովանաւորութեան տակ կը յառաջդիմէ վստահաբար : Մեր վա-ստաքն է չարունակել եւ զարգացնել այդ գործակցութիւնը, ինչպէս եւ մշա-կութային ու տնտեսական յարաբերութիւնները, խաղաղութեան եւ միջազգա-յին յանձնառութեանց ներդաշնակ կատարման ուղիով» :

Այս բաժակաճառին պատասխանեց Ֆոն Նէօրաթ, ըսելով.

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

« ԻՄ ԹԵՐԹՍ »

Ռոմֆէլլըր, բարիւղի թագաւորը որ մեռաւ վերջերս, իր անձնական թերթն ունէր : Բժիշկը արգիլած էր կարդալ ամէնուն թերթը, որ կրնար լեարդին մէջ արեան խուժում յառաջացնել ծա-ղրը արկածի մը նկարագրութեամբ, սիրտը պայթեցնել եւ ուրիշ ահաւոր-բներու հրդեհի մը լուրով : Երեւակայեցէք, ուրեմն, որ մահկանացուներս ինչ ծա-ղրը վտանգներու ենթակայ ենք ամէն օր, կարդալով օրուան թերթերը եւ լուրերուն բոլոր տեսակները :

Ամէն առտու, Ռոմֆէլլըր կ'ելլէր անկողինէն, ինչ մը կոլփ կը խաղար, յետոյ երբ կաթով սուրճը կը բերէին իր առջեւ՝ լոյս կը տեսնէր իր անձ-նական թերթը, որ կը խմբագրուէր յատկապէս պաշտօնի կոչուած գրող-ներու կողմէ ու կը տպուէր սեփական տպարանի մէջ : Բժիշկին յանձնարա-րութեամբ, օրուան լուրերը մատչ ան-ցընելով՝ կը տրուէին այն լուրերը միայն, որոնք ոչ պաղ են, ոչ ալ տաք : Եւ յետոյ պէտք էր որ զուարթութիւն մը շողար ոնին մէջ, որպէսզի լեար-դը կամ փայծաղը չյոգնէին աւելորդ յուզումի մը պատճառած արիւնա-խոնուումով :

Այսպէս է որ այս կրեսոսը ապրեցաւ 98 տարի : Իր դեղը, ուրեմն, զուար-թութիւնն էր,— հասելի լուրեր, որ հոգին շոյէին, երգիծական տողեր, որ փորը բռնէր ու խնդար :

Մարդ ակամայ կը խորհի,— ինչ դժբախտ եմ, որ ամէն առաւօտ թեր-թը բանալով՝ ստիպուած եմ կարդալ թէ մեքրոյին մէջ գեղանի աղջիկ մը սպանուած են, դանակը խօթելով վի-զէն, թէ գերմանական մարտանաւերը այս պահուս կը ռմբակոծեն սպանիա-կան բաղաքները եւ բաղաքակ· կացու-թիւնը այնքան ծանրացած է որ մէկ վայրկեանէն միւսը կրնայ համերը-պական պատերազմ մը սկսիլ, եւայլն :

Բայց միայն Ռոմֆէլլըրը չէր որ անձնական թերթ ունէր, Հայոց մէջ ալ ունինք նման թագաւորներ, որոնք չեն հաւնիր կարդալ մահկանացուներուս թերթը, ունինք իրենց անձնական թեր-թերը, զորս յաճախ իրենք ալ չեն կարդար, այլ կարդացնել կուտան : Ի՛նչ լաւ է, անձնական թերթդ կու տաս անձնական ընթերցողիդ եւ դուն մտիկ կ'ընես՝ բիթդ տնկած առաստա-ղին : Օրինակ, կ'ըսեն թէ Մալէգեանն ալ ունի անձնական թերթ, որ չի տպ-ուիր, այլ (իր «անձնական ընթերցո-ղը» ճարտար խմբագիր մը ըլլալուն համար) օրուան թերթերու մէջէն հաղուածքներով կը հրամցուի Հայոց թագաւորին, որպէսզի չըլլա՛յ թէ Մալէգեանի լեարդը բորբոքի, կամ փայծաղը ճաթի մահկանացուներուս յատուկ վտանգաւոր լուր մը առնելով :

Այսպէ՛ս կ'ապրին կրեսոսները, զը-ուարթ եւ անխոով, իրենց ջիղերը փաթթած՝ բամպակներու մէջ եւ հո-գին՝ թաւիշներու մէջ :

Ամէն մարդու տրուած չէ կրեսոս ըլ-լալ : Եթէ Ռոմֆէլլըրը աշխարհի բա-րիւղի թագաւորն է, Մալէգեանն ալ հայկական արցունքի թագաւորն է :

ԱՐԱՋ

Հայ գաղթականներու աշխատանքի իրաւունքին եւ արձակուրդի դիւրութեանց մասին

Գաղթականաց գրասենեակի նախագահ Պ. Խաչիկեան մեզի ըրած է պատ-ճէնը այն նամակին, որով Մարզու եւ Քաղաքացիի Իրաւունքներու Լիկին ընդհ. քարտուղարը կ'իմացնէ թէ դիմած է Աչխատանքի նախարարութեան, որպէսզի Ֆրանսայի մէջ աչխատող հայ գործաւորները տասնչի կերպով չեն-թարկուին հարիւրին 10ի օրէնքին խստութեանց : Նախարարը կը պատաս-խանէ թէ 10 օգոստոս 1932ի օրէնքը որ եւ է թոյլատուութեան տրամադրութիւն չունի, այսուհանդերձ Աչխատանքի նախարարութիւնը պիտի աչխատի ցոյց տալ կարելի բարեացակամութիւնը :

**** Դարձեալ Պ. Խաչիկեան մեզի կը հաղորդէ թէ, ի պատասխան իր կա-տարած դիմումին, պատկան մարմինները հրահանգ տուած են որ Նանսէնեան անցագրով հայ գործաւորներն ալ օգտուին արձակուրդի տոքիւ չորեկասքի հարիւրին 40ի դեղչէն :*

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԷԹԻ ՍԱՐՉՔԸ ԽԱՂԱՂԱԾ

Պէյրութէն կը հետագրեն « Փըթի Փարիզիէն»ին.—

Այն լուրերը, որ հրատարակուեցան արտասահմանի մէջ Ալեքսանդրէթի խռովութեանց մասին, չափազանցուած են : Ծանրակչիռ հանգամանք չունէին խռովութիւնները, որոնց արձագանգ տրուեցաւ : Կարգ մը խանութներու փա-կումին հետեւանքով բախումներ տեղի ունեցան Ալեքսանդրէթի եւ Անտիոքի մէջ,— դոհերուն թիւն է մէկ մեռեալ եւ տասնեակ մը վիրաւոր : Սակայն խա-դաղութիւնը վերահաստատուեցաւ չուտով : Կարելի է ըսել թէ սահմանին խռո-վութիւնները վերջ դտած են :

Եռագոյն Դրօշ եւ «Էնթէրնասիոնալ»

Ֆրանսական ներկայիսին մէջ, երեքշաբթի, Շարլ Ռիպէլ հարցապնդում մը ըրաւ, քննադատելով կառավարութիւնը որ թոյլ կուտայ կարմիր դրօշ պարզելու ցուցահանդէսին մէջ, « Էնթէրնասիոնալ» երգելու Օփերա - Քոմի-քին մէջ :

Լէօն Պլում հետեւեալ արտայայտութեամբ մը պատասխանեց թէ ցուցա-հանդէսին մէջ Թունիզի դրօշ ալ պարզուած է, կարմիր պատառի վրայ ճեր-մակ մահիկով : Իսկ եթէ Օփերա - Քոմիքին մէջ «Էնթէրնասիոնալ» են երգած, պատճառն այն է որ այդ օրը Օփերա - Քոմիքը վարձուած էր ընկերվարական կուսակցութեան կողմէ :

— Ճիշդ է որ, չարունակեց Լէօն Պլում, Ֆրանսա ունի միայն մէկ դրօշ, եռագոյնը, եւ մէկ ազգային քայլերգ՝ « Մարսէյեզ »ը, որ երբեմն խռովա-րարներու քայլերգ կը համարուէր : Կան և կուսակցութիւններ, որ ունին իրենց դրօշը եւ քայլերգը, ինչպէս իմ կուսակցութիւնս իրեն խորհրդանշան ընտրած է կարմիր դրօշը եւ կ'երգէ «Էնթէրնասիոնալ»ը : Իսկ եթէ երբեք, կառավարու-թեան անդամներէն մէկին ու միւսը ընդունուած են «Էնթէրնասիոնալ»ով, նո-րութիւն մը չէ ատիկա, քանի որ նոյն երգով ընդունուած են նաեւ Վալէսք — Ռուսօ, Քոմպ եւ ուրիշներ : Աւելցնեմ որ յեղափոխական կուսակցութիւնները հիմա կ'երգեն « Մարսէյեզ»ին հետ « Էնթէրնասիոնալ»ն ալ, ինչ որ համե-բաչխութեան նչան մըն է :

Վերակոյսը այս «հրատապ հարցէն» վերջ ուրիչ վիճաբանութիւն չունե-ցաւ, կը գրէ « Փոփիւլէր » :

*** Դահլիճը, երեքշաբթի օրուան նիստին մէջ որոշեց չաբաթական 40 ժամուան աչխատանքի ծրագիրը գործադրել նաեւ Ալճերիոյ մէջ :

Արտաքին նախարարը ներկայացուց քաղաքական ընդհ. կացութիւնը :

Հրատարակչական տուներու տպագործին առթիւ որոշուեցաւ քննութիւն մը կատարել եւ տպագործը դարմանելու միջոց մը գտնել :

ԼՈՒՐԵՐ ՏԱՂԱՐԻՑ

— Ե —

— Ի՞նչ ես ասում, պարոն Ալեքսանդր, ես չեմ հասկանում, թե ինչ է ուզում ասել ձեր հարցը, բայց ես ոչինչ չունեմ ասելու, որովհետև ոչինչ չգիտեմ։ Ես ոչ մի բան չեմ տեսել, ոչ մի բան չեմ լսել, ոչ մի բան չեմ իմանում։ Ես ոչ մի կապ չունեմ այդ գործի հետ։ Ես ոչ մի կերպ չեմ կարող օգնել ձեզ։ Ես ոչ մի կերպ չեմ կարող ձեզ ասել, թե ով է սպանել Ֆրանսուա Լեբրենին։

Նախագահ Ֆ.։

Ալեքսանդր Լեբրեն, ո՞վ կարող է ասել, թե ինչ է ուզում ասել իմ հարցը, երբ ես ոչինչ չեմ ասում։ Ես ոչ մի բան չեմ ասում, որովհետև ոչինչ չգիտեմ։ Ես ոչ մի կերպ չեմ կարող ասել, թե ով է սպանել Ֆրանսուա Լեբրենին։ Ես ոչ մի կերպ չեմ կարող ասել, թե ինչ է ուզում ասել իմ հարցը։ Ես ոչ մի կերպ չեմ կարող ասել, թե ինչ է ուզում ասել ձեր հարցը։

— Ո՞րտե՞ղ եք եղել։

— Այստե՛ղ, իսկ ի՞նչ։ Ես ոչ մի տեղ չեմ եղել։ Ես ոչ մի տեղ չեմ եղել։ Ես ոչ մի տեղ չեմ եղել։ Ես ոչ մի տեղ չեմ եղել։ Ես ոչ մի տեղ չեմ եղել։

— Ձեր հարցը ինձ համար անհասկանալի է։

— Ես ոչ մի հարց չեմ տվել։ Ես ոչ մի հարց չեմ տվել։ Ես ոչ մի հարց չեմ տվել։ Ես ոչ մի հարց չեմ տվել։ Ես ոչ մի հարց չեմ տվել

ՅԱՂԹՈՂԻ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ)

— ԿԱՐԱՊԵՏ ՏԱՒԻԹԵԱՆ - ՏԱՒԻԹԵԱՆ

ՅՈՒՇԱՐՁԱՆ

Ամէն անգամ որ Ալիսա Ռուբինեանի անունը կը յիշուի, անոր հետ միասին կը յիշուի նաեւ Ռուբինեան ընտանիքի ուրիշ անդամներու անունները։ Ալիսա Ռուբինեան ինքզինքը կը նկատէ ոչ միայն իր ընտանիքի, այլ նաեւ իր ազգի ներկայացուցիչը։ Ան կը զգայ, որ իր ամէն մէկ գործը, ամէն մէկ ձեռնարկը, ամէն մէկ յաջողութիւն կամ անյաջողութիւն ոչ միայն իրեն կը վերաբերի, այլ նաեւ իր ամբողջ ընտանիքին

— « Եուկոսլաւիոյ եւ Գերմանիոյ գործակցութիւնը, որ որոշապէս կ'արտայայտուի իմ այս այցելութեամբս, մեծ կարեւորութիւն կը ներկայացնէ ընդհ. կացութեան մէջ։ Այս գործակցութիւնը աղբակ մըն է, որ կրնայ զիւրացնել եւ փութացնել զոյութիւն ունեցող դժուարութիւններու լուծումը »։

Մաւուրի արտայայտութիւնները

Պելկրատի կիսապաշտօնական թերթը, «Սամուիրավա», կը գրէ այս առթիւ.—

« Գերմանիոյ արտաքին նախարարը մեզի այցելութեան կուգայ իր հեղինակութեան ամէնէն փայլուն չրջանին, Հիթլէրի ներքին եւ արտաքին քաղաքականութեան չարք մը յաղթանակներէն վերջ։

Եւրոպական ճախ մամուլը անմիջապէս ակնարկ կը հնչեցնէ, երբ Գերմանիոյ ներկայացուցիչը կ'այցելէ հարեւան երկիր մը, կարծես թէ Գերմանի ժողովուրդին ներկայացուցիչները իրաւունք չունենային քաղաքավարական այցելութիւններ տալու, իրենց համակրանքը յայտնելու այն ժողովուրդներուն, որոնք կ'ուզեն ապրիլ Գերմանի ժողովուրդին հետ խաղաղ եւ համերաշխ։

Պելկրատի ժողովուրդը, որ 1915ին, տխուր պարագաներու տակ, այցելութիւնն ընդունեց Գերմաններուն, այսօր յարգանքով կ'ընդունի զանոնք իրբեւ խաղաղութեան աւետաբեր »։

Պերլինի մամուլը, ըստ « Իւմանիթէ»ի տեղեկութեանց, կը ցնծայ տեսնելով որ Եուկոսլաւիա եւս, Լեհաստանի նման, կը յարի «հակաբոլշեւիկեան պետութեանց ճակատին»։ Գերման թերթ մը բացէ ի բաց կը յայտարարէ. «Դանուբեան աւազանին մէջ կարելի է հաւասարակշռութիւն մը հաստատել միայն մեկ քաղաքականութեան,— Գերմանիոյ հետ, եւ երբե՛ք Գերմանիոյ դէմ»։ Ուրիշ թերթ մը յոյս կը յայտնէ որ շուտով Ռումանիան ալ պիտի ճշդէ իր դիրքը, յարելով նոյն ճակատին։

*** Ֆոն Նէօրաթ, յանուն Հիթլէրի, գերմանական արծիւի չքանչանով պատուեց Սթոյատինովիչը։ Իսկ սերպ վարչապետը ոսկեայ արծիւի պատուանշան տուաւ Ֆոն Նէօրաթի։

Ֆոն Նէօրաթ երեքշաբթի մեկնեցաւ Սոֆիա։

Կ'լսուի թէ Սթոյատինովիչ, իր կարգին, Փարիզ պիտի գայ, բացատրութիւն տալու թէ բարեկամական դաշինքը վերանորոգելու, յայտնի չէ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Հ. Հ. Պատուիրակութիւնը չնորհակալութիւն կը յայտնէ հետեւեալներուն, որոնք նուէրներ ըրին Մայիս 28ի վիճակախաղի եւ պիւֆէյին համար։

Տիկիններ՝ Սաթենիկ Մալխասեան, Փարթամ, Արտաշէս Ալանեան, Ազնիւ Թիրոյեան, Զուարթ, Մանեա Կապազեան, Արուսեակ Պետրոսեան, Ալեք Իւրճանեան, Անահիտ Զորմփոեան, Անդին Եափուջեան, Լենա Թորոսեան, Բնարիկ Մուրատեան, Մարֆէնեան, Հայկանուշ Աւետեան, Սօֆիկ Սմբատեան, Մելիք Գրիգորեան, Ճակոբեան, Ազնիւ Սմբատեան, Լիա Արծրունի, Արմենուհի Ճակոբեան, Հեքիմեան, Մարի Բուդուրեան, Աւետեան, Մարեա Նէշոէսեան, Մարօ Ճակոբեան, Տիկին Զրուանդեան, Մուսինեան, Իրգրանեան, Ազատի Ազլամեան, Ճուհաննէսեան, Իսահակեան, Քեհեան, Գարակէօզեան, Թեւանեան, Տէր եւ տիկին Էրամեան, Աճէմեան, Ազատի Մաշիկեան, Սարգիսեան, Օտապաշեան, Մարկոսեան, Քոսկեան, Ընծայում Նորիկեան, Նեմիլեան, Զաքարեան, Տիգրանուհի Թեւանեան, Նուարդ Զատկեան, Տէր եւ տիկին Շիրինեան, Աբջակ խան եւ տիկինը։

Օրիորդներ՝ Տակաոեան, Մոնչակիւլեան, Տէրտէրեան, Օհանեան, Մեծատուրեան, Զամպեան, Ալիքսանեան, Անահիտ Գեւոնեան, Գազազեան, Օսմանճեան, Տեմիրճեան։

Պարոններ՝ Համբարձումեան, Քիւրքճեան, Ծոնիկեան, Շիտիկեան, Նալպանտեան, Արամպէս, Ճակոբեան, Հաւեան, Պայրքճեան, Գորգիկեան, Զատկեան, Գեւորգ Փափազեան, Փանոսեան եղբայրներ, Էֆէյեան, Վարժապետեան, Յոլակ, Հ. Սամուէլ, Զաքարեան, Եղիազարեան, Վարգսեան, Թորոսեան, Տամլամեան, Ուզունեան, Մարուքեան։

Նպաստաւճառներ՝ Ալի, Սիւան, Հրաչեան, Թիւթիւնճեան, Հապեան։

ՅՕԽՐԱՏԻՒ

Ֆ. կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամուհիները 12 ցունիս, շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, Բարեգործականի տան մէջ, 8 rue Bossuet փարիզ։

Ֆ Հ. կ. Խաչի Պուլվար Ծտոթի (Մարսէյլ) մասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերուհիները 12 ցունիս, շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, ազգային վարժարանի մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։

Թատերական ներկայացում Պօմոնի մէջ

ՊՕՄՈՆԻ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԱԿՈՒՄԲԻ ՎԱՐԶԱԽՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

12 Ցունիս, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 9ին, Վարանդեան Ակումբը

Ղեկավարութեամբ դերասան Ց. ՂԱԶԱՐԵԱՆի

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻՆ **ՄԱՀՊԻ ԻՐԱՒՔ** (ՕՓԵՐԷՏ 3 ԱՐՍՕ)

ԵՒ **ՏԻԿԻՆ ԵՄ, ՏԻԿԻՆ** (ԶԱՒԵՇՏ)

Մուտք 4 ֆրանք, փոքրիկներու 1 ֆրանք

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Ամէն չարաթ կէսօրէ վերջ ժամը 2—4։ Իրաւագէտ-փաստաբան Պ. ՆՈՒՊԱՐ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ պիտի գտնուի միութեանս կեդրոնատեղին, 8 րիւ Պօսիէ, փարիզ (10), իրաւաբանական խորհուրդներ եւ ամէն տեսակ անդեկութիւններ (տուրքի, վաճառականական, վարչական եւն.) ձրի տալու, միութեանս անդամներուն եւ համակիրներուն։

10ՐԴ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ ԱՐԱ ՊԱՐԹԵԼԵԱՆի

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ, ԱԷՆՇՕՆԻԷ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ ԵՒ ՄԱՆՕՔ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ 120 ՀՈԳԻ

26 Ցունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը ճիշդ 9ին, **Salle Gaveau**ի մէջ

45 Rue La Boëtie, մէթրօ **Miromesnil**

Ժողովուրդի բոլոր հ. փափաքին վրայ պիտի երգուի Հայ հանատաւներու յիշատակին ձօնուած ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳԸՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԲՍԺԻՆՆԵՐ, ՄԵԾ ԵՐԳԻՉՈՆի ԵՒ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԻԹԵԱՄԲ,

ինչպէս եւ դանազան հեղինակներէ կարեւոր գործեր։

Տոմսեր՝ 25, 20, 15, 10 եւ 7.50 ֆր.։ Կր վաճառուին Հրանտ Ցամուէլի քով, 51 rue Mr. le Prince, Parns (6)։

Բացուած է

ՏՈՔԹ. Ս. ՄԵԼԻՔԻ

ԲՈՒԺԱՐԱՆԸ **87 Rue Ernest Renan,**

Issy-les-Moulinaux

Մէթրօ **Mairie d'Issy**ի ճիշդ դիմացը։

Մասնագէտ քթի, ականջի, կոկորդի, գլուխի եւ վիզի հիւանդութեանց։ Կր գործադրէ նաեւ նեղքին հիւանդութիւններ։

Կ'ընդունի երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը ժամը 5—7։

Փարիզ

ՓԱՐԻԶԻ «Հրազդան» խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը *11* ցունիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 6 Ավընիւ տ'Իթալիի սրճարանին վերնայարկը։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն անդամատեսրով։

Վիեննա

ՎԻԵՆԻ կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի բոլոր ընկերները. այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, «Թաժակ» ակումբին մէջ։ կարեւոր օրակարգ։ Ներկայ կ'ըլլայ ընկ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ։

Լինցի վաշտանդեան կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 11 ցունիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Զարդարեան գրադարանը, *181* Cours Lafayette։ Ներկայ կ'ըլլայ ընկ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ։

ՄԱՑԻՍ 28Ը ՎԻԵՆԻ ՄԷՋ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՎԻԵՆԻ Հ. Յ. Դ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

13 *Ցունիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,*

ՄԷՐՔԻԼ ԿԱԹՈԼԻԿ սրահին մէջ։

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **ՉՕՒԻՄԻՐ ՄԻՍԱՔԵԱՆ**

Գեղարուեստական խնամուած բաժին։

18 փոքրիկներու կողմէ ժապաւէն հիւսելու պարը։

Խաքերդ, մեներգ, արտասանութիւն եւլն.։

Տախտերու համար մուտք՝ *1* ֆր.։

ՏԷՍԻՆի ՄԷՋ.—12 Ցունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին՝ Հ. Յ. Դ. Տան մէջ

ԿԸ ԽՕՍԻ **ԸՆԿ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ**

Գեղարուեստական ճոխ բաժին։

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

ԵՐԵԿՈՑԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՑԻՍ 28ի ՍՈՒՐԻՒԻ

Կազմակերպուածք Հ. Յ. Դ. Շավիլի Արշակեան խումբին կողմէ

12 Ցունիս, շաբաթ երեկոյ, ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ,

Շավիլ, rue Carnot սրահին մէջ,

(rue Carnot եւ rue Coteau անկիւնը)

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին ընկերներ Զ. ՂԱՐԻՊԵԱՆ, Ս. ՄԻՍԱՔԵԱՆ, Հ. ԵԱՓՈՒՃԵԱՆ եւ ԱՐԻՒ, ՕՐ. ԱՎՃԵԱՆ եւ տեղական ուժեր։ Կէս գիշերէն յետոյ պարէ։ Դիւրամատչելի պիֆէյ։

Մուտք *4* Ֆր.

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— Դնել 1 Թիւ օթօպուս եւ իջնել Puits sans vin, ուէն լագարէն շոգեկառք. իջնել շաւիղ։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՑԻՍ 28Ի ՍՈՒՐԻՒԻ

Նախաձեռնութեամբ Առնուվիլի Հ. Ց. Դ. վարդան ենթակոմիտէի

13 Ցունիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն մինչեւ 7.30

Սալ կալմանի սրահին մէջ։

Կը նախագահէ ընկ. ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

Կը խօսի՝ ընկ. Ա. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

Արտասանութիւն, երգ եւլն.։ Հայկական եւ եւրոպական պարեր,

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆի ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. ընկեր Կարօ ենթակոմիտէի եւ հովանաւորութեամբ Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէի։

13 *Ցունիս, Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին։*

Պ. ՆԱՃԱՐԵԱՆի ագարակը, ԴԱՄԲԱՆԵԸ ՌՕԶԻՐԻ, ԼԸ ՓԷՆ ՏԸ ՊԱՍՏԻՔ, *ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆ։*

ՇԱՆԹ թատերախումբը կը ներկայացնէ ղեկավարութեամբ ընկ. Կ. ՄՈՒԹԱՖԵԱՆի՝

ՊԱՂՏԱՍԱՐ ԵՒ ՂԱԶԱՐԸ

Հաղորդ. մէջ.— Փլաս տ'Էքսէն առնել 26 թիւ հանրակառքը եւ իջնել Օքթրուա, Սէնթ Անթուանէն մէկ կայարան վեր։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ,

«Համազգայինի Փարիզի Վարչութեան կողմէ

11 Ցունիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը ճիշդ 9ին,

Café Voltaireի սրահին մէջ, 1 Place de l'Odéon, *մէթրօ Օտէոն։*

Կը նախագահէ ՏՇՓԹ. Վ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

Կը խօսի՝ ՓՐՕՖ. ԱՂԱՋԱՆԵԱՆ

Նիւթ ունի այս՝ «Լեզուն որպէս ազգային վկայագրի ազդակ»։

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցի Պ. Ե. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ (արտաս.)

Մուտք *2* Ֆր.։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Աւնուվիլ-լէ-կոնէսի Ֆ. կ. Խաչի վարժարանին հրապարակաւ շնորհակալութիւն կը յայտնէ Տօքթ. Տիգրան Մէսրոպեանի, որ երկու անգամուայ մեծաքանակ դեղօրայք նուիրած է բուժարանիս եւ խոստացած է յետագային եւս նպաստել մեր բուժարանին։

50 մէթր հիւսուած ինձի կապրանէն եւ 23 թիւ օթօպիւսի կայարանէն, վարձու են (tout confort) յարկաբաժիններ, 1 փիէսնոց մեծ խոհանոցով 2000 ֆր., 2 փիէս խոհանոց 2400 ֆր.։ Շօֆաժ միասին։

Աժան գինով երկու խանութ։ Դիմեցէք տեղւոյն վրայ, 72-74 Bld. Rodin à Issy-les-Moulineaux.

ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ ՄԱՏԱՂՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

Շավիլի եւ շրջականերու եկեղեցւոյ վարչութիւնը ի դիտութիւն յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ յառաջիկայ կիրակի 13 յունիս Շավիլի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ մատրան առաւօտեան ժամերգութեան ատիճ տեղւոյն հոգեւոր հովիւ Գեր. Տ. Հմայեակ վարդապետ Պաղտասարեան հանդերձեալ է Ս. պատարագ մատուցանել եւ իր քարոզութեամբ մխիթարել հաւատացեալները։

Այս առթիւ զաղութիս հին եւ նոր ննջեցելոց յիշատակին հանդստեան պաշտօն եւ մատաղի բաշխում պիտի կատարուի։

Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 9.30ին, պատարագ ժամը 10.30ին։

ՓՆՏՈՒԵՑՔ եւ ԿԱՐԴԱՑՔ

երգիծաթերթ՝ «Մ Ե Ղ Ո Ւ»

փարիզի եւ շրջանի ծաղրագիրներէ

Գ. ՒՒ Ե Տ Ի Ե Ն։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՇԷՆ ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Փարիզի Հարաւ. Շրջանի «Յառաջդիմասիրաց» Միութեան կողմէ, ի նպաստ իր վարժարանին

ՅՈՒՆԻՍ 13Ի ԿԻՐԱԿԻՆ, առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ կէսգիշեր,

Բոլէվառ, **Grand Arbre, Maison Fiquet**ի *մէջ.*

(Ընձրեւի պարագային ընդարձակ սրահ)

Կր ներկայացուի աշակերտութեան կողմէ

(Երկրորդ անգամ բլլալով, բազմաթիւ խնդրանքներու իբր պոհացում)

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆի **«ՀԻՒՐՆԴՏԵՍ»**

Կատակերգութիւնը մէկ գործողութեամբ։

Ներկայացումը կը սկսի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 2ին,

ԽՄԲԵՐԳ ԵՒ ՄԵՆԵՐԳ,

ԵՔՐԱՏ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ Ղեկավարութեամբ Պ. Տ. ՕՀՈՒԵՍԵԱՆի

ՃՈՒՌ ԵՒ ԱԺԱՆ ՊԻԻՃԷ

Գին 3 ֆրանք։

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— փորթ տ'Օրլէանէն առնել օթօպուս եւ իջնել Թերթնիս։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյի Հայ Կամ. եւ Մարտիկներու Միութեան կողմէ

20 ցունիս, կիրակի օր, մէօտոնի անտառը, պաղ ապրիւրին մօտ։

Կր խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Ֆ. կ. Խաչի Իսի լէ Մուլինոյի Մասնաճիւղին կողմէ ի նպաստ իր գպրոցին

13 ցունիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին,

Սեվրի Պէշիկթաշլեան թատերասրահին մէջ,

26 Rue Troyon, Sèvres. *մէթրօ* Pont de Sèvres.

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ **ՂԱՐԱԳԱՇՂԱՊ ՄԵԼԻՔԵԱՆԸ**

Մասնակցութեամբ Ալֆորվիլի դերասանական խումբին եւ ղեկավարութեամբ դերասան ՈՒԶՈՒՆԵԱՆի։

Մուտք՝ 10, 7 եւ 5 ֆր., փոքրիկներու 2 ֆր.։

ՓՈՐԻԶԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Միութեան տարեկան Յերեկոյթ—Պարահանդէսը տեղի պիտի ունենայ

27 Ցունիսին, իր կեդրոնատեղին, **8 Rue Bossuet, Paris (10)**

Նկատի ունենալ այդ թուականը։

ԴԱՇՆԱԿԱՒԱՐՈՒՀԻ ԱՆԺԷԼ ՆԻՋՈՒՄԵԱՆի (9տարեկան)

Նուագահանդէսը տեղի կ'ունենայ 12 Յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 21ին, **Maison Caveau, 45 Rue La Boëtie, Paris (8)**

Մասնակցութեամբ դաշնակահարուհի ՕՐ. ԳՈՀԱՐԻԿ ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆի

Փոքրիկն Անժէլ պիտի նուագէ կատորներ՝ ՊԱԽԷՆ, ՊԷԹՀՈՎԷՆԻ, ՄՈՑԱՐԹԻ, ՇՈՒՄԻԷՆԻ, ՇՈՐԻՆԻ, ՋԱՔՈՎՍՔԻԻ, ԲԱՐՈՒՒԹԱՐԵԱՆԻ, ԱԼՊԷՆԻՋԻՆ. ԿՈՄԻՏԱՍ ՂԱՐԴԱՊԵՏ եւ իր յօրինած երեք պարերգները։

Մուտք՝ 15 եւ 10 Ֆր.։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Մարսէյլի Սալնոյաճորի Հայր. Միութեան կողմէ

13 ցունիս, կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն, սկսած ընտրելի պարտէզը։

Կը խօսի ՏԷՐ ԵՂԻՇԷ ՔԱՀԱՆԱՑ

Նիւթ՝ Սալնոյեաններ։

Կր ներկայացուի՝ ՄԱՇԴԻ ԻՊԱՏ

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ,

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Մարսէյլի Քէօթահիոյ Հայրենակցական երկս. Միութեան կողմէ

13 ցունիս, կիրակի առաւաւտէն մինչեւ երեկոյ, Իգնօեան եղբարց ագարակին մէջ, Traverse Roi de Pique, Trais Lucs։

Պարերը կը սկսին ժամը 3էն սկսեալ։ Ընտիր ճաշ։ Անակնկալներ։

Գօնգուռ մը Պուլ։ Ճոխ պիւֆէ դիւրամատչելի գիներով։

Դախտերու ժամանակցութեան համար 3 ֆր.։

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— Առնել 7 Թիւ հանրակառքը եւ իջնել վերջնաթ կայարանը։

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

146 Rue Lafayette (Gare du Nord)

Թէլէֆոն **Nord 84-04** (անփոփոխ)

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—7, կիրակի եւ տօն օրեր ժամադրութեամբ

"ՇԻՐԱԿ,,

Արեւելքի միակ իսկական օղին է անզուգական։ Անմրցելի։ Անխարդախ առաջնակարգ գօրացուցիչ ախորժարեր պատրաստուած գուտ չամիչի ջիւռով՝ հայ աւանդական սեղանին զարդը

Agence de Voyage et de Tourisme

Paris	OCEANIA	Marseille
4 Rue de Castellane		54 Rue de la République
Tel. Anjou 22-24, 22-25		Tel. Colbert 09-12

Ճամաքային եւ ծովային ճամբորդութեան համար առաջնակներ, ամէն տեղի համար, նպաստաւոր պայմաններով։ Գաղթականական գրասենեակ, վաւերացուած կառավարութենէն։ Կը կատարենք օրինական ձեւակերպութիւնները հարաւային եւ կեդրոնական Ամերիկայի ճամբորդներու համար։

ԵՐԵՔ ՄԵՆԵՐԳ դաշնակի ընկերակցութեամբ

1.— ՄԻՄԱՌՆԻԿ 2.— ԳԱՐՈՒՆ 3.— ՄՐՄՈՒՆՋՆԵՐ

Երաժշտութիւն՝ Ս. Գ. ՄԵՍՈՒՐՈՆՑի (Մելքոնեան)

Գին՝ (փոսի ճախքով) 15 ֆր. 50

Ստանալու համար դիմել՝ A. K. Mélkonian, Restaurant Burdigala 96 rue du Pas St. Georges, Bordeaux (Gironde), եւ Librairie H. Samuel 51 rue Mr. le Prince, Paris.

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17 Rue Damrémont PARIS (18)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՁԱԳ

HARATCH

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ՒՐԲԱԹ 11 ՅՈՒՆԻՍ VENDREDI 11 JUIN 1937

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՃԱՄՍԵԱՑ	ԵՒԱՄՍԵԱՑ	
Թրքահայ եւ գաղութներ	140 ֆրանգ	70 ֆրանգ	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանգ	—
Ամերիկա եւ ասրէճ երկիրներ	200 »	100 ֆրանգ	—

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3444

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՆՁԱՓԻ ԹՆՃՈՒԿԸ

—o—

Ծանրակչիռ լուրեր կը հասնին դարձեալ Սուրիայէն:

Արդէն քանի մը չաբաթէ ի վեր Պէյրութի եւ Հալէպի թերթերը մանրամասնութիւններ կուտային այն հոգեկան ծանր կացութեան մասին, որուն ենթարկուած էին տեղացի ժողովուրդները՝ Սանճաքի խնդրին Ժընեւի մէջ քննուած օրերուն:

Հիմա այլեւս մթնոլորտը բոլորովին էլեկտրականացեր է եւ ջղագրգռուած մարդիկ խօսքէն գործի անցեր են: Իսքէնտրունի եւ Անթիոքի մէջ Ազարներն ու Թուրքերը ընդհարեր են, երկուս-տեք քանի մը տասնեակ վիրաւորներ կան:

Յաղագութիւնը վերահաստատելու համար, հոգատար պետութիւնը ստիպուեր է պաշարման վիճակ յայտարարել եւ զինուորներ միջամտած են՝ ընդհարումներուն վերջ տալու համար:

Կը տեսնուի ուրեմն որ Ժընեւի արխոպագոսը փոխանակ լուծելու Սանճաքի խնդիրը, զայն վերածեց թնճուկի մը: Բարեմիտներ կը յուսային թէ Իսքէնտէրուն-Անթիոքի հարցը Ազգերու Դաշնակցութեան առջեւ հանելով, ամէն ինչ կը կարգադրուի: Մինչդեռ հակառակը պատահեցաւ: Թուրքերը յաղթանա՛կ պոռացին: Իսկ Սուրիացիները՝ որոնց համար կենսական է Իսքէնտէրունի նաւահանգիստն ու ներքնամասը, իրար անցան եւ Սանճաքէն մինչեւ Հալէպ, անկէ մինչեւ Համա, Հոմս եւ Դամասկոս բոլոր փակեցին խանութներն ու գործատները իբր բողոքի նշան: Տեսակ մը ընդհանուր գործադուլ: Վերջին տեղեկութեանց համաձայն ցոյցերը դադրած են եւ անդորրութիւնը վերահաստատուած:

Կը տեսնուի, ուրեմն, որ Սուրիացիները դժգոհ են՝ հակառակ Ժընեւի պոլիտիկոններու խմբագրած զեղծիկ բանաձեւերուն, որոնց համաձայն Սանճաքը ամբողջական մասը կը կազմէ Սուրիական անկախ պետութեան, սուրիական գրօշը պիտի ծածանի Անթիոքի եւ Իսքէնտէրունի մէջ, արաբերէնը պաշտօնական լեզու պիտի ըլլայ թուրքերէնին հետ միասին, Ֆրանսա եւ Թուրքիա պիտի պաշտպանեն Սուրիոյ հոգային ամբողջութիւնը, վճռելի երկու գաւառակները Սուրիոյ պիտի մնան եւայլն:

Այս անմեղ բանաձեւերուն եռաց տեղացիները բան մը կը ըզգան, խաղ մը կը նախատեսեն անշուշտ՝ որ այսպէս իրաւանցումի մատնուած են եւ ազգական ու հրապարակային ցոյցերով կը յայտնեն իրենց դժգոհութիւնը: Ջղագրգռութիւնը իր գագաթնակէտին հասած է, երբ Թրքական անթելի կայանէն հաղորդուած է թէ Թրքական բանակէն երկու զօրարաժիններ ղրկուած են՝ Սուրիոյ սահմանագլուխը:

Սուրիա՝ ցարդ հոգատարութեան ենթակայ երկիր՝ սեփական բանակ չունի ճակատելու համար Թուրք ուժերուն դէմ: Ֆրանսան տանձնած է Սուրիոյ սահմաններուն պաշտպանութիւնը՝ իբրեւ հոգատար պետութիւն. իսկ անցեալ Սեպտեմբեր 9ին Փարիզի մէջ կնքուած ֆրանքեւսուրիական դաշնագրով, զարձեալ Ֆրանսան է որ կը տանձնէ Սուրիոյ հոգային ամբողջութեան պաշտպանութիւնը արտաքին բոլոր յարձակումներու դէմ:

Ներկայ պարագային մէջ ալ, եթէ Թուրքերը փորձեն զինուզօրութեամբ գրաւել իրենց «Ալեքսա – Լօրէն»ը, Ֆրանսայի կը վիճակի անոնց դասը տալու պարտականութիւնը:

Սուրիոյ Ժողովրդարանը մայիս 31ի նիստին մէջ, զրաղելով Սանճաքի հարցով, միաձայնութեամբ տուած է կարգ մը որոշումներ, որոնք բացայայտօրէն կ'արտայայտեն ամբողջ երկրին միահամուռ զգացումները հանդէպ Իսքէնտէրուն-Անթիոքի չբրջանին, որ անբաժան մասը կը կազմէ Սուրիոյ: Ժողովրդարանը որոշած է չընդունիլ այն բոլոր կարգադրութիւնները, որոնք կը բռնադրեն Սուրիոյ միութիւնն ու ամբողջականութիւնը:

Հիմա որ ընդհանուր ներումին հետեւանքով, Սուրիա վերադարձած են ազգայնական յայտնի վարիչներ Տոքթ. Շահպէնտէր, Սուլթան Ալթրաչ, Էմիր Շէքիպ Ջաբալ եւ Իհսան Ճապըի, թունդ հայրենասիրական չունչ մը վարակած է բոլորը: Ներկայ ցոյցերը կազմակերպուած են Ազգային Պլոքին կողմէ, որ ընդդիմադիր է կառավարութեան: Այդ ցոյցերը այնպիսի համազգային բնոյթ ստացած են ամբողջ Սուրիոյ մէջ, որ կառավարութիւնը չի համարձակիր վաւերացնելու Ժընեւի մէջ ընդունուած կարգադրութիւնները Սանճաքին մասին:

Այս հարցը Ժընեւ տարուեցաւ արդէն՝ առանց խորհուրդ հարցնելու բուն շահակից կողմին՝ Սուրիոյ: Թուրքը չոյելու ներկայ ընդհանուր քաղաքականութիւնը անտեսել տուաւ սուրիական նորագոյ պետութիւնը, որ առանց Սանճաքին՝ դժուար թէ կարենայ ընել:

Փարիզի մէջ կնքուած ֆրանքեւսուրիական դաշնագրով ամէն ինչ կարգադրուած էր, մէկն ըլլալով Սանճաքի հարցը եւ Սուրիոյ խորհրդարանը մեծ խանդավառութեամբ վաւերացուցած էր այդ դաշնագիրը, որ երեք տարիէն բոլորովին անկախ կը դարձնէր Սուրիան:

Ֆրանսական խորհրդարանը ուշացուց անոր վաւերացումը եւ թնճուկը առկէ ծնաւ:

Նոյնը պատահած էր Սէվրի դաշնագրին համար, զոր ուշցան վաւերացնել մե՛ծ դաշնակիցները, պատճառ դառնալով նահատակ ժողովուրդի մը կրկին մարտիրոսացման:

Սուրիական դասը արդար է. վստահ ենք թէ անկիւ պիտի յաղթանակէ ի վերջոյ, իր առաջին քայլերուն մէջ ոգեւորելով նորագոյ պետութիւնը:

Հ. Ս.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՄԱՐԱՋԱԽՏ ԹՈՒԽԱՉԵՒՍՔԻ ՓԱԽԻԻ (?)

—o—

Բազմաթիւ ռուս զինուորական հրամանատարներ պաշտօնազրկ

« Տէյլի Մէյլ»ի թղթակիցը կը հեռագրէ Վարշաւայէն թէ մարաջախտ Թուխաչեւսքի անհետացած է:

Թուխաչեւսքի, որ ազգային պաշտպանութեան փոխ-գործավար էր, վերջերս չնորհազրկուելով զրկուեցաւ Վոլկայի չրջանը, իբրեւ զինուորական կառավարիչ: Երկու չաբաթ չանցած՝ լուր կը հասնի թէ մարաջախտը փախած է: Ազգ. Պաշտպանութեան գործավարութիւնը, փախուստին մասին առանց որեւէ ակնարկ ընելու, կը հաղորդէ թէ մարաջախտ Թուխաչեւսքի պաշտօնանկ եղած է: Թուխաչեւսքիի տեղ, Վոլկայի չրջանի զինուորական կառավարիչ եւ զինուորական Սովետի անդամ նշանակուեցաւ Զօր. Եֆրէմով:

Թուխաչեւսքիի փախուստի զրոյցը որոշ մտահոգութիւն է ստեղծած Մոսկուայի մէջ, որովհետեւ կ'լսուի թէ մարաջախտը զինուորական դաւադրութեան մը հիմերը դնելէ վերջ անհետացած է: Ահա թէ ինչո՛ւ Կրեմլի պալատը տագնապով որոշումներ կուտայ եւ իրարու հետեւ պաշտօնանկ կ'ընէ բանակին հրամանատարները: Այն համոզումը կը տիրէ թէ Սովետներու կառավարութիւնը գաղափարական իր մեծագոյն տագնապը կ'ապրի ներկայիս: Հակառակ դրաքննութեան եւ Զեկայի սարսափին, զրոյց կը չրջի թէ զինուորական դաւադրութիւն մը սարքուած է Մոսկուայի մէջ: Թուխաչեւսքի, Վոլկայի չրջանի զինուորական կառավարիչ նշանակուելէն վերջն անդամ, երկար տաճն չհեռացաւ մայրաքաղաքէն, եւ ահա յանկարծ կորսուած է հետքը,—ոմանք կը պնդեն թէ մարաջախտը Մոսկուայի մէջ դաղտնի տեսակցած է բարձրաստիճան սպաներու հետ եւ իր ծրագրին մասին կարմիր բանակին հրամանատարներուն համաձայնութիւնը առնելէ վերջ անհետացած է:

Զինուորական դաւադրութեան այդ սարսափին տակ է որ Կրեմլ իրարու հետեւ պաշտօնանկ ըրաւ բազմաթիւ հրամանատարներ:

Այսպէս պաշտօնանկ եղաւ Զօր. Եաքիր, Լէնինկրատի զինուորական կառավարիչը, որուն տեղը անցաւ Զօր. Դիբենկօ:

Այս զօրավարը տակէ առաջ կառավարիչն էր Քիեւի չրջանին, ուրկէ փոխադրուեցաւ Լէնինկրատ՝ կասկածի մը վրայ:

Պաշտօնանկ եղաւ նոյնպէս Սպիտակ Ռուսիոյ զինուորական կառավարիչը, Զօր. Ուբորեւիչ:

Մոսկուայի չրջանի զինուորական կառավարիչ եւ զինուորական Սովետի անդամ նշանակուեցաւ հեծելազօրաց բանակի քննիչ Պուտիչնին:

Պաշտօնանկ եղաւ Անդրկովկասեան չրջանի զինուորական կառավարիչ Զօր. Լեվանդովսքի:

Զօր. Բլյով, որ նախապէս հրամանատարն էր Մոսկուայի պահակազօրքին, հրամանատար նշանակուեցաւ Սպիտակ Ռուսիոյ պահակազօրաց:

Դեպի զինուորական դիկտատուրա

Հավաս հեռագրական գործակալութեան քաղած տեղեկութիւններուն համաձայն, Ստալին կը խորհի քաղաքական դիկտատուրայի փոխարէն հաստատել զինուորական դիկտատուրա: Կը նշանակէ թէ բանակը եւս վարակուած է ընդդիմադրութեամբ, ու Կրեմլ ներկայիս իր ամբողջ ուշադրութիւնը դարձուցած է բանակին ներս անցած - դարձածին: Այժմ սկսած է նոյն խիստ «մաքրադործումը» բանակին մէջ, ինչպէս երէկ վարչական մեքենային մէջ:

Զրոյց կը չրջի թէ ձերբակալուած են Զօր. Այտէման, վարիչ քիմիական պատերազմի կազմակերպութեան, Զօր. Կորկ, հրամանատար Մոսկուայի պահակազօրքին, Զօր. Վուայլ, պետ Մոսկուայի ոստիկանութեան: Ձերբակալուած են նոյնպէս մէկ քանի անդամներ Կ'Կ.Բ.Ե.Ն:

Ձերբակալուած է Բալիցկի, Ուկրայնայի Կ.Կ.Բ.Ե.Ն.-ի պետը, որ այդ պաշտօնը կը վարէր 12 տարիէ ի վեր եւ մտերիմ բարեկամն էր Եակոտայի: Ամբաստանուած է թէ Սթալինի դէմ դաւադրած է:

Ձերբակալուած են նաեւ ուկրէն կոմունիստ կուսակցութեան կարեւոր անդամներէն 52 հոգի:

Առանց ձերբակալութիւնը եթէ պաշտօնապէս չի հաստատուիր, խորհրդային մամուլը կը հրապարակէ ցանկ մը, որ կը թուէ Արեւելեան Ռուսիոյ մէջ ձերբակալուած տասնեակ մը բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, որոնք ամբաստանուած են իբրեւ հակայեղափոխական եւ լրտես՝ ի հաշիւ օտար պետութեանց:

ՍՊԱՆԻՈՅ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՈՒԻՆԵՐԸ

Պիլպաօ դարձեալ ռմբակոծուած

—•—

60 օդանաւեր երեքշաբթի թռիչք մը կատարելով Պիլպաոյի վրայ, ռմբակոծեցին քաղաքը: Ռմբակոծութենէն մասնաւորաբար վնասուեցաւ Ջուրի չեհմարանը: Ազգայնականները ռմբակոծեցին նաեւ Պիլպաոյի պաշտպանութեան արտաքին դիծերը, որոնք կը կոչուին «երկաթէ զօտի»: Այսպէս Լեմոնայի եւ Կալտաքանոյի վրայ անընդհատ ռումբ տեղացին:

Հանրապետական կառավարութեան ազգ. պաշտպանութեան նախարարին յայտարարութիւններուն համաձայն, հանրապետական բանակը կը պատրաստուի ընդհ. յարձակողականի մը: Նախարարը կ'ընդունի, որ թուապէս քիչ են հանրապետական ուժերը, բայց լաւ կազմակերպուած: Մեծ թափով յառաջ կը տարուի բանակին կազմակերպութիւնը, չուտով կէս միլիոնի պիտի հասցուի զինուորներուն թիւը: Մեծ քանակութեամբ ռազմամթերք ճարուած է: Մասնաւոր դպրոցներ կազմուած են՝ պատրաստելու համար օդանաւորդներ, հրետաձիգներ, հեռագրողներ, եւն.:

Մօտ օրէն յարձակում մը պիտի սկսի օգնելու համար Պիլպաոյի եւ «օդ տալու համար» Մատրիտի:

ՕՏԱՐՆԵՐՈՒ ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՕՐԷՆՔԻՆ ՄԱՍԻՆ

Զօրեքշաբթի թիւով հրատարակած էինք Ֆրանսայի պատերազմական նախարարութեան ընդարձակ զեկոյցը օտար զինուորներու երիտասարդներու պարտաւորութեանց մասին: Այդ զեկոյցին մէջ կարեւոր վրիպակ մը սպրդած է:

Զեկոյցին մէջ կ'ըսուի — Որոշուած է գործօն ծառայութեան համար դրօշի տակ Զհանչել (վրիպակով մը՝ գրուած է Կանչել, ինչ որ սխալ է) այն երիտասարդները, որոնք ծնած են 1915 Յունուար 1էն առաջ: Բայց եթէ ասոնց մէջ կան այնպիսիները, որ կ'ուզեն հպատակութիւն ստանալ եւ իրենց զինուորական պարտականութիւնը կատարել, զօրակոչի պիտի ենթարկուին այն շրջանին, որ պարտաւորիչ է իրենց դասու Ֆրանսացիներուն համար եւ նոյնիսկ տեւողութեամբ:

Ամբողջական զեկոյցը կարդալ ՅԱՌԱՋ, 9 Յունիս:

Պէտք է ետ կանչել կամաւորները

Պելժ խորհրդարանին մէջ, երեքշաբթի, ընկերվարական երեսփոխան մը հարցապնդում ուղղեց կառավարութեան՝ Սպանիոյ դէպքերուն մասին: Ցանուն կառավարութեան, Սփաակ պատասխանեց.

— Կ'ուզեն որ վերջ դնենք ոչ-միջամտութեան հսկողութեան: Ընդհակառակն, մեր կարծիքն այն է թէ պէտք է զօրացնել հսկողութիւնը, ոչ միայն վերջ դնելու համար օտար կամաւորներու առաքումին, այլեւ աշխատելու համար որ եւս կանչուին անոնք: Մեր փափաքն է որ օտար կամաւորները հեռանան Սպանիայէն, քանզի որ Սպանիացիները իրենք իրենց մէջ կարգադրեն իրենց վէճերը: Կարեւորը արդիլելն է ընդհ. պատերազմը: Եւ կանխարգիլելու համար այդ մեծ աղէտը, պէտք է պարտիլ անձնական համակրանքէ: Պէտք չէ թոյլ տալ որ Պելժիան անդամ մը եւս հետեւի պատերազմի մէջ:

Անգլիա վերջերս Իտալիոյ, Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ կ'առաջարկէր քննութիւն կատարել Սպանիոյ մէջ կատարուած վայրագութեանց մասին: Երկու կառավարութիւններ պատասխանեցին թէ անկարելի է այդ: Պելժիոյ միակ անելիքն է ուժ տալ իր մարդկային ճեռնարկներուն, ի նպաստ Սպանիոյ քաղաքացիական պատերազմին զոհերուն: Կը թուի թէ աշխարհ անտարբեր է այդ տառապանքներուն: Թերեւս անոր համար որ կը վախնայ բարդութիւններէ: Բայց այդ վախը չի կրնար անդամալուծել մեզ որ հրաժարինք ամօթալի դիժբախտ եւ վիրաւոր Սպանիոյ ցաւերը:

Սթալինի մայրը մեռաւ

« Զարեա Վոստոկա » թերթը կը հաղորդէ թէ Սթալինի մայրը, Տիկին Եկատերինա Գէորգիեւնա Ճուղաշվիլի, մեռաւ երեքշաբթի:

*** Տիկին Ուլիանովա, Լէնինի քոյրը, ուղեղային արիւնահոսութեան մը հետեւանքով անդամալուծուած է,— Լէնին եւս մեռաւ ուղեղային արիւնահոսութեան հետեւանքով:

Թուրգի ճառը Ժող. Ճակատի մասին

—o—

Զորեքշաբթի երեկոյ, Ֆրանսայի համայնավար կուսակցութիւնը մեծ հաւաքոյթ մը կազմակերպած էր Փարիզի ամէնէն մեծ սրահներէն՝ Միթիւալիթէի մէջ, որ լեցուած էր յոյնախուռն բազմութեամբ: Առաջ անցնելիք տեղ անդամ չկար: Սրահին պատշգամէն կախուած էր վերտառութիւն մը,— Սպանիոյ համար, խաղաղութեան համար, Միջազգային միութիւն:

Բեմը զարդարուած էր եռագոյն եւ կարմիր զրօշներով: Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին համայնավար կուսակցութեան ամէնէն կարկառուն դէմքերը:

Մօրիս Թորէզ, որուն մուտքը ողջունեցին «Ինթերնասիոնալ»ով եւ ծափահարութիւններով, բեմ բարձրանալով՝ բարձրախօսին առջեւ կանգնեցաւ, բարեւեց կուսակցութեան առաջնորդ դէմքերը եւ սկսաւ իր ճառը, որ պատկերացումն էր Ժող. Ճակատի տարեկան գործունէութեան, համայնավարական ակնոցով.— Ֆրանսա ներկայիս այն երկիրն է, որ ճանչցաւ ուրախութիւնը եւ երջանկութիւնը: Դրամատիրական կազմակերպութիւնները թշնամութեամբ եւ նախանձով կը դիտեն Ժող. Ճակատին քաղաքականութեան բարիքները, միաժամանակ կը փորձեն հակայարձակում մը կատարել ընկերային օրէնքներուն դէմ, բանուորներու ազատութեան դէմ, գիւղացիներու եւ մանր առեւտրականներու յատուկ նպաստաւոր ծրագրի մը իրականացումին դէմ:

Ժող. Ճակատի կառավարութիւնը կը չարունակէ իր առաքելութիւնը աշխատաւորներու բարօրութեան ուղղութեամբ: Ներկայիս կը մշակուի յայնաձալ չինութեանց ծրագիր մը, ինչպէս եւ օրինագիծ մը հանգստեան թոշակ սահմանելու համար ծերացած եւ անկարող բանուորներուն:

Անշուշտ այս ամէն ծրագիրներուն յաջողութեան համար անհրաժեշտ են նիւթական աղբիւրներ: Համայնավար կուսակցութիւնը մէկ միջոց միայն գիտէ հայթայթելու համար այդ աղբիւրները,— դանձել հարուստներէն, պէտք է որ հարուստնե՛րը վճարեն, եւ պետութեան հայթայթին անհրաժեշտ դրամը: Ժող. Ճակատի կառավարութիւնը եթէ չյաջողի իր միջոցներով գտնել այդ դրամը, կը մնայ մէկ միջոց,— քննել համայնավար կուսակցութեան տեսակէտը, բացառիկ տուրքերու ենթարկել մեծ դրամագլուխները: Կարելի է քննութեան առնել նաեւ Աշխատանքի Ընդհ. Դաշնակցութեան տեսակէտը, զոր պարզած է Ժուհօ,— ազգայնացնել Ապահովագրութիւնը:

Մօրիս Թորէզ յետոյ ակնարկ մը նետելով քաղաքական կացութեան վրայ, յայտարարեց թէ համայնավար կուսակցութիւնը աշխատած է եւ պիտի աշխատի որ անսասան մնայ օրուան կառավարութիւնը, միաժամանակ նպաստելով Ժող. Ճակատի ազդեցութեան տարածումին:

— Ժող. Ճակատը, ըսաւ Թորէզ, վերանորոգեց ժողովրդավարութիւնը, թարմացուց խորհրդարանը: Եթէ վազը, սակայն, ձախողի օրուան կառավարութիւնը, այդ ձախողութեան պատասխանատուութիւնը չի իյնար Ժող. Ճակատի վրայ:

Ներքին նուաճումներէն զատ, Ժող. Ճակատը պարտաւոր է աշխատիլ նաեւ միջազգային դետնի վրայ: Ֆրանսա, համաձայն Ժող. Ճակատի հանգանակին, պէտք է կանգնի խաղաղութեան դաշին քաղաքական կազմակերպութեան գլուխը:

Ճաճախ մեզ կ'ամբաստանեն, վարկաբեկելու համար համայնավար կուսակցութիւնը, թէ կը փափաքինք միջամտել Սպանիոյ դէպքերուն՝ պատերազմ մը պայթեցնելու յատին միտքով, ո՛չ, մենք կը կուռինք կեղծ-չէզոքութեան դէմ, որ յարձակողն ու զոհը կը դնէ հաւասար ձեի վրայ, Մենք կը բողոքենք պաշարման քաղաքականութեան դէմ, եւ չենք ուզեր որ եղերական սխալի մը զոհ մանուին համար սպանիացի պրոլետարիատը թափէ իր արիւնը:

1937 Մարտ 28ին, Ուրբաթ գիշեր, Տո-
կիոյ Տաւրուսա կոչուած Տիկ. Ֆոսթոր
պատ:

Տարաբախտաբար մենք մեր այցելու-
թիւն պատ:

Մ՚Ա էր արդէն երբ մեր ընկերուհին
Տիկ. Ֆոսթորի հետ կը հասնէր Տաւրուսա
Ջամայի - Օրդու կոչուած վարձատրական
տունը, 1917ին:

Տաւրուսա մեծ ու ընդարձակ տուն մըն
է, որ կը պատկանի Տիկ. Ֆոսթորի ամու-
սնոյն հօրեղբօրը, որ ինքն ալ մահացած
է արդէն: Տունը ունի մեծ սենեակներ,
որոնց մէջ կը գտնուին ամէն տեսակ
կահ-կարասիներ, որոնք ամէնքն ալ ան-
ցեալի յիշատակներ են: Տունը ունի նաեւ
մեծ պարտէզ մը, որուն մէջ կան ծառեր
եւ ծաղկանոցներ:

Տիկ. Ֆոսթոր ամուսնացած է 1901 ին
եւ ունի երկու զաւակներ, որոնք ամուսնա-
ցած են եւ ունին իրենց ընտանիքները:
Մ՚Ա էր արդէն երբ մեր ընկերուհին հա-
սաւ Տաւրուսա:

Տիկ. Ֆոսթոր մեզ ընդունեց շատ ջեր-
մութեամբ եւ սկսաւ մեզի պատմել իր
կեանքին մասին:

Ան ծնած է Ճափոնիա, Տոկիոյ մօտ գտ-
նուող Եոկոհամա քաղաքը, 1877ին: Հայրը
Ճափոնացի էր, իսկ մայրը՝ Անգլուհի:
Ան մանուկ հասակին կորսնցուցած է իր
մայրը, որ մահացած է 1883ին, 6 տարե-
կան հասակին:

Հայրը, որ Ճափոնի մէջ մեծ պատիւ
կը վայելէր, ուզեց որ իր աղջիկը ստանայ
լաւագոյն դաստիարակութիւն մը եւ ան-
որ համար զայն ղրկեց Ամերիկա, ուր
Տիկ. Ֆոսթոր սկսաւ յաճախել Ամերիկեան
դպրոցներու:

Ան ուսանած է Ամերիկայի տարբեր
քաղաքներու մէջ, ինչպէս՝ Նիւ Եորք,
Պոսթըն, Ուաշինկթըն, Ֆիլատելֆիա եւ
Սան Ֆրանսիսքօ:

Ան ուսանած է նաեւ Եւրոպայի մէջ,
Գերմանիոյ, Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ մէջ:

Ան ունի նաեւ Տոկտորի վկայական մը,
որ ստացած է Ամերիկայի

ՅԱՐԹՈՒՂ

(ԿԱՐԳ ԱՄԱՆՈՐՅԱ ԿԱՆԱՑ)

— Ա՛խմրդ, դուն ալ գիտցար ինչ որ ես ու չեմ ըսած ձեզի, ու ես ալ գիտցայ ինչ որ դուք ինձմէ կ՚ուզէք: Ձեռք ձգեցէք ձեր մարդուն, ան ալ ձեզ կ՚ուզէ: Ես ալ ձեզ կ՚ուզեմ, ձեզ ալ ձեր մարդը կ՚ուզէ: Ինչո՞ւ ուրիշ մարդ մը կ՚ուզէք

Այսօր, Ժընեւի մէջ մեռաւ սիրելի կինս

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՎԻՆՔԼԷՐ

(ԾՆԱԾ ԳԷՈՐԳԵԱՆ)

Հեռու իր կարօտեալ հայրենիքի լեռներէն, երջանիկ օրերու իմ ջերմ ու վառվռուն ընկերը, վատ օրերու հաջասիրտ իմ նեցուկը, այս մեծ ու ազնիւ սիրտը:

Բարեկամներէս կը խնդրեմ յիշել զինքը եւ աղօթել:

ՀԱՆՑ ՎԻՆՔԼԷՐ եւ զաւակները՝ *ՀԱՅԿՕ ԵՒ ՊՐԻՆՀԻԼՏ*

28 *Մայիս* 1937

Կիւլիան, Աթանեան, Քէնտիրեան, Խարխըդեան, Պօղոսեան, ընտանիքները իրենց խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ կամ զրաւոր ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրելի մօր, քրոջ, եղբօր, կնոջ, զօքանչմօր, հօրաքրոջ, մօրաքրոջ եւ ազգականին՝

ԱՅՐԻ ՏԻԿ. ԻՍԿՈՒՀԻ ԿԻՒԼԵԱՆԻ

մահուան առթիւ որ տեղի ունեցաւ յունիս 6ին, յետ կարճատեւ հիւանդութեան: Թաղման արարողութիւնը կատարուեցաւ, 7 յունիս երկուշաբթի, առաւօտեան ժամը 9.30ին:

Մարսէյլ 8 *Յունիս* 937

ՅԱՒԵՏՈՒԹԻՒՆ

Փարիզի Սալնոյ Զորի հայրենակցական միութիւնը, իր խոր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ այրի տիկին Ն. Պետիկեանի, Տէր եւ Տիկին Անտոն Պետիկեանի եւ իրենց զաւակներուն ու պարագաներուն հայրենակիցը՝ ՊԱՂՏԱՍԱՐ ՊԵՏԻԿԵԱՆԻ եղերական մահուան առթիւ:

×

Արմենակ Յակոբեան եւ իր ընտանիքը իրենց խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնեն իրենց հայրենակից՝ ՊԱՂՏԱՍԱՐ ՊԵՏԻԿԵԱՆԻ եղերական մահուան առթիւ իր կնոջ, եւ իր եղբօր՝ Անտոն Պետիկեանի եւ զաւակներուն:

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ֆ. Կ. Խաչի փարիզի մասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամուհիները *12* յունիս, շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, բարեգործականի ցան մէջ, 8 rue Bossuet փարիզ:

Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Պուլվար Օտտօի (Մարսէյլ) մասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերուհիները 12 յունիս, շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Ազգային վարժարանի մէջ: Խիստ կաքեւոր օրակարգ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հայ Մշակութային Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը *14* յունիս, երկուշաբթի երեկոյ ժամը *8,30*ին, Շահրիկեան սրահին մէջ, 5 բիւ տը լ'Էքլիբս, Մարսէյլ:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆ. Կ. Խաչի Տէսրնի մասնաճիւղս հրապարակաւ շնորհակալութիւն կը յայտնէ Պ. Թ. Հերոյեանի որ իր երկու տարուան պաշտօնավարութեան ընթացքին աշխատած է հայեցի դաստիարակութիւն տալ զպրոց յաճախող պզտիկներուն: Պարտք կը համարինք յայտարարել որ յունիս 1էն սկսեալ զպրոցի ուսուցչութեան պաշտօնին կոչուած է Պ. Նուպար Գալեան: Կը խնդրենք Տէսրնի հայ բոլոր ծնողքներէն որ հեռու չի պահել իրենց զաւակները զպրոցէն: Վառ պահելու համար անոնց մէջ հայ ոգին եւ հայեցի դաստիարակութիւնը:

Նաեւ շնորհակալութիւն կը յայտնենք Պ. Պ. Վահան Հաղվէրտեանի՝ կիւլպէնկի երիմեանի, Մանուկ Համբարձումեանի, Գասպար Աբրահամեանի եւ ամէն անոնց որոնք ձմեռուան եղանակին զպրոցի ջեռմութեան համար նուիրեցին 50ական քիլօ ածուխ:

Դպրոցը ըստ առաջնոյն բաց է ամէն օր եւ բաց պիտի մնայ Ֆրանսական զպրոցներու ընդհ. արձակուրդի միջոցին:

ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Կը ստանձնեմ յարկաբաժիններու եւ սենեակներու ամէն տեսակ նորոգութիւն եւ փոփոխութիւն (թուղթ, ներկ, ելեկտրական գետեղում), կահկարասիներու նորոգութիւն եւլն.: Մատչելի գին: Դիմել՝ **Daniel***, 49* **rue Labat,** *Փարիզ* (18): Հեռ. Montmartre 87-82:

Փարիզ

ՓԱՐԻԶԻ «Հրագդան» խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը *11* յունիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 6 Ավընիւ տ'Իթալիի սրճարանին վերնայարկը: Պարտաւորիչ ներկայութիւն անդամատետրով:

ԻՍԻ Լէ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ ընկերասիամակրական ժողովը *14* յունիս, երկուշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, Գարակէօզեանի սրահը, *45* բիւ տը լա Ցեցիանս: կը խօսի ընկ. Ա. ԴԻՒԼՈՒՆԻԵԱՆ (Շարունակութիւն նախորդ դասախոսութեան):

Գաւառ

Վիէնի կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի բոլոր ընկերները. վաղը, շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, «Թաժակ» Ակումբին մէջ: կարեւոր օրակարգ: Ներկայ կ'ըլլայ ընկ. Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ:

Լիոնի վարչութեան կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 11 յունիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին, Զաքդարեան գրադարանը, *181* Cours Lafayette: Ներկայ կ'ըլլայ ընկ. Ե. ՄԻՍԱՔԵԱՆ:

ՄԱՅԻՍ 28Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ.--

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՎԻԷՆԻ Հ. Յ. Դ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

13 *Յունիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,*

ՄԷՐԱԼԸ ԿԱԹՈԼԻԿ սրահին մէջ:

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **ՔԱՀԱՐԸ ՄԻՍԱՔԵԱՆ**

Գեղարուեստական լիամասուած քաժին:

18 փոքրիկներու կոմպէ ժապաւէն հիւսելու պարբ:

Խաղեր, մեներգ, արտասանութիւն եւլն.:

Ցախքերու համար մուտք՝ *1* Ֆր.:

— • —

ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ.—12 Յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին՝ Հ. Յ. Դ. Տան մէջ

ԿԸ ԽՕՍԻ **ԸՆԿ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ**

Գեղարուեստական ճոխ բաժին:

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ.-

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Սէն Լուի Ակնունի հիմնակամիտէի, մասնակցութեամբ Սէն Մարկրիթի Համազասյ խումբի եւ հովանաւորութեամբ Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէի,

13 *Յունիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,*

ընկ Լ. Եօհաննէզբայրեանի օդասուն ագարակին մէջ:

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին վ. ԽՈՐԷՆԻ թատերախումբը, Պատ. Միութիւնը եւ Կ. Խաչի սանուհիները:

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ **ՄԱՀԴԻ ԽՐԱԳ**

Խաղի ընթացքին կը նուագէ Չուխախահար Պ. ՍԻՄՈՆ:

Հանդիսավայրը բաց է առաւօտէն սկսեալ: փափաքողները կրնան ճաշերնին միասին ընել:

Ցախքերու մասնակցութեան համար մուտք *3* Ֆր. փոքրիկներու *1* Ֆր.:

ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՅԻՍ 28Ի ԱՌԹԻԻ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Շավիլի Արդութեան խումբին կողմէ

12 Յունիս, շաբաթ երեկոյ, ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ,

Շավիլ, rue Carnot-ի սրահին մէջ,

(rue Carnot-ի եւ rue Coteau-ի անկիւնը):

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **ՏՔԹ. ՔԻՒԹԻԿԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **Ե. ՃՈՆԿԼՕՋԵԱՆ**

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին ընկերներ Զ. ՂԱՐԻՊԵԱՆ, Ս. ՄԻՍԱՔԵԱՆ, Հ. ԵԱՓՈՒՃԵԱՆ եւ ԱՐԻՒ, ՕՐ. ԱՎՃԵԱՆ եւ տեղական ուժեր: կէս գիշերէն յետոյ պարեր: Դիւրամատչելի պիւֆէ:

Մուտք *4* Ֆր.:

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— Առնել 1 Թիւ օթօպիւսը եւ իջնել Puits sans vin, սէն Լազարէն շոգեկառք. իջնել շավիլ:

ԿԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՅԻՍ 28Ի ԱՌԹԻԻ

Նախաձեռնութեամբ Առնուվիլի Հ. Յ. Դ. վարդան ենթակոմիտէի

13 Յունիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն մինչեւ 7.30

Սալ կալվանի սրահին մէջ:

Կը նախագահէ ընկ. ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

Կը խօսի՝ ընկ. Ա. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

Արտասանութիւն, երգ եւլն.: Հայկական եւ եւրոպական պարեր,

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. ընկեր կարօ ենթակոմիտէի եւ հովանաւորութեամբ Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէի :

13 *Յունիս*, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին:

Պ. ՆԱՃԱՐԵԱՆի ագարակը, ԴԱՄԲԱՆԵԼ ՌՕԶԼՐԻ, ԼՐ ՓԷՆ ՏԸ ՊԱՍՏԻԹ, ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆ:

ՇԱՆԹ թատերախումբը կը ներկայացնէ դեկավարութեամբ ընկ. Կ. ՄՈՒԹԱՖԵԱՆի՝

ՊԱՂՏԱՍԱՐ ԵՂԲԱՐԸ

Հաղորդ. միջ.— Փլաս տ'Իթալէն առնել 26 Թիւ հանրակառքը եւ իջնել Օքթրուա, սէնթ Անթուանէն մէկ կայարան վեր :

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

«Համազգայինի փարիզի վարչութեան կողմէ

11 Յունիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին,

Café Voltaire-ի սրահին մէջ, 1 Place de l'Odéon, *մէթրօ Օտէոն:*

կը նախագահէ ՏՕՔԹ. Վ. ԹՈՐԴՈՄԵԱՆ

կը խօսի՝ ՓՐՕՖ. ԱՂԱՋԱՆԵԱՆ

Նիւթ ունենալով «Լեզուն որպէս ազգային նկարագրի ազդակ»:

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցի Պ. Ե. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ (արտաս.)

Մուտք *2* Ֆր.:

ԱՄԷՆ ՕՏԱՐԱԿԱՆԻ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ

Մամուլի տակ է եւ քանի մը օրէն լոյս կը տեսնէ Guide *մը, յատկապէս պատրաստուած Փարիզ բնակող օտարականներու համար:*

GUIDE DES ETRANGERS

Որ կը պարունակէ Փարիզի օտար բոլոր հաստատութիւններու, հիմնարկութիւններու, կազմակերպութիւններու, հիւպատոսարաններու, օֆիսներու, նաւային, ճամբորդական եւ հեռագրական գործակալութիւններու, ճաշարաններու, ակումբներու, եկեղեցիներու, զբաղարաններու, դրամատուններու, առեւտրական զբաոենեակներու, թերթերու, երդուեալ թարգմաններու, միջազգային կազմակերպութիւններու, դանազան միութիւններու եւ կազմակերպութիւններու հասցէներ, դասաւորուած երկիրներու եւ նիւթերու կարգով:

Guide*ը կը պարունակէ նաեւ Փարիզի ֆրանսական բոլոր պաշտօնատուներու եւ բազմաթիւ օգտակար հասցէներ :*

Guide*ը ունի յատուկ բաժին մը՝ յատկացուած օտար զբօսաշրջիկներու, որոնք հոն պիտի գտնեն զիրենք հետաքրքրող անհրաժեշտ հասցէները :*

ԳԻՆ՝ 6 ՖՐԱՆԿ

Մինչեւ Յունիս 20 եղած ապսպրանքներու առաքման ծախքը մեր վրայ: Ղրկել 6 ֆրանքի համակադրով, հետեւեալ հասցէին.— «Guide des Etrangers», 13, Rue de la Colonie, Paris (13), Tél. Gobelins 11-40:

ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐՈՒՀԻ ԱՆԺԱԼ ՆԻՋԱՄԵԱՆԻ *(9տարեկան)*

Նուագահանդէսը տեղի կ'ունենայ 12 Յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 21ին, **Maison Caveau, 45 Rue La Boëtie, Paris (8)**

Մասնակցութեամբ դաշնակահարուհի ՕՐ ԳՈՒՆԱՐԻԿ ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆի

Փոքրիկն Անժէլ պիտի նուագէ կտորներ՝ ՊԱԽԷՆ, ՊԷԹՀՈՎԷՆ, ՄՈՑԱՐԹ, ՇՈՒՄԻՒՆ, ՇՈՒԲԷՐԹ, ՋԱՅՌՈՎՍԿԻ, ԲԱՐԽՈՒԹԱՐԵԱՆ, ԱԼՊԵՆԻՋԷ, ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ եւ իր յօրինած երեք պարերգները:

Մուտք՝ 15 եւ 10 Ֆր.,

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Մարսէյլի Քէօթահիոյ Հայրենակցական երկս. Միութեան կողմէ

13 Յունիս, կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, իգնօեան եւրարց ագարակին մէջ, Traverse Roi de Pique, Trais Lucs:

Պարերը կը սկսին ժամը 3էն սկսեալ: Ընտիր ճաշ: Անակնկալներ: Գոնքուռ տը Պուլ: Ճոխ պիւֆէ դիւրամատչելի գիներով:

Ցախքերու մասնակցութեան համար 3 Ֆր.:

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— Առնել 7 Թիւ հանրակառքը եւ իջնել վերջնաթեր կայարանը:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Մարսէյլի Սալնոյձորի Հայր. Միութեան կողմէ

13 Յունիս, կիրակի առաւօտէն մինչեւ իրիկուն, սէնթ Անարէյի պարտէզը:

կը խօսի ՏԷՐ ԵՂԻՇԷ ՔԱՀԱՆԱԶ

Նիւթ՝ Սալնոյձորի հեթոմները:

կը ներկայացնէ՝ ՄԱՇԴԻ ԻՊԱՏ

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ.

Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԻ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԻ

44 Rue Dunkerque (ՄԷՔՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:

Ապառնիները ժամագրութեամբ:

Champs Elysées-ի ՄՕՏ

ՀԱՅ ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԸ

ՏՆՕՐԷՆ՝ ՀԱՆՐԱՊԱՆՕՔ

Մ. ՀԱՅԿ

Restaurant LE LORD

Paris

9 rue Lord Byron

à l'angle de la rue Balzac

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

ՄԱՔՈՒՈ, ԹԱՐՄ, ՀԱՄՈՎ, ՄԱՏՋԵԼԻ ԳԻՆ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՄԷՐԵԱՆ

Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*

29 rue Mathis, Métro Crimée

Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50/71

Կը ծախենք՝ գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւլն.: Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ գոհարեղէններու: կը գնենք՝ բլաթին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով:

Մի մոռնաք որ վստահելի ձեռքէ գնուած ոսկեղէն ու գոհարեղէնները անփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը:

Գաւառներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն:

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխօսլավաք բրգեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, թրիքոթաժի, գուլպաներու եւլն.ի համար:

Ամենալաւ ապրանքներ բացառաբար զեղչուած գիներով:

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *դիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.*

փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-78

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՇԷՆ ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Փարիզի Հարաւ. Շքջանի «Յառաջդիմասիրաց» Միութեան կողմէ, ի նպաստ իր վարժարանին

Յունիս 13ի կիրակին, առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ կէսգիշեր,

Բոալէնան, **Grand Arbre, Maison Fiquet***ի մէջ.*

(Ուաձրեւի պարագային ընդարձակ սրահ)

կը ներկայացուի աշակերտութեան կողմէ

(Երկրորդ անգամ բլլալով, բազմաթիւ խնդրանքներու իբր գոհացում

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆԻ «*ՀԻՒՆԴՏԵՍ*»

կատակերգութիւնը մէկ գործողութեամբ:

Ներկայացումը կը սկսի կէսօրէ վերջ ժամը 6իշդ 2ին:

ՄՄԲԵՐԳ ԵՒ ՄԵՆԵՐԳ,

ԵՔՐԱՏ ՆՈՒԱԳԱՀՈՒՄԲ ղեկավարութեամբ Պ. Տ. ՕՀԱՍԵԱՆի

ՃՈՒԽ ԵՒ ԱԺԱՆ ՊԻԻՖԷ

Գին 3 ֆրանք:

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— փորթ տ'Օրլէանէն առնել *128* օթօպիւսը եւ իջնել Թէրմինիւս:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ

Ֆ. Կ. Խաչի Իսի լէ Մուլինոյի Մասնաճիւղին կողմէ

ի նպաստ իր զպրոցին

13 *Յունիս*, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը *2,30*ին,

Սեվրի Պէշիկթաշլեան թատերասրահին մէջ,

26 Rue Troyon, Sèvres, *մէթրօ* Pont de Sèvres.

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ **ՂԱՐԱՊԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԻՐԸ**

Մասնակցութեամբ Ալֆորվիլի դերասանական խումբին եւ դեկավարութեամբ դերասան ՈՒԶՈՒՆԵԱՆի:

Մուտք՝ 10, 7 եւ 5 Ֆր., փոքրիկներու 2 Ֆր.:

Թատերական ներկայացում

Ֆ. Կ. Խաչի Վալանսի Մասնաճիւղին կողմէ

12 Յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, հայկական սրահին մէջ,

13 rue Boucherie (Ֆիւանդանոցին կից):

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ ՈՐԴԵՍՊԱՆ ՄԱՅՐԸ

Մուտք՝ 4 եւ 3 Ֆր.:

Թատերական ներկայացում Պօտոնի մէջ

ՊՕՄՈՆԻ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԱԿՈՒՄԲԻ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

12 Յունիս, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 9ին, Վարանդեան Ակումբը

Ղեկավարութեամբ դերասան Ց. ՂԱԶԱՐԵԱՆի

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻՆ **ՄԱՀԴԻ ԽՐԱԳ** (ՕՓԵՐԷԹ 3 ԱՐԱՐ)

ԵՒ **ՏԻԿԻՆ ԵՄ, ՏԻԿԻՆ** (ԶԱՒԵՇՏ)

Մուտք 4 ֆրանք, փոքրիկներու 1 ֆրանք

Կ'ՈՒԶՈՒԻ *լաւ գործաւորուհիներ գոնֆէքսիոն ռոպ կարող:*

Դիմել՝ Պ. Անանիկեանի, 3 Rue Nicolas Roret, Paris (13)*:*

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄՍԵԱՑ	ԵՌԱՄՍԵԱՑ	
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
12
ՅՈՒՆԻՍ
SAMEDI
12 JUIN
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3445

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՄԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՋԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ԼՈՒԱԲԱՆՈՒԱԾ

Ֆրանսայի Ազգային Պաշտպանութեան նախարարութեան գլխաւորութեամբ, որ հրատարակուեցաւ «Յառաջ»ի 9 յունիսի թիւին մէջ, վերջապէ՛ս յստակ կերպով կը լուսաբանէ «հայրենազուրկ» օտարականներու զինուորագրութեան խնդիրը, որուն չուրջ մ՛ինչպէս ամսոյկ բարձրացաւ վերջին վեց ամսուան ընթացքին՝ մամուլի էջերէն եւ սրահներու բեմերէն :

Յարգ կը պակսէին տուեալ տեղեկութիւններ: Բան մը իսկ ազդարարէն կարելի չէր ըլլար որոշ բան խմանալ: Ու դեռ տասը օր առաջ «զինուորագրու »ներուն ղրկուած հրաւէրը տարբեր բան կ՛ըսէր: կը նշանակէ թէ պատկան իշխանութիւններն ալ որոշ բան չէին գիտեր եւ Ազգային Պաշտպանութեան նախարարութիւնը նոր է որ յանգած է վերջնական եզրակացութեանց :

Զեկոյցը կուգայ փարատել բոլոր թիւրիմացութիւնները: Վերլուծելով զայն, կ՛ունենանք հետեւեալ պատկերը .

1.— Համաձայն 1928 մարտ 31ի օրէնքին 3րդ յօդուածին, որ ցարդ չէր գործադրուած, զինուոր պիտի առնուին այն օտարականները, որոնք չեն կրնար ապացուցանել թէ հպատակ են ո եւ է ճանչցուած կառավարութեան մը: « Նանսէնեան » Հայերը այս դասակարգին կը պատկանին :

2.— Ֆրանսական կառավարութիւնը երբեւիցէ չի նկատեր որ այս կարգի օտարականները վերջնականապէս կը դիժեն իրենց սկզբնական հպատակութիւնը: Ընդհակառակն հնարաւորութիւն պիտի տրուի անոնց յառաջիկային վերստանալու իրենց նախկին հպատակութիւնը: Այսինքն եթէ վաղը վերահաստատուի Հայաստանի Հանրապետութիւնը, անոնք պիտի կրնան Հայաստանի քաղաքացի դառնալ:

3.— Ֆրանսական կառավարութիւնը չի կրնար Ֆրանսական քաղաքացիութիւնը չնորհ մըն է եւ միայն ազատ կամքով կարելի է ստանալ: Այսպէսով բոլորովին ջուրը կ՛իյնայ «հաւաքական հպատակութեան» առասպելը, որուն չուրջ այնքան աղմուկ բարձրացուցին ժան ապզասիրութեան ասպետները :

4.— Ֆրանսական հպատակութեան դիւրութիւնները պիտի տրուին անոնց որոնք զինուորութիւն կ՛ընեն: Քաղաքացիութեան չնորհը պիտի տրուի միայն զինուորական ծառայութիւնը լրացնելէ վերջ :

5.— Անհայրենիք օտարականներէն զինուորական ծառայութեան զոհողութիւնը կը պահանջուի իրրեւ արդար եւ պատուաւոր փոխադարձութիւն մը այն առաւելութիւններուն՝ զորս անոնք կը վայելեն Ֆրանսայի մէջ (բժշկական ձրի խնամք, գործազրկութեան նպաստ, ձրի դպրոց, բնակութեան եւ աշխատանքի իրաւունք եւայլն): Եթէ ուրիշ օտարականներ նման առաւելութիւններ կը վայելեն, Ֆրանսա մտանաւոր պայմանագրութիւններ կընքած է անոնց պատկանած պետութեանց հետ, որոնց հետ կը հաշուակցի այդ առթիւ իր ըրած ծախքերը :

6.— Զինուորական ծառայութեան չպիտի ենթարկուին այն անհայրենիք օտարականները, որոնք մնայուն բնակութիւն չեն ուզեր հաստատել Ֆրանսայի մէջ: Այդպիսիներուն որոշ պայմանաժամ մը պիտի տրուի Ֆրանսայէն մեկնելու: Այլ խօսքով, զինուորական տարիք ունեցող այն երիտասարդները, որ պիտի մերժեն զինուորութիւն ընել, պիտի հրաւիրուին Ֆրանսական սահմանէն դուրս ելլելու: Այս մասին չուտով հրահանգ մը պիտի հրատարակուի :

7.— Զինուորական գործօն ծառայութեան համար դրօշի տակ չպիտի կանչուին 1914 յունուար 1էն առաջ ծնածները, այսինքն 22ուկէս տարեկանէն վեր եղողները: Բայց եթէ աւելի վեր տարիք ունեցողներէն մէկը հպատակութիւն ստանալու համար, կ՛ուզէ զինուորական ծառայութիւն կատարել, զօրակոչի պիտի ենթարկուի իրեն դասակարգի Ֆրանսայիներուն համար պարտաւորիչ ժամանակամիջոցով: Օրէնքին ամէնէն կարեւոր կէտն է այս: Ենթրհիւ ատոր, կը վարատի չատերուն վրայ ծանրացող մղձանջը :

8.— 1937 հոկտեմբերին մէկ տարուան համար զօրակոչի պիտի ենթարկուին այն երիտասարդները, որ ծնած են 1915 յունուար 1ի եւ 1916 փետրուար 28ի միջեւ, այսինքն 21ուկէսէն 22ուկէս տարեկաններըը:

9.— 1937 հոկտեմբերէն սկսեալ երկու տարուան ծառայութեան համար զօրչի տակ պիտի առնուին անոնք որ ծնած են 1916 մարտին: Ու անկէ վերջ այլեւս ամէն տարի Ֆրանսայիներու նոյն ման զինքի տակ պիտի կանչուին 20 — 21 տարեկաններըը :

10.— Զինուորգուները ազատ են ընտրելու իրենց զօրագունդերը: Օտար զօրագունդերու մէջ պիտի առնուին միայն անոնք որ այդ փափաքը կը յայտնեն: Միւսները պիտի մտնեն Ֆրանսական զօրագունդերու մէջ:

11.— Զինուորական նախակրթարաններէ վկայուածները պիտի կրնան ստիճանի բարձրացում ունենալ եւ պահեստի ենթասպայ ըլլալ :

12.— Կառավարութիւնը՝ Ֆրանսայիներու համար բրածին պէս՝ նպաստ պիտի յատկացնէ այն ընտանիքներուն, որոնց նեցուկը զինքի տակ կոչուած է, պայմանաւ որ անոնք Ֆրանսա բնակին:

13.— Զինուորական գործօն ծառայութիւն կատարող օտարականը Ֆրանսայի մը համահաւասար իրաւունքներ պիտի վայելէ :

14.— Հպատակութիւն չուզող երիտասարդը, գործօն ծառայութեան չկանչուած վերջը, պիտի ստանայ մտանաւոր ինքնուրոյն թուղթ մը, որով աշխատանքի վերաբերեալ խնդիրներու մէջ իրրեւ օտարական պիտի չնկատուի :

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ի՞ՆՉ ԵՂԱՒ ԹՈՒԽԱՉԵՒՍՔԻ

Փախա՞ւ, գնդակահարուեցա՞ւ, անյայտացա՞ւ եղաւ

Եւրոպական մամուլը միաձայն կ՛ենթադրէ թէ Խորհրդային Միութիւնը կը դնէ ուժի անակնկալ դէպքերու նախօրեակին: Թուխաչեւսքի անյայտացումը աւելի եւս կը զօրացնէ այդ ենթադրութիւնը: Ջանազան զրոյցներ կը շրջին « Կարմիր Նափոլէոն»ին ճակատագրին մասին,— կ՛ըսեն թէ զնդակահարուած է առանց զատ ու դատաստանի, կ՛ըսեն նաեւ թէ ածնասպան եղած է, բայց յամառ զրոյց մը կ՛ենթադրէ թէ մարաջախտը փախած է դէպի Սիպերիա, հաղորդակցութեան մէջ մտնելու համար մարաջախտ Պլիւխէրի հետ, որ նոյնպէս կասկածելի կը համարուի յաչս Մոսկուայի: Եթէ երկու մարաջախտները հակացողութեան մը գան, Պլիւխէր, իբրեւ հրամանատար Մայր. Արեւելքի բանակներուն, կրնայ չարժման մէջ դնել 250,000 զինուոր, ինչպէս եւ սիպերիական բանակները, քալելու համար Մոսկուայի վրայ :

Մոսկուայի մէջ զրոյց կը շրջի սակայն թէ Զօր. Եագիր, որ ինչպէս Թուխաչեւսքի, պաշտօնակից եղած էր վերջերս եւ անյայտացած, « Կարմիր Նափոլէոն»ին հետ կը դնուի կէսիկուին բանտը :

Այսպէս կամ այնպէս, մարաջախտ Պուտիէննի, որ հայդուկային կռիւներու իր մանավանդութեամբ հասաւ զինուորական բարձրագոյն աստիճաններու, երբ զինուորական հրամանատար կը նշանակուի Մոսկուայի շրջանին, կը նշանակէ թէ Սթալին լուրջ վախեր ունի: Նոր խռովութիւններու այդ վախը կը հաստատուի դարձեալ, երբ ազդ. պաշտպանութեան գործակատարութիւնը Լենինկրատի շրջանի զինուորական հրամանատար կը նշանակէ Զօր. Դիբենկոն, որով հարկ կը դառնայ ենթադրելու որ Սթալին կ՛ուզէ ապահովել Քրոնչթատի նաւահանգիստին հաւատարմութիւնը, արդարեւ, Զօր. Դիբենկո շատ սիրուած է Քրոնչթատի նաւաստիներէն անոր համար որ 1917ին, այդ նաւահանգիստը գլուխ անցած, զրոհ տուաւ Ձմեռնային Պալատին վրայ եւ գրաւեց :

Մի քանի ամսէ ի վեր, Վորոշիլոֆ հետզհետէ հրամանատարութենէն կը հրաժարեցնէ այն բարձրաստիճան սպաները որ պատրաստուած են զինուորական վարժարաններու մէջ, փոխարինելով զանոնք, իրեն նման, բանակային սպաներով :

ԹՈՒԽԱՉԵՒՍՔԻ ԵՒ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ
ԳԵՐ. ԴԱՏՈՒՐԱՆԻ ՅԻՇԵՑՈՒՄԸ

« Թաս » հեռագրական գործակալութիւնը Մոսկուայէն կը հաղորդէր վերջին ժամուն թէ ներքին գործավարին հրամանագիրով ձերբակալուած են Թուխաչեւսքի, Եագիր, Ուբորեվիչ, Կորկ, Ամէլման, Ֆելդման, Պրիմակով, Պուտնա, այն ամբաստանութեամբ թէ դրժած են իրենց զինուորական պարտականութեան, դաւաճանած են հայրենիքին, Խորհ. Միութեան ժողովուրդներուն եւ կարմիր բանակին դէմ, ի հաշիւ օտար պետութեանց, որոնք բարեկամութիւն չեն տածեր Խորհ. Միութեան:

Երէկ, Գեր. Ատեանը սկսաւ դատել զանոնք :

48 ժամուան մէջ 200 սպայ ձերբակալուած

Ռիգային կը հեռագրեն թէ 48 ժամուան մէջ Մոսկուայի կառավարութիւնը ձերբակալած է 200 բարձրաստիճան սպաներ, այս ձեւով կարմիր բանակին դիմադրութիւնը կը փոխուին: Բազմաթիւ սպաներ ձերբակալուած են նաեւ զաւառներու մէջ: Սահմանագլուխի վրայ պտնուած բանակներու հրամանատարները պաշտօնանկ եղած են գրեթէ առանց բացառութեան: Հրամանատարութեան կոչուած են այն սպաները միայն, որոնք կը վայելեն Վորոշիլոֆի վստահութիւնը :

Սթալին, չափազանց զգածուած իր մօրը մահուամբ, քանի մը օրէ ի վեր դուրս եկած չունի Կրեմլի պալատին իր յարկարաժինէն: Ոչ ոք կ՛ընդունի, միայն Վորոշիլոֆն է որ կ՛այցելէ իրեն՝ զինք հաղորդակից դարձնելու համար վերջին դէպքերուն :

Կ՛ըսուի թէ ազդ. պաշտպանութեան գործավար Վորոշիլոֆի ազդեցութիւնը հետզհետէ կ՛աւելնայ, այնքան որ բանակներու հրամանատարութեան վերջին փոփոխութիւնները կատարուած են իր ցանկութեամբ եւ հրահանգներով միայն :

Մոսկուայի օտար շրջանակներուն մէջ այն կարծիքը կը տիրէ թէ Վորոշիլոֆ իր ազդեցութեան տակ առած է նաեւ Սթալինը, եւ իր ազդեցութիւնն է որ կը տիրապետէ ոչ միայն բանակին, այլեւ Խորհ. Միութեան արտաքին քաղաքականութեան վրայ :

« Մորնինկ Փոսթ » կը հաստատէ նաեւ այն լուրը, զոր քանի մը օր առաջ տուած էինք, թէ իրապէս ձերբակալուած են Գարախան, Ռոզենգոլց, Քրեսթինսքի, Գուրեվիչ :

(Ուրեմն շարունակութիւնը կարդալ Դ. Էջ)

Ահա՛ ամփոփ տողերու մէջ այն գլխաւոր կէտերը, որոնք հիմը կը կազմեն Ազգային Պաշտպանութեան նախարարութեան զեկոյցին :

Տարակոյս չկայ թէ մեր զինուորգու հայրենակիցները զոհունակութեամբ պիտի տեղեկանան այս կարգադրութեան, որ վերջ կը դնէ ամիսներէ ի վեր տեւող անստոյգ կացութեան եւ միքերու մէջ առաջ եկած չփոթին:

Զինուորգուն այլեւս պարտաւոր չէ հպատակ դառնալու, Ֆրանսային յատուկ առաւելութիւնները վայելելու համար: Մեր երիտասարդները աւելի շատ այս կէտին վրայ կը պնդէին : Ֆրանսական կառավարութիւնը ամէն տեսակէտով զոհացում կուտայ իրենց պահանջներուն, որոնք խիստ արդար ու բանաւոր էին:

Հ.Ս.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԹՈՒՐՔԵՐԸ ՀՆՈՒԻՑ Ի ՎԵՐ ՎԻՐԱԲՈՑԾ

— . —

Թուրքիոյ Ազգ. Մեծ ժողովը, իր վերջին նիստին մէջ, ոգեկոչեց թրքական բժշկութեան նուաճումները: Անատոլուի հեռագրական գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ բազմաթիւ երեսփոխաններ խօսք առին՝ յիշատակելու համար այն ընդատը, զոր թուրք գիտնականները ընծայած են բժշկութեան զարգացման՝ Արեւելքի մէջ :

Շեվքը Ուլուտաղ ըսաւ թէ եօթը դար առաջ, Թուրքերը Փոքր Ասիոյ իւրաքանչիւր նահանգի մէջ հիմնած էին հիւանդանոցներ, ուր թուրք բժիշկներ ի գործ կը դնէին իրենց արհեստը եւ այսօր անոնց բժշկագիտական արժանիքներուն հետքերը գոյութիւն ունին դրացի երկիրներու մէջ,— Եգիպտոս, Սուրիա, որոնք երբեմն կցուած էին թրքական կայսրութեան:

Երեսփոխանուհի Ֆաթմա Մէմիք եւ Հուրիէ Էօնիզ շեշտեցին բժշկութեան զարգացումը Թուրքիոյ հանրապետական վարչաձեւին տակ, եւ յիշատակեցին թուրք կնոջ նուիրումը բժշկական գիտութեան :

Այս ամէնը՝ որոշելու համար որ բժշկական վարժարան մը հիմնուի Էնկիւրիի մէջ :

Աչէ չունիմ,— Թուրքերը կրնան ի - րապէս մեծ բժիշկներ տուած ըլլալ բժշկութեան պատմութեան, թերեւս թուրք բժիշկներն եղած ըլլան բժշկութեան հայրը: Օսման Շեվքը 1925ին հատոր մը հրատարակեց, *Թիւրք Թ - պպչկթի Թարիխի*, ուր առանց մեծ ճիգի կը հաստատուի թէ մեծ բժիշկներու օրրանը կը գտնուի թիւրք օջախներու մէջ, նոյնիսկ ծաղկախտի դէմ պատուաստն ալ Թուրքերն են կատարած առաջին անգամ: Այսպէս ըլլալով հանդերձ, դարերու կայսրութիւն մը ստեղծելէ վերջ եթէ մէկ հատիկ բժշկական վարժարան մը հիմներ են (Պոլիս), ան ալ Հայու մը նախաձեռնութեամբ, ատիկա չի նշանակեր թէ բժիշկներ չունէին անկէ առաջ: Անպայման պէտք է բժշկատուն եր - բալ, մեծ մայրս ալ բիչ թէ շատ բժիշկ էր: Հետեւաբար Անատոլուի մէջ, դարեր, առաջ, եթէ Թուրքերը այն - քան շատ բժիշկներ ունէին որքան հիմա չունին, մեծ - մայրիկս ալ գիտէ:

Երկրորդ, իրենէս ուրանալ թուրք բժշկութեան գերազանցութիւնը, երբ մէջտեղ են Հայերը:

« Կեսարեան գործողութիւն» կը կոչուի վիրաբուժական եղանակ մը, ո - րով մանկաբարձ բժիշկը կը ճեղքէ յղի կնոջ փորը եւ արգանդէն կ՛առնէ զաւակը, երբ կարելիութիւն չկայ բնական ճամբով առնելու :

Արդ, այս գործողութիւնը Թուրքերն են հնարած, եւ իրենէ ետքտար են այդ գործողութեան մէջ: Ո եւ է Թուրք պէտք չունի բժշկական վարժարան երթալու եւ վիրաբուժութիւն սորվելու,— ի ծնէ գիտէ արդէն: Ընդհ. պատերազմին՝ հանի՞ հանի՛ Հայուհիներու արգանդը ճեղքելով զաւակ առին Թուրքերը :

Տրապիզոնի բրբական հիւանդանոցին բժիշկները ի՛նչ ապշեցուցիչ փորձեր կատարած են հայ երիտասարդներու վրայ,— թունաւորելով զանոնք՝ ուսումնասիրելու զանազան հիւանդութիւններու զարգացման ընթացքը:

Վալլահի - պիլլահի - թիլլահի, մենք Հայերս կը վկայենք որ Թուրքերը լաւ վիրաբոյժներ են, քաղ ոչ ոք ուրանայ Եւրոպայի կամ Ամերիկայի մէջ: Թուրքերը անգերազանցելի են վիրաբուժութեան մէջ, որովհետեւ ի ծնէ վիրաբոյժ են,— նախանձոտներն են միայն որ կը յամառին բրբական վիրաբուժութիւնը նահանջնել մասնաւանութեան :

Ա.ՐՈՒԶ

Մոսկուայի մէջ ձերբակալուած են 22 գեներալ կոմունիստներ

« Փոփիւլէր»ի մէջ կը կարդանք .—

Զինուորական ու քաղաքական բարձրաստիճան բազմաթիւ անձնաւորութեանց պաշտօնանկութենէն զատ, ոմանք բանտարկուած, ոմանք ալ գնդակահարուած, կը թուի թէ զսպիչ չարժումը ուղղուած է նաեւ բազմաթիւ օտար (գերման, լեհ, աւստրիացի) համայնավարներու դէմ, որոնք արտասահմանի ֆաչական հալածանքներէն նեղուած՝ ապաստան գտած էին Խորհ. Միութեան մէջ :

Այսպէս, « Տէյլի Հէրոլտ»ի Մոսկուայի թղթակիցը կը գրէ թէ բազմաթիւ տարագիր համայնավարներ վտարուած են Ռուսիայէն: Իսկ 22 գերման համայնավարներ՝ բանտարկուած: Այդ բանտարկուածներուն մէջ կը գտնուին Հայոց Նոյման, որ ընդհ. քարտուղարն էր գերման համայնավար կուսակցութեան, 1929 — 1933: 1934ին կը գտնուէր Յուրիխ, ուր բանտարկուեցաւ պահ մը: Հիթլէր պահանջեց զայն յանձնել գերման իշխանութեան, բայց Զուիցերիա մերժեց: Նոյման Զուիցերիայէն անցաւ Մոսկուա :

Բանտարկուածներուն մէջ են նաեւ Հերման Ռէմմլէ, գերման նախկին երեսփոխան, Վիլլի Լէով, նախկին նախարարդ գերման համայնավար երիտասարդութեան,— այս վերջինը ձերբակալուած է Վոլգայի շրջանին մէջ, ամբաստանուելով իրրեւ « լրտես »: Բանտարկուած են նոյնպէս Հէրման Շուլթէ, նախկին երեսփոխան, Մոսկուայի մէջ ծանօթ՝ Ռիխթէր անունով, եւ Ֆրից Շեթամպէրկէր, աւստրիացի համայնավար :

« Տէյլի Հէրոլտ», խօսելով օտար եւ ռուս համայնավարներու ձերբակալութեանց մասին, որոնք սովորաբար կ՛ամբաստանուին իրրեւ լրտես ի հաշիւ գերման եւ ճափոն պետութեանց, կը գրէ .—

Եթէ հաւատք ընծայենք պաշտօնական բացատրութիւններուն, պէտք է կարծել որ բազմաթիւ համայնավարներ, անոնց կարգին՝ հին բոլշեւիկ գեներալներ, դիմած են այն ստիճան որ զրամի փոխարէն ծառայեր են Գերմանիոյ եւ Ճափոնի, ընդդէմ Խորհ. Միութեան :

Անհաւատալի չէ : Սակայն եթէ ճիշդ է, եթէ ուրեմն այս է կոմունիստ կառավարութեան մը 20 տարիներու արդիւնքը կամ ազդեցութիւնը համայնավար փորձուած դեկավարներու վրայ, պիտի կասկածէինք որ համայնավարութիւնը ազատագրութեան կ՛առաջնորդէ մարդկութիւնը: Ակնառու բան չարժումը, այս փաստէն մեկնելով, կը կարծէ թէ իրաւունք ունէր երբ մերժեց «ընկերվարութիւն կառուցանել»Մոսկուայի ճամբով: Իրաւունք ունինք այժմ կարծելու թէ Ռուսիոյ մէջ ոչ ազատութիւն կայ, ոչ ալ ժողովրդավարութիւն, ինչպէս իր դեկավարներուն միջեւ՝ ոչ արդարութիւն, ոչ ալ խիղճ: Իրաւունք ունինք այժմ մտածելու որ, տնտեսական եւ քաղաքական դժուարութեանց առջեւ նեղն ինկած ու ազնուապէ մտանուած սակաւապետութիւն մը կ՛ուզէ ինքզինք արդարացնել դասական եղանակով մը,— իր ճակատագիրը վերագրելով իր հակառակորդներուն, անոնց ուղղելով ժողովուրդին դժգոհութիւնը :

*** Հավասի հեռագրական գործակալութիւնը կը հեռագրէ Մոսկուայէն թէ արդիւնաբերական, ճարտարարուեստական բազմաթիւ ձեռնարկներու վարիչներ դատի յանձնուած են այն ամբաստանութեամբ թէ չեն իրագործած «պլան»ները :

ԴՈՆՏ ԴՈՒԳԼ

Իր շուրջ հավաքած ամբոխի հետ պինդ կանգնած էր ահագին հասակով մի մարդ, որի դեմքը ծածկված էր սև մորուքով։ Ամբոխը, հավանաբար, բավական ժամանակ էր, որ սպասում էր նրան, որովհետև հենց որ նա հայտնվեց, ամենքը միանգամից սկսեցին խոսել։

Ամբոխի մեջ կանգնած էին ոստիկաններ, որոնք ոչ մի միջոց չէին ձեռնարկում ամբոխին ցրելու համար։ Ոստիկանները, ինչպես երևում էր, ամենևին չէին մտածում խանգարել ամբոխի խոսակցությունը։

Ամբոխի մեջ կանգնած մարդը, որ ձայնը բարձրացրեց, ասաց.

— Ես ոչ նախարար եմ, ոչ դեսպան, ոչ էլ ուրիշ մի բան, որ ձեզ հետաքրքրում է։ Ես ձեզ նման մի պարզ մարդ եմ, որ ուզում է ձեզ ասել մի քանի խոսք։

— Ինչպե՞ս կարող է լինել, որ դուք ոչ մի պաշտոն չունենաք, երբ ձեզ ամբոխը այդպես շրջապատել է,— հարցրեց մի ոստիկան։

— Ես ոչ մի պաշտոն չունեմ, որովհետև ես ոչ մի կուսակցության չեմ պատկանում։ Ես ոչ մի կուսակցության անդամ չեմ, որովհետև ես ոչ մի կուսակցության հավատ չունեմ։ Ես ոչ մի կուսակցության չեմ պատկանում, որովհետև ես ոչ մի կուսակցության չեմ ուզում պատկանել։ Ես ոչ մի կուսակցության չեմ ուզում պատկանել, որովհետև ես ոչ մի կուսակցության չեմ հավատում։

— Ուրեմն դուք ոչ մի կուսակցության չեք պատկանում, որովհետև ոչ մի կուսակցության չեք հավատում,— կրկնեց ոստիկանը։

— Այո, ես ոչ մի կուսակցության չեմ հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ինձ չի համոզում, որ նա ինձ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները։ Ես ոչ մի կուսակցության չեմ հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ինձ չի համոզում, որ նա ինձ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները։ Ես ոչ մի կուսակցության չեմ հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ինձ չի համոզում, որ նա ինձ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները։

— Ուրեմն դուք ոչ մի կուսակցության չեք հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ձեզ չի համոզում, որ նա ձեզ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները,— կրկնեց ոստիկանը։

— Այո, ես ոչ մի կուսակցության չեմ հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ինձ չի համոզում, որ նա ինձ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները։ Ես ոչ մի կուսակցության չեմ հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ինձ չի համոզում, որ նա ինձ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները։ Ես ոչ մի կուսակցության չեմ հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ինձ չի համոզում, որ նա ինձ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները։

— Ուրեմն դուք ոչ մի կուսակցության չեք պատկանում, որովհետև ոչ մի կուսակցության չեք հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ձեզ չի համոզում, որ նա ձեզ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները,— կրկնեց ոստիկանը։

— Այո, ես ոչ մի կուսակցության չեմ պատկանում, որովհետև ոչ մի կուսակցության չեմ հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ինձ չի համոզում, որ նա ինձ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները։ Ես ոչ մի կուսակցության չեմ հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ինձ չի համոզում, որ նա ինձ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները։ Ես ոչ մի կուսակցության չեմ հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ինձ չի համոզում, որ նա ինձ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները։

— Տեսիք տեսա՞ր, ոչինչ չի կարող դուրս գալ մի մարդուց, որ ոչ մի կուսակցության չի պատկանում,— ասաց ոստիկանը։

— Ոչինչ չի կարող դուրս գալ մի մարդուց, որ ոչ մի կուսակցության չի պատկանում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ինձ չի համոզում, որ նա ինձ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները։ Ես ոչ մի կուսակցության չեմ հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ինձ չի համոզում, որ նա ինձ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները։ Ես ոչ մի կուսակցության չեմ հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ինձ չի համոզում, որ նա ինձ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները։

— Ուրեմն դուք ոչ մի կուսակցության չեք պատկանում, որովհետև ոչ մի կուսակցության չեք հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ձեզ չի համոզում, որ նա ձեզ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները,— կրկնեց ոստիկանը։

— Այո, ես ոչ մի կուսակցության չեմ պատկանում, որովհետև ոչ մի կուսակցության չեմ հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ինձ չի համոզում, որ նա ինձ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները։ Ես ոչ մի կուսակցության չեմ հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ինձ չի համոզում, որ նա ինձ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները։ Ես ոչ մի կուսակցության չեմ հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ինձ չի համոզում, որ նա ինձ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները։

— Տեսիք տեսա՞ր, ոչինչ չի կարող դուրս գալ մի մարդուց, որ ոչ մի կուսակցության չի պատկանում,— ասաց ոստիկանը։

Ամբոխի մեջ կանգնած մարդը, որ ձայնը բարձրացրեց, ասաց.

— Ես ոչ նախարար եմ, ոչ դեսպան, ոչ էլ ուրիշ մի բան, որ ձեզ հետաքրքրում է։ Ես ձեզ նման մի պարզ մարդ եմ, որ ուզում է ձեզ ասել մի քանի խոսք։

Ամբոխի մեջ կանգնած էին ոստիկաններ, որոնք ոչ մի միջոց չէին ձեռնարկում ամբոխին ցրելու համար։ Ոստիկանները, ինչպես երևում էր, ամենևին չէին մտածում խանգարել ամբոխի խոսակցությունը։

Ամբոխի մեջ կանգնած մարդը, որ ձայնը բարձրացրեց, ասաց.

— Ես ոչ նախարար եմ, ոչ դեսպան, ոչ էլ ուրիշ մի բան, որ ձեզ հետաքրքրում է։ Ես ձեզ նման մի պարզ մարդ եմ, որ ուզում է ձեզ ասել մի քանի խոսք։

— Ինչպե՞ս կարող է լինել, որ դուք ոչ մի պաշտոն չունենաք, երբ ձեզ ամբոխը այդպես շրջապատել է,— հարցրեց մի ոստիկան։

— Ես ոչ մի պաշտոն չունեմ, որովհետև ես ոչ մի կուսակցության չեմ պատկանում։ Ես ոչ մի կուսակցության անդամ չեմ, որովհետև ես ոչ մի կուսակցության հավատ չունեմ։ Ես ոչ մի կուսակցության չեմ պատկանում, որովհետև ես ոչ մի կուսակցության չեմ ուզում պատկանել։ Ես ոչ մի կուսակցության չեմ ուզում պատկանել, որովհետև ես ոչ մի կուսակցության չեմ հավատում։

— Ուրեմն դուք ոչ մի կուսակցության չեք պատկանում, որովհետև ոչ մի կուսակցության չեք հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ձեզ չի համոզում, որ նա ձեզ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները,— կրկնեց ոստիկանը։

— Այո, ես ոչ մի կուսակցության չեմ պատկանում, որովհետև ոչ մի կուսակցության չեմ հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ինձ չի համոզում, որ նա ինձ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները։ Ես ոչ մի կուսակցության չեմ հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ինձ չի համոզում, որ նա ինձ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները։ Ես ոչ մի կուսակցության չեմ հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ինձ չի համոզում, որ նա ինձ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները։

— Ուրեմն դուք ոչ մի կուսակցության չեք պատկանում, որովհետև ոչ մի կուսակցության չեք հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ձեզ չի համոզում, որ նա ձեզ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները,— կրկնեց ոստիկանը։

— Այո, ես ոչ մի կուսակցության չեմ պատկանում, որովհետև ոչ մի կուսակցության չեմ հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ինձ չի համոզում, որ նա ինձ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները։ Ես ոչ մի կուսակցության չեմ հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ինձ չի համոզում, որ նա ինձ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները։ Ես ոչ մի կուսակցության չեմ հավատում, որովհետև ոչ մի կուսակցություն ինձ չի համոզում, որ նա ինձ համար ավելի լավ բան կարող է անել, քան մյուս կուսակցությունները։

— Տեսիք տեսա՞ր, ոչինչ չի կարող դուրս գալ մի մարդուց, որ ոչ մի կուսակցության չի պատկանում,— ասաց ոստիկանը։

Ամբոխի մեջ կանգնած մարդը, որ ձայնը բարձրացրեց, ասաց.

— Ես ոչ նախարար եմ, ոչ դեսպան, ոչ էլ ուրիշ մի բան, որ ձեզ հետաքրքրում է։ Ես ձեզ նման մի պարզ մարդ եմ, որ ուզում է ձեզ ասել մի քանի խոսք։

— Ինչպե՞ս կարող է լինել, որ դուք ոչ մի պաշտոն չունենաք, երբ ձեզ ամբոխը այդպես շրջապատել է,— հարցրեց մի ոստիկան։

— Ես ոչ մի պաշտոն չունեմ, որովհետև ես ոչ մի կուսակցության չեմ պատկանում։ Ես ոչ մի կուսակցության անդամ չեմ, որովհետև ես ոչ մի կուսակցության հավատ չունեմ։ Ես ոչ մի կուսակցության չեմ պատկանում, որովհետև ես ոչ մի կուսակցության չեմ ուզում պատկանել։ Ես ոչ մի կուսակցության չեմ ուզում պատկանել, որովհետև ես ոչ մի կուսակցության չեմ հավատում

ՅՈՒՐԻՍՏՈՒՀԻ

(ՎԱՂ ՀԱՄԱՐԱԿԱՆ ԽՈՒՐՀԻ)

— ● —

ՍԱՐԳԻՍ ՊԱՐՊԻՏԵԼԻ ՅԱՎԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Տիկնոջ բրդ. բերքին)

Մեսրոպ ծառատեսիլ տեղացին ... ձին ֆիտուչկիստուհուն, վարչուհի Ս. Ս. Ֆոմինայի, որ ... Ս. Ս. Ֆոմինայի, որ ... Ս. Ս. Ֆոմինայի, որ ...

Գերմանի արտաքին նախարարը Սոֆիայի մէջ

—•—

Պելկրատէն օդանաւ նստելով, գերման արտաքին նախարարը, Յոն Նէօ-բաթ, Սոֆիա հասաւ Զորեքշաբթի երեկոյ:

Սոֆիայի թերթերը ղրուատանքով յօդուածներ նուիրեցին գերման արտաքին նախարարին, իր այս այցելութեան առթիւ: «Այս այցելութիւնը, կ'ըսեն պուլկար թերթերը, պիտի բարձրացնէ Պուլկարիոյ հեղինակութիւնը եւրոպական բեմին վրայ»: «Դնես» թերթը խմբագրականով մը կը ներկայացնէ երկու երկիրներու բարեկամական կապերը.—

«Գերմանիա շատ մօտ է պուլկար նիւթական եւ իմացական մշակոյթին, որովհետեւ, Պուլկարիոյ աղատագրութեան յաջորդող տարիներուն, մեր ժողովուրդը իր պաշարը կը առնար գերման գիտութենէն:

Յոն Նէօրաթի այցելութիւնը մեզի համար բարոյական նշանակութիւն մը ունի: Պատերազմէն վերջ, Պուլկարիա վերածուած էր զանցառելի քանակութեան մը: Այսօր, բարեկամ Գերմանիան, մեր մօտ ղրկելով իր արտաքին նախարարը, ցոյց կուտայ այն փոփոխութիւնը, որ առեղծուած է մեր երկրին միջազգային կացութեան մէջ: Պուլկարիա չի կրնար անտարբեր մնալ հանդէպ Գերմանիոյ այս շարժումին: Մենք այժմ կրկնապատիկ ուրախութեամբ կ'ողջունենք գերման մեծանուն ներկայացուցիչը, որովհետեւ սիկա մէկն է Գերմանիոյ առաջնորդներէն, որոնք յարատեւութեամբ աշխատեցան Գերմանիոյ վերականգնումին եւ յաջողցան զայն դնել եւրոպական մեծ պետութեանց շարքը:

ՋԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՖՐԱՆՍ. ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ, հինդշաբթի, բուռն վիճաբանութեան տեղի տուաւ կառավարութեան մէկ ծրագիրը, որով լիազօրութիւն կ'ուզէր մաքսային դրութիւնը փոփոխելու,— կը նախատեսուի մաքսային տուրքերու յաւելում, պայքարելու համար վաճառամարտին (արմփինկ) դէմ:

ԳԵՐՄԱՆ ԵՒ ԼԵՀԱԿԱՆ սահմանազլուխին վրայ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ գերման եւ լեհ գիւղացիներու մէջեւ: 5 հոգի ծանրապէս վիրաւորուեցան:

ՀԻՒՍ. ՍՈՒՐԻՈՑ ՄԷՋ, «Ազդակ»ի քաղած տեղեկութեանց համաձայն, «մորթային հիւանդութեան համաճարակ» մը մեծ ահերներ կը զարթէ վրանաբնակներուն մէջ: 10 հոգի մեռան մէկ գիշերուան մէջ:

ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ, երէկ բրիտանական, գերմանական, ֆրանսական եւ իտալական ներկայացուցիչները ղրկեցան ոչ-միջամտութեան նոր ծրագրին խմբագրութեամբ: Ռուսիա բողոքեց որ ոչ-միջամտութեան կոմիտէին չներկայացուեցան այն խորհրդակցութիւնները, զորս իրմէ կատարեց՝ Գերմանիան եւ Իտալիան վերադարձնելու համար ոչ-միջամտութեան յանձնախումբին մէջ:

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ՊՏՈՑՏ

Կազմակերպուած Անիէռ-Պուա-Քոլոնպի Սրամ եկեղեցական կոմիտէի կողմէ վազը, կիրակի:

Ընկերներէ կը խնդրուի ներկայ ըլլալ ժամը 2—2.30 Արժանթէօյի կայարանը:

Թատերական ներկայացում Պոմոնի մէջ

ՊՕՄՈՆԻ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԱԿՈՒՄԲԻ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

12 Յունիս, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 9ին, Վարանդեան Ակումբը

Ղեկավարութեամբ դերասան Ց. ՂԱԶԱՐԵԱՆԻ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻՒՆ **ՄԱՇԴԻ ԻՓԱՂ** (ՕՓԵՐԷԹ 3 ԱՐԱՐ)

ԵՒ **ՏԻԿԻՆ ԵՄ, ՏԻԿԻՆ** (ԶԱՒԵՇՏ)

Մուտք 4 ֆրանք, փոքրիկներու 1 ֆրանք

Թէյասեղան

Փարիզի եւ շրջանի Վասպուրականի Հայր. Միութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր հայրենակիցները ներկայ գտնուիլ Միութեանս կազմակերպած թէյասեղանին, որ տեղի պիտի ունենայ կիրակի, 20 Յունիս, ժամը 2էն մինչեւ 8, Փարիզի Հայ Երիտասարդաց Միութեան սրահներուն մէջ 8 rue Bossuet, Paris (9), մէթրօ Gare du Nord եւ Poissonnière

Գեղարուեստական բաժինին կը նուագէ ԹԱՒՈՒԶ ԳԱՐԵԳԻՆ:

Տախտերու համար կը գանձուի 5 ֆր. փոքրիկներու 2 ֆր. 50:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *մանագէտ գործաւորուհիներ Լաքոսթ* (Lacoste) *եւ Սան Րէմօ* (San-Remo) *շղմիղներ կարելու համար (մշլին փլաթով): Լաւ վճարում, տեւական գործ: Դիմել՝* A. KRANCZERի, 2 Rue d'Enghien, Paris (10):

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *լաւ գործաւորուհիներ գոնիֆէքսիոն ռոպ կարող: Դիմել՝ Պ. Ասանիկեանի,* 3 Rue Nicolas Roret, Paris (13):

ՎԱՐՉՈՒԻ Է *փարիզի մօտիկ եւ հայաշատ կեդրոնի մէջ, շատ աժան գինով մէկ սենեակ եւ խոհանոց մը: Ջուր, կաղ, էլեկտրականութիւն, պտղատու ծառերով պաթտէզ եւ բանջարանոց: Մանրամասնութեանց համար գիմել Պ. Բիւզանգ Ադէմեանի,* 43 Rue Surmelin, *Փարիզ* (20). *հեռաձայն* Ménilmontant 78—41.

ԼԱՒ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ

ՄԵԿՆՈՒՄԻ ՊԱՏՃԱՌԱՒ ծախու է այրերու եւ կիներու յատուկ սափրիչի խանութ մը բոլոր կազմածներով եւ 4 աթոռներով: Շատ նպաստաւոր գին: Դիմել Պ. JACQUESի, 79 Ave. Henri Barbusse, Colombes, Seine.

ԻՐԱՒԱԳԷՏ — ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ

ԱՐՏԱԻԱԶԴ ՀԱՆԸՄԵԱՆ

122 Bld. Murat, Paris (16), Tél. Jasmin 52—69

Մէթրօ բօրթ տը Սէն Քլու ելքը, ամբնիւ տը վէրսայլի կողմէն,

Դիմել իրեն վստահութեամբ ամէն կարգի գաստի, արկածի, առնելիքի եւ գործի համար: Գիները չափաւոր:

10—12, 6,30—8, բացի երեքշաբթի եւ ուրբաթ առաւօտներէն:

Փարիզ

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ ընկերաճեմարկական ժողովը *14* Յունիս, երկուշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, Գարակէօզեանի սրահը, *45* բիւ տը լա Ցէֆանս: կը խօսի ընկ. Ա. ԳԻՒԼԽԱՆԴԱՆԵԱՆ (շարունակութիւն նախորդ դասախոսութեան):

Գաղաո

Վիէնի կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի բոլոր ընկերները, այսօր, շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, «Թաժակ» Ակումբին մէջ: կարեւոր օրակարգ: Ներկայ կ'ըլլայ ընկ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ:

ՄԱՅԻՍ 28Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ.—

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՎԻԷՆԻ Հ. Յ. Ի. ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

13 *Յունիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,*

ՍԻՐՔԼԸ ԿԱԹՈՂԻԿ սրահին մէջ:

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **ՉԷԻԱՐԶ ՄԻՍԱՔԵԱՆ**

Գեղարուեստական լիամուած բաժին:

18 փոքրիկներու կողմէ ժապաւէն հիւսելու պարը, Խմբերգ, մեներգ, արտասանութիւն եւլն.:

Տախտերու համար մուտք՝ *1* ֆր.:

—•—

ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ.—12 Յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին՝ Հ. Յ. Դ. Տան մէջ

ԿԸ ԽՕՍԻ **ԸՆԿ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ**

Գեղարուեստական ճոխ բաժին:

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

ՄԱՅԻՍ 28Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ.—

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՎԻԷՆԻ Հ. Յ. Ի. ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

13 *Յունիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,*

ՍԻՐՔԼԸ ԿԱԹՈՂԻԿ սրահին մէջ:

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **ՉԷԻԱՐԶ ՄԻՍԱՔԵԱՆ**

Գեղարուեստական լիամուած բաժին: 18 փոքրիկներու կողմէ ժապաւէն հիւսելու պարը, Խմբերգ, մեներգ, արտասանութիւն եւլն.:

Տախտերու համար մուտք՝ *1* ֆր.:

ԵՐԵԿՈՑԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՅԻՍ 28Ի ԱՌԹԻԻ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Շավիլի Արդուքեան խումբին կողմէ

12 Յունիս, շաբաթ երեկոյ, ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ,

Շավիլ, rue Carnot-ի սրահին մէջ,

(rue Carnot եւ rue Coteau-ի անկիւնը):

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **ՏՔԹ. ՔԻՒԹԻԿԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **Ե. ՃԱՆԿԻՕԶԵԱՆ**

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին ընկերներ Զ. ՂԱՐԻՊԵԱՆ, Ս. ՄԻՍԱՔԵԱՆ, Հ. ԵԱՓՈՒՃԵԱՆ եւ ԱՐԻՒ. ՕՐ. ԱՎՃԵԱՆ եւ տեղական ուժեր: Կէս գիշերէն յետոյ պարեր: Դիւրամատչելի պիւֆէ:

Մուտք *4* ֆր.:

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— Ունենալ 1 թիւ օմնիպիւսը եւ իջնել Puits sans vin, սէն լազարէն շոգեկառք, իջնել Շավիլ:

ԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՅԻՍ 28Ի ԱՌԹԻԻ

Նախաձեռնութեամբ Ամնուվիլի Հ. Յ. Դ. վարդան Եղիազեան ընտանիքի

13 Յունիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն մինչեւ 7.30

Սալ կալվանի սրահին մէջ:

կը նախագահէ ընկ. ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

կը խօսի՝ ընկ. Ա. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

Արտասանութիւն, երգ եւլն.: Հայկական եւ եւրոպական պարեր,

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. ընկեր Կարօ եկեղեցական կոմիտէի եւ հովանաւորութեամբ Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէի:

13 *Յունիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին:*

Պ. ՆԱՃԱՐԵԱՆի ազարակը, ԴԱՄԲԻՆԵԼ ՌՕԶԻՐ, ԼԸ ՓԷՆ ՏԸ ՊԱՍՏԻՐ, ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆ:

ՇԱՆԹ թատերախումբը կը ներկայացնէ դեկավարութեամբ ընկ. Կ. ՄՈՒԹԱՖԵԱՆի՝

ՊՈՂՋԱՑԱՍԱՐ ՕՂԲԱՐԸ

Հարցրէ՛ միջ.— Փլաս տ'Էքսէն առնել 26 թիւ հանրակառքը եւ իջնել Օքթրուա, սէնթ Անթուանէն մէկ կայարան վեր:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՇԷՆ ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Փարիզի Հարաւ. Շրջանի «Յառաջդիմասիրաց» Միութեան կողմէ, ի նպաստ իր վարժարանին

Յունիս 13ի կիրակին, առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ կէսգիշեր,

Բոալէնսն, **Grand Arbre, Maison Fiquet-ի** *մէջ.*

(Ամբոխի պարագային ընդարձակ սրահ)

կը ներկայացուի աշակերտութեան կողմէ

(Երկրորդ անգամ բլլալով, բազմաթիւ խնդրանքներու իբր գոհացում)

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆի **«ՀԻՒՆԴՏԱՍԵՄ»**

կատակերգութիւնը մէկ գործողութեամբ:

Ներկայացումը կը սկսի կէսօրէ վերջ ժամը եւրդ 2ին:

ԽՄԲԵՐԳ ԵՒ ՄԵՆԵՐԳ,

ԵՓԵԱՍ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ ղեկավարութեամբ Պ. Տ. ՕՀՈՍԵԱՆի

ՃՈՒԽ ԵՒ ԱԺԱՆ ՊԻԻՖԷ

Գին 3 ֆրանք:

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— փոթ տ'Օրլէանէն առնել *128* օմնիպիւսը եւ իջնել Թերմինիւս:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Ց. Կ. Խաչի Իսի լէ Մուլինոյի Մասնաճիւղին կողմէ ի նպաստ իր դպրոցին

13 Յունիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին,

Սեվրի Պէշիկթաշլեան Թատերասրահին մէջ,

26 Rue Troyon, Sèvres, *մէթրօ* Pont de Sèvres.

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ **ՂԱՐԱՊԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ**

Մասնակցութեամբ Ալֆորվիլի գերասանական խումբին եւ ղեկավարութեամբ դերասան ՈՒԶՈՒՆԵԱՆի

Մուտք՝ 10, 7 եւ 5 ֆր., փոքրիկներու 2 ֆր.:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Մարսէյլի Սալնոյեորի Հայր. Միութեան կողմէ

13 Յունիս, կիրակի առաւօտեան մինչեւ իրիկուն, ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆի պարտէզը:

կը խօսի ՏԻՐ ԵՂԻՇԷ ՔԱՀԱՆԱՑ

Նիւթ՝ Սալնոյեորի հերոսները:

կը ներկայացնէ՝ ՄԱՇԴԻ ԻՓԱՍ

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ,

ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐՈՒՀԻ ԱՆԺԵԼ ՆԻՋԱՄԵԱՆԻ (*9տարեկան*)

Նուագահանդէսը տեղի կ'ունենայ 12 Յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 21ին, **Maison Caveau, 45 Rue La Boëtie, Paris (8)**

Մասնակցութեամբ դաշնակահարուհի Օր. ԳՈՒԱՐԻԿ ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆի

Փոքրիկն Անժէլ պիտի նուագէ կատորներ՝ ՊԱԽԷՆ, ՊԷԹՀՈՎԷՆԷՆ, ՄՈՑԱՐԹԻ, ՇՈՒՄԻԷՆԷՆ, ՇՈՐԻԷՆԷՆ, ՋԱՅՓՈՎՍՓԻՒՆ, ԲԱՐՈՒՈՒԹԱՐԵՆԷ, ԱԼՊԼԷՆԻՋԷՆ, ԿՈՄԻՏԱՄ ՎԱՐԴԱՊԵՏԷ եւ իր յօրինած երեք պարերգները:

Մուտք՝ 15 եւ 10 ֆր.:

Թատերական ներկայացում

Ց. Կ. Խաչի Վալանսի Մասնաճիւղին կողմէ

12 Յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, հայկական սրահին մէջ, 13 rue Boucherie (հիւանդանոցին կից):

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ ՈՐԴԵՍՊԱՆ ՄԱՅՐԸ

Մուտք՝ 4 եւ 3 ֆր.:

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Այժէն շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 2—4: Իրաւագէտ-փաստաբան Պ. ՆՈՒՊԱՐ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ պիտի գանուի միութեանս կեդրոնատեղին, 8 բիւ Պոսիէ, Փարիզ (10), իրաւագիտական խորհուրդներ եւ ամէն տեսակ տեղեկութիւններ (տուրքի, վաճառականական, վարչական եւլն.) ձրի տալու, միութեանս անդամներուն եւ համակիրներուն:

“ՇԻՐԱԿ,,

Արեւելքի միակ իսկական օրգին է ընդհանուր: Ընծրցելի: Անխարդախ: Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժարեր պատրաստուած գուտ չամիչի թիւեով: Հայ աւանդական սեղանին զարդը

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD	**ORIENT LLOYD**
48 rue de la République	**7 rue Auber, Paris**
Մարսէյլ, Tél. C.47-22 եւ C.74-51	Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:

Ցոմսակներ՝ ամէն տեղի համար, Հայ ճամբորդներու համար ժամնաւոր գին: Ընդհանուր Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, **48 rue de la République, Marseille**

Tél. Colbert 74—51, 47—22

Օտար գրասենեակներու փոխոխութիւն, ջէքթր կը տրուին ամէն երկրի համար: կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ:

ՀԱՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,

ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ ՄԱՏԱՂՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

Շավիլի եւ շրջականերու եկեղեցական վարչութիւնը ի գիտութիւն կարդոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ յառաջիկայ կիրակի 13 յունիս Շավիլի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ մատրան անուան տարեդարձին առթիւ տեղւոյն հոգեւոր հովիւ Գեր. Տ. Հմայեակ վարդապետ Պաղտասարեան հանդերձեալ է Ս. պատարագ մատուցանել եւ իր քարոզութեամբ մխիթարել հաւատացեալները:

Այս առթիւ գաղութիս հին եւ նոր ննջեցելոց յիշատակին հանգստեան պաշտօն եւ մատաղի բաշխում պիտի կատարուի:

Սկիզբը ժամերգութեան ժամը 9.30-ին, պատարագ ժամը 10.30ին:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ֆ. Կ. Խաչի փարիզի մասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամուհիները *12* Յունիս, շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, Բարեգործականի ցան մէջ, 8 rue Bossuet փարիզ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հայ Մշակութային Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը *14* Յունիս, երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8,30ին, Շահիրկեան սրահին մէջ, 5 բիւ տը լ'Էքլիբս, Մարսէյլ:

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17 Rue Damrémont PARIS (XVIII)

ՆԱՐԱԿԱՏՈՒԽ

ՍՏԱՑԱՆՔ

4 — 10 *Յունիս*

ՍԷՆ ՄԱՐԹԷՆ, Ա. Զագ.— 35:
ՓԱՐԻԶ (18), Օր. Պ. —35:
ՎԼՐՈՆԶ, Մ. Երկ.— 55:
ԿՐԻՍԷԼԻ, Հ. Նօտ. Եղբ.— 35:
ՊԼՍԷԺ, Մ. Տ.— 105:
ՓՈՆ ՏՕՊՆԱ, Ց. Կ.— 70:
ՍԱՐՍԷԼ, Ղ. Ն.— 70:
ՎԻՎԻԷ, Ա. Ա.— 35:
ՇԱՄՊԼԻՐ, Մ. Գ.— 140:
ՇԱՄՊԼԻՐ, Հ. Ա. —70:
ՇԱՄՊԼԻՐ, Գ. Թ.— 70:
ՍԷՆ ԹՐՈՓԷԶ, Զօր.— 35:
ՊՕՄՈՆ, Գործ.— 200:
ՇԱՎԻԼ, Հ. Ե. Վարչ.— 20:
ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՍՍՕ, Գործ.— 476:
ՄԱՐՍԷՅԼ, Գործ.— 760:
ՊԼԻՏԱ, Պ. Ա.—425: Կարպագրեցինք:
ՎԱԼԱՆՍ, Գործ.— 200:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՓԱՐԻԶԻ ՓՈՂՈՑՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Գրեց՝ **ԱՐԱՄ ԹԻՒՐԱՊԵԱՆ**

Ստանալու համար ուղղակի դիմել հեղինակին՝ փոխարժէքէն զատ փոստի ծախքերուն համար ղրկել 1 ֆր. Ֆրանսայի համար եւ 2 ֆր. արտասահմանի համար: Գին 12 ֆր. Ֆրանսայի համար, 17 ֆր. արտասահմանի համար: Հեղինակին հասցէն M. Aram Turabian, 3 rue Lémon, Paris (20), France.

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆ ՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ	
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 13 ՅՈՒՆԻՍ DIMANCHE 13 JUIN 1937

ԺԶ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3446

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ԴՊՐՈՑԻ ՕՐ»

— ո —

Քանի՛ կ'երկարի մեր տարագրի կեանքը հայրենիքէն հեռու, ա՛յնքան պէտք է բազմապատկենք մեր ճիգերը «Հայը Հայ պահելու» համար :

Ինքնապաշտպանութեան բնազդին հետեւանքով է որ այս վերջին տասնամեակին զաղութներու մէջ ծնունդ առին զանազան «Օր»եր — «Դաշնակցութեան Օր», «Անկախութեան Օր», «Նահատակներու Օր», «Մշակոյթի Օր», «Կ. Պոլսի Օր », « Հայ երգի Օր», «Մարաիկներու Օր», «Երիտասարդի Օր» եւայլն :

Բոլոր այս «Օր»երուն նպատակն է ազգային ոգին վառ պահել մեր մէջ, նոր սերունդին սիրցնել հայ հայրենիքը, հայ մշակոյթը, հայ երգը, անոր յիշեցնել իր պայքարները, նահատակները, ազգային խնդիրները, անոր ներշնչել հաւատք եւ յոյս՝ ապագայ լաւագոյն օրերու համար :

Բայց որպէսզի նոր սերունդը հասկնայ այս բոլոր «Օր»երուն նշանակութիւնը, անհրաժեշտ է ամէն բանէ առաջ անոր սորվել - ցընել իր մայրենի լեզուն, ազգային պատմութիւնը, տոհմիկ զբաղականութիւնը եւ անցեալի վառքերը :

Իսկ այդ կարելի է միայն հայկական դպրոցներով :

Կան զաղութներ, ուր նիւթապէս եւ օրինապէս հնարաւոր է բանալ ազգային նախակրթարաններ: Այդ տեղերուն մէջ այլասերելու եւ կորսուելու վտանգը համեմատաբար պզտիկ է :

Բայց կան վայրեր, ուր ո՛չ պայմանները, ո՛չ ալ տեղական օրէնքները թոյլատու են նման դպրոցներ բանալու :

Մեր զուրզուրանքին առարկայ պէտք է դառնան այդ վայրերուն մէջ ապրող մանուկները, որոնք իրենց աչքերը կը բանան օտար երկինքներու տակ եւ հասակ կը նետեն օտար միջավայրի մէջ:

Փարիզի մէջ նախակրթարաններ բանալու անկարելիութեան առջեւ, զանազան կազմակերպութիւնները կը դիմանան չաբաթական դասընթացքներ հաստատելով (հինգշաբթի, երբեմն ալ կիրակի):

Զախահաս Որբերն էին որ յղացան եւ գործադրեցին այս դաղափարը, որ եաքէն բարի նախանձով մը փոխանցուեցաւ Ֆրանսահայ Կ. Պոլսէն, Բարեգործականի Փարիզի մասնաժողովին եւ այլ Միութեանց :

Աւ ի հպոյ լաւագոյնին, այս դրութիւնը որոշ չափով լաւ արդիւնք կուտայ: Մասնաւորաբար Փարիզի արուարձաններուն մէջ հարիւրաւոր մանուկներ հայերէն գրել - կարդալ եւ ազգային պատմութիւն կը սորվին :

Դժբախտաբար այս դասընթացքները չեն քաջալերուիր պէտք եղածին պէս:Ծնողքներ կան որ անտարբեր են իրենց զաւակներու կրթութեան հանդէպ եւ կը դժկամակին նոյնիսկ չաբաթական 2 ֆրանքի զոհողութիւն ընել այդ նպատակով: Մինչդեռ անոնք չեն վարանիր ամէն օր սոյն գումարին քառապատիկը ծախսելու սըրճարաններու մէջ՝ իրենց հաճոյքին համար: Այսպիսիները երբ եւ իցէ պիտի զգա՞ն արդեօք թէ՝ ո՛րքան պատասխանատու են պատմութեան առջեւ :

Այս տխուր պատկերին քով բարեբախտաբար կան միւթիւարկան երեւոյթներ ալ: Առանց չարքէն է Փարիզի Հարաւային Շրջանի « Ցառաջդիմասիրաց Միութիւնը, որ ութ տարիէ ի վեր չաբաթական դպրոց կը պահէ՝ ժողովուրդին լումանելով: Ամէն տարի 80 — 120 աշակերտներ կը յաճախեն հոն: Ծախքերը ծայրը ծայրին կը-գոցուին անդամավճարներով եւ դպրոցական հանդէսներուն ներով, որոնք ջերմ ընդունելութիւն կը դանեն ամէն անգամուն ալ :

« Ցառաջդիմասիրաց »ը այսօր կուտայ իր տարեկան դաշտահանդէսը՝ ի նպաստ իր դպրոցին: Քաջալերական պարագայ մը որ կայ, այս Միութեան կ'անդամակցին բոլոր հասանքներէ հայրենակիցներ, որոնք կրթական գեանին վրայ ձեռք ձեռքի տուած կ'աշխատին: Թերեւս իրենց յաջողութեան գաղտնիքն ալ հոս է: Միւս արուարձանները օրինակ պէտք է առնեն անկէ :

Այս առթիւ պիտի թելադրէինք, որ տարին մէկ անգամ, «Դպրոցի Օր » ուսնուի բոլոր այն վայրերուն մէջ, ուր նման դասընթացքներ հաստատուած են: Ներկայ եղանակը ամէնէն յարմարն է այսպիսի ուսնական աշխատանքի մը համար: Դպրոցական շրջանի վերջաւորութեան, աշակերտները տարուան ընթացքին իրենց սորվածներուն տեսակ մը քննութիւնը կ'անցընեն այդ առթիւ, քանի որ չկան Մրցանակաբաշխութեան հանդէսներ: Ու ժողովուրդը « Դպրոցի Օր»ուան առթիւ բացառիկ նուիրատուութիւններ կ'ընէ՝ վարժարանին բացը դոցելու եւ նոր տարիշրջանին դրամագլուխ ունենալու համար:

Ինչպէս ըսինք, մեր ուսնած բոլոր « Օր »երը պիտի կրնանք կենդանի ու տեւական դարձնել միայն շնորհիւ « Դպրոցի Օր» – ուան:

Քաջալերե՛նք մեր հայերէնի դասընթացքները: Գիտակցի՛նք անոնց կարեւորութեան: Մատաղ հասակէն մեր զաւակներուն սիրցնենք հայութիւնը, ազգային ոգի ներշնչենք անոնց:

Հին սերունդը կը մեռնի հետզհետէ: Նորը պէտք է յաջորդէ անոր՝ առողջ եւ կենսունակ, տոգորուած հայ հոգիով :

Հ. Ս.

ՖՐԱՆՔԸ նոր արժեզրկումի մը ենթարկելու մասին զրոյցներ շրջած ըլլալով, ելմտական յանձնաժողովը կը հերքէ :

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ Միջազգ. Որդեգրաժողովին մէջ, որ գումարուած է Ժընեւի մէջ, Ֆրանսայի աշխատանքի նախարարը կոչ մը ուղղեց աշխարհի բոլոր կառավարութիւններուն, որ իրենք եւս գործադրեն չաբաթական 40 ժամուան աշխատանքի ծրագիրը, տեղի չտալու համար մրցակցութեան եւ նպաստելու համար աշխատաւորներու ֆիզիքական եւ բարոյական զարգացման :

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՈՒԽԱՉԵՒՍՔԻ ԵՒ ԵՕԹԸ ՋՕՐԱՎԱՐՆԵՐ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԱԾ

«ԲՈՎԱՆԴԱԿ ՌՈՒՍԻԱ ԿԸ ԴՈՂԱՑ...»

Մոսկուայի մէջ 100,000 զինուոր համախմբուած

Սթալին եռապետութիւն կազմեց

« Թան » հեռագրական գործակալութիւնը կը հաղորդէ.—

Մարշ. Միւխեթեան Գեր. Ատեանը որոշեց բոլոր ամբաստան – եալները զրկել իրենց զինուորական աստիճաններէն, ինչպէս Թուխաչեւսքի՝ մարշալ խտուներ :

Բոլոր ամբաստանեալները դատապարտուեցան զնդակահարութեան :

ՄՄԲ.— Գեր. Ատեանի դատավճիռը, համաձայն 1 Դեկտեմբեր 1934ին խմբագրուած խորհրդային պատժական օրինագրքին, կը գործադրուի վճիռը տրուելէն անմիջապէս վերջ: Այդ վճիռը անբեկանելի է, ներում չի շնորհուիր: Այնպէս որ ոչ մէկ կասկած թէ ռուսական բանակին ամենամեծ հրամանատարները զնդակահարուած են արդէն այս պահուս :

Դեպքին կարեւորութեան պատճառով, ստորեւ կուտանք համաւնիւէն առաջ հասած հեռագրական տեղեկութիւնները. —

Ինչպէս երէկ, վերջին ժամուն, կը հաղորդէինք, մարշալ Թուխաչեւսքի եւ 7 բարձրաստիճան հրամանատարներ յանձնուած են Գերագոյն Ատեանին, այն ամբաստանութեամբ թէ անձնասպան Գամարնիկի հետ դաւադրութեան մը ձեռնարկելով՝ «կապ հաստատած էին օտար Թշնամի պետութեան մը զինուորական մարմիններուն հետ»: Ցետոյ ամբաստանեալները կ'ազդարարէին թէ «Թուխաչեւսքի եւ իր բնկերները զինուորական մատնութիւն կ'ըներ նախին ի հաշիւ այդ պետութեան, կանխաւորապէս հաղորդելով կարմիր բանակին դաղտնիքները, եւ միաժամանակ կ'աշխատէին տկարացնել Խորհրդային Միութեան զինուորական ուժերը, ինչպէս եւ Խորհ. Միութիւնը յարձակումի ենթարկուած ժամանակ՝ յանձն առած էին կարմիր բանակը նահանջի մղել, որպէսզի տապալի խորհ. կառավարութիւնը՝ անոր տեղ հաստատելու համար մեծ հողատէրերու եւ դրամատէրերու իշխանութիւն մը»:

Ահա ձուլածոյ պաշտօնական ամբաստանութիւնը: Այժմ յայտնի կը դառնայ որ Թուխաչեւսքի ձերբակալուած էր տակաւին Վոլգայի շրջանը չմեկնած, յետոյ ձերբակալուեցաւ եաքէր, սակայն լուրը զաղտնի պահուեցաւ մինչեւ միւսներուն ձերբակալութիւնը: Այսր համար է որ պահ մը զրոյց չըլլեցաւ Մոսկուայի մէջ թէ Թուխաչեւսքի եւ եաքէր փախած են:

Այս ութ բարձրաստիճան հրամանատարներուն դատավարութիւնը սկսաւ ուրբաթ առաւօտ ժամը 11ին, դռնփակ, Գերագոյն Ատեանի Զին. Դատարանին առջեւ: Դատարանին նախագահն էր Ուլրիխ, դատական կազմը կը բաղկանար հետեւեալներէն.— Եկորով (ազգ. պաշտպանութեան փոխ - զործակալ), Պուտիէննի (օդային բանակի հրամանատար), մարշալ Պլիւխէր, Շապոշնիկով (կարմիր բանակի ընդհ. սպայակոյտի պետ), Բելով (Բելոռուսիոյ շրջանին զինուորական ուժերու հրամանատար), Դիբենկո (Լէնինկրատի շրջանին զինուորական ուժերուն հրամանատար), Կաշիրին (Հիւս. Կովկասի զինուորական ուժերուն հրամանատար), Գորիաչեւ (խազախ հեծելազօրաց Ցրդ բանակին հրամանատար):

Ամբաստանեալները դատուեցան համաձայն Արտակարգ Դատարանի օրէնքներուն, որոնք խմբագրուած են 1 Դեկտեմբեր 1934ին, կիրովի սպանութեան առթիւ: Համաձայն այդ օրէնքներուն, հարցաքննութիւնը պէտք է տարտել առաւելագոյն 10 օրուան մէջ, ամբաստանագիրը խմբագրել եւ յանձնել դատավարութիւնը սկսելէն 24 ժամ առաջ: Ամբաստանեալները իրաւունք չունին պաշտպան փաստաբան նշանակելու: Դատավճիռը անբեկանելի է եւ ներում չի շնորհուիր: Դատավճիռը կը գործադրուի անմիջապէս որ արուի:

1 Դեկտեմբեր 1934ի այս օրէնքը մշակուած է յատկապէս պետական դէմքերու դէմ կազմակերպուած ահաբեկումի հեղինակներուն եւ յեղափոխական գործունէութեան դէմ ոճիրի կազմակերպիչներուն համար: Դատավճիռը միշտ մահապատիժ է — ահա թէ ինչո՛ւ յոյս չկայ որ Թուխաչեւսքի եւ ընկերները ազատին: Կարմրած Գերագոյն Ատեանին կարեւորութիւնն իսկ կը մատնէ թէ ի՛նչ արտակարգ դէպք մըն է որ տեղի կ'ունենայ, եւ կրեմլի պալատին բնակիչներուն համար կը կազմէր ամենամեծ վտանգը:

« Տէյլի Էքսփրէս » կը գրէ. —

Բովանդակ Ռուսիան կը զողայ այսօր՝ իմանալով նոր մաքրագործումին լուրը: Ապահովաբար այս անգամ մաքրագործումը վերջ պիտի չդնէ մինչեւ վերջին հակառակորդին չնչախոմը:

Նոր հասած լուրերու համաձայն, չարունակ Մոսկուա կը հասնին կարմիր բանակին ամէնէն ընտիր եւ հաւատարիմ զօրագունդերը, ի պաշտպանութիւն կրեմլի պալատին: Կառավարութիւնը մինչեւ այժմ Մոսկուայի շուրջ համախմբած է մօտ 100,000 զինուոր :

Սթալին կազմած է եռապետութիւն մը, որուն մէջ կը մտնեն Վորոշիլով, եկորով եւ Եզով: Եռապետութիւնը ամէն միջոց ձեռք առած է, առաջին իսկ ժամուն զսպելու համար ամէն ըմբոստութիւն որ ծագի Ռուսիոյ մէջ :

Վերջին տեղեկութիւններու համաձայն, ամբաստանեալները արդէն խոստովանած են իրենց « ոճրային նպատակները »:

ՄԱՀԱՊԱՐՏՆԵՐՈՒՆ ԿԱՆՔԸ

Մարաջախտ Թուխաչեւսքի ծնած է 1893ին, ասպարէզով զինուորական է: Հարիւ աւարտած էր սպայից վարժարանը, ընդհ. պատերազմ ծագեցաւ: Ա-բեմտեան ճակատին վրայ դերի ինկաւ Գերմանացիներուն ձեռքը: Քանիցս փախուստի փորձ ըրաւ, բերդարգելութեան դատապարտուեցաւ, այսուհանդերձ փախաւ եւ Ռուսիա անցաւ: 1920ին, երբ դեռ 27 տարեկան էր, հրամանատար նշանակուեցաւ Լեհաստանի դէմ արշաւող ռուսական բանակներուն : 1921ին զսպեց Քրոնչտատի նաւազներուն ըմբոստութիւնը: Վերջերս ազգ. պաշտպանութեան փոխ - զործակալ նշանակուած էր :

Զօր. Եաքիր ծնած է 1896ին: Հրեայ է, 1917ին համայնավար կուսակցութեան չարքերը մտած: Կազմակերպիչն է կարմիր պահակազօրքին: Կռուած է Զօր. Դենիկինի դէմ: Ընդհ. հրամանատար էր Ուկրայինոյ զինուորական ուժերուն: Երեք անգամ կարմիր Դրօշի պատուանշանը ստացած է:

Զօր. Ուբորեվիչ ծնած է 1896ին: Գիւղացի: Ցարական սպայ: Ընդհ. պատերազմին զերի ինկած է Գերմանացիներուն ձեռքը : Փախած եւ Ռուսիա անցնելով հրամանատար նշանակուած Վրանկէլի եւ Դենիկինի դէմ կռուող բանակներուն: 1920ին, երբ հրամանատարն էր Ծայր. Արեւելքի բանակներուն, ձախողցիները զուրս քշեց ռուսական հողերէն: Վերջերս հրամանատար նշանակուած էր Սպիտակ Ռուսիոյ զինուորական ուժերուն :

Զօր. Այտէման, ծագումով Գերման (Ռիկայէն), ծնած է 1895ին: Կազմակերպիչն է Սիպերիոյ յեղափոխութեան: Զոպած է Իրկուտսքի, Մախնոյի, Սրիմի ըմբոստութիւնները, վարած է արեւմտեան Սիպերիոյ նաւատորմը եւ կրասնովի դէմ զրկուած բանակը: Վերջերս անօրէնն էր օդային պատերազմի դէմ պաշտպանութեան կազմակերպութեան, որ ունի 13 միլիոն անդամ :

Զօր. Փուքնա ծանօթ է իբրեւ Լոնտոնի ռուս. դեսպանատան պին. կցորդ: Ինչպէս կը տեսնուի, առաջնակարգ զօրավարներ են որ ամբաստանութեան տակ կը գտնուին: Գնդակահարել գտնուիլ, կը նշանակէ զլխատել ռուսական բանակը: Արդարեւ ծանր հետեւանքներ կը նախատեսուին այս հրամանատարներուն մահով, ոչ միայն անոր համար որ չատ սիրուած էին կարմիր բանակին մէջ, այլեւ անոր համար որ Ռուսիա կը տկարանայ զինուորական տեսակէտով: Եւ Ռուսիոյ տկարացումով կը խանգարուի նաեւ Եւրոպայի քաղաքական հաւասարակշռութիւնը :

Կրասնայա Զվեստա, կարմիր բանակին պաշտօնաթերթը կը գրէ.—

Ֆաշական լրտեսներու կորիզը ջախջախուեցաւ: Քաղքենի պետութեանց լրտեսական ձեռնարկը ձախողեցաւ, թշնամին խարուեցաւ: Կարմիր բանակը կը մնայ անպարտելի եւ Վորոշիլովի առաջնորդութեամբ պիտի քալէ դէպի նորանոր յաղթանակներ: Անէ՛ծք զաւաճաններուն: Ոչ մէկ զթութիւն զաւաճաններուն եւ լրտեսներուն :

« Քրասնա », պատասխանելով զերմանական թերթերուն, որոնք ռուս մեծ հրամանատարներուն ձերբակալութեան մէջ կը տեսնեն խորհրդային կառավարութեան քաղաքական տագնապը, կ'ըսէ թէ այդ ձերբակալութեան մէջ պէտք է տեսնել օտար լրտեսական կազմակերպութեան ձախողութիւնը եւ կ'աւելցնէ թէ խորհ. լրտեսական կազմակերպութիւնը հետզհետէ կը զարգանայ եւ կը զօրանայ :

Մոսկուայի թերթերը սկսած են հրատարակել յօդուածաշարքեր, պատմելով օտար երկիրներու լրտեսական կազմակերպութեանց ձեռնարկները:

Կ'ըսեն թէ Սթալին կը տառապի սրտի կծկումէ եւ կը զարմանուի փրոֆ. Հանս Խփինկէրի կողմէ: Երբեք զուրս չելլեր Կրեմլի պալատին ձախ թեւի իր յարկաբաժինէն, որ տեսակ մը բերդ է: Ոչ իսկ մօրը յուղարկաւորութեան ուղեց ներկայ գտնուիլ: Վորոշիլով եւս չըջապատուած է զինուորներով եւ չեկիստներով :

Արտակարգ միջոցներ ձեռք առնուած են, զսպելու համար որ եւ է ըմբոստութիւն կամ ցոյց անոնց կողմէ որոնք համակրութիւն ունին Թուխաչեւսքիի :

Թուխաչեւսքի չեկիստներուն ձեռքն ինկաւ իր մէկ տկարութեամբ, — Ցոն Թուանի պէս չատ կը սիրէր կիները: Իր մէկ բարեկամուհին, որ կը զործէր ի հաշիւ օտար լրտեսական զործակալութեանց, ձերբակալուեցաւ եւ մատնեց Թուխաչեւսքին: Դատավարութիւնը թէեւ տեղի ունեցաւ զաղտնի, սակայն կ'ըսուի թէ վկայութեան կանչուած են նաեւ Թուխաչեւսքիի եւ փութկոյտ կիները, որոնք վախնալով որ սովետներու իշխանութեան վրէժխնդրութեան կ'ենթարկուին իրենց զաւակները, խոստովանած են որ Թուխաչեւսքի եւ իր ընկերները որոշած էին տապալել կառավարութիւնը :

Դատարան տարուած ատեն, արդէն Թուխաչեւսքի եւ ընկերները զրկուած էին իրենց զինուորական աստիճաններէն:Անգլիական թերթերը կ'ընդունին որ Թուխաչեւսքի իրապէս կ'աշխատէր տապալել Սթալինը:

Ժամանակ մը ի վեր հոտ ելած էր արդէն: Արտակարգ եռուզեռ մը կը տեսնուէր Մոսկուայի իշխանութեան մէջ: Ամէն մարդ կարծես կը վախնար խօսիլ: Այդ օրերուն Լոնտոնէն Մոսկուա հեռախօսն անդամ փակուեցաւ, իբր թէ «խանգարումի մը հետեւանքով »:

Տարօրինակ վախ մը պաշարած էր իշխանաւորն ալ, սովորական քաղաքացին ալ,— բոլորը անակնկալ եւ մեծ դէպքեր կը նախատեսէին:

Եւ այդ անակնկալները տակաւին վերջացած չեն :

Նոր բախտակից Ալեխանտրէի վրայ

Ամտիոքէն կը հեռագրեն « Թան »ի 10 յունիս թուականով .—

Բախում մը տեղի ունեցաւ, Սուրիոյ սահմանին վրայ, Քարպիազ գիւղին մէջ: Կռուողները Սուրիոյ եւ Թուրքիոյ համակիր Թուրքեր են: Վիրաւորեալներուն թիւն է 8, բայց մէկը ծանրապէս է վիրաւորուած :

Սանճաքին այլ վայրերուն մէջ խաղաղութիւն կը տիրէ: Այստեղ ցաւ կը յայտնեն, որ Մեծ. Արեւելքի (ՄՄԲ.— Ընել կ'ուզէ Թուրքիոյ) մամուլը անհիմն լուրեր կը տարածէ, ուղելով ցոյց տալ որ Սանճաքին մէջ խռովութիւնները անպակաս են :

Մարզպանը այսօր Սուրիոյ եւ Լիբանանի բոլոր թերթերուն մէջ հրատարակել տուաւ յայտարարութիւն մը, հերքելով այդ լուրերը :

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՈՒՎ

ՖՐԱՆՍ. ԾԵՐԱԿՈՑՏԻՆ մէջ, Ուրբաթ բուռն վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան կառավարական ծրագրին մասին, որ կը տրամադրէ չաբաթական 40 ժամ աշխատանքը պարտադրել նաեւ պանդոկապետներուն: Սակայն պանդոկապետներուն բերնով՝ կարդ մը աշակոմեան ձերբակուսականներ բուռն յարձակում մը զործեցին կառավարութեան վրայ,զայն ամբաստանելով որ կը խափանէ զբօսաշրջիկներու հոսանքը Ֆրանսայէն ներս: Ընդդիմութիւնը այնքան խիստ եւ կազմակերպուած ձեւով ցոյց տրուեցաւ որ « Էօվռ» կ'ըսէ թէ Ժող. Ճակատի թշնամիները յարձակողականի անցած են, ինչպէս Օֆերայի կռիւը գաղտնի հաւաքոյթի մը մէջ որոշած էին:

ԻՏԱԼԱՑԻ երկու օրագրողներ, հակաֆաշական, սպաննուած պտուեցան Պանեղ - ը - լ'Օռնի անտառին մէջ: Սպանութիւնը հետեւանք է քաղաքական վրէժխնդրութեան :

ՀԱՆՐԱԿԱՒՈՒԹԻՒՆՔԻ տոմսակներուն գինը բարձրացնելու մասին խորհրդակցելու համար Փարիզի Քաղաքապետական Որոշումը արտակարգ նիստի հրաւիրուած է 21 յունիսին: Կը նախատեսուի իւրաքանչիւր տոմսակի վրայ 5 սանթիմի յաւելում ընել :

ՆՈՐ ԼՈՒՒԱՐՆՕ մը տեղծելու ծրագրին մասին Ֆրանսական կառավարութիւնը ծանուցագիր մը ղրկեց Լոնտոն: Պէտք կառավարութեան կարծիքով վաղահաս է տակաւին մտածել այդ մասին, երբ արեւմտեան Եւրոպայի կացութիւնը անստոյգ է :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹՅԱՆ 45 ՏԱՐԻՆ

Ծաղկաձոր, 1968 թ. հոկտեմբերի 31

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐԱՆԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

Հայկական հուշարանի հրատարակության գաղափարը ծնվել է 1923 թվականի գարնանը, Վենետիկի Սան Ղազար կղզում, Մխիթարյան միաբանության հյուրընկալությամբ։ Այդ ժամանակ Վենետիկում էին հավաքվել հայ գրականության, մշակույթի և հասարակական կյանքի մի շարք նշանավոր գործիչներ, որոնք Հայաստանից հեռու, օտար ափերում, ապրում էին ծանր կարոտով հայրենի հողի, հայրենի մշակույթի նկատմամբ։ Նրանք որոշեցին հիմնել մի հրատարակություն, որը կդառնար հայ մտավորականության միջազգային կապի միջոց, կհամախմբեր հայ գրողներին ու գիտնականներին, կծառայեր հայ մշակույթի զարգացմանը։

Հրատարակության ծրագրի մշակման գործում ակտիվ մասնակցություն ունեցան Ալեքսանդր Ծատուրյանը, Ավետիք Իսահակյանը, Հակոբ Զարյանը, Եղիշե Չարենցը, Մարտիրոս Սարյանը, Ռուբեն Զարդարյանը, Ռուբեն Սևակը, Գևորգ Էմինը, Վահան Տերյանը, Ակսել Բակունցը, Դերենիկ Դեմիրճյանը, Հրանտ Մաթևոսյանը, Սիլվա Կապուտիկյանը, Պարույր Սևակը, Համո Սահյանը, Վահագն Դավթյանը, Գուրգեն Մահարին, Հրաչյա Աճառյանը, Մանուկ Աբեղյանը, Նիկողայոս Ադոնցը, Ստեփան Մալխասյանցը, Հակոբ Մանդալյան

ՅԱՐԵՑԱԿ

(ԱՆԴԵՍԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ)

— Ի՞նչ, մեր Ռուբէնը ուրիշ մարդու մը նման կը խօսի։ Ան ինքնավստահ մարդ էր, ինքզինքը կը պահէր, ինչպէս որ կը վայլէ մեծ գրագէտի մը։ Ինչպէ՞ս եղաւ որ այսքան փոխուեցաւ։

— Ես ալ չեմ գիտեր, ես ալ զարմացած եմ։ Ես ալ նոյն բանը կ՚ըսեմ, ինչ որ դուն կ՚ըսես։ Ան ինքզինքը կը պահէ ինչպէս որ կը վայլէ մեծ գրագէտի մը։ Ինչպէ՞ս եղաւ որ այսքան փոխուեցաւ։ Ես ալ չեմ գիտեր։

Ռուբէնի ընկերները զարմացած էին անոր այս փոփոխութենէն։ Ան ինքզինքը կը պահէր

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

Իմի Լէ Մոնիւինոյի ընկերահամակրական ժողովը 14 Յունիս, երկուշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, Գարակէօզեանի սրահը, 45 բիւ տը լա Ցէֆանս: Կը խօսի քնկ. Ա. Գեհլէմանեան (շարունակութիւն նախորդ դասախոսութեան):

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՅԻՍ 28Ի ԱՌԹիՒ

Նախաձեռնութեամբ Ամենուվիլի Հ. Ց. Դ. վարդան եկեղեցական խմբակի

Այսօր, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն մինչեւ 7.30
Սալ կալմանի սրահին մէջ:

Կը նախագահէ քնկ. ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ
Կը խօսի՝ քնկ. Ա. ԻՍՄԱՀԱՆԵԱՆ

Արտասահմանութիւն, երգ եւ ն., Հայկական եւ եւրոպական պարեր,

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ՊՏՈՒՏ

Կազմակերպուած Անիէռ-Պուա-Քոլոնպի Սրամ եկեղեցական խումբէն կողմէ

այսօր, կիրակի:

Ընկերներէ կը խնդրուի ներկայ ըլլալ ժամը 2—2.30 Արժանթէօյի կայարանը:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Պօմոնի (Մարսէյլ) Հ. Ց. Դ. Զաւարեան կոմիտէի կողմէ, Յունիս 20ին:

Նկատի ունենալ այդ թուականը:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Ֆ. Կ. Խաչի Իսի լէ Մուլինոյի Մասնաճիւղին կողմէ
ի նպաստ իր դպրոցին

Այսօր, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին,
Սեվրի Պէյիկթաշլեան թատերասրահին մէջ,
26 Rue Troyon, Sèvres, *մէթրօ* Pont de Sèvres.

ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒԻ *ԶԱՐԱՊԱԶԱՆԻ ՄԵԼԻՔՍԵԹԵԱՆԸ*

Մասնակցութեամբ Վէլֆորվիլի դերասանական խումբին
եւ դեկավարութեամբ դերասան ՈՒԶՈՒՆԵՒՃԻ:

Մուտք՝ 10, 7 եւ 5 ֆր., փոքրիկներու 2 ֆր.:

Թէյասեղան

Փարիզի եւ շրջանի վաստակաւոր Հայր. Միութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր հայրենակիցները ներկայ գտնուիլ Միութեանս կազմակերպած Թէյասեղանին, որ տեղի պիտի ունենայ կիրակի, 20 Յունիս, ժամը 2էն մինչեւ 8, Փարիզի Հայ Երիտասարդաց Միութեան սրահներուն մէջ
8 rue Bossuet, Paris (9), մէթրօ Gare du Nord եւ Poissonnière

Գեղարուեստական բաժինն ալ կը նուագէ ԹԱՒՈՒԹ ԳԱՐԵԳԻՆ:

Տախտերու համար կը գանձուի 5 ֆր. փոքրիկներու 2 ֆր. 50:

10ՐԴ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ ԱՐԱ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ,
ԱԷՆՖՈՆԻԷ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ ԵՒ ՄԱՆՈՓ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ 120 ՀՈԳԻ

26 Յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը ճիշդ 9ին, **Salle Gaveau**ի մէջ
45 Rue La Boëtie, *մէթրօ* **Miromesnil**

Ժողովուրդի ընդհ. վիպագրին վրայ պիտի երգուի Հայ Նահատակներու յիշատակին ձօնուած ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԲԱԺԻՆՆԵՐ, ՄԵԾ ԵՐԳԻՉՈՆԻ ԵՒ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒՀԻՆԵԱՄԲ,
ինչպէս եւ զանազան հեղինակներէ կարեւոր գործեր:

Տոմսեր՝ 25, 20, 15, 10 եւ 7.50 ֆր.ի կը վաճառուին Շրանօ Յաժուէլի քով,
51 rue Mr. le Prince, Parns (6):

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՇԷՆ ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Փարիզի Հարաւ. Շրջանի «Յառաջդիմասիրաց» Միութեան կողմէ, ի նպաստ իր վարժարանին

Այսօր, կիրակի առաւօտեան ժամը 9էն մինչեւ կէսգիշեր,
Րոպէնսոն, **Grand Arbre, Maison Fiquet**ի *մէջ.*
(Մեծարեալ պարագային ընդարձակ սրահ)

ԵՓՐԱՏ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ ղեկավարութեամբ Պ. Տ. ՕՀԱՆԵՍԵԱՆԻ
ՃՈՒԽ ԵՒ ԱԺԱՆ ՊԻԻՖԷ

Գին 3 ֆրանք:

Հ.Պ. Միջ.— փորթ տ'Օրլէանէն առնել 128 օթօպուսը եւ իջնել Թէրմինուս:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյի Հայ կամ. եւ Մարտիկներու Միութեան կողմէ

20 Յունիս, կիրակի օր, մէօտոնի անտառը, պաղ աղբիւրին մօտ:

Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Միութեանս տարեկան Յերեկոյթ—Պարահանդէսը տեղի պիտի ունենայ
27 Յունիսին, իր կեդրոնատեղին, **8 Rue Bossuet, Paris (10**

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Յառաջիկայ դասախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ,
17 Յունիս, հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, իր կեդրոնատեղին,
8 Rue Bossuet, Paris
կը դասախօսէ Պ. ԱՐԱՁ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆ
Նիւթ՝ Նկարչութիւնը երաժշտութեան մէջ:

Բացուած է

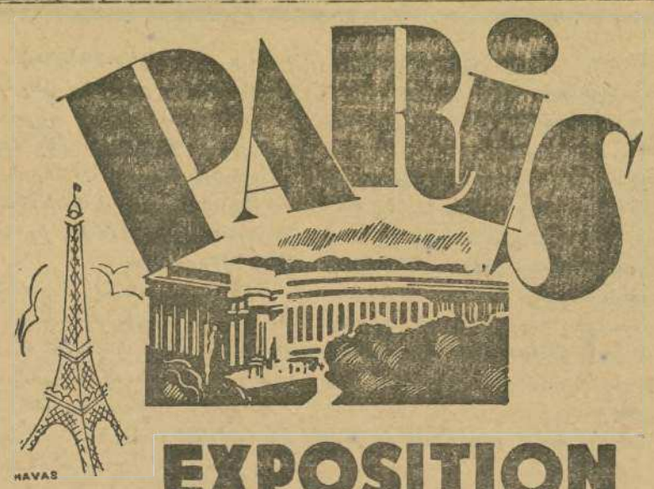
Տոքթ. Ս. Մելիքի

ԲՈՒԺԱՐԱՆԸ 87 Rue Ernest Renan,
Issy-les-Moulinaux

Մէթրօ **Mairie d'Issy**ի ճիշդ դիմացը:

Մասնագէտ քթի, ականջի, կոկորդի, գլուխի եւ վիզի հիւանդութեանց: Կը դարմանէ նաեւ ներքին հիւանդութիւններ:

Կ'ընդունի երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը ժամը 5—7:

ՓԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՄԱՅԻՍ – ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1937

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ: ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՎ, ՕԴԱՆԱՒՈՎ, ՇՈԳԵՆԱՒՈՎ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ: ՏԵՂԵԿԱՆԱԼ ԲՈԼՈՐ ՃԱՄԲՈՐԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ:

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՔԹ. Լ. ԴՐԻԴՈՐԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

146 Rue Lafayette (Gare du Nord)

Թէլէֆոն **Nord 84-04** *(անփոփոխ)*

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2–7, կիրակի եւ տօն օրեր ժամադրութեամբ

Agence de Voyage et de Tourisme

Paris	**OCEANIA**	Marseille
4 Rue de Castellane		54 Rue de la République
Tel. Anjou 22-24, 22-25		Tel. Colbert 09-12

Ցամաքային եւ ծովային ճամբորդութեան համար տոմսակներ, ամէն տեղի համար, նպաստաւոր պայմաններով: Գաղթականական գրասենեակ, վաւերացուած կառավարութենէն: Կը կատարենք օրինական ձեւակերպութիւնները հաբաւային եւ կեդրոնական Ամերիկայի ճամբորդներու համար:

Tailleur de ST. BERNARD

H. GULBOLIAN

24 rue Affre կամ 8 rue Cavé, Paris(18)
Մասնաճիւղ՝ 2 rue de la Charbonnière
Մէթրօ La Chapelle եւ Barbès Rochechouard
Թէլէֆոն Montmartre 69—70

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—Մասնաճիւղիս բացման առթիւ կարեւոր նուէրներ իւրաքանչիւր հագուստի համար, մինչեւ 1937 Յուլիս 14:

ՄՏԱՑԱԾ ԵՆՔ ՖՐԱՆՍԱԿ ԱՆԵՒ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ:

ՄԵՐ ԳԻՆԵՐԸ.—Հագուստներ (2 փորձով) սկսեալ 280—400 ֆր. Նուէր կը տրուի մէկ ֆանթէզիի տարատ մը եւ կամ ամառուան յատ կ գեղեցիկ մուշտակ մը: 400 ֆր.է վեր հագուստներու (3փորձ) համար կարելի է նուէր ստա ալ մուշտակապործ Տիկ. Հայկուհի Կիւլպէկեան, արհեստանոցին մէջ պատրաստուած 200 ֆր. արժզուրեամբ 2 imitation martre, պայմանաւ որ գնորդը վեցամսեայ բաժանորդագրուի ցառաջին: Օգտուելու համար վերոյիշեալ պայաններէն ներկայացնել ցառաջի կտրօնը: Rue la Charbonnière մեր մասնաճիւղին մէջ կը ստանձնենք դիւրամատչելի գիներով à façon, նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն եւ ըրթուհնած:

Բաց է կիրակի մինչեւ կէսօր:

ԼԱՒ ՊԱՏԵՒՀՈՒԹԻՒՆ

Մեկնումի պատճառաւ ծախու է այրերու եւ կիներու յատուկ սափրիչի խանութ մը բոլոր կազմածներով եւ 4 աթոռներով: Շատ նպաստաւոր գին: Դիմել Պ. JACQUESի, 79 Ave. Henri Barbusse, Colombes, Seine.

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ *մասնագէտ գործաւորուհիներ Լաքոսթ (Lacoste) եւ Սան Րէմօ (San-Remo) շքմիջներ կարելու համար (մաշին փլաթով): Լաւ վճարում, տեւական գործ: Դիմել՝ A. KRANCZERի, 2 Rue d'Enghien, Paris (10).*

ՎԱՐԶՈՒԻ Է *Փարիզի մօտիկ եւ հայաշատ կեդրոնի մէջ, շատ աժան գինով մէկ սենեակ եւ խոհանոց մը: Ջուր, կազ, էլեկտրական-նութիւն, պատատու ծառերով պարտէզ եւ բանջարանոց: Մանրամասնութեանց համար գիմել Պ. Բիւզանդ Ահէմեանի, 43 Rue Surmelin, Փարիզ (20). հեռաձայն Ménilmontant 78—41.*

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այրի Տիկին Պետիկեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Պետիկեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Աբգար Պետիկեան, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Օզինեան, Այրի Տիկին Մելքոնեան եւ իրենց պարագաները շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ, գրաւոր, մամուլով եւ ծաղկեպակով ցաւակցութիւն յայտնեցին ՊԱՂՏԱՍԱՐ ՊԵՏԻԿԵԱՆԻ դառնադէտ մահուան առթիւ:

ՑԱԻԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ամենայն Մարգարեան եւ Տիկին Մարգարեանները իրենց խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնեն ՊԱՂՏԱՍԱՐ ՊԵՏԻԿԵԱՆի դառնադէտ մահուան առթիւ, իր այրին եւ պարագաներուն:

Մոնթիվիլիէ, 10 մայիս 937

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ֆ. Կ. ՀԱՁի Անկէնի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը 16 յունիս, չորեքշաբթի պիչէր, ժամը ճիշդ 9ին, Café des Sportsի մէջ:

Պարտաւորիչ ներկայութիւն, անդամատեսրով:

Մասնաւոր հրաւէր չէ ղրկուած:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damrémont, PARIS (18e)

Հ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

44 Rue Dunkerque (ՄԷՋՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒՄ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:
Առաւօտները ժամադրութեամբ:

ԱՄԷՆ ՕՏԱՐԱԿԱՆԻ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ

Մամուլի տակ է եւ քանի մը օրէն լոյս կը տեսնէ Guide *մը, յատկապէս պատրաստուած Փարիզ բնակող օտարականներու համար:*

GUIDE DES ETRANGERS

Ուր կը պարունակէ Փարիզի օտար բոլոր հաստատութիւններու, հիմնարկութիւններու, կազմակերպութիւններու, հիւպատոսարաններու, օթելներու, նաւային, ճամբորդական եւ հեռագրական գործակալութիւններու, ճաշարաններու, ակումբներու, եկեղեցիներու, գրավաճառներու, գրադարաններու, դրամատուններու, առեւտրական գրասենեակներու, թերթերու, երգուելու թարգմաններու, միջազգային կազմակերպութիւններու, զանազան միութիւններու եւ կազմակերպութիւններու հասցէները, դասաւորուած երկիրներու եւ նիւթերու կարգով:

Guideը կը պարունակէ նաեւ Փարիզի Ֆրանսական բոլոր պաշտօնատուներու եւ բազմաթիւ օգտակար հասցէներ:

Guideը ունի յատուկ բաժին մը՝ յատկացուած օտար զբօսաշրջիկներու, որոնք հոն պիտի գտնեն պիրենք հետաքրքրող անհրաժեշտ հասցէները:

ԳԻՆ՝ 6 ՖՐԱՆՔ

Մինչեւ Յունիս 20 եղած ապսպրանքներու առաքման ծախքը մեր վրայ: Ղրկել 6 ֆրանքի նամակաղրոյմ, հետեւեալ հասցէին.— «Guide des Etrangers», 13, Rue de la Colonie, Paris (13), Tél. Gobelins 11-40:

Champs Elyséesի ՄՕՏ
ՀԱՅ ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԸ
ՏՆՕՐԷՆ՝ ՀԱՆՐԱՓԱՆՕՔ
Մ. ՀԱՅԿ

Restaurant LE LORD

Paris
9 rue Lord Byron
à l'angle de la rue Balzac

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
ՄԱՐՈՒՀ, ԹԱՐՄ, ՀԱՄՈՎ, ՄԱՏՋԵԼԻ ԳԻՆ

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

PÉRA

Restaurant Franco-Oriental

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ԵՐՋԱՆԻԿ ՊԱԼԵԱՆ

9 Rue de Provence, Paris (9)

Մէթրօ **Pelletier** *կամ* **Cadet**

Աղանդերներ, խնամուած արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ պատրաստուած անարատ իւղով:

Մասնաւոր սրահ հացկերոյթի եւ հարսանիքի համար:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

Ճաշարան Ֆլօրիա

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton : 52 - 78

Արեւելեան եւ եւրոպական խոհանոցէ կերակուրներ:

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՄՄԷՐԵԱՆ

Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*

29 rue Mathis, Métro Crimée

Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50/71

Կը ծախենք գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւն.: Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ գոհարեղէններու: Կը գնենք՝ բլաթին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով:

Մի մոռնաք որ վստահելի ձեռքէ գնուած ոսկեղէն ու գոհարեղէնները անփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը:

Գաւառներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն:

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

ԿՐ ՄՏԱՆՁՆԻ ամէն տեսակ գաւառ, Փարիզի, գաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու. Աթոռի գաւառ, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթարալիզասիոն օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ գործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցութիւններու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ գաւախօսութիւններու խմբագրութիւն: Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԹԱՓԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ արբեր երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
15
ՅՈՒՆԻՍ
MARDI
15 JUIN
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3447

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՕՐՀԱՍԱԿԱՆԻ ՋՂԱՋԳՈՒՄՆԵՐ

— o —

Ուրիշ կերպ կարելի չէ որակել քաղաքական այն ծանր տագնապը, որուն ենթարկուած է տակաւին մը ի վեր խորհրդային իշխանութիւնը։

Տակաւին չէին մոռցուած Զինովիեւ - Կամենեւի (1936 օգոստոս) եւ Պիատակով – Սերեբրիակովի (1937 յունուար) խմբակներուն ծիծաղաշարժ դատավարութիւնները ու անոնց յաջորդող անողոք գնդակահարումները, երբ աւելի զարհուրելի տրամ մը՝ իր չանթահարող արագութեամբ եւ անագորոյն խստութեամբ ջմեռուց բոլորը, բոլոն յուզում ու զայրոյթ առաջ բերելով բացի աշխարհի մէկ վեցերորդէն նաեւ մնացեալ հինգ վեցերորդ մասին մէջ։

Ահկէ առաջ պետական - քաղաքական դէմքեր էին գոհերը, մեծ մասամբ Սթալինի հին օրերու ընկերները, որոնք իրեն չափ եւ թերեւս աւելի վարիչ դեր ունեցած էին հոկտեմբերեան յեղափոխութեան ծագումին եւ զարգացումին մէջ։ Լէնինի մահուընէն վերջ, Սթալին յաջողած էր արդէն վերջնապէս ասպարէզէն քշել անոր գլխաւոր մրցակիցն ու կարմիր Բանակի կազմակերպիչը Լէոն Տրոցկին, որ վտանգաւոր եւ ուժեղ մրցակից մըն էր իրեն համար։ Կրցած էր նոյնպէս տասերի մէջ ձգել միւս առաջնակարգ վարիչները՝ Զինովիեւ, Կամենեւ եւ ընկերները, որոնք իրեն չափ իրաւունք եւ կարողութիւն ունէին՝ Կրեմլինի դիկտատորը դառնալու։

Տակաւին չատ զղջացած է անշուշտ որ Տրոցկին ողջ ձգեց։ Այսօր իր ամբողջ մտածումնէն է «տրոցկիզմ»ը, որ, ըստ իրեն, վտանգած է Ռուս։ Միութիւնը մէկ ծայրէն միւսը, քաղաքական վարիչ դէմքերէն սկսեալ մինչեւ կարմիր բանակի հրամանատարներն ու սպաները, մինչեւ մեր խե՛ղճ հայրենիքը։

Եւ որպէսզի նոր «տրոցկիզմ» մը չառեղծուի, ուղեց միանգամ ընդ միշտ ձերբազատուիլ Զինովիեւի, Կամենեւի եւ ընկերներուն պէս զօրաւոր հակառակորդներէ։

Այս ձեւով բացատրուեցան անցեալ օգոստոսի եւ յունուարի խմբական գնդակահարումները։

Իսկ այս անգամուան գնդակահարումներուն ոչ ոքի խելքը հասաւ։

Իրրեւ դատաստան կ'ամբաստանուին մարշալ Թուխաչեւսքի եւ զօրավար Կամարնիկ (անձնասպան եղած), որոնք դեռ մինչեւ երէկ Ռուսիոյ Միութեան հողին կազմող կարմիր բանակին վարիչ ուժերն էին։ Հայրենադաւ կը հռչակուին զօրավար Եաքիր՝ Ուկրայնիոյ եւ զօրավար Ուբորեւիչ՝ Սպիտակ Ռուսիոյ զինուորական վերին հրամանատարները, զօրավար Քորք՝ որ յեղափոխութեան առաջին օրերէն սկսեալ Սպիտակ Ռուսիոյ եւ Լէնինկրատի նման կարեւոր շրջաններու վերին հրամանատարութիւնը եւ ուրիշ պատասխանատու պաշտօններ վարած է, զօրավար Այէյման՝ որ 1917էն ի վեր անդամ է համայնավար կուսակցութեան եւ 1932էն ի վեր վարիչը՝ քիմիական եւ օդանաւային պաշտպանութեան ճիւղին, զօրավար Ֆէլտման՝ որ տասը տարի վարիչն եղաւ կարմիր բանակի սպաները նշանակող ու քննող պաշտօնատան, զօրավար Փրիմաքոֆ, որ Տէնիկինի եւ Գերմաններուն դէմ կռուեցաւ եւ Քիեւի շրջանին փոխ - հրամանատարն էր, զօրավար Փութնա՝ Լոնտոնի դեսպանատան զինուորական կցորդ։

Մինչեւ վերջին օրերս 160 միլիոնոց երկրի մը կենսական ջիղը իրենց ձեռքին մէջ պահող բարձրաստիճան զինուորականներ յանկարծ կ'ամբաստանուին իրրեւ հասարակ լրտեսներ, որոնք պատերազմական գաղտնիքները հաղորդած են Ռուս։ Միութեան գլխաւոր թշնամիին՝ Գերմանիոյ եւ ծրագրած՝ գերմատիրական վարչաձեւ հաստատել Ռուսիոյ մէջ...

Տակաւին երկրպագող ամէնէն սարկամիտ համայնավարն անգամ դժուար թէ հաւատայ այս յերիւրանքին։ Գնդակահարուող զինուորականներէն չատեր Գերմանիոյ դէմ կռուած են եւ մահու չափ կ'ատեն զայն։ Նոյնինքն Թուխաչեւսքի որ մեծ պատերազմին դերի ինկած էր Գերմաններու ձեռքը, հինգ անգամ փորձեց փախչիլ գերանոցէն եւ դժուարաւ յաջողեցաւ։

Թուխաչեւսքի եւ ընկերները դեռ քանի մը շաբաթ առաջ պաշտօնապէս եւ հրապարակաւ կը հռչակուէին իրրեւ անխորտակելի պատուարները կարմիր բանակին եւ խորհրդային վարչաձեւին, արժանանալով զանազան պատիւներու եւ տիտղոսներու։

Յունիս 12ի գնդակահարումները սահմռկեցնող տպաւորութիւն առաջ բերին մանաւանդ անոր համար, որ 1919էն ի վեր – երբ Զեկան իրրեւ դատաստան գնդակահարեց կարմիր բանակին սպաները — առաջին անգամ ըլլալով կը խօսուի զինուորականներու անհատապատասխանատուութեան մասին։ Բայց ի՞նչ զինուորականներ ու ի՞նչ տեսակ անհատապատասխանատուութիւն։

Ֆրանսական մամուլը հիասթափուած է։ Ձախերը վախ կը յայտնեն որ Ֆրանքեւխորհրդային դաշինքին հակառակորդները այս առիթը պիտի չհագործեն՝ պայքարելու համար անոր դէմ։ Կարմիր բանակի ամենազօրութեան չատագովները սկսած են յուսահատական իսկզբան ընել անոր իրական արժէքին մասին։ Ամէնէն պահպանողական եւ զուսպ լեզու գործածող թերթերն անգամ զղուանքով կ'արձանագրեն յեղափոխութիւնէն 20 տարի վերջ կատարուած նման անիմանալի արարքները։

Այս բոլորը օրհասականի ջղագրումներ են պարզապէս։

Արեւելեան ճակատին վրայ նոր բան կայ։

Հ. Ս.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՍՊԱՆԻՈՑ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՌԻԻՆԵՐԸ

— o —

Կատարի կռիւներ Պիլպաոյի առջեւ

Ազգայնականները ընդհ. յարձակողականի անցան, շաբաթ օր, Պիլպաոյի ճակատին վրայ։

Պասք կառավարութեան մայրաքաղաքը պաշտպանուած է լեռներու բոլորաձեւ շղթայով մը, զոր հանրապետականները ամրացուցած են ամէնէն արդիական սպառազինութեամբ, « երկաթէ գօտի » մը կազմելով Պիլպաոյի մէջքին։ Ահա այդ երկաթէ գօտիին վրայ է որ տեղի կ'ունենան կռիւները։

Ազգայնականները հետաձիգ հրետանիի ուժեղ, եւ բազմաթիւ օդանաւերու դժոխային կրակին պաշտպանութեամբ՝ դրոհ տուին երկաթէ գօտիին վրայ, շաբաթ առաւօտ։ Ցառաջացող բանակին մէկ թեւը նախ իջաւ Թալվէկի հեղեղատը, կտրելու համար թշնամիին նահանջը։ Առաջին իսկ վայրկեանին, ազգայնականները դէմ առ դէմ եկան հանրապետականներու կորովի դիմադրութեան։ Իւրաքանչիւր մացառի կամ ծառախումբի եւս ամրացուած դիրք մը դնդացիրի կրակով արգելք կը հանդիսանար յառաջխաղացութեան։ Այնպէս որ ազգայնականները, իւրաքանչիւր հանդրուանի վրայ, ստիպուած էին ջոկատ մը հանել լեռն ի վեր, եւ չրջառիկ չարժումով մը վտանգի մէջ ձգել ամրացուած դիրքերը։ Նախ լեռ բարձրանալ, յետոյ վար իջնել իրապէս տաժանելի գործողութիւն մըն էր, զոր յանձն առին ազգայնականները, մինչեւ որ յաջողեցան գրաւել պաշտպանութեան առաջին դիրքերը։ Ժամը 9ին ամպերը, որ ծածկած էին լերան գագաթը, վար կախուեցան հետզհետէ, մինչեւ Թալվէկի հեղեղատը։ Ցայլ մը անդին տեսնել կարելի չէր։ Ազգայնականները դադրեցուցին յառաջխաղացութիւնը։

Կէս օրին հով մը քշեց տարաւ ամպերը եւ յարձակումը վերսկսաւ։ Հանրապետականները աւելի խիտ ամրութիւններ չինած էին լերան վերի կողերուն վրայ։ Միաւէ ծառ, ժայռ ժայռ հալածանք մը կատարուեցաւ նախ յետոյ ծանր հրետանին լերան սառոյտէն իր պաշտպանութեան տակ առաւ յառաջացող ուժերը, մինչ օդանաւերը հանդիստ չէին տար լերան գագաթի ամրութիւններուն։ Ժամը 4ին Թալվէկի հեղեղատին գլխաւոր ուժերը դէպի ձախ չարժումով մը եռեւ անցան եւ սկսան բարձրանալ լեռն ի վեր։ Դէպի գագաթը յառաջխաղացումը պէտք է կատարուէր դրոհով, կարճ ատումներով, որովհետեւ հանրապետականները դնդացիր հաստատած էին այդ ճամբուն վրայ։ Հրետանին օգնութեան հասնելով՝ ազգայնականները երկար ատում մը կատարեցին եւ մտան խրամներուն մէջ, որոնք արդէն ինկած ռումբերուն տակ լուութեան դատապարտուած էին։ Մինչեւ գագաթի խրամներուն դրան ուժը բաւական գոհեր տուին յարձակումները։ Ժամը 5ին ազգայնականներու դրօշը կը ծածանէր Ուրքուլուի վրայ, մինչ հանրապետականները կը նահանջէին լերան արեւմտեան գագաթին ի վար։ Երկու կողմերն ալ չէն խոստովանիր իրենց կորուստները։ Սակայն ամրութեանց ձեւը ցոյց կուտայ, որ մեծ են կորուստները։ « Երկաթէ գօտի»ին ամրութիւնները այսպէս են չինուած,— Պիլպաոն շրջապատող լեռներուն վրայ փորուած են խրամներու երեք գիծեր, իւրաքանչիւր խրամ ունի 2 մեթր խորութիւն եւ ատրճիճէրեայ ապաստաններ։ Խրամներու անկիւններուն վրայ դեռեղուած են առաջնակարգ գնդացիրներ։ Խրամներուն առջեւ՝ երկաթթելի հինգ ցանց, որոնք կը գտնուին գնդացիրներու պաշտպանութեան տակ։ Խրամներու դանազան հատուածներ իրարու կապուած են ատրճիճէրեայ ուղիներով։ Ֆրանքոյի բանակը անշուշտ մեծ գոհեր տալով միայն կրցաւ գրաւել այս դիրքերը, թէեւ պաշտպանեալներն ալ քիչ գոհեր չտուին։

Պասքերը, նահանջին վերջ, դիրք գրաւեցին պաշտպանութեան երկրորդ գիծին վրայ, որ կը գտնուի Քորտիլէրիի լերան արեւմտեան կողմը բարձրացող բարձունքներուն վրայ, Ուրքուլուէն 1500 մեթր հեռու։

Վարչական հաւաձայնութիւն ոչ-միջամտութեան մասին

— o —

Երկար ու դժուարին բանակցութիւններէ վերջ, կարելի եղաւ համաձայնութիւն գոյացնել ոչ - միջամտութեան անգլիական ծրագրին մասին, ընդմէջ Գերմանիոյ, Իտալիոյ, Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ ներկայացուցիչներուն։

Ըստ այդ համաձայնութեան.

1.— Երեքշաբթի (այսօր) կոչ մը պիտի ուղղուի Սպանիոյ հանրապետական եւ ազգայնական կառավարութիւններուն, խնդրելով,

Ա.— Որքան կարելի է, ընդարձակել ապահովութեան գօտիները։

Բ.— Ասոր տակ որ պիտի զգուշանան տեղեկելէ այնպիսի միջադէպեր, որ տեղի ունեցան անցեալ շաբթուներուն (Տէօյչլանտ, Հընթէր, եւայլն)։

Գ.— Յարգել, ուր որ ալ գտնուի, օտար դրօշը։

2.— Այն պարագային, երբ Սպանիոյ ջուրերուն մէջ միջադէպ մը պատահի, հսկողութիւն կատարող չորս նաւատորմիղները անմիջապէս խորհրդակցութիւն մը պիտի կատարեն՝ գործելու համար համերաշխ։

3.— Հետեւաբար, յիշեալ պետութիւններէն ոչ մէկը իրաւունք ունի անհատաբար պատժական միջոցի դիմելու։

4.— Այս վերջին յօդուածը երբեք չարգիլեր օրինական ինքնապաշտպանութեան դիմել՝ յարձակումի ընթացքին։

5.— Այս համաձայնագիրը ի յառաջագունէ ճշդած չէ պինուորական պատժական որ եւ է միջոց։

— o —

ԼԷՆԻՆԻ ՔՈՑԸՐԸ, Տիկին Ուլիանովա, որ անդամալուծուած էր ուղեղային արիւնահոսութեան մը հետեւանքով, մեռաւ Կիրակի օր։

ՏԻԿԻՆ ԼԻԹՎԻՆՈՎ, Ռուսիոյ հասած լուրերու համաձայն, աքսորուած է Ուրալեան չրջանը։

ՌՈՒՍԻՈՑ ներքին գործակարին օդնականը, Ագրանով, իրրեւ մեղսակից եակոտայի, չնորհազրկուելով ղրկուեցաւ Վոլկայի չրջանը։ Կ'ըսուի թէ ձերբակալուած է Պրոկովիեւ, որ նոյնպէս կը պաշտօնավարէր եակոտայի գրասենեակին մէջ։

ԼԷՆԻՆԱԿԱՆԻ մէջ մեռած է Ատրպէտ, 87 տարեկան, հեղինակ բազմաթիւ գործերու։ Իր գրական բարոյականին, ինչպէս եւ մտաւորական արժէքին մասին՝ յառաջիկային։

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԷԹԻ ՀԱՐՑԸ

— o —

Թուրքերը դարձեալ կը չոգեն վրաս, յետոյ կը սպառնան

Փայասէն կը հետագրեն Պոլսոյ թրքական թերթերուն ։—

Սուրիոյ մարզպանին պատուիրակը երկու թարգմաններով կառախումբով հոս ժամանեց Ատանայէն եւ ողջունուեցաւ զիւղախումբի անօրէնէն եւ այլ անձնաւորութիւններէ։ Կայարանին մէջ քիչ մը հանդչելէ ետք Ալեքսանդրէթէն եկած երկու ինքնաշարժներով մեկնեցաւ Ալեքսանդրէթ։ Ալեքսանդրէթէն հասած տասը լուրերու համաձայն Հայոց մէջէն նոր չարժում մը սկսած է թրքութեան հանդէպ բարեկամութեամբ։ Հայերը կ'ըսեն — « Թուրքերը խիստ անկեղծ անձեր են։ Ցրանսացւոց մեղի չրջածը չմնաց։ Ժամանակին երբ Թուրքիոյ հողերէն քաչուեցան, միայն 24 ժամ առաջ լուր տուին մեզի եւ մինչեւ այն ատեն ուզածնուն պէս գրծի բերին մեզ իրենց։ Մենք Թուրքերուն մէջ մեծցանք, անոնց հետ պիտի բարեկամանանք եւ պէտք է բարեկամ մնանք։ Մեզի այս վիճակին բերողները մեր փոխիփոխաճիներուն հետ մեզ իրենց քաղաքական գործիք ընող օտարներն են»։

Ինչ կ'ըսեն Պոլսոյ թուրքերէն թերթերը ։—

Հաթայի մէջ Թուրքերու դէմ տեղի ունեցած ճնշումներուն եւ յարձակումներուն առթիւ, Թուրք մամուլը իր ցասումն ու վրդովմունքը կը յայտնէ եւ հետեւեալ կարգի սպառնական արտայայտութիւններ կ'ունենայ։ « Եթէ Սուրիացիները չարունակեն անպատասխան իրենց չափը, մեմ գիտեմ թէ ինչպէս պէտք է տալ անոնց դասը»։ «Եթէ չարունակեն ճնշումը, Սանճաքի մէջ Ջնջումի անչրաժեչտ միջոցներուն պիտի դիմենք »։

Իսկ Արաբներուն գայրոյթը արդարօրէն կ'աճի։—

Կարգ մը արաբ ազգայնական չրջանակներ հետզհետէ աւելի գայրոյթ ցոյց կուտան Թուրքիոյ հանդէպ ։

« Նիտա » թերթը հետեւեալ կերպով կ'արտայայտուի։—

Ալեքսանդրէթը դնաց մեր ձեռքէն։ Ահա օդնութեան եւ իչխի այն ազդակը, որ կը լսուի ամբողջ Սուրիոյ մէջ։ Ոչ պատուիրակութիւնները, ոչ ճամբորդութիւնները եւ ոչ ալ դաչնագիրները ո եւ է բանի չծառայեցին։ Հիմա ամբողջ աչխարհն եւ Թուրքիոյ սա կերպով պէտք է խօսինք ։—

« Այլեւս Ալեքսանդրէթը մեզի չի բաւեր։ Մենք Ալեքսանդրէթէն աւելի հեռուն կը պահանջենք։ Կը պահանջենք այն վայրերը, զորս դուք Թուրքիա կը կոչէք եւ որոնք սակայն իրականութեան մէջ արաբական են։ Եթէ այդ տեղերը Թուրքերուն իսկ պատկանին, զարձեալ կ'ուզենք, որովհետեւ մեզի պէտք է»։

Արտերիտ պետոյի գնաց արեւելեան հանգիստներ

Աթաթիւրք, 8 յունիսին, « Իզմիր » չոգենաւով Պոլսէն Տրապիզոն մեկնեցաւ։ Այս ճամբորդութեան նպատակն է քննական պետոյ մը կատարել Արեւելեան Նահանգները, տեղւոյն վրայ տեսնելու համար երկրին այս չրջանի պահանջները եւ փութացնելու համար անոնց գոհացումը ։

Իրեն կ'ընկերանան ներքին գործակար եւ Հայոց ընդհ. քարտուղար Շիւքրիւ Գայա, Զօր. Ֆահրէտտին, Տրապիզոնի երեսփոխան եւ Ազգ. Մեծ Ժողովի Բ. Նախագահ Հասան Սաքա ։

Մեկնումի պահուն օդանաւակայանի Պայան Սապիհա կէօքչէն թռիչքներ կատարեց « Իզմիր » չոգենաւին վրայ, իբր բարի ողջերթի արտայայտութիւն։

**** « Ճումհուրիյէթ »ի մէջ Եօնուս Նատի հետեւեալ խմբագրականը կը գրէ Աթաթիւրքին արեւելեան նահանգներու ուղեւորութեան առթիւ.—*

« Աթաթիւրք արեւելեան նահանգներու իր այս ուղեւորութեան կը ձեռնարկէ ծովի ճամբով։ Աթաթիւրքի Պոլսէն Սեւ ծով ամէն մեկնումի կը յիչեցնէ մեզի 1919 մայիս 19ին իր Սամսոն պատմական ուղեւորութիւնը։ Այսուհանդերձ այդ օրերէն ամէն իմաստով հեռի ենք։ Նախ անկէ ի վեր 18 տարի անցած է։ Ցետոյ, այս 18 տարուան մէջ մեր սիրելի հայրենիքն ու ազգը հարիւրապատիկ, միլիոնապատիկ եւ անհաչուելի անգամ փրկուած է այն սոսկալի աղէտներէն, որոնց ենթարկուած էր այն ատեն։

Աթաթիւրքին Սեւ ծով առաջին ուղեւորութեան եւ յետագայ ուղեւորութեանց միջեւ հեռաւորութիւնը այսքան մեծ ըլլալով հանդերձ, Թրքական նոր վարչաձեւին բացորոչ մէկ յատկանիչը ի վեր հանած կ'ըլլանք յայտնելով որ Մեծ Առաջնորդին այս անգամուան ուղեւորութիւնը՝ արդար իրաւամբ՝ պատմի եւ հանդիսաի ուղեւորութիւն մը չէ։

Աթաթիւրք կ'ուզէ որ մեր արեւելեան նահանգները արագ, ամուր եւ արդիւնաւոր քայլեր առնեն քաղաքակրթութեան եւ յառաջդիմութեան ճամբուն մէջ։ Այս անգամուան ճամբորդութեամբ Աթաթիւրք պիտի տեսնէ թէ կացութիւնը ինչ բարւոքում ունեցած է նոյն տեղերը, ու նպատակները փութով իրականացնելու համար, հարկ եղած միջոցները պիտի ճշդէ ու ըստ այնմ հրահանգներ պիտի տայ։ Այս տեսակէտէն Աթաթիւրքի ուղեւորութիւնը միեւնոյն նպատակին կը ձգտի։ Անոր հայեացքով, երկրին բարգաւաճման վրայ աւելցուած իւրաքանչիւր քար հայրենիքի բերդին վրայ աւելցուած նոր քար մըն է ։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Կիրակի առաւօտ ժամը 8.40ին արեւելեան ճեպընթացով Փարիզ հասաւ Լիբանանի Հանրապետութեան նախագահ Էմիլ Էտտէն, որուն կ'ընկերանային Ազգային պաշտպանութեան եւ կրթութեան նախարար Պ. Հաւիկ Ապի Շահլա, Հանր. նախագահի դիւանապետ Պ. Ժորժ Համարի, մամուլի ընկերակցութեան նախագահ եւ «Ահբար » թերթի խմբագրապետ Պ. Միշել Քհէյպի եւ Ֆրանսերէն « Օրիան » թերթի խմբագրապետ Պ. Նաղաչ։ Հանրապետական պահակներու ջոկատ մը պինուորական պատիւներ ըրաւ այս պատուիրակութեան։

Կայարանը դիմաւորելու գացած էին Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահին եւ կառավարութեան ներկայացուցիչները, Սուրիոյ եւ Լիբանանի մարզպան Պ. սը Մարթել, Փարիզի Լիբանանեան գաղութի ներկայացուցիչները, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ Հայեր, Հ. Հ. պատուիրակութեան կողմէ ընկ. Ալ. Խատիսեան, Հ. Ց. Դաչնակցութեան կողմէ՝ ընկերներ Ա. Գիւլխանդանեան, Ս. Տէր Թովմասեան եւ Վ. Միսաքեան։ «Ցառաջ»ի կողմէ Հ. Սամուէլ, Լ. Գեւոնեան եւ Վ. Համբարձումեան, Վենետիկի Մխիթարեանց արքահայր Հ. Սրապեան վրդ. Ուլուհոճեան եւ քանի մը Մխիթարեան հայրեր, Գաղթ. կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ Պ. Պ. Ա. Զօպանեան եւ Մաթթ. Նալպանտեան.

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԴԱՆԴ ԴՈՒՅԶ

ՈՍԿԵՓՈՐԻ ՀԱՒԱՔՈՒԱԾՈՅ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ ՆԻՍՏԸ

(ՎՎԱՇՈՒՆ ԴԱՒԱՃՈՒՄՆ ԴԱՒԱՃԱՐԻՆ)

ՈՒՐՏԱՆ ՂԱՒՏՈՒՄԵԱՆ

Դիւղացի կեանքը մշտապէս ներկայացուցած է ինքզինքը իբրեւ ամենէն ծանր ու տանջալի կեանքը, որ կարելի է պատկերացնել մարդկային կեանքի մասին։ Ամէն տեսակ զրկանքներ, ամէն տեսակ նեղութիւններ, ամէն տեսակ տառապանքներ ու չարչարանքներ միայն դիւղացիին համար կը գոյանան։ Ամէն տեսակ ստրկութիւններ, ամէն տեսակ ճնշումներ միայն դիւղացիին համար կը գոյանան։ Ամէն տեսակ անարդանքներ, ամէն տեսակ նախատինքներ միայն դիւղացիին համար կը գոյանան։ Ամէն տեսակ անարդարութիւններ, ամէն տեսակ անիրաւութիւններ միայն դիւղացիին համար կը գոյանան։ Ամէն տեսակ անհաւասարութիւններ, ամէն տեսակ անհաւասարակշռութիւններ միայն դիւղացիին համար կը գոյանան։ Ամէն տեսակ անհանգստութիւններ, ամէն տեսակ անհանգիստութիւններ միայն դիւղացիին համար կը գոյանան։ Ամէն տեսակ անհամակրութիւններ, ամէն տեսակ անհամակերպութիւններ միայն դիւղացիին համար կը գոյանան։ Ամէն տեսակ անհամաձայնութիւններ, ամէն տեսակ անհամաձայնելիութիւններ միայն դիւղացիին համար կը գոյանան։ Ամէն տեսակ անհամաձայնելի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

(ՀԱՅ ՀԱՐՍՏՈՒԹԵԱՆ ՅԱՒԵՐԵԱՆԻՆ)

— Մուրատ, Ծատուր, ասիկա՞ ես ըլլալիր։ Ինչպէ՞ս կրցար ինծի հասնիլ։

Ինչպէս կրցայ, ինչպէս կրցայ, ասիկա ալ ինծի համար մեծ հարցում մըն է։ Ես ու իմ ձիերս ամբողջ գիշեր ճամբայ ինկած ենք, ոչ ոքի հանդիպելով, որ ինծի ըսէ, թէ ո՞ւր կը գտնուի Ալի-Փաշան։ Ես ալ չեմ գիտեր, թէ ինչպէս եկայ հոս։ Ինծի համար ամէն բան մէկ է, ամէն տեղ մեռնիլ կրնամ։

— Ա՛խ, Ծատուր, Ծատուր, ինչպէ՞ս կրնաս այդպէս խօսիլ։ Ինչպէ՞ս կրնաս կորսնցնել յոյսդ, երբ գիտես, որ ես ալ հոս եմ։ Ես ալ ինծի համար մեծ նպատակ մը ունիմ, որ կ՚ուզեմ իրագործել։ Ես ալ կ՚ուզեմ ապրիլ, որպէսզի կարենամ վրէժս լուծել։

— Ես ու դուն, Մուրատ, ի՞նչ կրնանք ընել, մեր ուժերը չեն հասնիր։ Ես ալ կ՚ուզէի վրէժս լուծել, բայց ինչպէ՞ս։ Ես ալ կ՚ուզէի ապրիլ, բայց ինչպէ՞ս։ Ես ալ կ՚ուզէի ամէն բան մոռնալ, բայց ինչպէ՞ս։ Ես ալ կ՚ուզէի ամէն բան սկսիլ նորէն, բայց ինչպէ՞ս։ Ինչպէ՞ս, ինչպէ՞ս, ինչպէ՞ս։ Ա՛խ, Մուրատ, ինչպէ՞ս կրնանք ապրիլ, երբ մեր սիրտերը լեցուն են վրէժխնդրութեան զգացումով։ Ինչպէ՞ս կրնանք ապրիլ, երբ մեր հոգիները լեցուն են ատելութեամբ։ Ինչպէ՞ս կրնանք ապրիլ, երբ մեր ամբողջ էութիւնը լեցուն է ցասումով։ Ինչպէ՞ս կրնանք ապրիլ, երբ մեր ամբողջ էութիւնը լեցուն է ոխակալութեամբ։ Ինչպէ՞ս կրնանք ապրիլ, երբ մեր ամբողջ էութիւնը լեցուն է ոխերիմ

ինչպէս նաեւ Հայոց եկեղեցիի, Ազգաժողովի եւ այլ կազմակերպութեանց ներկայացուցիչները :

Ընկ. Ա. Խատիսեան բարիգալուստ մաղթեց Հանրապետութեան նախագահին՝ յանուն Հ. Հ. Պատուիրակութեան, Հ. Ց. Դաշնակցութեան եւ «Ծառայ»ի : Բոլոր ներկաները նախագահին ձեռքը սեղմեցին :

Հանրապետութեան նախագահը եւ հետեւորդները, որոնք կառավարութեան հիւրը պիտի ըլլան, պետական ինքնաշարժներով գացին Օթէլ Քրիյեոն, ուր մասնաւոր յարկաբաժին մը յատկացուած է իրենց :

Ժամը 10ին նախագահը զնաց բիւ տ'Իւլմի Մարոնիներու եկեղեցին, ուր հանդիսաւոր պատարագ մատոյց, Լիբանանի Մարոնիներու պատրիարք Մոնսէնեոր Արիտա : Այս վերջինը Հռոմ եւ Վատիկան այցելելէ վերջ Փարիզ հասած էր յունիս 5ին չաբաթ առաւօտ եւ նոյն պատիւներով ընդունուած : Ամսոյս 17ին հացկերոյթ մը կը տրուի ի պատիւ պատրիարքին :

Թուխաչեւսմիի եւ բնակարանում գնդակահարութենեն վերջ

Շաբաթ գիշեր, Մոսկուայի մամուլին կը հաղորդուէր 3 տողնոց լուր մը, թէ մարաշխա Թուխաչեւսքիի եւ եօթը զօրավարներուն տրուած մահավճիռը գործադրուած է :

Ոչ մէկ տեղեկութիւն թէ մահավճիռը ո՞ր ժամուն եւ ո՞ր վայրին մէջ տրուեցաւ : Ամէն ինչ դաղտնի կը պահուէր, վախնալով հաւանական յարձակումէ մը Թուխաչեւսքիի համակիրներուն կողմէ : Գնդակահարուած զօրավարներուն մարմիններն ալ չյանձնուեցան իրենց ընտանիքին, եւ այնպէս կ'ենթադրուի թէ այրեցին :

Այս դժուարութիւններն իսկ կը մատնեն ստոյգ վախը, որ պաշարած է Կրեմլի պալատին բնակիչներուն հոդին : Ամէնուն ուշադրութիւնը ուղղուած էր բանակին, այն անկարելի յոյսով թէ պիտի ընդվզի՞ը արգելօք : Միայն Թուրքեստանի եւ Կովկասի չրջանէն է որ խռովութեան ձայներ կը հասնին,— Մոսկուա անմիջապէս լիազօրներ դրկեց, անյուշ «չանթահարելու համար» : Միւս կողմէ, Սթալին եւ Վորոշիլով կ'ուզեն իրենց դիրքն ամրացնել եւ բանակը սիրաշահիլ՝ իրենց թերթերուն տալով բանուորներու եւ գինուորներու բանաձեւեր, թէ կը գնահատեն կառավարութեան ցոյց տուած արիւնութիւնը եւ մահավճիռներուն արդարութիւնը : Խորհրդային թերթերուն էջերը այժմ լեցուած են նման բանաձեւերով : « Շուները պէտք է սատկեցուել շուներու նման » :

Արտասահմանի մէջ դրեթէ ամէն քաղաքական դէմք այն տպաւորութիւնը կը կրէ թէ ռուսական բանակն էր որ դլխատուեցաւ : Ու կարծես այդ տպաւորութեան պատասխանելու համար Սթալին կը յայտարարէ . « Մեղի մարդ չի պակսիր , հազարներ ունինք, կը բաւէ միայն մէկեղեց հանել զանոնք եւ յառաջ մղել» : Եւ իրրեւ պատասխան «մարքսապօրեամ»ի վայրագութեան .— «Անցա՛ւ մարդ համոզելու չրջանը, այժմ հարկ է չանթահարել եւ բնաջնջել ժողովուրդին թշնամիները » :

Քաղաքական բնդդիմադիր չրջանակներու մէջ կ'ըսեն թէ Սթալին ուզելով բնաջնջել իր վրայ չուք ձգող կուսակցական դէմքերը՝ կթենեցաւ կէփէուին, ուզելով բնաջնջել հետզհետէ զօրացող կէփէուին դեկավարները՝ կթենեցաւ բանակին, այժմ բանակն է որ կը կրէ իր «չանթերը» : Աւոր համար է, որ անգլիական թերթերը կ'ըսեն թէ կարելի չէ բացատրել այս գնդակահարութիւնները որ եւ է ձեւով, բայց եթէ «չանկարծական խենթութեամբ » :

Երբ Թրոցքի իմացաւ գնդակահարութեանց լուրը, յայտարարեց .— «Սթալին, դլխատել վերջ կուսակցութիւնը եւ կառավարական կազմը, այժմ նոյն բախտին կ'ենթարկէ բանակը : Այսպէս իր դոյութիւնը պաշտպանելու համար կը զոհէ երկրին չահերը : Վերջին գնդակահարութիւններով սակայն, կը հաստատուի թէ մօտ է Սթալինի տապալումը» : Ցետոյ Թրոցքի կը յայտնէ թէ ռուսական բանակին մէջ ժողովրդականութեան տեսակէտով ոչ ոք կը հաւասարի Թուխաչեւսքիի, Եաքիրի եւ Կորկի, բացի Պուտիէննիէն : Թէ Թուխաչեւսքի զոհ կ'ներթայ Վորոշիլովի հետ մրցակցութեան :

Գերմանական թերթերը ծիծաղելի կը դտնեն այն ամբաստանութիւնը թէ Թուխաչեւսքի կը ծառայէր գերմանական լրտեսական կազմակերպութեանց :

Վորոշիլով երկար վկայցով մը կ'արդարացնէ գնդակահարութիւնները եւ կը յարձակի Թրոցքիի վրայ զոր կ'անուանէ ֆաչիստ, (ԽՄԲ.— երբ ֆաչիստ է Թրոցքին ալ, ուրեմն ֆաչիստ եւ կոմունիստ միւնոյն բաներն են) :

ՎՈՐՈՇԻԼՈՎ եւ ՊԼԻԽԻՍԷՐ ԿԱՍՍԱԾԵԼԻ (?)

« Տէյլի Մէյլ»ի Թղթակիցը կը դրէ թէ սթալինեան վերջին «չանթահարումը» կը հաստատէ որ Ռուսիա 1917էն ասդին ամենամեծ ատելութեան է որ կ'անցընէ : Արդարեւ մաքրագործումները կը չարունակուին տակաւին :

Զրույց կը չրջի թէ կասկածելի կը համարուին նաեւ Վորոշիլովը, զօրավար Եորէր . Մխիթեան Ազգ . Պաշտպանութեան, Պլիսիսէրը, ընդհ . հրամանատար Ծայր . Արեւելքի բանակներուն (մօտ 300,000 զինուոր), եժովը, որ պետն է ներկայիս Կէփէուին :

Վերջերս մարաշխա Պլիսիսէր քննադատուեցաւ որ Ծայր . Արեւելքի բանակը քիչ մը չատ անկախ կը վարէ, ինքզինք զարձնելով Սիպերիոյ դիկտատորը : Ու կանչուեցաւ Մոսկուա, ուր Կրեմլի պալատին մէջ ծանր վիճաբանութիւն մը ունեցաւ Սթալինի հետ : Սթալին, խորամանկութեամբ, կը պատասխանէ թէ իր հաւատարմութեան փաստը տալու համար պէտք է մտնէ Գեր . Ատեանի մէջ, դատելու համար Թուխաչեւսքին :

Այս զրոյցներէն անկախ, Մոսկուայի մամուլը կը դրէ թէ բազմաթիւ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ եւ սպաներ ձերբակալուած են Սիպերիոյ մէջ , իրրեւ տրոցկիստ եւ լրտես :

Երբ խնդիրը այսպէս է , մինչեւ Պլիսիսէրի մեղսակցութեան հանդիլը քայլ մը միայն կը մնայ :

Զանգուածովի ամբաստանութիւններու եւ ձերբակալութիւններու այս համաճարակը, բանակէն ներս, սկսած է արդէն բարոյալքել դինուորները : Ռոստովի, Կորքիի եւ այլ մեծ քաղաքներու մէջ, կ'ըսուի թէ բողոքի ցոյցեր եղած են կէփէուին չէնքին առջեւ :

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊԱՂԵՍՏԻՆի ոստիկանական ընդհ . տեսուչին (Անգլիացի) դէմ մահափորձ մը կատարուեցաւ : Երբ իր պաշտօնատեղին կ'երթար, երեք անծանօթներ յարձակեցան կրակելով ինքնաշարժին վրայ, զոր կը վարէր անգլիացի ոստիկան մը : Ինքնաշարժին վարիչը ծանրապէս վիրաւորուեցաւ, ընդհ . տեսուչը ազատեցաւ : Ոճրագործները փախան :

ՄՈՍԿՈՒԱՑին կը հետազրուի թէ պաշտօնանկ եղաւ Հաղորդակցութեան փոխ գործավարը, Զիմին, որուն տեղ պաշտօնի կոչուեցաւ Պինեսիքթովիչ-Պաքսուլին :

ՊՈՒՄԱՆի արձանը կանդնեցին, կիրակի, արտաքին նախարարութեան չէնքին առջեւ : Ցիշատակարանին դանազան երեսներուն վրայ արձանագրուած են պարբերութիւններ Պոխանի ճառերէն : Բացման առթիւ ճառեր խօսեցան Փօլ-Պոնքուր, Թէոտոր Թիսէ, Լէոն Պլում, արտայայտելով Ֆրանսայի կարծիքը՝ խաղաղութիւնը պահպանելու մասին :

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյի Հայ կամ. եւ Մարտիկներու Միութեան կողմէ

20 յունիս, կիրակի օր, Մէօտոնի անտառը, պաղ ադրիւրին մօտ:

կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ Թուականը:

ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Հ. Ց. Դ. Լիոնի Կոմիտէն դասախօսական ժողովի կը հրաւիրէ Լիոնի բոլոր ընկերները եւ համակիրները, այս հինգշաբթի, 17 Յունիս, երեկոյեան ժամը 8.30ին, երրորդ թաղապետարանի մատենադարանին մէջ:

ԿԸ ԴԱՍԱԽՕՍԷ ԸՆԿ. ՉՕՒԱՐՉ ՄԻՍԿՃԵԱՆ

Նիւթ՝ Ի՞նչ կ'անցնի կը դառնայ Խորհ. Միութեան եւ Հայաստանի մէջ:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

Թուղթ մը Վ. Սարգսեանի յօրինած «ԱՆՈՒՇ»ին

Ա. Շարք, երեք երգ դաշնակի բաժինով:

1.— ԱՂՋԻ ԱՆԱՍՏՈՒԱԾ
2.— ԵԿԷՔ ՔՈՅՐԵՐ
3.— ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԵԱՅԼԱ

Գինն 12 ֆրանք:

Գրատուն Հ. Յասուել, 51 rue M. le Prince, փարիզ:

H. Malakian, 3 Bld. Théodore Thurner, մարսէյլ:

ԻՐԱՒԱԳԷՏ — ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ

ԱՐՏԱԻԱԶԴ ՀԱՆԸՄԵԱՆ

122 Bld. Murat, Paris (16), Tél. Jasmin 52—69

Մէթրօ Ռօրթ սը Սէն փռու ելքը, ամրնիւ սը վէրսայլի կողմէն, Դիմել իրեն վստահութեամբ ամէն կարգի գատի, արկածի, առնելիքի եւ գործի համար: Գիները չափաւոր,

10—12, 6,30—8, բացի երեքշարթի եւ ուրբաթ առաւօտներէն:

ՌՈՒՇԱՆ ՏԵՍԻԼԻԻ

Ֆ. կ. Խաչի Անկէնի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը 16 յունիս, չորեքշաբթի գիշեր , ժամը ճիշդ 9ին, Café des Sports-ի մէջ:

Պարտաւորիչ ներկայութիւն, անդամատեարով:

Մասնաւոր հրաւէր չէ ղրկուած:

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՑ ԱԱՓԻՒՆԵՐՈՒ ԻՆԴՀ. ժողովը տեղի կ'ունենայ 17 յունիս հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, Միութեան սրահներուն մէջ, 7 բիս տէ Պէրնարտէն, փարիզ (5): Որակարգ՝ Նիւթական եւ քարոյական հարցուփորձութիւն եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն: Ներկաներու թիւը մեծ մասնակցութիւն պիտի հաստատուի:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

Կը փնտռուի Զառացի Տօնիկ Էվճուկեանի աղջկան հօրեղբօր աղջիկները՝ Մէսիհիա եւ Արմենուհի Էվճուկեանները: 1924ին Յունաստանէն որբերու հետ միասին Եգիպտոս մեկնած են: Իմացնել Մարիամ Ղուկասեանի, 23, Rue Danton, Issy les Mouli neaux, Seine, France: Արտասահմանի թերթերէն կը խնդրուի արտատպել:

REXY CINEMA (Lyon)

Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi

11 — 17 Յունիս

երեկոյները ժամը 8.30

Իսկ Հինդ. եւ կիր. ցերեկ եւ գիշեր:

Jean Murat

dans

Les Mutines de l'Elseneur

Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք:

Նկարչ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի առմամբ զեղչուած գինով

ԴԱՆԻԷԼ ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ

ԺԱՄԱԳՈՐԾ եւ ԳՈՀԱՐԱՎԱՃԱՌ

54 rue Petite St. Jean, Մարսէյլ

Ի գիտութիւն Հայ հասարակութեան կուգամ ծանուցանել որ 54 րիի փըթիթ Սէն ժան նոր բացած խանութիս մէջ կը ծախեմ ամէն տեսակ գոհարեղէններ, նշանատփի ժառանգներ, հարսնեղեն նուէրներ, արուեստի եւ կանանց թեւի ժամացոյցներ եւլն. Նպաստաւոր գիներով: Կը կատարեմ անթերի ամէն տեսակ նորոգութիւններ: Կը գնեմ փլաթին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ:

ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Կը ստանձնեմ յարկաբաժիններու եւ սենեակներու ամէն տեսակ նորոգութիւն եւ փոփոխութիւն (թուղթ, ներկ, ելեկտրական գետեղում), կահկարասիներու նորոգութիւն եւլն.: Մատչելի գիներ: Դիմել՝ Daniel, 4 rue Labat, Փարիզ (18): Հեռ. Montmartre 87-82:

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՌՈՒՄ ՀԱՇՄԱՆԴԱՄՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ (52 rue Regnault, Paris 13) *կը ծանուցանէ թէ Միջազգային Ցուցահանդէսի մէջտեղ վարձու կուտայ իր հանրակացարանին մէջ, մէկ հոգիի համար մէկ անկողին հետեւեալ պայմաններով.—*

1 օրուան համար	10 ֆր.
Շաբաթը	60 ֆր.
Երկու շաբաթը	110 ֆր.

Կը տրուի նաեւ ածխի ճաշ 4.50 ֆրանքի:

Ճաշարանի տնօրէնութիւն

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՑ ԵՐԻՏՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Ցառաջիկայ դասախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ,

17 Յունիս, հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, իր կեդրոնատեղին,

8 Rue Bossuet, Paris

կը դասախօսէ Գ. ԱՐԱՁ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆ

Նիւթ՝ Նկարչութիւնը երաժշտութեան մէջ:

ԱՍԹՕՐԻԱ

ՊԱՂՏԱՏԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՀԻՒՐԱՆՈՑԸ

Նոր բացուած, նախկին Լոնտոն օթէլի փոխան

Պաղտատի գլխաւոր էլ-Ռաշիտ պողոտային վրայ

Տէր եւ Տնօրէն՝ Ց. ՍՈՒԼԹԱՆԵԱՆ

40 սենեակներ տաք ու պաղ ջուրով, բաղնիքով, 3 մեծ սալօններ՝ բոլորովին նոր կահաւորումով: Արեւելեան եւ եւրոպական հասկ կերակուրներ: Արագ եւ կանոնաւոր սպասարկութիւն:

Ցեղական լեզուին ու պայմաններուն անծանօթ հիւրերուն համար կ'ընծայուի ամէն տեսակ ծառայութիւն: Telephone No. 98

ԲԻՒՐՕԿ ՏԷՐ-ԴԱՒԻԹԵԱՆ

27 Avenue de Bellevue, Chaville

Աչքի, երախաներու եւ ներքին հիւանդութիւններ:

Կ'ընդունի առաւօտները 10—12 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ:

ԿՕՒԶՈՒԻՒ *լաւ գործաւորուհիներ գոնֆէքսիոն ռասլ կարող Դիմել՝ Պ. Ազանիկեանի, 3 Rue Nicolas Roret, Paris (13):*

ՎԱՐԶՈՒԻ Է *Փարիզի մօտիկ եւ հայաշատ կեդրոնի մէջ, շատ աժան գինով մէկ սենեակ եւ խոհանոց մը: Ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, պատշաճ ծառերով պարտէզ եւ բանջարանոց: Մանրամասնութեանց համար գիմել Պ. Բիւզանդ Ազէմեանի, 43 Rue Surmelin, Փարիզ (20). հեռաձայն Ménilmontant 78—41.*

ԼԱՒ ՊԱՏԵՒՀՈՒԹԻՒՆ

ՄԵԿՆՈՒՄԻ ՊԱՏՃԱՌԱՒ ծախու է այրերու եւ կիներու յատուկ սափրիչի խանութ մը բոլոր կազմածներով եւ 4 սթոռ. ներով: Շատ նպաստաւոր գին: Դիմել Պ. JACQUESի, 79 Ave. Henri Barbusse, Colombes, Seine.

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱԿ Է

ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ ՌԱԶՄԻԿ *Թիւ 1*

(Հրատ. Հայ Կամ. եւ Մարտիկներու Միութեան, Փարիզ)

ԷՋԵՐ ՄԵՐ ԱԶԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵՆԷՆ

«ԵՐԿՈՒ ՏԱՐԻ ՀՍԱՑ· ԲԱՆԱԿԻՆ ՄԷՋ» եւ «Հ. ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋԱԼՈՑՍԻՆ», գրեցին տեղակալ՝ Ց. Սահակեան եւ գնդ. Տ. Բաղտասարեան

Հայրենակիցներ, յիշեցէք թէ ինչ հետաքրքրութեամբ եւ հեւիհեւ կարդացիք մեր մօտիկ ու փոթորկալից անցեալի այս յուզիչ եւ անոյշ յուշերը «Ծառայ»ի մէջ:

Արդ այդ բոլորը ամփոփուած, վերամշակուած ձեղի կը ներկայացուի սքրտան հատորի մը մէջ, տպագրուած մաքուր Թուղթի վրայ եւ զարդարուած բազմաթիւ նկարներով եւ քարտէսներով:

Այժմէն իսկ բաժանորդագրուելու եւ ստանալու համար դիմել.—

ՖՐԱՆՍԱ, Միութեանս կեդրոնատեղին 163, Av. Jean Jaurès, Paris.

Պալքաններ՝ Ց. Սահակեան, St. Atelerilor N. 29, Constantza, Roumanie. Սոֆիա՝ «Մասիս» Հրատարակչ. Ընկ. Յար Սիմէոն, Թիւ 72:

Իրաք—Սուրիա՝ Գ. Միւրմիւճեան, New Street, Bagdad—Irak.

Գրատուն Հրանտ - Սմառեչ, 51, Rue Monsieur Le Prince, Paris, որուն կը նայի դիմել բոլոր այն վայրերէն, որոնց առանձին հասցէ չենք տուած:

Գինը՝ Ֆրանսա, Լիբանան, Սուրիա եւ պալքանները	*10 ֆր.:*
Ամերիկա, Անգլիա, Իտալիա, Կիպրոս, Զուիցերիա	*15 ֆր*

ԵՐԵՔ ՄԵՆԵՐԳ դաշնակի ընկերակցութեամբ

1.— ՄԻՄԱՌՆԻԿ 2.- ԳԱՐՈՒՆ 3.- ՄՐՄՈՒՆՋՆԵՐ

Երաժշտութիւն՝ Ա. Գ. ՄԵՍՈՒՐՄԵՆՑի (Մելքոնեան)

Գինն՝ (փոսթի ծախքով) 15 ֆր. 50

Ստանալով համար դիմել՝ A. K. Mélkonian, Restaurant Burdigala 96 rue du Pas St. Georges, Bordeaux (Gironde), եւ Librairie H. Samuel 51 rue Mr. le Prince, Paris.

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17 Rue Dupleix, PARIS (15e)

ԵՐԿԵՐԵՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼԸ — ԱԶԵԻ

Գրեց՝ Մ. Ա. ԱԼԴԱՆՈՎ

Ռուսերէնէ թարգմանեց ԱՐՄԵՆԱԿ ՄԵԼԻՔ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Վերջիններուն հանդէպ նա խիստ հակակրութիւն ունէր (այս խօսքերը ես իրենէ եմ լսել) : Յատկապէս չէր սիրում Ազեւին, որի միայն տեսքը նրան զզուանք էր պատճառում : Գուշակե՞լ էր արդեօք նա Ազեւի իսկական դէմքը : Ի հարկէ, չէր գուշակել, ինչպէս եւ չէր գուշակել այն ժամանակ եւ ոչ ոք : Բայց կարո՞ղ է պատահել արդեօք, որ այդքան բանիմաց եւ փորձառու մի մարդ հաւատար, որ այդ բոլոր տեղեկութիւնները Ազեւը ստանում է կոզմնակի միջոցներով, « կնոջ միջոցով», «Գերշունիի հետ ունեցած իր մտերմութեամբ», կամ թէ չէ « հէնց այնպէս», ձեւի համար յենլով մարտական կազմակերպութեան Հաւանական է, որ Լապուխինը այդ մասին աշխատում էր չմտածել : Նրա հոգեբանութիւնը նման է բարձրաստիճան սպայի հոգեբանութեան, որ պատերազմի ժամանակ վարում է հակահետախուզութիւնը : Ցեղափոխական-ների հետ կռիւ է տեղի ունենում . հակահետախուզական մարմի վարիչը ժամանակ չի ունենում մտածելու իր եւ օտար գործակալների գործելու կերպի մասին :

Առաջին յեղափոխութեան ժամանակ Լապուխինը ընդմիշտ թողեց կառավարական ծառայութիւնը : Բան եղեւ-թին նա արդէն հենց այդ ժամանակ հոդեկան մեծ յոգնածութիւն էր ըզգում . նրա արտաքին տեսքն անդամ վկայում էր այդ : Իր վերջին պաշտօնի ժամանակ (էսպլեանդական նահանգապետ) նա յայտնուեց որպէս ապստամբ : Գրաֆ Վիտտէն, որ նրան չատ մի լաւ էր սիրում, հաներելով նրա մօտ կուրծիւնը Պլեհէյի հետ, Լապուխինին կազդէտ էր համարում :

1905 թուից սկսած Լապուխինը, առանց յաջողութիւն ունենալու, աշխատեց լաւ յարաբերութիւններ ստեղծել ապստամբ չրջանների հետ (այս տեսակէտից նա մնաց անդատապարտելի) : Պատահմամբ իմանալով, որ Լապուխինը սեպտեմբերի սկիզբին անցը նելու է կենեից Բերլին, Բուրցեւը զբաղեցրեց նրա տարագիր վերջին օրերը) :

VII

Յանկանալով մերկացնել եւ ոչնչացնել զաղտնի գործակալներից ամենից կարեւորին, Բուրցեւը տեղեկութիւններ առնելու համար դիմեց մի մարդու, որ դեռ վերջերս առաջնակարգ դիրք էր գրաւում քաղաքական ոստիկանութեան մէջ : Միտքը, որ յղացել էր Բուրցեւը, արտասովոր էր իր համարձակութեամբ եւ պարզութեամբ :

1908 թուի ամառը Լապուխինը ընտանիքով անց կացրեց Նեյենարում : Ոչ մի մերկացման մասին նա չէր մտածում, ինչպէս եւ չէր մտածում ընդհանրապէս քաղաքականութեան մասին : Նա պատրաստւում էր մեկնելու Իտալիա : Բուրցեւի հետ ունեցած նըրա հանդիպումը ճակատագրական եղաւ : Իտալիայի փոխարէն նա ընկաւ Սիբիր : Եւ չատ մարդկանց համար Բուրցեւի եւ Լապուխինի խօսակցութիւնը ողբերգական հետեւանքներ ունեցաւ (եղան նոյնիսկ անձնասպանութեան դէպքեր) : Այդ խօսակցութիւնը չուտով իր վրայ հրաւիրեց ամբողջ աշխարհի հետաքրքրութիւնը եւ դարձաւ մեր դարի ամենէն աղմկոտ դատական գործերից մէկը :

Պատահմամբ իմանալով, որ Լապուխինը սեպտեմբերի սկիզբին անցը նելու է կենեից Բերլին, Բուրցեւը զբաղեցրեց նրա կեղծ եւ սպասեց կայարանում :

Սեպտեմբեր 5ին, ցերեկուայ ժամի 1ին Լապուխինը Նեյենարի երկաթուղուց դուրս եկաւ եւ նստեց Բերլինի երկաթուղին : Բուրցեւը հետեւեց նըրան . հաղիւ էր երկաթուղին չարժւել, երբ նա մտաւ Լապուխինի խցիկը :

Նրանց խօսակցութիւնը տեւեց 6 ժամ : Ոստիկանութեան նախկին վարիչին նեղը դցել Բուրցեւը, ի հարկէ, չէր կարող : Լապուխինից էր կախուած ցանկացած րոպէին վերջ տալ այդ խօսակցութեան : Ինչո՞ւ նա այդպէս չվարուեց : Նա չզա՞ղ արեօք, թէ ինչպիսի անզուսպ է բոցուում իր ոտքերի տակ : Երկաթուղու մէջ տեղի ունեցած խօսակցութեան մանրամասնութիւնը դժւար է այժմ բացատրել : Բուրցեւի պատմածը, որ հրատարակուեց մամուլի մէջ, չի համապատասխանում Լապուխինի տուած ցուցմունքներին՝ տրուած քննիչին ; Չի համապատասխանում դրան նաեւ այդ խօսակցութեան ներկայ եղողների տեսակցութեան ժամանակ լսածները : Բայց ընդհանուր պատկերը նոյնն է :

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐԱՄՍԵԱՑ	ԵՒԱՄՍԵԱՑ	
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀՈԳԵՒՈՐԻ 16 ՅՈՒՆԻՍ MERCREDI 16 JUIN 1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3448

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆԱՆՍԷՆԵԱՆ ՕՖԻՍԻՆ ՇՈՒՐՋ

Ազգերու Դաշնակցութեան Ընդհանուր ժողովը ութ տարի առաջ որոշած էր մինչեւ 1938ի վերջը հաշուեյարդարի ենթարկել «Նանսէնեան» կոչուած Օֆիսը, որուն կեդրոնը կը գտնուի Ժընեւ եւ վարիչն է Պ. Միքայէլ Հանսոն (հանգուցեալ Նանսէնի հայրեղբօր տղան եւ յաջորդը):

Տարի մը առաջ Ընդհ. ժողովը յանձնարարած էր Պ. Հանսոնի՝ ծրագիր մը պատրաստել՝ յայտնելու համար թէ ի՛նչ ձեւով կարելի է լուծել այս հիմնարկութիւնը, որ կը գործէ 15 տարիէ ի վեր՝ Ազգերու Դաշնակցութեան հովանաւորութեան տակ:

Պ. Հանսոն պատրաստած է արդէն իր ծրագիրը եւ Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարը զայն ղրկած զանազան պետութեանց, որոնց սահմաններուն մէջ կ'ապրին քաղաքական տարագիրները եւ որոնք ունին «Նանսէնեան Օֆիս»ներ:

Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը պիտի քննէ առաջուան պատասխանները: Նանսէնեան վարիչ մարմինը նոր տեղեկագիր մը պիտի ներկայացնէ Ընդհ. ժողովի յաւաջիկայ նստաշրջանին: Որմէ ետք պիտի տրուի վերջնական որոշումը:

Մեր ձեռքը չունինք դեռ Պ. Մ. Հանսոնի ծրագիրը: Անոր ամփոփումը կարդացինք «Թայմզ»ի մէջ, որ խմբագրական մըն ալ նուիրած է այս խնդրին:

Պ. Հանսոն կ'ըսէ թէ Օֆիսին ընկումով լուծուած չըլլար դաղթականներու խնդիրը եւ թէ դեռ ընելիք շատ բան պիտի մը — նայ: Ու կ'եզրակացնէ որ այդ մարմինը պէտք է շարունակէ իր աշխատանքները:

Պ. Հանսոն այս ուղղութեամբ պրոպագանդ ընելու համար պատյաներ ալ կը կատարէ եւ ցարդ քանի մը երկիրներ այցելած է արդէն:

«Նանսէնեան» գաղթականներու ընդհանուր թիւը կը հաշուէ շուրջ 700,000,— Ռուս, Հայ, Սարթի, Ասորի, Ասորա - քաղդէացի եւ Թուրք: Այս թիւին մէջ են անոնք որ նիւթական ո՛ եւ է ապահովութիւն չեն պահանջեր Օֆիսէն, որովհետեւ կամ «ամբողջովին ձուլուած են եւ կամ իրենց հիւրընկալուած երկրին մէջ բաւական լաւ վերաբերումի առարկայ դարձած»:

«Սակայն եւ այնպէս տակաւին կը մնան խնդապէս կարեւոր թիւով գաղթականներ, որոնք լուրջ օժանդակութեան կը կարօտին եւ պիտի չարունակեն կարօտիլ նոյնիսկ 1938էն վերջ, եթէ երբեք անօթութենէ չմեռնին կամ յուսահատական միջոցներու չդիմեն՝ սպառնալիք մը դառնալով հանրային ապահովութեան»:

Նանսէնեան Օֆիսի վարիչ մարմնի նախագահը չի ճգդեր այս դասակարգին թիւը, որ փոփոխական է՝ աշխատանքի չուկայի ելեւէջներուն համաձայն: Ցեւոյ նաեւ իրենց չարքաշ աշխատանքին պատճառով, շատեր ժամանակէն առաջ կը կորանցնեն իրենց առողջութիւնն ու աշխատելու ընդունակութիւնը:

Ու կ'առաջարկէ միջազգային վիճակահանութիւն մը կազմակերպել՝ այս կարգի գաղթականներուն օժանդակելու համար:

Ներկայիս «Նանսէնեան ներկայացուցիչներ» կան 18 երկիրներու մէջ: Ցարդ միայն 7 երկիրներ համաձայնած են չարունակելու իրենց նիւթական օժանդակութիւնը: Նանսէնեան դրամագլուխ - ներու, դրամական փոխառութեանց եւ օժանդակութեանց, գաղթականներու տեղաւորման եւ կրթութեան, մասնաւորաբար անոնց հետզհետէ լուծման ու ձուլման հարցերը չօշափուած են խնդրոյ առարկայ ծրագրին մէջ: Բայց թէ ի՛նչ ձեւով, այդ մասին պիտի տեղեկանանք՝ երբ սառնանք ծրագրին պատճէնը:

«Հայմաթլոս» գաղթականներու հարցին վերջնական լուծում տալու համար երեք կարելիութիւններ նկատի առնուած են. — գաղթավայրի մը մէջ տեղաւորում, հայրենիք ներգաղթ եւ կամ գտնուած երկրի հպատակութեան առացում:

Առաջինը կարելի չէ, քանի որ քաղաքականէն զատ, կլիմայական եւ դրամական դժուարութիւններ կան, հաշիւ եղած է՝ որ մէկ ընտանիքի տեղաւորման համար 22,000 ֆրանք պէտք է: Ընդհանուր ներգաղթ ալ կարելի չէ, քանի որ ներկայիս տակաւին իշխանութիւնը իրենց ձեռքն ունին այն կառավարութիւնները, որոնք խնդրոյ առարկայ գաղթականները երկրէն դուրս հանեցին: կը մնայ ուրեմն հպատակութեան խնդիրը. «բայց ո՛չ մէկ կառավարութիւն, ըլլայ հիմա, ըլլայ ապագային դժուար թէ զանգուածային կերպով քաղաքացիական իրաւունքներ չնորհէ գաղթականներուն» (Թայմզ): Ֆրանսայի մէջ չատեր հպատակութիւն ընտացած են, ասկէ զատ հազարաւոր ռուս եւ հայ մանուկներ՝ Ֆրանսական հողին վրայ ծնած ըլլալով կը մեծնան իբրեւ Ֆրանսական քաղաքացիներ: Սակայն ուրիշ երկիրներու մէջ նման իրաւունքներէ զրկուած են անոնք եւ կ'ապրին իբրեւ անհայրենիք՝ թշուառութեան մատնուած:

Այս բոլորը քննելէ վերջ, անգլ. թերթը կը յանգի մէկ կարճ եւ կորուկ եզրակացութեան.— Գաղթականներու եւ անոնց գաւակներուն ատիճանական ձուլումը այն երկիրներուն մէջ՝ ուր անոնք բաւական ունեցած են օջախ մը գտնելու: Ծնողքներու վիճակը դժբուաը պիտի ըլլայ. միջազգային կլոր սեղանի մը չուրջ պէտք է հաւաքուին պետութիւնները՝ կարգ մը իրաւունքներ չնորհելու համար անոնց: Ատիկա «մարդասիրական մեծ գործ մը պիտի ըլլայ»:

Ծանրագլուխ «Թայմզ» այս առթիւ կը խոստովանի սակայն թէ «գաղթականները զոհեր են եւ խորհրդանշան մը Եւրոպայի անմխիթարանութեան: Աւտաւել կամ նուազ չափով բոլոր Մեծ Պետութիւններն ալ, զանցառութեան եւ յանձնառութեան մեղքերով, պատճառ եղան՝ որ անոնք գաղթական դառնան»:

Եւ որպէսզի իրենց այս ծանր մեղքը քաւեն, պէտք է որ անոնք հիմա աշխատին ո՛չ թէ հայրենիք մը տալ իրենց այդ «զոհերուն», այլ կլոր սեղանի մը չուրջ հաւաքուին — մարդասիրական գործ է վերջապէս — որպէսզի միջոցներ խորհին անոնց ձուլումն ու այլասերումը դիւրացնելու համար: Որովհետեւ եթէ գաղթականն մնան, «անոնք պիտի երթան զան եւ խլրտեր խռովեն, դատաւորներուն կամ ներգաղթի իշխանութեանց գլուխը ցաւցնեն»: (Թայմզ, 10 յունիս):

Այս բոլոր փորձանքներէն ազատուելու միակ ելքն է ձուլումը:

Ահա՛ Եւրոպայի խղճը:

Հ. Ս.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՅԱՌՋԻԿԱՑ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Որո՞վ են որ պիտի դատուին եւ...

«Արիւն թափելը տարափոխիկ է», կ'ըսէ Սթալին

«Թան»ի թղթակիցը, Փիէր Պէլըն, կը զրէ Մոսկուայէն թէ խորհրդային մամուլը անխնայ կը հարուածէ «ժողովուրդին թշնամիները, որոգկիստ լրտեսները, որոնք երկիրը ծախեցին գերման, ճափոն եւ լեհ աշխարհակալներուն»: Սակայն այդ «թշնամիներուն» մէջ չատ քիչեր ծանօթ անուն ունին:

Տպագիր թերթէն զատ, ինչպէս ամէն բռնապետական երկրի մէջ, գոյութիւն ունի նաեւ «խօսուն թերթը», որուն խմբագրատունը անծանօթ կը մնայ, բայց որուն աշխատակիցները ամէն տեղ են: Տպագիր թերթը կը վախնայ լուր տալ, մինչ «խօսուն թերթը» կը հաղորդէ քեզի այնպիսի տեղեկութիւններ, որոնք ամիսներ վերջ միայն կը դառնան պաշտօնական: Օրինակ, Մոսկուայի «խօսուն թերթը» 20 սեպտեմբեր 1936ին մեզի լուր կուտար թէ ձերբակալուած է Ռատեկ, մինչ այդ լուրը պաշտօնապէս պիտի հաղորդուէր 8 հոկտեմբեր 1936ին միայն: Թուխաչեւսքիի չնորհազրկումը «խօսուն թերթէն» իմացանք անցեալ Յունուարին, մինչ լուրը պաշտօնական դարձաւ չորս ամիս վերջ միայն:

Արդ, Մոսկուայի «խօսուն թերթ»ը կը հաղորդէ թէ չուտով տեղի պիտի ունենայ նոր դատավարութիւն մը: Ձերբակալուածներուն անուանացանկը երկար է ու թերեւս պակասաւոր,— դեսպաններ, զործավարներ, բարձրաստիճան սպաներ եւ պաշտօնատարներ: Ցիշենք Փօքէր, զործավար ազգ. ապահովութեան, Կէքքէր, վարիչ ազգ. պաշտպանութեան արտաքին յարաբերութեանց դիւանին, Գարախան, դեսպան, Ռոզէնպէրկ, դեսպան, Քրեսթինսքի, փոխ-զործավար, Լոթով, փոխ - զործավար անտառային արդիւնաբերութեան, էլիաւա, փոխ - զործավար թեթեւ արդիւնաբերութեան, Մուխլիէվիչ, փոխ - զործավար ռազմական ճարտարարուեստի, Ռուզուտակ, անդամ քաղաքական Բիւրոյի, Ռեխովսքի, բարձրաստիճան պաշտօնատար կէվքէուի, Շեէրն, բարձրաստիճան պաշտօնատար արտաքին զործավարութեան:

Թէ ի՛նչ ճակատագիր կը սպասէ այս դժբախտներուն, յայտնի չէ, սոսկալի է որ չնորհազրկումէն մինչեւ ձերբակալութիւն հեռաւորութիւնը այնքան է, որքան ձերբակալութենէն մինչեւ մահապատիժ: Ով որ զաղրած է հաճելի ըլլալ իր տիրոջ, կամ արոգկիստ է կամ լրտես: Կրեմլի պալատը չատ բարակ չի փնտռեր: Սթալինի դէմ դաւադրութեան մը սարսափը առեր կը քալէ: Ռատեկ, իր դատավարութեան ընթացքին, ըսաւ թէ իբրեւ դաւադրական կազմակերպութիւն գոյութիւն ունի նաեւ երրորդ «զուգահեռ կեդրոն» մըն ալ, եւ ասիկա տեղեկութիւն չէիրցաւ տալ: Այդ կեդրոնէն Տրէյցէր պնդակահարուեցաւ անցեալ Օգոստոսին եւ զազտնիքը հետը տարաւ: Ահա դաւադրական այդ խորհրդաւոր կեդրոնը երեւան հանելու ճիգով մը, անխնայ կը ձերբակալուին անոնք որ հաճելի չեն թուիր այլեւս: 1933ին, սարսափելի սով մը կը տիրէր երկրին մէջ, անոնք որ անտեսական քաղաքականութիւնը քննադատեցին մտերմօրէն, անոնք անդամ կը ձերբակալուին:

1936 Օգոստոսի դատավարութենէն ասդին՝ ամէն զէպք մոռցնել կուտայ Ֆրանսական յեղափոխութիւնը: Լէնինն կը վախնար, որ բոլշեւիկները իբարու գլուխ կ'ուտեն 1793ի ժաքոպէններուն նման,— այդ է որ տեղի կ'ունենայ հիմա:

Սկիզբները Սթալին հաւատարիմ կը թուէր Լէնինեան պատգամին,— արդարեւ 1925ին, երբ տեղի կ'ունենար կոմունիստ կուսակցութեան Դ. համագումարը, Զինովիեւ եւ Քամենեւ կը պահանջէին Բուխարինի գլուխը, Սթալին կը յայտարարէր.

— «Բուխարինի արիւնը կ'ուզէք: Պիտի չտանք ձեզի, ատիկա լաւ պիտի ունենայ նոր դատավարութիւն մը: Ձերբակալուածներուն անուանացանկը երկար է ու թերեւս պակասաւոր,— դեսպաններ, զործավարներ, բարձրաստիճան սպաներ եւ պաշտօնատարներ: Ցիշենք Փօքէր, զործավար ազգ. ապահովութեան, Կէքքէր, վարիչ ազգ. պաշտպանութեան արտաքին յարաբերութեանց դիւանին, Գարախան, դեսպան, Ռոզէնպէրկ, դեսպան, Քրեսթինսքի, փոխ-զործավար, Լոթով, փոխ - զործավար անտառային արդիւնաբերութեան, էլիաւա, փոխ - զործավար թեթեւ արդիւնաբերութեան, Մուխլիէվիչ, փոխ - զործավար ռազմական ճարտարարուեստի, Ռուզուտակ, անդամ քաղաքական Բիւրոյի, Ռեխովսքի, բարձրաստիճան պաշտօնատար կէվքէուի, Շեէրն, բարձրաստիճան պաշտօնատար արտաքին զործավարութեան:

Թէ ի՛նչ ճակատագիր կը սպասէ այս զժբախտներուն, յայտնի չէ, սոսկալի է որ չնորհազրկումէն մինչեւ ձերբակալութիւն հեռաւորութիւնը այնքան է, որքան ձերբակալութենէն մինչեւ մահապատիժ: Ով որ զաղրած է հաճելի ըլլալ իր տիրոջ, կամ արոգկիստ է կամ լրտես: Կրեմլի պալատը չատ բարակը չի փնտռեր: Սթալինի դէմ դաւադրութեան մը սարսափը առեր կը քալէ: Ռատեկ, իր դատավարութեան ընթացքին, ըսաւ թէ իբրեւ դաւադրական կազմակերպութիւն գոյութիւն ունի նաեւ երրորդ «զուգահեռ կեդրոն» մըն ալ, եւ ասիկա տեղեկութիւն չէիրցաւ տալ: Այդ կեդրոնէն Տրէյցէր պնդակահարուեցաւ անցեալ Օգոստոսին եւ զազտնիքը հետը տարաւ: Ահա դաւադրական այդ խորհրդաւոր կեդրոնը երեւան հանելու ճիգով մը, անխնայ կը ձերբակալուին անոնք որ հաճելի չեն թուիր այլեւս: 1933ին, սարսափելի սով մը կը տիրէր երկրին մէջ, անոնք որ անտեսական քաղաքականութիւնը քննադատեցին մտերմօրէն, անոնք անդամ կը ձերբակալուին:

1936 Օգոստոսի դատավարութենէն ասդին՝ ամէն զէպք մոռցնել կուտայ Ֆրանսական յեղափոխութիւնը: Լէնինն կը վախնար, որ բոլշեւիկները իբարու գլուխ կ'ուտեն 1793ի ժաքոպէններուն նման,— այդ է որ տեղի կ'ունենայ հիմա:

Սկիզբները Սթալին հաւատարիմ կը թուէր Լէնինեան պատգամին,— արդարեւ 1925ին, երբ տեղի կ'ունենար կոմունիստ կուսակցութեան Դ. համագումարը, Զինովիեւ եւ Քամենեւ կը պահանջէին Բուխարինի գլուխը, Սթալին կը յայտարարէր.

— «Բուխարինի արիւնը կ'ուզէք: Պիտի չտանք ձեզի, ատիկա լաւ պիտի ունենայ նոր դատավարութիւն մը: Ձերբակալուածներուն անուանացանկը երկար է ու թերեւս պակասաւոր,— դեսպաններ, զործավարներ, բարձրաստիճան սպաներ եւ պաշտօնատարներ: Ցիշենք Փօքէր, զործավար ազգ. ապահովութեան, Կէքքէր, վարիչ ազգ. պաշտպանութեան արտաքին յարաբերութեանց դիւանին, Գարախան, դեսպան, Ռոզէնպէրկ, դեսպան, Քրեսթինսքի, փոխ-զործավար, Լոթով, փոխ - զործավար անտառային արդիւնաբերութեան, էլիաւա, փոխ - զործավար թեթեւ արդիւնաբերութեան, Մուխլիէվիչ, փոխ - զործավար ռազմական ճարտարարուեստի, Ռուզուտակ, անդամ քաղաքական Բիւրոյի, Ռեխովսքի, բարձրաստիճան պաշտօնատար կէվքէուի, Շեէրն, բարձրաստիճան պաշտօնատար արտաքին զործավարութեան:

Սթալինի եւ Վորոշիլովի յարաբերութիւնները

«Մաթէն» կը պնդէ այն լուրին վրայ թէ խուլ պայքար մը կը մղուի Սթալինի եւ Վորոշիլովի մէջեւ: Գեր. Առեանի կարմին մէջ Վորոշիլովի բացակայութիւնն ալ կը հաստատէր այն կասկածը, զոր Սթալին կը տածէ մարշալներուն մասին: Կ'ըսուի թէ եժովի (կէվքէուին պետը) հրահանգ տրուած է պատրաստել Վորոշիլովի վերջին հինգ տարիներու «վարք բարուց»:

Սկիզբէն ի վեր, արդէն, Վորոշիլով չէր ծածկեր իր զգացումները: Ցաճախ քննադատած է Սթալինը, որ թոյլ կուտայ քաղաքական պաշտօնեաներու միջամտութիւն բանակի վերաբերեալ հարցերու մէջ: Անգամ մը, 1931ին, Քաղաքական Բիւրոյի մէկ նիստին, Սթալինի երեսին կը նետէ բանակին զժգոհութեանց արձանագրութիւնը:

Այժմ Սթալին իր վրէժը կը լուծէ զժգոհ բանակէն, որուն հրամանատարները ընդդիմացած էին նաեւ իր «Թաղաղրութեան», նախապէս ծրագրուած կատարել անցեալ մայիս 1ին:

ՆՈՐ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ, ՆՈՐ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հավաս կը հեռագրէ Մոսկուայէն թէ ազգ. պաշտպանութեան փոխ - զօրավար նշանակուեցաւ Իվան Թէվոսեան: Զրոյց կը չըլլի թէ ձերբակալուած է Թէվոսեանի նախորդը, Միչէլ Քահանովիչ, որ մինչ այդ՝ կը պաշտօնավարէր ազգ. պաշտպանութեան զործակալութեան մէջ: Միչէլ եղբայրն է հաղորդակցութեանց զործավար Լազար Քահանովիչի, որ մտերիմն է Սթալինի: Դարձեալ զրոյց կը չըլլի թէ ձերբակալուած է Պալթեան նաւատորմին հրամանատարը, ինչպէս նաեւ Զօր. Լեվանտովսքի, պինուորական հրամանատար Անդրկովկասեան չրջանի:

Թաս հեռագրական զործակալութիւնը պաշտօնապէս կը հաղորդէ թէ պաշտօնանկ եղած է արտաքին առեւտուրի զործավարը, Ռոզէնկոլց, իբր թէ այլ պաշտօնի մը կոչուած:

Հավաս կը հեռագրէ թէ Մարարովսկի չրջանին մէջ իբրեւ տրոգկիստ եւ ճափոնի ծախուած լրտես՝ գնդակահարուած են 28 հոգի: Նոյն չրջանին մէջ, 9 Մայիսին արդէն գնդակահարուած էին 44 հոգի, 15 Մայիսին՝ 11 հոգի, ո - րով մինչեւ այսօր՝ 83 հոգի: Իսկական սպանդանոց:

Լեհական թերթ մը կը կարծէ թէ խորհրդային կառավարութիւնը, չեղլու համար արտաքին աշխարհի ուշադրութիւնը, որ այս պահուս կեդրոնացած է Ռուսիոյ վրայ՝ իբրեւ հետեւանք վերջին գնդակահարութիւններուն, պինուորական արկածախնդրութիւն մը կը պատրաստէ:

ՍՊԱՆԻՈՑ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՌԻԻՆԵՐԸ

Պիլպաոյի վերին օրերը

Ամենայն կատաղութեամբ կը չարունակուին կռիւները Պիլպաոյի դաշնեդուն առջեւ: Ազգայնականները արդէն մտած են կարգ մը արուարձաններէ ներս: «Թայմզ»ի թղթակցին կարծիքով, սակայն, Զօր. Ֆրանքօ կ'ուզէ դրաւել պասք մայրաքաղաքին բոլոր ճամբաները, պաշարել ամէն կողմէ եւ այսպէս մտնել քաղաք: Արդարեւ ազգայնականները չրջաւրի չարժումով մը իջան մինչեւ ծով եւ գրաւեցին Պիլպաոյի նաւահանգիստը, ինչպէս եւ հիւսիսային ճանապարհները:

Ցառաջխաղացող բանակին գլուխը կը գտնուին խառնացի լեգէոնական - ները, որոնք «Սեւ Նետ» կը կոչուին եւ լաւ սպառազինուած են:

Պահ մը զրոյց չրջեցաւ թէ Պիլպաոյի կառավարութիւնը լքնց քաղաքը եւ քաշուեցաւ Սանթանտէր: Սակայն կառավարական դեկոյց մը կը հաղորդէ թէ իշխանութիւնը չէ հեռացած քաղաքէն եւ Պասք ժողովուրդը կը կռուի հերոսական խոյանքով մը: Զօր. Ֆրանքօ, որ ռազմանակատին վրայ կը գտնուի, իր յաջողութիւնը կը պարտի որքան իր խիզախ ռազմախաղին, նոյնքան հրետանիի եւ օդանաւային ուժերու գերազանցութեան:

Հրետանին կը զործէ անընդհատ եւ անխնայ, մինչ օդանաւերը հանդիստ չեն տար բնակչութեան: Երբեմն խմբովին եւ ցածէն թռչելով՝ պղտցիրի կրակին կը բռնեն բնակչութիւնը, որ չի համարձակիր զուրս ելլել ապաստաններէն:

Ֆրանսական հիւպատոսը հեռացաւ քաղաքէն, անգլիական հիւպատոսը եւս պիտի հետեւի նոյն օրինակին: Շատ դժուար թէ Պիլպաո դիմանայ աւելի երկար: Ազգայնականներու խզոմակով հասած տեղեկութեանց համաձայն, քաղաքին ծայրաթաղի տուները արդէն ճերմակ զրօշ պարզած են: Իսկ Ազիլայի անթելը կը հաղորդէ թէ քաղաքը կարելի է զրաւուած նկատել, փոքր կռմոյ ջոկատներ հետզհետէ կը թափանցեն արուարձաններէն ներս, բանակը կը զգուշանայ քաղաք մտնել, կասկածելով որ ուժանակ զրուած կ'ըլլայ յուսահատ դիմադրողներու կողմէ:

Ազգայնականները, վստահ իրենց յաջողութեան վրայ, կը ծրագրեն Պիլպաոյէն վերջ յարձակումը չարունակել Սանթանտէրի ուղղութեամբ:

Հանրապետական բանակը, չեղլու համար ուշադրութիւնը, յարձակողական անցած է այլ ճակատներու վրայ:

**** Լոնտոնի մէջ որոշ զգազդութիւն մը կը տիրէր Պիլպաոյի կռիւներուն առթիւ: Ժամէ ժամ լուրի կը սպասէին: Հանրապետական կառավարութեան կոմմունակիցներն անդամ դիրք պիտի փոխեն՝ երբ ազգայնականները դրաւեն Պիլպաոն: Զօր. Ֆրանքոյի տալով իրենց համակրութիւնը, անոնք անշուշտ կը խորհին անգլիական շահերուն մասին, որոք մեծ են այս չրջանին մէջ: Եւ յետոյ Պասքեան ամբողջ ծովեզերքը իյնալէ վերջ ազգայնականներուն ձեռքը, Ֆրանքոյի նպաստաւոր փոփոխութիւն մը չատ պիտի զայ ոչ միայն Անգլիոյ, այլեւ մեծ պետութեանց ապագայ յարաբերութեանց մէջ:*

ՓՕԼ ՖՕՐ ԿԸ ԽՕՍԻ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Ֆրանսայի ընկերվարական կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը, միաժամանակ անպաշտօն նախարար, Փօլ Ֆօր, երկուշաբթի օր ճառ մը խօսեցաւ Լիոնի մէջ եւ ի մէջ այլոց ըսաւ.

— Մեր ընկերներուն թիւը կ'աճի ամէն օր, որովհետեւ դրամատիրութեան սպառնալիքը ակնյայտնի է ամէնուն: Մարդարէանալու օրերը անցած են, ահա մենք, ահա մեր զործը: Ընկերվարական նախարարները յարատեւ եւ յամառ զործունէութեամբ մը իրագործեցին մէկ տարուան մէջ մեծ մասը այն բարեփոխութիւններուն, որոնք արձանագրուած էին մեր հանդանակին մէջ: Շարունակենք մեր զործը եւ թող ամէն ընկերվարական ջանայ հաստատել թէ աշխատաւորներու եւ երկրին փրկութիւնը կը կայանայ միայն ու միայն ընկերվարական ժողովրդապետութեան մէջ: Թող ամէն ընկերվարական ըսէ ինքն իրեն.— «Եթէ դուն ան ես ինչ որ ես, պատճառն այն է որ եւեւէր կանդնած է անշահախնդիր քաղաքացիներու բանակ մը»: Կրկնապատկենք մեր հաւատքը կուսակցութեան վրայ:

Մեծ յեղափոխութիւն մը կ'անցնի աշխարհի վրայէն: Ամէն ինչ վեր - վար չըլլուած: Ժողովուրդները ճամբայ կ'որոնեն իրենց համար: Անոնց կարելի պիտի ըլլայ գտնել իրենց ճամբան միայն ընկերվարութեան մէջէն: Մեր նպատակն է միշտ,— ընկերվարականացնել արտադրութեան եւ փոխանակութեան բոլոր միջոցները, ամէն հարստութիւն դնել ի սպաս ամէնուն: Համայնավարութիւն չէ այս, մենք կ'ուզենք ազատ ժողովրդապետութիւն մը ազատ միջազգայինի մէջ: Եթէ հանրապետական կուսակցութիւնները կ'ուզեն քալել

(Վերջերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԴՈՆՏ ԴՈՒԼՑԻ

ՊԱՏՄՎԱԾՔ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

Պատմություն Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների ստեղծման և զարգացման։ Ամերիկյան հեղափոխության հերոսներ։ Ազատության համար մղված պատերազմ։ Ամերիկյան ժողովրդի ստեղծագործական աշխատանքը։ Ամերիկյան ժողովրդի ազատասիրական ավանդույթները։ Ամերիկյան ժողովրդի ներկա պայքարը ռեակցիայի դեմ։

Գինը 2 ռուբլի 50 կոպեկ

Գրքերը կարելի է ստանալ «Սովետական գրող» հրատարակչության գրախանութներից և գրքերի բաժանմունքներից։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ 900ՄԱՐԴՈՒ ԺԱՄԵՐ

Պատմական վեպ։ Ռուսերենից թարգմանեց Ա. Ղազարյանը։ Խմբագրեց և առաջաբանը գրեց Ա. Ղանալանյանը։ Հատոր առաջին, 10.000 տպաքանակով։ Հրատարակչություն «Սովետական գրող», Երևան, 1951։ Էջերը 400։ Գինը 12 ռուբլի։

Ներկայացվող վեպը պատմական է։ Հեղինակը ցանկացել է ընթերցողին ծանոթացնել հայ ժողովրդի կյանքին, նրա պատմական անցյալին։ Ուշադրության է արժանացրել հատկապես հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի ամենաբուռն շրջանը՝ 5-րդ դարի առաջին կեսը։ Հեղինակը ցանկացել է ցույց տալ, թե ինչպես հայ ժողովուրդը, ղեկավարվելով Վարդան Մամիկոնյանի հանճարեղ ռազմավարությամբ, հերոսական պայքար մղեց պարսից հզոր տիրապետության դեմ։

Վեպի հեղինակը ձգտել է ստեղծել ոչ միայն պատմական ճշմարտությանը համապատասխանող, այլև գեղարվեստորեն կատարյալ գործ։ Ցավոք, նա չի հաջողել խուսափել մի շարք թերություններից։ Հեղինակը հաճախ է ընդունակ գրել ոճական անհարթ նախադասություններ, ինչպես՝ «Ամենուր ամայություն էր տիրում։ Ամենուր ավերակներ էին։ Ամենուր մահ էր տիրում։ Ամենուր սարսափ էր տիրում։ Ամենուր ոչնչացում էր տիրում։ Ամենուր կրակ էր տիրում։ Ամենուր արյուն էր տիրում։ Ամենուր ոճրագործություն էր տիրում։ Ամենուր ոճրագործություն էր տիրում։ Ամենուր ոճրագործությու

ՉԱՐԹՈՂԻ

(ՎԵՊ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵՆՑԱՂԱՎԱՐ)

— Ո՛չ, ոչ մի կերպ չեմ կարող հավատալ, որ դուք ինձ չեք ճանաչում, պարոն Ալեքսանդր Ալեքսանդրովիչ, — ասաց Ելենան՝ ուղղելով իր հարցական հայացքը ծանոթ գեղեցկուհուն, որ նրան էր դիմել։

— Ներողություն, տիկին, ես ձեզ չեմ ճանաչում, — պատասխանեց Ալեքսանդրը։

— Ես Ելենա Կոստանդյանն եմ, Ալեքսանդրի քույրը, — ասաց Ելենան։

— Ա՜խ, ներեցեք, տիկին, ես ձեզ չէի ճանաչում, — ասաց Ալեքսանդրը, ձեռքը մեկնելով Ելենային։

— Ես ձեզ հետ պետք է խոսեմ մի կարևոր գործի մասին, — ասաց Ելենան։

— Ես պատրաստ եմ ձեզ ծառայելու, տիկին, — պատասխանեց Ալեքսանդրը։

— Ես ձեզ հետ միայնակ խոսել եմ ուզում, — ասաց Ելենան՝ նայելով շրջապատի մարդկանց

մեր կողքին, պիտի չարունակենք մեր աշխատանքը ժող. ձակատին մէջ, այլապէս պիտի քալենք մինակ :

Ամէն երկիր կքած կը մնայ պատերազմական պարտքերու եւ վնասուցական ծախքերու ծանրութեան տակ : Տնտեսական տագնապ մը անցաւ երկրէ երկիր, Միացեալ - Նահանգներէն վերջ Գերմանիա, յետոյ Անգլիա : Ամէնէն վերջ Ֆրանսան էր որ ինկաւ ելմտական եւ ճարտարուեստական տագնապի անդունդին մէջ : Բայց կը լսէ որ ընկերվարականները եւ հանրապետականները ձեռք ձեռքի տան, որպէսզի վերականգնի երկիրը : Մլլիոնաւոր աշխատաւորներ ի - րենց քունէն առին ժող. ձակատին, առեղծելով ուժեղ չարժում մը : Այժմ պէտք է որ կազմակերպուին, կարգապահութիւն ցոյց տան աշխատաւորները, որպէսզի կարենանք ամրացնել մեր շահած նուաճումները : Յեղափոխութիւնը չէ նշանակեր անկարգութիւն, այլ յօժար կարգապահութիւն եւ կազմակեր - պուած գործունէութիւն :

Գալով մեր արտաքին յարաբերութեանց, կը կրկնեմ այստեղ որ եթէ նոյնիսկ ապահով ըլլանք մեր յաղթութեան վրայ, դարձեալ պիտի չուզենք պա - տերազմ յայտարարել ուրիշին : Մէկ տարի առաջ, կը յիշէք, մատ մը մնաց որ Ֆրանսա պատերազմի մէջ նետուէր : Տեղի պիտի ունենար այդ պատերազմը, եթէ հրաչքով իշխանութեան գլուխ չգար Լէոն Պլումը, որ փրկեց ոչ միայն Ֆրանսական ժողովրդապետութիւնը, այլեւ Եւրոպան, համայն աշխարհը :

Մենք վստահ ենք թէ կատարեցինք մեր պարտականութիւնը, եւ այսօր ուրախութեամբ կը տեսնենք ժող. ձակատին առաջին տարեդարձը : Բայց կը դգանք որ դժուարութիւնները եւ թշնամութիւնները կը կրկնապատկուին մեր չուրջը : Հարկ է որ զանգուածները արթուն դառնան եւ պատրաստ : Երբեք չենք խորհիր հրաժարիլ համայնավարներու եւ արմատականներու աջակցու - թենէն, անոնց հետ՝ մենք, ընկերվարականներս, ելմտական դժուարութիւն - ներուն առջեւ որ գլուխ կը ցցեն, որոշած ենք խորհրդարանէն պահանջել այն - պիսի միջոցները, որ կարողանանք խորտակել դրամատէրներու երկաթէ օղակը մեր չուրջ : Դրամագլուխը խոյս կուտայ երկրէն, ճարտարարուեստի վարիչնե - րը արտասահման կը հաստատուին, գործատէրեր կան որ օտար երկիր կը փո - խադրեն իրենց արդիւնաբերութիւնը, եւ ասոնք են որ մեր անտեսութեան մա - սին կը խօսին : Խորհրդարանէն պիտի պահանջենք արագ միջոցներ վերջ դնելու համար այս հայրենադաւութեան :

Ֆրանսայի ելմտական նոր ծրագիրը

ՊԻՏԻ ՍՂԵՆ ԾԽԱԽՈՏԸ, ԼՈՒՑԿԻՆ, ԿԱԶԸ. ՍՈՒՐՃԸ, ՇԱՔԱՐԸ

Ֆրանսական դահլիճը նիստ գումարեց երէկ առաւօտ եւ զբաղեցաւ ելմտական նախարարին ծրագրին քննութեամբ :

Վէնսան Օրիոլի ելմտական ծրագիրը կը տրամադրէ 10 միլիարի փոխառութիւն ուղել Պանք ար Ֆրանսէն, արտօնելով զայն նոր թղթադրամ շրջարե - րութեան հանելու : Կառավարութիւնը, այդ բացը գոցելու համար, պիտի ա - ւելցնէ ժառանգութեան եւ աւելի քան 60,000 տարեկան հասոյթ ունեցողնե - րուն տուրքերը : Պիտի աւելցուին նաեւ ծխախոտին եւ լուցկիին դիները : Տուրք պիտի դրուի ալքոլին, վառելանիւթին (էսանս), սուրճին, եղերդին (շիֆորէ), չաքարին, երկաթուղիի փոխադրութեանց վրայ : Պիտի բարձրաց - ուին էլեարականութեան, կազին, թղթատարութեան, հեռախօսին գիները : Պիտի աւելցուի մաքսային սակը :

Առանց փոխարէն կառավարութիւնը կը խոստանայ ձերացած աշխատա - ւորներու համար հանդստեան թոշակ սահմանել եւ ուրիշ ընկերային բարե - փոխութիւններ կատարել :

Այս ամբողջ ծրագիրը, վերջնապէս մշակուելէ վերջ, պիտի ներկայացուի խորհրդարանին :

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊԱՆՔ ՏԸ ՖՐԱՆՍԸ դեղչի սակը 4 առ հարիւրէն բարձրացուց վեց առ հա - րիւրի :

ԺԸՆեւիի նահանգը չախչախիչ մեծամասնութեամբ քուէարկեց օրէնք մը, որ կ'արգիլէ համայնավար կուսակցութեան գոյութիւնը նահանգին մէջ :

ԱԹԱԹԻՒՐՔ իր ամբողջ հարստութիւնը, մօտ 200 միլիոն ֆրանք, նուի - րեց ազգին :

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՄԷՐԵԱՆ
Maison E. CHARLES հիմնուած 1869
29 rue Mathis, Métro Crimée
Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50/71
Կը ծախենք գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւլն. : Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ գոհարե - ղէններու : Կը գնենք՝ ըլլայ թղթի, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով :
Մի մոռնաք որ վստահելի ձեռքէ գնուած ոսկեղէն ու գոհա - րեղէնները անփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը :
Գաւառներէն եղած ապապրանքներ ևր կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն :
Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ լաւ գործաւորուհիներ գոնիֆէքսիոն ոսպ կարող : Դիմել՝ Պ. Անանիկեանի, 3 Rue Nicolas Roret, Paris (13) :

Փարիզ

Պէլվիլի «Ռոստով» խումբի ընկերաիաւակրական դասախօսութիւնը 18 Յունիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 131 Faubourg du Templeի սրճարանը, կը խօսի ընկ. Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ, օրուան հետաքրքրական հարցերու շուրջ :

ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. Լիոնի կոմիտէն դասախօսական ժողովի կը հրաւիրէ Լիոնի բոլոր ընկերները եւ համակիրները, այս հինգշաբթի, 17 Յունիս, երեկոյեան ժամը 8.30ին, երրորդ թաղապետարանի մատենա - դարանին մէջ :

ԿԸ ԴԱՍԱԽՕՍԷ ԸՆԿ. ՉԱՒԱՐՉ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

Նիւթ՝ Ի՞նչ կ'անցնի կը դառնայ Թորի, Միութեան եւ Հայաստանի մէջ :

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյի Հայ կամ. եւ Մարտիկներու Միութեան կողմէ

20 Յունիս, կիրակի, առաւօտեան մինչեւ իրիկուն, Մէօտոնի անտառը, պաղ աղբիւրին մօտ :

ԿԸ ԽՕՍԻՆ ԳՆԴ. Տ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ
ԵՒ Պ. ՀՐԱՆՏ ԱԱՄՈՒԼ

Կ'երգէ Տիկ. Զ. ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ, կ'արտասանեն Պ. Պ. Լ. ԵԱՓՈՒՃԵԱՆ, Ս. ՄԻՍԱՔԵԱՆ եւ Ա. ԴԱՐԱԵԱՆ :

Ընտիր նուագախումբ եւրոպական եւ հայկական պարերու համար : Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով :

ՀԱՊՂ. ՄԻՋ.— Շոգեկառք էնվալիտէն, իջնել վալ ֆէօռի, մէթրօ մէթրի տ'ի - սիէն առնել թաքսի (2 ֆր. մէկ անձի համար) եւ իջնել անտառին մէջ, թափի վէռ :

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ՀԱՅ ՀԵՐՈՄՆԵՐՈՒ ՅԻՇԱՅԱԿԻՆ

Նախաձեռնութեամբ Հ.Յ.Դ. Պուլվար Օտօթ Վոամեան ենթակոմիտէի

20 Յունիս, կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, սէնթ Անտրէի պարտէզին մէջ,

ԿԸ ՆՈՒԱԳԱՀԱՐԷ ԸՆԿ. ԽՄՆՈՅԵԱՆ
ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. Պ. ՀԻՒՄԵԱՆ

Հ. Յ. Դ. Ադամեան թաւեռախումբը կը ներկայացնէ

ՎԷՑՈՒԿԷՍ ՊՈՐՏԻ ԺԱՌԱՆԳ ՄՆԱՑԱԾ ՍՆՏՈՒԿԸ

ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԴՆԴԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ :

Կ. Խաչի առնուհիներու կողմէ հայկական տարազով հայկական պարեր : Զանազան անակնկալներ ընկ Ա. ՅԱԿՈԲԵԱՆէ : Արեւելեան նուագ :

Թախքերու վաստակագուժիւն 2 ֆր. :

Ջուռ. Պէզոնսէն առնել 25 Թիւ. հանրակառքը եւ իջնել վերջաւորութեան :

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Յառաջիկայ դասախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ,
17 Յունիս, հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, իր կեդրոնատեղին,
8 Rue Bossuet, Paris
կը դասախօսէ Պ. ԱՐԱՅ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆ
Նիւթ՝ Նկարչութիւնը երաժշտութեան մէջ :

Ֆ. կ. ԽԱՉԻ Սէնթ Անթուանի (Մարսէյլ) Մանուճիւղի դաշտա - հանդէսը որ տեղի պիտի ունենար Յունիս 19ին, անսպասո օդերուն պատճառաւ յետաձգուած է Յունիս 20ին, կիրակի ամբողջ օրը, Գամբանը Ռոզէրի լէ Բիւն տը Պաութիա, Պ. Նաճարեանի ագարակը, Սէնթ Անթուան :

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ շատ լաւ կարուհիներ. Անմիջապէս ներկայանալ ժամը 9 – 11, **Sorèneի, 20 Rue St. Didier**, Փարիզ :

ՎԱՐԶՈՒ Է Փարիզի ճոխիկ եւ հայաշատ կեդրոնի մէջ, շատ ժամն գլխով մէկ սենեակ եւ խոհանոց մը : Ջուր, կազ, էլեկտրակա - նութիւն, պաղատու ծառերով պարտէզ եւ բանջարանոց : Մանրամաս - նութեանց համար գիմել Պ. Բիւզանդ Աճէմեանի, 43 Rue Surmelin, Փա - րիզ (20). հեռաձայն Ménilmontant 78—41.

Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՑԱԿ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԱԿ
44 Rue Dunkerque (ՄԷՔՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒ)
Tél. Trudaine 42—69
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20։
Աւաւօտները ժամադրութեամբ։

Champs Elyséesի ՄՕՏ
ՀԱՅ ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԸ
ՏՆՕՐԷՆ՝ ՀԱՆՐԱՊԱՆՕՔ
Մ. ՀԱՅԿ
Restaurant LE LORD
Paris
9 rue Lord Byron
à l'angle de la rue Balzac
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
ՄԱՔՈՒԻՐ, ԹԱՐՄ, ՀԱՄՈՎ, ՄԱՏՋԱԼԻ ԳԻՆ

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
PÉRA
Restaurant Franco-Oriental
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ԵՐՋԱՆԻԿ ՊԱԼԵԱՆ
9 Rue de Provence, Paris (9)
Մէթրօ **Pelletier** *կամ* **Cadet**
Ազանդերներ, խնամուած արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ պատրաստուած անարատ իւղով։
Մասնաւոր սրահ հասկերոյթի եւ հարսանիքի համար :

Tailleur de ST. BERNARD
H. GULBOLIAN
24 rue Affre կամ 8 rue Cavé, Paris(18)
Մասնաճիւղ՝ 2 rue de la Charbonnière
Մէթրօ *La Chapelle* եւ *Barbès Rochechouart*
Թելէֆոն Montmartre 69—70
ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ — Մասնաճիւղիս բացման առ - թիւ կարեւոր նուէրներ իւրաքանչիւր հագուստի համար, մինչեւ 1937 Յունիս 14։
ՍՏԱՅԱԾ ԵՆ Ձ'ՈՒՆՍՆՆԵՒ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ։
ՄԵՐ ԳԻՆԵՐԸ. — Հագուստներ (2 փորձով) սկսեալ 280—400 ֆր. Նուէր կը տրուի մէկ ֆանթէզի տարատ մը եւ կամ ամառուան յատ կ գեղ - ցիկ մուշտակ մը։ 400 ֆր.է վեր հագուստներու (3փորձ) համար կարելի է նուէր ստանալ մուշ - տակագործ Տիկ. Հայկուհի Կիւլպէկեանի արհես - տանոցին մէջ պատրաստուած 200 ֆր. արժզուր - թեամբ 2 *imitation marbre*, պայմանաւ որ գնորդը վճարմամբ բաժանորդագրուի ցառաջին՝ Ծգ - տաւելու հանդերձներու յիշեալ պայմանագրէն նո - կայացնել ցառաջի կտրօնը։ Rue la Charbon - nière*ի մեր ժամնաճիւղին մէջ կը ստանձնենք գիւրամատչելի գիներով* *à façon*, *նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն եւ ըրթուռնաժ։*
Բաց է կիրակի մինչեւ կէսօր։

ԵԴԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**
ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**
Մարսէյլ, Tél. C.47-22 եւ C.74-51 — Tél. Opéra 67-77 67-78
Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ։
Ցոմսակներ՝ ամէն տեղի համար։ Հայ ճամբորդներու համար մասնաւոր գին։ Ընդհանուր աշխարհի ամէն կողմը
ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ԵՐԿԵՐԵՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼԸ – ԱԶԵՒ

Գրեց՝ Մ. Ա. ԱԼԴԱՆՈՎ

Ռուսերէնէ թարգմանեց ԱՐՄԵՆԱԿ ՄԵԼԻՔ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Մի քանի ժամուայ ընթացքում Բուրցեւը չափազանց յուզուած բացատրեց Լապուխինին «Ռասկինի» իսկական դերը : «Ամէն մի նոր ապացոյցից յե - տոյ ես դիմում էի Լապուխինին եւ ա - սում. «Եթէ Թոյլ կը տաք, ես ձեզ կ'ասեմ այս գործակալի իսկական ա - նունը : Դուք միայն ասացէք՝ այո կամ ոչ» : Լապուխինը լռել էր. լռել էր մէկ ժամ, երկու ժամ, հինգ ժամ : Համաձայն Բուրցեւի խօսքերին, նա «ցնցւել» էր : Ես հաւատում եմ դրան : Ի հարկէ, նա չէմացաւ նոյնիսկ մէկ հարիւրերորդ մասը այն զարհուրելի ճշմարտութեան, որ նրա համար պար - զեց Բուրցեւի պատմածներից : Նրանց այդ տեսակցութիւնը շատ իւրայա - տուկ էր : Կուպհանալու դիտում էին իրենց տարօրինակ հարեւաններին : Կէսն — Բէրլին երկաթուղու մէջ, մա - նաւանդ տարւայ այդ եղանակին, յա - ճախ կարելի էր հանդիպել Ռուսների : Ճամբորդների մեծ մասը Գերմանացի - ներ էին : Բայց Լապուխինը, անկախ պատահական հարեւաններից, լուրջ ուշադրութիւն չդարձրեց գաղտնիքի պահպանութեան վրայ : Բուրցեւը դրում է. «Ինչ առանձին ուշադրու - թիւն կարող էր Լապուխինը դարձնել այս խօսակցութեան վրայ : Մի՞թէ նա կարող էր երեւակայել, որ խօսքը կա - ւարական գաղտնիքի մասին է ... քա - նի որ նա լսեց Ազեւի գործունէութեան մանրամասն պատմութիւնը, նախ քան արտասանելը նրա (Ազեւի) անունը» : Եթէ Լապուխինը նշանակութիւն չը տար այդ խօսակցութեան, ապա նա չէր կարող «ցնցւած լինել» : Ինչպէս չհասկանալ, Թէ ինչ արժէ Ազե - ւի անունը արտասանելը :

Երկար կանգ չեմ առնում այդ գոր - ծի հոգեբանական կողմի մանրամա - նութեան վրայ : Կարծում եմ, որ ո - րոշ նշանակութիւն ունեցան Լապու - խինի համար Բուրցեւի այն խօսքերը, որոնք վերաբերում էին Թագաւորի դէմ «Ռասկինի» պատրաստած մա - հափորձին եւ այն արեան պատաս - խանատուութեան մասին, որ նա դեռ պիտի Թափէր աղաղային : Ցամա - նային դէպք, վեց ժամուայ խօսակցու - թիւնից յետոյ, արդէն Բէրլինի մօտ, Լապուխինը կորձանեց իր կեանքը, ասելով Բուրցեւին, որ ճարտարա - պետ Ազեւը Ոստիկանութեան գաղտ - նի գործակալն է :

Զարմիչը կանգ առնել նաեւ այն բա - նի վրայ, Թէ ինչքան ժամանակակից յետոյ եւ ինչպէս երկաթուղու մէջ տեղի ունեցած ամբողջ խօսակցու - թիւնը յայտնի դարձաւ Ազեւին : Համաձայն քրէական օրէնսգրքի 102րդ յօդուածի Ոստիկանութեան նախկին վարիչը դատապարտուեց տա - ժանակիր աշխատանքի, որ յետոյ փոխուեց աքսորի՝ Սիբիր : Արդէն մը - նացածը յայտնի է : Դրանից յետոյ գալիս է Բուրցեւի դէմ բացած գա - ը՝ Ազեւի դէմ իր արած բամբա - անքների համար, դատապարտելի ուշադրաւ պատմութիւնը՝ երկաթու - ղու մէջ Լապուխինի հետ ունեցած իր տեսակցութեան մասին, սոց.—յեղա - փոխականներին հետապնդելը, Ազե - ւի ալիպինների քննութիւնը, կու - սակցութեան ներկայացուցիչների բացատրութիւնը Ազեւի հետ եւ վեր - ջապէս մերկացած մատնիչի պա - տուհասը :

VIII

Ազեւի մերկացումից յետոյ սոց.— յեղափոխական կուսակցութեան հա - մար սկսուեցին նեղ օրեր : Մարտա - կան կազմակերպութեան ղեկավարի դերի մէջ նրան փոխարինեց Ի. Վ. Սաւինկովը, որ չկարողացաւ այդ գործը տանել եւ որ ըստ կոլոսովի խօսքերի, որպէս ահաբեկիչ կարող էր միայն լինել Ազեւի ծրագիրների գործադրողը :

Ազեւի վերաբերմամբ Բուրցեւի կատարած մերկացումները մեծ աղ - մուկ հանեցին ամբողջ աշխարհում, որ շատ լաւ կը յիշեն իմ սերնդի մարդիկ : Այն ժամանակ այն կարծի - քն էր տիրում, որ կարող է գոյու - թիւն ունենալ հակակառավարական մարտական կուսակցութիւններ , ա - նանց իրենց « ներքին կեանքը արտա - քին աշխարհին պարզելու » եւ առանց մատնութիւնների : Բոլոր յեղափո - խական կուսակցութիւնների պատ - մութիւններն էլ խճճուած են մատ - նութիւնների եւ դաւաճանութիւննե - րի դէպքերով : Ռուսաստանում քա - ղաքական պայքարը արիւնոտ բնոյթ ունէր :

(Շար.)

ԳԼՈՒԽԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
CinémaREXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibald

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
[illegible] PARIS (12)

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Յ. Կ. ԽԱՉԻ Անկէնի մանուճիւղի ընդհ. ժողովը 16 յունիս, չորեքշաբ - թի պիէր, ժամը ճիշդ 9ին, Café des Sports*ի մէջ :*

Պարտաւորիչ ներկայութիւն, ան - դամատեառով :

Մասնաւոր հրաւէր չէ ղրկուած :

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՍԱՓՐԻՉՆԵՐՈՒՆ ԻՆԴՐ, ժողովը տեղի կ'ունենայ 17 Յունիս հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, Միու - թեան սրահներուն մէջ, 7 րիւ սէ - պէրնարտէն, փարիզ (5) : Օրակարգ՝ նիւթական եւ բարոյական հարուե - տութիւն եւ նոր վարչութեան ըն - տրութիւն : Ներկաներու թիւը մեծա - մասն ունենալ պիտի հաստատուի :

ԼԱՒ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ
ՄԵԿՆՈՒՄԻ ՊԱՏՃԱՌԱՒ ծախու է այրերու եւ կիներու յատուկ սափրիչի խանութ մը զոր կազմածներով եւ 4 աթոռ. ներով։ Շատ նպաստաւոր գին։ Դիմել Պ. JACQUESի, 79 Ave. Henri Barbusse, Colombes, Seine.

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԵՒԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐԱՄՍԵԱՑ	ԵՒԱՄՍԵԱՑ	
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
17
ՅՈՒՆԻՍ
JEUDI
17 JUIN
1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3449

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՄՈՒՐԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

— o —

Ներկայիս Փարիզի մէջ Ֆրանսական կառավարութեան հիւրն է Լիբանանի Հանրապետութեան նախագահ Պ. Էմիլ Էտէ։

Նախագահը հոս պիտի մնայ չուրջ ամիս մը, որուն ընթացքին պաշտօնական հետ բանակցութիւններ վարելու եւ մասնաւորաբար ապահովելու համար Ֆրանքօ-Լիբանանեան դաշնագրին վաւերացումը Ֆրանսական խորհրդարանին կողմէ։

Ինչպէս կը յիշուի, 1936 սեպտեմբեր 9ի Ֆրանքօ-Լիբանական դաշնագրէն վերջ, անցեալ նոյեմբերին ստորագրուեցաւ նման դաշնագիր մը Ֆրանսայի եւ Լիբանանի միջեւ։ Ըստ այդ դաշնագրին, երեք տարի ետք, ինչպէս Սուրիոյ, նոյնպէս Լիբանանի վրայէն պիտի վերցուի Ֆրանսական հոգատարութիւնը եւ այդ երկու երկիրները իրրեւ անկախ պետութիւններ պիտի անդամակցին Ազգերու Դաշնակցութեան։

Մեծ պատերազմէն վերջ, Օսմանեան կայսրութենէն բաժնուած հոգմանները դրուեցան Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի հոգատարութեան տակ, իսկ Հիճազ, Եմէն եւ Անդրյորդանան տեղական ինքնավարութիւններ ունեցան։

Իրաքն էր որ ամէնէն առաջ իր վրայէն նետեց հոգատարութիւնը եւ տարիներէ ի վեր կ'անդամակցի Ժընեւի արիստոկրատին։ Պաղեստին կը մնայ ենթակայ անգլիական հոգատարութեան։ Արաբի ու Հրեայի կռիւը տեւական կերպով խռովայոյզ վիճակի մէջ կը պահէ այդ երկիրը։ Վերջերս Լոնտոնի մէջ դումարուած անգլիական կայսերական համաժողովը կ'երեւի թէ կարգ մը որոշումներ տուած է Պաղեստինի մասին, միանգամ ընդ միշտ լուծելու համար արաբեւհրէական կնճիռը։

Սուրիոյ եւ Լիբանանի Արաբները մշակոյթով, քաղաքակրթութեամբ եւ անցեալի փառքերով երբեք վար չեն մնար Իրաքի Արաբներէն։ Շատ բնական էր ուրեմն որ անոնք եւս ձգտէին անկախութեան։

Իր սահմանները պահպանելու համար Իրաք զօրաւոր բանակ մը չունենալով, Անգլիոյ հետ կնքեց դաշնագիր մը, որով այս վերջինը կը տանձնէ Իրաքը պաշտպանել ներքին եւ արտաքին թշնամիներու դէմ։ Իրաք կը դառնայ Ազգակցութեան ճամբուն վրայ, Մուսուլի նաւթահորերը կը դառնան Իրաքի սահմաններուն մէջ. հետեւաբար Անգլիա չէր կրնար բախտին ձգել այսպիսի կարեւոր երկրի մը պաշտպանութիւնը՝ մեքենաւոր կամ հետեւոր մըրցակիցներու ոտնձգութեանց դէմ։ Անգլիա օդային կայաններ կը պահէ Իրաքի զանազան կէտերուն մէջ, այս նպատակով։

Այսօր, չնորհիւ հզօր Անգլիոյ հետ կնքած դաշնագրին, Իրաք կ'աճի ու կը բարգաւաճի խաղաղութեան մէջ եւ չնորհիւ քարիւղին եւ կատարուած չինարար աշխատանքներուն, պատմական Միջագետքը՝ շեմարան Արեւելքի՝ պիտի վերածնի ու ծաղկի։

Ճիշդ ինչպէս Եգիպտոսը։

Պարագան մօտաւորապէս նոյնն է Սուրիոյ եւ Լիբանանի համար։ Այս երկու երկիրներն ալ զուրկ բլլալով կարեւոր բանակներէ, զօրաւոր դաշնակիցի մը պէտք ունէին՝ իրենց երկրի սահմանները պաշտպանելու համար արտաքին թշնամիներու դէմ։ Սուրիա հիւսիսէն սահմանակից է Թուրքիոյ, որ վերջերս սկսած է աշխարհակալական ախորժակներ սնուցանել։ Սանճաքի խնդրին առթիւ, էնկիւրիի վարիչները այլեւս նետեցին իրենց դիմակները եւ ինչ որ տարիներէ ի վեր թաքուն կերպով եւ վճարուած գործակալներու ձեռքով կը կատարէին, սկսան բացէ ի բաց գործադրել։

Նման թշնամիի մը դէմ պաշտպանուելու համար, Սուրիա պէտք ունէր զօրաւոր դաշնակցի մը։ Ու Ֆրանսան եղաւ այդ դաշնակիցը, որ Ֆրանքօ-Սուրիական դաշնագրով կը տանձնէ պահպանել Սուրիոյ հողային ամբողջութիւնը։ Այս նպատակով որոշ կէտերու մէջ զինուորական ուժ պիտի պահէ։

Լիբանան գամաքէն թշնամի չունի, բայց ծովէն կրնայ մը ջերկրականեան ո եւ է պետութեան մը յարձակման ենթարկուիլ։ Իր եզերքները պաշտպանելու համար նաւատորմէ զուրկ է։ Հոս ալ Ֆրանսան է որ կը տանձնէ Լիբանանի եզերքներուն եւ ցամաքա – մասին պաշտպանութիւնը։ Մանաւանդ որ Մուսուլի քարիւղները կը թափին Տրիպոլիս, որ մաս կը կազմէ Լիբանանի։

Ուրեմն Փարիզի մէջ կնքուած երկու դաշնագիրներով Սուրիա եւ Լիբանան վայելելով հանդերձ Ֆրանսայի նման զօրաւոր պետութեան մը պաշտպանութիւնը, երեք տարի վերջ դիրք պիտի գրաւեն անկախ ժողովուրդներու շարքին մէջ։

Ֆրանսայի հանրային կարծիքին մէջ որոշ դժկամակութիւններ կան խնդրոյ առարկայ դաշնագիրներու վաւերացման դէմ։ Տեղական թերթերու մէջ այս օրերս պակաս չեն յօդուածաշարքեր, որոնց նպատակն է ցոյց տալ թէ՝ Ֆրանսայի քաշուելէն վերջ, Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ բնակիչները իրար պիտի ջարդեն։ Ցեղ մը կը յիշեն նաեւ թէ Ֆրանսա 18 տարիէ ի վեր միլիառներ ծախսեց հոն, ու հիմա պիտի քաշուի՝ առանց եւ է չահ ապահովելու։

Բայց արդէն Ֆրանսա իր կնքած զինուորական եւ բարեկամական դաշնագիրներով ընդմիշտ իրեն կը կապէ այդ երկիրները, որոնց վրայ զգալի հովանաւորութիւն ունի, հին սուլթաններու օրերէն սկսեալ։

Լիբանան միշտ բարեկամ եղած է Ֆրանսայի։ 1860ին Տիւրքիներու ջարդէն վերջ, 8000 Ֆրանսացի զինուորներ ցամաք եջան եւ Օսմ. պետութեան պարտադրեցին մանաւանդ վարչաձեւ մը լեռնային Լիբանանի համար։ Եօթը պետութեանց հաւանութեամբ, Լիբանան 1864 Սեպտեմբերէն ի վեր ինքնավարչի մը իշխանութեան տակ։ Վերջին կառավարիչն էր Յովհաննէս փաշա Դուլումճեան։ Մեծ պատերազմին սկիզբը՝ 1914ին, Թուրքիա ջնջեց ինքնավարութիւնը եւ Դ. զօրաբանակի հրամանատար ձէմալ փաշա Սուրիոյ փոխարքան՝ ամբողջ չորս տարի սովի եւ թշուառութեան մատնեց Լիբանանը։

1918 Սեպտեմբերին դաշնակիցներու մեծ յաղթանակին հետեւանքով, Լիբանանն ալ ազատագրուեցաւ, չնորհիւ անգլիական եւ Ֆրանսական ուժերուն, այս վերջիններուն գլխաւոր յենարանն ըլլալով Հայկական լեգէոնը։

Հանդրուանէ հանդրուան, աստիճանական յառաջացումներով եւ առաջին օրէն իսկ իր եռաւ ունենալով մեծ պետութեան մը հեղինակաւոր պաշտպանութիւնը, Լիբանան այժմ կը մտնէ ազատ ազգերու չարքին մէջ։

Հայ ժողովուրդը ուրախ է այս առթիւ եւ անկեղծօրէն կ'ողջունէ արշալոյսը այդ նորազատ երկրին, որուն սահմաններուն մէջ բազմահազար Հայեր խաղաղ ու չինարար աշխատանքի լծուած են, սպասելով այն երջանիկ օրուան՝ երբ պիտի երթան չէնցնելու իրենց պատմական հայրենիքը։

Հ. Ս.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐԸ

— o —

Ժող. Ճակատը մեծ տագնապ մը ապրուց

Ինչ ընաց որ դանիճը իյնար

— o —

Կառավարութիւնը յիսգօրութիւն ստացաւ
346 ձայնով ընդդէմ 247ի

Ֆրանսայի երեսփ. ժողովը երեքշաբթի մեծ տագնապի մը մատնեց կառավարութիւնը, որ «լիազօրութիւն» կը պահանջէր «ապահովելու համար երկրին անտեսական զարկացումը եւ ելմտական վերականգնումը»։

Կառավարութեան ելմտական ծրագիրը, որուն գլխաւոր կէտերը տուինք երէկ, կը տրամադրէ յաւելում տուրքերու, թղթատարական սակերու, սուրճի, շաքարի, լուցկիի գիներու։ Այս ծրագիրը դժգոհութիւն պատճառած էր մանաւանդ համայնավարներուն։ Կառավարութիւնը, սակայն, որ եւ է խորհրդարանային ընդդիմութեան չբախելու համար, կ'առաջարկէր որ լիազօրութիւն տրուի իրեն, ուզած ժամանակ հրովարտակով մը օրէնքներ դնելու, յետոյ, առ առաւելն երեք ամիս վերջ խորհրդարանին վաւերացման ենթարկելու համար։

Բայց այս լիազօրութեան պահանջը ուրիշ պատճառներ ալ ունէր։ Խորհրդարանի կուսակցական խմբակները ջղագրգիռ վիճակ մը ունէին, բոլորը բացատրութիւն կ'ուզէին լիազօրութեան պահանջին պատճառներուն մասին։

Տալատիէ խորհրդարանի արմատական խմբակին առջեւ յայտարարեց թէ կառավարութիւնը ստիպուեցաւ լիազօրութիւն պահանջել՝ իրրեւ հետեւանք Պօտուանի եւ Ռեմէի հրաժարականներուն, (այս երկուքը անդամ էին ռադիքալ հասարակապետական ժողովրդավարական յանձնաժողովին)։ Երկու փորձագէտներու պատճառաբանեալ հրաժարականը կը մատնէր ելմտական ծանր կացութիւն մը, որուն դարմանումը կը պահանջէր դիմել արագ եւ կարուկ միջոցներու։ Թէ ի՞նչ պատճառներ ունէին փորձագէտները հրաժարելու համար, Տալատիէ մերժեց պատասխանել, ըսելով որ կառավարութիւնը իրեն կը վերապահէ հրապարակել դանոնք երբ յարմար դատէ։

Իր կարգին, խորհրդարանի համայնավար խմբակն ալ սկսած էր այդ ժամուն քննել կառավարութեան ծրագիրը։ Համայնավարները դէմ էին տուրքերու յաւելման, մանաւանդ որ քիչ կը մտնէին տրուած փոխարինութիւնները (տարիքը առած աշխատաւորներու հանգստեան թոշակ)։ Երկար խորհրդակցութենէ մը վերջ, համայնավարները մամուլի ներկայացուցիչներուն տուին դեկոյց մը։—

« Համայնավար կուսակցութեան կեդր. կոմիտէն եւ խորհրդարանական խմբակը կը յայտարարեն թէ խորապէս կապուած կը մնան հասկ, ազատութեան եւ խաղաղութեան ժող. ճակատին, իրենց դղուածքը կը յայտնեն ելմտական սակաւապատութեանց խաղերուն եւ չանթաժներուն առթիւ, որոնցմով կ'ուզեն կառավարութեան պարտադրել ելմտական այնպիսի միջոցներ, որոնք հակառակ են ժողովուրդին կամքին, այնպէս ինչպէս արտայայտուեցաւ 1936 Մայիսին։ Համայնավար կուսակցութիւնը չի կրնար յօժարիլ եղիպտարի, երկաթուղիի, ծխախոտի, լուցկիի գիներու աւելումին, որ պատճառ պիտի դառնայ ապրուստի սղութեան ի վնաս բանուորներու, գիւղացիներու եւ աշխատաւոր բնակչութեան, առանց սակայն երկրին ելմտական կացութիւնը վերականգնելու եւ պետութեան վարկը ապահովելու։ Համայնավար կուսակցութիւնը համոզուած է որ ելմտական դժուարութիւնները կարելի է հարթել գործադրելով ժող. ճակատի ծրագիրը եւ խորհրդակցելով ժող. ճակատը կազմող կուսակցութեանց հետ։ Համայնավար կուսակցութիւնը, յետադիմութեան կատաղի յարձակման առջեւ, կը յայտարարէ թէ պատրաստ է առանձնելու ամէն պատասխանատուութիւն կառավարութեան մը մէջ, որ զօրացած է եւ կազմուած ժող. ճակատի պատկերով, յանուն փրկութեան Ֆրանսայի, ժողովրդապետութեան, խաղաղութեան »։

Ի՞նչ կը նշանակէին մանաւանդ այս վերջին խօսքերը։ Համայնավարները մինչեւ այժմ կը մերժէին մտնել դահլիճին մէջ, ուրեմն հիմա կ'ուզեն որ տապալի՞ կառավարութիւնը, նոր մը կազմելու համար իրենց մասնակցութեամբ։ Դահլիճի տագնապի մը վախը կայծակի արագութեամբ տարածուեցաւ։ Ուրեմն համայնավարները քուէ պիտի չտան կառավարութեան։ Ներքին նախարարը անմիջապէս վազեց համայնավարներուն մօտ, բայց Տիւքլօ, յանուն իր կուսակցութեան, յայտարարեց թէ չեն կրնար նոր որոշում մը տալ։

Միւս կողմէ, համայնավարներու այս ընդդիմութիւնը ուրիշ նշանակութիւն մը կը տանար կարգ մը գրոյցներով։ Համայնավարները այժմ կը փափաքին դահլիճին մէջ մտնել, որովհետեւ կ'ուզեն որ Ֆրանսա ուղղակի մասնակցի սպանիական կռիւներուն, աւելի մտերիմ գործակցութիւն մը ստեղծուի Ֆրանսայի եւ Ռուսիոյ միջեւ, ոչ միայն փոխադարձ օգնութեան համա-

(Խորհուրդ տարուն շարունակութիւնը կարդալ Դ. Էջ)

ԵՐԲ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՅԱՂԻ, ԹՈՒՐՔԻԱ ՈՐՈ՞Ւ ԿՈՂՄ ՊԻՏԻ ՀԱԿԻ

— o —

Այս հարցումը խորագիր առած, « Փարի - Սուար»ի աշխատակիցը, Քլօտ Պանչար, կը զրէ Պոլիսէն։—

Եւրոպական նոր պատերազմ մը ծագելու պարագային, Թուրքիա ո՞ր պետութեան կամ ազգերու ո՞ր խմբակցութեան կողմը պիտի հակէր, զարձեալ Գերմանիոյ կողքի՞ն պիտի կենար,— ահա հարցումը որ կը կրկնուի յաճախ։

Առաջին ակնարկով, այնպէս կ'երեւնայ թէ իր դիրկատուրայի վարչաձեւը, քաղաքական համակրանքի օրէնքով, Թուրքիան պիտի մօտեցնէ Հիթլէրի եւ Մուսոլինիի։ Սխա՛լ։ Ֆրանսական հանրային կարծիքը այնքան տեղեակ չէ թէ քէմալական Թուրքիան, հակառակ իր վարչաձեւին, որոշապէս հակաֆաշական տրամադրութիւններ ունի, միւս կողմէ նոյն ուժգնութեամբ մերժելով հանդերձ Մոսկուայի վարդապետութիւնները։ Եւրոպայի հետ իր քաղաքական չփումներուն մէջ, Թուրքիա միշտ հետու կը մնայ վարդապետական հոսանքներէ։

Բայց Թուրքիա, իր յեղափոխութենէն ի վեր, արտաքին ազդեցութեան դանադան չրջաններէ անցաւ։ Երբ Քէմալ իշխանութեան ղլուխ եկաւ, Սովետները քանի քանի անդամ փաստօրէն ցոյց տուին իրենց օժանդակութիւնը։ Դիկտատորը այդ չրջանին չատ հակառակ չէր համայնավարութիւնը ընդունելու։ Այդ չրջանէն խոր երախտագիտութեամբ կապուած է Ռուսիոյ, որ նիւթապէս օժանդակեց իրեն, անկախութեան պատերազմի վերջաւորութեան, երբ 1923ին ծով թափեց յունական զրաւման բանակը։

Քանի մը տարի ռուսական փորձին հետեւելէ վերջ, Քէմալ վախցաւ որ ի վերջոյ երկիրը քաղաքական ձեւով կ'ենթարկուի Ռուսիոյ, ուստի չանկարծ ձերբակալեց իր կառավարութեան համայնավար անդամները եւ իր ներքին քաղաքականութենէն հետու պահեց Մոսկուան։

Գերմանիա, առեւտրական չահաւետական ճամբորդը, զգաց թէ եկած էր իր ժամանակը։ Եւ ապարէզ իջաւ իր ճարտարագէտներով եւ վաճառքներով, սկսաւ կրցածին չափ նախանձախնդիր գտնել իր ռազմական ճարտարարուեստին համար։ Այսուհանդերձ երբեք չփորձեց իր նպատակները խառնել այս տնտեսական հովուերգութեան, որ տեւեց հինգ տարի եւ խզուեցաւ չանկարծակի դեռ անցեալ տարի։ Այսօր գերման մասնագէտները անխտիր կը ճամբուին Թրքական ձեռնարկներու մէջէն։

Ճանկարծ ապարէզ իջաւ երրորդ մրցակից մը։ Անգլիա նիւթապէս չէր հետաքրքրուէր կարծես Թուրքիայով։ Բոլոր պետութիւնները կը սակարկէին, խազէր կը լարէին, տեղ գրաւելու համար Թուրքիոյ մէջ, իսկ բրիտանական առիւծը թարթիչներն անգամ չէր բարձրացներ։ Ճանկարծ, անցեալ տարի, արթնցաւ։ Առանց ազմուկի, երկարեց իր թաւչափաս թաթը դէպի էնկիւրիի կառավարութիւնը։ Եւրոպայի հանրային կարծիքը տակաւ թէ նշմարեց, բայց կառավարութեանց պետերը իրարու նայեցան զարմանքով։ Ինչո՞ւ բրիտանական կայսրութիւնը ապարէզ կ'իջնէր այսպէս յանկարծակի։

Այստեղ է որ քաղաքականութիւնը կը դառնայ հետաքրքրական, ինչպէս փօքէր։ Տեղի ունեցած էր դէպք մը, որուն հետեւանքները մոռցուելիք չուներ։— Իտալիոյ սպառնալիքը Միջերկրականի մէջ։ Անգլիոյ պատասխանը կը հանէր խումբ ի խումբ։ Լոնտոն կ'աչխատէր նեղուցներու տէրը դնել հակիտալական իր խազին մէջ, ամրութեանց թնդանօթները ուղղելով Միջերկրականի վրայ։ Թուրքիոյ հետ կնքուած բարեկամութիւնը, մանաւանդ նեղուցներու տեսակէտով, գէնք մըն է որ կ'ուղղուի Ֆաշական աչխարհակալութեան դէմ այս չրջանին մէջ։

Իտալիա արդէն լաւ յարաբերութիւններ չունէր Քէմալի հետ։

Մուսոլինի, իր ճառերուն մէջ, ազմկարար ձեւով մը ցոյց կուտար Փոքր Ասիան, իրրեւ Ֆաշական աչխարհակալութեան ապագայ հողամաս։ Ներկայիս որոշ մեղմացում մը կը նշմարուի երկու պետութեանց յարաբերութիւններուն մէջ, սակայն իտալական աչխարհակալութեան ստեղծած վախերը մոռցուելիք չունին՝ հակառակ դիւանագիտական քաղաքավարութեան։

Կարեւոր դիրք մը գրաւելու նպատակով Թուրքիոյ մէջ, Անգլիացիները, որ ոչ իսկ չիլին մը առած էին այս երկրին, այժմ կը տրամադրեն 25 միլիոն սթերլին — մօտ երեք միլիարդ ֆրանք — չինելու համար Քարապիւքի մէջ մեծատպագործական հսկայ ձուլարաններ եւ զօրանոցներ, որոնք պիտի ծառայեն անշուշտ երկրին ճարտարարուեստին, այլ մանաւանդ սպառազինութեան։

Միւս կողմէ, Ռուսիա չուզեր իր տաքերը կորսնցնել Արեւմուտքի այս սեմին։ Ինչ վարչաձեւ ալ ունենան, Ռուսերը միշտ պիտի մտածեն Պոլսոյ մասին։ Ռուսիա պէտք ունի նեղուցներուն, իր զերը խաղալու համար Եւրոպայի մէջ։ Նեղուցները, ինչպէս երէկ եւ այսօր, միշտ պիտի ներկայացնեն հակայական կարեւորութիւն մը։ Օդնելով Թուրքիոյ որ ազատագրուի յունական լուծէն, ան կարծեց թէ իրաւունքներ ունի երկրին վրայ եւ ուզեց վարուիլ խնամակալի պէս։ Ան հաշուի չէր առած Քէմալը, որ չափազանց ինքնիշխան է։ Երբ Սովետները ուզեցին, Սպանիա զրկելու համար, նեղուցներէն զուրս հանել իրենց նաւերը, չատ դժգոհ մնացին՝ պարտաւորուելով հակակշռ անցկընել Թրանզիթ զրկուած զէնքերը։ Սակայն խզուած չեն յարաբերութիւնները երկու երկիրներուն միջեւ։ Այսուհանդերձ Ռուսիա ծանրօրէն կը ճնշէ սահմանազլուխին վրայ։ Եւ արեւելեան առածը, որ կ'ըսէ, «Համբուրէ այն ձեռքը, զոր չես կրնար խածնել», Թուրքիոյ կը թելադրէ ճկուն վարուիլ յաղթանդամ զրացիին հետ։

Գալով Ֆրանսայի, որ հինէն ի վեր բարոյական եւ իմացական գերակշռութիւն մը ունէր Վոսփորի եզերքներուն վրայ, եւ որ ոչ մէկ պատճառ ունէր այդ գերակշռութիւնը կորսնցնելու Քէմալի ժողովրդապետականացնող — եթէ կարելի է այսպէս ըսել — դիկտատուրային տակ, ընդհակառակն գեղին կը կորսնցնեն Ալեքսանդրէթի Սանճաքին հարցով։ Թրքական տեսակէտով, Սանճաքին վճռը վտանգի կ'ենթարկէ մեր բարեկամական յարաբերութիւնները երկրի մը հետ, ուր ամէն մարդ Ֆրանսերէն կը խօսի (ՄՄԲ — ???) եւ ուր մեր մրցակիցներուն ազդեցութիւնը չատ սակաւ է։ Ինչ որ մենք կը կորսընցնենք, Իտալիան կը չահի, նոյն համեմատութեամբ։

Ահա, ինչպէս տեսնուեցաւ, Թուրքիա կանգնած է առանցքին վրայ կչիռքի մը, որուն նժարներուն մէջ զրուած են հակայական չահեր։ Ուժեղ ճնշումներ կը կրէ, սակայն այս ժողովուրդը, իր ազգայնականութեան զարթօնքին մէջ, ամէն բանէ առաջ իր անկախութեան մտահոգութիւնն ունի։

ՀԱՅՆ ԴՊՐՈՑ

ՄԱՐՏԻՐՈՍԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿՈՒ ՏԱՐԻ ԱՆԴԱԴԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ ՎՐԱ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻՆ ՇՈՒՐՋ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻՆ ՇՈՒՐՋ

ՉԱՐՓԱԿԱՐ

(ՎԵՊ ՄԱՍՆԱԿԻՑ ԿԱԶՄՎԱԾ)

— Երանի ձեր բոլոր ճշմարիտ ու ազնիվ, — ասում էր Ռոստոմը, — որոնց մեջ ես ինձ եմ համարում, բարեհաճեին ինձ ասել, թե ինչ է ուզում այդ մարդը, որ ինձ հետ ուզում է խոսել ... Ես չեմ ուզում ոչ մի բանի մասին խոսել նրա հետ, ոչ մի բանի մասին ... Ես ինձ համար ոչինչ չեմ ուզում ... Ես ուզում եմ, որ ինձ թողնեն ... Ես ուզում եմ, որ ինձ թողնեն ... Ես ուզում եմ, որ ինձ թողնեն ...

Ռոստոմը ոտքի թռավ, ինքն իրեն ինչ-որ բան մռնչաց, ձեռքերը թափահարեց և ուզեց դուրս վազել, բայց Լիտվինը կանգնեցրեց նրան ուսից բռնելով:

— Ներողություն, պարոն Ռոստոմ, ես ձեզ հետ ունեմ շատ կարևոր խոսակցություն:

— Ես ձեզ հետ ոչ մի խոսակցություն չունեմ, — պատասխանեց Ռոստոմը, — ես ձեզ հետ ոչ մի գործ չունեմ, ես ձեզ հետ ոչ մի գործ չունեմ ...

— Ներողություն, պարոն Ռոստոմ, ես ձեզ հետ ունեմ շատ կարևոր խոսակցություն, — կրկնեց Լիտվինը, — ես ձեզ հետ ունեմ շատ կարևոր խոսակցություն ...

Ռոստոմը նորից ուզեց դուրս վազել, բայց Լիտվինը նորից կանգնեցրեց նրան:

— Ես ձեզ հետ ոչ մի խոսակցություն չունեմ, — կրկնեց Ռոստոմը, — ես ձեզ հետ ոչ մի գործ չունեմ, ես ձեզ հետ ոչ մի գործ չունեմ ...

— Ես ձեզ հետ ունեմ շատ կարևոր խոսակցություն, — կրկնեց Լիտվինը, — ես ձեզ հետ ունեմ շատ կարևոր խոսակցություն ...

ձայնութեամբ, այլեւ պինակցութեան դաշինքով :

Անդին ընկերվարական արմատականներն ալ ալեկոծութեան մէջ կին : Շօթան եւ Տալատիէ յուզիչ կոչեր արտասանեցին, յայտարարելով որ կրնայ նախարարական ապստամբ ծագիլ, երբ այնքան կնճռոտ է միջազգային կացութիւնը : Ընկերվարական արմատականները որոշեցին 21 ձայնով (14 ղէմ եւ 9 ձեռնպահ) ուժ տալ կառավարութեան, ժող. ճակատի քայքայման պատասխանատուութիւնը ձգելով համայնավարներուն վրայ :

Բայց կարելի չէր թաղուլ որ համայնավարները ապտալեն դահլիճը եւ քայքայեն ժող. ճակատը : Լէոն Պլում ամէն բան փորձեց համոզելու համար զանոնք : Ցայտարարեց թէ երբեք բանուորական դասին չհէրուն հակառակ հրովարտակներ պիտի չմարդէ : Եթէ նախորդ զահլիճները «լիազօրութիւն» ստացած եւ չարաչար գործածած են՝ արձակուրդ տալով խորհրդարանին , ատիկա պատճառ մը չէ ներքաղբելու թէ ժող. ճակատի կառավարութիւնն ալ պիտի չարաչար գործածէ տրուած լիազօրութիւնը : Համայնավարները անդրդուելի մնացին : Կացութիւնը յուսահատական էր, ամէնուն ղէմքին վրայ ծանր մտահոգութիւն մը : Լէոն Պլում, ինչպէս լուսանկարներն ալ ցոյց կուտան, այդ բանակցութեանց ընթացքին, յոգնած եւ ընկճուած երեւոյթ մը ունէր, թէեւ կը յայտարարէր թէ պիտի կռուի մինչեւ վերջին վայրկեանը՝ փրկելու համար ժող. ճակատը քայքայումէ, փրկելու համար երկիրը ծանր անակնկալներէ :

Լէոն Պլում հաւաստիքներ տուաւ մխիթարանակ թէ պիտի պահէ Ֆրանքին դինը :

Ամբողջ դիշերը անցաւ այսպէս տենդագին մթնոլորտի մը մէջ : Երեսփ. ժողովէն դուրս, կուսակցութեանց խորհրդարանական խմբակները չարաչար նիստ կը գումարէին : Զորեքշաբթի առաւօտ, ժամը 5էն վերջ, համայնավար «բժշկոխանները» երբոր անդամ ըլլալով կրկին խորհրդակցութիւն մը կատարեցին,— կը մանրակրկիտին նաեւ կեդր. կոմիտէի անդամները : Ի վերջոյ որոշեցին քուէ տալ կառավարութեան, «միայն մնալով հակառակորդ անոր ծրագրին» :

Ժամը 6·10ին, երեսփ. ժողովը քուէարկութեան դրաւ կառավարութեան լիազօրութեան պահանջը : 346 քուէով, ընդդէմ 247 քուէի, լիազօրութիւն տրուեցաւ կառավարութեան :

Կառավարութիւնը, կ'ըսուն լուսաւեղակ չրջանակները, անմիջապէս ձեռք պիտի առնէ հետեւեալ միջոցները՝—

1.— Բարեփոխութիւն մտցնել ճարտարարուեստին մէջ :
2.— Պայքարիլ հարկային խարդախութեանց դէմ :
3.— Բարեփոխութիւն մտցնել ապահովագրական ընկերութեանց մէջ :
4.— Անմիջական գանձում մեծագումար տուրքերու :
5.— Հիմնական վերակազմութիւն երկաթուղիներու :
6.— Պաշտպանել հանրային վարկերը :

Ֆօճ Նէօրաթ Լոճոտճ, Զօր. Պէյ Փարիզ

Գերման դիւանագիտութիւնը մեծ գործունէութեան մէջ է այս պահուս : Արտաքին նախարար Ֆօն Նէօրաթ որ Պալքաններէն կը չրջէր, անգլիական կառավարութեան հրաւէրին վրայ Լոնտոն մեկնեցաւ ուր տեսակցութիւններ պիտի ունենայ Եւրոպան այս պահուս զբաղեցնող խնդիրներուն չուրջ : Օրակարգին վրայ կը գտնուի մանաւանդ արեւմտեան դաշինքի խնդիրը, Գերմանիոյ դարձը Ազգաժողովին մէջ եւ զինաչափ սահմանափակումը :

Միւս կողմէ գերման ընդհ. սպայակոյտի պետ զօրավար Պէք Փարիզ կը հասնի իբր թէ անպաշտօն հանդամանքով, այցելելու յուշահանդէսը, սակայն իրականին մէջ զիւանագիտական այց մըն է այս, որուշուած Լոնտոնի մէջ, գահակալութեան ոճնին, մարշալներ Ֆօն Պլոմպէրգի եւ Ֆրանսայի ընդհանուր սպայակոյտի պետ Զօր. Կոմբզէնի, արտաքին նախարար Պ. Տէլպոսի միջեւ :

Կուիւ կը չարունակուի Պիլպաոյի չուրչ

Կառավարական կողմը կը չարունակուի Պիլպաոյի չուրչ, ուր ազգայնականները թէեւ յաջողութիւններ ունեցան բայց տակաւին քաղաքը գրաւած չէ եւ կառավարութիւնը չէ լքած իր դիրքը : Ազգայնականները կը յայտնեն թէ զերի առնուած կառավարական զօրքերուն թիւը մօտ 10,000ի բարձրացած է, եւ թռուցիկներ նետած են քաղաքին վրայ, հրաւիրելով որ անձնատուր ըլլան՝ խուսափելու համար ապարդիւն արիւնհեղութենէ :

Իսպանական նոր զօրքեր Սպանիոյ համար

Մուսոլինի որոշած է երկու նոր զօրաբաժին (30,000 զօրք) ղրկել Սպանիա : Այս նոր բանակին զօրավարներն ու սպայակոյտը արդէն հասած են Սպանիա :

Անգլիա որ կ'ուզէ ամէն գնով վերջ մը տալ սպանիական հարցին, Ֆօն Նէօրաթի միջոցաւ պիտի աշխատի ազդել Իտալիոյ վրայ որ այս նոր միջամտութենէն հրաժարի : Անգլիական դիւանագիտութիւնը այս պահուս կը ջանայ ակարացնել Պերլին - Հռոմ առանցքը, զոհացում տալով Գերմանիոյ կարգ մը պահանջներուն, կ'ըսէ Ֆրանսերէն թերթ մը :

Իտալիոյ ճառը Սանճաքի մասին

Էնկլուբիէն կը հաղորդէն թէ արտաքին նախարար Իտէթ Ինէօնիւ երկար ճառ մը խօսեցաւ Թուրքիոյ Ազգ. Մեծ ժողովին առջեւ որ ուր ի մէջ այլոց ըսաւ.

« Թուրքիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ տիրող համակրական ջերմ մթնոլորտին չնորհիւ այժմ մեր ձեռքն ունինք բոլոր անհրաժեշտ տարրերը Սանճաքի համաձայնութիւնը ուղղամտօրէն գործադրելու համար : Սանճաքին ամրողջական նահանգի մը իրաւունքը ամէն միջոցով պահպանելու պարտքը կը պատկանի Թուրքիոյ եւ Ֆրանսայի : Դաշնակիցներ բոլոր տրամադրութիւնները ակնից վերջ մաս կը կազմեն Ազգաժողովի իրաւասութեան որ կոչուած է հսկելու անոնց գործադրութեան : Կրնամ ըսել նոյնիսկ թէ Ազգաժողովին պատասխանատուութեան տակ կը գտնուի այդ դաշինքը :

Թուխաչեւսկի վտարուց գնդակահարուած էր

Ռուսիոյ ներքին վիճակին վրայ հակասական ու զայրացուցիչ լուրեր չըրջան կ'ընեն միշտ : Այսպէս, լեհական թերթի մը նայելով Թուխաչեւսկի եւ եաքիր դատավարութենէն ութ օր առաջ գնդակահարուած էին արդէն : Թուխաչեւսկի իբր թէ սարքած էր դաւադրութիւն մը որ ելէկ յաջողէր, ինք պիտի անցնէր Սթալինի տեղը եւ պիտի հռչակէր սահմանադրութիւն մը քուէի իրաւունք տալով բոլոր քաղաքացիներուն :

*** Մոսկուա պաշտօնապէս կը հերքէ Սպանիոյ սովետական նախորդ դեսպան Բօվէնպէրգի եւ Ճարոնի նախորդ դեսպան Իւրէնեվի ձերբակալման լուրը :

Բացուած է

Տոքթ. Ս. Մելիքի

ԲՈՒԺԱՐԱՆԸ **87 Rue Ernest Renan,**
Issy-les-Moulinaux

Մէթրօ **Mairie d'Issy**ի ճիշդ դիմացը։

Մասնագէտ քթի, ականջի, կոկորդի, գլուխի եւ վիզի հիւանդութեանց։ Կը դարմանէ նաեւ ներքին հիւանդութիւններ։

Կ'ընդունի երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը ժամը 5—7։

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ՊԱՆԵԼՕ - Քաշանի Արծիւ կոմիտէի ընկերահամակրական դասախօսութիւնը 19 յունիս, շաբաթ երեկոյ, ժամը 9ին, իր Ա - կումբին մէջ։

Կը խօսի՝ ՂԵՒՈՆԴ ՄԵԼՈՑԵԱՆ

Նիւթ՝ Դաշնակցութեան եւ Իթթիհատի յարաբերութիւնները անցեալին մէջ։

ՊԷԼՎԻլի «Ռոստով» խումբի ընկերահամակրական դասախօսութիւնը 18 յունիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 131 Faubourg du Templeի սրճարանը, կը խօսի ընկ. Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ, օրուան հետաքրքրական հարցերու շուրջ։

Գրաւոր

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները վաղը, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, շ. ց. դ. միամանութ ակումբը։

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ «Վարուժան» խումբի ընկերական ժողովը 19 յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին. Ֆանօթ վայրը։

ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Հ. Ց. Դ. Լիոնի կոմիտէն դասախօսական ժողովի կը հրաւիրէ Լիոնի բոլոր ընկերները եւ համակիրները, այսօր հինգշաբթի, 17 Յունիս, երեկոյեան ժամը 8.30ին, երրորդ թաղապետարանի մատենադարանին մէջ։

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ**

Նիւթ՝ Ի՞նչ կ'անցնի կը դառնայ Խորհ. Միութեան եւ Հայաստանի մէջ։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Հ. Յ. Դ. ՎԻԵՆԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

Այս շաբաթ իրիկուան ժամը 8.30ին, Ռ. Ա. Կ. սրահին մէջ։

ԿԸ ԴԱՍԱԽՕՍԷ **ԸՆԿ. Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ**

Նիւթ՝ Օրուան խնդիրները եւ մեր ուղեգիծը
(Ֆրանսա, Խ. Միութիւն, Հայաստան եւ գաղութներ)։

Պետի խօսի նաեւ գինուորագրութեան շուրջ։

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է։

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Գօմոնի (Մարսէյլ) Զաւարեան հնձակոմիտէի եւ մասնակցութեամբ Վարանդեան խումբի

20 յունիս, կիրակի օր, ԹՐՈՒԱ ԼԻՒՔ, Բքնոյեան եղբայրներու պարտէզին մէջ

ԿԸ ԽՕՍԻՆ ԸՆԿԵՐՆԵՐ **ՀՄՅԿ ՍԷՐԲԷՆԿԻԻԼԵԱՆ**
եւ **ՏԻԳՐԱՆ ԹՈՒՄՈՅԵԱՆ**

Ճոխ դեղարուեստական բաժին։
Մեներգ, արտասանութիւն, զուարճ եւ անակնկալներ։
Հայկական եւ կովկասեան պարեր։
Կը նուագէ ծանօթ ջութակահար ԹՈՐԳՈՄ։
Դախքերու համար մուտք 2 ֆր.։
ՇԱՆՕԹ.— Քադաքէն առնել 7 Թիւ դանրակառքը։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ՀԱՅ ՀԵՐՈՄՆԵՐՈՒ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Նախաձեռնութեամբ Հ.Յ.Դ. Պուլվար Օտտօի Վառմեան հնձակոմիտէի

20 յունիս, կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ,
Սէնթ Ամտրէի պարտէզին մէջ։

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **ԽԱՆՈՅԵԱՆ**
ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **Պ. ՀԻՒՍԵԱՆ**

Հ. Յ. Դ. Ադամեան Թաւերախումբը կը ներկայացնէ
ՎԵՑՈՒԿԷՍ ՊՈՐՏԻ ԺԱՌԱՆԳ ՄՆԱՑԱԾ ՍՆՏՈՒԿԸ
ԱՆԱՄՈՒԱԾ ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ։

Կ. Կայի առնուհիներու կողմէ հայկական տարազով հայկական պարեր։
Զանազան անակնկալներ ընկ Ա. ՅԱԿՈԲԵԱՆԷ։ Արեւելեան նուագ։
Դախքերու մասնակցութիւն 2 Ֆր.։
Քուռ Պէգոնսէն առնել 25 Թիւ հաճրակառքը եւ իջնել վերջաւորութեան։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյ Հայ կամ. եւ Մարտիկներու Միութեան կողմէ

20 յունիս, կիրակի, առաւօտէն մինչեւ իրիկուն,
Մէստոնի անտառը, պաղ աղբիւրին մօտ։

ԿԸ ԽՕՍԻՆ **Գ·ՆԴ. Տ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ**
եւ **Պ. ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ**

Կ'երգէ Տիկ. Զ. ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ, կ'արտասանեն Պ. Պ. Հ. ԵԱՓՕՃԵԱՆ, Ս. ՄԻՍԱՔԵԱՆ եւ Ա. ԳԱՐԱԵԱՆ։

Ընտիր նուագախումբ եւրոպական եւ հայկական պարերու համար։
Ճոխ սփռիք ժողովրդական գիներով։
ՀԱՂ. ՄԻՋ.— Շոգեկառք էնվալիտէն, իջնել վալ Ֆէօռճի, մէթրօ մէտի տ'Ասիէն առնել թաքսի (2 Ֆր, մէկ անձի համար) եւ իջնել անտառին մէջ, թափի վէռ։

Ընտանեկան հաւաքոյթ

կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյ Հայ երիտասարդաց Միութեան կողմէ իր հիմնարկութեան առաջին տարեդարձին առթիւ,

19 յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, պ. Միրզայեանի սրճարանը,
45 րիւ տը լա Ֆէֆնաս, Իսի լէ Մուլինօ։

Գեղարուեստական բաժին մասնակցութեամբ Եփրատ նուագախումբի, Ց. Նաճարեանի եւ Միութեանս անդամներու կողմէ։

Հիւրասիրութիւն շամբանեայով։ Մուտք 5 Ֆր.։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՍԱՓՐԻՉՆԵՐՈՒ ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ 17 յունիս հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, Միութեան սրահներուն մէջ, 7 րիւ տէ Ֆէրնարատէն, փարիզ (5)։ Օրակարգ՝ Նիւթական եւ բարոյական հաշուետուութիւն եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն։ Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի համարուի։

ԳԱՑԷՔ ՏԵԱՏՐ ԼԻՈՆ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ՓՆՏՈՒԵՑՔ եւ ԿՄՐԴԱՑՔ
երգիծաթերթի՝ «ՄԵՂՈՒ»
փարիզի եւ շրջանի ծաղաքի գրուածքներ։

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻԻՆ

ՏՈՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

146 Rue Lafayette (Gare du Nord)

Թէլէֆոն **Nord 84-04** (անփոփոխ)

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2–7, կիրակի եւ տօն օրեր ժամադրութեամբ

ԱՄԷՆ ՕՏԱՐԱԿԱՆԻ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ

Մամուլի տակ է եւ քանի մը օրէն լոյս կը տեսնէ Guide մը, յատկապէս պատրաստուած Փարիզ բնակող օտարականներու համար :

GUIDE DES ETRANGERS

Որ կը պարունակէ Փարիզի օտար բոլոր հաստատութիւններու, հիմնարկութիւններու, կազմակերպութիւններու, հիւպատոսարաններու, օֆիսներու, նաւային, ճամբորդական եւ հեռագրական գործակալութիւններու, ճաշարաններու, ակումբներու, եկեղեցիներու, գրավաճառներու, գրադարաններու, դրամատուններու, առեւտրական գրասենեակներու, թերթերու, երդուեալ թարգմաններու, միջազգային կազմակերպութիւններու, զանազան միութիւններու եւ կազմակերպութիւններու հասցէները, դասաւորուած երկիրներու եւ նիւթերու կարգով :

Guideը կը պարունակէ նաեւ Փարիզի Ֆրանսական բոլոր պաշտօնատուներու եւ բազմաթիւ օգտակար հասցէներ :

Guideը ունի յատուկ բաժին մը՝ յատկացուած օտար զբօսաշրջիկներու, որոնք հոն պիտի գտնեն ղիրենք հետաքրքրող անհրաժեշտ հասցէները :

ԳԻՆ՝ **6** ՖՐԱՆԿ

Մինչեւ 30 Յունիս 20 եղած ապապրանքներու առաքման ծախքը մեր վրայ : Ղրկել 6 ֆրանքի նամակադրօք, հետեւեալ հասցէին.— «Guide des Etrangers», 13, Rue de la Colonie, Paris (13), Tél. Gobelins 11-40:

“ՇԻՐԱԿ,, Արեւելքի միակ իսկական օղին է
Անզուգական: Անմրցելի: Անխարդախ
Աղաչենակարգ զօրացուցիչ ախորժակբեր
պատրաստուած զուտ չամիչի հիւթով: Հայ սեղանին զարդը

Agence de Voyage et de Tourisme

Paris	OCEANIA	Marseille
4 Rue de Castellane		54 Rue de la République
Tel. Anjou 22-24. 22-25		Tel. Colbert 09-42

Ճամաքային եւ ծովային ճամբորդութեան համար տոմսակներ, ամէն տեղի համար, նպաստաւոր պայմաններով : Գաղթականական գրասենեակ, վաւերացուած կառավարութենէն : Կը կատարենք օրինական ձեւակերպութիւնները հարաւային եւ կեդրոնական Ամերիկայի ճամբորդներու համար :

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(17e ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales
JURISCONSULTE
de
Droit Français et International Privé
Mandataire en Justice
159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԻ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Ընդհանուր ներկայացուցիչ Սրկաչի դատեր, ամէն տեսակ խնդիրներու համար, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթարալիզասիօնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ գործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ գաւառախօսութիւններու խմբագրութիւն: Ընդհանուր ներկայացուցիչ 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ լաւ գործաւորուհիներ գոնֆէքսիոն ռոպ կարող։
Դիմել՝ Պ. Ասանիկեանի, 3 Rue Nicolas Roret, Paris (13)։

ՎԱՐԶՈՒԻ Է *Փարիզի ծօտիկ եւ հայաշատ կեդրոնի մէջ, շատ աժան գնով մէկ սենեակ եւ խոհանոց մը։ Ջուր, կազ, էլեկտրականութիւն, պաղատու ծառերով պարտէզ եւ բանջարանոց։ Մանրամասնութեանց համար գիմել Պ. Բիւզանդ Աճէմեանի, 43 Rue Surmelin, Փարիզ (20). հեռաձայն Ménilmontant 78—41.*

ԼԱՒ ՊԱՏԵՒՀՈՒԹԻՒՆ

ՄԵԿՆՈՒՄԻ ՊԱՏՃԱՌԱՒ ծախու է այրերու եւ կիներու յատուկ սափրիչի խանութ մը բոլոր կազմածներով եւ 4 սթոռներով։ Շատ նպաստաւոր գին։ Դիմել Պ. JACQUESի, 79 Ave. Henri Barbusse, Colombes, Seine.

ՀՐԱՒԻՐ ԲՈԼՈՐ ԽԱՐԲԵՐԲԻՆԵՐՈՒ

Համախարբերբդգիական Միութեան Վիէնի Մ.ճիւղի վարչութիւնը դաշտահանդէս մը կազմակերպած էփօնթ Էվէքի պաղ աղբիւրին մօտիկ, ծառատանիներու մէջ, յունիս 20ին, կիրակի ամբողջ օրը :

Այս առթիւ վարչութիւնս իր սրտագին հրաւէրը կ'ուղղէ Լիոնի, Տէսնի, Շասի եւ Վալանսի բոլոր Խարբերբդգիներուն, ներկայ ըլլալու դաշտահանդէսին :

Հայրենակիցներ, վստահ եղէք որ պիտի վերադառնաք սրտուրախ, քանզի ամէնքը պիտի ունենաք ծանօթանալու հարիւրաւոր Խարբերբդգիներու, վերապրելու մեր ծննդավայրի յիշատակները, եւ հոգեպէս կազդուրուելու :

ԴԱՆԻԷԼ ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ
ԺԱՄԱԳՈՐԾ եւ ԳՈՀԱՐԱՎԱՃԱՌ
54 rue Petite St. Jean, Մարսէյլ

Ի գիտութիւն Հայ հասարակութեան կուգամ ծանուցանել որ 54 ՐԻՒ ՓԸՐԹԻԹ ՍԷՆ ԺԱՆ նոր բացած խանութիս մէջ կը ծախեմ ամէն տեսակ գոհարեղէններ, նշանաւոր մատանիներ, հարսանեկան նուէրներ, արանց եւ կանանց քեւի մատցոյցներ եւ ն. Նպաստաւոր գիներով։ Կը կատարեմ անթերի ամէն տեսակ նորոգութիւններ։ Կը գնեմ փլաթին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ։

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆ ՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ սերտ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
18
ՅՈՒՆԻՍ
VENDREDI
18 JUIN
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3450

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԴԱՐՁԵԱԼ ՉԻՆՈՒՈՐՅՈՒՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

Ազգային Պաշտպանութեան նախարարին զեկոյցը (Յառաջ, 9 Յունիս) *բաւարար չափով լուսաբանեց օտարականներու զինուորութեան խնդիրը, փարատելով չարք մը թիւրիմացութիւններ:*

Այդ զեկոյցէն վերջ, չարթուն ընթացքին, փարիզաբնակ կարգ մը հայրենակիցներ, եւ իրենց զինուորագրութեան գրասենեակէն ստացած են հետեւեալ բազմագրուած տոմսը, 12 Յունիս թուակիր :

« Ներկայիս ի զօրու եղող օրէնքները ձեզ զինուորական գործօն ծառայութենէ զերծ կը կացուցանեն· ձեզի պահեստիներուն մէջ ցուցակագրելու համար, կը խնդրեմ որ ստիպողաբար ինծի տեղեկացնէք·

1· Ձեր մականունը, անունը, ծննդեան թուականն ու վայրը, ներկայ հասցէն, արհեստը, մասնաւոր գիտելիքները (ելեկտրականութիւն, ագնթել, մեքենագրութիւն) եւ ընտանեկան վիճակը :

2· Ունի՞ք ինքնաշարժ վարելու արտօնագիր:

Ձեր պատասխանին միացնել բոլոր փաստաթուղթերը, պարզ թուղթի վրայ (ամուսնական վկայագիր, ձեր զաւակներուն ողջ ըլլալուն մասին վկայագիր, ձեր ինքնաշարժ վարելու վկայագրին վաւերացուած պատճէնը):

Իսկ եթէ ձեր հպատակութեան ձեւակերպութիւններն արագացնելու նպատակով կ'ուզէք գործօն ծառայութիւն կատարել (ձեզի տարեկից Ֆրանսացիներուն հաւասար պայմանաժամով) ինծի դրկեցէք խնդրագիր մը, վաւերացնել տալով ձեր ստորագրութիւնը »:

Այս գրութեան առաջին նախադասութիւնը կը հաստատէ Ազգ· Պաշտպանութեան նախարարին ծանօթ զեկոյցը, երբ կ'ըսէ թէ ներկայ օրէնքներով, այս հրաւէրն ստացող երիտասարդները ենթակայ չեն զինուորական գործօն ծառայութեան: Քանի որ, ըստ վերջին կարգադրութեան, զինուոր պիտի առնուին — յառաջիկայ Հոկտեմբերէն սկսեալ — միայն անոնք որ ծնած են 1915 յունուար 1էն վերջ:

Ուրեմն զինուորութիւնը պարտաւորիչ չէ 22ուկէս տարեկանէն վեր եղողներուն համար: Ո եւ է օրէնք չկայ՝ ստիպելու համար զանոնք որ զինուորական գործօն ծառայութիւն կատարեն:

Երկրորդ նախադասութեան մէջ, զինուորագրութեան գրասենեակը կը յայտնէ թէ՝ հրաւէր ստացող երիտասարդները թէեւ գործօն ծառայութիւն չպիտի կատարեն, սակայն պիտի արձանագրուին պահեստիներու ցուցակին մէջ: Ու այդ առթիւ տեղեկութիւններ կ'ուզէ խնդրոյ առարկայ պահեստի զինուորցուին տարիքին, մանաւանդ արհեստին մասին: Արհեստներու չարքին՝ յայտնապէս նախապատուութիւն կը տրուի անոնց որ ելեքտրականի, մեքենագրող կամ ինքնաշարժի վարիչ են :

Այստեղ որոշ տարբերութիւն կայ նախարարական զեկոյցին հետ բաղդատմամբ, քանի որ այս վերջինին մէջ երբեք խօսք եղած չէր պահեստիներուն մասին:

Պէտք է ենթադրել որ պահեստիներու մասին նախապէս տրուած որոշում մը կայ, որ բարեփոխուած չէ վերջին զեկոյցին հրատարակութեան առթիւ: Այնտեղ բարեփոխուած կէտերը երկու էին· 1· Գործօն ծառայութեան համար դրօշի տակ չկանչել այն երիտասարդները, որ ծնած են 1915 յունուար 1էն առաջ: 2· Հոկտեմբերին միայն մէկ տարուան համար զէնքի տակ առնել անոնք որ ծնած են 1915 յունուար 1ի եւ 1916 փետրուար 28ի միջեւ (ասոնք 1936ի հոկտեմբերին կանչուած պիտի ըլլային երկու տարուան համար):

Ուրեմն բոլոր անոնք , որ 22ուկէս տարեկանէն վեր են (մինչեւ Ֆրանսական օրէնքով պահեստիի տարիք ունեցողները), պարզապէս պիտի ցուցակագրուին պահեստիներուն մէջ: Այսպիսիները զէնքի տակ կը կանչուին միայն ընդհանուր զօրաշարժի մը պարագային: Որով ցորչափ նման խնդիր մը չկայ, կրնան հանդիստ սրտով իրենց գործերը շարունակել :

Վերի հրաւէրին վերջին մասը կը հաստատէ նախարարական զեկոյցին այն հատուածը, ուր բսուած է թէ 22ուկէս տարեկանէն վեր երիտասարդ մը՝ երբ կը փափաքի հպատակութեան ձեւակերպութիւններն արագացնելու համար գործօն ծառայութիւն կատարել, զօրակոչի պիտի ենթարկուի իրեն տարեկից Ֆրանսացիներուն համար պարտադիր պայմանաժամով :

Ֆրանսական քաղաքացիութեան ստացումը բաւական դժուարացած է վերջին տարիներս: Շատեր, զինուորական գործօն ծառայութիւն կատարելու տարիքին մէջ գտնուելով հանդերձ, տակաւին առաջ խնդրագիր ներկայացուցած են, սակայն չեն քննութեան, յետաձգուած է անոնց ընդունակութիւնը: Նոր օրէնքով, այսպիսիներուն առիթ մը կը տրուի՝ արագացնելու իրենց հպատակ դառնալու ձեւակերպութիւնները:

Հպատակութիւնը պիտի տրուի զինուորական ծառայութիւնը կատարելէ վերջ միայն եւ ոչ թէ դրօշի տակ կանչուած օրը, ինչպէս կը պահանջէին մեր զինուորցուները: Հպատակութեան չնորհին արժանանալէ առաջ, թեկնածուն ամբողջ իր զինուորական ծառայութեան ընթացքին հսկողութեան տակ պիտի մնայ: Անբաղձալի տարրերը չեն կրնար այդ չնորհին արժանանալ, որքան զինուորութիւն որ ալ կատարեն:

Պահեստիներու խնդիրը այս կերպով պիտի կարգադրուի ուրեմն :

Գալով բուն իսկ գործօն ծառայութեան ենթակայ զինուորցուներուն, այսինքն 22ուկէս տարեկանէն վար եղողներուն, անոնց ալ առաջին օրէն չպիտի արուի քաղաքացիութեան չնորհը: Այլ՝ չրջանը լրացնելէ վերջ, երբ արժանի դառնային :

Բայց ասոնք այն առաւելութիւնն ունին, որ առանց Ֆրանս· քաղաքացի ըլլալու, պիտի վայելեն քաղաքացիի բոլոր իրաւունքները, մանաւանդ աշխատելու, գործադրկութեան նպաստ առնելու, ընտանիքին թոշակ կապել տալու եւայլ կենսական

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՏԱՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Հավաս հեռագրական գործակալութիւնը կը հաղորդէ Իզմիրէն :—

Թուրքիոյ հարաւ - արեւելեան շրջանի Քիւրտ քնակչութեան մէջ ապստամբութեան ոգին դարձեալ արթնցաւ վերջերս: Ներկայիս ծանր կռիւներ կը մղէ Քիւրտ եւ արաբ քնակչութիւնը թուրքեւսուրիական սահմանագլուխին մօտ, Մարտինի եւ Ուրֆայի միջեւ :

Այս ապստամբութեան մասին քացարձակ լուրթիւն կը պահէ թուրք իշխանութիւնը: Չեռնարկուած է զինուորական զսպիչ ուժեղ գործողութեանց, որոնց կը մասնակցի Քոնիայի զօրաբանակը :

Ապստամբները վար ձգած են երկու զինուորական օդանաւեր:

ՄԻՄԲ.— Աթաթիւրքի ճամբորդութիւնը, դէպի արեւելեան նահանգներ, ապահովաբար կապ ունի որեմն ռուսեւթրքական յարաբերութիւններու գրտութեան, նոյնիսկ Քիւրտերու ապստամբութեան հետ :

ՍՈՒՐԻՈՅ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԴԱՇԻՆՔՆԵՐԸ ՖՐԱՆՍ· ԾԵՐԱԿՈՑՏԻՆ ԱՌՋԵՒ

Ֆրանսական ծերակոյտի արտաքին յանձնաժողովը, նախագահութեամբ Պէրանժէի, Չորեքչաբթի նիստ գումարելով զբաղեցաւ տեղեկաբեր Լիւսիէն Հիւպէրի զեկոյցով, ի մասին Ֆրանսայի, Սուրիոյ, Լիբանանի, Թուրքիոյ միջեւ կնքուած դաշինքներուն :

Հիւպէրի զեկոյցը կը չօշափէր կրկնակ հարցեր,— վերջ դնել հոգատարութեան, զոր Ֆրանսա ստացած էր Ազգերու Դաշնակցութենէն, 1919ին : Համաձայնագիր մը կնքել Ֆրանսայի եւ Սուրիոյ, Ֆրանսայի եւ Լիբանանի միջեւ՝ յետհոգատարութեան յարաբերութիւններու մասին:

Տեղեկաբերը յետոյ դիտել տալով թէ հոգատարութեան սկզբունքն իսկ կը բովանդակէ վարչաձեւին առժամեայ հանդամանքը, կանգ առաւ այն իրաւունքներուն վրայ, զորս Ֆրանսա ունի Մերձ· Արեւելքի այդ երկու երկիրներուն մէջ,— պատմական իրաւունքներ, Ֆրանսական չահեր, ինչպէս եւ կարգ մը յանձնառութիւններ ,քաղաքական ուանդութիւնը որ սկսեալ Շարլըմանեի օրերէն՝ կը հատատաւ Ֆրանսայի հեղինակութիւնը: Հիւպէր մեծ գնահատութեամբ խօսեցաւ Ֆրանսայի միխոնարներու գործին մասին: Ցետոյ ներկայացուց այն պայմանները, զորս հոգատարութեան ենթակայ պետութիւնը պարտաւոր է լրացնել զանելու համար իր լիակատար ազատութիւնը եւ դուրս գալու համար հովանաւորութենէն Ազգերու Դաշնակցութեան, որ սակայն կը մնայ վերադիտ դատաւորը Ազգաժողովի մէջ ընդունելութեան ժամանակ :

Ֆրանսական դրամագլուխին չահերը, ըսաւ Հիւպէր, թէ կարեւոր են եւ թէ բարդ: Անչուշտ ազատագրուող պետութիւնը, ըստ հոգատարութեան պայմանագրին, պարտաւոր է վճարել դրամագլուխը որ փոխ տրուած է իրեն :

Շնորհիւ հոգատար պետութեան ջանքերուն, Տիւրզիները եւ Ալէվիները սիրով կապուած են սուրիական պետութեան: Այս փոքրամասնութեանց վայելած ինքնավարութիւնը, ինչպէս Ալեքսանդրէթի Սանճաքին տրուած ազատութիւնները անհաչտ չեն սուրիական միութեան հետ: Սուրիոյ պետութիւնը չ'ատնչ ապահովել համայնքներու հանրային իրաւունքները համաձայն սահմանադրութեան տրամադրութիւններուն: Այս ապահովութենէն անկախ, հարկ է դաշնագրին մէջ դնել մասնաւոր տրամադրութիւններ, ի պաշտպանութիւն քրիստոնեայ փոքրամասնութեանց չահերուն :

Ցանձնաժողովին նախագահը յայտուն իր աչխատակիցներուն չնորհակալութիւնը տեղեկաբերը, յետոյ որոշուեցաւ զեկոյցին մասին վիճաբանութիւնները կատարել զալ Չորեքչաբթի :

նչանակութիւն ունեցող բոլոր հարցերու մէջ: Տեսակ մը անպաչտօն քաղաքացիներ պիտի ըլլան, պահելով հանդերձ իրենց հպատակութիւնը (Հայերու պարագային՝ Նանսէնեան):

Նման հրաւէրներ ստացող հայ երիտասարդներուն կը մնայ գրութեամբ մը յայտնել իրենցմէ պահանջուած տեղեկութիւնները (անուն, մականուն, ծննդեան թուական եւ վայր ու արհեստ) եւ վկայագրեր (ամուսնութեան, ծնունդի, զաւակներու, ինքնաչարժ վարելու): Ցիշեալ վկայագրերը ճարելու համար բաւական դժուարութեանց պիտի ենթարկուին մեր երիտասարդները: Լաւագոյն ձեւը պիտի ըլլայ պատասխանել հետեւեալ ձեւով· «Կը հպատակիմ օրէնքի տրամադրութեանց»: Իսկ օրէնքի տրամադրութիւնները բացատրած ենք վերեւ :

Հ· Ս·

Յ· Գ·— Այս տողերը գրուած էին, երբ մեզի հաղորդեցին տարբեր բովանդակութեամբ մը, զրկուած նոյնպէս յունիս 12ին Զինուորագրութեան Ճրդ Գրասենեակէն:

« Հաճեցէք տեղեկացնել ինծի 1937 յունիս 18էն առաջ թէ՝ կը փափաքի՞ք ձեր զինուորական գործօն ծառայութիւնը կատարել 1937 սեպտեմբեր – հոկտեմբերէն սկսեալ :

Եթէ այո, այն ատեն յայտնեցէք որ կ'ուզէք Օտար Լեգէոնի՞ թէ ուրիշ զօրագունդի մը մէջ ծառայել: Այս առթիւ ստիպողաբար դրկեցէք ինծի խնդրագիր մը, ձեր ստորագրութիւնը վաւերացնել տալով ոստիկանութենէն :

Յայտնեցէք ձեր ծննդեան թուականը եւ ընտանեկան վիճակը (ամուսնացա՞ծ էք, բանի՞ զաւակ ունիք եւայլն):

Ինչպէս այս հրաւէրէն ալ կ'երեւայ, զինուորական գործօն ծառայութիւն կատարելը պարտադիր չէ: Միայն անոնք որ կը փափաքին ծառայել (հպատակութեան ձեւակերպութիւնները կրճատելու նպատակով), պէտք է խնդրագրով մը դիմեն Զինուորագրութեան Գրասենեակին: Չափահաքղաղներուն համար օրինական ո եւ է պարտադրութիւն չկայ եւ անոնք ենթակայ չեն ըլլար ո եւ է խստութեան: Ամէն ոք ինք է պատասխանատուն իր տալիք որոշումին: Մեր պարտականութիւնն է պարզապէս մեկնել օրէնքը: Լաւագոյն ձեւը պիտի ըլլայ պատասխանել հետեւեալ ձեւով· «Կը հպատակիմ օրէնքի տրամադրութեանց»: Իսկ օրէնքի տրամադրութիւնները բացատրած ենք վերեւ :

Հ· Ս·

ԵՐԿՈՒ ԾԱՆՐ ԿՈՐՈՒԻՍՏՆԵՐ

Ահագին աւուրով «Յուսարեր»էն տեղեկացանք գոյժը, զոր Պոսթընի եւ Թուրիկի Քղթակիցները կը հեռագրէին միաժամանակ: Հ· Յ· Դաչնակցութեան երկու երախտաչատ եւ սիրելի գէմքերը, Զաւրիկ Մաթիկեան՝ Ամերիկայի մէջ, Տոքթ· Ռուբէն Սասեփանեան՝ Թուրիկի մէջ, անդարձ մեկնած են, առաջինը 3 Յունիսին, երկրորդը 4 Յունիսին:

Մշտապէս սիրելի Զաւրիկի մահով կ'անհետի Ամերիկայի մէջ կազմակերպութեան հնագոյն եւ ամէնէն սիրուած գէմքերէն մէկը: Տասնեակ տարիներ ան գործած է Դաչնակցութեան մէջ, յաճախ պատասխանատու դիրքերու վրայ :

Իսկ բժիչկ Ռուբէնը, թէեւ բաղդատաբար չատ աւելի երիտասարդ, կազմակերպութեան ահանաւոր դէմքերէն մէկն էր բարեկամ Իրանի մէջ :

Յառաջիկային կ'անդրադառնանք մեր այս գոյզ մը սիրելի ընկերներուն բեղուն կեանքին :

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԴԻՒԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ի՞նչ պիտի խօսին Նեհրու եւ Իտլի

Երկկ զրեցինք թէ Գերմանիոյ արտաքին նախարարը Լոնտոն հրաւիրուած է (գալ Չորեքչաբթի), կարծիքի փոխանակութիւններ ունենալու համար բրիտանական կառավարութեան հետ :

Ցոն Նէօրաթի այս նոր ճամբորդութիւնը օրուան հարցն է դրեթէ: Արդարեւ, Ցոն Նէօրաթ դիւանագիտական երկար ճամբորդութեան մը ելած էր վերջերս, նախ Վիէննա, յետոյ Հռոմ: Այնուհետեւ տարբեր ուղղութեան մը վրայ՝ Պելկրատ, Սոֆիա եւ Պուտափէշտ: Կը հաստատուի, որ Ցոն Նէօրաթ առիթով մը խօսակցութեան մտած է Շուէյտի, յետոյ Տանըմարքայի արտաքին նախարարներուն հետ :

Այս ամէնէն վերջ « կարծիքներու փոխանակութիւն » մը Լոնտոնի հետ անչուշտ պիտի գրաւէր ամէնուն ուշադրութիւնը : Պէտք է անմիջապէս ըսել որ հրաւէրը զրկուած է Լոնտոնէն, Ֆրանսական կառավարութեան կարծիքը առնուելէ վերջ :

Ներկայիս, Ցոն Նէօրաթի ճամբորդութենէն քանի մը օր առաջ, քաղաքական թերթերը այս «հրաւէր»ով է որ կը զբաղին :

Ի՞նչ կ'ըսեն զերմանական թերթերը :—

Պերլինի մամուլը նախ գոհունակութիւն կը յայտնէ, որ այս հրաւէրով Լոնտոն կը հաստատէ Գերմանիոյ արժէքը, հեղինակութիւնը: Ցետոյ կը նշանակէ թէ մասամբ մեզմացած է անգլեւգերմանական գրտութիւնը: Այնպէս կ'ենթադրուի որ այս խօսակցութիւններուն գլխաւոր նիւթ պիտի կազմէ Սպանիոյ հարցը, բայց Ցոն Նէօրաթ պիտի ուղէ խօսիլ նաեւ «ամէն բանի մասին»: Գերմանիոյ արտաքին կացութիւնը, կ'ըսեն զերմանական թերթերը, բոլորովին ամրացած է ներկայիս, այն պարագան եւս կայ որ արտաքին նախարարը ծանօթ է Դանուբեան աւազանի պետութեանց տեսակէտներուն: Ինչ որ ալ խօսուի, երբեք հաւանականութիւն չկայ որ զերման կառավարութիւնը չեզի Պերլին - Հռոմ առանցքէն: Գերմանները կ'ենթադրեն նաեւ որ խօսք պիտի դառնայ արեւմտեան Եւրոպայի ապահովութեան, նոր Լոքառնոյի մը կազմութեան մասին: Այս հարցերուն կարգին, թերեւս Ցոն Նէօրաթ խօսակցութեան նիւթ դարձնէ անտեսական խաղաղութիւնը, Գերմանիոյ անհրաժեչտ նախանիւթերու հայթայթումը եւ գաղթային հարցը :

Գերմանական թերթերը չեն մոռնար աւելցնել, որ Ցոն Նէօրաթ Լոնտոն կ'երթայ իտալական կառավարութեան կարծիքն առնելէ վերջ,— այդ պարագան թերեւս առիթ ըլլայ որ Գերմանիա փորձէ նաեւ հաչտութեան դիծ մը դտնել Լոնտոնի եւ Հռոմի միջեւ :

Իսկ ի՞նչ կ'ըսեն անգլիական թերթերը.—

Լոնտոնի մամուլը կ'ըսէ թէ կարծիքի փոխանակութիւններ պիտի կատարուին եւ ոչ թէ բանակցութիւն: Ֆրանսա եւս համաձայն է որ երես առ երես խօսակցութիւն մը տեղի ունենայ Գերմանիոյ հետ, մանաւանդ որ Ազգերու Դաչնակցութենէն քաչուելէն ի վեր՝ առիթները պակսած են նման խօսակցութիւններ ունենալու: Անգլիական թերթերուն ենթադրութիւնն ալ այն է թէ Լոնտոնի խօսակցութիւններուն նիւթ պիտի կազմեն 1·— Սպանիոյ հարցը, (Անգլիա կը փափաքի որ ամէն ձեւով ձեռք քաչուի Սպանիայէն եւ ետ կանչուին կամաւորները), 2· — Արեւմտեան Եւրոպայի խաղաղութեան դաշինք մը, տեսակ մը նոր Լոքառնօ, որ պիտի ծառայէր աւելի ամրացնելու ընդհ· խաղաղութիւնը :

Ասիական դաչինք Թուրիոյ եւ հարեւաններու միջեւ

Պալէն կը հեռագրեն թէ Բիւչրեչ Արաս մեկնեցաւ Պաղատատ, ուրկէ պիտի անցնի Թէհրան: Թուրքիոյ արտաքին գործավարին այս համբորդութիւնը, կ'ըսեն թերթերը, դեսին պիտի պատրաստէ կնքելու ասիական դաչինք մը ընդմէջ Թուրքիոյ, Իրանի, Աֆղանիստանի եւ Իրաքի :

ՄԻՄԲ.— Այս դաչինքին արժէքին մասին չուտով կուտանք պուլկարական « Սլովօ » թերթին խմբագրականը :

Ռուսական տագնապը

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ Վորոչիլով բանակի քաղաքական բաժնի անօրէն նչանակեց փիէր Ալեքսանդրովիչ Սմիրնովը, որ կ'անցնի անձնասպան Գամառնիկի տեղը :

Պաչտօնանկ եղաւ անտեսական եւ ընկերային վիճակագրութեանց կեդրոնական վարչութեան անօրէնը, Սթանիսլաս Սթրումիլին, որ դեռ նոր կոչուած էր այդ պաչտօնին :

**** Հռոմի թերթերը համակրանքով կը խօսին Սթալինի մասին, որ կ'աչխատի զօրացնել դիկտատուրան եւ պայքար կը մղէ տրոցկիզմի դէմ (Տրոցկի կը ներկայանայ իբրեւ ահաչեան համաչխարհային յեղափոխութեան): Հռոմի թերթերուն համաձայն, բոլչեւիզմը լաւ է՝ երբ զուրս չելլէր ռուսական սահմաններէն: « Թան »ի թղթակցին համաձայն, Սթալինի հանդէպ իտալական թերթերուն համակրանքը կ'ենթադրէ ռուսեւիտալական համաձայնութեան կարելիութիւն մը :*

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ԴՈՆ ԴՈՒՅՉ

— Մութն արդեն դիմավորե՞ց քեզ։

— Հա՛, ինչ որ կար, ամեն ինչ տեսա։ Ամեն ինչ ինձ համար նոր էր, ամեն մի քայլափոխում ինձ ստիպում էր կանգ առնել, մտածել, հիանալ։ Ես ինձ զգում էի հեքիաթների աշխարհում։ Ես ինձ զգում էի հեքիաթների աշխարհում։ Ես ինձ զգում էի հեքիաթների աշխարհում

ՀԱՅՐԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏՈՆԱՅԻՆ

Ամենայն պատիվներո՞վ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ, 7 Յունվար — Երեկ մի քանի ժամ Երուսաղեմի Ս. Դավթի տաճարում տեղի ունեցավ Հայոց Պատրիարքի ընտրության կարգով հոգևոր ժողովի նիստը, որի օրակարգում դրված էր Երուսաղեմի Հայոց Պատրիարքի ընտրության հարցը։ Ներկա էին Երուսաղեմի Հայոց Պատրիարքության հոգևոր ժողովի անդամները, Հայոց Պատրիարքության ներկայացուցիչները, Հայոց Պատրիարքության ներքին գործերի հանձնաժողովի անդամները, Հայոց Պատրիարքության ֆինանսական հանձնաժողովի անդամ

Նոր ձերբակալութիւններ

*« Տէյլի Մէյլ»*ի թղթակցին քաղած տեղեկութեանց համաձայն, ընդհ. զրգռութիւն մը կը տիրէ կարմիր բանակին մէջ,— մասնաւորաբար այն կարծիքը կը տիրէ թէ Թուխաչեւսքի ոչ դատարանի առջեւ հանուած է, ոչ ալ գնդակահարուած զինուորական օրէնքներու համաձայն, այլ ընկերներուն դատաւարութենէն առաջ ատրճանակով դաւադրաբար սպաննուած :

Մոսկուայի մէջ ոստիկանութիւնը խիստ հսկողութեան տակ առած է փողոցները, որ եւ է համակրում թոյլ չի տրուիր :

Հեռաւոր դաւառներէն հասած տեղեկութեանց համաձայն, զանգուածային ձերբակալութիւնները կը շարունակուին անընդհատ :

Մինսքի մէջ, մայրաքաղաք Սպիտակ Ռուսիոյ, ձերբակալուած են 200 սպաներ, իբրեւ մեղսակից Թուխաչեւսքիի :

Անճնասպան եղաւ Սպիտակ Ռուսիոյ կոմունիստ կուսակցութեան կեդրոնական կոմիտէի քարտուղարը, Զերվիակով, իբր թէ ընտանեկան պատճառներով :

Աւելցնենք որ վերջերս, նոյն հանրապետութեան զօրձավարներու խորհուրդին նախագահը, Կոյտեր, կրթական գործավարը, Դիակով, հողային գործավարը, Բենեկ, յատարարուեցան « ժողովուրդի թշնամի » ու ձերբակալուեցան անմիջապէս : Դարձեալ այս զինուորական շրջանի հրամանատարը, Ուբորեվիչ, գնդակահարուեցաւ Թուխաչեւսքիի հետ :

Լենինկրատի մէջ կէսփուն գիչերներն անդամ կը խուզարկէ բնակարանները :

Ծայր· Արեւելքի գործկոմի նախագահը, Կրուտով, Ռոստովի շրջգործկոմի նախագահը, Լարին, պաշտօնանկ եղան :

Ճախոնական յուզերու համաձայն, ծանր խռովութիւններ պատահած են Վլատիվոսթոքի մէջ :

Փոխ հաժաձայնութիւներ խորհրդակցութեան վրայ

Պալկրատէն հասած տեղեկութեանց համաձայն, ռումէն, չեխ եւ եուկոսլաւ պետութեանց ներկայացուցիչները այս օրերուս խորհրդակցութիւն կը կատարեն Պուքրէշի մէջ :

Փոքր Համաձայնութեան այս խորհրդաժողովին մէջ քննութեան կ'առնուին հաւաքական ապահովութեան, ինչպէս եւ Փոքր Համաձայնութեան պետութեանց ու Դանուբեան ւաղանի կառավարութեանց գործակցութեան հարցերը : Այս առթիւ Սթոյատինովիչ պիտի պարզէ իր տեսակցութեան արդիւնքը Գոն Նէօրաթի հետ :

Հաւանական կը նկատուի, որ երեք պետութիւնները կարծիքի փոխանակութիւններ ունենան նաեւ ռուսական վերջին զէյքերուն եւ անոնց միջազգային անդրադարձումներուն մասին :

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՓՐԱՆՍ· ԴԱՀԼԻԱՅԻՆ լիազօրութեանց ծրագիրը ներկայացուեցաւ Ծերբակոյսին : Վիճաբանութիւնները վաղը :

ՊԻԼՊԱՕ կ'ապրի ճգնաժամային վայրկեաններ : Արիւնահեղ կռիւներ տեղի կ'ունենան քաղաքին դուռներուն առջեւ :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ ՊԱՏԱՐԱԳ

ՄԱՐՍԷՅԼ - ՓՐԱՆՑԻՍ Ս· Սահակ-Մեսրոպ մայր եկեղեցիի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ յառաջիկայ կիրակի, Ս· Սահակ - Մեսրոպի Տօներ կը կատարուի հանդիսաւոր արարողութեամբ : Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ Կաթող· Պատուիրակ Գերաչնորհ Տ· Գարեգին եպ· Յակոբեան, նիւթ ունենալով «Հայաստան - Հայց Աչքը» : Ս· Պատարագի առաջ առաւօտեան ժամը 9 - 10 : Ս· Պատարագ ժամը 10 :

Հաղորդակցութեան միջոց·— կարտիւ Նորէն 8·05, 8·49, 10·05, 10·36, 11·05 :

Հոգաբարձութիւն Վարագայ Ս· Խաչ եկեղեցւոյ

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibald

Ի դիտութիւն՝ Ամենուհիի եւ մեր - ձակայ արուարձաններու Հայ ժողովուրդին, կը ծանուցուի թէ Արուեստի Տունը կը կատարուի հանդիսաւոր արարողութեամբ : Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ Կաթող· Պատուիրակ Գերաչնորհ Տ· Գարեգին եպ· Յակոբեան, նիւթ ունենալով «Հայաստան - Հայց Աչքը» : Ս· Պատարագի առաջ առաւօտեան եօթ մանուկ հոգեհանգիստ կը կատարուի եկեղեցիին համար - բարերար Պ· Վահան Թօրոսեանի ննջեցեալներուն յիշատակին :

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Հայ Արծիւ Ակումբին կողմէ, այս չաբաթ երեկոյ, ժամը 9ին, 22 բիս Րիշէ, Փարիզ (9) : Կը խօսի՝ Պ· Խոնդ — կարեոր : Նիւթ՝ Ռաֆֆիի կենսագրութիւնը : Մուտքը ազատ է :

Թէյասեղան

Փարիզի եւ շրջանի վաստակաւոր Հայր· Միութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր հայրենակիցները ներկայ գտնուիլ Միութեանս կազմակերպած թէյասեղանին, որ տեղի պիտի ունենայ կիրակի, 20 Յունիս, ժամը 2էն մինչեւ 8, Փարիզի Հայ Երիտասարդաց Միութեան սրահներուն մէջ 8 rue Bossuet, Paris (9), մէթրօ Gare du Nord եւ Poissonnière

Գեղարուեստական բաժինին կը նուագէ ԹԱՒԻՍ ԳԱՐԵԳԻՆ :

Դրամներու համար կը գանձուի 5 ֆր. փոքրիկներու 2 ֆր. 50 :

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ· Կ· Խաչի Փարիզի Մասնաճիւղին կազմակերպած դաշտահանդէսը տեղի կ'ունենայ 27 Յունիս, կիրակի օր, ՌՈՊԷՆՍՈՆի մէջ.

Ֆ· Կ· ԽԱՉԻ ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆԻ (Մարսէյլ) Մասնաճիւղի դաշտահանդէսը որ տեղի պիտի ունենար Յունիս 6ին, անխափան օդերուն պատճառաւ յետաձգուած է Յունիս 20ին, կիրակի տարեդարձ օրը, Գամբաներ Ռօզէրի լէ Բէն տը Պասթիա, Պ· Նաճարեանի ազարակը, ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆ :

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Ամէն չաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 2 — 4 : Իրաւագէտ-փաստաբան Պ· ՆՈՒՊԱՐ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ պիտի գտնուի Միութեանս կեդրոնատեղին, 8 բիս Պօսիէ, Փարիզ (10), իրաւաբանական խորհուրդներ եւ ամէն տեսակ տեղեկութիւններ (տուրքի, վաճառականական, վարչական եւն·) ձրի տալու, Միութեանս անդամներուն եւ համակիրներուն :

ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Կը ստանձնեմ յարկաբաժիններու եւ սենեակներու ամէն տեսակ նորոգութիւն եւ փոփոխութիւն (թուղթ, ներկ, ելեկտրական դետեղում), կահկարասիներու նորոգութիւն եւլն· : Մատչելի գին : Դիմել՝ **Daniel***, 4 bis* **rue Labat,** *Փարիզ (18) : Հեռ.* Montmartre 87-82 :

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՌ

Ձաղարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Dantor : 52 73

Արեւելեան եւ եւրոպական խոհանոցի կերակուրներ :

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ՓԱՐԻԶԻ Պրօպականտի յանձնախումբին ժողովը 22 յունիս, երեքշաբթի երեկոյ, ծանօթ հաւաքատեղին :

ՊԱՆԵԼՕ - Քաշանի Արծիւ կոմիտէի ընկերահամակրական դասախօսութիւնը 19 յունիս, շաբաթ երեկոյ, ժամը 9ին, իր Ակումբին մէջ :

Կը խօսի՝ ՂԵՒՈՆԴ ՄԵԼՈՅԵԱՆ

Նիւթ՝ Դաշնակցութեան եւ Իթթիհատի յարաբերութիւնները անցեալին մէջ :

ՊԷՎԻԼԻի «Ռոստով» խումբի ընկերահամակրական դասախօսութիւնը 18 յունիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 131 Faubourg du Temple-ի սրճարանը· կը խօսի ընկ· Ս· ԹՈՐՈՍԵԱՆ, օրուան հետաքրքրական խնդիրներու շուրջ :

Գաւառ

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այսօր, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Հ· Ց· Դ· սիամանթօ Ակումբը :

ՍԷՆ ՇԱՄՕՆի «Վարուժան» խումբի ընկերական ժողովը 19 յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին· ծանօթ վայրը :

ՄԱՐՍԷՅԼի «Ռոստով» ենթակոմիտէի եւ գրիստափոր խումբի ընկերական ընդհ· ժողովը 20 յունիս· կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Շաֆրիկեան սրահին մէջ, 5 բիս տը լ'Էքլիթս, Մարսէյլ : կարեւոր օրակարգ :

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Հ· Յ· Դ· ՎԻԵՆԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

Վաղը, շաբաթ իրիկուան ժամը 8.30ին, Ռ· Ա· Կ· սրահին մէջ :

ԿԸ ԴԱՍԱԽՕՍԷ *ԸՆԿ· Շ· ՄԻՍԿՃԵԱՆ*

Նիւթ՝ Օրուան խնդիրները եւ մեր ուղեգիծը (Ֆրանսա, Թ· Միութիւն, Հայաստան եւ գաղութներ) :

Պետի խօսի նաեւ գինուորագրութեան շուրջ :

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է·

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Հ· Յ· Դ· Գօմոնի (Մարսէյլ) Գաւառեան Ենթակոմիտէի եւ մասնակցութեամբ Վարանդեան խումբի

20 յունիս, կիրակի օր, ՔՐՈՒԻ ԼԻԻՔ, Իքնոյեան եղբայրներու պարտէզին մէջ

ԿԸ ԽՕՍԻՆ ԸՆԿԵՐՆԵՐ *ՀԱՅԿ ՄԼԷՐԷՆԿԻԼԷԱՆ*

ԵՒ *ՏԻԳՐԱՆ ԹՈՒՄՈՅԵԱՆ*

Ճոխ գեղարուեստական բաժին :

Մենեզրզ, արտասանութիւն, գաւեշտ եւ անակնկալներ :

Հայկական եւ կովկասեան պարեր :

Կը նուագէ Ծանօթ Չուլթակահար ԹՈՐԳՈՄ :

Նախքերու համար մուտք 2 ֆր· :

ՆՇՈՒՈՒԹ·— Քաղաքէն առնել 7 Թիւ Ճանրա կառքը :

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ՀԱՅ ՀԵՐՈՄՆԵՐՈՒ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Նախաձեռնութեամբ Հ·Ց Դ· Պուլվար Օտտօի Վարմեան Ենթակոմիտէի

20 յունիս, կիրակի առաւօտեան մինչեւ երեկոյ,

ԱՆՆԻ Ա՛նտրէի պարտէզին մէջ·

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ· *ԹՈՆՈՅԵԱՆ*

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ· *Պ· ՀԱՒՍԵԱՆ*

Հ· Յ· Դ· Ադամեան թատերախումբը կը ներկայացնէ

ՎԵՑՈՒԿԷՍ ՊՈՐՏԻ ԺԱՌԱՆԳ ՄՆԱՑԱԾ ՍՆՏՈՒԿԸ

ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ :

Կ· Խաչի սանուհիներու կողմէ հայկական տարազով հայկական պարեր· Զանազան անակնկալներ ընկ Ա· ՅԱԿՈԲԵԱՆԷ· Արեւելեան նուագ·

Նախքերու ժամանակցութիւն 2 ֆր·

Գուռ. պէգոնսէն առնել 25 Թիւ հարթակառքը եւ իջնել վերջալուրութեան :

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյ Հայ կամ· եւ Մարտիկներու Միութեան կողմէ

20 յունիս, կիրակի, առաւօտեն մինչեւ իրիկուն,

Մէսօնոնի անտառը, պաղ աղբիւրին մօտ :

ԿԸ ԽՕՍԻՆ *ԳՆԴ· Տ· ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ*

ԵՒ *Պ· ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ*

Կ'երգէ ՏԻԿ· Զ· ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ, կ'արտասանեն՝ Պ· Պ· Հ· ԵԱՓՈՒՃԵԱՆ, Ս· ՄԻՍԱՔԵԱՆ եւ Ա· ԳԱՐԱԵԱՆ :

Ընտիր նուագախումբ եւրոպական եւ հայկական պարերու համար· Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով :

ՀԱՂ· ՄԻՋ·— Շոգեկառք էնվալիտէն, իջնել Վալ Ֆլէօռի, մէթրօ մէջի տիսիէն առնել Թաքսի (2 ֆր, մէկ անձի համար) եւ իջնել անտառին մէջ, թափի վէռ·

Ընտանեկան հաւաքոյթ

կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյ Հայ երիտասարդաց Միութեան կողմէ իր հիմնարկութեան առաջին տարեդարձին առթիւ,

19 յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, Պ· Միրզայեանի սրճարանը,

45 բիս տը լա Ցէֆանս, Իսի լէ Մուլինօ·

Գեղարուեստական բաժին՝ մասնակցութեամբ Եփրատ Նուագախումբի, Յ· Նաճարեանի եւ Միութեանս անդամներու կողմէ :

Հիւրասիրութիւն շամբանեայով· Մուտք 5 ֆր·

Ֆ· Կ· Խաչի Լիոնի Մասնաճիւղին

ԱՌԱՋԻՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

20 Յունիս, կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ,

Ա լա Մուշի պաղ աղբիւրին մօտ·

Միրուն անակնկալներ, երգեր եւ խաղեր·

Կ'արտասանեն՝ Պ·Պ· Յ· ԹՈՐՈՍԵԱՆ, Լ· ԱԼԷՄԵԱՆ, ՄԻՍԱՔ ՄԻՐՋԷ ե լն·

Եւրոպական ընտիր ճաշ, ճոխ պիւֆէ մատչելի գիներով·

ՀԱՂ· ՄԻՋ·— Վիլ տը Լիոնի գեղեցիկ էլէքթրօպիւսները կը մեկնին Քլաս-կիշուէն ժամը 9, 10, 11 եւ 13.30ին, վերադարձ ժամը 7, 8 եւ 9ին : Երեք ու դարձի տոմսի գինը 4 ֆր·: Տասը տարեկանէն վեր պզտիկներն ալ տոմսակ պէտք է ունենան :

Անձրեւի պարագային դաշտահանդէսը կը յետաձգուի :

Հ· ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԾ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԾ

44 Rue Dunkerque (ՄԷՋԲՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒՄ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20·

Հաւատարները ժամադրութեամբ·

Champs Elysées ՏԻ ՄՕՏ

ՀԱՅ ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԸ

ՏՆՕՐԷՆ՝ ՀԱՆՐԱՊԱՏԱՆՕՔ

Մ· ՀԱՅԿ

Restaurant LE LORD

Paris

9 rue Lord Byron

à l'angle de la rue Balzac

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ Ե·- ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

ՄԱՔՈՒԻՐ, ԹԱՐՄ, ՀԱՄՈՎ· ՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ· ԷՄԷՐԵԱՆ

Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*

29 rue Mathis, Métro Crimée

Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50/71

Կը ծախենք գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւլն· : Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ գոհարեղէններու : Կը գնենք՝ թլաթին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով :

Մի մոռնաք որ վստահելի ձեռքէ գնուած ոսկեղէն ու գոհարեղէնները անփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը :

Գաւառներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն :

Tailleur de ST. BERNARD

H. GULBOLIAN

24 rue Affre կամ 8 rue Cavé, Paris (18)

Մասնաճիւղ՝ 2 rue de la Charbonnière

մէթրօ *La Chapelle* եւ *Barbès Rochechouard*

Թելեֆոն Montmartre 69—70

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ·— Մասնաճիւղիս բացման առթիւ կարեւոր նուէրներ իւրաքանչիւր հագուստի համար, մինչեւ 1937 Յունիս 14ը :

ՍՏՈՑԱԾ ԵՆՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՄԱՒՈՐԱՒԱՆ ԿԵՐՊԱՄՈՒՆԵՐ·

ՄԵՐ ԳԻՆԵՐԸ· — Հագուստներ (2 մարձով) սկսեալ 280—400 ֆր· Նուէր կը տրուի մէկ Փանթէկի սարքատ մը եւ կամ տմառուան յատ կ գեղդիկ մաշտակ մը· 400 ֆր·է վեր հագուստներու (Յիւրթ) հատար կարելի է նուէր ստանալ մուշտակագործ Տիկ· Հայկուհի Կիւլպօլեանի, արհեստանոցին մէջ պատրաստուած 200 ֆր· արժողութեամբ 2 imitation martre, պայմանաւ որ գնորդը վճռատեսչական բաժանորդագրուի ցառաջին Օգտուելու համար վերոյիշեալ պայմաններէն ներկայացնել 3 ուսուցի կտրօնը· Rue la Charbonnière-ի մեր մասնաճիւղին մէջ կը ստանձնենք գիւրամատչելի գիներով à façon, նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն եւ ըրթուռնաժ·

Բաց է կիրակի մինչեւ կէսօր·

ԼԱՒ ՊԱՏԵՒՀՈՒԹԻՒՆ

Մեկնումիս Պատճառաւ ծախու է այրերու եւ կիներու չատուկ սափրիչի խանութ մը բոլոր կազմածներով եւ 4 աթոռներով· Շատ նպաստաւոր գին· Դիմել Պ· JACQUESի, 79 Ave· Henri Barbusse, Colombes, Seine·

ՎԱՐՁՈՒԻ Է *Փարիզի մօտիկ եւ հայաշատ կեդրոնի մէջ, շատ աժան գլխով մէկ սենեակ եւ խոհանոց մը· Ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն, պտղատու ծառերով պարտէզ եւ բանջարանոց· Մանրամասնութեանց համար գիմել Պ· Բիւզանդ Աճէմեանի, 43 Rue Surmelin, Փարիզ (20)· հեռաձայն* Ménilmontant 78—41·

Եւրոպայի հայկական մեծագոյն գրատունը

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

Հայերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն եւայլն ամէն տեսակ գրքեր

Արուեստական կազմատուն· Տպագրական գործեր

Աշխարհի բոլոր կողմերէն ճոսած ապսպրանքները կը կատարուին արագ եւ խղճմտօրէն կերպով :

51, Rue Mr.le Prince, Paris(6), Chèque postal Paris 1278-35, Tél. Danton: 88.65

ԵՐԵՔ ՄԵՆԵՐԳ դաչնակի ընկերակցութեամբ

1.— ՄԻՇՈՒՆԻԿ 2.- ԳԱՐՈՒՆ 3.- ՄՐՄՈՒՆՋՆԵՐ

Երաժշտութիւն՝ Ա· Գ· ՄԵՍՈՒՄԵՆՑԻ (Մելքոնեան)

Գին՝ (փոսթի ծախքով) 15 ֆր· 50

Ստանալով հաճար դիմել՝ A. K. Mélkonian, Restaurant Burdigala 96 rue du Pas St. Georges, Bordeaux (Gironde), եւ Librairie H. Samuel 51 rue Mr. le Prince, Paris·

ՀՐԱԻԷՐ ԲՈԼՈՐ ԱՐԲԵՐԵՐԴՑԻՆԵՐՈՒ

Համախոբերդցիական Միութեան Վիէնի Մ·ճիւղի վարչութիւնը դաշտահանդէս մը կազմակերպած է Փոնթ Եվէքի պաղ աղբիւրին մօտիկ, Ծառատունիներու մէջ, յունիս 20ին, կիրակի ամբողջ օրը :

Այս առթիւ վարչութիւնս իր սրտագին հրաւէրը կ'ուղղէ Լիոնի, Տէսնի, Շասի եւ Վալանսի բոլոր Խարբերդցիներուն, ներկայ ըլլալու դաշտահանդէսին :

Հայրենակիցներ, վստահ եղէք որ պիտի վերադառնաք սրտուրախ, քանի առիթը պիտի ունենաք ծանօթանալու հարիւրաւոր Խարբերդցիներու, վերապրելու մեր ծննդավայրի յիշատակները, եւ հոգեպէս կազդուրուելու :

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՀԱՐԱՉԱՆԴ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆ ՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՌԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 փրանք	70 փրանք	35 փր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 փրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 փրանք	—

ՇԱԲԱԹ 19 ՅՈՒՆԻՍ SAMEDI 19 JUIN 1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3451

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՔՐՏԱԿԱՆ ՆՈՐ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Ամբողջ երեք ամիս զաղանի պահելէ ետք, Թուրք կառավարութիւնը ի վերջոյ խոստովանեցաւ թէ քրտական ապստամբութիւն մը ծագած է Տէրսիմի մէջ :

Վարչապետ Ճեմալ Ինէօնիւ Քամուրթայի (խորհրդարան) առաջնային արձակուրդէն առաջ գումարուած վերջին նիստին մէջ (յունիս 14), պաշտօնապէս յայտարարած է թէ՝ Տէրսիմի Քիւրտերը, ընդդիմանալով կառավարութեան բռնի ուժով պարտադրած կրթական եւ այլ բարենորոգումներուն, զէնքի դիմած են : Կռիւներու ընթացքին Թուրք բանակէն 13 զինուոր եւ ոստիկան - զինուոր սպաննուած եւ 18՝ վիրաւորուած են : Եւ թէ կացութիւնը հանդարտած է այժմ :

« Թայմզ »ի Պոլսոյ թղթակցին հաղորդած լրացուցիչ տեղեկութեանց համաձայն, Տէրսիմի Քիւրտերուն ապստամբութիւնը չատ աւելի լայն ծաւալի վրայ տեղի ունեցած է եւ ծանրակշիռ հանդամանք մը կը ներկայացնէ :

Քրտական ապստամբութիւնը ծագած է երեք ամիս առաջ եւ Քիւրտերը առաջին առթիւ յարձակած են Թուրք զինուորական պահականոցի մը վրայ եւ քանդած՝ կամուրջ մը :

Ապստամբները կը պատկանին քրտական Քալան, Ապպասուլաղը, Հայտարան, Տէման եւ Լէչան ցեղախումբերուն, որոնք կրցած են ոտքի հանել 5,000 հոգի եւ վերջնագիր մը ղրկած են Թուրք կառավարութեան, պահանջելով՝

1· Ո՛չ մէկ զինուորական կամ ոստիկան – զօրքի պահականոց հաստատել Տէրսիմի շրջանին մէջ : 2· Ո՛չ մէկ կամուրջ վնասել հոն : 3· Ո՛չ մէկ նոր վարչական բաժանումներ առեղծել : 4· Ցեղախումբերը պէտք է պահպանեն իրենց զէնքերը : 5· Պէտք է չարունակեն վճարել տուրքերը՝ տակարկելով իրենց ցեղապետներուն հետ, ինչպէս անցեալին մէջ :

Այս վերջնագիրն առանալով, Թուրք կառավարութիւնը չարժման մէջ դրած է 30,000 զինուոր : Ամբողջ Տէրսիմի շրջանը պատչարուած է, ապստամբները անառիկ լեռներու եւ քարայրներու մէջ ապաստանած են օդանաւերու ռմբակոծութեան չենթարկուելու համար : Ամիներ տեւած են կռիւները :

Համաձայն Թրքական աղբիւրէ հասած հեռագրի մը, երեք ամսուան կռիւներու ընթացքին Քիւրտերու կորուստն է եղած 3000 (?) սպաննեալ եւ վիրաւոր : Ապստամբութեան վարիչներէն երեք հոգի յայտնած են փախչիլ : Օդանաւորդներու չարքին, Ա - թաթիւրքի հոգեզաւակ, 22 տարեկան Օր· Սապիհա Կէօքչէն՝ իրեւ կամաւոր մասնակցած եւ քաջագործութիւններ ըրեր է : Այս աղջիկն է որ ռումբով մը սպաններ է ապստամբութեան վարիչներէն Սէյիտ Րիզան եւ ստացած՝ ադամանդակուռ չքանչան մը :

Միւս կողմէ, ինչպէս գրած էր երէկ «Ճառագ», ապստամբական ուրիչ չարժում մըն ալ ծագած է Թուրքեւսուրիական սահմանագլուխին մօտերը, Մարտինի եւ Ուրֆայի միջեւ : Այս չարժումին կը մասնակցին բացի Քիւրտերէն՝ նաեւ տեղացի Արաբները : Ապստամբները յաջողած են արդէն վար առնել երկու Թրքական օդանաւեր : Գոնիայի զօրարանակը ղրկուած է դէպքին վայրը, ապստամբութիւնը զսպելու համար :

Կը տեսնուի ուրեմն որ, հակառակ 1931էն իվեր Թուրքերու ձեռք առած ամենախիստ միջոցներուն, քրտական հարցը չէ մարած դեռ Թուրքիոյ սահմաններուն մէջ եւ կառավարութիւնը հարկ տեսած է չարժման մէջ դնել 30,000 զինուորներ, թնդանօթներ ու օդանաւեր՝ զսպելու համար քրտական այս նոր ապստամբութիւնը :

Դեռ կը պակսին ստոյգ տեղեկութիւններ այս չարժումի իսկական հանդամանքին մասին : Յարդ մեր ձեռքն ունեցած աղբիւրները ցոյց կուտան սակայն թէ Քիւրտերը ապստամբութեան դրօշ պարզած են միաժամանակ երկու ճակատի վրայ, Տէրսիմ եւ Մարտին - Ուրֆա : Տէրսիմը հանրածանօթ է արդէն իր հերոսական կռիւներով եւ անառիկ դիրքով : Տարիներէ ի վեր, Անգարայի վարիչները զանազան օրէնքներ քուէարկեցին՝ Քիւրտերու այդ արծուի բոյնը քանդելու համար :

Փոքրամասնութիւնները ձուլելու իրենց հետեւողական քաղաքականութեան մէջ, ամէնէն աւելի Քիւրտերու դէմ խստութիւններ ի գործ դրին, քանի որ հակառակ 1926ի եւ 1931ի կրկնակ ապստամբութեանց եւ անոնց յաջորդող արիւնահեղ դէպքերուն, քրտական ազգային դատը միշտ վառ ու կենդանի մնաց :

Արգիլուեցաւ Քիւրտերէն լեզուի գործածութիւնը, Քիւրտ բնակչութիւնը ամէն տեղ փոքրամասնութեան վերածուեցաւ, ընորհիւ զանգուածային տեղահանութեանց, Քիւրտ վարիչները մինչեւ Թրակիա տեղափոխուեցան, Թուրք գաղթականներ տեղաւորուեցան քրտաբնակ շրջաններու մէջ, Թուրք երիտասարդ ուսուցիչներ կամաւոր գրուեցան՝ քրտական գիւղերու մէջ դասախօսելու եւ Քիւրտ նոր սերունդը Թրքացնելու համար :

Այս բոլորը սակայն կը Թուի թէ աւելի եւս արծարծեցին Քիւրտերու ազգայնական զգացումները : Հալածանքը տարածանք է : Թուրքերը իրենց Թիթու ազգայնամոլութեամբ ստեղծեցին քըրտական հարց մը, մինչ սուլթանները զարերով քիւրտ տարրը չոտյած եւ իրենց կամակատարը դարձուցած էին :

Անգամ մը որ ազգային գիտակցութիւնը ծնունդ առած է Քիւրտին հոգիին մէջ, այլեւս զժուար թէ կարելի ըլլայ զայն մարել՝ բռնի միջոցներով :

Քանի մը միլիոն հոգիի հասնող Քիւրտերը միշտ սպառնալիք մը պիտի ըլլան Թուրքիոյ գլխուն : Փոքր ազգերը, որոնք այսօր ջուար լուծի տակ կը հեծեն, երբեք հանդիստ պիտի չտան իրենց հողերու բռնագրաւիչներուն, մինչեւ որ արդարութիւն չգործուի իրենց համար :

Հ· Մ·

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Աւելի քան 25,000 զինուոր Քիւրտերու դէմ

Պոլսէն կը հեռագրեն Փարիզեան թերթերուն·—

Տէրսիմէն հասած տեղեկութեանց համաձայն, Քիւրտերու ապստամբութիւնը, որ արդէն կը շարունակուէր ժամանակէ մը ի վեր, շատ ծանր հանգամանք կը ներկայացնէ :

Անդարեւ, վերջին 3 ամսուան մէջ, կառավարական զօրքին դէմ, որոնց թիւը կ'ենթադրուի աւելի քան 25,000, իրենց մղած կռիւներուն ընթացքին՝ Քիւրտերը տուած են աւելի քան 3000 սպաննեալ եւ վիրաւոր :

Ապստամբներու ղեկավարներէն 3 հոգի կրցած են փախչիլ :

Ապստամբութիւնը ծագեցաւ իբրեւ հետեւանք բռնական կառավարութեան այն որոշման, որով կը փորձուէր զինուորականացնել Տէրսիմի նահանգին մէկ մասը, ինչպէս եւ իբրեւ հետեւանք կառավարութեան ծրագրած ընտանեկան բարեփոխութիւններուն :

Ասիական դաշինքը եւ Ըամէթ Ինէօնիւ

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն թէ Ըամէթ Ինէօնիւ, Ազգ· Մեծ Ժողովին առջեւ, յայտարարութիւն մը ընելով Ասիական Դաշինքին մասին, ըսաւ·—

Ասիական դաշինքը, որուն մասին չատ խօսուեցաւ վերջերս, համաձայնութիւն մըն է ընդմէջ Թուրքիոյ, Իրանի, Աֆղանիստանի եւ Իրաքի՝ ոչ յարձակման եւ խորհրդակցութեան հիմերով : Այդ դաշինքը ի նչան հաւանութեան առորագրած է արդէն, ներկայիս, երեք պետութեանց կողմէ : Դաշինքին մասին տեղեկութիւն ստուած է Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ, իրրեւ անմիջական հարեւան պետութիւններու : Ապահով ենք թէ այդ պետութիւնները նը - պաստաւոր ընդունելութիւն մը պիտի ընեն այդ դաշինքին : Թուրքիոյ եւ դաշնակցող պետութեանց միջեւ համաձայնութեան գիտինը պատրաստուած էր արդէն այն դաշնագիրներով, զորս Թուրքիա կնքած է այդ պետութեանց հետ առանձին առանձին :

Բիւչիւ Արասի ճամբորդութիւնը, զէպի Պաղտատ եւ Թէհրան, ոչ մէկ կապ ունի այդ դաշինքին հետ :

Թուրք զինուորականները կը կանչուին

Մարսէյլի Թրքական հիւպատոսը ազդ մը հրատարակելով տեղական Թերթերուն մէջ, անյապաղ հիւպատոսարան կը հրաւիրէ 1932ի (1916) զինուորագրուածները եւ բոլոր անոնք որոնց զինուորութիւնը յետաձգուած էր : Ազդը հրատարակուած է նաեւ Լիոնի Թերթերուն մէջ :

Ռուսական տագնապը

Մոսկուայէն հասած հեռագիրները կը հաստատեն որ կը չարունակուի տագնապը :

Ֆէտոր Ֆիլքօ, Մորհ· Միութեան հղ· զործավարը, պաշտօնանկ եղաւ : Գնդակահարուած է Պելա Քունը, Մոսկուայի մէջ :

« Տէյլի Մէյլ »ի Թղթակիցը Վարշաւայէն կը հեռագրէ թէ Վլատիվոսթոքի մէջ, հակառակ կատարուած ձերբակալութիւններուն եւ զնդակահարութիւններուն, կացութիւնը հետզհետէ կը ծանրանայ : Կէֆիւլի պետերուն եւ բանակի հրամանատարներուն միջեւ բախումները այնքան սաստկացած են, որ կռիւ յանգած են : Այս պատճառով Վլատիվոսթոք նաւահանգիստին կապը խզուած է երկրին հետ :

**** Ճափոնի ռուսական դեսպանը, Եուրինեւ, Պերլին փոխադրուեցաւ :*

**** Ռուսեւճափոնական սահմանագլուխը փակուեցաւ :*

**** Ռուսեւճափոնական սահմանագլուխին վրայ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ ռուս եւ ճափոնացի զինուորներու միջեւ : Երկու կողմէն բազմաթիւ վիրաւորներ կան :*

Կացութիւնը Ձեպիրէի մէջ

Ի՞նչ անկախութիւն է այս

«Ազդակ»ի Թղթակիցը կը զրէ Թէլ - Ապիատէն, 7 յունիս Թուականով·—

Համաձարակին պատճառով, որուն լուրը տուինք անցեալ օր, Բարանիեան կը չարունակուի դեռ, առաջուընէ աւելի խստութեամբ : Դպրոցները կը մնան փակ : Առանց բժիշկի արտօնութեան կարելի չէ դուրս ելլել քաղաքէն : Տասը օրէ ի վեր կատուած են նաեւ Թղթատարական յարաբերութիւնները Հալէպի հետ : Ոչ կարելի է նամակ առանալ, ոչ ալ ճամբել : Կը վախցուի թէ այս կացութիւնը կրնայ երկար տեւել :

Նոյն Թղթակիցը կուտայ նաեւ հետեւեալ տարօրինակ լուրը·—

Կ'իմանամ, թէ ձէկիրէի կարգ մը շրջաններուն մէջ, անպատասխանատու մարդիկ, առաջ կը քշեն ձէկիրէի··· Անկախութեան դաղափարը : Մեր հայրենակիցներուն կը թելադրենք չխարուիլ մութ ազբիւրներու այդ դաւերէն եւ մնալ զգաստ : Ձէկիրէն սուրիական հող է եւ այդպէս ալ պէտք է մնայ : Այս է գոնէ Հայերուս դիրքը եւ տեսակէտը : Ո՛ւ եւ է Հայ, իրաւունք չունի հայ ժողովուրդին անունով հակառակ տեսակէտ պաշտպանելու եւ վտանգաւոր մարդանքներ ընելու ···:

ՏՈՒՄԷՐԿ, Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախորդ նախագահը, մեռաւ երէկ առաւօտ :

ԱԹԱԹՈՒՐՔ խանդավառ նամակ մը ուղղելով Ըամէթ Ինէօնիւ, կը հաղորդէ 11 յունիս Թուականով թէ կը վերադառնայ Պոլիս, քննութենէ անցընելէ վերջ Տրապիզոն - Էրզրում ճամբու չինութիւնները : Առանց արեւելեան նահանգները երթալու՝ չատ կանուխ վերադարձաւ Աթաթիւրքը :

ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒՆ Թիւը կը նուազի, ինչպէս ցոյց կուտայ վերջին չարժառան վիճակագրութիւնը : 6695 բանուորներ, գործազրկութեան նպաստ ստացողներէն, աչխատանք գտան անցեալ չաբթու :

Թուրք պատուիրակութիւն մը դէպի Սաւճաք

Աթաթիւրքի ազ ..

Եգիպտոսի « Լա Պուրս Էժիփսիէն » թերթին Ենկիւրիի թղթակիցը տալէ վերջ ժընեւի համաձայնութեան նոյաձ տպաւորութիւնը Թուրքերու վրայ, կ'ըսէ·—

« Թուրքերը ժընեւի համաձայնութիւնը կը նկատեն քաղաքական մեծ յաղթանակ մը : Բազմաթիւ Թուրքեր կը պատրաստուին Սանճաք այցելել՝ երբ դործադրութեան սկսի դրուիլ համաձայնութիւնը : Հաւանական է որ Աթաթուրքն ու պետական այլ բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ եւս այցելեն Սանճաքը, ինչպէս Հիթլէր այցելեց Սարը՝ երբ ընտրական յաղթանակը տարահովեց իր յաղթանակը այդ երկրամասին վրայ : Թուրքերը կը հաւատան որ, Աթաթուրքի այցելութիւնը դէպի Սանճաք, այդ չրջանի Թուրքերուն կորովն ու հաւատքը պիտի ամրացնէ » :

« Ուլուս » Թերթը, որ կիսապաչտօնական օրկանն է Աթաթուրքին, կը դրէ թէ Թուրքիայէն բազմաթիւ պատուիրակութիւններ պիտի մեկնին Սանճաք, որոնց պիտի ընկերանան պետական պատասխանատու անձնաւորութիւններ :

Թրխական թերթերը հրձիգի դէտին վրայ

Հաւասիկ ձեղի նմոյշ մը այն խորագիրներէն, զորս Պոլսոյ Թուրք Թերթերը կը տպեն առաջին էջի վրայ, Ալեքսանդրէթի Սանճաքին մէջ Թուրքերու վիճակը ցոյց տալով աւելի քան ողբերգական եւ անհրաժեչտ··· միջամտելու·

—Թուրք պաչտօնեաները կը սպանուին, ժողովրդական ղէմարկները կը պատուին : Թուրք դիւղ մը եւ պարէկները Թալանի տրուած : Իսպանական հիւպատոսները քննութեան ձեռնարկեցին : Արաբները կը պարսին իրենց խանութները, ինչ որ վախ կը պատճառէ Թէ քաղաքը կրակի պիտի տան : Կառավարութիւնը անտարբեր է կացութեան, որ խիստ խառնակ է : Թուրք ներկայացուցիչը դժուարաւ փրկեց իր կեանքը Արաբներուն սպանէն : Ժողովուրդին դիմեալ չարժումը կը չարունակուի :

ՍՊԱՆԻՈՅ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՌԻՒՆԵՐԸ

Պասք կառավարութիւն հեռացաւ Պիլպաոյէն

Յուսահատ այլ հերոսական դիմադրութեամբ մը, Պասքերը կը կռուին տակաւին Պիլպաոյի առջեւ, որ կը դանուի ազգայնականներու կրակէ գօտիին մէջ :

Քաղաքը գրեթէ ամբողջովին պաչարուած է եւ հաղորդակցութեան որ եւ է միջոց չունի արտաքին աչխարհի կամ Մատրիտի ուժերուն հետ : Հաղորդակցութեան վերջին դիծը չկտրուած՝ պասք կառավարութիւնը հեռացաւ Պիլպաոյէն եւ հաստատուեցաւ Սանթանտէր : Ազգայնականները իրենց հրետանիի կրակին տակ առին Պիլպաօ - Սանթանտէր ճամբան : Վերջին հեռագիրներու համաձայն, Պիլպաոյի կառավարութիւնը, հեռանալէ վերջ քաղաքէն, խնդրած է Զօր· Ֆրանքոյէն թէ ի՛նչ պայմաններ կը դնէ քաղաքին յանձնումին համար : Պիլպաոյի մարտիկները ուժանակով օդը հանեցին հակայ կամուրջ մը, Պիլպաօ-Սանթանտէր գծին վրայ, որուն չինութիւնը 60 միլիոնի նստած էր : Աւով կ'ուզեն արգիլել ազգայնականներու յառաջացումը :

Ազգայնականները գրաւեցին այն նաւահանգիստները, որոնք կ'ապահովէին Պիլպաոյի պարենաւորումը : Օդանաւային յարձակումները կը չարունակուին, ինչ որ մեծ սարսափ կը պատճառէ քաղաքէն հետզհետէ հեռացող բնակչութեան : Պիլպաոյի մէջ, իրրեւ հետեւանք հրետանիի կրակին, պակաս չեն հրդեհները : Այսուհանդերձ, աւերակներուն ու կրակին մէջ հերոսաբար կանդնած՝ կը դիմադրէ պասք երիտասարդութիւնը : Մատրիտի տուած տեղեկութիւններուն համաձայն, Պիլպաոն պաչտպանող զինուորներուն թիւն է 50,000 :

Վալենցիայ կառավարութիւնը ոչ մէկ միջոց ունի օդնութեան հասնելու համար Պիլպաոյի մարտիկներուն, որոնք ձգուած են իրենց բախտին, իրենց քաջութեան, իրենց մինչեւ մահ կռուելու կամքին : Այսուհանդերձ, Թեթեւցնելու համար Պիլպաոյի վրայ կատարուած ճնչումը, հանրապետականները ուժեղ չարձակողականի մը անցած են այլ ճակատներու վրայ :

**** Վալենցիայէն կը հեռագրեն թէ Ժայիմ Ա· զրահաւորը, որ նորոգութեան համար կը գտնուէր Կարթագինէի նաւահանգիստին մէջ, պայթիւնի մը հետեւանքով մեծապէս վնասուեցաւ : 18 հոգի մեռան, աւելի քան 100 վիրաւորներ կան :*

Յարձակում իտալական նաւի մը վրայ

Ձիբրալթարէն կը հեռագրեն « Թայմզ »ի Թէ իտալական չոգենաւ մը, « Մատտա », 5181 Թոն տարողութեամբ, չարձակման ենթարկուեցաւ երկու կառավարական օդանաւերու կողմէ : Շոգենաւը Թեթեւ վնասներ կրած է, մարդկային զոհեր չկան : Իտալական Թերթերը կատղած են : Քննութիւն կը կատարուի :

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻՈՅ առեւտրական նոր համաձայնութիւնը կնքուեցաւ յունիս 15ին եւ մեծապէս պիտի նպաստէ փոխանակութեանց չատլացման : Տեւողութիւնն է մէկ տարի եւ լռելեայն պիտի նորոգուի, եթէ չեղեալ հռչակուած չըլլայ երկու ամիս առաջ :

ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ վրայ աչխատող բանուորները կէս օր զործադուլ պիտի ընեն երկուչաբթի, տարակարծութիւն ծագած ըլլալով երկու հակառակորդ սէնտիքաներու միջեւ :

ԴՈՐԾԱԴՈՒԼ չայտարարուի Թերեւս, գալ Զորեքչաբթի, պանդոկի, սըրճարաններու եւ ճաչարաններու աչխատաւորներուն կողմէ : Ինչպէս կը չեշտուի, այս աչխատաւորներու սէնտիքային պահանջով, կառավարութիւնը պահանջեց Մերակոյէն, որ չարաթական 40 ժամուան աչխատանքի ծրագիրը զործադրուի նաեւ աչխատանքի այս ճակատին վրայ : Մերակոյը, ուժ տալով հակառակորդ սէնտիքային պահանջներուն, ստատիկ ընդդիմութիւն ցոյց տուաւ, այնքան որ վէճը տարուեցաւ մասնաւոր չանձնախումբի մը առջեւ : Սակարկերու ձեւով մը՝ զործատէրերու սէնտիքան կ'առաջարկէր ժամանակ մը եւս չտաս —

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ԴԱՆԴ ԴՈՅՁ

Եր սիրտս տառն էր իմ ցաւերուն,
Որ ինծի կուգան ամէն օր նոր,
Ու ես կ՚ուզէի ինձ մոռնալ,
Ինձ մոռնալ ու ապրիլ միայն
Ձեզ համար, որ ինծի համար
Ապրելն անգամ ծանր է դարձեր:

Մինչ ես ինծի տանջանք կ՚ուզէի
Ու ձեզ համար ապրիլ միայն,
Դուք ինծի համար ապրելն անգամ
Ծանր դարձուցիք, ու ես ձեզ համար
Ուզեցի մեռնիլ, եթէ ձեզ ալ ինձ պէս
Ձեր սիրտերուն մէջ ցաւեր ունենայիք,
Ու ձեր սիրտերն ալ ինձ պէս
Ցաւերով լեցուն ըլլային:

Ես ձեզ համար ապրիլ կ՚ուզէի,
Ու ձեզ համար մեռնիլ կ՚ուզէի,
Որովհետեւ ձեր սիրտերն ալ
Ինձ պէս ցաւերով լեցուն էին,
Ու ես ձեզ համար կ՚ուզէի մեռնիլ,
Որովհետեւ ձեր սիրտերն ալ
Ինձ պէս ցաւերով լեցուն էին:

Ես ձեզ համար կ՚ուզէի մեռնիլ,
Որովհետեւ ձեր սիրտերն ալ
Ինձ պէս ցաւերով լեցուն էին:

ՀԱՄԱՅՈՒՄ

Ինչպէս ամէն տարի, նոյնպիսի մշակ մը Թուրքիոյ ներկայ ժողովրդավարական վարչակարգին ներքեւ ալ կը ստանձնէ Համայնքի նախագահութիւնը: Ան կը ստանձնէ նաեւ Համայնքի ներկայացուցիչի պարտականութիւնները: Ան կը ստանձնէ նաեւ Համայնքի ներկայացուցիչի պարտականութիւնները: Ան կը ստանձնէ նաեւ Համայնքի ներկայացուցիչի պարտականութիւնները:

ՅՈՒՆԻՍ

(ԿՅԱՆՔԻՑ ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐ)

— Մ՛ըմ, իրաւ պատմած ես ինձ, ըսաւ Տիգրան Ալպոյաճեան։ — Տեղ մը կայ որ պիտի երթամ։ Ես ալ ուզեցի տեսնել թէ ինչ կայ հոն։ Ես ալ կ՛ուզեմ գիտնալ թէ ինչ կայ հոն։

Ճամբան ամառնային ամպրոպ մը սկսաւ գոռալ։ Ես ալ կ՛ուզեմ գիտնալ թէ ինչ կայ հոն։

Ամպրոպը ուժգնացաւ

ձգել ծրագրին զործադրութիւնը եւ շաբաթը 45 ժամ աշխատանքի արտօնութիւն տալ :

Կառավարութիւնը դիտել տուաւ թէ գրեթէ տարի անցած է որ 40 ժամուան շաբաթական աշխատանքի ծրագիրը ընդունուած է, եւ տակաւին կը վիճին, եւ տակաւին ժամանակ կը պահանջեն: Կը թուի թէ համաձայնութիւն կարելի չեղաւ գոյացնել, այնպէս որ անխուսափելի կը համարուի զործադրուլը :

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՏԵՐԱԿՈՑՏԻՆ մէջ՝ կառավարական «լիազօրութեան» ծրագրին քննութիւնը, որ տեղի պիտի ունենար երէկ, օր մը եւս յետաձգուեցաւ: Ելմտական յանձնաժողովը կարգ մը լուսաբանութիւններ պահանջեց կառավարութենէն :

Երկրին ամբողջ ուշադրութիւնը կեդրոնացած է, ներկայիս, այն վիճաբանութիւններուն վրայ, որոնց ենթարկուած է կառավարութեան «լիազօրութեան ծրագիրը»: Ի՞նչ պիտի ըլլ ծերակոյտը, պիտի մերժէ՞, փոփոխութի՞ւն պիտի առաջարկէ : Մերժումի պարագային՝ մենամարտ մը տեղի պիտի ունենայ Ծերակոյտին եւ Երեսփ. ժողովին մէջ:

Տէր եւ Տիկին Մ. Ֆէրհատեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Ի. Ֆերհատեան եւ զաւակունք (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Մ. Խաչքեան եւ զաւակունք (Ամերիկա), Այրի Տիկին Փափազեան եւ զաւակունք (Պոլիս), Այրի Տիկին Բարսեղեան, Տիկին Զէյթունցեան, Այրի Տիկ. Ֆէրհատեան եւ զաւակունք (Պոլիս), Տէր եւ Տիկ. Ժիրայր Ֆէրհատեան, Այրի Տիկին Գանթարճեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Թուլուկեան եւ զաւակունք (Պոլիս), Այրի Տիկ. Քիւրքճեան եւ պարագաները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի քրոջ, մօրաքրոջ, զարմիկին եւ ազգականին՝

ԱՑՐԻ ՏԻԿ. ՀԱՑԿԱՆՈՒՇ ՖԷՐՀԱՏԵԱՆԻ

(Ծննդ. Մխիթարեան)

դառնադէպ մահը որ տեղի ունեցաւ յունիս 16ին 64 տարեկան հասակին:

Ցուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր, 19 յունիս, շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 3·30ին իր բնակարանը, 15 բիս Փասքէօր, Րօնի սու Պուա, Սէն :

Հաղորդակց. միջոցներ՝— Կար տը լ'Էթուէն չոգեկառք ժամը 14·30ին, օթոպիւս 118 , Փլաս Ըլիւմիլիքէն եւ Փորթ Վէնսէնէն թիւ 121, Փորթ Մոնթրէօյէն, իջնել Րոնի սու Պուա :

ԾԱՆՕԹ՝— Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ ՊԱՏԱՐԱԳ

ՄԱՐՍԷՅԼ - ՓՐԱԴԱՅԻ Ս. Սահակ-Մեսրոպ մայր եկեղեցիի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ յառաջիկայ կիրակի, Ս. Սահակ - Մեսրոպի Տօնը կը կատարուի հանդիսաւոր արարողութեամբ: Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ Կաթող. Պատուիրակ Գերաչնորհ Տ. Գարեգին եպ. Յովհաննան, նիւթ ունենալով «Հայաստան-Նայց Աչքը»: Ս. Պատարագի աւարտումէն ետք մասնաւոր հոգեհանգիստ կը կատարուի եկեղեցիին հիմնարկու - բարերար Պ. ՎԱՀԱՆ ՅՕՐԱՅԱՆՃԵԱՆի ննջեցեալներուն յիշատակին :

Ի դիտութիւն՝ Ամենուվիլի եւ մերձակայ արուարձաններու հայ ժողովուրդին, կը ծանուցուի թէ Արմուվիլ լէ Կոնէսի Վարագայ Ս. Խաչ եկեղեցիին մէջ յառաջիկայ 20 յունիսի կիրակին Շաւիլի Հոգ. Հովիւ Տ. Հրեշտակ վրդ. Պաղտասարեան Հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել եւ քարոզել :

Սկիզբ ժամերգութեան՝ ժամը 9, Ս. Պատարագ ժամը 10:

Հաղորդակցութեան միջոց՝— Կար տիւ Նորէն 8·05, 8·49, 10·05, 10·36, 11·05:

Հոգաբարձութիւն Վարագայ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Հայ Արծիւ Ակումբին կողմէ, այս շաբաթ երեկոյ, ժամը 9ին, 22 բիս Րիշէ, Փարիզ (9): Կը խօսի՝ Պ. Խոնդ – կարեան: Նիւթ՝ Ռաֆֆիի կենսագրութիւնը: Մուտքը ազատ է :

ՅԱՒԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆ. Կ. Խաչի Խսի լէ Մուլինոյի Մասնաճիւղին իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Տիկ. Փասիկեանի իր ամուսնոյն մահուան առթիւ:

×

Մարսէյլի Սալոնյօրի Հայր. Միութիւնը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ հայրենակից ՊԱՂՏԱՍԱՐ ՊԵՏԻԿԵԱՆի դառնակսկիծ մահուան առթիւ (որ երիտասարդ հասակին զոհ գնաց եղեռնական ոճիրի մը) իր այրիին, իր եղբօր Պ. Անտոնի, հօրեղբօր Աբգարի եւ պարագաներուն:

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆՔ

11 — 18 Ցունիս

ՊԱՆԵԼՕ, Մազմ.— 35:
ՎԻԼԷՕՐՊԱՆ, Պեար.— 70:
ՓԱՐԻԶ (10), Մինթ·— 17·50:
ՄԱՐՍԷՅԼ, Դարթ.— 810:
ԿՈՆՍՏԱՆԴԻՆ, Ս. Մ.— 35:
ՊՐՈՆ, Տիկին Մ.— 82:
ՍԷՆԹ ԱՐՕՄԱՆ, Ա. Թ.— 35:
ԼԻՈՆ, Գ. Մկրտ.— 70:
ՄՕՐԼՕԹԷԼ, Պարտ.— 35:
ՓԱՐԻԶ (20), Խապ·—150:
ԼԱՍԼԷՆ ՍԻՒՐ ՄԷՒ, Ս. Կ.— 35:
ՇԱՍ, Ազր.— 25:
ՆԷՕՑԵԻ, Օր. Զ.— 35:

ՑԱՒՇԱՏԵՍ

Ֆ. Կ. Խաչի Խսի լէ Մուլինոյի Մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը, այսօր, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, իր դպրոցին մէջ, 6bis Bld. Rodin:

ՓԱՐԻԶի Տարօն Տուրուբերանի Նահանգային Հայրենակցական Միութիւնը կը ժողվ Վարդավառը Ցուլիս 18ին, Բալէնսոնի անտառը: կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ Թուականը:

Matinée Prolongée

կազմակերպուած **Carlo Cantif**ի եւ իր օրքէսթրին կողմէ
վաղը, կիրակի ժամը 15էն մինչեւ կէս գիշեր,
Restaurant Marigny, 24 Cours Marigny, (Վէնսէնի քաղաքապետարանին դիմացը) մէթրօ Château de Vincennes·
Կր մասնակցի յայտնի ռուս Ջութակահար M. Veintroube·
Ջաճագան անակնկալներ — Պիւֆէ մատչելի գիներով.
Մուտք 10 ֆր.:
Սրահը կը գտնուի օդասուն պարտէզի մէջ:

10րդ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ ԱՐԱ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆի

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ,
ԱՒԷՆՕՕՆԻՔ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ ԵՒ ՄԱՆՕՐ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ 100 ՀՈԳԻ
26 Ցունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը ճիշդ 9ին, **Salle Gaveau**ի մէջ
45 Rue La Boëtie, մէթրօ **Miromesnil**
ժողովուրդի բնդհ. վախճանին վրայ պիտի երգուի Հայ նահատակներու յիշատակին ձօնուած ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԲԱԺԻՆՆԵՐ, ՄԵԾ ԵՐԳԻՈՆԻ ԵՒ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ, ինչպէս եւ զանազան հեղինակներէ կարեւոր գործեր:
Ցոմսեր՝ 25, 20, 15, 10 եւ 7.50 ֆր.· կը վաճառուին Հրաուո Սամուէլի քով, 51 rue Mr. le Prince, Parns (6):

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ՓԱՐԻԶԻ Պրօպականտի յանձնախումբին ժողովը 22 ցունիս, երեքշաբթի երեկոյ, ծանօթ ճաւաքատեղին:

ՊԱՆԵԼՕ - Քաշանի Արծիւ կոմիտէի ընկերահամակրական դասախօսութիւնը 19 յունիս, շաբաթ երեկոյ, ժամը 9ին, իր Ա. - կումբին մէջ:

Կը խօսի՝ ՂԵՒՈՆԴ ՄԵԼՈՑԵԱՆ

Նիւթ՝ Դաշնակցութեան եւ Իթթիհատի յարաբերութիւնները անցեալին մէջ:

Գաւառ

ՍԷՆ ԵԱՄՈՆի «Վարուժան» խումբի ընկերական ժողովը 19 ցունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին. ծանօթ վայրը:

ՄԱՐՍԷՅԼի «Ռոստոմ» ենթակոմիտէի եւ քրիստափոր խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը 20 ցունիս, կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Շահիրեկեան սրահին մէջ, 5 րիւ տը լ'Էքլիքս, Մարսէյլ: կարեւոր օրակարգ:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Լ. Ց. Դ. ՎԻԷՆԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

Այսօր, շաբաթ իրիկուան ժամը 8.30ին, Ռ. Ա. Կ. սրահին մէջ:

ԿԸ ԴԱՍԱԽՕՍԷ **ԸՆԿ. Շ. ՄԻՍԿՃԵԱՆ**

Նիւթ՝ Օրուան խնդիրները եւ մեր ուղեգիծը
(Ֆրանսա, Ռ. Միութիւն, Հայաստան եւ գաղութներ):
Պետի խօսի նաեւ զինուորագրութեան շուրջ:
ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է:

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Պօմոնի (Մարսէյլ) Զաւրեան Ենթակոմիտէի եւ մասնակցութեամբ Վարանդեան խումբի

20 ցունիս, կիրակի օր, ԹՐՈՒԱ ԼԻՒՆ, իքսոյեան եղբայրներու պարտէզին մէջ

ԿԸ ԽՕՍԻՆ ԸՆԿԵՐՆԵՐ **ՀԱՅԿ ՍԷՐԷՆԿԻՒԼԵԱՆ**

ԵՒ **ՏԻԳՐԱՆ ԹԱՔՈՅԵԱՆ**

Ճոխ գեղարուեստական բաժին:
Մեներգ, արտասանութիւն, դաւեշտ եւ անակնկալներ:
Հայկական եւ կովկասեան պարեր:
Կը նուագէ ծանօթ Ջութակահար ԹՈՐԳՈՄ:
Դախքերու համար մուտք՝ 2 ֆր.:
ԾԱՆՕԹ՝— Քաղաքէն առնել 7 թիւ հանրակառքը:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ՀԱՅ ՀԵՐՈՄՆԵՐՈՒ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Նախաձեռնութեամբ Հ.Ց Դ. Պուլվար Օտտօի Վառմեան ենթակոմիտէի

20 ցունիս, կիրաեի առաւօտեան մինչեւ երեկոյ,
ՌԷՆԹ Ալտրէի պարտէզին մէջ,

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **ԽՈՆԱՅԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **Պ. ՀԻՒՍԵԱՆ**

Հ. Ց. Դ. Ազամեան թատերախումբը կը ներկայացնէ
ՎԵՑՈՒԿԷՍ ՊՈՐՏԻ ԺԱՌԱՆԳ ՄՆԱՑԱԾ ՍՆՏՈՒԿԸ
ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ:
Կ Խաչի սանուհիներու կողմէ հայկական տարազով հայկական պարեր:
Զանազան անակնկալներ ընկ Ա. ՅԱԿՈԲԵԱՆէ: Արեւելեան նուագ:
Դախքերու մասնակցութիւնն 2 ֆր.:
Քուէ պէգոնիոն առնել 25 թիւ հանրակառքը եւ իջնել վերջալուսնեան:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյի Հայ կամ. եւ Մարտիկներու Միութեան կողմէ

20 ցունիս, կիրակի, առաւօտեն մինչեւ իրիկուն,
Մէօտոնի անտառը, պաղ աղբիւրին մօտ:

ԿԸ ԽՕՍԻՆ **ԴՆԴ. Տ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ**

ԵՒ **Պ. ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ**

Կ'երգէ Տիկ. Զ. ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ, կ'արտասանեն՝ Պ. Պ. Հ. ԵԱՓՈՒՃԵԱՆ, Ս. ՄԻՍԱՔԵԱՆ եւ Ա. ԳԱՐԱԵԱՆ:
Ընտիր նուագախումբ եւրոպական եւ հայկական պարերու համար:
Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով:
ՀԱՂ. ՄԻՋ.— Վիլ տը Լիոնի գեղեցիկ էլէքթրօպիւսները կը մեկնին փլաս-կիշաւէն ժամը 9, 10, 11 եւ 13.30ին, վերադարձ ժամը 7, 8 եւ 9ին: երթ ու դարձի տոմսի գինը 4 ֆր.: Տասը տարեվերջն վեր պզտիկներն ալ տոմսակ պէտք է ունենան:
Անձրեւի պարագային դաշտահանդէսը կը յետաձգուի:

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Ամէն շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 2 — 4: Իրաւագէտ-վաստակաւոր Պ. ՆՈՒՊԱՐ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ պիտի զրուցէ Միութեանս կեդրոնատեղին, 8 բիս Պօսքէ, Փարիզ (10), իրաւագիտական խորհուրդներ եւ ամէն տեսակ տեղեկութիւններ (տուրքի, վաճառականական, վարչական եւն.) ձրի տալու, Միութեանս անդամներուն եւ համակիրներուն :

Ընտանեկան հաւաքոյթ

կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյ Հայ Երիտասարդաց Միութեան կողմէ իր հիմնարկութեան առաջին տարեդարձին առթիւ,
19 ցունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, Պ. Միրզայեանի սրճարանը,
45 բիս տը լա ՏԷֆանս, Իսի լէ Մուլինօ:
Գեղարուեստական բաժին՝ մասնակցութեամբ եփրատ նուագախումբի, Ց. Նաճարեանի եւ Միութեանս անդամներու կողմէ:
Հիւրասիրութիւն շամբանեայով: Մուտք 5 ֆր.:

Ֆ. Կ. Խաչի Լիոնի Մասնաճիւղին
ԱՌԱՋԻՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

20 Ցունիս, կիրակի առաւօտեն մինչեւ երեկոյ,
Ա լա Մուշի պաղ աղբիւրին մօտ:
Սիրուն անակնկալներ, երգեր եւ խաղեր:
Կ'արտասանեն՝ Պ.Պ. Յ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ, Լ. ԱԼԷՄԵԱՆ, ՄԻՍԱՔ ՄԻՐԶԷ եւլն.
Եւրոպական ընտիր ճազ, ճոխ պիւֆէ մատչելի գիներով:
ՀԱՂ. ՄԻՋ.— Վիլ տը Լիոնի գեղեցիկ էլէքթրօպիւսները կը մեկնին փլաս-կիշաւէն ժամը 9, 10, 11 եւ 13.30ին, վերադարձ ժամը 7, 8 եւ 9ին: երթ ու դարձի տոմսի գինը 4 ֆր.: Տասը տարեվերջն վեր պզտիկներն ալ տոմսակ պէտք է ունենան:
Անձրեւի պարագային դաշտահանդէսը կը յետաձգուի:

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՑ ՅՈՐԵԼԵԱՆ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՁՄՈՒԻՆ ԿՈՂՄԷ

Վաղը, կիրակի, ժամը 16ին
26 Rue Troyon, Sèvres, մէթրօ Pont de Sèvres.

Կատարին պաշտօնական պատուիրակութիւնները, Պ. Պ. **GEORGES GOYAU, ՅՕՐ. WEYGAND, HENRI BORDEAUX, CHARLES DIEHL** եւ ուրիշներ ներկայ պիտի ըլլան իրենց համապատասխանութեամբ, ինչպէս նաեւ քաղաքապետական, համալսարանական եւ պաշտօնական անձնաւորութիւններ:
Մուտքը ձրի՝ մասնաւոր հրաւիրատոմսով:

ԾԱՆՕԹ.— Նկատի ունենալով այս աննախընթաց յարգանքը եւ ուզելով գոհացում տալ ժողովուրդի փափաքին, որոշուեցաւ ձայնասփիւռ դնել երդերը փարժարանին պարտէզներուն մէջ, որպէսզի ներկաները կարենան ունկնդրել ճառերն եւ երաժշտական բաժինը:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյի Հայ կամաւորաց Միութեան կողմէ

Այսօր, շաբաթ իրիկուան ժամը 8.30ին, Ռ. Ա. Կ. սրահին մէջ:
(Անձրեւի պարագային ընդարձակ սրահ):
Կը նուագէ ԹԱՒՐԻՍ ԳԱՐԵԳԻՆի իտալական ընտիր ճազը,
Եւրոպական պարեր, անակնկալներ եւլն.:
ՃՈՒԱ ՊԻՒՖԷ — ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՀԱՄԵՂ ՏԻՇԼԻԿ
Մուտք 3 ֆր.·
ՀԱՂ. ՄԻՋ.—փորձ տ'Օրլէանէն ստանալ 128 թիւ օթօպիւսը, իջնել Թէրմինիւս:

Թէյասեղան

Փարիզի եւ շրջանի Վաստուրականի Հայր. Միութիւնը կը հրաւիրէ բոլոր հայրենակիցները ներկայ գտնուիլ Միութեանս կազմակերպած թէյասեղանին, որ տեղի պիտի ունենայ կիրակի, 20 Ցունիս, ժամը 2էն մինչեւ 8, Փարիզի Հայ Երիտասարդաց Միութեան սրահներուն մէջ 8 rue Bossuet, Paris (9), մէթրօ Gare du Nord եւ Poissonnière
Գեղարուեստական բաժինն կը նուագէ ԹԱՒՐԻՍ ԳԱՐԵԳԻՆ:
Դախքերու համար կը գանձուի 5 ֆր. փոքրիկներու 2 ֆր. 50:

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ՄԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆի (Մարսէյլ) Մանուճիւղի դաշտահանդէսը որ տեղի պիտի ունենար Ցունիս 9ին, անհրաժեշտ օդերուն պատճառաւ յետաձգուած է Ցունիս 20ին, կիրակի ամբողջ օրը, Գամբանեը Ռոզէրի լէ Բէն տը Գաթիա, Պ. Նահարեանի ագարակը, ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆ:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԼ

Փոխջ ու Վ. Սարգսեանի յօրինած «ԱՆՈՒՇ»ին

Ա. Շարք, երեք երգ. դաշնակի բաժինով:

1. ԱՂՋԻ ԱՆԱՍՏՈՒԱԾ
2.— ԵԿԷՔ ՔՈՅՐԵՐ
3.— ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԵԱՅԼԱ

Գին 12 ֆրանք:

Գրատուն Հ. Թամուէլ, 51 rue M. le Prince, փարիզ:
H. Malakian, 3 Bld. Théodore Thurner, մարսէյլ:

“ՇԻՐԱԿ,, Արեւելքի միակ իսկական օրգին է անկուգականն: Անմրցելի: Անխարդախ Աւագ նակարգ զօրացուցիչ ախորժարեր պատրաստուած զուտ չամիչի հիւթով: Հայ աւանդական սեղանին զարդը

ԼԱՒ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ

ՄԵԿՆՈՒՄԻ ՊԱՏՃԱՌԱՒ ծախու է այրերու եւ կիներու յատուկ սափրիչի խանութ մը քոլոր կազմածներով եւ 4 աթոռներով: Շատ նպաստաւոր գին: Դիմել Պ. JACQUESի, 79 Ave. Henri Barbusse, Colombes, Seine.

ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Հայ երիտասարդ կ'ին մը նպաստաւոր ճաշատան մէջ աշխատելու համար, նպաստաւոր պայմաններով: Կ'ուզուի նաեւ չափահաս կ'ին մը որ մօր մը գուրգուրանքով խնամէ երկու երախաներ: Պայմաններու համար գրել Պ. Դաւիթի, David, 21 Rue Malakoff, Asnières, Seine.

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

կարի մեքենայի վրայ աշխատող վարժ եւ լաւ գործաւորուհիներ Էնտէմայեապլի համար: Աշխատանքը արհեստանոցի մէջ կամ իրենց բնակարանը:

Դիմել՝ **ARAX, 8 Rue Tracy,** երրորդ յարկ, մէթրօ **Réaumur Sébastopol.**

ՎԱՐՉՈՒԻ Է Փարիզի մօտիկ եւ հայաշատ կեդրոնի մէջ, շատ ժամն գլխով մէկ սենեակ եւ խոհանոց մը: Ջուր, կազ, էլեկտրականութիւն, պտղատու ծառերով պաթէզ եւ բանջարանոց: Մանրամասնութեանց համար գիմել Պ. Բիւզանդ Աճէմեանի, 43 Rue Surmelin, Փարիզ (20). հեռաձայն Ménilmontant 78—41.

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ցունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անդլիական, ֆրանսական եւ չեխօսլավակ ըրդեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, Թրիքօթաժի, զուլպաներու եւն.իմաստ: Աժենալաւ ապրանքներ բացառապէս գեղչուած գիներով:
Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood եւ Royal դիւրափոխադրելի զրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.
փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**
Tél. Opéra 67-77, 67-78

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆի ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibald

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ՝

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ արեւելեան երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 20 ՅՈՒՆԻՍ DIMANCHE 20 JUIN 1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3452

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՔՐՏԱԿԱՆ ԽՆԴՐԻՆ ՇՈՒՐՋ

—o—

Երէկ նոր տեղեկութիւններ չստացուեցան քրտական ճակատէն:

Բայց ցարդ հասած տեղեկութիւնները բացորոշ կերպով ցոյց կուտան թէ չարժումը բաւական լուրջ եւ կազմակերպուած հանգամանք ունի: Միայն այն փաստը թէ՝ թուրք կառավարութիւնը չարժման մէջ դրած է 30,000 կանոնաւոր զինուորներ, իրենց զրահապատ կազմածներով, թնդանօթներով եւ օդանաւերով, կը հաստատէ կացութեան ծանրութիւնը:

Ուրեմն, տարիներէ ի վեր Արեւելեան Նահանգներուն մէջ կատարուած «բարենորոգումները», այդ չքնաղ մարզպան Իպրահիմ Թալիթի օրով սկսուած եւ իր յաջորդին անմիջական հսկողութեան տակ չարունակուած խստութիւնները մեծ արդիւնք մը չունեցան:

Քրտական չարժումը կը պոռթկայ այնպիսի ժամանակ մը, երբ Անգարայի վարիչները ամէն օր եւ ամէն տեղ խաղաղութեան մասին կը ճառեն եւ «ապահով պէրքէմալ օրը» կը պոռան:

Տարօրինակ երեւոյթ է, որ երեք ամիսէ ի վեր Թուրքիոյ սըրտին վրայ 30,000նոց բանակ մը զինուորական կարեւոր դործողութիւններ կը կատարէ, ու հոս՝ Եւրոպայի մէջ մամուլը մէկ տող իսկ չի գրեր այդ մասին:

Ու ըսէ՛ք թէ արդարութեան դարուն մէջ կ'ապրինք: Անթելը վայրկեանը վայրկեանին կը տեղեկացնէ աշխարհի միւս ծայրը անցած - դարձած բաները: Նոյնիսկ ամէնէն աննշան լուրերը: Ճափոնի կամ Զինաստանի մէջ պատահած պզտիկ ընդհարում մը անդամ արձագանգ կը գտնէ եւրոպական ամենայեղուն թերթին մէջ: Մինչդեռ ինքզինքը եւրոպական երկիրը նկատող Թուրքիոյ մէջ երեք ամիսէ ի վեր արիւն կը թափուի, 3000 Քիւրտեր կը բռնադատուին, օջախներ կը քանդուին, ընտանիքներ կը ցիմանան եւ ոչ ոք կ'իմանայ հոս: Տեղական թերթերը տարիէ մը ի վեր ամէն օր սիւնակներ, նոյնիսկ էջեր կը յատկացնեն ազանիական հարցին, բայց չեն պիշանիր տող մը իսկ դրելու Թուրքիոյ մէջ պատահած արիւնալի դէպքերուն մասին: Նոյնիսկ Հալասի հետագիրը, որ կը հաղորդէր 3000 Քիւրտերու սպանութիւնը, քանի մը թերթեր միայն բաւեհաճած էին հրատարակել, միւսները քար լռութիւն պահեցին եւ կը յամառին պահել դեռ:

Շատ յատկանշական է «Թայմզ»ի Պոլսոյ թղթակցին 16 յունիս թուակիր հետագիրը, որ կը սկսի հետեւեալ բառերով.

« Հիմա որ վարչապետը պաշտօնական յայտարարութիւն մը ըրաւ Տէրսիմի շրջանի ապստամբութեան մասին, կարելի է իմչ մը տեղեկութիւններ տալ այնտեղ կատարուած զինուորական գործողութեանց մասին »:

Ուրեմն երէկ Ըսմէք փաչան դեռ չարունակէր դաղտնի պահել երեք ամիս առաջ սկսած քրտական ապստամբութեան լուրը, « Թայմզ »ներու թղթակիցներն ալ չկրնան համաձակին « քիչ մը տեղեկութիւններ տալ այնտեղ կատարուած զինուորական դործողութեանց մասին »:

Այս ա՛րդեօք ստրկամտութիւն է եւ Թուրքին դիմաց իւ՛նչ անիմանալի հաճոյակատարութիւն: « Թայմզ »ները առաջին օրէն իսկ գիտէին անչուշտ այս չարժումին մասին, բայց անոնք լռութիւն պահեցին, որովհետեւ չուզեցին դէշ մարդ ըլլալ Թուրքին հետ:

Հեռագիրը կը հաղորդէր թէ 3000 Քիւրտեր սպաննուած են գործողութեանց ընթացքին: Տարակոյս չկայ թէ սպաննուածներուն մեծագոյն մասը կիներ եւ անմեղ երեխաներ են: Քիւրտերը յաչողած էին ապստամբական չարժման համար ոտքի հանել 5000 ռազմիկներ: Անտարիկ դէրքերու եւ անմատչելի բարձունքներու մէջ կռուող այս մարտիկները անկարելի է որ այդքան զոհ տան: Օդանաւը իր բոլոր առաւելութիւններով մէկտեղ վճռական դեր մը չի կրնար խաղալ այդ լեռնային չրջանին մէջ կռուողներուն դէմ: Թուրք օդանաւորդներու դլխաւոր քաջագործութիւնը կրնայ ըլլալ ռմբակոծել բայ դիւղեր և ջարդել անպաշտպան կիներ ու մանուկներ:

Երեսուն հազար զինուորներ Տէրսիմը պաշարելով, ուզած են միանգամ ընդ միշտ քանդել քաջամարտիկ Քիւրտերու այդ միջնաբերդը, որ օսմանեան կայսրութեան օրերէն սկսեալ միշտ կիր - սանկախ վիճակ ունեցած է, եւ ուր ոտք չեն կրցած կոխել Թուրք հարկահաւաքն ու ոստիկան - զօրքը: Ճիշդ ինչպէս մեր անմոռանալի Զէյթունն ու Սասունը:

Ինչպէս 1925ին եւ 1930ին, այս անգամ եւս տարակոյս չկայ թէ Թուրքերը պիտի յաջողին զսպել քրտական ապստամբութիւնը, չնորհիւ իրենց մե՛ծ դրացիներուն բարեացակամ աչակցութեան:

1930ին Թուրքերը դժուա՛ր թէ կարենային գլուխ ելլել Արարատեան չրջանի քիւրտ ապստամբներուն հետ, եթէ երբեք հինգ կարեւոր պետութիւններ չօժանդակէին իրենց: Ինչպէս միշտ, այդ անգամ եւս Թուրքիոյ աչակցողներուն գլուխը կը դանուէր Ազգերու Միութիւնը: Մոսկուա բացէ իբաց մէկ կողմէ զին - ուորական օդնութիւն ուղաւ Թուրքիոյ, միւս կողմէ արդիլեց քիւրտ ապստամբներուն խորհրդային սահմանէն ներս ապաստանելը: Չնորհիւ այդ կարեւոր օժանդակութեանց, Թուրքը կրցաւ զսպել չարժումը, սակայն չկրցաւ Քիւրտին հոգիէն խլել անկախութեան եւ ազատութեան դաղափարը: Ընդհակառակն այդ դաղափարը հետզհետէ հոդ կը դանէ, կ'ուռճանայ ու կը զարգանայ, փաստ՝ ներկայ ապստամբութիւնը:

Քիւրտերու ընդհանուր թիւն է երեք միլիոն, համաձայն 1925 յուլիս 16ին հրատարակուած պաշտօնական տեղեկագրի մը, պատրաստուած Մուսուլի խնդրին առթիւ Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ Արեւելք դրկուած յանձնաժողովին կողմէ:

Երբ անկախութեան դաղափարը բոյն դրած է ազդի մը հոդիին մէջ, երբ Մերձաւոր Արեւելքի առաւել կամ նուազ չափով քաղաքակրթուած ժողովուրդները իրարու եռանդ կ'ազատագրուին, կարելի չէ բռնի միջոցներով կաչկանդել այլեւս անոնք որ ցարդ հանդուրժած են օտարի լուծին:

Անոնց ալ ժամը պիտի հնչէ:

Հ. Ս.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՄԵՆԱՄԱՐՏ
ՖՐԱՆՍ. ԾԵՐԱԿՈՅՏԻՆ ԵՒ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԻՋԵՒ

—o—

Ելմտական լիազօրութեանց ծրագիրը, զոր վաւերացուց Երեսփ. Ժողովը՝ երկար վիճաբանութիւններէ եւ բանակցութիւններէ վերջ, պահ մը նոյնիսկ սարսեցուց Ժող. Ճակատին կազմը եւ կառավարութեան դիրքը, անմիջապէս ղրկուեցաւ Վերակոյտին, որ Ուրբաթ օրը պիտի ենթարկէր զայն վիճաբանութեան: Սակայն Վերակոյտը, ինչպէս ծանօթ է, ընդդիմադիր դիրքի մէջ ըլլալով հանդերձ կառավարութեան, փորձուեցաւ նախապէս կարդ մը բանակցութիւններով եւ բարեկամական միջամտութիւններով՝ հաշտութեան դեռին մը դտնել: Այսպէս մէկ օր յետաձդուեցաւ քննութիւնը որ պիտի կատարուէր Վերակոյտին մէջ: Վերակոյտին ելմտական յանձնաժողովը կը փափաքէր, որ կառավարութեան ելմտական լիազօրութիւնը սահմանափակուէր, ճշդուէր կէտ մը որմէ անդին չանցնէր: կառավարութեան կողմէ, Վչնոան Օրիոլ հասկցուց թէ իրենք կ'ուզեն որ Երեսփ. Ժողովին ներկայացուցած ծրագիրը ընդունուի այնպէս ինչպէս որ է: Այն առեն ելմտական յանձնաժողովը ինք ձեռնարկեց զործի, մշակեց հակածրագիր մը, որ՝ բոլորովին անճանաչելի կը դարձնէ կառավարական ծրագիրը:

Ցանձնաժողովին իր հակածրագիրը Վերակոյտին ներկայացուց երէկ, կէսօրէ վերջ, ժամը 2ին:

Ցանձնաժողովին տեղեկաբերը, Ապէլ Կառէ պաշտպանեց հակածրագիրը, Վչնոան Օրիոլ պատասխանելով մերժեց որ եւ է սրբագրութիւն իրենց ծրագրին վրայ:

Շաբաթ առաւօտ, քաղաքական չրջանակներու մէջ այն կարծիքը կը տիրէր թէ ճառերու մենամարտ մը տեղի պիտի ունենայ,— Վչնոան Օրիոլի դէմ Ժողէֆ Քայիօ, եւ ի վերջոյ կառավարութեան համակիր Վերակուտականի մը պաշտպանութիւնը, քուէի դրուելէ առաջ:

Ապահով թէ Վերակոյտը ուժ պիտի տայ ելմտական յանձնաժողովին հակածրագրին, Լէոն Պլում ճարտար ռազմավարութեամբ մը՝ փոխանակ անմիջապէս վտանգութեան հարց բարձրացնելու, խնդրեց Երեսփ. Ժողովի նախագահէն, որ նիստի հրաւիրէ երկուշաբի ժամը 9ին, վերատին վաւերացնելով կառավարական ծրագիրը՝ ուժ տալու համար դահլիճին: Երեսփ. Ժողովին սրամտութիւններուն մէջ, սակայն, չաբաթ օր որոշ փոփոխութիւն մը կը նշմարուէր: Երբ կառավարութեան մաքսային լիազօրութեանց ծրագիրը կը քուէարկուէր, սրմտականները միացան փոքրամասնութեան: Հետեւաբար Երեսփ. Ժողովին երէկ իրիկուան նիստէն կարելի չէր սպասել որ քուէներու նո՛յնհետամասնութեամբ վաւերացուի կառավարական ծրագիրը: Քիչ մը նուազ քուէով, այլ սակայն մեծամասնութիւն չահած՝ կառավարական ծրագիրը, մաքսի պէս, դարձեալ պիտի վերադառնայ անչուշտ Վերակոյտին: Սակայն չի կրնար երկար տեւել այս: Միւս կողմէ թէ ի՛նչ ձեւով պիտի վերջնայ Վերակոյտին եւ Երեսփ. Ժողովին մենամարտը, ոչ ոք կրնայ նախատեսել:

Երկու կողմերն ալ ամբօրէն կառչած են իրենց առաջարկներուն,— Վերակոյտին ելմտական յանձնաժողովը կը տիրապետէ Լիւքսէմպուրկի մէջ (իր հակառաջարկը ստացած է 6ի դէմ 18 ձայն), մինչ կառավարութիւնը կոթնած է Երեսփ. Ժողովի մեծամասնութեան:

Ի վերջոյ, Լէոն Պլում վստահութեան հարց պիտի դնէ Վերակոյտին առջեւ,— առիկա սակայն խոստովանութիւն մը պիտի ըլլար պարտութեան, ու պիտի զօրացնէր կարգ մը զրոյցներու ստեղծած տրամադրութիւնը: Արդարեւ, զրոյցներ կը չրջին « ամբողջացնելու » Ժող. Ճակատի կառավարութիւնը: «Էօվռ» իր ճակատին վրայ, մեծատառ արձանագրութեամբ մը, կը հարցնէ թէ արդեօ՞ք պիտի կազմուի Ժող. Ճակատի «ամբողջական» կառավարութիւն մը, որ եթէ չստեղծուեցաւ 1936 Յունիսին, պատճառն այն էր որ համաձայնավարները չուզեցին մտնել կառավարութեան մէջ:

**** Վերակոյտի նիստին մէջ Ժողէֆ Քայիօ, խօսելով երկու ելմտական փորձագէտներուն, Պօուանի եւ Ռիսթի հրաժարականին մասին, ըսաւ թէ հրաժարականին պատճառները ծանր են,— երկու փորձագէտները կը դտնեն որ անբաւարար են այն միջոցները, որոնք պիտի ապահովեն Ֆրանքին պաշտպանութիւնը, ինչպէս եւ չատ ուշացած է ելմտական վերականդնումի փորձը:*

Եւ սկսաւ բուռն վիճաբանութիւն մը: Ամէն հոսանք կ'աչխատէր իր հակառակորդին կռնակը բեռցնել պատասխանատուութիւնը: Ի վերջոյ, սակայն, որոշուեցաւ հանրութեան չհաղորդել փորձագէտներուն հրաժարականի պատճառաբանութիւնը, չյուդելու համար երկրին ժողովուրդին միաքը:

Կացութիւնը Ալեքսանդրէթի սանճաքին մէջ

Անթոքէն կը հեռագրեն « Թան »ի թէ ինքնաչարժի վարիչները զործադուլ յայտարարեցին, որովհետեւ կարդ մը գիւղերու մէջ ցոյցերու եւ թշնամական վերաբերմունքի կ'ենթարկուին, իբրեւ հետեւանք թուրքեւարաբական ընդդիմամարտութեանց: Հաղորդակցութեան միջոցներու կանդ առնելով՝ պարենաւորման եւ պտուղի փոխադրութեան զործը դժուարութեան բախած է: Դիմում կատարուեցաւ իչխանութեան, որպէսզի միջոցներ ձեռք առնուին, փոխադրելու համար պտուղները որ պիտի փճանան:

Որ եւ է նոր միջադէպ չարձանագրեր « Թան »ի հեռագիրը, այսուհանդերձ թրքական թերթերը կը չարունակեն այնպիսի լուրեր տալ, որ միտքերու զրդռութիւնը տեւէ եւ Սանճաքին խաղաղութիւնը չվերահաստատուի երբեք:

Ջուր պղտորելու այս քաղաքականութեան նպատակը յայտնի է սակայն ամէնուն:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԹՈՒՐՔ Կ'ՈՒԶԵՄ...

Թէհրանէն թուրք դրկեր էին ինձ: 15 տարիէ ի վեր թուրք չէի կերած: Թուրքը որ տեսայ, ըսի թէ հիմա, այս ամսուն, հասած կ'ըլլան թուրքերը եւ աչքիս առջեւ կանգնեցան մեր գիւղին թուրքի ծառերը, եւ իրենց առուներուն ընկի ինծի կարգով — կարմիր թուր, չաբըր թուր, խլէզ թուր, աշլամա թուր, սեւ թուր: Ու միտս ինկան մեր գոդուրիւնները: Թուրքի գոդուրեան մասին չէ խօսքը, — ի՞նչպէս թուրքի գոդուրիւն ըսես՝ երբ գոդուրիւնը կ'ենթադրէ դժուարութիւն մը: Աշխարհի վրայ չկայ առելի դիւրին քան հաց թուրք թափել, տիրոջը ներկայութեանն անգամ կրնաս գողնալ իր թուրը: Տեսէ՛ք թէ ի՛նչպէս,— գիւղերու մէջ անգիր օրէնք է որ իմքնաբերաբար գետինը թափած թուրը կը պատկանի հասնող ուտողին, կրնաս նոյնիսկ տէրը բիչ մը անդին հրել եւ թափած թուրը ուտել: Արդ, Աստուած, այն տարիքին՝ երբ դեռ վարտիք չէր տուած մեզի, առանց սակայն մեզ զրկելու սատանան խաբելու չափ կտոր մը խելք է, երբեմն կը թելադրէր որ երթայինք հանգչէինք թուրքին շուրին տակ: Ի՞նչ համով է,— գիտէ՞ք արդեօք, դուք՝ բաղցիներդ,— թուրքին շուրը: Թուր չտուղբթենին ռումբիզմ կուտայ, կ'ըսեն: Մենք ալ, չհիւանդանալու համար, թուր տուղբթենիի շուրը կը փնտրէինք: կը ներ - տէինք, նոյնիսկ պահապան աղջկան հէքեաթ կը խոստանայինք: Մեր մէջէն Է'ն ուժովը կը նստէր՝ կռնակը տուած թուրքին ծառին: Հէքեաթին մէջ յանկարծ զոմէշ մը կը հերոսանար, աչ ու ձախ կը սպառնար, կ'երթար պատին բսել կռնակը, ճիշդ ինչպէս հէքեաթ պատմողը ծառին կը բսէր կռնակը: Ծառը կը ցնցուէր ու թուր կը թափէր երկինքէն: Հրամ - մէ՛, Աստուած է որ թուր կը թափէ: Վստահ եղէք որ թուրի գողուրիւն չէր այդ, որովհետեւ մեր հաւաքած թուրէն 4 — 5 հատ ալ բաժին կը հանէինք թուրին տիրոջ աղջկան:

Թուր ուտելու ուրիշ ձեւ մըն ալ կայ: կ'երթայաս բարեւ մը տալու թուրին պահապանին,— մեզի պէս խլէզ մը: Ցանկարծ ընկերդ կուգայ հեռուէն, սուտ մեղադրութիւն մը, եւ կը սկսի կռիւը: կը բռնես մէջքէն, ու կատաղօրէն կը հրես թուրին ծառին վրայ, մէջը կոտրելու աստիճան կը զարնես ծառին: Ու թուր կը թափի, անշուշտ Աստուծոյ հրամանով որ հաշտութիւն: Եւ, հաւատացէք, վայրկեական կը հաշտութիւնէ ու թուր կ'ուտեն՞ք:

Թուրին պահապանը երբ տարիքոտ է, ծանօթ է մեր արհեստին, շատ չի մօտեցներ մեզ բթենիի շուրին: Արեւին տակ կանգնած՝ կարօտի աչքերով կը նայինք թուրերուն, — ա՛խ, ի՛նչ - բան աղուորցած կ'ըլլան, չամպարի պէս դեղին, շաբարը խէժի պէս կը յորդի արդէն, հրեշտակի մատներու կը նմանին: Պահապանին հազար սուտ կը ծախենք, օգուտ չըներ: երբ մեր բերնին մէջ շատցող թուրը չենք մեզ, վազ պիտի անցնինք թուրէն,— բայց ի՞նչպէս դիմանանք, եղբա՛յր, անպայման թուր կ'ուզէ այս պըճը — տիկ քերանը: Ի վերջոյ օգնութեան կը հասնի եանպաշենց Մանուկը,— կ'ըսէ տղայ մըն է, մայրը իր ուսերէն վար կտաւէ շապիկ մըն է կախած՝ բիչ մը հնազանդելով Ադամ եւ Եւայի աւանդութեան, որ կը յանձնարարէ թզենիի տերեւ գործածել: Մանուկ օժտուած էր մեծ երաժիչտ մը դառնալու ձիրքերով,— երբեմն մեզի նուագահանդէս կուտար՝ փոխ ի փոխ կեղծելով մեզի ծանօթ բոլոր անասուններուն ձայները: Գոմէշի պէս որ պռռա՞ր Օձին Ադրիւրէն, եանպաշենց կնիկը կաթին ամանը բռնած՝ դուրս կը վազէր տունէն: Ու կը մայէր ոչխարի պէս, մօրը կը կանչէր ուլիկներուն ձայնով, կամ կը դայլայլէր սոխակի պէս: Մենք բանի՛ բանի՛ անգամ բացած ենք իր բերանը եւ նայած, ի՞նչ կար արդեօք բերնին մէջ, — կոկորդին խորը երկու կարմիր կեռասներ կային, կ'երեւի թէ, կ'ըսէինք, այդ կարմիր գնդիկները իրարու կը զարնուին եւ այդպիսի ձայներ կը հանեն: Թռչուններուն լեզուէն կը հասկնար, թռչուններն ալ՝ իր լեզուէն:

Այսպէս, այն պահուն, երբ արեւին տակ կանգնած, անմեղ հրեշտակներ — րու պէս կամ գլուխնիս ծուռ, կը նայէինք թուրերուն, կը հասնէր Մանուկը եւ թռչունի այնպիսի ձայներ կը հանէր, որ կը թռչէին կուգային թռչունները, թուր ուտելու, թուր թափելու: Իսկ մենք կրակ կը ձգէինք թուրին տիրոջ սիրտը.— Թուրդ պիտի ուտեն հատցնեն:

— Քը՛շ - քը՛շ, կ'ըսէր պահապանը, ծախ կը զարնէր, բար մըն ալ կը նետէր, մենք ալ իրեն օգնելու համար՝ հօթը բար կը նետէինք, եւ գետինը կը ներմկէր թուրով: Ու թէ ծեծ կ'ուտէինք, թէ թուր:

Թուր ուտելու ուրիշ ձեւ մըն ալ կայ —

Եթէ պահապանը Ուսկուկ Ապլան է, հօթը բայլ հեռուն չի տեսներ: Ձայներէն է որ կը հասկնայ: Մեզմէ մէկը կը զրադեցնէր զինքը, ուրիշ մը կը շողլուէր ծառը կ'ելլէր: Քիչ ետք կը նստէինք Ուսկուկ Ապլային ծուռ կերուն տակը, որպէսզի հէքեաթ պատմէ: Մեր ընկերը վերէն մէկիկ մէկիկ թուր կը ձգէր մեր վրայ, — թռչունը թուր ձգեց ըսելով կ'ուտէ՞ք նստէինք հանգարտ եւ համբերատար, մինչեւ որ կշտանայինք:

Աս չյաջողեցաւ, ան չյաջողեցաւ, գիւղէն դուրս՝ պարտէզները կ'իջնէինք,— ի՛նչ թուրեր, ի՛նչ թուրեր, մեղրով կարագի պէս: խլէզ թուրը երկար կ'ըլլայ, ճիճի կը նմանի բայց անուշ է, չաբըր թուրը ճագարին կարմիր աչքերուն պէս է, սեւ թուրը՝ մեղանի պէս ...

Շնորհակալութի՛ւն, Թէհրանի բարեկամ, որ մտածեր ես իմ մասիս, թուրի չարիչ ես պատրաստեր՝ եւ դրկեր նուէր, ատով ձեր ու մեր գիւղը անգամ մըն ալ յիշեցուցիր ինծի:

Եւ առիթը՝ որ անգամ մը եւս անիծեմ Թուրքերը ...

ԱՐԱՋ

Nartouni

ՍՊԱՆԻՈՑ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՌԻԻՆԵՐԸ

—o—

Պատերազմը «մարդկայնացնելու հարւար»

—o—

Ոչ - միջամտութեան յանձնախումբը, որ 28 Մայիսէն ի վեր նիստ չէր դումարած, 18 Յունիսին սկսաւ իր խորհրդակցութիւններուն՝ մասնակցութեամբ Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ ներկայացուցիչներուն:

Հսկողութիւնը սաստկացնելու համար նոր միջոցներ ճշդելէ վերջ, քննութեան առաւ 27 պետութեանց առաջարկը, ուղղուած՝ ազգայնական եւ հանրապետական բանակներուն, քիչ մը «մարդկայնացնելու համար» պատերազմի բարբարոսութիւնները: Ահա թէ ի՛նչ կ'առաջարկուի.—

1.— Պաշտպանել ոչ կռուողները (կիներ, երեխայ, ծեր): 1.— Վերջ դնել զանգուածային գնդակահարութիւններու: 3.— Պատանդներուն եւ զերիներուն հետ վարուիլ մարդկային սկզբունքով: 4.— Հրաժարիլ պատանդ վերցնելու եղանակէն: 5.— Ազատ արձակել այն զերիները, որոնք մասնակցած չեն կռիւի: 6.— Մարդկօրէն վարուիլ անոնց հետ, որոնք հակառակորդ բանակին համակիրները են: 7.— Զբանդել գիւղերն ու քաղաքները, երբ զինուրական անհրաժեչտութիւն չկայ:

(Նայեցէք շարունակութիւնը կարդալ Դ. Էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՕՐԸ

Հայկական սովետական գրականության օրը նշանակելու մասին Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմի և Հայաստանի Ժողկոմխորհի որոշումը ամենայն ուրախությամբ ընդունվեց հայ սովետական գրողների կողմից։ Ինչպես հայտնի է, այդ որոշումը նախատեսում է հոկտեմբերի 31-ը հայկական սովետական գրականության օր հռչակել։ Այդ օրը ամեն տարի հայ գրողները հանդիպումներ կունենան ընթերցողների հետ, կկատարեն իրենց ստեղծագործությունները, կքննարկեն գրականության հարցերը։

Հայկական սովետական գրականության օրը նշանակելու մասին որոշումը ընդունվեց այն օրերին, երբ հայ գրողները ամենայն ոգևորությամբ ուսումնասիրում էին Ստալինյան Սահմանադրությունը, ամենայն ոգևորությամբ ընդունեցին Ստալինյան Սահմանադրությունը։ Ստալինյան Սահմանադրությունը հայ գրողների համար ոչ միայն քաղաքական, այլև գեղարվեստական մեծ դպրոց է։ Ստալինյան Սահմանադրությունը հայ գրողների համար ոչ միայն քաղաքական, այլև գեղարվեստական մեծ դպրոց է։ Ստալինյան Սահմանադրությունը հայ գրողների համար ոչ միայն քաղաքական, այլև գեղարվեստական մեծ դպրոց է։

Հայկական սովետական գրականության օրը նշանակելու մասին որոշումը ընդունվեց այն օրերին, երբ հայ գրողները ամենայն ոգևորությամբ ուսումնասիրում էին Ստալինյան Սահմանադրությունը, ամենայն ոգևորությամբ ընդունեցին Ստալինյան Սահմանադրությունը

ՅՈՒՆԻՍ ՕՐԵՐ

(ՎԱՂ ԱՇՈՒՆԻՆ ՏԵՂԱՓՈԽՎԱԾ)

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀՈՂԵՐԸ

— Հասա՛ր, ես ես ի՛նքս, ես ես ի՛նքս, — ասում էր Ալեքսանդրը, ինքն իրեն ձեռքերը տրորելով ու ոտքերը գետնին զարկելով։ — Ես ի՛նքս, ես ի՛նքս... Ա՛խ, ինչ լավ է, որ ես ի՛նքս եմ եկել, ոչ թե ինձ ուղարկել են։ Ես ի՛նքս, ես ի՛նքս...

Ալեքսանդրը ոտքի էր ելել, ինչպես զինվորը, որ հրամանատարի առաջ է կանգնում։ Նա ուզում էր ինչ-որ բան ասել, բայց չէր կարողանում։ Ուրախությունից նրա շունչը կտրվել էր։ Նա ուզում էր գոռալ, ինչպես հաղթական զորավարը, որ վերադառնում է հայրենիք, ուզում էր ասել, որ ինքն է ամենից առաջ եկել, որ ինքն է ամենից լավը, ամենից արագը, ամենից ճիշտը կատարել հրամանը։

Այս առաջարկները ընդունուեցան միաձայնութեամբ, միայն թէ Ռուսիոյ ներկայացուցիչը արձանագրել տուաւ իր դիտողութիւնը թէ Վալենցիոյ կառավարութիւնը, միակ օրինաւոր իշխանութիւնը Սպանիոյ, երբեք ռմբակոծած չէ բաց քաղաքները :

*** Պիլսպոյի շուրջ կռիւները կը շարունակուին այնքան արիւնահեղ, որքան առաջին օրերուն: Ազգայնականները քայլ առ քայլ կը յառաջանան, սեղմելով պաք մարտիկները: Հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ ազգայնական նաւատորմը կը դրաւէ բոլոր այն նաւերը, որոնք յատկացուած են Պիլսպոյի բնակչութեան պարպումին :

Գաղթական դրամագլուխներու վիճակը

Շատ վիճակի մատնուած են գաղթական դրամագլուխները: Ճիշդ ինչպէս ժողովուրդները, դրամագլուխներն ալ զարճած են հայմաթլոս :

Ֆրանսական մեծաթիւ դրամագլուխներ փախած են արտասահման,— առանց դէմ կառավարութիւնը ձեռնարկած է խիստ պայքարի մը: « Փոխիւ — լէր » կը սպառնայ դործադրել ընդդէմ դրամագլուխին: Միւս կողմէ, Նիւ - Եորքէն կը հեռագրեն թէ Միացեալ - Նահանգներու կառավարութիւնը խոստացած է օժանդակել Լէոն Պլումի, երկիր վերադարձնելու մղելով փախստական դրամագլուխները: Այսպէս, ծանր տուրքեր պիտի դրուին օտար դրամագլուխներու վրայ, որ կը պահուին ամերիկեան դրամատուներու մէջ, եւ ֆրանսական կառավարութեան պիտի հաղորդուին այն դրամագլուխները, որոնք եկած են Ֆրանսայէն :

Այսպէս դրամագլուխներն ալ բարք տ'ինտանթիթէի ցաւեր պիտի ունե - նան չուտով, մեղմ պէս: Բայց չէ՞ որ այդ դրամագլուխը կերաւ մեր գլուխը, աշխարհակալութեան ծրագիրներ հիւսելով,— հիմա լալու կարգը իրն է :

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՎԱՐՇԱՒԱՅԻ մէջ ձերբակալուեցան 50 համայնավարներ:

ՄԱՏՐԻՏԻ մէջ ձերբակալուեցան 250 տրոցկիստներ :

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ կառավարութիւնը, ոչ - միջամտութեան յանձնաժողովին կը խնդրէ օրակարգի նիւթ դարձնել օտար կամաւորները Սպանիայէն հան կանչելու իր պահանջը:

ՊԵՐԼԻՆի մամուլը կատաղի յարձակում մը կը գործէ Նեխս — սլովաքիոյ վրայ , պատճառաբանելով որ Գերմանացիները կը հալածուին Չեխիոյ մէջ: « Անցա՞ւ այն չորքանը կ'ըսեն, երբ անպատիժ կը հալածուէին Գերմանները » :

ԳՆԴԱՍՏԱՀԱՐԻԱՅ Զօր· Եաքիրի կինը կ'անարգէ իր ամուսնոյն յիշատակը «Փրավատա»յի մէջ հրատարակուած նամակով մը :

ՏՈՒՄԷրկի մահուան լուրն առնելէ վերջ կառավարութիւնը հարցուց Տիկին Տումէրկի թէ կը յօժարի՞ ազգ· յուղարկաւորութիւն կատարել :

ՄՈՒՍՈԼԻՆի 20 Ցուլիսին պիտի այցելէ Միւնիխ, արուեստի ան բացութին առթիւ, Հիթլէրի հրաւէրով :

Հ. Յ. Դ.

Փարիզ

ՓԱՐԻԶԻ Պրօպականտի յանձնախումբին ժողովը 22 Յունիս, երեքշաբթի երեկոյ, ծանօթ հաւաքատեղին:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ «ԵԳԻՊՏԱՑԻՈՒ» ԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ

4 *Յուլիս, կիրակի ամբողջ օրը,*

Ռոպէնսոն, **Fiquet***ի զովասուն պարտէզներուն մէջ:*

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյի Հայ կամ. եւ Մարտիկներու Միութեան կողմէ

20 Յունիս, կիրակի, առաւօտեան մրնչեւ իրիկուն,

Մէօտոնի անտառը, պաղ աղբիւրին մօտ:

ԿԸ ԽՕՍԻՆ **Գ·ՆԴ. Տ. ՊԱԶԱՏՅԱՆԸՆ**

ԵՒ **Գ. ՀՐԱՉՆ ՍԱՄՈՒԷԼ**

Կ'երգէ Տիկ. Զ. ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ, կ'արտասանեն Գ. Գ. Հ. ԵԱՓՈՒՃԵԱՆ, Ս. ՄԻՍԱՔԵԱՆ եւ Ա. ԳԱՐԱԵԱՆ:

Ընտիր նուագախումբ եւրոպական եւ հայկական պարերու համար:

Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով:

ՀԱՂ· ՄԻՋ·—Շոգեկառք էնվալիտէն, իջնել վալ ֆլէօռի մէօտոն մէթրօ մեկուկ տ'իսիէն առնել թաքսի (2 ֆր. մեկ անձի հաշար) եւ իջնել անտառին մէջ, թափի վէռ·

Անձրեւի պարագային կը յետաձգուի·

ՓԱՐԻԶԻ Տարօն Տուրուբերանի Նահանգային Հայրենակցական Միութիւնը կը տօնէ Վարդավառը Յուլիս 18ին, Րօպէնսոնի անտառը:

կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

ՀԱՅՑԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

146 Rue Lafayette (Gare du Nord)

Թելէֆոն **Nord 84-04** *(անփոփոխ)*

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2-- 7, կիրակի եւ տօն օրեր ժամադրութեամբ

ԾԱԽՈՒ Peugeot ՕԹՕՄՕՊԻԼՆԵՐ

Ամենք որ կը փափաքին գնել նոր կամ քիչ գործածուած օքազիոն PEUGEOT *օթոմօպիլ մը, կանխիկ կամ ապառիկ, կրնան ամենայն վստահութեամբ դիմել Պ. ՇԱՀԱՆ ՍԱՐԵԱՆի* 65 *կամ* 67 Ave· Champs-Elysées, *Փարիզ: Հեռաձայն* Elysées 66—28 *կամ* 66—29.

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԷ

Ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն **Dantor : 52 - 73**

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

Բացուած է

Տոքթ. Ա. Մելիքի

ԲՈՒԺԱՐԱՆԸ 87 Rue Ernest Renan, Issy-les-Moulinaux

Մէթրօ **Mairie d'Issy***ի ճիշդ դիմացը:*

Մանուածէտ քթի, ականջի, կոկորդի, գլուխի եւ վիզի հիւանդութեանց, եր դարմանէ նաեւ նեղքին հիւանդութիւններ:

Կ'ընդունի երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը ժամը 2— 7·

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի Մասնաճիւղին կողմէ

27 *Յունիս, կիրակի առաւօտէն մինչեւ կէս գիշեր,*

ՌՈՊԷՆՍՈՆ, **Maison Fiquet***ի զովասուն պարտէզին մէջ.*

(Անձրեւի պարագային ընդարձակ սրահ):

Կը նուագէ ԹԱՒԻԻՏ ԳԱՐԵԳԻՆի խառնական ընտիր նուագը:

Եւրոպական պարեր, անակնկալներ եւլն.,

ՃՈՒԽ ՊԻՒՖԷ — ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՀԱՄԵՂ ՇԻՇԼԻԿ

Մուտք 3 ֆր.·

ՀԱՂ·ՄԻՋ·—Փորթ տ'Օրլէանէն առնել 128 թիւ օմնիպիւս, իջնել Թերմինիւս:

10րդ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ ԱՐԱ ՊԱՐԹԵԻԵԱՆԻ

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ *Պ. ԼՈՒԻ ՄԱՐԼԷՆի*

(երեսփոխան եւ նախկին նախարար)

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲԻ,

ԱԷՆՖՕՆԻՔ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ ԵՒ ՄԱՆՕՔ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ 120 ՀՈԳԻ

26 *Յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը ճիշդ 9ին,* **Salle Gaveau***ի մէջ*

45 Rue La Boëtie, *մէթրօ* **Miromesnil**

Ժողովուրդի ընդհ. փափաքին վրայ պիտի երգուի Հայ Նահատակներու յիշատակին ձօնուած ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ԳԱՏԱՐԱԳԸՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԲԱԺԻՆՆԵՐ, ՄԱՍՕ ԵՐԳԻՉՈՒՆԻ ԵՒ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ,

ինչպէս եւ զանազան հեղինակներէ կարեւոր գործեր:

Տոմսեր՝ 25, 20, 15, 10 եւ 7.50 ֆր.· կը վաճառուին Հրատ. Սամուէլի քով, 51 rue Mr. Ie Prince եւ գրատուն թէրար 36 rue Montholon:

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Maison Gaveau *(Սալ տէ Քուաթր)* 45 - 47 Rue de la Boëtie

Մէթրօ Miromesnil

29 *Յուլիս, երեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին,*

(Սրահին դուռները կը բացուին ժամը 8.30ին)

ԲԱՖՖԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

(11 տարեկան)

Կը դաշնակահարէ կտորներ Պախ Պուզոնիէն, Պէթհովէնէն, Շոբէնէն, Թոբէէն, Շումանէն, Կապրիէլ Բիէռնէէն եւ Լիսաէռ:

Գիներ.— Ա· կարգ 20, Բ. կարգ 15 եւ Գ· կարգ 10 ֆր.: Պանքէ 5 ֆր.·

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՅԵՐԵԿՈՑԹ

կազմակերպուած Փարիզի Հայ Երիտասարդաց Միութեան կողմէ

27 *Յունիս, կիրակի ժամը 4ին մրնչեւ կէս գիշեր, իր կեդրոնատեղին,*

8 Rue Bossuet, Paris

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈՒԽ ԲԱԺԻՆ:

Այս առթիւ հանդիսաւորապէս պիտի բաշխուին Թէհնիսի խաղերու մրցանակները:

Մուտք ոչ-անդամներու 10 ֆր., անդամներու 7 ֆր.:

Matinée Prolongée

կազմակերպուած **Cario Canti***ի եւ իր օրքէսթրին կողմէ*

Այսօր, կիրակի ժամը 15էն մինչեւ կէս գիշեր,

Restaurant Marigny, 24 Cours Marigny, (Վէնսէնի քաղաքապետարանին դիմացը) *մէթրօ* Château de Vincennes·

Կր մասնակցի յայտնի ռուս Ջութակահար M. Veintroube·

Զարմանան անակնկալներ — Պիւֆէ մատչելի գիներով.

Մուտք 10 ֆր.:

Սրահը կը գտնուի օդասուն պարտէզի մէջ·

ԼԱՒ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ

ՄԵԿՆՈՒՄԻ ՊԱՏՃԱՌԱԻ ծախու է այրերու եւ կիներու յատուկ սափրիչի խանութ մը բոլոր կազմածներով եւ 4 աթոռներով: Շատ նպաստաւոր գին: Դիմել Պ. JACQUESի, 79 Ave. Henri Barbusse, Colombes, Seine·

SAUVETEURS VOLONTAIRES DE DÉCINES

Տէսինի կամաւոր Ազատարարներու Միութիւնը իր եղբայրական ողջոյնը հաղորդելով իր հայ բարեկամներուն, կը խնդրէ աջակցիլ իրենց լուղորդական հանդէսին, որ տեղի կ'ունենայ կիրակի, 27 Յունիս:

Տոմսակին գինն է 2 ֆրանք :

Դիմել՝ Կարօ Օհանեանի սրճարանը, եւ Պ. Յակոբ Գարագեանի:

REXY CINEMA (Lyon)

Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi

18 — 24 *Յունիս*

Երեկոյները ժամը 8.30

Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր:

Eddie Cantor

dans

Cent Blagues

et Toni avec les vedettes Dangèle

Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք:

Նեկայ յայտարարութիւնը բերգին կը տպուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչուած գինով

ԴԱՆԻԷԼ ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ

ԺԱՄԱԳՈՐԾ եւ ԳՈՀԱՐԱՎԱՃԱՌ

54 rue Petite St. Jean, Մարսէյլ

Ի գիտութիւն Հայ հասարակութեան կուգամ ծանուցանել որ 54 ՐԻԻ ՓԸՐԹԻԹ ՍԷՆ ԺԱՆ նոր բացած խանութիս մէջ կը ծախեմ ամէն տեսակ գոհարեղէններ, նշանուոքի մատանիներ, հարսանեկան նուէրներ, արուն եւ կանանց թեւի ժամացոյցներ եւլն. Նպաստաւոր պիներով: կը կատարեմ անթերի ամէն տեսակ նորոգութիւններ: կը գնեմ փայթին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ:

ՓՆՏՈՒԵՑԷՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԷՔ

Երգիծաթերթ՝ «Մ Ե Ղ Ո Ւ Հ»

փարիզի եւ Շրջանի Յառաջի ցրուիչ

Պ. Ա Հ Ա Ռ Ո Ն Ե Ն

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damrémont, PARIS (18e)

Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿ

44 Rue Dunkerque (ՄԷԹՐՕ ԿԱՐ ՏԻՒ ՆՈՐ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:

Հաւատները ժամադրութեամբ:

Champs Elyséesի ՄՕՏ

ՀԱՅ ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԸ

ՏՆՕՐԷՆ՝ ՀԱՆՐԱՊԱՆՕՔ

Մ. ՀԱՅԿ

Restaurant LE LORD

Paris

9 rue Lord Byron

à l'angle de la rue Balzac

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ Ե:- ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

ՄԱՔՈՒՐ, ԹԱՐՄ, ՀԱՄՈՎ· ՄԱՏՋԵԼի ԳԻՆ,

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, **48 rue de la République, Marseille**

Tél. Colbert 74—51, 47—22

Օտար գրամներու փոխոխութիւնս չէքեր կը տրուին ամէն երկրի դիմաց: կը գնենք եւ կր Ծախենք ոսկի դրամներ:

ԼԱՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

կարի մեքենայի վրայ աշխատող վարժ եւ լաւ գործաւորուհիներ էնտէմայեապլի համար: Աշխատանքը արհեստանոցի մէջ կամ իրենց բնակարանը:

Դիմել՝ ARAX, 8 Rue Tracy, *երրորդ յարկ, մէթրօ* Réaumur Sébastopol.

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

PÉRA

Restaurant Franco-Oriental

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ԵՐՋԱՆԻԿ ՊԱԼԵԱՆ

9 Rue de Provence, Paris (9)

Մէթրօ **Pelletier** *կամ* **Cadet**

Ազանդերներ, խնամուած արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ պատրաստուած անարատ իւղով:

Մասնաւոր սրահ հացկերոյթի եւ հարսանիքի համար:

ԿԱՐԼՈՊԵՏ Յ. ԷՄԷՐԵԱՆ

Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*

29 rue Mathis, Métro Crimée

Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50/71

Կր ծախենք՝ գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւլն.: Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ գոհարեղէններու: կը գնենք՝ բլայթին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով:

Մի մոռնաք որ վստահելի ձեռքէ գնուած ոսկեղէն ու գոհարեղէններն անփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը:

Գաւառներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն:

Agence de Voyage et de Tourisme

OCEANIA

Paris	Marseille
4 Rue de Castellane	54 Ruede la République
Tel. Anjou 22-24, 22-25	Tel. Colbert 09-42

Ճամբայքի եւ ծովային ճամբորդութեան համար տոմսակներ, ամէն տեղի համար, նպաստաւոր պայմաններով: Գաղթականական գրասենեակ, վաւերացուած կառավարութենէն: կը կատարենք օրինական ձեւակերպութիւնները հարաւային եւ կեդրոնական Ամերիկայի ճամբորդներու համար :

Tailleur de ST. BERNARD

H. GULBOLIAN

24 rue Affre կամ 8 rue Cavé, Paris(18)

Մասնաճիւղ՝ 2 rue de la Charbonnière

Մէթրօ La Chapelle եւ Barbès Rochechouard

Թելէֆօն Montmartre 69—70

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Մասնաճիւղիս բացման առթիւ կարեւոր նուէրներ իւրաքանչիւր հագուստի համար, մինչեւ 1937 Յուլիս 14:

ՍՏԱՑԱԾ ԵՆՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹՈՒԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ:

*ՄԵՐ ԳԻՆԵՐԸ.—Հագուստներ (2 փորձով) սկսեալ 280—400 ֆր. նուէր կր տրուի մէկ ֆանթեզիական մը եւ կամ ամառուան յատկ գեղեցիկ մուշտակ մը: 400 ֆր.է վեր հագուստներու (3փորձ) հատար կարելի է նուէր առ ալ մուշտակագործ Տիկ. Հայկուհի Կիւլպօլեան, արհեստանոցին մէջ պատրաստուած 200 ֆր. աջդողոթեամբ 2 imitation marbre, պայմանաւ որ գնորդը վեցամսեայ բաժանորդագրուի ցառաջին, օգտուելու համար վերոյիշեալ պայմաններէն ներկայացնել ցառաջի կտրօնը: Rue la Charbonnière*ի մեր ժամնաճիւղին մէջ կը ստանձնենք գիւրամատչելի գիներով *à façon, նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն եւ ըրթուռնաժ:*

Բաց է կիրակի մինչեւ կէսօր·

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՑՄԱՆ ՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ արբեշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 22 ՅՈՒՆԻՍ MARDI 22 JUIN 1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3453

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԼԷՈՆ ՊԼՈՒՄԻ ԴԱՀԼԻՃԸ ՀՐԱԺԱՐԵՑԱՒ

Տագնապալից լիսեհր եւ բանակցութիւններ

Ժողովրդական ճակատը անխախտ կը մնայ

— o —

Կիրակիէն երկուշաբթի լուսնալիք գիշերը, Մերակոյսը մերժեց իրաւախոհութեան բանաձեւն ալ, որ ներկայացուեցաւ վաւերացման համար: Առաւաւտեան դէմ, ժամը 2.30ին, դահլիճը նիստ գումարեց եւ որոշեց Հանրապետութեան նախագահին ներկայացնել դահլիճին հաւաքական հրաժարականը :

Ահաւասիկ պատկերը այն յուզումնալից նիստերուն, որոնք տեղի ունեցան, որոշ ջղագրգռութիւն ստեղծելով ամէն կողմ, նախ քան դահլիճին հրաժարականը :—

Ինչպէս կը նախատեսուէր, Մերակոյսն ու Երեսփ. Ժողովը դէմ առ դէմ կանգնեցան չարաթ եւ կիրակի օր,— կիրակի օրուան թիւով տուեր էինք արդէն վէճին տրամաբանական զարգացումը եւ ճշդեր՝ դիրքերը :

Նորհրդարանական բոլոր վարպետութիւնները ցոյց տրուեցան, որպէսզի կառավարական տագնապի մը չյանգի դահլիճին պահանջը ելմտական «լիազօրութեանց» մասին: Ուրբաթէն Շաբաթ յետաձգելով իր նիստերը՝ Մերակոյսը աշխատեցաւ որ ելմտական յանձնաժողովը իրաւախոհութեան մը գայ կառավարութեան հետ: Որ եւ է արդիւնքի չյանգեցան Մերակոյսի ելմտական տեղեկարերին (Ապէլ Կարտէ) եւ ելմտական նախարարին (Վէնսան Օրիոլ) խորհրդակցութիւնները: Այն ատեն ելմտական յանձնաժողովը, բոլորովին ձեւախոխելով ելմտական լիազօրութեանց ծրագիրը, զոր երեսփ. Ժողովը վաւերացուցեր էր, ներկայացուց Մերակոյսին: Վիճաբանութիւնները սկսան Շբ. կէսօրէ վերջ: Կառավարութիւնը վստահ էր թէ Մերակոյսը պիտի մերժէ «լայն լիազօրութիւն» տալ եւ պիտի առաջարկէ յանձնաժողովին մշակած ծրագիրը: Որպէսզի կառավարութեան եւ Մերակոյսի միջեւ ստեղծուած վէճը պատճառ չդառնայ դահլիճին անկումին, Էօն Պլում խնդրեց Երեսփ. Ժողովէն, որպէսզի Շաբաթ երեկոյ նիստ գումարելով՝ կրկին քուէարկէ իր ծրագիրը եւ պաշտպանէ զայն ընդդէմ Մերակոյսին: Ասով, Մերակոյսը կը կանչէր Երեսփ. Ժողովին դէմ :

Շաբաթ կէսօրէն վերջ, ճաւաքոհական մենամարտը սկսաւ նախ Ապէլ Կարտէի եւ Վէնսան Օրիոլի միջեւ, յետոյ Էօն Պլումի եւ Ժոզէֆ Քայեոյի միջեւ :

— *Մենք, կ'ըսէր վարչապետը, կ'ուզենք երկիր վերադարձնել այն դրամագլուխները, որոնք արտասահման փախան: Այս երկրին մէջ անկարելի է ելմտական հաւասարակշռութիւն ստեղծել, բանի ազգային դրամագլուխի հոսկայական թիւ մը կը գտնուի արտասահման եւ շրջաբերութեան մէջ չի դրուիր երկրին բարօրութեան համար: Ի՞նչպէս կ'ուզէք որ նոր գործարերութիւններ կատարէ երկիրը, երբ ֆրանսական հարստութեան կարեւոր բաժին մը կը խուսափի կատարելէ իր պարտքը :*

Ու Էօն Պլում, ակնարկելով այն առաջարկին, որով կ'ուզեն սահմանափակել կառավարութեան « լիազօրութիւնը », յայտարարեց.— Մենք կը պահանջենք զործելու լիակատար ազատութիւն :

Ժոզէֆ Քայեօ, իր կարգին բեմ ելլելով ըսաւ.

— Ընդունեցէք որ, **20** տարիէ ի վեր, Ֆրանսա կ'ապրի իր կարողութենէն վեր միջոցներով: Ճիշդ է որ ելմտացոյց մը պատրաստելու համար բաւական չէ մէկ տարի, սակայն երբ կը գործադրուի ելմտական վերականգնում, անհրաժեշտ է որ ինչ մըն ալ խնայողութիւն կատարէ, օրինակ թոյլ չտաք որ **1937**ի ցուցահանդէսը մէկ միլիար արժէ պետութեան, երբ նախորդ ցուցահանդէսները շահ ձգած են: Դուք 5 միլիառ տուրք կը պահանջէք, առանց հաստատուած խնայողութիւն կատարելու: Ի՞նչպէս պիտի կրնաք կանգնուն պահել ֆրանքը: Պահ տը Ֆրանսի ոսկիո՞վ: Սակայն այդ ոսկիները կենսական անհրաժեշտութիւն մըն են ազգային պաշտպանութեան համար, հանեցէք չմոռնալ ատիկա: Ձեր ներկայացուցած ծրագիրով՝ դուք ոչ թէ կը վերականգնէք, այլ աւելի ծանր կացութիւն մը կը ստեղծէք :

Այս ծանր վիճաբանութենէն վերջ, քուէի դրուեցաւ Երեսփ. Ժողովին ընդունած ծրագիրը,— մերժուեցաւ 72ի դէմ 188 ձայնով: Անմիջապէս քուէարկուեցաւ Մերակոյսին ելմտական յանձնաժողովին ծրագիրը, որ սահմանափակելով կառավարութեան « լիազօրութիւնները », իրաւունք կուտար միայն պայքար մղելու չահադիտութեան դէմ,— 52ի դէմ 238 քուէ :

Շաբաթ գիշեր, Երեսփ. Ժողովը, յուզմամբ լսելէ վերջ թէ Մերակոյսը մերժած է իր ծրագիրը, անմիջապէս քուէարկութեան ձեռնարկեց: Ընդդիմադիր մը խօսք ուզելով աչխատեցաւ քննադատել Երեսփ. Ժողովին ընդունած ծրագիրը: Երեսփոխանները չէին ուզեր ճառ լսել,— քուէ՛ : Էօն Պլում, յոգնած եւ յուսարեկ, չուզեց միջամտել: Քուէարկութիւնը կատարուեցաւ, երբ կէսգիշերուան մօտ էր, 346 ձայնով ընդդէմ 248ի, կը վաւերացնէր իր ծրագիրը :

Այսպէս Մերակոյս եւ Երեսփ. Ժողով, անասան իրենց դիրքերուն վրայ, կը կանգնէին դէմ առ դէմ :

Կիրակի առաւօտ ընդհ. ջղագրգռութիւն մը ամէն կողմ: Ի՞նչ ելք պիտի գտնէ այս տագնապը: Որոշ բացատրութիւններ աւելի կը սաստկացնեն ջղագրգռութիւնը, — Մերակոյսը՝ կառավարութեան դէմ, բայց կառավարութիւնը չի հրաժարիր: Մերակոյսը՝ երկրին դէմ, քանի որ կառավարութիւնը կը ներկայացնէ Ժող. Ճակատը: Կիրակի ժամը 3ին նիստի հրաւիրուած էր Մերակոյսը: Անհրաժեշտ էր որ այդ նիստէն առաջ ելք մը գտնուէր, չգահավիժելու համար տագնապը: Մերակոյսը իր նիստը կը յետաձգէ մինչեւ ժամը 6: Քամփինչի եւ Հիմանս կ'աչխատին պատրաստել իրաւախոհութեան բանաձեւ մը, զոր կը ներկայացնեն Երեսփ. Ժողովի ձախերու պատուիրակութեան :

Ահաւասիկ այդ բանաձեւին դիմաւոր կէտերը.—

1.— Պաշտպանել Ֆրանքը, 2.— Պաշտպանել հանրային վարկը, 3.— Աչխատիլ երկրին ելմտական վերականգնումին: Առանց սակայն, 1.— Մաքսային արգելք դնելու օտար արժեթուղթերու վրայ, 2.— Նոր սպասարկութիւն եւ պաշտօն հաստատելու, 3.— Հանրային պարտքերը ծանրացնելու :

Մերակոյսին ելմտական յանձնաժողովը կ'ուզէր կարգ մը փոփոխութիւններ կատարել այս բանաձեւին մէջ եւս: Լէոն Պլում ներկայացաւ ծանձնաժողովի նիստին, աչխատելով դէթ փրկել իրաւախոհութեան բանաձեւը: Քայեօ խնդրեց, որ Ապէլ Կարտէ եւ Վէնսան Օրիոլ խորհրդակիցին, կարծիքներու փոխանակութիւն կատարեն նախ քան Մերակոյսին նիստը : Բայց այդ խորհրդակցութիւնն ալ անօգուտ անցաւ: Կիրակի երեկոյ, ժամը 6ին Մերակոյսը սկսաւ իրաւախոհութեան բանաձեւին քննութեան :

Լէոն Պլում պաշտպանեց այդ բանաձեւը եւ հեղնական արտայայտութեամբ մը ըսաւ.— Երեսփ. Ժողովը որ սկիզբէն ի վեր դէմ է եղած «լիազօրութեանց», մեղի տուաւ իր վստահութիւնը, իսկ Մերակոյսը որ այնքան առատաձեռն եղած է հանդէպ այլ դահլիճներու , կը պահայ մեղի :

Մերակոյսը լեցուած էր աննախընթաց բազմութեամբ: Երեսփոխանները մեծ մասամբ ներկայ էին այս վիճաբանութիւններուն :

Մերակոյսը լեցուած էր աննախընթաց բազմութեամբ: Երեսփոխանները մեծ մասամբ ներկայ էին այս վիճաբանութիւններուն :

Ի վերջոյ բեմ ելաւ Քայեօ եւ քննադատելէ վերջ կառավարութիւնը, ը–սաւ .

— Ըսէք մեղի, թէ ի՞նչ միջոցներ ծրագրած էք՝ դուրս ելլելու համար այս անելքէն, ծրագիր մը ներկայացուցէք մեղի, ըսէք ճշմարտութիւնը երկրին առջեւ :

Քիչ վերջ քուէարկութեան դրուեցաւ իրաւախոհութեան բանաձեւը, որ մերժուեցաւ 96ի դէմ 168 ձայնով: Լէոն Պլում իր պաշտօնակիցները խորհրդակցութեան հրաւիրեց ՕՔէյ Մաթիննեոն, այնտեղ որոշեցին Հանրապետութեան նախագահին ներկայացնել դահլիճին հաւաքական հրաժարականը :

Ով պիտի կազմէ կառավարութիւնը

— o —

Լէոն Պլում կոչով մը հանդարտութիւն թելադրեց երկրին ու քաչուեցաւ: Ու մինչ, առաջին պահուն, ամէն ոք կը մտածէր թէ ինչպէս վերջ պիտի գտնէ կառավարական տագնապը, Մօրիս Թորէզ հեռախօսով հաղորդակցութեան մէջ մտաւ Մոսկուայի հետ, ինչպէս կը տեղեկացնէ անթելը:

Ընդհանուրին կարծիքն այն է թէ Ժող. Ճակատը կը մնայ ամուր, Լէոն Պլումի դահլիճին անկումը չի կրնար ազդել Ժող. Ճակատին վրայ, քանի որ Լէոն Պլում վստահութեան խնդիր չհանեց եւ Մերակոյսին մէջ չտապալեցաւ, այլ հրաժարեցաւ՝ անկարելի դանելով իրաւախոհութեան դալ: Հետեւաբար Ժող. Ճակատը կընայ կառավարութեան գլուխ բերել, ընկերվարական պետի մը տեղ, արմատական մը՝ կամելով դարձեալ Ժող. Ճակատի կառավարութիւն մը, միայն թէ այս անգամ կ'ենթադրուի որ նոր կառավարութիւնը քիչ մը աւելի դէպի աջ հակումով պիտի երեայ: Կուսան գլխաւորաբար Շօթանի անունը, — արդարեւ Շօթանն էր որ աչխատեցաւ իրաւախոհութեան գեմին մը դանել Մերակոյսին եւ ձախակողմեան տարրերուն միջեւ: Կը յիչուի նաեւ Տալատիէի անունը, ինչպէս եւ Էռիօ, Սարօ: Երբ կ'ուզէն իմանալ Քայեոյի կարծիքը, կը պատասխանէ .

— 76 տարեկան եմ, այլեւս չեմ կրնար նման բեռներու տակ մտնել :

ՎԵՐՋԻՆ ՊԱՀԻՒՆ.— Հանրապետութեան նախագահին հրաւէրին վրայ, երէկ կէսօրին՝ Շօթան սկզբունքով ընդունեց կազմել դահլիճը :

ՍՊԱՆԻՈՅ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՈՒԻՆԵՐԸ

— o —

Պիլպաո ինկաւ

Շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 2.40ին Պիլպաո ինկաւ հերոսական երկար դիմադրութենէ մը վերջ :

Երբ տեսնուեցաւ որ ամէն դիմադրութիւն անօգուտ է, պասք մարտիկները օդը հանեցին կամուրջները որ նետուած են Ներվիոն գետին վրայ եւ իրարու կը միացնեն հին ու նոր քաղաքները: Պասքերը քաչուեցան նոր քաղաքին մէջ: Քաղաքին արեւմտեան կողմէն, անոնք որ թշնամի են Ֆրանքոյի բանակին, սկսած են խոյս տալ դէպի Սանթանտէր, սակայն Սանթանտէրի իչխանութիւն կը յայտարարէ թէ քաղաքը չափազանց խճողուած է եւ կարելի չէ այլեւս նոր փախստական ընդունիլ: Փախստականներուն կացութիւնը յուսահատական է: Ֆրանսական եւ անգլիական նաւերը, որոնք կը փորձեն այլուր փոխադրել փախստականները, դժուարութեան մատնուած են խուճապինպատճառով :

*** Պիլպաոյի գրաւման առթիւ Հիթլէր եւ Մուսոլինի շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին Ֆրանքոյի :

Անգլիական քաղաքի մը մէջ, ուր կը պատսպարուին 500 երեխաներ Սպանիայէն փոխադրուած, երբ լուր հասաւ թէ գրաւուած է Պիլպաոն, 500 երեխաները փախան իրենց օթեւաններէն,— այնքան սարսափած են Ֆրանքոյի բանակէն, որ կարծեցին թէ Պիլպաոյի գրաւումով իրենց օթեւանն ալ կ'իյնայ Ֆրանքոյի բանակին ձեռքը: Փոքրիկ փախստականները կարելի եղաւ դտնել մօտիկ անտառի մը մէջէն :

Ոչ-միջամտութեան յանձնաժողովը եւ Գերմանիոյ դողդոջը

— o —

Գերման կառավարութեան ներկայացուցիչը, Ֆոն Ռիպպընթրոփ, Լոն–տոնի ոչ - միջամտութեան յանձնաժողովին ներկայացուց բողոքագիր մը, ամբաստանելով Սպանիոյ հանրապետական կառավարութիւնը, որ իր սուզանաւերով կը շարունակէ յարձակում գործել գերմանական մարտանաւերուն վրայ: Այսպէս, « Լայփցիկ » զրահաւորը Միջերկրականի մէջ 4 անգամ ենթարկուած է անծանօթ սուզանաւի մը թորփիլահարումին, առանց վնասուելու : Զրահաւորին ձայնագիրը գործիքը կրցած է արձանագրել նետուած թորփիլներուն ուղղութիւնը :

Ոչ - միջամտութեան յանձնաժողովը քննութիւն կը կատարէ այդ մասին:

Տորիօ ծանր պարտութիւն մը կրից

Սէն Նահանգի քաղաքապետական խորհուրդներուն մէջ թափուր կը մնային 3 աթոռներ: Կիրակի կատարուեցան ընտրութիւնները:

Փարիզի 10րդ թաղամասի ընտրութիւնները արդիւնքի մը չյանգեցան : Համեմատականի մնացին բոլոր թեկնածուները, որոնց մէջ ամէնէն շատ քուէ ստացած է ազգ. ճակատի թեկնածուն, Փիւլէ :

Փարիզի 13րդ թաղամասի ընտրութիւններուն մէջ չահեցաւ Մոնժօվի, համայնավար :

Սէն – Տընիի ընտրութիւններուն մէջ չափչափիչ պարտութիւն մը կրեց

(Յուրեղու շարունակութիւնը կարդալ Դ. Էջ)

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ ԹՐՔԱԿԱՆ ԱԿՆՈՑՈՎ

Քիւրտերու տեղահանութիւնը Հայերուն նման

Ըսած էինք ինչպէս երկար ճառ մը խօսեցաւ Քեմալ 14ին, էնկիւրիի Ազգ. Մեծ Ժողովին մէջ, երբ կը վաւերացուէր Թուրքիա-Իրանական համաձայնութիւնը Ալեքսանդրէթի Սանճաքին մասին: Պոլսոյ թերթերը ամբողջութեամբ կը հրատարակեն այդ «պատմական» ճառը :

Իր ճառին մէջ, որ Թուրքիոյ ամբողջ հորիզոնին վրայ նետուած ակնարկ մըն է, Քեմալ Ինէօնիւ, յայտարարելէ վերջ թէ որ եւ է գրտութիւն չկայ Թուրքիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ, կ'անցնի քրտական ապստամբութեան .

— Ընկերնե՛ր, արտաքին խնդիրներէն վերջ այժմ մէկ երկու տեղեկութիւն տամ մեր ներքին քաղաքականութեան վրայ:

Ներքին քաղաքականութեան մասին, իբր միակ խնդիր կ'ուզեմ նախապէս մեր Տէրսիմ կոչած Թունճէլիի կուսակալութեան դէպքերուն հիմը եւ այսօրուան կացութիւնը պարզել ձեր ներկայութեան՝ հանրային կարծիքին :

Ազգ. Մեծ Ժողովին յայտնի է թէ կառավարութիւնը երկու տարիէ ի վեր Թունճէլիի չրջանակին մէջ կը գործադրէ բարենորոգման մասնաւոր ծրագիր մը: Այս ծրագիրը, այդ չրջանակը քաղաքակրթելու համար ամէն միջոցներով եւ մասնաւոր տրամադրութիւններով, աչխատանքի չայն մանրամասնութիւն մը կը պարունակէ : Մինչեւ հիմա «բէյլիս»ները լաւ ընդունելութիւն մը չէրին ասար: Ուզեցին բարենորոգման ծրագրին ընդդիմութիւն ընել: Ասիկա, թուանկանը ճիշդ չեմ կրնար ըսել, մարտի վերջերը եւ ապրիլին սկիզբները հարկադրեց զին. մասնաւոր միջոցներ ձեռք առնելու: Հոն սա խորհեցանք: Ի՞նչ պէտք է ընենք այն չրջանակին մէջ որ կը դիմադրէ կառավարական բարենորոգման ծրագրին դէմ:

Մինչեւ հիմա Տէրսիմի մէջ եղած փորձերուն համաձայն, հոն կառավարութեան մէկ հրամանին անսասանելիութեան պէս, կարեւոր ուժ մը կը հաւաքուէր, ու այդ չրջանակին մէջ զսպողական լուրջ միջոցներ ձեռք կ'առնուէին : Ասիկա կոչեցինք «հեղեղի արչաւանք»: Մենք սա համոզումը կը յայտնուցինք թէ երկրին մէկ կողմը դէպք մը ծագելուն պէս, ո եւ է օգուտ չկայ որ ան ուժգին կերպով եւ հեղեղի վիճակին մէջ անցնի երթայ: Ընդդիմութիւն ընդունելուն դիմադրութիւնը խորտակելէ յետոյ, մենք էական պարտականութիւն մը նախատեսինք մեր ծրագիրը գործադրել, իբր թէ բան մը եղած չըլլար :

Ահա՛ այսօրուան կացութիւնը.— կատարեալապէս վերահաստատուած են ժանտարմըրիի եւ կառավարական ուժերը: Թունճէլիի համար մեր պատրաստած ծրագրին համաձայն՝ միջոցներ ձեռք կ'առնուին անընդհատ: Ճամբայ կը չինենք, զօրոց կը կառուցանենք, պահականոց կը չինենք: Այս գործերը վերսկսանք այն տեղերը, ուր մէկ – երկու ամիս ընդհատուած էին անոնք:

Լսածիս համաձայն, կարծողներ կան թէ մինչեւ հիմա հոն կատարուած շարժումներու եւ ցոյց տրուած գործունէութեան ընթացքին ծանր ընդհանրումներ ու մեծ կորուստներ առաջ եկած են: Ուսաի կ'ուզեմ ձեզի ըսել մեր կրած բուն կորուստները մինչեւ հիմա, այսինքն երեք ամսուան չարժումներու ընթացքին: Ցունիս 14 թուակիր ստացած տեղեկագրիս համաձայն , ցարդ եղած կորուստներն են, զինուոր եւ քաղաքապահ ըլլալով, 13 նահատակ, 18 վիրաւոր: Աւտնց մէկը սպայ է, թէկմէն անուն: Կը տեսնեմ որ այս կորուստները մեզի վիշտ կը պատճառեն ու Ազգ. Մեծ Ժողովին ալ շատ ցաւ կ'ազդեն: Սակայն, կ'ուզեմ ձեր ուշադրութիւնը հրաւիրել սա կէտին վրայ թէ դէպիին կարեւորութեան, մասնաւորաբար չափազանցուած հրատարակութիւններու հանդէպ կատարուած զհեղութիւնը մեծ չէ :

Ընկերներ, կը կրկնեմ թէ ոստիկան – զինուորները եւ կառավարութիւնը կացութեան տէրն են: Բաւարար թուով զինուորական ուժ կը գտնուի հոն: Բարենորոգումներու ծրագրին գործադրութիւնը կը չարունակուի :

Ձեր ներկայութեան խօսած պահուս՝ կ'ուզեմ որ երկրին ու տեղւոյն վրայ գտնուող բոլոր հայրենակիցները լսեն իմ խօսքերս: Հանրապետական կառավարութիւնը իրր զարդ եւ փաչաք հոն չատրաս բարենորոգումներու ծրագիրը: Որքան ալ դժուարութիւններ ըլլան, օդերը որքան ալ գէշ ըլլան , մենք այդ ծրագիրը պիտի գործադրենք ամառ թէ ձմեռ :

Ո եւ է խնդիր Ազգ. Մեծ Ժողովին կողմէ ընդունուելէ ետք, մինչեւ հիմա սովորութիւն չենք ըրած ընկերկիլ փոքր ընդդիմութեանց եւ դժուարութեանց հանդէպ: Ուսաի Ազգ. Մեծ Ժողովին որոշումը գործադրելէ ետք պիտի չկենանք :

Կարծեմ թէ այս համոզումը պիտի դիւրացնէ մեր գործերը, ու տակաւին խելքերնին գլուխնին չհկած պարագլուխներն ալ պիտի համոզէ ժամ առաջ իրենց վերկութիւնը փնտռելու կառավարութեան օրաւուր ու նոյնքան արդարասէր եւ կարեկից գրկին մէջ :

Ընկերներս, ինչպէս կը տեսնէք, բոլոր խնդիրները ձեր առջեւ պարզեցի բացայայտօրէն: Ասկէ ետքը, Ազգ. Մեծ Ժողովին օրակարգին մէջ գտնուող խնդիրները մէկ մէկ կենդանի օրինակ են, կառավարութեան ընդհանուր գործունէութեան վրայ խօսելու համար »:

*** Ֆրանսերէն թերթի մը ստացած հեռագրին համաձայն, էնկիւրիի կառավարութիւնը որոշած է տեղահանել ամբողջ Քիւրտ ժողովուրդը իր քնաշխարհէն, ճիշդ ինչպէս Հայերը :

ՋԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՏՈՒՄԱՐԿԻ ազգ. յուղարկաւորութեան համար տրուեցաւ 200,000 Ֆրանքի վարկ մը:

ՅՈՒԼԻՍ 14Ը աննախընթաց եղանակով մը տօնելու համար այս տարի , հսկայ դումար մը քուէարկուեցաւ:

ՌՈՒՄ 3 օդանաւորդներ, հիւս. բեւեռէն անցնող գծով մը, փորձեցին Մոսկուայէն թռչիլ մինչեւ Սան - Ֆրանսիսկօ (9.530 քիլոմեթր): Օդանաւորդները եթէ չյաջողեցան Սան – Ֆրանսիսկօ իջնել, զէթ իջան ամերիկեան հողի վրայ :

ՁՈՐՁԹՈՒՆԻՒՆԻ մէջ (Ամերիկա) կառավարութիւնը փակեց գործարանները, վերջ դնելու համար բանթող աչխատաւորներու կռիւներուն: Իսկ Եունկթաունի մէջ բանթողներու եւ ոստիկաններու միջեւ ծանր բախում մը տեղի ունեցաւ :

ՊԱՏՆԷՇԱՐ

Տպ. Պետերբուրգ, Լեռնային փող., թիւ 5

Ամսագիր կը հրատարակուի ամէն ամսոյ 1-ին

Տարեկան բաժանորդագին՝ Ռուսիոյ մէջ 3 ռուբլի, արտասահման 4 ռուբլի

Ամսագրին խմբագրութիւնը կը գտնուի Տպ. Պետերբուրգ, Լեռնային փող., թիւ 5

Ամսագրին բոլոր նամակները եւ գրութիւնները կը խնդրուին ուղղել հետեւեալ հասցէով՝ Տպ. Պետերբուրգ, Լեռնային փող., թիւ 5

Ամսագրին գրութիւնները կը խնդրուին գրել ընթեռնլի եւ ուղղագրութեամբ

Ամսագրին մէջ տպագրուած գրութիւնները կը պատկանին հեղինակներուն

Ամսագրին մէջ տպագրուած գրութիւնները կրնան վերատպուիլ միայն հեղինակին կամ խմբագրութեան համաձայնութեամբ

Ամսագրին մէջ տպագրուած գրութիւնները չեն վերադարձուիր

Ամսագրին մէջ տպագրուած գրութիւնները կը վճարուին ըստ համաձայնութեան

Ամսագրին մէջ տպագրուած գրութիւնները կրնան ստորագրուիլ հեղինակին անունով, կեղծանունով կամ նշանագրերով

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ)

Ի՞նչ է հայկական հարցը

Հայկական հարցը ծագել է այն ժամանակ, երբ Թուրքիան, ներխուժելով Հայաստան, սկսել է ոչնչացնել հայ ժողովրդին։ Հայկական հարցը ծագել է այն ժամանակ, երբ Թուրքիան, ներխուժելով Հայաստան, սկսել է ոչնչացնել հայ ժողովրդին։ Հայկական հարցը ծագել է այն ժամանակ, երբ Թուրքիան, ներխուժելով Հայաստան, սկսել է ոչնչացնել հայ ժողովրդին։

Տօրիօ, որ այս կացութեան առջեւ հրաժարեցաւ նաեւ երեսփոխանութենէ, բոլորովին նուիրուելու համար «հակարոլշեւիկեան պայքարի»: Իր կուսակցութեան ուղղած չղջարերականի մը մէջ, Տօրիօ կատաղի յարձակում մը կը գործէ Մոսկուայի «վարձկաններուն» եւ «մարդասպաններու կառավարութեան» վրայ, որուն « ազդեցութիւնը հետզհետէ կը զօրանայ Ակնի չղջանին մէջ »:

Բիւշիւ Արաս ճակէպի մէկ

Հավաս կը հեռագրէ Հալէպէն.—

Թուրքիոյ արտաքին գործակալը, Բիւշիւ Արաս, ընկերակցութեամբ ազգ. ժողովականութեան գործակալին, Իրաք անցնելու համար Հալէպ եկաւ: Այս առթիւ հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ.

— Պաղտատ կ'երթանք, յետոյ պիտի անցնինք Թէհրան ու Մոսկուա, մեր կառավարութեան բարեկամական ողջոյնը հաղորդելու համար այդ եր – կիրներուն, առանց պաշտօն ունենալու մասնաւոր բանակցութեանց, ոչ իսկ դրադելու համար արեւելեան գաղինքով: Ընկերս Պաղտատի մէջ, անտեսական գետնի վրայ, խորհրդակցութիւն մը պիտի կատարէ Իրաքի կառավարութեան հետ: Գալով Սանճաքի հարցին, ժընեւի համաձայնութիւնը պիտի գործադրուի առանց յետին - մտքի: Մենք հետեւեցանք լաւագոյն մեթոտին՝ Ազգերու Դաշնակցութեան յանձնելով վէճին կարգադրութիւնը: Այդ կարգադրութեան մէջ, Ֆրանսա եւ Թուրքիա աշխատեցան սատարել սուրիական մանուկ հան – րապետութեան զարգացման, դիւրացնել անոր ընդունելութիւնը Ազգերու Դաշնակցութենէն ներս, պաշտպանել սահմանները: Այս պարագան կը կազմէ խաղաղասիրութեան անուրանալի երաշխիք մը :

Մանուկ Մանուկեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Կարապետ Մանուկեան, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Մանուկեան (Գալայճօն), Տէր եւ Տիկին Վահրամ Մանուկեան եւ զաւակունք, Այրի Տիկին Սէվիլիւ Արշակունի եւ զաւակունք (Զահլէ), Տէր եւ Տիկին Տօքթ. Եղիա Արշակունի, Տէր եւ Տիկին Վահան եւ Եղիա Այշաբեան եւ զաւակունք, Տէր Կիրակոս Քհնյ. եւ եղբօրմէ Ներեղեան եւդուակունք (Ճունաստան), Տէր եւ Տիկին Մկրտիչ Բէթէնեան, Մինաս Բէթէնեան, Տէր եւ Տիկին Աստուր Խաչատուրեան, Տէր եւ Տիկին Ճակոր Մաղաքեան եւ զաւակունք (Կարտան), Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Ազիբեան (Հալէպ), Տէր եւ Տիկին Միհրան Ազիբեան (Պէյրութ), Տէր եւ Տիկին Դաւիթ Ազիբեան եւ զաւակունք (Լարնաքա), Այրի Տիկին Եւա Տայտապանեան (Գըրըտ Ման), Տէր եւ Տիկին Գամճեան (Պոլիս), Տիկին Գալֆաեան (Աբթ), Տէր եւ Տիկին Աւետիս Գաղանճեան (Ամերիկա), որոնք խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի տիկնոջ, հարսին, զարմիկին եւ ազգականին՝

ՏԻԿԻՆ ՎԵՐԺԻՆ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ

(Ծնեալ ԱՎՇԱՐԵԱՆ, Սիս)

դառնագէտ մահը որ տեղի ունեցաւ յունիս 18ին, 33 տարեկան հասակին, Գավայեռն, 21 յունիս 1937

Թաղումը տեղի պիտի ունենայ Գավայեռնի հիւանդանոցը: Յուղարկաւորութիւնը տեղի ունենայ, կիրակի, 20 յունիս, առաւօտեան ժամը 9.30ին, Գավայեռնի հիւանդանոցին մէջ:

Գավայեռն, 21 յունիս 1937

ՀՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊԱՏԻՒ Պ. Ե. ՊԱԼԹՐՈՒՇԱՅԹԻՒՆ

Հայ մատուռականներու Ակումբը ընդունելութիւն մը սարքած է յա, յաջիկայ Յունիս 30ի չորեքշաբթի իրիկունը, ժամը 9ին, Օթէլ Լիւթէսիայի մէջ, ի պատիւ Պ. Ե. Պալթրուշայթիսի, հայկական ճարտարապետութեան եւ մասնաւորապէս կրթական արուեստին հայկական ծագման մասին հրատարակած ուսումնասիրութեանց առթիւ Փարիզի հայ գաղութին երախտագիտութիւնն ու յարգանքը արտայայտելու համար:

Մասնակցութեան ծախքն է 10 ֆրանք:

Փափաքողներէն կը խնդրուի իրենց մասնակցութիւնը ծանուցանել Պ. Հ. Պէրպէրեանի, 10, Պուլ Տըլրսեր, Փարիզ, 16րդ.:

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Մարսէյլի, արուարձաններու եւ շրջանի մեր բոլոր ենթակոմիտէներու եւ խումբերու կողմէ յորին ցաւակցութիւն կը յայտնենք ընկեր Ջատիկ ՄԱՔԻՒԿԵԱՆի (Ամերիկայի ընկերներէն) եւ ընկ. Բժիշկ ՌՈՒԲԻՆի (Քաւրիզի ընկերներէն) ժահրւան առթիւ իրենց պարագաներուն եւ ոյն շրջաններու մեր ընկերներուն:

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէ

SAUVETEURS VOLONTAIRES DE DÉCINES

Տէսինի Կամաւոր Ազատարարներու Միութիւնը իր եղբայրական ողջոյնը հաղորդելով իր հայ բարեկամներուն, կը խնդրէ աջակցիլ իրենց լուղորդական հանդէսին, որ տեղի կ'ունենայ Կիրակի, 27 յունիս:

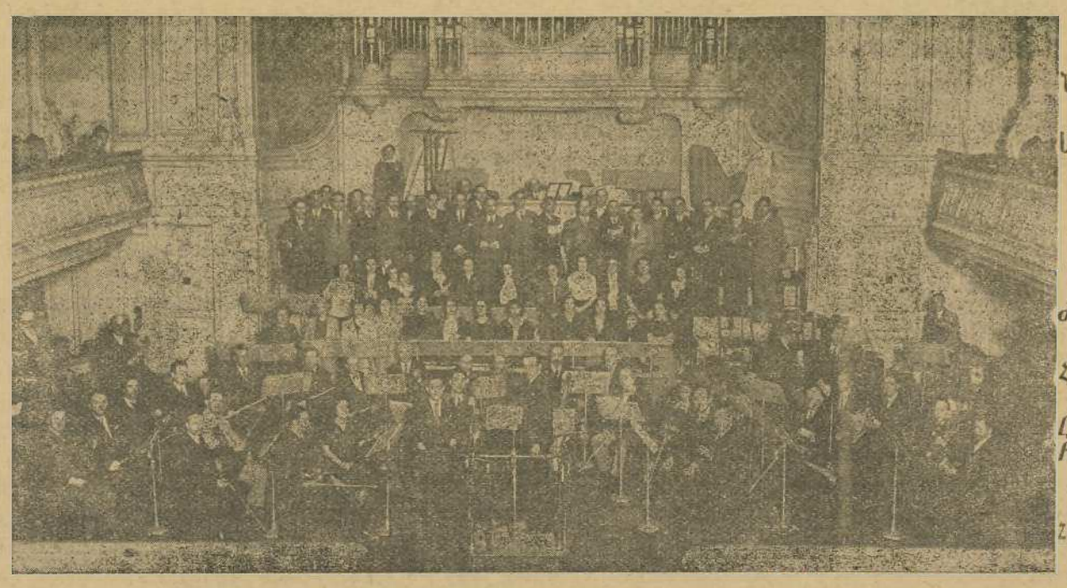
Տոմսակին գինն է 2 ֆրանք :

Դիմել՝ կարօ Օհանեանի սըրճարանը, եւ Պ. Յակոբ Գարոյեանի:

MONTAGNIER
(Փոխ - Նախագահ)

ՓՆՏՈՒԵՑԻՔ եւ ԿՈՐԴԱՑԻՔ
երգիծաթերթ՝ «Մ Ե Ղ Ո Ւ Հ»
փարիզի եւ շրջանի Յառաջի գրուհյ
Գ Ա Հ Ե Տ Ի Ե Ն

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼՒՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
RueCours Lafayette, angle Garibald

ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԳԷՍ
ԱՐԱ ՊՈՐԹԵԻԵԱՆԻ
ՆՈՒԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ Պ. ԼՈՒԻ ՄԱՐԼԷՆԻ
(երեսփոխան եւ նախկին նախարար)
ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍԵՐԳԶԽՈՒՄԲԻ
ԱԷՆՖՈՆԻՔ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ ԵՒ ԾԱՆՕԹ
ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ 120 ՀՈԳԻ
26 Յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 8½ն,
Salle Gaveauի մէջ,
45 Rue La Boëtie, մէթրօ **Miromesnil**
Ժողովուրդի ընդհ. վափաքին վրայ պիտի երգուի Հայ նահատակներու յիշատակին ձօնուած
ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԲԱԺԻՆՆԵՐ, ՄԱՅՐ ԵՐԳԵՑՈՒՆԻ ԵՒ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ, «ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ ՆՈՑԵՄ ԲԵՐԻՆ» նկարագրական կտորը: Ինչպէս եւ զանազան հեղինակներէ կարեւոր գործեր:
Տոմսեր՝ 25. 20, 15, 10 եւ 7.50 ֆր.ի կը վաճառուին Շրջան Սամուէլի քով, 51 rue Mr. le Prince եւ գրատուն Թէրար 36 rue Montholon:
Կը խնդրուի ներկայ բլլալ ժամադրեալ ժամուն.

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ՓԱՐԻԶԻ Պրօպականտի յանձնախումբին ժողովը այսօր երեքշաբթի երեկոյ, ծանօթ հաւաքատեղին:

ՄԱՐՍԷՅԻ Շրջ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ պրօպագանտի յանձնախումբի ընկերները, ուրբաթ (25 յունիս) երեկոյեան ժամը 8ին, «Շահիրիկեան» սրահին մէջ:

ՄԱՐՍԷՅԻ «Վահագն» խումբին կողմէ ժողովը տեղի կ'ունենայ 27 Յունիս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին «Շահրիկեան» սրահին մէջ. 5 Rmede l'Eclipse.

կարեւոր օրակարգ:

ԱՍԹՕՐԻԱ
ՊԱՂՏԱՏԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՀԻՒՐԱՆՈՑԸ
Նոր բացուած, նախկին Լոնտոն օթէլի փոխան
Պաղտատի գլխաւոր էլ-Ռաշիտ պողոտային վրայ
Տէր եւ Տնօրէն՝ Յ. ՄՈՒԼԹԱՆԵԱՆ
40 սենեակներ տաք ու պաղ ջուրով, բաղնիքով, 3 մեծ սալօններ՝ բոլորովին նոր կահաւորումով: Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ կերակուրներ: Սրագ եւ կանոնաւոր սպասարկութիւն:
Ցեղական լեզուին ու պայմաններուն անծանօթ հիւրերուն համար կ'ընծայուի ամէն տեսակ ծառայութիւն: Télephone No. 98

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Maison Gaveau (*Սալ տէ Քոնսէրթ*) 45-47 Rue de la Boëtie
մէթրօ Miromesnil
29 *Յունիս, երեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին,*
(Սրահին դուռները կը բացուին ժամը 8.30ին)

ՐԱՖՖԻ ԳԵՏՐՈՍԵԱՆ
(11 տարեկան)

Կը դաշնակահարէ կտորներ Պախ-Պուզոնիէն, Պէթհովէնէն, Շոպէնէն, Ժորէէն, Շումանէն, Կապրիէլ Բիլոնէէն եւ Լիստէն:
Գիներ.— Ա. կարգ 20, Բ. կարգ 15 եւ Գ. կարգ 10 ֆր : Պանքէ 5 ֆր.:

Մրցանակաբաշխութեան հանդէս
Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՆԻԷՒՒ ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԴԱՍԸՆԹ. ՑՔՆԵՐՈՒ

ՆՈՒԱՃԵՑՈՒՈՒԹԵԱՄԲ ԱՒԻՒՈՒ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԵԱՆ
Նախագահութեամբ Պ. ՕՇԻԿ ԹԱՇԶԻՄԵԱՆԻ
կիրակի, 27 Յունիս, կէս օրէ վերջ, ժամը 2,30ին
Պուլաթլեանի թաղապետական սրահը (րիւ տէ Շալ)
Հատորներ արտասանութիւններ, մէներգ, խմբերգ, ներկայացում եւ հաճելի անակնկալներ
Ընիէէռի, Պուլաթլոնպի. Ֆոլնպի եւ շրջանի կրթասէր հայութիւնը սիրով կը հրաւիրուի
Մուտք 3 եւ 5 ֆրանք

Ամառնային դաշտանահանդէս
Կազմակերպուած ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԶԱԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ
1 Օգոստոս, կիրակի կէսօրէ յետոյ, Ermitage de Longchamp
գեղատեսիլ եւ օդասուն պարտէզին մէջ
Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն.

ԵՐԻԵՒ ՄԵՆԵՐԳ դաշնակի ընկերակցութեամբ
1.— ՄԻՄԱՌՆԻԿ 2.- ՖԱՐՈՒՆ 3.- ՄՐՄՈՒՆՋՆԵՐ
Երաժշտութիւն՝ Ա. Գ. ՄԵՍՈՒՐԵՆՑԻ (Մելքոնեան)
Գին՝ (փոսէի ծախքով) 15 ֆր. 50
Պատուելով համար դիմել՝ A. K. Mélkonian, Restaurant Burdigala 96 rue du Pas St. Georges, Bordeaux (Gironde), եւ Librairie H. Samuel 51 rue Mr. le Prince, Paris.

ՓՈՒԽՈՒ **Peugeot** ՕԹՕՄՕԲԻԼՆԵՐ
Ամենք որ կը փափաքին գնել նոր կամ քիչ գործածուած օթօմօպիլ մը, կանխիկ կամ ապառիկ, կրնան ամենայն վստահութեամբ դիմել Պ. ՇԱՀԱՆ ՍԱՐԵԱՆի 65 *կամ* 67 Ave. Champs-Elysées, *Փարիզ: Հեռաձայն* Elysées 66—28 *կամ* 66—29.

ԼԱՒ ՊԱՏԵՒՈՒԹԻՒՆ
Մեկնումի պատճառաւ ծախու է այրերու եւ կիներու յատուկ սափրիչի խանութ մը բոլոր կազմածներով եւ 4 աթոռներով: Շատ նպաստաւոր գին: Դիմել Պ. JACQUESի, 79 Ave. Henri Barbusse, Colombes, Seine.

ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
Կը ստանձնեմ յարկաբաժիններու եւ սենեակներու ամէն տեսակ նորոգութիւն եւ փոփոխութիւն (թուղթ, ներկ, ելեկտրական գետեղում), կահկարասիներու նորոգութիւն եւլն.: Մատչելի գին: Դիմել՝ **Daniel**ի, *49 rue Labat, Փարիզ* (18): Հեռ. Montmartre 87-82:

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**
ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**
Մարսէյլ, Tél. C.47-22 եւ C.74-51 — Tél. Opéra 67-77 67-78
Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:
Յոմսակներ՝ ամէն տեղի համար: Հայ ճամբորդներու համար վաստաւոր գին: Ընկնինք Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը
ՎԱՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (11)

ԵՐԿԵՐԵՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼԸ – ԱՂԵԻ

Գրեց՝ Մ. Ա. ԱԼԴԱՆՈՎ

Ռուսերէնէ թարգմանեց
ԱՐՄԵՆԱԿ ՄԵԼԻՔ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Դրա համար էլ Աղեւի պատմութիւնը մի իսկական ողբերգութիւն էր : Նա շատ քանկ արժեց սոց.—յեղափոխական կուսակցութեան: Այդ կուսակցութեան փոթորկոտ պատմութեան մէջ հակաժողովրդական այդ երկրորդ դէպքն էր, որ բաժին ընկաւ նրան :

1909 թ. յունուար 29ին Լ. Մարտովը գրում է Ա. Ն. Պոտրեսովին . « Այստեղ ամէն ինչ լի է Ազեւի պոռծով: Այն բոլորը, ինչ հրատարակել է այդ դէպքի մասին, զլխաւորապէս սոց.—կուսակցութեան կենտրոնի միջոցով, արմատապէս խորտակում է սոց.— յեղ. կուսակցութիւնը :

Այս հասարակութեան հետ պործ ունենալը աւելի վատ է, քան դուք կարծում էիք Գերչունիի պործի մասին գրած ձեր յօդուածով :

Շատ երկար հալածանքի սկսեցին ենթարկւել սոց.- յեղ. կուսակցութեան ղեկավարները իրենց կուսակցութեան կողմից: Ոմանք մեղադրում էին կենտրոնական կոմիտէին, ուրիշները՝ մարտական կազմակերպութեան: Ոմանք կարծում էին, որ զէպի ահաբեկչութիւնը չափազանց շատ հրապուրուեցին, իսկ ոմանք էլ կարծում էին, որ զէպի ահաբեկչութիւնը անբաւարար ուշադրութիւն է դարձած :

Յատկապէս զայրոյթ առաջ բերեց այն, որ Ազեւին հենց տեղնուտեղը « չան պէս չսատկեցրին» : Այդ բանի մէջ զլխաւորապէս մեղադրում էին Սաւինկովին (Տիւշեւը եւ զերման Լապտեին): Ոմանք Ազեւի փախուստի յաջողութիւնը բացատրում էին նրանով, որ «Սաւինկովը վախկոտ»: Դա, ի հարկէ, ճիշդ չէ: Անհամարձակութեան մէջ մեղադրել Սաւինկովին՝ շատ դժուար է, որովհետեւ հենց այն տրամադրութեան մէջ, որ տիրում էր Եւրոպայում, Ազեւի սպանողի համար ապահովուած էր արդա-

դին» այնպէս, ինչպէս նրանք ատում են իրար :

Ինքը Սաւինկովը ասում էր, որ ձեռքը չբարձրացաւ իր նախկին ընկերոջ եւ առաջնորդի վրայ. «Այդ ժամանակ ես նրան սիրում էի եղբօր պէս»: Իրականի մէջ Ազեւին չսպանեցին, որովհետեւ բոլորն էլ զլուխները կորցրել էին: Եւ դա էլ ահա թէ ինչու :

սոց.- յեղափոխականներից ոմանք Ազեւի մերկացման հետեւանքով « իրենց կեանքի ամբողջ ընթացքում բարոյապէս սոսկալի ընկճուեցին », ուրիշները հետացան կուսակցութիւնից, եղաւ եւ անձնասպանութեան դէպք :

Ազեւի մերկացումից յետոյ, 1909 թւի յունուարին, Փարիզում կայացաւ յայտնի սոց. եղափոխականների ժողովը, որի ժամանակ Վ. Մ. Զերնովը պատմեց մարտական կազմակերպութեան զեկավարի պատահանութիւնը: Այս ժողովի մանրամասնութիւնը Գարտինդ Լանդէյնը հետագրով անմիջապէս յայտնեց Պետերբուրգի ոստիկանութեան վարիչին:

(Շար.)

Le Gérant: H. STEPHAN
17, Rue Damrémont, PARIS (18e) — Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ. ԱԶԳԱՅԻՆ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ. ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԱԶԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆ ՆԵՐ,—

ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՁԱՄՍԵԱՑ ԵՌԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ արեւմ. երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
23
ՅՈՒՆԻՍ
MERCREDI
23 JUIN
1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3454

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԴԱՇԻՆՔԸ

—o—

Թուրքիոյ արտաքին գործակալը Թէվֆիք Րիւշտի Արաս Պաղտատ եւ Թէհրան այցելութեան առթիւ, կրկին օրակարգի վրայ դրուած է Ասիական կամ աւելի ճիշդ է ըսել Արեւելեան դաշինքը, որուն մասին կը խօսուի երկու տարիէ ի վեր :

Զորս իսլամ պետութիւններ՝ Թուրքիա, Իրան (Պարսկաստան), Իրաք եւ Աֆղանիստան չուտով պիտի կնքեն բարեկամութեան, խորհրդակցութեան եւ ոչ - յարձակման դաշինք մը :

Նկատի առնելով դաշնադիր կողմերու իսլամ ըլլալու հանգամանքը, շատեր կը տարուին մտածելու թէ Ազթաթիւրքի Թուրքիան արդեօ՞ք յետադարձ ոստում մը կ'ընէ՝ նոր համիսլամական քաղաքականութեան մը հիմերը դնելու համար, քաղաքականութիւն՝ որ այնքան սիրելի էր կարմիր Սուլթանին եւ որուն չնորհիւ Օսմանեան կայսրութիւնը կրցած էր իրեն գրաւել ոչ - Թուրք իսլամ ժողովուրդներու համակրանքը՝ Ադրիական ծովէն մինչեւ Հնդկաց Ովկիանոս :

Ապտիւլ Համիտի համիսլամական քաղաքականութեան ուժ կուտար նաեւ Գերմանիոյ Վիլհելմ Բ. կայսրը, որ 1898ին դէպի Պոլիս, Դամասկոս եւ Երուսաղէմ կատարած իր ղղրդադին այցելութեան առթիւ՝ ինքզինքը հանդիսաւորապէս Իսլամներու հովանաւոր ու պաշտպան կը հռչակէր, կատղեցնելով Մեծն Բրիտանիան, որ այդ տիտղոսը իր մենաշնորհը կը նկատէր :

Համիսլամական քաղաքականութիւնը ջուրն ինկաւ 1908ի Օսմանեան Սահմանադրութեամբ, երբ Իթթիհատականները նոր նշանախօսք մը նետեցին հրապարակաւ,— Թուրանականութիւն :

Ազգի եւ ցեղի գաղափարը աւելի ճիշդ պաշտամունքը — առաջին մէկ ճգնչ կրօնական ըմբռնումը, որ այլեւս ժամանակավրէպ մը դարձած էր քսաներորդ դարու քաղաքակրթութեան սրբարշաւ յորձանքին մէջ :

Սահմանադրական Թուրքիան իր գահին վրայ պահեց Սուլթան - Ռաշիթն եւ աւերեւոյթս Օսմանեան բոլոր տարրերու եղբայրութիւն քարոզեց, ծածկելով իր թաքուն միտքը, որ համար Թրքական քաղաքականութիւնն էր :

1914ի աշնան, երբ Թուրքիա մասնակցեցաւ Մեծ Պատերազմին, Իթթիհատը Գերմանիոյ դրդումով՝ փորձեց համիսլամական չարժում առաջ բերել : Սուլթան Րէշատ՝ իր Շէյխիւլ իսլամի ֆէթվային վրայ յենած՝ « ճիհատ » հռչակեց Դաշնակիցներուն դէմ՝ Թուրքիոյ կողքին դիրք բռնելու հրաւիրելով աշխարհի բոլոր Իսլամները :

Այս « նուիրական պատերազմ »ը ոչ մէկ արձագանգ գտաւ իսլամական աշխարհին մէջ : Ընդհակառակն Թուրքիա՝ Տարտանէլի, Պաղեստինի, Իրաքի եւ Արաբիոյ ճակատներուն վրայ իրեն դէմ գտաւ հնդիկ, ափրիկեցի եւ արաբ իսլամ զինուորներ, որոնք աւելի կատաղի կերպով կը կռուէին քան բուն իսկ քրիստոնեայ զինուորները :

Ուրեմն համիսլամութիւնը ընդմիշտ խեղդուեցաւ պատերազմի թոհուբոհին մէջ : Ու նոր Թուրքիոյ առաջին յեղափոխական գործերէն մէկն եղաւ խալիֆայութեան, Շէրիաթին եւ էյխիւլ - իսլամութեան ընչոմով կրօնքին ու պետութեան բաժանումը :

Արեւելեան Դաշինքին հիմը կրօնքը չէ ուրեմն, հակառակ իր արտաքին երեւոյթին :

Անոր հիմը Թուրանականութիւն ալ չի կրնար ըլլալ, քանի որ բացի Թուրքիայէն՝ ուրիշ Թուրանական ցեղ չկայ դաշնադիր կողմերուն մէջ, Իրանը արիական է, Իրաքը՝ արաբ, Աֆղանիստանը՝ պարսկախօս :

Նկատելով որ այս Դաշինքին գաղափարը յղացողն ու գլխաւոր դերակատարը Թուրքիան է, չատ թափանցիկ է անոր միտքը :

Ասիական դաշինքին հիմնական նպատակն է՝ արգիլել քրտական չարժումը Թուրքիոյ սահմաններուն մէջ — քանի որ միւս երկիրներու Քիւրտերը ոչ մէկ անջատողական ծրագիր կը մշակեն — եւ պահպանել Թուրքիոյ հողային ամբողջութիւնը (նոյնպէս միւս երկիրներու հողերուն վրայ ո՛չ մէկ ներքին կամ արտաքին թշնամի աչք ունի) :

Ինդրոյ առարկայ դաշինքին ծրագիրը կազմուեցաւ 1935ին Ժընեւի մէջ : Դաշնադիր կողմերը ոչ - յարձակողական, բարեկամական եւ խորհրդակցական դաշինք մը կնքելով, կը յայտարարեն թէ նպատակ ունին Մերձաւոր եւ Միջին Արեւելքի մէջ խաղաղութիւնը պահպանել, Ազգերու Դաշնակցութեան եւ Պրիան - Քէլլոգի Ուխտերու հիման վրայ : Կողմերը յանձնառու կ'ըլլան ՀՏԼՈՒ չմիջամտել իրարու ներքին խնդիրներուն, փոխադարձաբար յարգել իրենց հատարակաց սահմանները եւ մէկը միւսին դէմ առանձին կամ հաւաքաբար ո՛ եւ է յարձակողական չարժում չկատարել : Եթէ կողմերէն ո՛ եւ է մէկը միւսին դէմ յարձակողական արարքի մը մէջ գտնուի՝ դաշինքը չեղեալ կը նկատուի յարձակող կողմին համար :

Իսկ ամէնէն կարեւոր կէտն է հետեւեալը, որ կը հաստատէ մեր վերի ենթադրութիւնը.— Կողմերը յանձնառու կ'ըլլան ամէն կերպով արգիլելու իրենց հողերուն վրայ կազմուածքները խռոված խումբերու կամ բաղաքական ընկերակցութեանց, որոնց նպատակը պիտի ըլլար խաղաղութիւնը վրդովել դաշնադիր պետութեանց ո՛ եւ է մէկուն հողին վրայ :

Այս հատուածը ուրիշ մեկնութեան չի կարօտիր :

Վերջին յօդուածին համաձայն, դաշինքին արամադրութիւնները ո՛ եւ է կերպով չեն խանգարեր այն յանձնառութիւնները, զորս կողմերը առանձնաբար ստանձնած են իրարու հանդէպ, համաձայն Ազգերու Դաշնակցութեան սկզբունքներուն :

Ասիկա կ'ակնարկէ այն երկկողմանի անջատ դաշինքներուն, զորս Թուրքիա եւ Իրան, Թուրքիա եւ Աֆղանիստան եւ միւսները կնքած են իրարու մէջեւ :

Երկու տարիէ ի վեր կարելի չէ եղած ստորագրել այս դաշինքը, անոր համար որ սահմանային վէճեր ունէին Թուրքիա եւ Իրան, Իրան եւ Աֆղանիստան ու Իրան եւ Իրաք : Առաջին երկու վէճերը կարգադրուած են արդէն : Կը մնայ Իրանի եւ Իրաքի վէճը, զոր կարգադրելու նպատակով է որ ներկայ ճամբորդութեան ձեռնարկած է Թ. Րիւշտի Արաս : Իրեն կ'ընկերանան Թուրքիոյ Տնտեսութեան գործավար ձէյլալ Պայար, Իրանի եւ Իրաքի դեսպանները եւ Թուրք տնտեսագէտներ : Տնտեսութեան գործավարը պաղտատի մէջ պիտի բանակցի իր ճիւղին վերաբերեալ խնդիրներու մասին :

Իրանի եւ Իրաքի միջեւ ծագած վէճը կը վերաբերի Շաթ - էլ - Արապի, — Եփրատ եւ Տիգրիս գետերու միացած մասը : Այս գետը կը գտնուի երկու երկիրներու սահմանագլուխին վրայ : Համաձայն էրզրումի դաշնագրին, այս նաւարկելի մեծ գետին ջուրերուն վերիվխանութիւնը կը պատկանէր Թուրքիոյ, հակառակ անոր որ այդ գետին ձախ ափը՝ Մոհամմէրայէն մինչեւ Պարսից ծոց կը գտնուի պարսիկ հողի վրայ : Իրրեւ ժառանգորդ հանդուցեալ օսմանեան կայսրութեան, օրինակաչ Իրաքի վերիվխանութիւնը : Իրականին մէջ սակայն, Իրանեան մարտանաւեր ազատ երեթեւեկ ունին այդ ջուրերուն վրայ : այժմ Բիզա Շահ կը վախնայ որ օրինական ձեւ ստանայ Իրանի ազատ երթեւեկի իրաւունքը : Իսկ Իրաք կը դժկամակի տալ այդ իրաւունքը՝ առարկելով թէ Շաթ – էլ - Արապը իր միակ ճամբան է դէպի ծով :

Այս խնդիրը 1934ին եւ 1935ին երկու անգամ դրուեցաւ ժընեւի արիսպագոսի սեղանին վրայ, առանց կարգադրուելու : Այժմ վէճը պիտի կարգադրուի ուղղակի բանակցութեամբ եւ երկու կողմերուն համար ալ գոհացուցիչ կերպով : Րիւշտի Արաս մի քանորդի դեր պիտի կատարէ եւ կը յուսայ յաջողիլ :

Այդ յաջողութենէն վերջ միայն պիտի կնքուի ասիական դաշինքը, որուն իրենց հաւանութիւնը տուած են Լոնտոն եւ Մոսկուա : Արդէն Րիւշտի Արաս իր ճամբորդութիւնը պիտի չարունակէ դէպի Մոսկուա :

Հ. Ս.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԴԱՀԼԻՃԻ ՏԱԳՆԱՊԸ

Ինչպէս կը զրէինք երէկ վերջին պահուն, Հանրապետութեան նախագահը Շօթանի յանձնեց դահլիճ կազմելու պաշտօնը : Շօթան անմիջապէս ձեռնարկեց աւանդական խորհրդակցութեանց :

Որոշ է թէ նոր կառավարութիւնը պիտի ներկայացնէ զարձեալ Ժոզ. Ձակատը, այս անգամ այն տարբերութեամբ որ արմատական ուղղութիւն պիտի ունենայ, ինչպէս Լէոն Պլումի կառավարութիւնը ունէր ընկերվարական ուղղութիւն :

Նոր կառավարութեան իրրեւ անդամ կը ներկայացուին հետեւեալ անունները — Տալատիէ պիտի մնայ նախարար ազգ. պաշտպանութեան, Քամփին - չի՝ ծովային, Տէլպոս՝ արտաքին : Ելմտական նախարարութեան համար կը յիշատակուին Ապէլ Կարտէի, Փիէռրիի, Փօլ Ռէյնոյի անունները : Թերթ մը կը զրէ թէ Շօթան հեռախօսով հաղորդակցութեան մէջ մտաւ Ժորժ Պոնկի հետ, որ Ուաշինկթընի Ֆրանսական դեսպանն է :

Այս խորհրդակցութիւններուն արդիւնքին մասին արտայայտուելու համար, թէ պիտի յաջողի՞ կազմել նոր դահլիճը, Շօթան ժամանակ խնդրած էր մինչեւ երէկ կէսօրէ վերջ : Մամուլին տուած իր յայտարարութեան մէջ, Շօթան կ'ըսէ թէ կ'աշխատի կազմել կառավարութիւն մը, որ ներկայացնէ երեսփոխանական ժողովի մեծամասնութիւնը՝ վայելելով հանդերձ Մերակոյսին վստահութիւնը :

Դահլիճին հրաժարականէն վերջ, որ եւ է թշնամական ցոյց տեղի չունեցաւ Փարիզի եւ դաւառներուն մէջ :

Համայնավար կուսակցութիւնը, յանուն Հացի, Ազատութեան եւ Աղաղութեան, յարձակողական կոչով մը կը հարուածէ Ճերակոյսը, որ, կ'ըսէ, կ'աշխատի եւ առնել չարաթական 40 ժամ աշխատանքի, վճարեալ արձակուրդի եւ ընկերային բարօրութեան վերաբերեալ բոլոր աշխատաւորական նուաճումները :

Իսկ ընկերվարական կուսակցութիւնը կոչով մը կը յորդորէ պաղարիւն մնալ եւ ամբօրէն կառչիլ Ժոզ. Ձակատի հանգանակին : «Փօփիւլէր » կը հրատա – րակէ աշխատաւորական բազմութեանց աղաղակը, որով կը պահանջուի զարձեալ իշխանութեան գլուխ բերել Լէոն Պլումը :

Ժոզ. Ձակատի կեդր. կոմիտէն յայտարարութեամբ մը կ'ողջունէ Լէոն Պլումի կատարած անհուն գործը, կը շնորհաւորէ ընկերվարական կուսակցութեան պետը, որ ցոյց տուաւ ժողովրդապետութեան պատիւը եւ ստեղծագործ ուժը : Ու կ'աւելցնէ թէ Ֆրանսայի մէջ ներկայիս կրնայ գործել միայն մէկ հանգանակ, մէկ մեծամասնութիւն, Ժոզ. Ձակատի մեծամասնութիւնը, Ժոզ. Ձակատի հանգանակը :

Ժոզ. Ձակատի Փարիզի շրջանի կոմիտէն կ'առաջարկէ կեդր. կոմիտէին մթինի մը կազմակերպել Փարիզի մէջ, պահանջելու համար որ երթեք տակտութիւն ցոյց չտրուի Ժոզ. Ձակատի հանգանակին գործադրութեան մէջ :

ՋՆՋԱՋԱՆ ԼՈՒԻՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՏԷ ՊՐՈՒՒԻԼ հրաժարեցաւ Բ. Միջազգայինի նախագահութենէն :

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԴՈՒԻԼ պիտի յայտարարուի ամբողջ Միացեալ Նահանգներուն մէջ, եթէ ճարտարարուեստական կազմակերպութեան սկսած բանուորական չարժումը ձախողի :

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՏՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ ՉԷ ՋՍՊՈՒԱԾ

Ըամէք Իսմէօիւ Տէրսիմ կը մեկնի

—o—

Թուրքերը ձեռնարկած են պաշարման

Պոլսոյ Թրքական Թերթերը բացին իրենց բերանը եւ սկսան մանրամասնութիւններ տալ զինուորական գործողութիւններուն մասին, որ տեղի կ'ունենան ներկայիս Տէրսիմի մէջ : Ահա թէ ի՛նչ կը գրեն Թրքական Թերթերը.—

Ըամէք Ինէօնիւ, ընդհ. ապստալոյտի պետին հետ խորհրդակցելէ վերջ, մեկնեցաւ եղ - Ազիզ, անկէ ընդհ. քննութեան համար՝ պիտի անցնի Տէրսիմի շրջանը :

Էլ - Ազիզ, 16 Յունիս.— Թրքական ջոկատները զրաւեցին Տէրսիմի ցեղասպանութեան գործօն կեդրոն՝ Տէնիմանի գիւղերը, որոնք անառիկ եւ բարձր դիրքերու վրայ կը գտնուին : Ժողովուրդը կառավարական ուժերուն անձնատուր կ'ըլլայ ու կը խոստովանի որ չէյխերու սպառնալիքին ու զրգռումին տակ միայն ապստամբած է :

ԱՆԳԱՐԱ, 16.— Վերջին պահուն հոս հասած լուրերու համաձայն, Տէրսիմի զինուորական գործողութիւնները կատարող մեր զօրախումբերը ապստամբներուն վերջին ապաստանարանը՝ Գուրթու Տէրէն եւ Սուլթանպապա լեռը պաշարած են : Եւ հոն սկսած՝ մաքրազործման գործողութեան : Ապստամբները 140 — 150 քառ. քիլոմեթր դետնի մը վրայ սեղմուած մնացած են : Կը չարունակուի ապստամբներուն անձնատուութիւնը կարաւան կարաւան : Ասոնց պարագլուխը Սէյիտ Րիզա այս վերջը մնացած մասին հետ է : Այս ապստամբներուն թիւը կ'ենթադրուի 1000—1500 հոգւոյ : Հոգւոյ մասին խիստ ժայռուտ, եւ Սուլթանպապա լերան բարձրութիւնը բաղդատմամբ Գուրթու - տէրէյին՝ 3000 մեթր ըլլալուն, գործողութիւնները կամաց կամաց տեղի կ'ունենան : Մեր զօրքերէն ոչ մէկ նահատակ եւ վիրաւոր կայ : Մեր վարչապետին Թունճէլիի ուղեւորութիւնը այն համոզումը կը ներշնչէ թէ Տէրսիմի մէջ յաջողութեամբ վերջացած պիտի ըլլայ. գործողութեանց պիտի յաջորդեն վարչական գործողութիւններ : Վերջին օրերս մեր օդանաւերը չատ յաջող գործունէութիւն ցոյց տուին :

Էլ Ազիզ, 16.— Տէրսիմի արկածախնդիրներուն դէմ կատարուած պին . գործողութիւնը կը զարգանայ առանց արիւնհեղութեան : Ապստամբներէն Հայտարանցի Քամէր Հըսրը, Տէմէնանցի Ձիպրայիլ, Եուսուֆիանցի Գամպէր Րէհպէր անձնատուր եղած են :

Միւս թափթփուքները ապաստանած են Գուրթուտէրէ : Այս ամբողջ շրջանը խիստ պաշարման մը տակ առնող չղթան հետզհետէ կը նեղնայ : Աչիրէթապետներէն զատ օրը հարիւրաւոր զինեալ ապստամբներ անձնատուր կ'ըլլան : Դեռ անձնատուր չեղած երկու աչիրէթապետ կայ : Անձնատուր եղողները կը յայտնեն թէ խաբուած են եւ կ'ապաւինին հանրապետական կառավարութեան դիւթեան : Որոշ կը նկատուի որ մնացեալներն ալ մէկ երկու օրուան մէջ անձնատուր պիտի ըլլան : Ամէն գնահատումէ վեր է մեր զիւցազն բանակին ցոյց տուած մեծ քաջութիւնը եւ զինուորական կարողութիւնը վերջին ատեճան սեղ եւ ժայռուտ հողամասերու մէջ :

ԳԱԼ ՏԱՐՈՒԱՆ Ա. ԴՈՐԾ ԿԱՅ...

« Գուրուն » խօսելով Տէրսիմի ապստամբութեան մասին, կը գրէ.— «Ճառայիկայ գարնան, կարգը պիտի գայ Տէրսիմի տակաւին կառավարական կազմակերպութեան տակ չառնուած ուրիշ մասերուն : Եթէ այդ կողմերու ժողովուրդը այս տարուան զինուորական չարժումներէն ազդուած է, բնական է որ առանց ընդդիմութեան պէտք եղած տեղերը պահակամոցներ, կառավարական պաշտօնատուներ եւ դպրոցներ պիտի հաստատուին եւ պէտք եղած թիւով ոյժ պիտի գտնուի անդորրութեան պահպանման համար : Իսկ եթէ հակառակ ակնկալութեան դարձեալ ընդդիմութիւն պատահի, առանց ընկրկումի բուռն միջոցներ պիտի գործադրուին : կարճ խօսքով, Թաղի մը տարուան մէջ, Թունճէլիի, երկրին միւս մասերուն նման, ամէն կարգի օրէնքներու եւ կանոններու հպատակող նահանգի մը պիտի վերածուի :

« Ճումհուրիյէթ » իր խմբագրականին մէջ կը գրէ.— Կառավարութիւնը Թունճէլիի լեռնական Պէյէվիներուն կը հասկցնէ սա ճշմարտութիւնը թէ այլ եւս անցողակի հեղեղի արշաւ չկայ. կամ պէտք է համակերպին եւ կամ այդ լեռնէն հեռանան :

Միակտուր Թուրք հայրենիքին մէջ փոքր արատ մը ձեւացնող այդ տեղը իր սովորութիւններով ու աւանդութիւններով պիտի Թաղուի պատմութեան մէջ, ու այդ սեպ լեռներուն ժողովուրդին ձեռքով դուրս պիտի գայ վարդի պէս ապրող հայրենիքի հողամաս մը :

Թուրքերը ինչպէս կը պատմեն կռիւներուն ծագումը

—o—

« Ճումհուրիյէթ » կը գրէ.—

Քանի ամիս է, որ հանրային կարծիքը տեղեկութիւն ունէր այս դէպքերէն : Բայց երկրին մամուլը կը սպասէր ձեռնհաս նշանի մը եւ լռութիւն կը պահէր՝ նկատի ունենալով զինուորական չարժումները : Հիմա որ վարչապետը Թուրք ազգին պարզեց իր ճառով՝ դէպքին իսկութիւնը, այլեւս մամուլը պարտք կը համարի իրեն հաղորդել դէպքին մանրամասնութիւնները :

Էլազիկի մեր Թղթակցին յաջորդաբար ղրկած Թղթակցութիւնները ցոյց տալով հանդերձ ապստամբութեան չրջանակին մէջ ժողովրդեան որքան միամտաբար համոզուիլը, կ'ապացուցանեն թէ հանր. ուժերը հայրենիքին վերաբերեալ դէպքերու մէջ ո՛ր աստիճան արթուն են եւ ի հարկին որքան տէր են կացութեան : Նշանաւոր Տէրսիմի դասական դարձած ապստամբութիւնն ու յեղուզակութիւնը Ըամէք Ինէօնիւի ձեռքով պատմութեան մէջ կը Թաղուին այլեւս : Այդ չրջանները, որոնց մինչեւ վերջին ժայռը չղթայի տակ առնուած է, անպայման պիտի քաղաքակրթուին :

Էլ Ազիզ, 8 մայիս.— Զինուորական չարժումներուն պարտադրած վերջին կացութենէն առաջ, անսահման անդորրութեան մէջ գտնուող Թունճէլիի այսօրուան ապստամբական կացութեան պատճառ եղող դէպքերը բացատրենք, ինչ որ օգտակար պիտի ըլլայ :

Վաղուց, անապահովութեան ամէնէն ցասալի տիպարը կազմող այդ չրջանին մէջ անբնական համարուելու աստիճան չափազանց ապահովութիւն մը կը տիրէր Դ. ընդհանուր քննիչ եւ Թունճէլիի կուսակալ - հրամանատարը

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. Էջ)

ԴԱՆԳ ԴՈՂՈՑ

Մարդ մը տասնամյակներ առաջ, վճռեցավ, ձերբազատիլ այն ամէն ինչէ, որ կը կապէր զինք հայրենի հողին։ Ծախեց իր ունեցածը, ինչ որ չէր կրնար տանիլ, եւ ճամբայ ելաւ դէպի Ամերիկա։ Ան ինչպէս հազարաւորներ ուրիշներ, կ՚ուզէր ապրիլ ազատ երկրի մը մէջ, ուր կարելի էր աշխատիլ եւ ապրիլ ինչպէս կ՚ուզէ մարդ։

Ան ալ ինչպէս ուրիշները, ամէն ինչ ձգեց հայրենի հողին վրայ, ինչպէս ամէն ոք, որ կը մեկնի հեռու երկիրներ, ուր կը կարծէ, թէ կրնայ աշխատիլ եւ ապրիլ։

Ամերիկա հասնելէ ետք, ան ալ ինչպէս ուրիշները, սկսաւ աշխատիլ։ Ամէն ինչ ձգած էր հայրենի հողին վրայ, ուրեմն ամէն ինչ պէտք է ստեղծէր նորէն։ Ամէն ինչ պէտք է սկսէր զրոյէն։

ՅՈՒՂԱԲԱԿ

(ԱՆԱՏՈՒՄԱՅԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ)

— Ես, ախպեր, չէ՛, «ոչ չարամ ես ինձ համար ոչինչ եմ ուզում. ես ուզում եմ ձեզ համար ապրել, ձեզ համար աշխատել, ձեզ համար մեռնել»։ Ես ուզում եմ ձեզ համար ապրել, ձեզ համար աշխատել, ձեզ համար մեռնել

դործի սկսելուն պէս: Այս կացութեան հանդէպ, այդ տեղերը վաւ դիտցող մտաւորականներէն ոմանք կ'ըսէին թէ վարչութիւնը ցոյց տուած էր իր կարողութիւնը, իսկ ուրիշներ ալ կը յայտնէին թէ հանրապետութեան զօրութիւնը հասկցուելուն համար, այդ տեղերը հանդարտած էին: Ըսողներ ալ կային թէ ծածկամիտ ընթացքի մը կը հետեւէին, մինչեւ որ կառավարութեան գործելակերպը հասկցուէր :

Եթէ երբեք ամէն կարծիք նկատի ունենանք, դէպքերը կարճ եզրակացութեան մը կրնանք յանգեցնել: Նախ, Թունճէլիի ժողովուրդը թուրք ցեղէ ըլլալուն (?), ես անճնապէս բնաւ հաւանական չեմ գտներ որ իրը անջատ ազգ օսար գաղափարական մը կը հետապնդէ: Եւչեմկրնար երեւակայել թէ կեանքը աւազակութեամբ անցընող եւ նախահայրերէն սկսեալ ինքզինքը թուրք նկատող ժողովուրդին այս միջավայրը տարբեր գաղափարականով մը տոգորուած ըլլալուն պատճառ եւ ուժ կը գտնուի: Ուրեմն, անիկա դէնք գործածելու հակում ունի խիստ բնաւորութեան մը հետեւանքով, եւ այդ հակումին խառնուած աւազակութեամբ աւելի դիւրաւ կը չահի եւ կ'ապրուի: Թունճէլիի օրէնքին հրատարակութիւնը իսկոյն մեծ ազդեցութիւն յառաջ բերած է այդ միջավայրին մէջ: Ցետոյ զօրավարին գործի սկսիլը եւ մէկ քանի Թունճէլիցիներուն էլազիզի փողոցներուն մէջ կախաղան հանուիլը ուժգին ազդեցութիւն գործած է: Ասոր վրայ, ամէնէն վաղեմի աւազակապետները, ամէնէն կատաղի աշխրէթներն իսկ սկսած են անզէն պտտիլ, անճնաւուր ըլլալ եւ իրենց պատիժները յետաձգել տալ: Զօրավար Ալի Տօղանի հետապնդած վարչական եւ քաղաքական գործելակերպը այդ միջավայրին մէջ այնքան յաջողութիւն գտած է որ ժողովուրդը սկսած է զօրավարը սիրել ու յարգել հօր մը պէս :

Այս վիճակը չարունակուած ատեն, ոմանց զօրաւոր պնդումին համաձայն, կարգ մը լրտեսներ հարաւի սահմանէն անցնելով գրգռութիւններ ըրած ու գործը ծայրայեղութեան մղած են: Անոնց ըրած հետեւեալ տարօրինակ առաջարկները Տէրսիմցիներու կողմէ ընդունուելու յանգանքը գործուած է .

Ա.— Մեր մէջ պահականոցներ չպիտի չինէք : Բ.— Կամուրջ չպիտի ձգէք: Գ.— Գիւղախումբի եւ զաւառակի նոր կեդրոններ չպիտի հաստատէք: Դ.— Մեր զէնքերուն չպիտի դպչիք : Ե.— Մենք ալ ըստ առաջնոյն մեր տուրքերը պիտի վճարենք սակարկութեան եղանակով :

Ներելու եւ անհոգութիւն ցոյց տալու հնարաւորութիւն չկար, եթէ են թադրենք որ թուրք յեղաշրջումին եւ Հանրապետութեան դէմ այդ լերդ յանդգնութիւնը եւ ընթացքը ցոյց տուած են Օղուզ Խանի զզռիկ զաւակները: Մեր հարաւային սահմանի դէպքերուն նախօրեակին, Թունճէլիի մէջ սա դէպքերը պատահած են.

Ա.— Արեւմտեան Տէրսիմի Ինի պահականոցին վրայ գիշերային յարձակում գործուած է:

Բ.— Հարչիք ջուրին վրայ, եահ եւ Գահմուտ գիւղախումբերը իրարու միացնող փայտաչէն կամուրջը կրակի տրուած է եւ ամէն կողմէ ինքնագլուխ չարժումներ յառաջ եկած են :

Իսկոյն հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուած են, ու այդ չրջանի ըմբոստութեան հակամէտ տեղերուն մէջ պահակազօրք հաստատուած է: Համա - խումբ յարձակումներ եղած են Նազմիէի եւ Մալաղկերտ գիւղախումբին վրայ: Նաեւ ուզած են յարձակումներ գործել մեր կարգ մը ջոկատներուն վրայ: Բայց արդիական եւ զօրաւոր զէնքերով փոխադարձութիւն եղած է խլկոյն: Ըմբոստ լեռնցիները ամէն կողմ կորստաբեր տալով ոտիզուած են խոյս տալ :

Կը կարծուի թէ ըմբոստներէն չատեր անճնաւուր եղած են: Առաջին չարժումին ատեն, ընդհանուր համաձայնութիւն մը եւ միաբանութիւն մը տեսնուած է անոնց մէջ, սակայն կացութեան ծանրակչիռ ըլլալը հասկցող աչիրէթները սոխզուած են խլկոյն անճնաւուր ըլլալ: Խական չարժումներ ընելուսկսած ենք: Ամէն կողմէ դրկուած զինուորական ուժը եւ ջոկատները ամբողջ - վին պաշարած են Թունճէլիի լայն չրջանը, ու միջոցներ ձեռք առնուած են , որպէսզի զուրսի հետ ամենափոքր չփում մը յառաջ չգայ :

ՍՊԱՆԻՈՅ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՌԻԻՆԵՐԸ

Այժմ դէպի Սանթանտէր

Պիլպաոյի գրաւումէն վերջ, պասք մարտիկները տակաւին կը դիմադրէին հին քաղաքին մէջ: Իրրեւ նահանջի ճամբայ՝ ունէին, արեւմտեան կողմէն, Պիլպաոյի հանքային աւազանը, որուն գրաւումը եւս բաւական նեղութիւն պիտի պատճառէ ազգայնականներուն: Ձիւղ է որ ազգայնականները կը յառաջանան դէպի Սանթանտէր, բայց տակաւին չեն գրաւած Փորթուկալիթէն : Կիրակի գիշեր, Պիլպաոյի համալսարանական թաղին մէջ սարսափելի պայթիւն մը տեղի ունեցաւ,— ուժանակ մը գրուած ըլլալով՝ օդը ելաւ թաղին հիւանդանոցին մէկ թեւը :

Ոչ-միջամտութեան յանձնաժողովի գեկոյցը

Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ ոչ - միջամտութեան յանձնաժողովը, իր 44րդ նիստէն վերջ, գեկոյց մը հրատարակեց: Ըստ այդ գեկոյցին, Լորտ Փլիմութ, յանուն բրիտանական կառավարութեան, ցաւով կը յայտնէ ոչ - միջամտութիւն յանձնաժողովին որ հսկողութեան համար ձեռք առնուած միջոցները անօգուտ են: Սպանիոյ կռուող երկու կողմերն ալ կանոնաւոր զէնք եւ ռազմանիւթ կը ստանան արտասահմանէն, մեծ թիւով օսար կամաւորներ կը գրաւնուին կռուող բանակներուն մէջ :

*** Գերմանական « Լայփցիկ » գրահաւորին կրած յարձակումին մասին կասկած կը յայտնուի ոչ - միջամտութեան յանձնաժողովին մէջ, ու Գերմանիոյ պահանջները նկատի չեն առնուած :

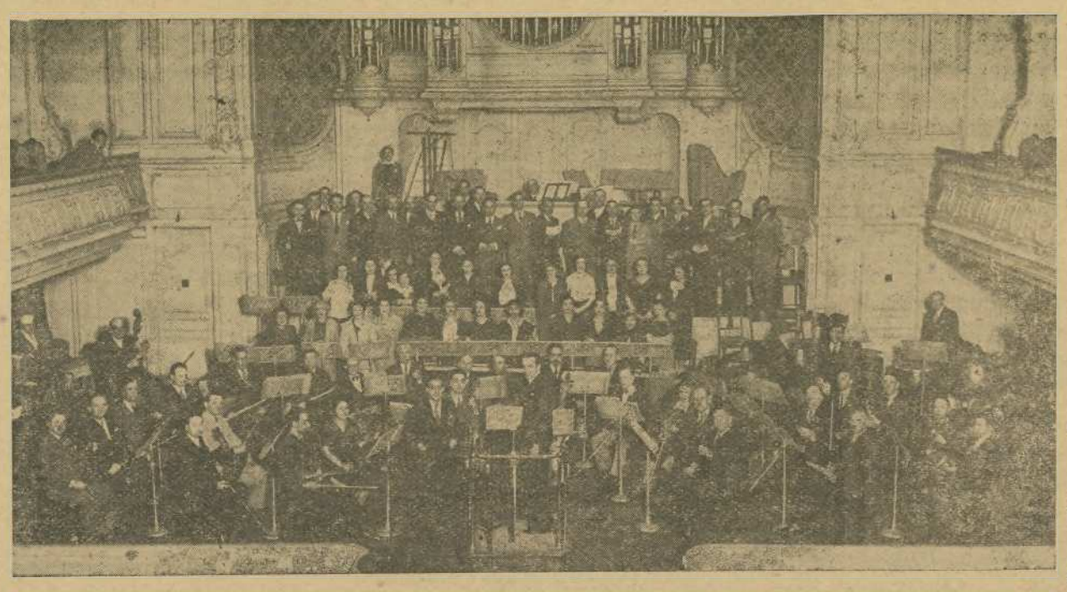
Այս պատճառով գերման կառավարութիւնը յետաձգեց արտաքին նախարար Ֆոն Նէօրաթի ճամբորդութիւնը դէպի Լոնտոն: Մեծ յոյսեր կապուած էին այս ճամբորդութեան: Լոնտոնի մամուլը ցաւ կը յայտնէ որ անգիւղեր - մանական իրերահասկացողութեան առիթ մը կը կորսուի այս ձեւով :

«Մափրագործութիւն» կը շարունակուի

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ պաշտօնական եղաւ Վրաստանի գործավարներու խորհուրդին նախագահը, Մախարաձէլի: Պաշտօնանկ եղած են նոյն - պէս դատական գործավարութենէն կարեւոր պաշտօնատարներ, իրրեւ «ժողովուրդին թշնամի», ապահովարար ձերբակալուած: Կ'ըսուի թէ խափանարարութեան եւ գեղծումի կարեւոր դէպքեր տեղի ունեցած են Վրաստանի մէջ:

Մոսկուայի պաշտօնաթերթին հաղորդած տեղեկութիւններուն համաձայն, « ժողովուրդին թշնամի» յայտարարուած են Սպիտակ Ռուսիոյ հոգային գործավարը, Բենէկ, կրթական գործավարը, Դիակով, երկաթուղիներու ժնօրէնը, Վլատիմիրսկի, (որ չոգեկառքի բազմաթիւ արկածներ պատրաստած է), անտառային արդիւնաբերութեան ժնօրէնը, Ռոզէն, (որ այրած է գործարանները), մանարանի ժնօրէնը, Տուրովսքի, (որ թունաւորած է բանուոր մը), գետային նաւարկութեան ժնօրէնը, Գոլովանով:

Բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուած են նաեւ Մրմի մէջ, գիւղարարութեան ամբաստանութեամբ :

Բերին» նկարագրական կտորը: Ինչպէս եւ գանազան հեղինակներէ կարեւոր գործեր:
ցուսերը՝ 25, 20, 15, 10 եւ 7.50 ֆր.՝ կը վաճառուին Հրանտ Սամուէլի քով, 51 rue Mr. le Prince եւ գրատուն ժէրար 36 rue Montholon:
Կը խնդրուի ներկայ ըլլալ ժամանակին:

ՏԱՆԵՐՈՐԴ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ
ԱՐԱ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ
ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ Պ. ԼՈՒԻ ՄԱՐԼԷՆԻ
(երեսփոխանեւ նախկին նախարար)
ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍԵՐԳՋԽՈՒՄԲԻ
ԱԷՆՖՕՆԻՔ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ ԵՒ ԾԱՆՕԹ
ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ 120 ՀՈԳԻ
26 Յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին,
Salle Gaveau ի մէջ,
45 Rue La Boëtie, մէթրօ Miromesnil
ժողովուրդի բնդհ. փափաքին վրայ պիտի երգուի
Հայ Նահատակներու յիշատակին ձօնուած
ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԲԱԺԻՆ-
ՆԵՐ, ՄԵԾ ԵՐԳԷՈՆԻ ԵՒ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ, «ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ ՆՈՑԵՄ-

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

Առնուիլի Վարդան ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. դասախօսական ժողովը 25 յունիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, ընկ. Արփիար Մարտիրոսեանի բնակարանը, Առնուվիլ:

Կը խօսի՝ Ս. ՏԷՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

Շնավիլի «Արզուէեան» խումբի ժողովը 26 յունիս, չարաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին:

Անիէր – Պուլոնիւ-Պիլանկուրի « Արամ » ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը, 25 յունիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին:

Կը խօսի՝ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը :

Գաւառ

Մարսէյլի շրջ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ պրօպագանտի յանձնախումբի բոլոր անդամները, ուրբաթ (25 յունիս) երեկոյեան ժամը 8ին, «Շանթիկեան» սրահին մէջ:

Մարսէյլի «Վահագն» խումբը ընկերական ժողով մը պիտի կ'ունենայ 27 Յունիս ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին « Շանթիկեան» սրահին մէջ, 5 Rmede l'Eclipse.

կարեւոր օրակարգ:

ԽԱՆԱՄՈՐԻ ԱՐՇԱԻԱՆԴԻ քառատնամեակը կը տօնուի Շաւիղի մէջ, Յունիս 25ին, Կիրակի օրը:

Նկատի առնել այդ թուականը:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Յ. Կ. Խալ Փարիզի Մասնաճիւղին կողմէ
27 Յունիս, կիրակի առաւօտէն մինչեւ կէս գիշեր,
ՌՈՊՆՍՈՆ, Maison Fiquet ի զովասուն պարտէզին մէջ.
(Անձրեւի պարագային ընդարձակ սրահ):
Կը նուագէ ԹԱՒԻՍՏ ԳԱՐԵԳԻՆԻ խոալական ընտիր ճազը՝
եւրոպական պարեր, անակնկալներ եւլն.:
ՃՈՒԽ ՊԻԻՖԷ — ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՀԱՄԵՂ ՇԻՇԼԻԿ
Մուտք 3 Ֆր.:
ՀԱՂ.ՍԻՋ.—փորթ ա'սրլեանէն առնել 128 Թիւ օթօպիւսը, իջնել Թերմինիւս:

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՑԵՐԵԿՈՑԹ

կազմակերպուած Փարիզի Հայ Երիտասարդաց Միութեան կողմէ
27 Յունիս, կիրակի ժամը 4էն մինչեւ կէս գիշեր, իր կեդրոնատեղին,
8 Rue Bossuet, Paris
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈՒԽ ԲԱԺԻՆ:
Այս առթիւ հանդիսաւորապէս պիտի բաշխուին Թէնիսի խաղերու մրցանակները:
Մուտք ոչ-անդամներու 10 Ֆր., անդամներու 7 Ֆր.:

Ընկերական դաշտագնացութիւն

Պանեօ-Բաշանի Արթիւ ենթակոմիտէի կողմէ կազմակերպուած
27 Յունիս կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ ՀՕՐԱՓի պարտէզին մէջ
Rue Traversière, Պանեօ
Իւրաքանչիւր ընտանիք իր ուտելիքը միասին կը բերէ, խմիչքը տեղւոյն վրայ կարելի է ունենալ:

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԷՍ

«ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ»ի ԼԻՈՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԿՈՂՄԷ
26 Յունիս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8-30ին
Երբոյթ Թաղապետարանի սրահին մէջ, Լիոն
Պիսի ըլլան արտասանութիւններ, տրամախօսութիւններ, երգեր
«Համազգայինի» չափահաս աշակերտներու կողմէ
ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԻՃԱԿԱԽԱՂ
Մուտքի տոմսակը պարզեւաւոր է:

Champs Elysées տի մօտ
ՀԱՅ ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԸ
ՏՆՕՐԷՆ՝ ՀԱՆՐԱՊԱՆՕՔ
Մ. ՀԱՅԿ
Restaurant LE LORD
Paris
9 rue Lord Byron
à l'angle de la rue Balzac
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
ՐԱՖՈՒԻՐ, ԹՂԻՐ, ՀԱՄՈՎ, ՄԱՏՋԱԿԻ ԳԻՆ

ԲԱՑՈՒՄԸ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
PÉRA
Restaurant Franco-Oriental
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ԵՐՋԱՆԻԿ ՊԱԼԵԱՆ
9 Rue de Provence, Paris (9)
Մէթրօ Pelletier կամ Cadet
Ադանդերներ, խնամուած արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ պատրաստուած անարատ իւղով:
Երաշխաւոր սրահ հացկերոյթի եւ հարսանիքի համար:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ
կարի մեքենայի վրայ աշխատող վարժ եւ լաւ գործաւորուհիներ էճոէմայեապլի համար: Աշխատանքը արհեստանոցի մէջ կամ իրենց բնակարանը:
Դիմել՝ ARAX, 8 Rue Tracy, *երրորդ յարկ, մէթրօ* Réaumur Sébastopol.

ԾԱԽՈՒ Peugeot ՕԹՕՄՕԲԻԼՆԵՐ
Անոնք որ կը փափաքին գնել նոր կամ քիչ գործածուած օքազիոն PEUGEOT *օթօմօպիլ մը, կանխիկ կամ ապառիկ, կրնան ամենայն վստահութեամբ դիմել Պ. ՇԱՀԱՆ ՍԱՐԵԱՆԻ* 65 կամ 67 Ave. Champs-Elysées, *Փարիզ: Հեռաձայն* Elysées 66—28 կամ 66—29.

ԼԱՒ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ
Մեկնումի պատճառաւ ծախու է այրերու եւ կիներու յատուկ սափրիչի խանութ մը բոլոր կազմածներով եւ 4 աթոռներով: Շատ նպաստաւոր գին: Դիմել Պ. JACQUESի, 79 Ave. Henri Barbusse, Colombes, Seine.

Tailleur de ST. BERNARD
H. GULBOLIAN
24 rue Affre կամ 8 rue Cavé, Paris(18)
Մասնաճիւղ՝ 2 rue de la Charbonnière
Մէթրօ *La Chapelle* եւ *Barbès Rochechouard*
Թելեֆոն Montmartre 69—70
ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—Մասնաճիւղիս բացման առթիւ կարեւոր նուէրներ իւրաքանչիւր հագուստի համար, մինչեւ 1937 Յուլիս 14:
ՍՏԱՑԱԾ ԵՆՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ:
ՄԵՐ ԳԻՆԵՐԸ.—Հագուստներ (2 փորձով) սկսած 280—400 ֆր. Նուէր կը տրուի մէկ ֆանթէզի տաբատ մը եւ կամ ամառուան յատ կ գնդ նիկ մուշտակ մը: 400 ֆր.է վեր հագուստներու (3փորձ) հատար կարելի է նուէր ստանալ մոլլետոնակապտոց Տիկ. Հայկանի Կիւլպօլեանի արհեստանոցին մէջ պատրաստուած 200 ֆր. արժողութեամբ 2 imitation marbre, պայմանաւ որ գնորդը վճարամեայ բաժանորգագրուի ցառաջին: Ուշադրութիւն ընծայուելու համար վերոյիշեալ պայմաններէն կայացնել ցառաջի կարօնը: Rue la Charbonnière մեր մասնաճիւղին մէջ կը ստանաննք գիւրամատչելի գիներով, à façon, նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն եւ բրթուռնաժ:
Բաց է կիրակի մինչեւ կէսօր:

Հ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ
44 Rue Dunkerque (ՄԷՋԸՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՌ)
Tél. Trudaine 42—69
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:
Աւաւօտները ժամադրութեամբ:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅի մէջ Պ. Քէչիչեանի վիճակախաղը տեղի ունեցաւ յունիս 20ին եւ չահեցան հետեւեալ թիւերը.— 321 էյֆէլի աշտարակը, 211 տուփ մը, 380 շրջազգեստ մը, 515 խոչ մը: Ստանալու համար դիմել Պ. Ց. Գարակէօզեանին սրճարանը :

ԳԱՂԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibald

Le Gérant: H. STEPHAN
17 Rue Damesme. PARIS (13e)
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ՀԱՅԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆ ՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՌԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութները	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
24
ՅՈՒՆԻՍ
JEUDI
24 JUIN
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3455

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻՆ ՇՈՒՐՋ

—o—

Աւելի քան մէկ տարի տիրականօրէն կառավարելէ վերջ, Լէոն Պլումի դահլիճը պարտաւորուեցաւ հրաժարական տալ :

Ժողովրդական Ճակատը, որուն արտայայտիչն էր հրաժարեալ կառավարութիւնը, անցեալ չաբթուան ընթացքին ուշագրաւ ձեղքուածներ ունեցաւ :

Պատճառը դահլիճին պահանջած ելմտական լիազօրութիւնն էր: Առաջին հակառակորդները եղան համայնավարները, որոնք չէին ուզեր որ կառավարութիւնը՝ ելմտացոյցին բացը դոցելու համար՝ անուղղակի տուրքերն աւելցնէ : Այդ նոր տուրքերը զգալիօրէն ապրուստի սղութիւն առաջ պիտի բերէին: Արդէն ամէն ինչ սղած է եւ գործաւորներու աշխատավարձին յաւելումը անիմաստ կը դառնայ գրեթէ :

Համայնավարները յունիս 16էն 17 լուսցող գիշերը, երեսփոխանական ժողովին մէջ բուռն դիմադրութիւն ցոյց տուին եւ չուզեցին կառավարութեան պահանջած լիազօրութիւնը քուէարկել : Սակայն, ի վերջոյ անդրադառնալով իրենց քայլին հետեւանքով առեղծուելիք վիճակին, վճռեցին լիազօրութիւն տալ կառավարութեան, որ երեսփ. ժողովին մէջ 346 քուէ ստացաւ, ընդդէմ 247ի: (Զար լեզուներ կ'ըսեն թէ Մոսկուա վերջին պահուն արտօնեց տալ Պլումի ուզած լիազօրութիւնը) :

Այս ձեւով առաջին ճեղքուածքը դոցուեցաւ. անկէ վերջ կառավարած քուէարկութեան ընթացքին ալ, կառավարութիւնը կրկին 346 քուէ գտաւ ի նպաստ իրեն:

Երկրորդ ճեղքուածքը բացին Ծերակոյտին մէջ արմատականները, դիւսաւորութեամբ նախկին վարչապետ Ժոզֆ Քայեոյի, որ մեծ մասնաղէտ մըն է ելմտական խնդիրներու :

Ծերակոյտը, այս երկրին մէջ, միշտ պահպանողական եղած է եւ միշտ իր հակակշիռը ի գործ դրած՝ երեսփոխանական ժողովի քուէարկած օրէնքներուն վրայ: Արդէն սահմանադրական երկիր – ներու մէջ Ծերակոյտին բնական պերն ալ այդ է:

Կառավարութիւնը լիազօրութիւն կ'ուզէր այս անգամ՝ ելմտական կացութիւնը չսկեղու համար :

1937ի համար սովորական ելմտացոյցին բացը կը հաշուուի 9 միլիառ Ֆրանք: Սակայն կայ արտասովոր ելմտացոյց, որուն ծախքերու բաժինը տուրքերով չէ որ կը ծածկուի, այլ փոխառութիւններով: Արտասովոր ելմտացոյցին մաս կը կազմեն սպառազինութիւնները, մեծ հանրօգուտ ձեռնարկները եւայլն, որոնց համար պէտք է 20 միլիառ Ֆրանք: Առանց վրայ աւելցնելով յարակից ելմտացոյցներու բացերը — մեծ երկաթուղիները, Թղթատար — հեռագրական սպասարկութիւն եւն., — ընդհանուր բացը կը հասնի 40 միլիառ Ֆրանքի :

Սովորական ելմտացոյցին մուտքն ու ելքը 48 միլիառ է: 48 միլիառ հասցնելի փոխարէն՝ 88 միլիառ է ծախքը: 40 միլիառի բացը կարելի չէ սովորական միջոցներով ճարել: Կառավարութիւնը կ'ուզէր այդ կարեւոր բացը դոցելու համար արտակարգ պէսպէս նոր տուրքեր դնել, իր յարմար նկատած ձեւով: Յաւելում պիտի ընէր կարգ մը անուղղակի տուրքերու վրայ, պիտի աւելցնէր երկաթուղիներու սակը, յետոյ մանաւորաբար խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնէր չահադէտներուն դէմ, որոնք ոսկեդրամ կը փախցնեն արտասահման, պակասեցնելով Պանք տը Ֆրանսի ոսկիի պահեստը :

Երբ երկրի մը ելմտական կացութիւնը կը ծանրանայ, դրամատէրներու վստահութիւնը կը վերնայ եւ անոնք աւելի ապահով երկիրներ կը փնտռեն՝ իրենց դրամները պահելու համար :

Ֆրանսա սակաւաթիւ երկիրներէն է, որ արդեւք չդրաւ դրամագլուխի ազատ շրջաբերութեան, արտածման ու ներածման դէմ: Հետեւաբար ըստ օրինի չի կրնար արգիլել դրամներուն արտասահման փոխադրութիւնը: Շատ չատ կրնայ չահաւոր խոչընդոտներ ցոյց տալով զանոնք կրկին ներս բերել — ինչպէս եղաւ ամիսներ առաջ — եւ կամ զեղչի սակը բարձրացնել՝ ոսկիի գնումը անյարաբեր դարձնելով : Այս միջոցին ալ դիմեց չաբաթ մը առաջ. երբ տեսնուեցաւ որ նոյնիսկ Ֆրանքին դիմը պահպանելու համար յատկացուած կարեւոր դումարը մեծապէս պակասած է արդէն , ահազանգը հնչեցուցին Ֆրանքի պաշտպանութեան հսկող մարմնի մասնագէտներէն երկուքը, հրաժարական ներկայացնելով :

Ֆրանսայէն արտասահման փոխադրուած դրամին ընդհանուր դումարն է 60 միլիառ Ֆրանք, ինչպէս կը յայտարարէր նախարար Վէնսան Օրիոլ, աւելցնելով որ դեռ Ֆրանսական դրամագլուխին յատկացուած թոշակները կը կազմեն ելմտացոյցին 100ին 20·32ը:

Այս ծախքերը կարելի չէ կրճատել: Ընդհակառակն աւտնց վրայ պէտք է աւելցնել նաեւ գործազուրկներուն յատկացուած օժանդակութիւնը, որ տարեկան կարեւոր դումարի մը կը հասնի:

Ելմտացոյցի բեռը աւելի ծանրացաւ այս տարի, սպառազինութիւններով: Արտասովոր ելմտացոյցին մաս կը կազմեն սպառազինութիւնները, մեծ հանրօգուտ ձեռնարկները եւայլն, որոնց համար պէտք է 20 միլիառ Ֆրանք: Առանց վրայ աւելցնելով յարակից ելմտացոյցներու բացերը — մեծ երկաթուղիները, Թղթատար — հեռագրական սպասարկութիւն եւն., — ընդհանուր բացը կը հասնի 40 միլիառ Ֆրանքի :

Սովորական ելմտացոյցին մուտքն ու ելքը 48 միլիառ է: 48 միլիառ հասցնելի փոխարէն՝ 88 միլիառ է ծախքը: 40 միլիառի բացը կարելի չէ սովորական միջոցներով ճարել: Կառավարութիւնը կ'ուզէր այդ կարեւոր բացը դոցելու համար արտակարգ պէսպէս նոր տուրքեր դնել, իր յարմար նկատած ձեւով: Յաւելում պիտի ընէր կարգ մը անուղղակի տուրքերու վրայ, պիտի աւելցնէր երկաթուղիներու սակը, յետոյ մանաւորաբար խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնէր չահադէտներուն դէմ, որոնք ոսկեդրամ կը փախցնեն արտասահման, պակասեցնելով Պանք տը Ֆրանսի ոսկիի պահեստը :

Երբ երկրի մը ելմտական կացութիւնը կը ծանրանայ, դրամատէրներու վստահութիւնը կը վերնայ եւ անոնք աւելի ապահով երկիրներ կը փնտռեն՝ իրենց դրամները պահելու համար :

Ֆրանսա սակաւաթիւ երկիրներէն է, որ արդեւք չդրաւ դրամագլուխի ազատ շրջաբերութեան, արտածման ու ներածման դէմ: Հետեւաբար ըստ օրինի չի կրնար արգիլել դրամներուն արտասահման փոխադրութիւնը: Շատ չատ կրնայ չահաւոր խոչընդոտներ ցոյց տալով զանոնք կրկին ներս բերել — ինչպէս եղաւ ամիսներ առաջ — եւ կամ զեղչի սակը բարձրացնել՝ ոսկիի գնումը անյարաբեր դարձնելով : Այս միջոցին ալ դիմեց չաբաթ մը առաջ. երբ տեսնուեցաւ որ նոյնիսկ Ֆրանքին դիմը պահպանելու համար յատկացուած կարեւոր դումարը մեծապէս պակասած է արդէն , ահազանգը հնչեցուցին Ֆրանքի պաշտպանութեան հսկող մարմնի մասնագէտներէն երկուքը, հրաժարական ներկայացնելով :

Ֆրանսայէն արտասահման փոխադրուած դրամին ընդհանուր դումարն է 60 միլիառ Ֆրանք, ինչպէս կը յայտարարէր նախարար Վէնսան Օրիոլ, աւելցնելով որ դեռ Ֆրանսական դրամագլուխին յատկացուած թոշակները կը կազմեն ելմտացոյցին 100ին 20·32ը:

Այս ծախքերը կարելի չէ կրճատել: Ընդհակառակն աւտնց վրայ պէտք է աւելցնել նաեւ գործազուրկներուն յատկացուած օժանդակութիւնը, որ տարեկան կարեւոր դումարի մը կը հասնի:

Ելմտացոյցի բեռը աւելի ծանրացաւ այս տարի, սպառազինութեանց համար քուէարկուած բացառիկ վարկերուն պատճառաւ :

Ասկէ զատ, վիճակագրութիւնները ցոյց կուտան թէ՝ Ֆրանսայի արտածումները զգալի կերպով նուազած են, իսկ ներածումները աւելցած , որով օտար դրամ չի մտներ երկրէն ներս : Նոյնպէս զբօսաշրջիկներու թիւը նուազած է: Այս տարի Միջազգային Ցուցահանդէսը որոշ չափով պիտի դարմանէ այդ պատճառով առաջ եկած կորուստը :

Կառավարութիւնը լիազօրութիւն կը պահանջէր, այս կացութեան դարման տանելու համար: Ծերակոյտը ուզեց սահմանափակել այդ լիազօրութիւնը, վախնալով կարգ մը յախուռն ձեռնարկներէ — դրամատուններու եւ ճարտարարուեստական ու առեւտրական մեծ հիմնարկութեանց ազգայնացում եւայլն :

Այդ մտավախութիւնն էր որ առաջ բերաւ տագնապը :

Նոր կառավարութեան գործը պիտի ըլլայ ժողովրդական Ճակատին կողմէ մէկ տարուան ընթացքին չահուած յաղթանակները պահել, երկրին մէջ վստահութիւնը վերահաստատել եւ խափանուած ելմտական կացութիւնը չսկել :

Շատ ալ դիւրին չէ այս բոլորը յաջողութեամբ գլուխ հանել:

Հ. Ս.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՅՕԹԱՆ ԿԱՋՄԵՑ ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ

—o—

Երկու օրուան բանակցութիւններէ վերջ, երեքշաբթի երեկոյ՝ Յօթան կազմեց իր դահլիճը, այսպէս. —

Յօթան՝ վարչապետ, Լէոն Պլում՝ փոխ-վարչապետ, Տալատիէ՝ նախարար ազգ. պաշտպանութեան, Տէլպոս՝ արտաքին, Վէնսան Օրիոլ՝ գաւառական, Տորմուա՝ ներքին, Ժորժ Պոնէ՝ ելմտական, Քամփինչի՝ ծովային, Փիէռ Քոթ՝ օդային, Զէ՝ կրթական, Շափսալ՝ առեւտրական, Մոնէ՝ հողագործական, Մութէ՝ զաղթային, Ռիւքար՝ առողջապահական, Քէօյլ՝ հանրօգուտ չինութեանց, Ֆէվրիէ՝ աշխատանքի, Լըպա՝ թղթատարական – հեռագրական, Ռիվիէր՝ պետական թոշակներու :

Իրրեւ խորհրդական՝ արտաքին նախարարութեան մէջ կը մնայ Ը. Թէսան, Պրիւնէ՝ ելմտական , Օպո՝ ներքին, Պլանքօ՝ պատերազմական նաւատորմի, Անտրօ՝ օդային, Լակրանժ՝ մարմնակրթութեան, Ռամատիէ՝ հանրօգուտ չինութեանց, Թասօ՝ առեւտրական նաւատորմի, Հիմանս՝ առեւտրական, Լիօթէ՝ հողագործական, Մոնէժովիլ՝ զաղթային, Ֆ. Սէր՝ աշխատանքի :

Կազմուած դահլիճին մէջ կը տիրապետեն արմատականները,— Յօթանի դահլիճը ունի 17 արմատական եւ 14 ընկերվարական նախարար, մինչ Պլումի դահլիճը ունէր 18 ընկերվարական եւ 14 արմատական նախարար :

Անմիջապէս որ դահլիճը կազմեց, Յօթան իր նախարարներով, կէս գիշերին, ներկայացաւ Հանրապետութեան նախագահին: Որհրդարանին պիտի ներկայանայ պալ երեքշաբթի, սպասելու համար ելմտական նախարարին՝ Ժ. Պոնէի, որ երկուշաբթի փարիզ կը հասնի Նիւ – Եորքէն: Ինչպէս գրած էինք, Յօթան հետաքրքրով քանիցս հաղորդակցութեան մէջ մտաւ Ժորժ Պոնէի հետ, որ Ուաշինկթընի ֆրանսական դեսպանն է: Երբ Պոնէ համաձայնեցաւ մտնել դահլիճին մէջ, անմիջապէս նաւ նստաւ օր առաջ հասնելու համար փարիզ :

Յօթան երկար խորհրդակցութիւններ կատարեց նաեւ Լէոն Պլումի հետ, ընկերվարական կուսակցութեան համաձայնութիւնը եւ օժանդակութիւնը ապահովելու համար կանխաւ: Ընկերվարական կուսակցութեան ազգ. խորհուրդը նիստ գումարելով քննութեան առաւ այն հարցը թէ պէ՞տք է մասնակցիլ նոր դահլիճին : Լէոն Պլում եւ Փոլ Ֆոր յուզիչ ճառեր արտասանեցին, թէ լաւ գիրկլով մասնակցիլ՝ հետապնդելու համար ժող. Ճակատի նուաճումները : 3972 ձայնով ընդդէմ 1369ի, որոշուեցաւ մասնակցիլ կառավարութեան , հոգ չէ թէ ան ունենար արմատական ուղղութիւն: Եւ սակայն հարկ դատուեցաւ բանաձեւին մէջ արձանագրել հետեւեալ պայմանները.—

1.— Պէտք չէ թողուլ որ դահլիճին մէջ մտնեն այն երեսփոխանները, որոնք դէմ քուէարկած են Պլումի կառավարութեան :

2.— Պէտք է դործադրուի ժող. Համախմբումի բանաձեւած հանդանակը :

3.— Պէտք է պահուին ընդունուած բարեփոխութիւնները, (Պլումի կառավարութեան նուաճումները) :

4.— Պէտք է ապահովել համաժողովրդական կամքին դերիչխանութիւնը ընդդէմ դրամատիրական սակաւապետութեան :

6.— Պէտք է պայքարիլ խաղաղութիւնը պահպանելու համար :

7.— Պէտք չէ երբեք հակիլ ժող. Համախմբումէն դուրս կազմուած որեւէ ոյնի մեծամասնութեան կողմ, այլապէս Ընկերվարական կուսակցութիւնը պիտի պահանջէ իշխանութեան գլուխ գալ դարձեալ :

ՍՊԱՆԻՈՅ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՈՒԻՆԵՐԸ

—o—

Պիլպաոյի հիւսիս արեւմուտքը, քաղաքէն 10 քիլոմեթր հեռու, հանքային ուաղանին մէջ, 2 դունդ պասք մարտիկներ անձնատուր եղան իրենց զէնքերով, ասով, կ'ըսեն ազգայնական թերթերը, Ֆրանքոյի բանակը աւելի դիւրին պիտի կարենայ յառաջանալ մեռաղազործութեան այդ կարեւոր չրջանին, Ներ – վիոն գետին հիւսիսային հովիտին մէջ: Իսկ օդանաւերը կը չարունակեն իրենց դործունէութիւնը: Սանթանտէր քաղաքին վրայ նետեցին հազարաւոր թռուցիկներ, անձնատուութեան հրաւիրելով բնակչութիւնը: Հետեւակազօրքը յաջողեցաւ դրաւել Փորթուկալէթէն, որով Պիլպաոյի հիւսիսը, ճարտարարուեստական չրջանը, գրեթէ մեծ մասամբ կ'իյնայ ազգայնականներու տիրապետութեան տակ :

Ազգայնականները կը հաղորդեն թէ օդանաւ մը, որ հանրապետական նախարար մը կը փոխադրէր Սանթանտէրէն դէպի Ֆրանսական սահմանադլուխ , ստիպուեցաւ վար իջնել մեքենայի խանգարումի մը հետեւանքով,— ազգայնականները ձերբակալեցին նախարարը :

**** Գերմանական նաւատորմը սկսաւ հաւաքուիլ Ալճեզիրայի առջեւ, — չորս զրահաւորներ ձիպրալթարէն անցան եւ մտան Միջերկրական :*

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՑՔԸ

—o—

(ՀԱՄԱՁԱՅՆ ԹՐՔԱԿԱՆ ԹԵՐԹԵՐՈՒ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ)

—•—

ՁՈՒԱՆՈՎ ՈՒ ՍԱՆԴՈՒԽՆԵՐՈՎ ԹՈՒՐՔ ՁԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ ԿԸ ԲԱՐՁՐԱՆԱՆ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՎԵՐ ԵՒ ԿԱՄՈՒՐՋ ԿԸ ՆԵՏԵՆ ՀԵՂԵՂՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՑ

ԷԼԱԶԻՁ, 20 Մայիս.— Մեր զինուորական բոլոր չարժումները մեծ յաջողութեամբ առաջ կը տարուին: Սեղմ եւ պողպատէ չրջանակի մը մէջ առնուած ըմբոստութեան չրջանակը հետզհետէ կը նեղնայ: Ըմբոստներէն անջատ հրոսախումբեր մէկ քանի գիշեր մեր բանակին եռեւեռն յարձակելով ուզած են քանդել իրենց նահանջի դիծը կազմող Մալաղկերտի, Բէրթէզի եւ Հարչիքի կամուրջները: Վերջին անդամ ցոյց տրուած այս անկարեւոր գործունէութիւնը ամլութեան դատապարտուած է: Ամէն կողմէ, ըմբոստներուն հետ սեղմ չփումի մը մէջ մտած ենք, ու ազդու կրակին դէմ իրենց դիմադրութիւնը խորտակուած Թունճէլիցիները սկսած են ապաստանիլ իրենց ամրացած միակ վայրը՝ Գուրթուսէրէ : Գրեթէ 5000 գինեալներէ բաղկացած ըմբոստներէն չատ մը պարպուելիներ վիրաւորուած, մեռած են, եւ մասամբ անձնատուր ըլլալու սպիտուած են :

Նետուած թռուցիկները կ'ըսէին, որ եթէ ըմբոստ ժողովուրդը կառավարութեան անձնատուր չըլլար, վստահ՝ անոր գթութեան եւ վհանգնութեան, անողոք բնաջնջումի մը պիտի ենթարկուէր: Իսկ եթէ անձնատուր ըլլար, իր մէկ մէկ պատուաւոր հայրենակից, պիտի ազատէր: Թռուցիկները նաեւ կը յայտնէին անձնատուութեան կեդրոնները: Ասոր վրայ, քիչ յետոյ, զէնքը առած մաս մը ժողովուրդ, իր զաւակներով սկսած է անձնատուր ըլլալ: Անոնց հետ անձնատուր եղած է նաեւ Եուսիֆեան աշիրէթին պետ Գամէր Ազա : Այս վերջինը էլազիզ զրկուելով ազատ ձգուած է :

Զինուորական չարժումները սկսած են յաջողութեամբ ու արագութեամբ յառաջնալ: Մեկուսի հրոսախումբերուն օդհասական չարժումները խափան խորտակուած են: Արեւմտեան եւ արեւելեան Տէրսիմի ըմբոստութեան մաս – նակցող բոլոր աշիրէթները իրենց զաւակներով ապաստանած են Գուրթուսէրէ, որ 500 տարիէ ի վեր, իբր ամրավայր ծառայած է այդ չրջաններուն: Անոնք ապաստանած են նաեւ Սուլթանպապա լեռները: 3000 մեթր բարձրութեան վրայ, սեղ ժայռերէ բաղկացած այդ չրջանակը չատ կը դժուարացնէ չարժումները, ու մէկ մասը լեցուն է անտառներով, քարայրներով եւ ձորերով : Ուժանակներով ,նռմբերով եւ այլպատ զէնքերով սպառազինուած քանդիչ չոկատներ կազմուած են, չուտով եւ սանդուխով եզելով այդ քարայրները խուզարկելու համար: Հեղեղի պէս հոսող չուրերուն վրայէն անցնելու համար, կամրջաչէն չոկատները ամբացուած են օդնական ուժերով :

Գուրթուսէրէի եւ Սուլթանպապայի մէջ վերջին դիմադրութեան եւ կռիւի մը կը սպասուի: Այս չրջանակին վերջին կռիւը Տէրսիմի վերջին չարժումը եւ հոգեվարքը պիտի ըլլայ: Լուր առնուած է որ Տէրսիմի սլաքը համարուող Սէխո Րիզա եւ աշիրէթը հիւսիսէն հարաւ ուղղուելով միւնոյն տեղը ապատանած են: Արեւելեան Տէրսիմի միակ գինեալ աշիրէթը Տէմնանի գիւղերը մեր գինուորներուն կողմէ զրաւուած են: Ըմբոստութեան գլխաւոր ազդակներէն Հապիպ Քէժօ եւ իր զաւակը ծանրապէս վիրաւորուած են: Զախ թեւը ջախջախուած Հապիպ Քէժօ ըմբոստներուն կողմէ լեռնոտ չրջանակը փախցուած է:

Հարաւէն եկած անծանօթ չորս քամիթէճիներ Բէրթէզ գաւառակը հասնելով եօթը կնիքներ չինել տուած են: Անոնք Թունճէլիի ներսերը երթալէ յետոյ, ապստամբութեան նշաններ երեւան եկած են: Կիւմիւչմատէնի չրջակայքը ձերբակալուած է կասկածելի երիտասարդ մը: Լրտես կարծուած այդ մարդը էլազիզ տարուած է:

Սապիհա Կէօքչէն իր օդանաւով Թունճէլիի մէջ յաջողութեամբ կը չարունակէ իր յարձակումները: Մօտաւորապէս 25,000 գինուորներով սկսուած Թունճէլիի չարժումները վերջ գտնելուն կը սպասուի, առանց արիւնալի կռիւներու :

ԱՊՍՏԱՄԲՆԵՐԸ ԱՊԱՍՏԱՆԱԾ ԵՆ 4000 ՄԵԹՐ ԲԱՐՁՐ ԼԵՌԱՆ ԳԱԳԱԹԸ

ԷԼԱԶԻՁ, 6 Յունիս.— Թունճէլիի գինուորական չարժումները կը չարունակուին: Ըմբոստներուն եւ ապստամբներուն ամբացած վայրը՝ Գուրթուսէրէ եւ 3500—4000 մեթր բարձրութեան վրայ Սուլթանպապա լեռները ու Գուրթուսէրէն չրջանակող լեռնաչղթան մեր գինուորներուն կողմէ ամբողջովին պաչարուած են: Մեր գինուորներուն կողմէ զրաւուած է Գըզլտաղը, որ յետզետէն չարժման ամէնէն կարեւոր խարիսխն էր: Կը կարծուէր թէ դժուարաբարձրութեան պիտի ըլլար ձեռք անցընել արեւելեան Տէրսիմի Հարչիք ջուրին վրայ նայող եւ ըմբոստութեանը կեդրոններէն մէկը համարուող Գըզլտաղը: Լանջին նայելով, ըմբոստ աշիրէթները հետեւեալներն են.— Գալան, Ապպասուշաղի , մասամբ Պահթիարուշաղի, Հայտարան, Տէմնան, Լօլան, կարգ մը փոքր ցեղեր եւ փոքր հրոսախումբեր :

Անչարժութեան մատնուած այդ աշիրէթները հիմակուընէ ապրուստի նեղութեան մատնուած են: Ծանր ընդհարում չկայ: Սպասման չրջանի մը մէջ կ'ապրին: Պաշարուած ժողովուրդին հնարաւորութիւն կ'ընծայուի անձնատուր ըլլալու : Շատ մը ապստամբներ անձնատուր եղած են: Ըմբոստներուն գլխաւոր ազդակներէն համարուած Սախո Բիզա, որ յաջողած է իր ախտաւոր անդուրեկանութիւնը չարունակել, մէկ կողմէն կառավարութեան հրամատարութեան հետ կը թղթակցի, միւս կողմէ ըմբոստներուն բարոյական կորովը զօրացնելու կ'աչխատի :

Կատարուած վերջին քննութեան համաձայն, ըմբոստութեան պատճառը կարելի է սպզէս ամփոփել .—

Ըմբոստներուն պետերը աչխատած են սա ատեն լուրերով խաբել ժողովուրդը, եւ յաջողած ալ են: Իբր թէ Սախո Բիզայի նամակ մը եկած է չեմ դիտեր ուր տեղէն: Այդ նամակին մէջ հետեւեալը գրուած է եղեր.—

« Ով Տէրսիմցիներ, ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ առանց գինուորի եկող Ապտուլահ փաչայի անձնատուր կ'ըլլաք, դուք որ երեք — չորս հարիւր տարիներէ ի վեր ոչ մէկուն անձնատուր եղած էք » :

Սէխո Բիզա այդ յեղիւրածոյ նամակը աշիրէթապետներուն ղրկած է, աշիրէթներուն վրայ բարոյական ազդեցութիւն ունեցող սէյիտներու միջոցա : Այդ նամակը կարդացուած է, ու յետոյ հաւաքուելով տեղական սովորութեան համաձայն, երդում ըրած են որ իրարմէ չպիտի բաժնուին, վերջերս հոս հոն

(Ուրեքրու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԴԱՆԵ ԴՈՒՅՉ

ՅՈՒՅՆ ԴԱՎԱՄՈՒՐ ՀԳՈ ԺՂՈՈՑ ՀՍ ՃՂՎ

— Ես ինչպե՞ս կարող եմ ապրել առանց նրա, — ինքն իրեն հարցրեց Դավամուրը, երբ ամուսնու դագաղը տարան գերեզմանատուն։ Ամուսնու մահից հետո նա ոչ մի անգամ չէր լացել։ Ոչ ոք չէր տեսել նրա արցունքները։ Ոչ ոք չգիտեր, թե ինչ է զգում նա։ Ոչ ոք չգիտեր, թե ինչ է մտածում նա։ Ոչ ոք չգիտեր, թե ինչ է ուզում նա։ Ոչ ոք չգիտեր, թե ինչ է նա ուզում անել։ Ոչ ոք չգիտեր, թե ինչ է նա անելու։ Ոչ ոք չգիտեր, թե ինչ է նա անելու ապագայում։ Ոչ ոք չգիտեր, թե ինչ է նա անելու հետագայում։ Ոչ ոք չգիտեր, թե ինչ է նա անելու հետո։ Ոչ ոք չգիտեր, թե ինչ է նա անելու այսուհետև։ Ոչ ոք չգիտեր, թե ինչ է նա անելու այսուհետ

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՇԻՐԱԶ

(ՎԵՊ ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՇԻՐԱԶԻ)

— Հա, տա, ասեցիր, ես էլ ասեմ, թե ինչո՞ւ չեն ուզում ինձ տեսնել։ Ես ինքս էլ գիտեմ, որ ինձ չեն սիրում, ինչպես որ ես էլ չեմ սիրում նրանց։ Ես ատում եմ նրանց, որովհետև նրանք ինձ չեն սիրում։ Ես ատում եմ նրանց, որովհետև նրանք ինձ ատում են։ Ես ատում եմ նրանց, որովհետև նրանք ինձ չեն հասկանում։ Ես ատում եմ նրանց, որովհետև նրանք ինձ չեն ուզում հասկանալ։ Ես ատում եմ նրանց, որովհետև նրանք ինձ չեն ուզում հասկանալ, որ ես ատում եմ նրանց, որովհետև նրանք ինձ չեն սիրում

Նպաստաւոր կարգադրութիւն մը

Լիոն, 22 Յունիս.— Այս շաբաթէն սկսեալ Լիոն մեր անգործ հայրենակիցները տեղացիներու հաւասար նպաստ ստացան: Մինչեւ հիմա, իւրաքանչիւրը օրական կը ստանար 3 ֆրանք 45 սանթիմ, փոխանակ 7 ֆրանքի: Այժմ տեղացիներուն հաւասար պիտի ստանան օրական ութ ֆրանք եւ յաւելեալ շաբաթէն սկսեալ 10 ֆրանք: Այս նպաստաւոր կարգադրութիւնը ձեռք ձգուեցաւ շնորհիւ մեր անգործ հայրենակիցներուն ջանքերուն: Անցեալները, խումբ մը անգործ հայրենակիցներ, գործի ձեռնարկեցին եւ քանի մը ժողով գումարեցին, յետոյ 5 հոգինոց պատուիրակութիւն մը ղրկեցին քաղաքապետ Պ. Էռիոյի մօտ: Քաղաքապետը ուշադրութեամբ լսեց խնդրանքը: Ուրախ էնք յայտնելու, որ առանց յապաղման ընթացք տուաւ:

Այս առթիւ աւելցնեմ որ, մեր անգործ հայրենակիցներուն տրուեցան միանուագ դումարներ: Ոմանք 500, ոմանք 1000, նոյնիսկ 1500 ֆրանք միանուագ ստացողներ եղան, իբրեւ «յետնեալ նպաստ»: Մեր իմացածին նայելով, այս նպաստը պէտք էր տրուէր վեց ամիս առաջ, բայց յետաձգուած է: Եւ ո՞վ գիտէ, որոշումը տրուած է ժամանակին, հիմա իւրաքանչիւր թաղամասի մէջ հայ անգործներուն վճարելին սովորական նպաստէն դուրս 8 ֆրանքի համեմատ դումար մը: Օրինակ, հայ անգործ մը մինչեւ հիմա կը ստանար 3,45, վեց ամիսներու ընթացքին պէտք էր ստանար օրական 8 ֆրանք փոխանակ 3·45ի, եւ որովհետեւ այդ դումարը չէր տրուած, այժմ միանուագ կը վճարեն:

Կատարեալ օրհնութիւն մը եղաւ այս կարգադրութիւնը մեր հայրենակիցներուն համար: Մ. Մ.

տեղաւորուած զօրախումբերու վրայ պիտի յարձակին, կամուրջները եւ պահակոցները պիտի քանդեն: Այս երդումը տեսակ մը դաշինքի զօրութիւն ունի: Եղած զրգռութիւններէն մէկն ալ սա է.— եթէ կառավարութիւնը զինուոր ունենար, չատոնց պիտի զար ան: Եթէ հոս զինուոր ղրկուի, Անգլիա եւ Ֆրանսա պատերազմ պիտի բանան, ու մեզ պիտի ազատեն: Արաբներն ալ մեզի հետ են:

Սպիհա կէօքչէն լաւ նշանաւորութեամբ ամրակոծած է Սախա Բիզայի առունը: Մեր օդանաւորդներուն չատ անձանօթ եղող Թունճէլիի յարափոփոխ երկինքին վրայ Սպիհա կէօքչէն չատ յաջող թռիչքներ կատարած է, ամբակոծութեան եւ խորտակիչէջի կրակին մէջ մեծ յաջողութիւն ցոյց տուած է:

Յարձակման հրաման տրուած չըլլալուն, տեղաւորուած զինուորները կը սպասեն հրամանի:

Գերմանիա կը սպառնայ խաղալ ոչ–միջամտութեան կոմիտէին

Գրած էինք թէ գերմանական «Լայփցիկ» գրահաւորը Թորփիլահարումի վտանգ մը անցուցած է Միջերկրականի մէջ, երբ կը հսկէր Սպանիոյ ծովէ–ցերքներուն վրայ,— եւ այս՝ համաձայն գերմանական աղբիւրներու: Ոչ–միջամտութեան յանձնաժողովը, որուն ներկայացուցչաւ խնդիրը, երկարօրէն զրաղեցաւ այս հարցով եւ Գերմանիոյ պահանջներով: Հասած տեղեկագիրները կը հաստատեն որ իրապէս Թորփիլ արձակուած է «Լայփցիկ»ի դէմ, թէեւ վրիպած: Միայն թէ ստուգուած չէ թէ ո՞ր պետութեան կը պատկանէր յարձակող սուզանաւը:

Գերման կառավարութիւնը կը պահանջէ նաւային ցոյց մը կատարել, չորս մեծ պետութեանց նաւատորմիղներուն մասնակցութեամբ, Վալենսիայի առջեւ, ասկէ զատ չէզոքացնել Սպանիոյ կառավարական սուզանաւերը նաւահանգիստի մը մէջ:

Գերմանական պահանջը, որուն ուժ կուտար Իտալիոյ ներկայացուցիչը, բուռն բնդդիմութեան բախեցաւ: Անգլիական եւ Ֆրանսական ներկայացուցիչները միաձայն կ'ընդդիմանային գերմանական պահանջին: Լոնտոնի ոչ–միջամտութեան յանձնախումբը 4 նիստ նուիրեց այս հարցին, սակայն որ եւ է համաձայնութեան կարելի չեզաւ յանդիլ: Ի վերջոյ ֆրանսական ներկայացուցիչը, բուռն բնդդիմանալով գերմանական պահանջին, յայտարարելով որ հսկողութեան յանձնացուած զրահաւորներէն մէկուն դէմ իրենց կողմէ յարձակում մը փորձուած պարագային, չորս պետութեանց նաւատորմիղները հաւաքաբար պիտի ձեռնարկեն զինուորական միջոցներու բնդդէմ յանցապարտ կողմին: Անգլիոյ ներկայացուցիչը ուժ տուաւ այս առաջարկին, բայց Գերմանիոյ ներկայացուցիչը կը պահանջէր զարձեալ նաւային ցոյց կատարել:

Ոչ–միջամտութեան յանձնախումբին խորհրդակցութիւնները վերջ չեն գտած տակաւին, բայց յոռետեսութիւն կը տիրէ ելքին մասին:

Պերլինէն կը հեռագրեն թէ Հիթլէր օդանաւով Պերլին վերադառնալէ վերջ դաւադրէն, կը չարունակէ իր խորհրդակցութիւնները պատերազմական, օդային եւ ծովային նախարարութեանց հետ: Ըսուած կը չըլլի թէ Հիթլէր կը սպասէ ոչ–միջամտութեան յանձնաժողովին խորհրդակցութեան վերջանալուն, որպէսզի համար թէ ի՛նչ միջոց ձեռք պիտի առնէ ընդդէմ Սպանիոյ: Հոմանէն հասած հեռագիրները կը հաստատեն թէ Իտալիա եւս պիտի զործակցի Գերմանիոյ, երբ Հիթլէր ձեռնարկէ պատժական միջոցներու, ընդդէմ Վալենսիայի կառավարութեան: Գերման արտաքին նախարարը, Ցոն Նէօրաթ, որ Լոնտոն պիտի երթար խորհրդակցելու համար բրիտ. կառավարութեան հետ «ամէն բանի մասին», պիտի չմեկնի այլեւս, ինչ որ ոչ միայն ցաւ պատճառած է Անգլիոյ կառավարութեան, այլ եւ մտահոգութիւն՝ քաղաքական շրջանակներուն, իրրեւ նախանշան մը թէ Գերմանիա պիտի զործէ իր պատասխանատուութեան տակ, հեռանալով ոչ–միջամտութեան յանձնախումբէն, եթէ զոհացում չտրուի իրեն Լոնտոնի Ազգերու կոմիտէին մէջ:

Այս մտահոգութենէն մեկնելով, կ'ըսուի թէ ոչ–միջամտութեան յանձնաժողովը խնդրած է Միացեալ Նահանգներու կառավարութենէն արտայայտել իր կարծիքը ու դիրքը այս կացութեան մասին: Նկատի ունենալով, սակայն, Ամերիկացիներու «դիտող»ի քաղաքականութիւնը, յոյս չկայ որ դուրս գայէն չէզոքութեան աչառակէն եւ միջամտեն եւրոպական վէճերու:

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՓԱՐԻԶի մէջ, պանդոկներու, սրճարաններու եւ ճաշարաններու աչխատաւորութիւնը ընդհ. գործադուլ պիտի յայտարարէ շաբաթ օր:

ՀԱՅ մը, Ազգանուղ Եայմաճեանեան, վաճառական, 37 տարեկան, ձերբակալուեցաւ առջի օր Սէն–Ժէրմէնի պուլվարին վրայ, հնազանդած չըլլալով արտաքսումի հրամանագրին, ինչպէս կը զրէ «Փրթի Փարիզիէն»:

ՄԱՆԶՈՒԿՈՒՈՑի կայսրը, Փիւ - եի, անձնասպանութիւն փորձեց: Վիճակը ծանր է: Թէեւ կը հերքուի այս յուսահատական փորձը, սակայն կը կարծուի որ,— եթէ հոգեկան պատճառներ չունի (Ծայր. Արեւելքի մէջ անձնասպանութեան համաճարակ մը կը նշմարուի երբեմն),— հեռանալ է Մանչուքուոյի եւ Ճափոնի միջեւ ստեղծուած անհամաձայնութեան:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ ներկայիս ամի հայ օրիորդներ փարիզի ցուցահանդէսին մէջ լօքում ծախելու համար: Պարտաւորիչ է հայկական տարազ կրելը եւ խօսիլ սահուն կերպով: Գոհացուցիչ վճարում: Դիմել կամ գրել հետեւեալ հասցէին՝ Confiserie Marmara. H. Papazian 49-51 rue Raspail, Alfortville. Seine. Tél, Entrepôt 16 06

Հ. Ը. Գ.

Փարիզ

ԱՒՆՈՒՎԻԼի Վարդան ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. դասախօսական ժողովը 25 յունիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, ընկ. Արփիար Մարտիրոսեանի բնակարանը, Առնուվիլ:

Կը խօսի՝ Ս. ՏԷՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

ՇԱՎԻԼԻի «Արշալոյս» խումբի ժողովը 26 յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին:

ԱՆԻԷՌ – ՊՈՒԱՔՈԼՈՆՊի «Արամ» ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը, 25 յունիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին:

Կը խօսի՝ Կ. Կ.ի Ներկայացուցիչը:

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՑԼԻ ԵՐՋ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ պրօպագանտի յանձնախումբի ընկերները, ուրբաթ (25 Յունիս) երեկոյեան ժամը 8ին, «Շահրիկեան» սրահին մէջ:

ՄԱՐՍԷՑԼԻ «Վահագն» խումբին ընկերական ժողովը տեղի կ'ունենայ 27 Յունիս ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին «Շահրիկեան» սրահին մէջ, 5 Rmede l'Eclipse.

կարեւոր օրակարգ:

Հ. Ը. Դ. ԼԻՈՆի կոմիտէն ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ Լիոնի բոլոր ընկերները յառաջիկայ 25 Յունիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին Զարդարեան գրադարանը, 181 ֆուր Լաֆայէթ:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի Մասնաճիւղին կողմէ

27 Յունիս, կիրակի առաւօտէն մինչեւ կէս գիշեր,

*ՌՈՊԵՆՍՈՆ, **Maison Fiquet**ի զովասուն պարտէզին մէջ.*

(Անձրեւի պարագային ընդարձակ սրահ):

Կը նուագէ ԹԱՒՐԻՍ ԳԱՐԵԳԻՆի խաղական ընտիր ճաղը,

Եւրոպական պարեր, անակնկալներ եւլն.։

ՃՈՒ ՊԻՒՖԷ — ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՀԱՄԵՂ ՇԻՇԼԻԿ

Մուտք 3 ֆր.։

ՀԱՂ.ՄԻՋ.—փորթ տ'օրլէանէն առնել 128 թիւ օթօպիւսը, իջնել Թէրմինիւս:

ՄԱՅԻՍ 28 ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՓՕՆ Տ'ՕՊՆԱՅԻ ՄԷՋ

Հովանաւորութեամբ Հ. Ը. Դ. Վալանսի Կոմիտէին եւ Փոն տ'Օպնայի Կորիւն խումբի

27 Յունիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին

Կը խօսի ընկ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՌՕՄԱՆԻ ՄԷՋ

Հովանաւորութեամբ Հ. Ը. Դ. Վալանսի Կոմիտէին եւ տեղւոյն խումբին

26 Յունիս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին

Կը խօսի ընկ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Հ. Ը. Դ. ՎԱԼԱՆՍԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

4 Յուլիս կիրակի առաւօտեան ժամը 6էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 8 Սէն փէրէ անտառին մէջ

Նեւկայ կ'ըլլայ ընկ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

Հրապարակային դասախօսութիւն

Կազմակերպուած ՎԱԼԱՆՍԻ Հ. Ը. Դ. ԿՈՄԻՏԷԷ կողմէ

3 Յուլիս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին պետական թատերասրահին մէջ

Կը խօսի ընկ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՐԳՐԻՏ ԲՈՒԱՅԵԱՆԻ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

28 Յունիս երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8,45ին Schola Cantorum, 29 rue Saint Jacques, փարիզ(5)

Եւրոպական եւ հայկական երգեր:

Դռնքերու մասնակցութեան գումար 5 ֆրանք

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԷՍ

«ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ» ԼԻՈՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԿՈՂՄԷ

26 Յունիս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8-30ին

Երրորդ Թաղապետարանի սրահին մէջ, Լիոն

Պիտի ըլլան արտասանութիւններ, տրամախօսութիւններ, երգեր «Համազգային»ի չափահաս աշակերտներու կողմէ

ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԻՃԱԿԱԽԱՂ

Մուտքի տոմսակը պարգեւաւոր է:

ՔԷՄԱՆՋԻՍ ՌՈՒԲԼԻՆի ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐԸ

ՎԱԼԱՆՍի Մէջ.— 25 Յունիս, Ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին:

ՌՕՄԱՆԻ Մէջ.— 26 Յունիս, Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին:

ԿՐՈՆՈՊԼԻ Մէջ.— 2 Յուլիս, Ուրբաթ եւ կիրակի, 4 Յուլիս, ժամը 9ին: *Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ*

ԳԱԼ ԿԻՐԱԿԻ ԼՈՑՍ ԿԸ ՏԵՄՆԷ

ՀԱՑ – ԲՈՑԺ

ԺՈՂՈՎՐԴ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Գ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 33 (ՅՈՒՆԻՍ)

Բովանդակութիւն.— ԾՈՎ. ԳԱՅՏԲ (Տոքթ. Ա. Աչճեան): ՏՈՒԲԵՐՈՒԼՈՑ, ԻՆՉՈՒ՞ ԶԵՄ ՄԱՐՄԻՍ (Տոքթ. Ռ. Պլոնտէլ): ԾԱՐԱԽԻ ԵՄ (Տոքթ. Ճ. Գաբրիէլեան): ՄԱՐԶԱՆԻ ՈՒ՞Ր ՁԵԻԵՐԸ ԸՆՏՐԵԼ (Տոքթ. Գ. Օ. Գալուստեան): ՊՏՈՒՂ ԿԵՐՊԸ (Տոքթ. Շ. Այվազեան): ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.— Ֆրանսա 25 ֆրանք, արտասահման՝ 30 եւ 35 ֆրանք: Դիմել Dr. Ch. AIVAZIAN, 17, Rue Damesme, Paris.

Le Gérant: H. STEPHAN

17, Rue Damesme, PARIS (XIe) **Imprimerie A. DER (AGOPIAN)**

Բացուած է

ՏՈՒԹ. Ա. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

ԲՈՒԺԱՐԱՆԸ 87 Rue Ernest Renan, Issy-les-Moulinaux

Մէթրօ **Mairie d'Issy**ի ճիշդ դիմացը:

Մատուցէտ քթի, ականջի, կոկորդի, գլուխի եւ վիզի հիւանդութեանց: Կը զբաղի նաեւ ներքին հիւանդութիւններ:

Կ'ընդունի երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ չաբաթ օրերը ժամը 5–7,

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՒԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒՄԱԾ Է

146 Rue Lafayette (Gare du Nord)

Թէլէֆոն **Nord 84-04** (*անփոփոխ*)

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2–7, կիրակի եւ տօն օրեր ժամադրութեամբ

"ՇԻՐԱԿ,, Արեւելքի միակ իսկական օդին է Ազգային: Անմրցելի: Ամենէն առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժաբեր պատրաստուած գուտ չամիչի Ֆիւեռով, Հայ աւանդական սեղանի զարդը

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

կարի մեքենայի վրայ աշխատող վարժ եւ լաւ գործաւորուհիներ Էնտէմայեապլի համար: Աշխատանքը արհեստանոցի մէջ կամ իրենց բնակարանը:

Դիմել՝ ARAX, 8 Rue Tracy, *երրորդ յարկ, մէթրօ* Réaumur Sébastopol.

ԼԱՒ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ

ՄԵԿՆՈՒՄԻ ՊԱՏՃԱՌԱԿ ծախու է այրերու եւ կիներու յատուկ սալրիչի խանութ մը բոլոր կազմածներով եւ 4 աթոռ. Ներով: Շատ նպաստաւոր գին: Դիմել Պ. JACQUESի, 79 Ave. Henri Barbusse, Colombes, Seine.

Agence de Voyage et de Tourisme

Paris **OCEANIA** Marseille

4 Rue de Castellane — 54 Ruede la République

Tel. Anjou 22-24, 22-25 — Tel. Colbert 09-12

Ճամբորդային եւ ծովային ճամբորդութեան համար տոմսակներ, ամէն տեղի համար, նպաստաւոր պայմաններով: Գաղթականական զբաղեցուած, վաւերացուած կառավարութիւնէն: Կը կատարենք օրինական ձեւակերպութիւնները հարաւային եւ կեդրոնական Ամերիկայի ճամբորդներու համար:

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չէխոսլաւակ բրդեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, թրիքոթաժի, զուլպաներու կրնի համար:

Ամենալաւ ապրանքներ բացառապէս դիներով:

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *դիւրափոխադրելի զրաժեքներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.*

փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-78

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ՀԱՄԱԽԱՌԲԵՐԴՑԻԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԼԻՈՆԻ Մ.ՃԻՒՂԻ ԿՈՂՄԷ

27 Յունիս կիրակի առաւօտ ժամը 9էն մինչեւ երեկոյ

Լա Մուշ կոչուած պաղ ադբիւրին վերեւի ծառաստանին մէջ

Դեղարուեստական ճոխ յաժին, մարզական խաղեր եւ հաճելի անակնկալներ

ձոխ պիւֆէ եւ ըմպելիքներ ժողովրդական գիներով

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆՏԻՐ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ

Վարձուած են վիլ տը Լիոնի էլէքթրօպիւս կառքերը որ կը մեկնէն փլասը կէշուէն առաւօտեան ժամը 9ին, 10.30ին, իսկ կէսօրէ վերջ ժամը 1,30ին: Երթեւեկարձի համար 3 ֆր. 50 ։

Ընտանեկան նպաստահանդէս

ՎԱՍՊ. ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՍԷՆԹ-ԱՆԹՈՒԱՆԻ Մ.ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԿՈՂՄԷ

Իր հիմնադրութեան ծրդ տարեդարձին առթիւ

27 Յունիս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին ՄԱԶՄԱՆԵԱՆ եղբայրներու պարտէզին մէջ, Սէնթ Անթուան

Կը խօսի Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

Կը ներկայացուի ԱՆԻՆ ՆԱԽՈՒԵՑԱԻ Գեղարուեստական ճոխ եւ խնամուած յաժին

Զորպաճեան եղբայրներուն կողմէ կովկասեան պարեր

Հանդիսավարը քաց է առաւօտեան ժամը 9էն սկսեալ, փափաքողները կարող են ճաշերնին տեսակին տալ ընել: Մուտք 2 ֆր.։

Մշակութային հանդէս

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՆԻԷՌԻ ՀԱՅԵՐԷՆի ԴԱՍԸՆԹՑՈՒՀԻՆԵՐՈՒ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ԱՆԻԷՌԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

Նախագահութեամբ *Պ. ՕՆՆԻԿ ԹԱՒԻԷՈՍԵԱՆի*

կիրակի, 27 Յունիս, կէսօրէ վերջ, ժամը 2,30ին

Պուաթուանպի Թաղապետական սրահը (րիւ տէ Շալ)

Հատընտիր արտասանութիւններ, մեներգ, խմբերգ, ներկայացում եւ հաճելի անակնկալներ

Պիւիէռի, Պուաթուանպի, փուանպի եւ շրջանի կրթասէր հայութիւնը սիրով կը հրաւիրուի

Մուտք 3 եւ 5 ֆրանք

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 25 ՅՈՒՆԻՍ VENDREDI 25 JUIN 1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3456

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՄԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄՈՒԹ ԱՄՊԵՐ

Սպանիական տագնապը, որ երկար տաներէ ի վեր դամոկլեան սուրի մը պէս կախուած է « խաղաղասէր » Եւրոպայի գլխուն վրայ, յանկարծ վտանգաւոր փուլի մը մէջ կը մտնէ :

Քաղաքային կռիւներու առաջին օրերէն իսկ, վախ կար արդէն որ ամբողջ Եւրոպան բռնկի :

Համաշխարհային նոր աղէտի մը առաջքն առնելու համար, մեծ պետութիւնները համաձայնեցան չմիջամտել Սպանիոյ գործերուն եւ ստեղծեցին ոչ-միջամտութեան յանձնաժողով մը :

Բայց արդէն մինչեւ այդ մարմնին ստեղծումը, ամէն պետութիւն «միջամտած » էր համաձայն իր հայեցողութեան : Ժողովրդավար պետութիւններն ու Մոսկուա կ'աջակցէին հանրապետական կառավարութեան, իսկ Գերմանիա եւ Իտալիա՝ ապստամբներուն : Վերջին երկու պետութիւնները կանուխէն ճանչցան ապստամբներու պետ զօրավար Ֆրանքոյի կառավարութիւնը :

Հակառակ ոչ - միջամտական այս ռազմախաղերուն, Սպանիոյ մէջ կռտուղ կամաւոր կամ կանոնաւոր զինուորներու մեծ մասը կը պատկանի այն պետութեանց, որոնք պաշտօնապէս յանձնառու եղած են չխառնուելու քաղաքային պատերազմին : Հոն գործածուած ռազմանիւթերն ու պատերազմական գործիքները — օդանաւ, հրասայլ եւայլն — նոյնպէս հայթայթուած են խնդրոյ առարկայ պետութեանց կողմէ : Կարելի է ըսել թէ Սպանիոյ մէջ այլեւս տեղացի ժողովուրդը չէ որ երկու ճակատի բաժնուած իրարու դէմ կը կռուի, այլ քաղաքական եւ ընկերային երկու տարբեր հոսանքներու միջազգային ներկայացուցիչները ռազմադաշտի վերածած են այդ երկիրը :

Նշանակուած էր որոշ պայմանաժամ մը, որմէ վերջ այլեւս ոչ մէկ զինուոր կամ կամաւոր պիտի մտնէր Սպանիա, որուն սահմանագլուխներն ու ծովեզերքները հսկողութեան տակ առնուեցան : Եւ սակայն այդ պայմանաժամը լրանալէ վերջ եւ դեռ մինչեւ այսօր պատերազմիկ կողմերը կը շարունակեն ստանալ զինուորական օժանդակութիւն, պարէն, օդանաւ ու ռազմանիւթ :

Իսկ ոչ - միջամտութեան յանձնաժողովը Լոնտոնի մէջ նստած, հանդիսաւոր ժողովներ կը գումարէ եւ որոշումներ կու տայ, թերթերն ալ կ'արձանագրեն այդ բոլորը, ժողովուրդներու աչքին փոշի ցանելու համար :

Քանիցս տարակարծութիւններ ծագեցան յանձնաժողովին մէջ, խորհրդային ու գերմանեւիտալական պատուիրակներուն միջեւ :

Օր մըն ալ, սպանիական կառավարական օդանաւեր կրակ բացած ըլլալով, գերմանական «Տէօյչլանտ» մարտանաւին վրայ, գերման նաւաստիները, առանց ոչ - միջամտութեան յանձնաժողովին կարծիքն առնելու, ռմբակոծեց Ալմէրիան, քաշուեցաւ յանձնաժողովէն, իր հետ քաշելով նաեւ Իտալիան, որուն հետ համախորհուրդ կը գործակցի Սպանիոյ խնդրին մէջ :

Եւրոպայի խաղաղութիւնը վտանգի տակ էր : Անգլիա ու Ֆրանսա շատ աշխատեցան, մինչեւ որ համոզեցին Գերմանիան ու Իտալիան վերստին դրաւելու իրենց ներկայացուցիչները յանձնաժողովին մէջ : Ու յունիս 2ին կնքուած համաձայնութեամբ, կողմերը յանձնառու եղան հաւաքական կերպով հսկողութեան տակ առնել Սպանիոյ ամբողջ եզերքները եւ պատիժի ենթարկել պատերազմիկ կողմերէն այն որ սպանիական ջուրերուն մէջ պահակ պտրտող մարտանաւի մը վրայ յարձակում կը գործէ : Այս ձեւով կազմուեցաւ «Ծովերու Խորհուրդը » :

Արդ, Գերմանները կը պնդեն որ յունիս 15ին եւ 18ին սպանիական կառավարական սուզանաւի մը կողմէ յարձակում գործուած է գերմանական « Լայփցիկ » յածանաւին վրայ : Սակայն արձակուած թորպիլները չեն հանդիպած : Սուզանաւը տեսնող ալ չէ եղած : Մխայն յածանաւին չարժադիր մեքենան արձանագրած է սուզանաւին մերձենալը :

Գերմանիա պահանջեց «Ծովերու Խորհուրդ »էն, հաւաքական նաւային ցոյց մը կատարել Վալենսիոյ առջեւ, իբրեւ պատասխան « Լայփցիկ »ի դէմ կատարուած յարձակման :

Անգլիա եւ Ֆրանսա խստիւ հակառակեցան այս պահանջին եւ առաջարկեցին քննութիւն մը բանալ հաստատելու համար թէ իրապէս կառավարական սուզանաւ մը յարձակում գործած է « Լայփցիկ»ի վրայ : Եթէ հաստատուի, հաւաքական պատիժը կը գործադրուի, ըստ յունիս 12ի համաձայնութեան : Վալենսիոյ կառավարութիւնը բացարձակապէս հերքեց սուզանաւի յարձակման պատմութիւնը եւ նոյնպէս քննութիւն պահանջեց :

Այս կարգադրութիւնը չընդունուեցաւ Գերմանիոյ կողմէ, որուն ձայնակցեցաւ նաեւ իտալական պատուիրակը :

Գերմանիոյ արտաքին նախարար Ֆոն Նէօյրաթ որ Լոնտոն պիտի այցելէր յունիս 23ին, այս դէպքին պատճառաւ ետ կեցաւ իր ճամբորդութենէն : Հիթլէր հապճեպով Պերլին վերադարձաւ, ուր երկարօրէն տեսնուեցաւ ծովակալ Ռէօտէրի եւ մարաջախտ Պլոմպէրկի հետ : Զինուորական մեծ խորհուրդ մը գումարուեցաւ Հիթլէրի նախագահութեամբ : Լոնտոնի գերման դեսպան Ֆոն Ռիպպենթրոպ Պերլին վերադարձաւ, պաշտօնապէս յայտնելէ վերջ թէ Գերմանիա վերջնականապէս կը քաշուի Ծովերու Խորհուրդէն եւ հաւաքական հսկողութենէն կը հրաժարի վերստանալով իր գործելու ազատութիւնը սպանիական ջուրերուն մէջ : Նոյն ըրաւ Իտալիա : Երկուքն ալ կը շարունակեն սակայն մնալ ոչ - միջամտութեան յանձնաժողովին մէջ :

Ու հիմա մթնոլորտը եղկտրականացած է արդէն : Անոնք որ ձեռքի տակէ եւ գաղտագողի կ'օժանդակէին, այժմ բացէ ի բաց պիտի գործեն : Վերջին չարթուան ընթացքին 10,000 իտալացի զինուորներ ցամաք հանուած են Սպանիոյ եզերքները, ինչպէս կը հաղորդեն անգլիական աղբիւրէ : Պիլպաոյի անկումը օտար օժանդակութեանց շնորհիւ ձեռք բերաւ Ֆրանքօ :

Պզտիկ միջադէպեր ալ սկսան պատահիլ սպանիական ջուրերուն մէջ : Անգլիական երկու նաւեր խուզարկութեան ենթարկուեցան առջի օր, մէկը իտալական, միւսը ապստամբ մարտանաւի մը կողմէ :

Անգլիա ձիպրալթարի, Ֆրանսա Մարոքի մէջ կենսական շահեր ունին : Թոյլ չպիտի տան որ Գերմանիա եւ Իտալիա սանձարձակ գործեն այդ ջուրերուն մէջ :

Կողմերէն մէկուն յախտուն եւ անհաչիւ մէկ քայլը կրնայ խիստ ծանր հետեւանքներ ունենալ : Համաշխարհային հրդեհը, որմէ այնքան կը սարսափին պետութիւններն ու ժողովուրդները, կրնայ բռնկիլ կայծէ մը :

Անհրաժեշտ է վարատել հորիզոնին վրայ կուտակուած մութ ամպերը :

Հ. Ս.

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊԱՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՑՔԸ

(ՀԱՄԱՁԱՅՆ ԹՐՔԱԿԱՆ ԹԵՐԹԵՐՈՒ)

Թուրքերն կ'ատեն թէ ապստամբութիւնը գաղտած է Բայց.. կը շարունակուին կռիւները

Մեր այս բոլոր տեղեկութիւնները կը հաղեցնէ թրքական թերթերէ, որոնք կը պնդեն թէ զսպուած է ապստամբութիւնը, սակայն իրենց այդ զեկոյցներուն մէջ տողեր կան, (մեծ ստորագծած ենք), որոնք կը մատնեն կռիւներու գոյութիւնը :

Էլպաղէն կը հեռագրեն թէ, յաջողութեամբ կը շարունակուի Տէրսիմի մէջ սկսուած բարենորոգման գործը : Այսպէս, մօտ 60 հազար զօրաւիշ Թուրքիը (ՄՄՒ.— Ասոնք Քիւրտերու մասին է՞), բարենորոգման ծրագրի գործադրութեան շնորհիւ, Թուրք քաղաքակրթութեան լոյսով եւ գիտութեամբ զօրացած, ընկերային եւ մշակութային նոր կեանք մը պիտի ստանան :

Տէրսիմի ժողովուրդը ասկէ յետոյ պատմութենէ ժառանգ մնացած աչի - բկթական կեանքէն, սէկիտներու եւ չէյխերու գերի ըլլալէ պիտի ձերբազատուի, ազատ ու աշխատասէր քաղաքացի պիտի ըլլայ :

Պարզուած է որ այս շրջանակի տեղական վերջին ընդդիմութիւնը ամբողջովին սէկիտներուն եւ չէյխերուն գործն է եւ ազէտ ժողովուրդը խարուած է անոնց կողմէ : Այնպէս որ, տեղ տեղ սկսած են անձնատուր ըլլալ վեհապետ Թուրքերը, երբ ըմբռնած են իրականութիւնը : Այս ընդդիմութեան գլխաւոր ղեկավարներուն մէկ մասը գրեթէ ամբողջ է, միւսներն ալ սկսած են յանձնուիլ : Ցանձնառուներուն մէկ մասը գտնուի նաեւ Գուրէյսունի չէյխերէն Հասօ :

Թուրք դիւցազն զինուորները, որոնք կը մագլցին ժայռոտ սեպ լեռները, կը շարունակեն մաքրել յեղուզակներուն բոյները : Հաւաքական դիմադրութիւն մը չկայ, այլ երեւան կուգան տեղ տեղ պահուըտած յեղուզակներու ընդդիմութիւններ, որոնք շուտով կը խորտակուին :

Ըմբոստներուն գլխաւոր պետերէն Սէյիտ Րիզա եւս սկսած է նամակներ ղրկել կառավարութեան, յայտնելով թէ պիտի հպատակի : Իր յանձնուելուն կը սպասուի : Թէեւ միւս կողմէ անոր այս ընթացքը կասկածելի ալ կը նկատուի, խորհելով որ ան ժամանակ շահելու խորամանկութիւնը ցոյց կուտայ :

Զօր. Ալի Տօղան, որ իր հետեւորդներով Թունճէլիի մէջ (Տէրսիմ) քննական պատմի մը ենթած էր, վերադարձած է :

Այս զսպողական չարժումը , որ կը կարծուէր թէ երկարատեւ պայքարի եւ ընդհարումներու պիտի կարծուի, իրեն սկզբնաւորութիւն ունեցաւ վտառուր եւ առանց արիւնի ձեռք բերուած յաջողութիւն մը, շնորհիւ հանրապետական կորովի բանակին արտակարգ ռազմավարական ընդունակութեանը, որով բացարձակ է թէ կարճ ժամանակի մը մէջ ամբողջովին վերջ պիտի գտնէ այս շարժումը :

Մաքրագործումը կը շարունակուի եւ ամէն կողմ ժողովուրդը սկսած է իր բնական կեանքին եւ դաշտային աշխատանքներուն :

ԹՐՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԸ ԱԻԵԼԻ ՉԿԱՐԵՆԱՎՈՎ ՅԱՌԱՋԱՆԱԼ, ԿԱՇԵԱՏԻ ՊԱՇԱՐՈՒՄՈՎ ՆԵՂԵԼ ՓԻՒՐՏԵՐԸ

« ձիւմհուրիյէթ » կը գրէ (20 Յունիս) :—

Տէրսիմը, որուն հիմա «Թունճէլի» անունը կուտանք, Արեւել. Նահանգներուն վերջին մնացորդն է, ուր հանրապետական վարչաձեւին պատշաճ բարենորոգմանց շրջան մը պիտի սկսի :

Այս մասին պետութիւնը հետեւեալ ծրագիրը գործադրել որոշած է :—

1.— Լեռնոտ վայրերուն մէջ ճամբաներ չինել, ամէն տեղ պահականոցներ հաստատել եւ անդորրութիւնը ապահովել, եւ չքաւորութեան պատճառաւ յետնեալ կեանքի վարժուած ժողովուրդին գործ հայթայթելու միջոցներ ընծայել, պարտաւոր կերպով իրենց պաղրատը ապահովելու համար :

2.— Եթէ այս որոշումին ընդդիմացողներ գտնուին, մինչեւ վերջ հետապնդել զիրենք եւ անշարժութեան մատնել :

3.— Այս պարապային իսկ կառավարութիւնը դիտութեամբ պիտի վարժուի : Խնդիրը ամբողջ բնակչութիւն մը բնաջնջել չէ(?), այլ անոնց պարզեւել քաղաքակիրթ կեանքի վայելքները :

Ահա այս ծրագիրը պիտի գործադրուի, միեւնոյն ժամանակ ապստամբներուն ցոյց տալով թէ պետութիւնը կարող է ցվերջ գտնոնք հետապնդել : Արդէն ասոնք այս պարագան ըմբռնած ըլլալով անմռիկ վայրեր խոյս տալ սկսած են : Բանակը, գանոնք պաշարումի ենթարկելով, խաղաղ վայրերուն մէջ բաբենորոգումները գործադրելով պիտի գրաւի :

Պետութիւնը օդանաւերէն ներտուած յայտարարութիւններով այս պարագան տզէտ ժողովուրդին ծանուցած է եւ խոստացած ներել անձնատուր եղողներուն : Այս յայտարարութեանց վրայ, հազարաւորներ այսօր կառավարութեան պաշտպանութեամբ անձնատուր կ'ըլլան :

Կրնանք ուրեմն եզրակացնել թէ, մէջտեղը Թունճէլիի խնդիր մը չկայ եւ այդ պատճառին մէջ բնականոն կեանք մը սկսիլը բանի մը տարուան խնդիր մըն է միայն :

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ ՔԱՇՈՒԵՑԱՆ

Զօրեքշաբթի առաւօտ, խոր անձկութեամբ, ամէն մարդ կը սպասէր Հիթլէրի խորհրդակցութենէն վախճանին : Ինչպէս ծանօթ է, «Լայփցիկ» զրահաւորին մէջադպին առթիւ, Գերմանիա կ'առաջարկէր նաւային ցոյց մը կատարել Վալենսիոյ նաւահանգիստին առջեւ չորս մեծ պետութեանց նաւատորմին մասնակցութեամբ : Գերմանիոյ ուժ կուտար Իտալիա, իսկ Անգլիա եւ Ֆրանսա կ'ընդդիմանային : Հիթլէր խորհրդակցութեան հրաւիրեց ծովային, ցամաքային եւ օդային բանակներու հրամանատարները, ինչ որ խոր մտահոգութիւն պատճառեց ամէն կողմ : Պահ մը վախ յայտնուեցաւ, որ Հիթլէր իր պատասխանատուութեան տակ կը ձեռնարկէ նաւային ցոյցի մը, կամ կը հրամայէ ռմբակոծել սպանիական երկրորդ քաղաք մը, կամ կը զրաւէ Սպանիոյ հան - րապետական ըզօրուի առեւտրական նաւերը, եւ կամ օդնական ուժ եւ ռազմամթերք կը ղրկէ Սպանիոյ ազգայնական բանակին :

Եւ դարձեալ պատերազմի մը վախը սաւառնեցաւ Եւրոպայի վրայ :

Ժամէ ժամ կը սպասուէր Հիթլէրի որոշման : Զօրեքշաբթի, երեկոյեան դէմ, Ֆոն Ռիպպենթրոպ Լոնտոնէն Անգլիոյ արտաքին նախարարին՝ հաղորդեց թէ գերման կառավարութիւնը կը հրաժարի ոչ - միջամտութեան յանձնաժողովին Զօրսերու տուած հսկողութեան պարտականութենէն : Կը նշանակէր թէ Գերմանիա չի լքեր ոչ - միջամտութեան յանձնաժողովը, այլ միայն կը քաշէր իր ղրահաւորները, որոնք պաշտօն ունէին հսկելու Սպանիոյ ծովեզերքներուն վրայ :

Նոյնիմաստ հաղորդագրութիւն մը ըրաւ Իտալիոյ դեսպանը՝ ներկայացնելով Խորհի :

Այսպէս, յանուն ոչ - միջամտութեան յանձնաժողովին՝ Սպանիոյ ծովեզերքներուն վրայ հսկող չորս պետութեանց նաւատորմներէն խոյլականն ու գերմանականը կը քաշուին : Ի՞նչ անդրադարձ կ'ունենայ այս որոշումը, անըստոյգ է, թերթերը կ'արձանագրեն միայն որ Զորեքշաբթի օրուան վախը փարատած է առ այժմ : Ներկայիս անգլիական եւ ֆրանսական նաւատորմներն են միայն, որ պիտի կատարեն հսկողութիւնը : Գերմանական եւ իտալական զրահաւորները, սակայն, չեն հեռացած Միջերկրականէն, իրենց հաչւոյն՝ կը հեռեւին անցուդարձերուն սպանիական ջուրերու վրայ : Այդ պարագան եւս վախեր կը ներշնչէ, որովհետեւ ծանր միջադէպեր կրնան ծագիլ՝ երբ նեղը դնեն Սպանիոյ հանրապետական նաւերը :

Սպանիոյ ճարտ անգլ. խորհրդարանին մէջ

Զորեքշաբթի, անգլիական խորհրդարանը ղրաղեցաւ սպանիական հարցին ընթացքով : Իրըն պատասխանելով երեսփոխանի մը, յայտարարեց թէ Զօր. Ֆրանքօ դիմում կատարած է բրիտանական կառավարութեան, խնդրելով ճանչնալ պատերազմիկի իր հանդամանքը, (Սպանիոյ հանրապետական կառավարութիւնը, ինքզինք միայն ճանչնալով իբրեւ օրինաւոր տէրը երկրին, ապստամբը կը հռչակէ Զօր. Ֆրանքօն) : Իրըն աւելցուց, որ Զօր. Ֆրանքոյի դիմումը քննութեան առարկայ է ներկայիս :

Հէնդէրսըն յետոյ լուսաբանութիւն պահանջեց «Լայփցիկ»ի միջադէպին եւ գերմանական ու իտալական կառավարութեանց դիրքին մասին հանդէպ ոչ-միջամտութեան քաղաքականութեան :

Իրըն յայտարարեց թէ կարելի չեղաւ համաձայնիլ Գերմանիոյ հետ, որ կը պահանջէր նաւային ցոյց կատարել իբրեւ պատասխան « Լայփցիկ»ի դէմ կատարուած յարձակումին : Ասոր վրայ գերմանական եւ իտալական կառավարութեանց դեսպանները հաղորդեցին թէ իրենց զրահաւորները կը հրաժարին հսկողութեան համար իրենց տրուած պաշտօնէն : Այսուհանդերձ կը մնան ոչ-միջամտութեան յանձնաժողովին մէջ : Պերլինի բրիտանական դեսպանին միջոցով հարցուցեցաւ Գերմանիոյ արտաքին նախարարին թէ որ եւ է ուրիշ ձեռնարկի պիտի դիմե՞ն : Ապահովութիւն տրուեցաւ որ Գերմանիա որ եւ է ուրիշ միջոցի պիտի չդիմէ ընդդէմ Սպանիոյ հանրապետական կառավարութեան : Իսկ այն հարցին թէ, գերմանական եւ իտալական զրահաւորներուն քաշուելով՝ կը դժուարանայ Սպանիոյ ծովեզերքներուն հսկողութիւնը, ուսաի հարկ է, հսկողութեան համար, խնդրել այլ պետութեանց զրահաւորներուն օժանդակութիւնը,— այդ մասին խորհրդակցութիւն կը կատարուի :

Լոյտ Ճորճ հարցուց թէ գերմանական եւ իտալական կառավարութիւնները, քաշելէ վերջ իրենց զրահաւորները, պիտի չխորհի՞ն զինուորական օգնութիւն հասցնել Զօր. Ֆրանքոյի բանակին : Իրըն պատասխանեց թէ Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ հաղորդագրութիւնը կը վերաբերէր միայն հսկողութենէ հրաժարելու մասին :

Գերմանիա մարտանաւ կը ղրկէ Միջերկրական

Ձիպրալթարէն կը հեռագրեն թէ գերմանական բազմաթիւ մարտանաւեր, որոնք խարխոխ նետած էին Ալճեզիրայի դէմ, չորեքշաբթի մեկնեցան անծանօթ ուղղութեամբ : Միւս կողմէ Պերլինէն կը հեռագրեն թէ « Ամբրալ Կրաֆ Սփէ » զրահաւորը Միջերկրական ղրկուեցաւ, «պաշտպանելու համար գերմանական շահերը» : Ներկայիս Միջերկրականի մէջ կը գտնուին « Լայփցիկ », «Ներնբէմպէրկ», «Քարլսրուհէ», « Լուխս », « Քէօլն », « Լէոփարտ» մարտանաւերը :

Գերմանական մարտանաւերու այս համախմբումը մտահոգութիւն կը պատճառէ Անգլիոյ : « Նօվո » կ'ըմանայ թէ Իտլր խիստ ազդարարութիւն մը ուղղած է Ֆոն Ռիպպենթրոպի, որ Պերլին մեկնեցաւ անմիջապէս, Հիթլէրի հաղորդելու համար անգլիական կառավարութեան տրամադրութիւնները : Միւս կողմէ, նոյն թերթը կը գրէ թէ Միացեալ - Նահանգներու Պերլինի դեսպանը եւս խիստ ազդարարութիւն մը ըրած է գերմանական կառավարութեան : Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ կացութիւնը լուրջ մտահոգութիւն կը ներշնչէ, ինչպէս կարելի է հետեւցնել այն իրողութենէն որ Իտլր ներկայացած է Ճորճ Զ. թագաւորին՝ պարզելու համար կառավարութեան մտահոգութիւնը :

*** Ձիպրալթարէն կը հեռագրեն թէ 10,000 իտալացի զինուորներ Մալակա հասան : Մօտ առնէն Իտալիա պիտի ղրկէ 15,000 զինուոր եւս :

(Նուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԴՈՆՏ ԴՈՒՅՂ

Ցաղտը ամառ թուրքին դուքին է։ Ամառ ամառ ամառ

ՅԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

(ՎԵՊ ԱՌԱՋԻՆ ԳԱՂԱԿՏՆԱՅԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ)

— ե —

Լուրեր. Հայրենի Միության անդամ Ա. Ա. Ա.

**** Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ այն պարագային, երբ Գերմանիա եւ Իտալիա գործնապէս մասնակցին Սպանիոյ պատերազմին, Միացեալ – Նահանգներու կառավարութիւնը պիտի աշխատի իր չէզոքութեան դաշինքին մէջ առնել այլ պետութիւններ :*

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊՐԻՒՍԷԼԻ մէջ ծանր բախումներ տեղի ունեցան նախկին պատերազմիկ – ներու եւ ոստիկաններու միջեւ, առաջիններուն կազմակերպած ցոյցին առթիւ : Բազմաթիւ վիրաւորներ կան :

ՌՈՒՄԱԿԱՆ սուզանաւեր տեսնուած են Միջերկրականի մէջ, ըստ Զօր · Ֆրանքոյի օդանաւերու տուած տեղեկութեանց :

ՌԱԴԻԿ ապատ արձակուած է, կը դրեն Վարշաւայէն, վարձատրելու համար զինք որ հրապարակած էր Թուխաչեւսքիի գաւազրութիւնը :

ԶՕՐ · ՖՐԱՆՔՈՅԻ բանակը յարձակման անցաւ Սանթանտէր քաղաքին վրայ,— օդանաւերու եւ հրետանիի սաստիկ ռմբակոծութիւն մը կը կատարուի միաժամանակ :

ՈՒԱՇԻՆԿԹՐԸՆԷն կը հեռագրեն թէ 35 առ հարիւր տուրք դրուած է այն օտար դրամագլուխներուն վրայ, որոնք կը պահուին ամերիկեան դրամատուներու մէջ :

ՓԱՐԻԶԻ Միջազգ · Ցուցահանդէսին համար, օտար լրագրողներու տրըրուած տեւական մուտքի կապոյտ քարթերը, յունիս 18էն սկսեալ, կորնցուցած են իրենց արժէքը,— նորոգելու համար դիմել Սէրվիս տէ Քարթ տը լ'Էքսփոզիսիոն, ՓԷ տ'Օրսէ :

Մահտեսի Մաքսուտ Կաւաճեան, Տէր եւ Տիկին Կարապետ Կաւաճեան, Տէր եւ Տիկ · Աբրահամ Կաւաճեան եւ զաւակունք (Ամերիկա), Այրի Տիկ · Մարիամ Ալիքսանեան եւ զաւակունք, Այրի Տիկ · Եւգինէ Յովնանեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկ · Յակոբ Պապաեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Օննիկ Նիկողոսեան, Տէր եւ Տիկ · Շապուհ Համբարձումեան, Տէր եւ Տիկ · Նուպար Ալիքսանեան, Տէր եւ Տիկ · Օ · Ալիքսանեան, Տէր եւ Տիկ · Դաուն · Սերոբեան եւ զաւակունք, Պ · Յարութիւն Կաւաճեան (Պոլիս), Այրի Տիկին Մարիամ Փափազեան (Պոլիս), Տոքթ · Օննիկ Փափազեան (Պոլիս), Այրի Տիկ · Կատարինա Ալիքսանեան (Պոլիս), Տէր եւ Տիկ · Բիւզանդ Տէրեան (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Արմենակ Սիմոնեան (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Բիւզանդ Սիմոնեան (Պոլիս), Այրի Տիկին Վարսենիկ Թաշուրեան եւ զաւակունք, Այրի Տիկին Սուլթան Տ · Արիստաքէսեան եւ զաւակունք (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Մ · Զարհ Եղիազեան եւ զաւակունք (Ռումանիա), Այրի Տիկին Քրիստինէ Համբարձումեան եւ զաւակունք, Այրի Տիկին Իսկուհի Թօլեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Ղազարոս Նարինեան ցաւօք սրտի կը ցանուցանեն

ՏԻԿ. ԿԻՒԼԻՒԶՄԻՐ ԿՏԱՒԱՃԵԱՆԻ

(Ծնեալ ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ, Նիկոմիտացի)

դառնագէտ մահը որ տեղի ունեցաւ յունիս 22ին, առաւօտեան ժամը 8ին, իր բնակարանին մէջ, Սէն Ժէռման, 11, Պուլվար Նէօֆ, 54 տարեկան հասակին :

Յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ 23 Յունիս, չորեքշաբթի ժամը 2.30ին Սէն Ժէռմէի եկեղեցին : Մարմինը ամփոփուեցաւ Սէն Ժէռմէի Գերեզմանատունը :

Թաւերական ներկայացում

Պօմոնի ՋԱՒԱՐԵԱՆ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

Այս կիրակի երեկոյ ժամը 9ին, «վարանդեան» սրահին մէջ, ցօհան

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒԻ **ՀՇՐՃԸԼԸ ԵՐԹԻՆ ԱՂԱ**

Մուտք 3 ֆրանք·

Ընկերական դաշտագնացութիւն

կազմակերպուած Պանեօ-Քաշանի Արծիւ Ընթակոմիտէի կողմէ

27 յունիս կիրակի առաւօտեն մինչեւ երեկոյ ՀՕՐԱՔԻ պարտէգին մէջ

Rue Traversière, Պանեէօ

Իւրաքանչիւր ընտանիք իր ուտելիքը միասին կը բերէ· Խմիչքը տեղւոյն վ բայկարելի է ունենալ·

= 9 · 0 =

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած իսի լէ Մուլինոյի Հայ կամ. եւ Մարտիկներու Միութեան կողմէ

27 յունիս, կիրակի, առաւօտեն մինչեւ իրիկուն,

Մէօտոնի անտառը, պաղ աղբիւրին մօտ:

ԿԸ ԽՕՍԻՆ **ԳՆԴ. Տ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ**

եւ Պ. ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ

Կ'երգէ Տիկ. Զ. ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ, կ'արտասանեն՝ Պ. Պ. Հ. ԵԱՓՈՒՃԵԱՆ, Ս. ՄԻՍԱԲԵԱՆ եւ Ա. ԳԱՐԱԵԱՆ·

Ընտիր նուագախումբ եւրոպական եւ հայկական պարերու համար·

Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով·

ՀԱՂ. ՄԻՋ.—Շոգեկառք էնվալիտէն, իջնել վալ ֆլէօռի Մէօտոն մէթրօ Մէյռի տ'իսիէն առնել թաքսի (2 ֆր. մէկ անձի համար) եւ իջնել անտառին մէջ, թափի վէռ·

Անձրեւի պարագային կը յետաձգուի·

ՄԱՒՈՒ են «ՀԱՅՐԵՆԻՔ» ԱՄՍԱԳՐԻ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ՏԱՐՕՒԱՆ ԹԻՒԵՐԸ

6րդ, 7րդ, 8րդ, 9րդ, 10րդ, 11րդ 12րդ: Բոլորն ալ լման: Տարեկանը 50 ֆր.: Վճարումը կանխիկ: Փոստի հաշիւը գրուի վրայ:

Դիմել.— Hatchikian Nerses, 124 rue Lafayette (coiffeur) Vienne (Isère) France.

ՅԻՇԱՏԱՏԵՍ

Տ· Կ· Խաչի Իսիի Մասնաճիւղի ընդհ· ժողովը, ցունիս 26 շաբաթ հերեկոյ ժամը 9ին, իր դպրոցին մէջ, 6 bis bld. Rodin·

Հ· Մ· Ը· Մ·ի Մարսէյլի Մասնաճիւղի վարչութիւնը տարեկան ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամները, հաժակիրները եւ պատուակալ անդամները շաբաթ, 26 ցունիս երեկոյեան ժամը 8.30ին իր սրահը, 2 rue Colbert, Bar de la Poste.

Օրակարգ.— տարեկան գհկուցում,

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

Տ· Կ· Խաչի Իսիի Մասնաճիւղի վարչութիւնը տարեկան ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամները, հաժակիրները եւ պատուակալ անդամները շաբաթ, 26 ցունիս երեկոյեան ժամը 8.30ին իր սրահը, 2 rue Colbert, Bar de la Poste.

Օրակարգ.— տարեկան գհկուցում, հաշուետուութիւնների վաւերացում եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հայ Մշակութային Միութ. ընդհ. անդամական ժողովը 28 ցունիս երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին «Շահրիկեան» սրահին մէջ, 5 rue de l'Eclipse.

կարեւոր օրակարգ:

ՕԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

8 rue Cours Lafayette, angle Garibald

ՓՆՏՈՒՑԷՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԷՔ երիտասարդ՝ «ՄԵՂՈՒ»

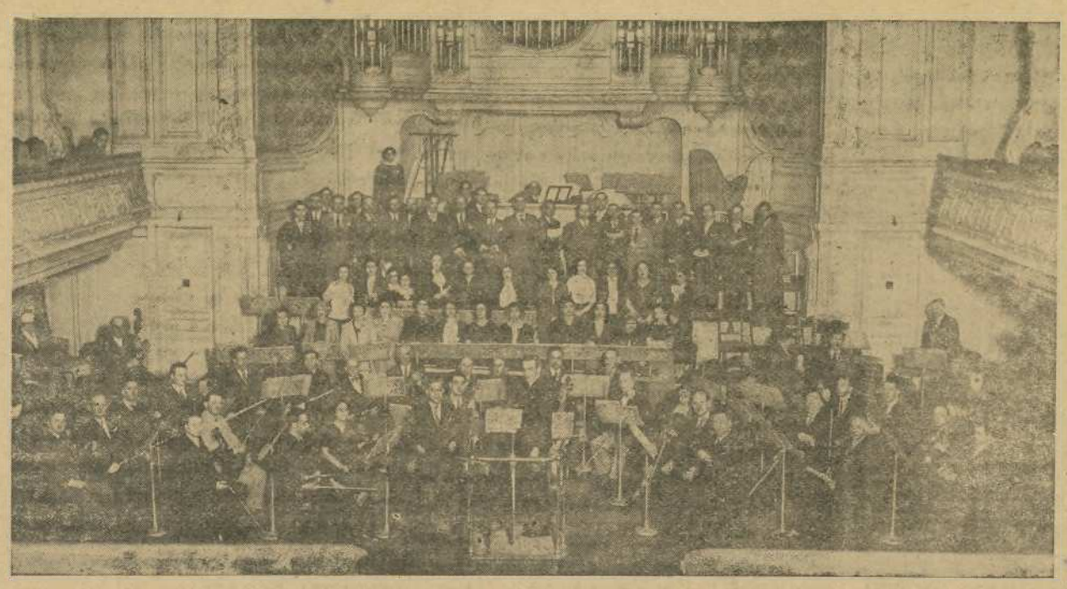
փարիզի եւ շրջանի Յառաջի ցրտաչափ

ՊԱՀԱՆՁՈՒՄ

Le Gérant: H. STEPHAN

17 Rue Damrémont, PARIS (18e)

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

ԲԵՐԻՆ» նկարագրական կտորը: Ինչպէս եւ զանազան հեղինակներէ կարեւոր գործեր:

Տոմսեր՝ 25, 20, 15, 10 եւ 7.50 ֆր.· կը վաճառուին Հրանտ Սամուէլի քով, 51 rue Mr. Ie Prince եւ գրատուն թէրար 36 rue Montholon:

Կը խնդրուի ներկայ ըլլալ ժամանակին·

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ԱՌՆՈՒՎԻԼԻ Վարդան Ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ· դասախօսական ժողովը 25 յունիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, ընդ· Արփիար Մարտիրոսեանի բնակարանը, Առնուվիլ:

Կը խօսի՝ Ս· ՏԻՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

ՇԱՎԻԼԻ «Արշուքեան» խումբի ժողովը 26 յունիս, չաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին:

ԱՆԻԷՌ – ՊՈՒԱՔՈՒԼՈՆՊԻ « Արամ » ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ · ժողովը, 25 յունիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին:

Կը խօսի՝ կ. կ.ի Ներկայացուցիչը :

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ֆ. կ. Խաչի Փարիզի Մասնաճիւղին կողմէ

27 Յունիս, կիրակի առաւօտէն մինչեւ կէս գիշեր,

ՌՈՊԻՆՍՈՆ, **Maison Fiquet**ի գովասուն պարտէզին մէջ·

(Անձրեւի պարագային ընդարձակ սրահ):

Կը նուագէ ԹԱՒՐԻՍ ԳԱԲՐԷԳԻՆԻ իտալական ընտիր ճաղրւ

Եւրոպական պարեր, անակնկալներ եւլն·:

ՃՈՒԱ ՊԻՒՖԷ — ԳՈՎԿԱՍԵԱՆ ՀԱՄԵՂ ՇԻՇԼԻԿ

Մուտք 3 ֆր·

ՀԱՂ·ՄԻՋ·—Փորթ տ'Օրլէանէն առնել 128 Միւ օմնիպիւս, իջնել Թէմփնիւս·

ՄԱՑԻՍ 23 ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՓՕՆ Տ'ՕՊՆԱՅԻ ՄԷՋ

Հովանաւորութեամբ Հ. Յ. Դ. Վալանսի Կոմիտէին եւ Փօն տ'Օպնայի Կորիւն խումբի

27 ցունիս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին

Կը խօսի ընկ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՌՕՄԱՆԻ ՄԷՋ

Հովանաւորութեամբ Հ. Յ. Դ. Վալանսի Կոմիտէին եւ տեղւոյն խումբին

26 ցունիս շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին

Կը խօսի ընկ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՐԳՐԻՏ ԲԱՔԱՅԵԱՆԻ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

28 ցունիս երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.45ին Schola Cantorum, 269 rue Saint Jacques, փարիզ(5)

Եւրոպական եւ հայկական երգեր·

Ցախքերու մասնակցութեան գաժար 5 ֆրանք

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Maison Gaveau (*Սալ տէ Քոնսէրթ*) **45 – 47 Rue de la Boëtie**

Մէթրօ Miromesnil

29 *Ցունիս, երեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին,*

(Սրահին դուռները կը բացուին ժամը 8.30ին)

ՐԱՖՖԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

(11 տարեկան)

Կը դաշնակահարէ կատրներ Պախ-Պուլոնիէն, Պէթհովէնէն, Շոպէնէն, Ֆորէէն, Շումանէն, Կապրիէլ Բիէռնէէն եւ Լիստէն·

Գիներ·— Ա· կարգ 20, Բ· կարգ 15 եւ Գ· կարգ 10 ֆր·: Պանք 5 ֆր·

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՅԵՐԵԿՈՒՅԹ

կազմակերպուած Փարիզի Հայ Երիտասարդաց Միութեան կողմէ

27 ցունիս, կիրակի ժամը 4էն մինչեւ կէս գիշեր, իր կեդրոնատեղին,

8 Rue Bossuet, Paris

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈՒԱ ԲԱԺԻՆ·

Այս առթիւ հանդիսաւորապէս պիտի բաշխուին Թէնիսի խաղերու մրցանակները·

Ընտիր ճաղ ղեկավարութեամբ յայտնի դաշնակահար Պ. ԿԱՐԻՆԵԱՆի

Մուտք ոչ-անդամներու 10 ֆր., անդամներու 7 ֆր.:

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԱՄԱՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԷՍ

«ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ»ի ԼԻՈՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԿՈՂՄԷ

26 ցունիս շաբաթ երեկոյ ժամը 8-30ին

Երրորդ թաղապետարանի սրահին մէջ, Լիոն

պիտի ըլլան արտասանութիւններ, տրամախօսութիւններ, երգեր «Համազգայինի» չափահաս աշակերտներու կողմէ

ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԻՃԱԿԱՒԱԶ

Մուտքի տոմսակը պարգեւաւոր է·

Ընտանեկան դաշտահանդէս

ՎԱՍՊ. ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՍԷՆԹ-ԱՆԹՈՒԱՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԿՈՂՄԷ

27 Յունիս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին ՄԱԶՄԱՆԵԱՆ եղբայրներու պարտէզին մէջ, Սէնթ Անթուան

Կը խօսի Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

Կը ներկայացուի ԱՆԻՆ ՅԱՂՈՒԻՆՅԱՆ

Դեղարուեստական ճոխ բաժին

Հանդիսավարը բաց է առաւօտեան ժամը 9էն սկսեալ, փափաքողները արդ են ճաշերնին միասին բերել· Մուտք 2 ֆր·

ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

ԱՐԱ ՊՈՒՐԹԵՒԵԱՆԻ

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ Պ. ԼՈՒԻ ՄԻՐԻՆԻ

(երեսփոխանեւ նախկին նախարար)

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍԵՐԳԶԱԽՈՒՄԲԻ

ՍԷՆՖՕՆԻՔ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ ԵՒ ՄԱՆՕՔ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ 120 ՀՈԳԻ

26 Յունիս, շաբաթ երեկոյ ժամը հիւգ 9ին,

Salle Gaveauի մէջ,

45 Rue La Boëtie, մէթրօ **Miromesnil**

Ժողովուրդի ընդհ· վախճանին վրայ պիտի երգուի Հայ Նահատակներու յիշատակին ձօնուած

ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳԸՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԲԱԺԻՆՆԵՐ, ՄԵԾ ԵՐԳԷՈՆԻ ԵՒ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ, «ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ ՆՈՑԵՄ·

Champs Elysées տի ՄՕՏ

ՀԱՑ ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԸ

ՏՆՕՐԷՆ՝ ՀԱՆՐԱՊԱՆՕՔ

Մ. ՀԱՅԿ

Restaurant LE LORD

Paris

9 rue Lord Byron

à l'angle de la rue Balzac

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

ՐԱՖՈՒ, ՔԱՐ, ՀԱՄՈՎ, ՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆ

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ Ներկայացնել հայ օրիորդներ փարիզի ցուցահանդէսին մէջ լօքաւ ճախելու համար: Պատաւորիչ է հայկական տարազ հրլլը եւ խօսիլ սահուն կերպով: Գոհացուցիչ վճարում: Դիմել կամ գրել հետեւեալ հասցէին՝ Confiserie Marmara, H. Papazian 49-51 rue Raspail, Alfortville, Seine. Tél, Entrepôt 16 06

ԱՄԷՆ ՕՏԱՐԱԿԱՆԻ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ

Լոյս տեսաւ Guide մը, յատկապէս պատրաստուած Փարիզ բնակող օտարականներու համար :

GUIDE DES ETRANGERS

Որ կը պարունակէ Փարիզի օտար բոլոր հաստատութիւններու, հիմնարկութիւններու, կազմակերպութիւններու, հիւպատոսարաններու, օֆիսներու, նաւային, համբոյրական եւ հեռագրական գործակալութիւններու, ճաշարաններու, ակումբներու, եկեղեցիներու, դրամաճառներու, դրադարաններու, դրամատուններու, առեւտրական գրասենեակներու, թերթերու, երգուող թարգմաններու, միջազգային կազմակերպութիւններու, դանազան միութիւններու եւ կազմակերպութիւններու հասցէներ, դասաւորուած երկիրներու ու նիւթերու կարգով :

Guideը կը պարունակէ նաեւ Փարիզի Ֆրանսական բոլոր պաշտօնատուներու եւ բազմաթիւ օգտակար հասցէներ :

Guideը ունի յատուկ բաժին մը՝ յատկացուած օտար զբօսաշրջիկներու, որոնք հոն պիտի գտնեն պիրեն հետաքրքրող անհրաժեշտ հասցէները :

ԳԻՆ՝ **6** ՖՐԱՆԿ

Ղրկել 6 ֆրանքի նամակադրամ, հետեւեալ հասցէին·— «Guide des Etrangers», 13, Rue de la Colonie, Paris (13), Tél. Gobelins 11-40:

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՄԷՐԵԱՆ

Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*

29 rue Mathis, Métro Crimée

Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50/71

Կը ծախենք՝ զոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւլն·: Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ զոհարեղէններու: Կը գնենք՝ բլալին, ոսկի, արծաթ եւ զոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով:

Մի մոռնաք որ վստահելի ձեռքէ գնուած ոսկեղէն ու զոհարեղէններն անփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը:

Գաւառներէն եղած ապսպրանքներ կը կարգադրուին ա եւ խղճմտութեան·

Tailleur de ST. BERNARD

H. GULBOLIAN

24 rue Affre կամ 8 rue Cavé, Paris(18)

Մասնաճիւղ՝ 2 rue de la Charbonnière

Մէթրօ *La Chapelle* եւ *Barbès Rochechouard*

Թելեֆոն Montmartre 69–70

ՈՐՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Մասնաճիւղիս բաց մնալու առթիւ կարեւոր նուէրներ իւրաքանչիւր հագուստի համար, մինչեւ 1937 Յուլիս 14·

ՄՏԱՑԱԾ ԵՆԹ ՓՐԱՆՍԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ·

ՄԵՐ ԳԻՆԵՐԸ.—Հագուստներ (2 փորձով) սկսեալ 280—400 ֆր. նուէր կը տրուի սէկ ֆանթէզի տարատ մը եւ կամ ամառուան յատ կ գեղ ցիկ մուշտակ մը· 400 ֆր.է վեր հագուստներու (3փորձ) համար կարելի է նուէր տալ մուշտակապատ Տիկ. Հայկուհի Կիւլպօյեան, արհեստանոցին մէջ պատրաստուած 200 ֆր. արժողութեամբ 2 imilation martre, պայմանաւ որ գնորդը վճռամեայ բաժանորդագրուի ցառաջին՝ Օգտուելու համար վերոյիշեալ պայմաններէն նախ կայացնել ցառաջի կտրօնը· Rue la Charbonnière մեր մասնաճիւղին մէջ կը ստանձնենք գիւրամատչելի գիներով *à façon*, նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն եւ ըրթուռնաժ·

Բաց է կիրակի մինչեւ կէսօր·

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄՍԵԱՑ ԵՒ ՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ արբեշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
26
ՅՈՒՆԻՍ
SAMEDI
26 JUIN
1937

ԺԶ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3457

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Բ. ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆԻ ՏԱՊՆԱՊԸ

—o—

Երէկ Փարիզի մէջ բացուեցաւ Ընկերվարական Բանուորական Միջազգայինի (Բ. Միջազգային) Գործադիր Մարմնուհիի լիակատար ժողովը, քննելու համար նախ իր դիւանի հրաժարման պատճառները, յետոյ նաեւ՝ քաղաքական կացութիւնը, մասնաւորապէս Սպանիոյ խնդիրը: Ժողովին կը մասնակցի նաեւ Հ. Յ. Դաշնակցութեան ներկայացուցիչը :

Մինչեւ 1934ի յուլիսը, ընկերվարական եւ համայնավար Միջազգայինները (Բ. եւ Գ.) իրարու հետ հակառակորդի դիրքին մէջ կը գտնուէին: Երբորդ Միջազգայինը՝ բազմած Մոսկուայի մէջ՝ կը յոխորտար կոկոզավիզ՝ իրեն մենաշնորհ դարձնելով ընկերվարական սկզբունքները: Գ. Միջազգայինի նախագահ հանգուցեալ Զինովիեւներու եւ յաջորդներուն համար՝ աշխարհի բոլոր ընկերվարականները « սոցիալ - դաւաճաններ» էին եւ ընկերվարական կուսակցութիւնները՝ հոլ կամակատարներ քաղքենի դրամատիրական պետութեանց:

Ամբողջ 17 տարի Մոսկուա այս քաղաքականութիւնը չատադովեց ու վարեց, հակայական դումարներ տրամադրեց եւ քարոզութիւններ ըրաւ՝ քայքայելու համար ընկերվարական կուսակցութիւնները, ու յաջողեցաւ ասոնց ծոցէն խլելու համայնավար կուսակցութեանց վարիչներ ու չարքայիններ:

Ցնչելու համար միայն Ֆրանսան, ծանօթ է արդէն թէ ինչպէս 1920ի աշնան Թուրի ընկերվարական համագումարին մէջ, կուսակցութիւնը երկուքի բաժնուեցաւ: Ձախ թեւը քաշուելով կազմեց համայնավար կուսակցութիւնը, Մարսէլ Քաչէնի եւ Ֆրոսարի գլխաւորութեամբ, որոնք Մոսկուայէն վերադարձած էին: Ձինադարի վաղորդայնին, բանուորները՝ որոնք տարիներով ճարկատին վրայ կռուած էին եւ այլեւս յոգնած պատերազմէն, խանդավառուած էին համայնավար յեղափոխութեամբ, որ երկրային դրախտ կը խոստանար մարդկութեան :

Անդավաութեան այդ ալիքը վարակած էր ամէնէն առաջ ընկերվարական շարքերը :

Մոսկուայի գործակալները օգտագործեցին այդ առիթը եւ պառակտեցաւ ընկերվարական կուսակցութիւնը : Համայնավարները իրենց հետ տարին նաեւ ընկերվարական կուսակցութեան պաշտօնաթերթը՝ « Իմանիթէ»ն, հիմնուած մեծ ժօռէսի կողմէ:

Այնուհետեւ ինչպէս Ֆրանսայի, նոյնպէս զանազան երկիրներու մէջ պառակտումի եւ հակառակութեան համայնավարական քաղաքականութիւնը աւերներ գործեց :

Գերմանիոյ մէջ համայնավարները կարեւոր յաջողութիւններ ձեռք բերին, Ռայխսթագին մէջ իսկ կարեւոր դիրք մը գրաւելով: Մինչեւ որ Հիթլէր եկաւ եւ մէկ հարուածով հրապարակէն քշեց համայնավարներն ու գերման Սոցիալ - Դեմոկրատիան, որ արդէն կարեւոր դեր մը կը խաղար 1914էն առաջ եւ որ պատերազմէն վերջ ալ երկրին մէջ գլխաւոր վարիչ ուժը դարձած էր :

Հիթլէրի այս հակահամայնավար եւ հակընկերվարական քաղաքականութիւնը ահազանգի մը պէս հնչեց Մոսկուայի մէջ, որ յետադարձ չարժում մը ըրաւ եւ ձեռք երկարեց ընկերվարութեան: Մօտեցաւ երկրորդ Միջազգայինին՝ զոր մինչեւ այդ վայրկեանը կ'արհամարհէր:

Այդ ձեւով է որ հիմը դրուեցաւ երկու Միջազգայիններու գործակցութեան, 1934 յուլիսին կնքուած դաշինքով մը:

Ժողովրդական Ճակատը, որ այսօր տիրական դեր կը խաղայ Ֆրանսայի քաղաքական կեանքին մէջ, արդիւնքն է երկու Միջազգայիններու գործակցութեան :

Ֆրանսայի ընկերվարութիւնը յարած է Միացեալ Ճակատի դաղափարին եւ կը գործադրէ զայն :

Սակայն Երկրորդ Միջազգայինի մէջ կան ուրիշ երկիրներու ընկերվարական կուսակցութիւններ ալ, որ հակառակ են Երրորդ Միջազգայինի հետ գործակցութեան: Ասոնց գլուխը կը գտնուի Անգլիացիները, իրենց հետ ունենալով Հոլանտայի եւ Սկանտինաւեան երկիրներու ընկերվարական կուսակցութիւնները :

Անցեալ չաբաթ Անթմասի մէջ հանդիպում մը ունեցան երկու Միջազգայիններու դիւանները, մասնաւորապէս զրաղելու համար Միջազգայիններու դիւանները, մասնաւորապէս զրաղելու համար Սպանիական խնդրով: Սպանիոյ համայնավարներն ու ընկերվարականները իրենց չարունակական դիմումներով կը պահանջէին երկու Միջազգայիններէն կարուկ եւ ազդու կերպով միջամտել Ազգերու Դաշնակցութեան մօտ, որպէսզի քաղաքացիական կռիւները վերջ տայ եւ ապստամբները զսպէ :

Այս խնդրին առթիւ քանիցս զրաղեցաւ արդէն Միջազգայինի Գործադիր Մարմինը: Սակայն իր ամբողջ գործունէութիւնը բռնաճեւ քուէարկելէն անդին չանցաւ: Կարգ մը երկիրներու ընկերվարական եւ համայնավար կուսակցութիւնները ուժերնին միացուցին, ռազմական միութիւնները զրամ հանդանակելով զէնք, ռազմանիւթ եւ պարէն յաջողեցան զրկել Սպանիա, երբ դեռ արգելք չկար :

Անդրմասի հանդիպումէն վերջ, Բ. Միջազգայինի Գործադիր Մարմնուհիի նախագահ տը Պրուքէր հրաժարական ներկայացուց, իրեն հետեւեցան դիւանի քարտուղար Ֆրից Ատլէր եւ գանձապահ Վանտէրվելտը: Պատճառը՝ Անգլիոյ եւ սկանտինաւեան երկիրներու ընկերվարական կազմակերպութեանց բռնած անհաչտ դիրքն է Մոսկուայի հետ գործակցութեան խնդրին մէջ :

Երկրորդ Միջազգայինը ներկայիս կ'անցընէ տագնապ մը: Այդ տագնապը կապ ունի սպանիական խնդրին հետ, որ նոյնպէս քաղաքական տագնապ ստեղծած է եւ կը մատաղնչէ ներկայիս ամբողջ մարդկութիւնը :

Ընկերվարական տագնապը կը լուծուի՝ երբ փարատի քաղաքական տագնապը: Մէկը միւսին հետ կապուած է անքակտելի :

Յանկանք որ Միջազգայինը գտնայ այն մեծ ուժը, որ կրնայ իր հզօր ազդեցութիւնը գործել՝ լուծելու համար քաղաքական տագնապը :

Հ. Ս.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԵՒ ԻՏԱԼԻՈՅ ԴԻՐՔԸ ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ՄԷՋ

Սպանիոյ ծովեզերքներուն հսկողութիւնը կատարելէ հրաժարելով հանդերձ, գերմանական եւ իտալական նաւատորմը չի հեռանար Սպանիոյ ջուրերէն: Եւ որքան ալ ապահովութիւն տրուած ըլլայ թէ Գերմանիա ինքնապաշտպանութենէ դուրս պատժական որեւէ միջոցի պիտի չդիմէ՝ իբրեւ պատասխան «Լայփցիկ»ի միջադէպին, այսուհանդերձ մտահոգութիւնը փարատած չէ քաղաքական շրջանակներու մէջ:

Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ քաշուելով՝ բաց կը մնայ, Միջերկրականի մէջ, Ֆրանսական սահմանէն մինչեւ Մալթա ծովեզերեայ գիծը, որուն հսկողութիւնը յանձնուած էր գերմանական եւ իտալական նաւատորմիղներուն: Ոչ-մի-ջամտութեան յանձնաժողովը չի խորհիր օժանդակութեան հրաւիրել այլ պետութեանց նաւատորմիղները, ու կը թողու Ֆրանսական եւ անգլիական նաւատորմին՝ հսկել այդ բաց մնացած գծին վրայ: Սակայն այդ գիծը բաց մնալով է որ աւելի մտահոգութիւն կը ներշնչէ: Որովհետեւ այդ գիծը կը պատկանի հանրապետական կառավարութեան, որ եթէ օգտուի հսկողութեան պակասէն՝ գերմանական եւ իտալական նաւատորմը, այդ պարագային, պիտի օգնէ Ֆրանքոյի կառավարութեան :

Հեռագիրները առ այժմ որեւէ նորութիւն կամ միջադէպ չեն հաղորդեր, Ֆրանսական թերթերը կը զոհանան մեկնութիւններով եւ արձագանգ տալով Պերլինի, Հռոմի եւ Լոնտոնի մամուլին արտայայտութեաց :

Պերլինի մամուլը կը պնդէ թէ գերմանական նաւատորմը չէր կրնար չարունակել այլեւս հսկողութիւնը, երբ Զորսերուն մէջ համերաշխութեան ոգի չկայ եւ տակաւին «Ալբասլլի ոգի » ցոյց կը տրուի: Ըսել կ'ուզեն թէ ամէն ինչ կը պարտադրուի Գերմանացիներուն, բայց չեն լսուիր գերմանական պահանջները: Գերմանիա պահանջած էր ցոյց մը կատարել, մինչդեռ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի ներկայացուցիչները կ'առաջարկեն քննութիւն կատարել միջադէպին մասին: Երբ գերմանական կառավարութիւնը կը բանաձեւէ իր պահանջները, չի կրնար այլեւս եւս վերադառնալ իր որոշման վրայ,— պատուոյ հարց է: Հրաժարելէ վերջ հսկողութենէն, ոչ - միջամտութեան յանձնաժողովին մէջ մնալը վտանգ մըն է թէ Գերմանիա չուզեր ստանձնել ընդհ. պատերազմի հրձիգի դերը, եւ եթէ իր նաւատորմը կը պահէ Միջերկրականի մէջ, պատճառն այն է որ կ'ուզէ պաշտպանել իր առեւտրական նաւերը :

Իտալական մամուլը ուժ կուտայ գերմանական այս պատճառաբանութեան :

Ընդհակառակն, անգլիական եւ ֆրանսական մամուլը հակառութիւն մը կը տեսնէ Գերմանիոյ ընթացքին մէջ,— մնալ ոչ-միջամտութեան յանձնաժողովին մէջ եւ հրաժարիլ այդ յանձնաժողովին պարտականութենէն, որ կը կանայ հսկողութեան մէջ: Եւ յետոյ ինչո՛ւ մեծ թիւով մարտանաւ կը համախմբէ Սպանիոյ ջուրերուն մէջ :

Քաղաքական միջազգային մեքենան համր է այսօր,— ծանր մտահոգութիւնը պահ մը փարատեցաւ, բայց « խաղաղութեան չաթաթը կարճ է միշտ » կը զրէ թերթ մը, խաղաղ օրերը չուտ իրիկուն կ'ըլլան :

Հայ գաղութին բնդհանրութիւնը Փարիզի խաղաղապահպանիչին մէջ

Հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին Փարիզի քաղաքապետութիւնը հանդիսաւոր ընդունելութիւն մը սարքած էր հայ գաղութին համար, Մուրատեան եւ Թափայէլեան վարժարաններու հարիւրամեակին առթիւ :

Ընդունելութիւնը տեղի ունեցաւ քաղաքապետարանի չքեղ հանդիսասրահներուն մէջ: Ներկայ էին հայ գաղութի բոլոր դասակարգի ներկայացուցիչներէն քանի մը հարիւր հոգի, համախմբուած Վենեսիկի Մխիթարեանց Աբբահայր Հ. Սրապեանի եւ Սէվրի Սամուէլ – Մուրատեան վարժարանի վարիչներուն շուրջ: Ներկաներուն մէջ էին Զօր. Պրէմոն, Հալէպի հայ – կաթոլիկ առաջնորդ դերապատճառ Հինտիյէ եւ հայ կազմակերպութեանց ներկայացուցիչները:

Փարիզի քաղաքապետական ժողովի նախագահ Ռ. Լօրան խօսք առնելով պանծացուց Մխիթարեանց կատարած գործը եւ բացատրեց Հայերու կատարած ծառայութիւնները Ֆրանսայի, որուն հողին վրայ հիւրընկալուած են անոնք, զարկ տալով Ֆրանսական առեւտուրի եւ ճարտարարուեստի զարգացման: Իր խօսքերը ջերմ ծափերով ընդունուեցան :

Ցետոյ Սէվրի վարժարանի վարչական մարմնին կողմէ խօսեցան Պ. Պ. Ֆիքէ եւ Ժորժ Փիքօ, առաջինը յիշելով Հայերու կատարած գերը Արեւելքի մէջ ինպատս Ֆրանսական ազդեցութեան, իսկ երկրորդը՝ պատմեց թէ ինչպէս Պոլսոյ դեսպան Փօլ Քանըոն 1896ի ջարդերուն առեն պաշտպանեց հայկական դասը՝ ի հեճուկս արտաքին նախարարին հրահանգներուն :

Ցետոյ քաղաքապետարանի Ոսկեմատեանին մէջ ստորագրեցին ներկայ կարեւոր անձնաւորութիւնները: « Ցառաջ »ի անունով ստորագրեց Հրանտ-Սամուէլ :

Ընդունելութենէն վերջ, քովնտի սրահի մը մէջ համփանիայով եւ զովացուցիչներով պատուասիրուեցան ներկաները :

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ, 150,000 աշխատաւորներ, պատասխանելով ժող. Համախմբումի կոմիտէի կոչին, Հինգշաբթի երեկոյ հաւաքուեցան Նասիոնի հրապարակը, արտայայտելու համար իրենց կամքը թէ պիտի պաշտպանեն Ժող. Ճակատի կառավարութեան նուաճումները:

ԷՏՄՈՆ ԺԱԼՈՒ, որ ակադեմական ընտրուած էր բայց ակադեմականի պատմուճանը պատրաստ չըլլալով՝ չէր մասնակցեր Անմահներու նիստին, հինգշաբթի ընդունուեցաւ Անմահներու կամարին տակ :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ի ՓԱՌՈՒՍ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՂԱՆԴԻՆ

—.—

Ի վերջոյ շատրուանի մը կը նմանացնեմ հայ ժողովուրդը, — ձեզի ծանօթ են անշուշտ ջուրերուն խաղերը, ջուրի երակ մը կարկչելով կը ցատկէ հողին մէկ շրթունքէն, բար մը կը դնես վրան, եւ ահա նօթը բայլ առ բայլ կը դարձնէ վեր կը նետուի ջուրը, անուշ ձայնով էրգջալով ետեւէդ որ խաբեց ձեզ, կը բարկանաս եւ կը սկսիս կռնչրտել, ամէն ծակ ու ծուկ կը փակես, կ'ըսես, ա'լ բաղնուեցաւ, բայց յանկարծ կռնակէդ՝ փը՛շշ, ե – տեւ կը դառնաս, ի՞նչ տեսնես, ջուրն է նորէն, որ շատրուան է շիներ, երկինք կը ցայտէ շուշանի մը ցօղունին պէս, օդին մէջ երկնցնելով, կարծես արեւին շողերը բռնելով խաղցնելու համար աչքիդ դէմ :

Այսպէս է հայ ժողովուրդին տադանգն ալ,— Լենկթիմուրը կուգայ կը կռնչրտէ Հայկեան հանճարին ծուղիկները, կը սատկի կ'երթայ իսկ՝ բայց յանկարծ մեր ժողովուրդն է դարձեալ որ աշխարհի առջեւ կը բանայ իր մշակոյթին հրաշքները: Կու գայ Թուրքը, կը կտրէ կը բանդէ հայկական վարդաստանը, բայց յանկարծ կը տեսնես որ Թուրքին նախանձոտ աչքին դէմ կը բացուի հայ գրական ուրեխան եւ արուեստին հրաշափառ տեսիլքը: Եւ կուգայ Ռուսը, կը երնշէ, կը ցամքեցնէ ամէն բան, բայց եւ այնպէս կենդանի է հայ արուեստը, որովհետեւ յաւիտենական :

Փա՞ստ :

Տարագրութեան մէջ ենք: Ազգերը եւ ժողովուրդները տնտեսական եւ քաղաքական տագնապներու մէջ կը խաշին: Տխո՞ւր է նաեւ մեր կացութիւնը, եւ սակայն ի՞նչ ծաղիկներ բացինք, ի՞նչ արուեստագէտներ տրինք օտարութեան մէջ: Ամէն շաբաթ գեղարուեստական երեկոյթ մը:

×

Ահա երիտասարդ երաժիշտ մը, Ա. Պարթեւեան, այս երեկոյ կուտայ նուագահանդէս մը, Սալ Կավոյի մէջ: Իր տասներորդ նուագահանդէսն է այս, որուն կամարակապը կը հանդիսանայ իր Նոր պատարագը, նուիրուած մեր Ապրիլեան նահատակներուն յիշատակին:

Մեր եկեղեցին ունի աւանդական իր պատարագը, որ բիւսանդիական մշակոյթին մէջ դարերու ընթացքին ստեղծուած է, ունի իր ոճը, իր ոգին, իր ներշնչումը, իր ձեւերը, որոնք կրնան ենթարկուիլ նորոգութեան, բայց չեն կրնար ենթարկուիլ ոճազանցութեան, ինչպէս ըրաւ Կոմիտաս, որ ամբողջ պատարագը ենթարկեց իր ներշնչումին, ինչպէս ըրաւ Ռուբէն Սեւակ, որ ամբողջ պատարագը ենթարկեց իր ներշնչումին, ինչպէս ըրաւ Ալեքսանդր Չարխչեան

ԴՈՆ ԴՈՅԳՆ

Մեր ունեցած բոլոր հին տեղեկությունները Դոն գետի մասին հավաքված են Ռուսական կայսերական գիտությունների ակադեմիայի հրատարակած «Ռուսական աշխարհագրական ընկերության նոթերում»։ Ամենից հին տեղեկությունները պատկանում են Կոստանդին Պորփյուրածին կայսրին, որ ապրել է 10-րդ դարում։ Նա գրում է, որ Դոնը հոսում է Ռուսիայի սահմանների մոտ, որ Ռուսիայի սահմանները հասնում են մինչև Դոն գետը։ Ռուսիայի մյուս կողմում, Դոնի ձախ ափին, ապրում են պեչենեգները։ Ռուսիայի և պեչենեգների միջև կռիվ է տեղի ունենում։ Ռուսերը Դոնի վրայով անցնում են պեչենեգների երկիրը, հարձակվում նրանց վրա և հաղթում։ Ռուսերը Դոնի վրայով անցնում են պեչենեգների երկիրը, հարձակվում նրանց վրա և հաղթում։ Ռուսերը Դոնի վրայով անցնում են պեչենեգների երկիրը, հարձակվում նրանց վրա և հաղթում։

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ

(ՎԵՊ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՏՈՐԻՆ)

— Ես, ձի հոգիս, սպասել եմ, որ դուք ինքներդ ինձ հարցնեք պատճառը։ — ձեռքի թեթև շարժումով նա ցույց տվեց ինձ, որ նստեմ։ — Ես ձեզ ոչինչ չեմ ասի, որովհետև ինքներդ պետք է իմանաք, որ ես ձեզ չեմ սիրում։ Ես ատում եմ ձեզ, ատում եմ ձեր ամբողջ ընտանիքը, ատում եմ ձեր հարազատներին, ատում եմ ձեր ամբողջ ցեղը։ Ես ատում եմ ձեր հայրենիքը, որ ձեզ տվել է այդպիսի զավակներ։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ կյանքը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ գոյությունը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ էությունը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ հոգին։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ մարմինը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ արյունը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ոսկորները։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ուղեղը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ սիրտը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ լյարդը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ երիկամները։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ թոքերը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ստամոքսը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ աղիքները։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ միզապարկը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնները։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցությունը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքները։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիան։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիան։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիան։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիայի ամբողջ մոլեկուլային կենսաբանությունը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիայի ամբողջ մոլեկուլային կենսաբանության ամբողջ գենետիկան։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիայի ամբողջ մոլեկուլային կենսաբանության ամբողջ գենետիկայի ամբողջ էվոլյուցիոն տեսությունը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիայի ամբողջ մոլեկուլային կենսաբանության ամբողջ գենետիկայի ամբողջ էվոլյուցիոն տեսության ամբողջ ֆիլոսոփայությունը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիայի ամբողջ մոլեկուլային կենսաբանության ամբողջ գենետիկայի ամբողջ էվոլյուցիոն տեսության ամբողջ ֆիլոսոփայության ամբողջ էպիստեմոլոգիան։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիայի ամբողջ մոլեկուլային կենսաբանության ամբողջ գենետիկայի ամբողջ էվոլյուցիոն տեսության ամբողջ ֆիլոսոփայության ամբողջ էպիստեմոլոգիայի ամբողջ գիտությունը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիայի ամբողջ մոլեկուլային կենսաբանության ամբողջ գենետիկայի ամբողջ էվոլյուցիոն տեսության ամբողջ ֆիլոսոփայության ամբողջ էպիստեմոլոգիայի ամբողջ գիտության ամբողջ պատմությունը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիայի ամբողջ մոլեկուլային կենսաբանության ամբողջ գենետիկայի ամբողջ էվոլյուցիոն տեսության ամբողջ ֆիլոսոփայության ամբողջ էպիստեմոլոգիայի ամբողջ գիտության ամբողջ պատմության ամբողջ ապագան։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիայի ամբողջ մոլեկուլային կենսաբանության ամբողջ գենետիկայի ամբողջ էվոլյուցիոն տեսության ամբողջ ֆիլոսոփայության ամբողջ էպիստեմոլոգիայի ամբողջ գիտության ամբողջ պատմության ամբողջ ապագայի ամբողջ հեռանկարները։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիայի ամբողջ մոլեկուլային կենսաբանության ամբողջ գենետիկայի ամբողջ էվոլյուցիոն տեսության ամբողջ ֆիլոսոփայության ամբողջ էպիստեմոլոգիայի ամբողջ գիտության ամբողջ պատմության ամբողջ ապագայի ամբողջ հեռանկարների ամբողջ էթիկան։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիայի ամբողջ մոլեկուլային կենսաբանության ամբողջ գենետիկայի ամբողջ էվոլյուցիոն տեսության ամբողջ ֆիլոսոփայության ամբողջ էպիստեմոլոգիայի ամբողջ գիտության ամբողջ պատմության ամբողջ ապագայի ամբողջ հեռանկարների ամբողջ էթիկայի ամբողջ գեղագիտությունը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիայի ամբողջ մոլեկուլային կենսաբանության ամբողջ գենետիկայի ամբողջ էվոլյուցիոն տեսության ամբողջ ֆիլոսոփայության ամբողջ էպիստեմոլոգիայի ամբողջ գիտության ամբողջ պատմության ամբողջ ապագայի ամբողջ հեռանկարների ամբողջ էթիկայի ամբողջ գեղագիտության ամբողջ տրամաբանությունը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիայի ամբողջ մոլեկուլային կենսաբանության ամբողջ գենետիկայի ամբողջ էվոլյուցիոն տեսության ամբողջ ֆիլոսոփայության ամբողջ էպիստեմոլոգիայի ամբողջ գիտության ամբողջ պատմության ամբողջ ապագայի ամբողջ հեռանկարների ամբողջ էթիկայի ամբողջ գեղագիտության ամբողջ տրամաբանության ամբողջ ռիտորիկան։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիայի ամբողջ մոլեկուլային կենսաբանության ամբողջ գենետիկայի ամբողջ էվոլյուցիոն տեսության ամբողջ ֆիլոսոփայության ամբողջ էպիստեմոլոգիայի ամբողջ գիտության ամբողջ պատմության ամբողջ ապագայի ամբողջ հեռանկարների ամբողջ էթիկայի ամբողջ գեղագիտության ամբողջ տրամաբանության ամբողջ ռիտորիկայի ամբողջ պոետիկան։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիայի ամբողջ մոլեկուլային կենսաբանության ամբողջ գենետիկայի ամբողջ էվոլյուցիոն տեսության ամբողջ ֆիլոսոփայության ամբողջ էպիստեմոլոգիայի ամբողջ գիտության ամբողջ պատմության ամբողջ ապագայի ամբողջ հեռանկարների ամբողջ էթիկայի ամբողջ գեղագիտության ամբողջ տրամաբանության ամբողջ ռիտորիկայի ամբողջ պոետիկայի ամբողջ գրականագիտությունը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիայի ամբողջ մոլեկուլային կենսաբանության ամբողջ գենետիկայի ամբողջ էվոլյուցիոն տեսության ամբողջ ֆիլոսոփայության ամբողջ էպիստեմոլոգիայի ամբողջ գիտության ամբողջ պատմության ամբողջ ապագայի ամբողջ հեռանկարների ամբողջ էթիկայի ամբողջ գեղագիտության ամբողջ տրամաբանության ամբողջ ռիտորիկայի ամբողջ պոետիկայի ամբողջ գրականագիտության ամբողջ լեզվաբանությունը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիայի ամբողջ մոլեկուլային կենսաբանության ամբողջ գենետիկայի ամբողջ էվոլյուցիոն տեսության ամբողջ ֆիլոսոփայության ամբողջ էպիստեմոլոգիայի ամբողջ գիտության ամբողջ պատմության ամբողջ ապագայի ամբողջ հեռանկարների ամբողջ էթիկայի ամբողջ գեղագիտության ամբողջ տրամաբանության ամբողջ ռիտորիկայի ամբողջ պոետիկայի ամբողջ գրականագիտության ամբողջ լեզվաբանության ամբողջ հոգեբանությունը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիայի ամբողջ մոլեկուլային կենսաբանության ամբողջ գենետիկայի ամբողջ էվոլյուցիոն տեսության ամբողջ ֆիլոսոփայության ամբողջ էպիստեմոլոգիայի ամբողջ գիտության ամբողջ պատմության ամբողջ ապագայի ամբողջ հեռանկարների ամբողջ էթիկայի ամբողջ գեղագիտության ամբողջ տրամաբանության ամբողջ ռիտորիկայի ամբողջ պոետիկայի ամբողջ գրականագիտության ամբողջ լեզվաբանության ամբողջ հոգեբանության ամբողջ սոցիոլոգիան։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիայի ամբողջ մոլեկուլային կենսաբանության ամբողջ գենետիկայի ամբողջ էվոլյուցիոն տեսության ամբողջ ֆիլոսոփայության ամբողջ էպիստեմոլոգիայի ամբողջ գիտության ամբողջ պատմության ամբողջ ապագայի ամբողջ հեռանկարների ամբողջ էթիկայի ամբողջ գեղագիտության ամբողջ տրամաբանության ամբողջ ռիտորիկայի ամբողջ պոետիկայի ամբողջ գրականագիտության ամբողջ լեզվաբանության ամբողջ հոգեբանության ամբողջ սոցիոլոգիայի ամբողջ մարդաբանությունը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիայի ամբողջ մոլեկուլային կենսաբանության ամբողջ գենետիկայի ամբողջ էվոլյուցիոն տեսության ամբողջ ֆիլոսոփայության ամբողջ էպիստեմոլոգիայի ամբողջ գիտության ամբողջ պատմության ամբողջ ապագայի ամբողջ հեռանկարների ամբողջ էթիկայի ամբողջ գեղագիտության ամբողջ տրամաբանության ամբողջ ռիտորիկայի ամբողջ պոետիկայի ամբողջ գրականագիտության ամբողջ լեզվաբանության ամբողջ հոգեբանության ամբողջ սոցիոլոգիայի ամբողջ մարդաբանության ամբողջ պատմությունը։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիայի ամբողջ մոլեկուլային կենսաբանության ամբողջ գենետիկայի ամբողջ էվոլյուցիոն տեսության ամբողջ ֆիլոսոփայության ամբողջ էպիստեմոլոգիայի ամբողջ գիտության ամբողջ պատմության ամբողջ ապագայի ամբողջ հեռանկարների ամբողջ էթիկայի ամբողջ գեղագիտության ամբողջ տրամաբանության ամբողջ ռիտորիկայի ամբողջ պոետիկայի ամբողջ գրականագիտության ամբողջ լեզվաբանության ամբողջ հոգեբանության ամբողջ սոցիոլոգիայի ամբողջ մարդաբանության ամբողջ պատմության ամբողջ ապագան։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիայի ամբողջ մոլեկուլային կենսաբանության ամբողջ գենետիկայի ամբողջ էվոլյուցիոն տեսության ամբողջ ֆիլոսոփայության ամբողջ էպիստեմոլոգիայի ամբողջ գիտության ամբողջ պատմության ամբողջ ապագայի ամբողջ հեռանկարների ամբողջ էթիկայի ամբողջ գեղագիտության ամբողջ տրամաբանության ամբողջ ռիտորիկայի ամբողջ պոետիկայի ամբողջ գրականագիտության ամբողջ լեզվաբանության ամբողջ հոգեբանության ամբողջ սոցիոլոգիայի ամբողջ մարդաբանության ամբողջ պատմության ամբողջ ապագայի ամբողջ հեռանկարները։ Ես ատում եմ ձեր ամբողջ ենթաստամոքսային գեղձի հորմոնների ազդեցության ենթարկվող ամբողջ հյուսվածքների ամբողջ կառուցվածքի ամբողջ ֆունկցիայի ամբողջ ֆիզիոլոգիայի ամբողջ կենսաքիմիայի ամբողջ մոլեկուլային կենսաբանության ամբողջ գենետիկայի ամբողջ էվոլյուցիոն տեսության ամբողջ ֆիլոսոփայության ամբողջ էպիստեմոլոգիայի ամբողջ գիտության ամբողջ պատմության ամբողջ ապագայի ամբողջ հեռանկարների ամբողջ էթիկայի ամբողջ գեղագիտության ամբողջ տրամաբանության ամբողջ ռիտորիկայի ամբողջ պոետիկայի ամբողջ գրականագիտության ամբողջ լեզվաբանության ամբողջ հոգեբանության ամբողջ սոցիոլոգիայի ամբողջ մարդաբան

ՀՈՒՅԺԱՍՆԱԿԱՆ

Maison Gaveau (Ուլ սէ Ֆուամ) 45—47 Rue de la Boétie
ԹԵԼԵՖՈՆ Métromesnil

29 Յունվար, երեկոյթի երեկոյ մը, ժամը 9ին,
(Ընտիր հատուածներ միայն 8.30ին)

ՐՈՍԿՈՎԻՑԻ ՀՒՆԳԱՄՅԱԿ

(11 տարեկան)

Դաշնակահար Գրիգոր Ֆոնդամինսկի, Ջութակահար Շառլ Դեբուսի, Վիոլոնչելիստ Լիպսէյ

Տոմսերը՝ Ս. Լոպէ 20, ի. Լոպէ 15 եւ Գ. Լոպէ 10 ֆր.։ Պարք 5 ֆր։
Տոմսեր՝ Ս. Լոպէ 20, ի. Լոպէ 15 եւ Գ. Լոպէ 10 ֆր.։ Պարք 5 ֆր։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԱՎԱՐԺՈՒՀԻՆ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆՐԱՀԱՎԱՔՈՒԹԻՒՆԸ

Ուրբաթ, 17 Յունուար — Երեկոյ ժամը 9ին, Ֆրանսական Ռատիոյի ստուդիոյին մէջ, Ռիւ Քասեթ 8 թիւ տունը, Փարիզ (6)։ Ելոյթ պիտի տան՝ Տիկին Վարդուհի Ալեքսանեան, Տիկին Ալիս Ասատուր, Տիկին Ռոզա Մանուկեան, Տիկին Մարի Մանուկեան, Տիկին Մարի Մելքոնեան, Տիկին Մարի Պետրոսեան, Տիկին Մարի Սարգիսեան, Տիկին Մարի Վարդանեան, Տիկին Մարի Վարդանեան, Տիկին Մարի Վարդան

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ արեւմ. երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 27 ՅՈՒՆԻՍ DIMANCHE 27 JUIN 1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3458 | Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՄԱՔԵԱՆ | ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻՆ ՎԱՒԱՐԱՆԸ

Փարիզի քաղաքապետութիւնը հինգշաբթի օր քաղաքապետարանի հանդիսասրահներուն մէջ պաշտօնական ընդունելութիւն մը ըրաւ Փարիզի հայ գաղութին, Մուրատեան եւ Ռափայէլեան վարժարաններու հարիւրամեակին առթիւ։

Որքան գիտենք, առաջին անգամն է որ այսպիսի պատիւ մը կ'ընծայուի Հայերուն այս լոյսի ոստանին մէջ։

Երկու չարաթ առաջ ալ Ֆրանսական Ակադեմիայի քաղաքական եւ բարոյական գիտութեանց կաճառը իր մէկ նիստին մէջ հանդիսաւորապէս վառարանեց Մխիթարեան հայրերու կատարած հսկայ եւ դարաւոր գործը՝ կրթ. եւ գրական մարզերու մէջ։

Իսկ անցեալ Կիրակի Սէվրի վարժարանին մէջ Ֆրանսացի ակադեմականներ ու ականաւոր մտաւորականներ գրուատեցին Վենետիկի Մխիթարեանութեան անմոռանալի աշխատանքները։

Հինգշաբթի օրուան պաշտօնական ընդունելութիւնով վերջ կը դնեն հարիւրամեակի հանդէսները, որոնք սկսած էին անցեալ տարուան օգոստոսին Վենետիկի մէջ, ուր փութացած էին երթալ մեր հայրենակիցները զանազան երկիրներէ, իրենց յարգանքի տուրքը մատուցանելու մեր գիտնական հայրերուն։ Ս. Ղազարի վանքը իսկական ուխտատեղի մը դարձաւ այդ առթիւ։

Ու չատեր, որոնք հնարաւորութիւն չեն ունեցած այցելելու Իտալիոյ հրաշագեղ երկինքին տակ, խաղաղ ու կապոյտ ջուրերու վրայ խարխոխ նետած այդ պաշտելի մենաստանը, պակաս մը կը զգան իրենց սրտին մէջ։

Ամէն հայրենասէր Հայ նուիրական ուխտ մնայ՝ մեռնելէ առաջ անգամ մը տեսնելու այդ կղզեակը, որ հայ ժողովուրդին պարգեւած է՝ անմահն Մխիթարի չունչով ու հոգիով սնած ու մեծցած հսկայակազ դէմքեր, որոնց անուններն հայ մշակոյթի, հայ գրականութեան ու բանասիրութեան պատմութեան մէջ ոսկի տառերով արձանագրուած են։

Այսօր բոլորս ալ պաշտամունքով կը յիշենք մեծ քնարերգակ Հ. Արսէն Բագրատունին, որ աննման «Հայկ Դիւցազն»էն զատ մեզի տուաւ հին եւ նոր մատենագրութեան հրաշակերտներուն ոսկեդարեան լեզուով թարգմանութիւնները, Հոմերոսի «Իլիական»ը, Վիրգիլիոսի «Մշակականքը», Միլտոնի «Կորուստ Դրախտին»ը, Պոսիւէի «Դամբանականք»ը, «Ճաշակք հին եւ նոր ոգեբերգութեանց» եւ «Հելլէն եւ լատին ճարտարախօսաց»։ Բոլորն ալ հոյակապ գրաբարով մը, որուն նմանը ե. գարէն ի վեր չատ քիչեր միայն փորձած էին տալ։ Իսկ իր Ի պէտս Զարգացելոց քերականութիւնը մինչեւ այսօր ալ իրրեւ աղբիւր կը ծառայէ հայերէնի ուսուցիչներուն։

Նոյն չրջանին ինքնագիր երկերէ զատ գաղափարական գրականութեան թարգմանութիւններ տուին Եղուարդ եւ Գէորգ Հիւրմիւզեան արքեպիսկոպոսները, ինչպէս Վիրգիլիոսի Ենէականն եւ Հովուերգութիւնը եւ Ռոլէնի Հնախօսութիւնը։ Հ. Վրթանէս Ակէրեան եւ Հ. Մանուէլ Զախչախեան թարգմանեցին Ռոլէնի Պատմութիւն Հռովմէականը, 6 հատոր։ Ռափայէլ Ղարամեանց իր կտակին առթիւ գլխաւոր պայման դրած էր Ռոլէնի այս գործերուն հայացումը։

Ձիչենք անմոռանալի Հ. Միքայէլ Զամչեանը, որ երեք մեծադիր հատորներով մեզի տուաւ Հայոց Պատմութիւն մը, տպուած 1781 – 86 տարիներուն եւ որ ահագին նիւթ կը պարունակէ, օգտագործելի մինչեւ այսօր։

Իսկ Բառգիրք Նոր Հայկազեան լեզուին, որ ծանօթ է երից վարդապետաց (Հ. Գաբրիէլ Աւետիքեան, Հ. Յակոբոս Սիւրմէլեան եւ Հ. Միքաէլ Ալգերեան) անունով, ցարդ անհատասարելի մնացած է՝ իրրեւ ճոխ գանձարան եւ անհուն չափարան հայ մտածաքնչ լեզուի։

Ո՞ր հայրենասէր Հայը պաշտամունք չունի անզուգական Ալիշանի հանդէպ, որ իսկական համայնապիտարան մը եղաւ։ Իր նուագքով ճոխացուց հայ բանաստեղծութիւնը, հայ բանասիրութեան տուաւ թանկագին գանձեր. իր Այրարատը, Հայապատումը, Շիրակը, Սիսականն ու Սիսուանը այնպիսի հրաշակերտներ են, որոնք առանձին առանձին առած հեղինակի մը անմահութիւնը ապահովելու բաւական էին։ Իսկ Հ. Ղեւոնդ Ալիշան քառասուն հոյակապ երկեր տուած է, տասներկու օտարալեզու կարեւոր գրքեր հայերէնի վերածած է, տակէ զատ լատիներէն, իտալերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն եւ գերմաներէն լեզուներով հրատարակութիւններ ըրած է՝ Հայը ճանչցնելու համար Եւրոպացիին։

Այս բոլորէն զատ Ալիշան իր հայրենասէր գրութիւններով գլխաւոր առիվրանները եղած է հայ ազատագրական պայքարին, ու սերունդներ անած են իր չունչով։ Իր Եամ Փորոտանը մինչեւ այսօր ալ թունդ կը հանէ բոլորիս սրտերը։

Սակայն ո՞ր մէկը յիշել Վենետիկի Մխիթարեանց գիտնականներու փաղանգէն։ կարելի՞ է մոռնալ Հ. Ղուկաս Ինճիճեանը՝ որուն Հնախօսութիւն Հայաստանեայց եռահատոր գործը մինչ պիտի փնտռուի. Հ. Գաբրիէլ Զարբհանէլեանը, որուն Հայ Մատենագրութեան պատմութիւնը, մանաւանդ Հայկական Մատենագրութեան տեղագիտութիւնը իւրաքանչիւր մտաւորականի անհրաժեշտ գործիքն է։

Երկա՛ր է չարքը, որ կը հասնի մինչեւ Հ. Արսէն Ղազիկեանը, բազմաթիւ գասական գործերու թարգմանութիւններով եւ Մատենագիտութիւնով, որ կիսատ մնաց իր անակնկալ մահով։

Հայ ժողովուրդը երախտապարտ է Մխիթարեան Մխիթարեան (մէջն ըլլալով Վենետիկի քոյր Միաբանութիւնը) եւ անոր կը ցանկայ նորանոր հարիւրամեակներ, որպէսզի հայ Մշակոյթի վառարանին հուրը անշէջ մնայ յաւիտեան։

Հ. Ս.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ ԱՆԳԼ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Ուրբաթ օր, անգլիական խորհրդարանին մէջ, ազատական ներհոխանի մը հարցապնդումին ի պատասխան, վարչապետ Զէմպըրլէյն ներկայացուց բրիտանական կառավարութեան արտաքին քաղաքականութիւնը, մասնաւորաբար իր դիրքը սպանիական հարցին մէջ։

Ըստ Զէմպըրլէյնի, Սպանիոյ քաղաքացիական կռիւներուն ծանր եւ բարդ հանգամանքը կը կայանայ այն տեսակէտին մէջ, զոր ունին եւրոպական կարգ մը պետութիւններ։ Անոնք այնպէս կ'ընդունին թէ Սպանիոյ ներքին կռիւը կը ներկայացնէ քաղաքական երկու վարդապետութիւններու, ժողովրդավար եւ բռնավար վարչաձեւերու պայքարը,— անոնք որ համակրանք ունին մէկ կամ միւս հոսանքին, կ'ուզեն իրենց օժանդակութիւնը բերել անոր յաղթանակին։ Ասկէ կը ծագի միջազգային այն ծանր բարդութիւնը, զոր միջադէպերը ցոյց կուտան։ Ահա այդ ըմբռնումին դէմ է որ, յանուն Եւրոպայի խաղաղութեան, կազմուեցաւ ոչ-միջամտութեան տեսակէտը, որ ուրիշ նպատակ չունի, բայց եթէ սահմանափակել պատերազմը Սպանիոյ մէջ։ Ոչ ոք կ'ուզէ որ պատերազմը ծաւալի եւ բռնկի Եւրոպան, բայց ոչ-միջամտութեան քաղաքականութիւնը դժուարութիւններ կը ներկայացնէ։ Ահա թէ ինչո՛ւ կացութիւնը լուրջ մտավախութիւն կը պատճառէ, առանց սակայն բոլորովին յուսահատական ըլլալու։ Լեռներուն վրայ երբ ձիւնը կը նսեմ առաւօրէն, անշուշտ վախ կը ծագի ձիւնի հիւսերու կազմութեան, ուժեղ բացագանչութիւն մը կամ փոքրիկ աղմուկ մը, եւ ահա ձիւնի հսկայ դէզը կ'իյնայ վար՝ տապալելով, իր անցքին վրայ, խրճիթներն ու գիւղերը։

Այսպէս է կացութիւնը քաղաքական ներկայ վայրկեանին։ Անհրաժեշտ է որ պահենք մեր պաղարիւնը, խոհեմ չարժինք, որպէսզի չբռնկի Եւրոպան։

Բրիտանական կառավարութիւնը կը կարծէ թէ գերմանական եւ իտալական նաւատորմին քաշուելով՝ միջադէպերը նուազ պիտի պատահին այսուհետեւ։ Գերմանիոյ կառավարութեան ընթացքը ուրիշ իմաստ չունի, բայց եթէ զգուշանալ նոր միջադէպերու ծագումէն։ Սպանիոյ ծովեզերքներուն վրայ միջազգային ոստիկանութեան գերը, զոր կը կատարէին Գերմանիա եւ Իտալիա, այսուհետեւ պիտի կատարուի Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի կողմէ։ Միւս կողմէ, բրիտանական կառավարութիւնը չի դադրիր միայն միջադէպերը կանխելով, այլեւ կը փափաքի երկիր վերադարձնել օտար կամաւորները Սպանիոյ ռազմաճակատէն։

Զէմպըրլէյնի այս յայտարարութիւնները չատ դոհ չթողուցին ազատականները եւ աշխատաւորականները։ Լոյտ Ճորճ կատաղի յարձակում մը կատարեց բռնավար պետութեանց դէմ, պաշտպանելով ժողովրդավար պետութեանց օժանդակութեան անհրաժեշտութիւնը, միւս կողմէ էթլի առաջարկեց վերջ դնել ոչ-միջամտութեան քաղաքականութեան։

Ի պաշտպանութիւն ոչ-միջամտութեան քաղաքականութեան, արտաքին նախարար Իրլն հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ.

— Կը կարծէք թէ, ոչ-միջամտութեան քաղաքականութեան ջնջումով, հանրապետական Սպանիան չա՞տ պիտի նպաստաւորուէր։ Պէտք չէ մոռնալ, նախ, որ բրիտանական կառավարութիւնը զրաղած է իր սպառազինութեամբ եւ ըստ իր կնքած պայմանագրութեանց՝ պատերազմական պիտոյք հայթայթելով կարգ մը օտար պետութեանց, որով չի կրնար օգնաւ կամ հրատայլ ծախել Սպանիոյ։ Գիտէք որ Միացեալ Նահանգները արգելք դրին ռազմանիւթի արտածութեան վրայ։ Ֆրանսա չի կրնար մեծաքանակ ռազմանիւթ ծախել։ Որով պատերազմական պիտոյք կրնան ծախել կամ արտածել միայն բռնավար պետութիւնները,— Ռուսիա, Իտալիա, Գերմանիա։ Այս պարագան նպաստաւոր չէ անշուշտ Սպանիոյ, ոչ-միջամտութեան քաղաքականութիւնը ջնջուելէ վերջ։ Եւ երբ պատերազմիկի իրաւունքներն ալ վայելեն կռւող կողմերը, դարձեալ պիտի չնպաստաւորուէր Սպանիոյ հանրապետական կառավարութիւնը, որովհետեւ Զօր. Ֆրանքօ պիտի դրաւէր, ծովուն իսկ վրայ, բոլոր ռազմանիւթերը որ Վալենսիոյ կառավարութեան կը ղրկուին, անոր համար որ Զօր. Ֆրանքօ նաւային ուժերու կողմէ աւելի զօրաւոր է քան իր հակառակորդը։ Եւ չեմոյ մի՛ մոռնաք որ Ռուսիա մեծ քանակութեամբ օգնաւ, հրթռռայլ եւ ռազմանիւթ հասցուցած է Վալենսիոյ կառավարութեան։

Ի՞նչ է բրիտանական կառավարութեան ուզածը, — սահմանափակել պատերազմը, զերծ պահել Եւրոպան։ Մենք պիտի փորձենք ամէն բան որ մեր ուժերուն մէջ է, որպէսզի ընդհ. պատերազմ չծագի։

Քաղաքական մթնոլորտը կը մեղմանայ

Լոնտոնէն հասած տեղեկութիւններու համաձայն, որոշ մեղմացում մը կը նշմարուի քաղաքական մթնոլորտին մէջ։ Անգլիա եւ Ֆրանսա այսուհետեւ իրենք մինակ պիտի կատարեն հսկողութիւնը Սպանիոյ ծովեզերքներուն վրայ, եւ իրենց մարտանաւերուն մէջ պիտի առնեն մէկ-մէկ չզոք «դիտող»ներ։

Ֆրանսական նաւատորմը պիտի հսկէ Ալժանեանի մէջ, անգլիականը՝ Միջերկրականի մէջ։ Դարձեալ, Անգլիա եւ Ֆրանսա պիտի աշխատին ոչ-միջամտութեան յանձնաժողովին մէջ ընդունել տալ որ եւս կանչուին օտար կամաւորները։

Զրոյց կը չրջէր նաեւ թէ Ցոն Նէօյրաթի այցելութիւնը, որ

(Ուրեք շարունակութիւնը կարդալ Դ. Էջ)

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՑՔԸ

(ՀԱՄԱՁԱՅՆ ԹՐՔԱԿԱՆ ԹԵՐԹԵՐՈՒ)

ԷԼԱԶԻՁ, 19 Յունիս.— Վարչապետ Ըմէթ Ինէօնիւ երէկ պիտի չեր Շէֆքաթլը կայարանը մասնաւոր կառախումբին մէջ անցընէ եւ թէ, այս առաւօտ ժամը 8ին քաղաք մտաւ։ Եւ առանց սպասելու, իր հետեւորդներով ու առողջապահական գործավարին հետ գնաց Թունճէլի։

Վարչապետը զսպողական չարժումը մօտէն պիտի քննէ եւ ժողովուրդին հետ չփման մէջ մանելով, վերջին դէպքերու ազդակներուն վրայ հիմնական ուսումնասիրութիւններ պիտի կատարէ, քննելով պղպատէ չղթայի մը մէջ առնուած յեղափոխներուն, գրուիլ սկսած հրոսախումբերուն վերջին կացութիւնն ու գործունէութիւնը, ինչպէս նաեւ տակաւին անձնատուր չեղած ապստամբապետներուն վերջին դիմադրութեան ազդակները։

Լուր առնուած է որ ձիւնով ծածկուած Գուլթաւէրէի մէջ տպաստանած ապստամբները սկսած են ուտելիքի նեղութիւն կրել եւ չատ ահռելի կացութեան մը մատնուած են այդ ձիւնակոյտերուն մէջ։

Ուտելիք չգտնող յեղափոխները սկսած են ձիւներուն տակ բունիլ սկսող վայրի խոտեր ուտել։ Անոնց ձգած հունձքերը մեր զօրաց ձեռքն են։ Աղեկածախնդիրներէն մէկը ընդհարման մէջ զարնուած է եւ անոր դիակը փախցնելու համար եղած ջանքերը դիմադրուած են մեր կրակով։ Կը հասկցուի որ յուսահատ վիճակի մը մատնուած վերջին ապստամբները իրենց վախճանին հասած են։ Մեր զօրքերը ամէն կողմ կացութեան տէրն են եւ չփման մէջ մրցած ցեղերկները չատ չերեւցող ատրաուններուն հետ։ Հետազոտական կանոնաւոր թռիչքները կը չարունակուին։

*** Զօր. Ապտուլլահ Ալփօզան որ զսպումի գործողութիւնը կը վարէր, վերադարձաւ Էլազիղ։ Հինգ ապստամբապետներ անձնատուր եղած են։ Շէյխ Բիղա ալ փափաք յայտնած է դէնքերը վար դնելու։

Վարչապետը որ Էլազիղ կը գտնուի, պիտի քննէ բարենորոգման ծրագիրը որ պիտի գործադրուի Տէրսիմի մէջ, ուր բռնապետներու հալածանքէն փրկուած 60,000 Թուրքեր պիտի օգտուին քաղաքակրթութեան բարիքներէն։

ԱՆԳԱՐԱ, 20 Յունիս.— Վարչապետը Թունճէլիի ուղեւորութենէն դարձին՝ Տէրսիմը քաղաքակրթելու համար վերատին կարեւոր որոշումներ պիտի տայ։ Կառավարութիւնը մասնաւորապէս այդ չրջանակին մէջ կարեւորութիւն կ'ընծայէ կրթութեան։ Կրթական գործակալութիւնը, յատկապէս գաղթական տարրերու չրջանին գործադրուելու պայմանով, կը խորհի Թունճէլիի համար կրթական նոր ծրագրի մը հետեւիլ։ Բացուելիք մասնաւոր դասընթացքներու համար պիտի հասցուին ուսուցիչներ, որոնք կարենան պաշտօն ստանձնել այդ չրջանակին խիստ պայմաններուն մէջ։

ԷԼԱԶԻՁ, 20 Յունիս.— Ըմէթ Ինէօնիւ երէկ եւ այսօր իր հետեւորդներով Թունճէլիի մէջ քննեց հիւսիսային Պէյազատի, հարաւային Գղզլըտաղի զօրքերը։ Տեսակցեցաւ գիւղացիներուն հետ։ Զսպողական չարժումը մօտէն քննեց։ Թունճէլիի բնական գեղեցկութիւնները թուրք քաղաքակրթութեան արժանացնելու համար հարկ եղած բոլոր միջոցները ձեռք առնուած են։ Սէյիտ Բիղա կարելիութիւններ կը փնտռէ անձնատուութեան համար։ Ապստամբներու չարժումը կատարելապէս կասած է, գրեթէ հազուադէպ վիճակի մէջ։ Աւարառուները մասնաւորաբար անդործութեան երեսէն չատ ահռելի վիճակի մէջ են։

Չինուորի մը հետ վարչապետին խօսակցութենէն հասկցուածին համաձայն, մէկ ամիս վերջը այդ չրջանակները պիտի արժանանան բացարձակ եւ յաւիտենական հանդարտութեան։

×

Ֆրանսական մամուլը երբեք արձագանգ չտուաւ քրտական ապստամբութեան, միայն մէկ-երկու թերթեր սիւնակի մը տակ քանի մը կարճ տողերով լուր տուին թէ Քիւրտերը ապստամբած են դարձեալ, եւ այսքան։

Անգլիական թերթերը քիչ մը աւելի հետաքրքրութիւն ցոյց տուին։ Այսպէս ընկերվարական օրկան «Տէյլի Հէրըլտ» գրեց թէ աշխարհի ամէնէն գաղտնի պատերազմը տեղի ունեցած է վերջին երեք ամիսներու ընթացքին Թուրքիոյ մէջ։ 25,000 զինուորներ պատերազմած են քրտական ցեղախումբերու դէմ։ Ապստամբութիւնը սահմանափակելէ եւ չղթայելէ վերջն է միայն որ լուրեր հաղորդուած են մղուած պատերազմին մասին։ Նոյն թերթը կը գրէ թէ հասկցուեցաւ որ Տէրսիմի քրտ. ապստամբութիւնը կը ղեկավարեն Հապէր Պէքիճօ եւ իր տղան, որոնք ծանրօրէն վիրաւորուած են եւ իրենց մարդոց կողմէ փոխադրուած լեռները։ Ապստամբութեան պատճառը հետեւեալն է.— Կառավարութիւնը որոշած էր քրտական չրջաններու մէջ նոր պահակատուներ հաստատել եւ դինաթափ ընել ժողովուրդը։ Երբ գործադրութեան դրուեցան այդ որոշումները, դժգոհութիւնը սաստկացաւ Քիւրտերու մէջ եւ յանգեցաւ ապստամբութեան։ Քիւրտեր ռումբերով օդը հանեցին կամուրջները եւ գրաւեցին պահակատուները։ Քիւրտ պարագլուխներ յայտարարած են որ Արաբներ, Ֆրանսացիներ եւ Անգլիացիներ կ'օգնեն իրենց։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ մէջ պանդոկապետներու, սրճարաններու եւ ճաշարաններու տէրերը կը դիմադրեն կառավարական որոշման,— չարաթական 40 ժամ աշխատանքի ծրագրին։ « Էօվռ » կը թելադրէ պետականացնել պանդոկները, դաս մը տալու համար պանդոկապետներուն, ուրիշ խօսքով՝ դրամատէրներուն։

«ՅԱՐՈՒՆ ԲԱՀԱՐ ՍԵՐ ՍԱՀԱՑ ՆԱՅՈՒ»

ՓԱՓՈՒԼԻՉ, ԲԱՑԱՌ ԲՈՒ ՀԱՑ - ԹՈՒՓՈՒԼԻԿԱՆ ԳԱՂՓՈՒՐՆԵՐ

Ա.

Մայ Խորհրդային, 1934ին, գեղի - գեան մը Կարնոյ մէջ, գեա - ղացի «Կոչ»ին նման մը, ուր - կէ ամէն տարի ի վեր ամառ - նային արձակուրդի կ՚անցնէր Ռուբէն Զարդարեան, որուն հայրը հոն ունէր ամառանոց մը։ Ռուբէն Զարդարեան ծնած էր Պոլիս, 1916ին։ Ի վերադարձի Գերմանիայէն, ուր ան ուսանած էր քիմիա, ան ամուսնացած էր Կարնոյ մէջ ծնած աղջկան հետ, որ նաեւ ուսանած էր Գերմանիա։ Ռուբէն Զարդարեան ունէր նաեւ քոյր մը, որ ամուսնացած էր Կարնոյ մէջ ապրող հարուստ վաճառականի մը հետ։ Ռուբէն Զարդարեան ունէր նաեւ եղբայր մը, որ Պոլսոյ մէջ կ՚ապրէր իր ծնողքին հետ։ Ռուբէն Զարդարեան ունէր նաեւ մօրաքոյր մը, որ Պոլսոյ մէջ կ՚ապրէր իր ամուսնոյն հետ։ Ռուբէն Զարդարեան ունէր նաեւ մօրեղբայ

ՅՈՒԼԻՈՍ ՎԵՐՆԻ

(Վերջ նախորդ համարի)

— Ես, ես ... — պատասխանեց Լեւոն ու ոտքի թռաւ։

— Ինչո՞ւ ես ուշացար, — հարցուց Ռոբէր։

— Ես ... ես ... — Լեւոն չկրցաւ պատասխանել։

— Ինչո՞ւ ես ուշացար, — կրկնե

յետաձգուեցաւ « Լայփցիկ »ի միջազգային հետեւանքով, պիտի կատարուի դարձեալ Ղէպի Լոնտոն, ինչ որ յոյս կը ներշնչէ քաղաքական մտահոգութիւնները փարատելու: Հիմքերը դարձեալ մեկնեցաւ իր լեռնային մենաստանը՝ հանգչելու: Կ'ըսուի թէ մթնոլորտի խաղաղեցումին նպաստած է Մխացեալ - Նահանգներու Պերլինի դեսպանին կատարած ճնշումը :

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՂՈՎ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ տագնապը կը չարունակուի: Ձերբակալուեցաւ Արիմի կառավարութեան անդամներէն գործավարուհի Տիկ. Զիմպլիովա, որ պետութեան դրամը «զէմպլի»ով էրկանը կը յանձնէր: Ուզբեկիստանի մէջ եւս « ժողովուրդի թշնամի» յայտարարուեցաւ եւ ձերբակալուեցաւ գործավարներու խորհուրդին նախագահը, — իր հետ ձերբակալուած են նաեւ բազմաթիւ բարձր պաշտօնատարներ :

ԲՆԱԿԱՐԱՆՆԵՐՈՒ վարձքերու օրէնքը, որուն պայմանաժամը կը լրանայ այս յուլիսին, կառավարութեան նախաձեռնութեամբ դարձեալ պիտի երկարաձգուի մինչեւ յունուար :

Դպրոցապարտականդէս

կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. «ՄԿՐՏԻՉ ԵՓԹՆԵՂԱՑՐՈՒԱՆ» խումբին կողմէ

Հովանաւորութեամբ Հ. Յ. Դ. «ԵԳԻՊՏԱՑԻ» ԿՈՄԻՏԷԻՆ

4 Յուլիս կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյեան ժամը 9

Թօպէնսօնի Grand Arbre Maison Fiquet*ի օդաստուն պարտէզը*

(Ընծրեւի պարագային ընդարձակ սրահ)

կը խօսին բնկերներ

ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ եւ ԱՇՈՏ ԽՍԱՉԱԿԵԱՆ

Ընկերական դաշտագնացութիւն

կազմակերպուած Պանեօ-Քաշանի Արծիւ ենթակոմիտէի կողմէ

Այսօր կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ ՀՈՐԱՔի պարտէզին մէջ

Rue Traversière, Պանեէօ

Իւրաքանչիւր ընտանիք իր ուտելիքը միասին կը բերէ: Խմիչքը տեզւոյն վրայկարելի է ունենալ:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի Մասնաճիւղին կողմէ

Այսօր կիրակի առաւօտէն մինչեւ կէս գիշեր,

ՌՈՊԷՆՍՈՆ, **Maison Fiquet***ի զովասուն պարտէզին մէջ.*

(Ընծրեւի պարագային ընդարձակ սրահ):

Կը նուագէ ԹԱՒԻՍ ԳԱՐԵԳԻՆԻ *խաչկան ընտիր ճաղը:*

Եւրոպական պարեր, անակնկալներ եւլն.:

ՃՈՒԽ ՊԻՒՖԷ — ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ՀԱՄԵՂ ՇԻՇԼԻԿ

Մուտք 3 ֆր.:

ՀԱՊ.-ԱԻՋ.—փորձ տ'ըրլէանէն առնել 128 Թիւ օմնպիւսը, իջնել Թէրմինիւս

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՅԵՐԵԿՈՑԹ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Այսօր կիրակի ժամը 4էն մինչեւ կէս գիշեր, իր կեդրոնատեղին,

8 Rue Bossuet, Paris

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈՒԽ ԲԱԺԻՆ:

Այս առթիւ հանդիսաւորապէս պիտի բաշխուին թէնիսի խաղերու մրցանակները:

Ընտիր ճաղ դեկավարութեամբ յայտնի դաշնակահար Գ. ԿԱՐՄԻՐԵԱՆի

Մուտք ոչ-անդամներու 10 ֆր., անդամներու 7 ֆր.:

×

Երեքշաբթի, 29 Յունիս ժամը 21ին կը դասախօսէ

Գ. ԱՐՇԱԿ ՉՕԳԱՆԵԱՆ նիւթ ունենալով

ՈՂԿԵՑԱՐԵԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ (Փ. Բիւզանդացիէ)

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՑ — ԲՈՑԺ

ԺՈՂՈՎՐԴ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Գ. ՏԱՐԻ , ԹԻՒ 33 (ՅՈՒՆԻՍ)

Բովանդակութիւն.— ԾՈՎ ԳԱՅԼԷ (Տոքթ. Ա. Աչճեան): ՏՈՒԲԵՐՈՒԼՈՍ, ԻՆՉՈՒ ՉԵՄ ՄԱՐՍԵՐ (Տոքթ. Ռ. Պլոնաէլ): ԾԱՐԱԻԻ ԵՄ (Տոքթ. Ց. Գաբրիէլեան): ՄԱՐՉԱՆՔԻ Ո՞Ր ՉԵՒԵՐԸ ԸՆՏԵԼ (Տոքթ. Գ. Օ. Գալուստեան): ՊՏՈՒՂ ԿԵՐԱԿ (Տոքթ. Շ. Այվազեան): ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ :

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.— Ֆրանսա 25 ֆրանք, արտասահման՝ 30 եւ 35 ֆրանք: Դիմել Dr. Ch. AIVAZIAN, 17, Rue Damesme, Paris.

Եւրոպայի հայկական վերծագոյն գրատուն
ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

Հայերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն եւայլն ամէն տեսակ գրքեր:

Արդիական կահաոատուն: Տպագրական գործեր:

Աշխարհի բոլոր կողմերէն հասած ապսպրանքները կը կատարուին արագ եւ խղճամիտ կերպով:

51, Rue Mr.le Prince, Paris(6), Chèque postal Paris 1278-35, Tél. Danton: 88.65

ՀԱՑԵՐՈՒ ՈՒՇԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

կը ստանձնենք յարկաբաժիններու եւ սենեակներու ամէն տեսակ նորոգութիւն եւ փոխոխութիւն (թուղթ, ներկ, ելեկտրական դետեղում), կահկարասիներու նորոգութիւն եւլն.: Մատչելի գին: Դիմել՝ **Daniel***ի,* **49 rue Labat,** *Փարիզ* (18): Հկտ. Montmartre 87-82:

REXY CINEMA (Lyon)

Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi

25 *Յունիս* — 1 *Յուլիս*

Երեկոյները ժամը 8.30

Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր:

Madeleine Soria et L. Baroux
dans
Maître Bolbec et son marie
et King-Kong

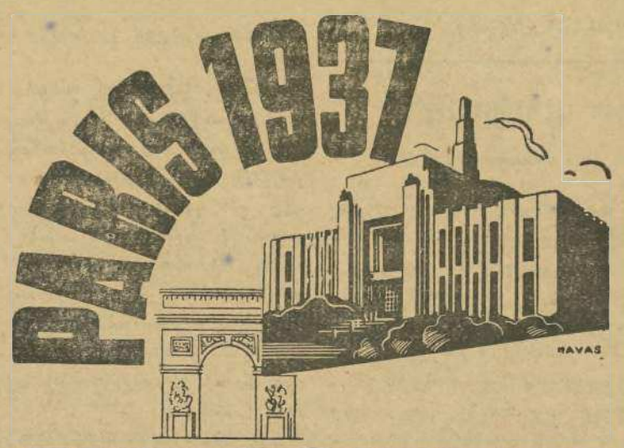
Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք:

Նեղակ յայտարարութիւնը թերդին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչած գինով

ՓՆՏՈՒԵՑՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԵՔ
Երգիծաթերթ՝ «Մ Ե Ղ Ո Ս»
փառիզ, եւ Երջանի Յառաջի գրատ[illegible]
[illegible]

Le Gérant: H. STEPHAN

[illegible] DER (AGOPIAN)

ՓԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՄԱՅԻՍ – ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1937

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ, ԴԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ: ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՈՎ, ՕԴԱՆԱՒՈՎ, ՇՈՓԵՆԱՒՈՎ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԱՄՆԱՒՈՐ ՊԱՑՄԱՆՆԵՐ: ՏԵՂԵԿԱՆԱԼ ԲՈԼՈՐ ՃԱՄԲՈՐԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ :

Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

44 Rue Dunkerque (ՄԷՔՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՌ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14 - 20:

Առաւօտները ժամադրութեամբ:

Բացուած է.

Տոքթ. Ա. Մելիքի

ԲՈՒԺԱՐԱՆԸ **87 Rue Ernest Renan,**
Issy-les-Moulinaux

Մէթրօ **Mairie d'Issy***ի ճիշդ դիմացը:*

Մասնագէտ քթի, ականջի, կոկորդի, գլուխի եւ վիզի հիւանդութեանց: Կը գործածէ նաեւ ներքին հիւանդութիւններու:

Կ'ընդունի երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը ժամը 5—7:

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

Կը ստանձնէ: ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Արկածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիօնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ դործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ գասախօսութիւններու խմբագրութիւն: Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:

Ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Maison Gaveau (*Սալ տէ Քուաթր*) **45—47 Rue de la Boëtie**

Մէթրօ Miromesnil

29 *Յունիս, երեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին,*

(Սրահին դուռները կը բացուին ժամը 8.30ին)

ՐԱՖՖԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

(11 տարեկան)

Կը դաշնակահարէ կատորներ Պախ-Պուզոնիէն, Պէթհովէնէն, Շոպէնէն, Ֆորէէն, Շուբէրթէն, Կապրիէլ Բիէռնէէն եւ Լիստէն:

Գիներ.— Ա. կարգ 20, Բ. կարգ 15 եւ Գ. կարգ 10 ֆր.: Պանք 5 ֆր:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած իսի լէ Մուլինոյի Հայ կամ. եւ Մարտիկներու Միութեան կողմէ

Այսօր կիրակի, առաւօտէն մինչեւ իրիկուն,

Մէօտոնի անտառը, պաղ աղբիւրին մօտ:

ԿԸ ԽՕՍԻՆ **Դ-ՆԴ. Տ. ՊԱՂՏՍԱՐԵԱՆ**

ԵՒ **Գ. ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ**

Կ'երգէ Տիկ. Զ. ՏԻՐՏԻՐԵԱՆ, կ'արտասանեն՝ Գ. Գ. Հ. ԵԱՓՈՒՃԵԱՆ, Ս. ՄԻՍԱՔԵԱՆ եւ Ա. ԴԱՐԱԵԱՆ:

Ընտիր նուագախումբ եւրոպական եւ հայկական պարերու համար:

Ճոխ սուիֆէ ժողովրդական գիներով:

ԱՂ. ՄԻՋ.—Շոգեկառք կ'ելլայ Սէն Լազար կայարանէն, իջնել վալ Ֆլէօռի Մէօտոն մէջ կամ Էնղիէնի տ'Իսիէն առնել թաքսի (2 ֆր. մէկ անձի համար) եւ իջնել անտառին մէջ, թաքի վէրէ:

Անձրեւի պարագային կը յետաձգուի:

ԵՐԵՔ ՄԵՆԵՐԳ դաշնակի ընկերակցութեամբ

1.— ՄԻՄԱՌՆԻԿ 2.— ԳԱՐՈՒՆ 3.— ՄՐՄՈՒՆՋՆԵՐ

Երաժշտութիւնն Ա. Գ. ՄԵԼՈՒՄԵՆՑԻ (Մելքոնեան)

Գին՝ (փոսին ծախքով) 15 ֆր. 50

Ստանալու համար դիմել՝ A. K. Mélkonian, Restaurant Burdigala 96 rue du Pas St. Georges, Bordeaux (Gironde), եւ Librairie H. Samuel 51 rue Mr. le Prince, Paris.

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻԻՆ

ՏՈՔԹ. Լ. ԳՐԻԴՈՐԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

146 Rue Lafayette (Gare du Nord)

Թէլէֆոն **Nord 84-04** (անփոփոխ)

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—7, կիրակի եւ տօն օրեր ժամադրութեամբ

Champs Elyséesի ՄՕՏ

ՀԱՅ ՃԱՇԱՐԱՆ ՄԸ

ՏՆՕՐԷՆ՝ ՀԱՆՐԱՊԱՆՕՔ

Մ. ՀԱՅԿ

Restaurant LE LORD

Paris
9 rue Lord Byron
à l'angle de la rue Balzac

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ Ե:- ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

ՄԱՔՈՒԻՐ, ԹԱՐՐ, ՀԱՄՈՎ, ՄԱՏՋԵԼԻ ԳԻՆ

ԾԱՆՈՒ Է *Պէլվիլի մէջ նպարավաճառի խանութ մը՝ իր բոլոր յարմարութիւններով: Պայ 6 տարի: Տարեկան վարձք 2250 ֆր. շարժով միասին: Մանրամասնութեանց համար դիմել* Café Harem, 30, rue de Trévise (9e) *Հեռաձայն* Taitbout 40 66.

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

PÉRA

Restaurant Franco-Oriental

ՏԷՐ ԵՒ ՏՕՐԷՆ ԵՐՋԱՆԻԿ ՊԱԼԵԱՆ

9 Rue de Provence, Paris (9e)

Մէթրօ **Pelletier** *կամ* **Cadet**

Ազանգերներ, խնամուած արեւելեան եւ եւրոպական կերակուրներ պատրաստուած անարատ իւղով:

Մասնաւոր սրահ հացկերոյթի եւ հարսանիքի համար:

Agence de Voyage et de Tourisme

OCEANIA

Paris	Marseille
4 Rue de Castellane	54 Ruede la Républiqu e
Tel. Anjou 22-24, 22-25	Tel. Colbert 09-12

Ճամբորդային եւ ծովային ճամբորդութեան համար տոմսակներ, ամէն տեղի համար, նպաստաւոր պայմաններով: Գաղթականական գրասենեակ, վաւերացուած կառավարութենէն: Կը կատարենք օրինական ձեւակերպութիւնները հարաւային եւ կեդրոնական Ամերիկայի ճամբորդներու համար :

ԿԱՐՊԵՏ Յ. ԷՄԷՐԵԱՆ

Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*

29 rue Mathis, Métro Crimée

Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50/71

Կը ծախենք գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւլն.: Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ գոհարեղէններու: Կը գնենք՝ բլաթին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով:

Մի մոռնաք որ վստահելի ձեռքէ գնուած ոսկեղէն եւ գոհարեղէնները տնփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը:

Գաւառներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին ս եւ խղճմտօրէն:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

Ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton : 52 - 78

Արեւելեան եւ եւրոպական խոհանոցով կերակուրներ:

Tailleur de ST. BERNARD

H. GULBOLIAN

24 rue Affre կամ 8 rue Cavé, Paris(18e)

Մասնաճիւղ՝ 2 rue de la Charbonnière

Մէթրօ *La Chapelle* եւ *Barbès Rochechouard*

Թէլէֆոն Montmartre 69—70

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Մասնաճիւղիս բացման առթիւ կարեւոր նուէրներ իրաւունքիւր հագուստի համար, մինչեւ 1937 Յուլիս 14:

ՍՏԱՑԱԾ ԵՆՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՄԱՌՈՒԱՆ ԿԵՐԳԱՍՆԵՐ:

ՄԵՐ ԳԻՆԵՐԸ.—Հագուստներ (2 փորձով) սկսեալ 280—400 ֆր. նուէր կը տրուի մէկ ֆանթէզի տաբատ մը եւ կամ ամառուան յատկ գեղեցիկ մուշամակ մը: 400 ֆր.է վեր հագուստներու (3փորձ) հաւատր կարելի է նուէր տալ ալ մուշտակագործ Տիկ. Հայկուհի Կիւլպօլեանի, արհեստանոցին մէջ պատրաստուած 200 ֆր. արժէզութեամբ 2 imitation marbre, պայմանաւ որ գնորդը վեցամսեայ բաժանորդագրուի ցառաջին Օգտուելու համար վերոյիշեալ պայմաններէն ներ- կայացնել ցառաջի կտրօնը: Rue la Charbonnière մեր մասնաճիւղին մէջ կը ստանձնենք գիւրամատչելի գիներով à façon, նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն եւ ըրթուհնամէ:

Բաց է կիրակի մինչեւ կէսօր:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Chèque Postal Paris 1678 - 63
(ԵՐԹԱԼԻՔԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
29
ՅՈՒՆԻՍ
MARDI
29 JUIN
1937

ԺԴ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3459

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆՈՐ ԽՄՈՐՈՒՄՆԵՐ

»»»» ο ««««

Ռումանիոյ կարոլ թագաւորին Վարչաւա այցելութիւնը օրուան կարեւոր դէպքերէն մէկն է :

Վերջին ամիսներու ընթացքին կեդրոնական եւ Արեւելեան Եւրոպան դիւանագիտական այցելութեանց եւ քաղաքական սակարկութեանց արգաւանդ դաշտ մը եղաւ :

Ամէնէն ուշագրաւը Գերմանիոյ արտաքին նախարար Ցոն Նէօյրաթի կատարած ճամբորդութիւնն էր՝ դէպի Պելկրատ, Սոֆիա եւ Փէշթա :

Ռումանիոյ , Զեխոսլովաքիոյ, Լեհաստանի, Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ պատասխանատու վարիչներն ալ ճամբորդեցին զանազան ուղղութեամբ, ոմանք ալ երարու փոխադարձ այցելութիւններ տուին :

Ռումանիոյ թագաւորը հիմա փոխադարձ այցելութիւն կու տայ Լեհաստանի Հանրապետութեան նախագահ Մոչիցքիի, որ երեք չաբաթ առաջ պուքրէշ գացած էր՝ ընկերակցութեամբ արտաքին նախարար գնդապետ Պէքի :

Երկրէ երկիր բոլոր այս այցելութիւնները մէկ բան ցոյց կու տան որոշակի՝ թէ փոքր պետութիւնները հետզհետէ կը ձգտին ձերբազատուիլ մեծերու խնամակալութենէն եւ իրենց համար քաղաքական անկախ ուղի գծել :

Այս ձգտումը չէր սուեցաւ մասնաւորապէս քանի մը ամիս առաջ, երբ Եուկոսլաւիա անջատ համաձայնութիւններ կնքեց իր երկու դրացիներուն՝ Իտալիոյ եւ Պուլկարիոյ հետ :

Ու քանի կը չարունակուի անկախ գործունէութեան այս դրութիւնը, այնքան հող կը կորսնցնի հաւաքական ապահովութեան սկզբունքը, այնքան սիրելի՝ Ֆրանսայի, Անգլիոյ եւ Խորհրդային Միութեան :

Փոքր Համաձայնութիւնն ու Պալքանեան Համաձայնութիւնը՝ Լոքառնոյէն վերջ հաւաքական ապահովութեան գլխաւոր կռուաններն էին :

Հիմա որոշ չափով խախտած է Փոքր Համաձայնութիւնը, որ օրէ օր ատիճան մը աւելի կը հեռանայ Ֆրանսայի ազդեցութենէն եւ հաւաքական ապահովութեան սկզբունքէն :

Երբ որ Եուկոսլաւիա համաձայնեցաւ Իտալիոյ եւ Պուլկարիոյ հետ, կատարուած իրողութեան մը առջեւ դրաւ Զեխոսլովաքիան, Ռումանիան, Յունաստանն ու Թուրքիան, որոնց հաւանութիւնը չառած իրաւունք չունէր քաղաքական ո եւ է յանձնառութեան տակ մանելու օտար պետութեան մը հետ :

Այս ձեւով հետզհետէ ի պատուի կ'ըլլայ պետութիւն պետութիւն զինակցութիւն կնքելու սկզբունքը, որուն գլխաւոր ջատագովներն են Գերմանիա եւ Իտալիա :

Անդրադառնալով Ռումանիոյ թագաւորին կողմէ Լեհաստանի մայրաքաղաքը կատարուած այցելութեան, քաղաքական շրջանակներու մէջ մեծ կարեւորութիւն կը տրուի անոր :

Ինչպէս կը յիշուի, 1924ին Լեհաստան եւ Ռումանիա զինուորական համաձայնութիւն մը կնքած էին, ուղղուած Խորհրդային Միութեան դէմ : Այդ համաձայնութիւնը չատոնց մտածութեան առնուած է արդէն :

Այս անգամ չատ աւելի ուժեղ զինակցութիւն մը կը կնքուի երկու երկիրներուն միջեւ : Լեհաստանի արտաքին նախարար գընդապետ Պէք երեք անգամ Պուքրէշ այցելեց՝ այս զինակցութեան գետին պատրաստելու համար : Ռումանիոյ ապայակոյտի պետն ալ Վարշաւա գնաց անցեալ դեկտեմբեր 10ին : Երկու երկիրներու պատասխանատու զինուորականներուն միջեւ որոշուեցան նոր զինակցութեան բոլոր մանրամասնութիւնները :

Անգլիա եւ Ֆրանսա տեսնելով այս բոլորը, բացատրութիւն պահանջելու համար հաւաքական դիմում մը կատարեցին Պուքրէշի եւ Վարշաւայի կառավարութեանց, որոնք ապահովութիւններ տուին :

Բայց անկէ ի վեր պատահեցան զանազան դէպքեր, որոնք փութացուցին Լեհաստանի եւ Ռումանիոյ զինակցութեան կնքումը : Այդ դէպքերուն գլխաւորն էր Արտրդային Միութեան զինուորական տագնապը,— կարմիր բանակի հրամանատարներուն դնդապետ կահարումը — որ նշան մը կը համարուէր թէ ներքին խլրտումներ կը նկատուին այդ երկրին մէջ, ուր հաւանաբար քաղաքային պատերազմ մը ծագէր : Երկրորդ դէպքն էր Պիլսուտսկի դրաւումը՝ որ յոյս կը ներշնչէր Ֆրանքոյի վերջնական յաղթանակին մասին : Երրորդը՝ Ֆրանսական դահլիճի տագնապն էր, որ չնորհիւ իր արագ լուծումին՝ բազմաթիւ չարակամ յոյսեր ի դերեւ հանեց :

Լեհ եւ ռումէն զինակցութիւնը, ըստ արժանահաւատ լուրերու, պաշտպանողական եւ յարձակողականէ աւելի բան մը պիտի ըլլայ : Երկու երկիրները փոխադարձաբար իրարու պիտի օժանդակեն, ոչ միայն երբ իրենցմէ մէկը յարձակման ենթարկուի օտար պետութեան մը կողմէ, կամ երբ իրենցմէ մէկը յարձակի երրորդի մը վրայ, այլեւ երբ ներքին անդորրութիւնը խանգարուի մէկ կամ միւս երկրին մէջ :

Այսպէս ուրեմն նոր խմորումներ տեղի կ'ունենան կեդրոնական Եւրոպայի եւ Պալքաններուն մէջ : Լեհաստան քանի մը տարիէ ի վեր ազատուած արեւմտեան պետութեանց, մասնաւորաբար Ֆրանսայի հովանաւորութենէն, իրեն համար անկախ քաղաքականութիւն մը կը վարէ, նոյնիսկ դեկավարի դեր ստանձնելով : Երեւոյթները ցոյց կուտան թէ կ'ուզէ փոքր պետութեանց օղակ մը կազմել Արտրդային Միութեան չուրջ : Այս քաղաքականութիւնը կը համապատասխանէ Գերմանիոյ հետապնդած ուղղութեան եւ հակառակ է Ֆրանսայի, մասնաւորապէս Զեխոսլովաքիոյ շահերուն :

Այս դէպքերը ցոյց կուտան թէ Գերմանիա հետզհետէ իր ազդեցութեան կ'ենթարկէ կեդրոնական Եւրոպայի եւ Պալքանի պետութիւնները :

« Պերլին - Հռոմ առանցքը» հետզհետէ կը զօրանայ ի հեճուկս « Լոնտոն - Փարիզ » առանցքին :

Եւրոպայի մէջ իրարու դէմ կը ճակատին երկու գլխաւոր խմբաւորումներ : «Լոնտոն-Փարիզ»ը կը ջանայ իր կողմը շահիլ Մեծ Ցեսալ Նահանգները, նժարը ընդմիշտ իր կողմը հակեցնելու համար : Մոսկուան սկսած է մտահոգութիւն ներշնչել այս «առանցք»ին :

Նոր խմորումները չատ յատկանշական են : Բայց դեռ Եւրոպան իր վերջնական ձեւը չէ գտած :

Շատ բան կախուած է սպանիական եւ խորհրդային տագնապներու լուծումէն :

Հ. Ս.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՔՐՏԱԿԱՆ ԱՊՏԱՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՑՔԸ

(ՀԱՄԱՁԱՅՆ ԹՐՔԱԿԱՆ ԹԵՐԹԵՐՈՒ)

»»»» ο ««««

Էվ Ա.ԶԻԶ, 21 Յունիս.— Թունճէլիէն վերադառնալով, վարչապետը էլ Ադիլի մէջ կացութիւնը անգամ մըն ալ քննելէ ետք հիմնապէս, պատեցաւ օդային բանակեցողը եւ իրկունը իր հետեւորդներով Էնկիւրի մեկնեցաւ :

Երբ Էնկիւրի հասաւ, կայարանին մէջ, զինք դիմաւորող ելմտական դոր – ծավարին ըսաւ.— « Ձեզի հասցէի նոր աղբիւրներ բերի» :

Էվ Ա.ԶԻԶ, 21 Յունիս.— Վարչապետը 24 ժամ տեւող քննական այցելութեան մը ընթացին տուաւ կարեւոր հրահանգներ, որոնց անմիջապէս գործադրութեան ձեռնարկուեցաւ :

Թունճէլիի մէջ անդորրութիւնը հաստատուած եւ դէպքը քանի մը պարագլուխներու մէջ սահմանափակուած է : Գուլթուտէրէի ներսը եւ Գըզըլտաղի զագաթը բարձրացած հետագօտիչ ջոկատները կը հաւաքեն ապստամբներու հատուկոտոր մնացորդները : Պարագլուխներէն Սէյիտ Րիզայի եւ անոնց հետեւողներէն զատ, Տէրսիմի մէջ հանրապետական օրէնքներուն արտովին չհամակերպող մարդ չէ մնացած :

Օդային ուժերը Թունճէլի հասնելէ վերջ, հոն զտնուողները պոռացած են. « Քէմալի թռչունները » կուգան :

Էվ Ա.ԶԻԶ, 22 յունիս.— Տէրսիմի չրջակայքէ մէջ յեղուզակներուն ապատանած կարեւոր դիրքերէն Գըզըլտաղ, Երմիսիկէչինճի եւ Պէյազտաղ մեր հետեւակազօրաց ձեռքը անցած են : Գըզըլտաղ զրաւուած է : Մուհաֆըզ զօրադունդը պաշարած է Երմիսիկէչինճին : Ցեղուզակներուն գլուխներէն Սէյիտ Րիզա նամակ մը զրելով անձնատուր ըլլալ ուզած է : Դեռ յայտնի չէ թէ ի՞նչ պայմաններ կան նամակին մէջ : Այս պարագան ցոյց կուտայ որ յեղուզակներուն վիճակը զէշ է : Րէյհաններէն զատ հաղարաւորներ կան անձնատուր եղած : Շարժումը ամէն կողմէ կը յառաջանայ : Շրջած զրոյցի մը համաձայն յեղուզակները իրենց թշնամութիւնները պահելու պայմանով, առ այժմ, միութեան համար Գուլթուտէրէի մէջ ըրած իրենց երդումը խզած են :

Թունճէլիի դատարանը սկսած է պատրաստուիլ դատելու յեղուզակներուն պարագլուխները : Առջի օր ձերբակալուած ցեղապետը արդելափակուած է :

×

Փարիզի « Ժուռնալ » թերթը 27 յունիս թուականով կը հրատարակէ հետեւեալ հեռագիրը Էնկիւրիէն, անշուշտ թրքական փորփրականի դիմանկէն.—

Կիսապաշտօնական աղբիւրէ առնուած տեղեկութեանց համաձայն, Տէրսիմի ապստամբները պաշարման տակ առնելու գործողութիւնները յաջողութեամբ չարունակուեցան երէկ, մասնաւորաբար Գուլթուտէրէի չրջանին մէջ, Էլ-Ազիզի հիւսիս-արեւելեան կողմը, 75 քիլոմեթր հեռու :

Այս չրջանին մէջ տեղի ունեցած կռիւներուն ընթացքին, Քիւրաները մօտ 40 սպանեալ ձգեցին կռիւին դաշտը, եւ Թուրքերուն ձեռքը ինկան բազմաթիւ զէրիներ, որոնց կարգին երկու քիւրտ ցեղապետներ : Գերիները զրկուեցան Էլ-Ազիզ, դատուելու :

Միւս կողմէ, այնպէս կ'ենթադրուի թէ փոքրիկ լեռնաշղթայի կիրճերուն մէջ ապաստանած ապստամբները անձնատուր պիտի ըլլան մօտ օրէն :

Տր Պրուֆէր եւ առաւ հրաժարականը

»»»» ο ««««

Գրած էինք թէ Բ. Միջազգայինի նախագահ Տը Պրուքէր հրաժարեցաւ և իրեն հետեւեցան քարտուղարը, Ֆրէյտերիք Ասլէր, գանձապահը, Վան Ռոօզպրոք :

Ուրբաթ եւ չաբաթ Միւնիւալիթէի մէջ Բ. Միջազգայինի Գործադիր Կոմիտէն ժողով գումարեց եւ զբաղեցաւ այս հրաժարականներու հարցով : Գործադիր կոմիտէն մերժեց ընդունիլ հրաժարականները : Տը Պրուքէր բացատրութիւն տուաւ իր հրաժարման պատճառներուն մասին : Տը Պրուքէր մասնատրապէս դիտել տուաւ որ Բ. Միջազգայինի կարգ մը հատուածներ, ինչպէս նաեւ ընկերվարականներէ կազմուած կառավարութիւններ, արտաքին ու ներքին քաղաքականութեան վերաբերեալ հարցերու մէջ, համերաշխ չեն ընթացներ Բ. Միջազգայինի վերին մարմնոյն հետ :

Գործադիր Կոմիտէն, վստահութիւն յայտնելով նախագահութեան քաղաքականութեան մասին, խնդրեց ետ առնել հրաժարականները, միաժամանակ բանաձեւով մը դատապարտեց այն բարբարոս վերաբերմունքը, որուն են թարկուած է հրէութիւնը Լեհաստանի մէջ, յատոյ այն ահաբեկումները, որոնք, Ազգերու Դաշնակցութեան կամազրկութեամբ, վտանգաւոր կացութիւն մը ստեղծած են Տանցիկի մէջ, եւ ի վերջոյ զղուչութեան հրաւիրեց ժողովրդավար կառավարութիւնները այն ձեռնարկներուն դէմ, զորս Վան Զէլանտ կը կատարէ Ուաշինկթընի մէջ, աչքառելով որ վարկ բացուի Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ, որպէսզի այդ փոխառութիւններուն վրայ երկու պետութիւնները հետեւին առեւտրական աղատական քաղաքականութեան մը, միաժամանակ կրճատելով իրենց սպառազինութեան ծախքերը : Բ. Միջազգայինի Գործադիր

(Յառաջող յաւուցանութիւնը կատրայ Ե. Էջ)

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿՈՒԻՆԵՐԸ

»»»» ο ««««

Զօր. Ֆրանքօ կատաղի յարձակումի մը ձեռնարկեց Խարամայի ճակատին վրայ : Օդային տորմիղ մը Թոնոներով ռումբ տեղաց Մատրիտէն Վալենսիա մեկնող ճամբաներուն վրայ : 50 հրասայլեր քանի մը քիլոմեթրի վրայ մաքրագործումի ձեռնարկեցին այդ ճամբաներուն եզերքը : Կ'ըսուի թէ այս յարձակողականին նպատակն է ձեռք անցընել Մատրիտը ծովուն կապող վերջին ճամբան, ու միացնել Մատրոդալի, Սան Մարթինի եւ Վաչիմատրիտի չուրջ կռուող ուժերը : Արդարեւ քանի մը օրէ ի վեր Զօր. Ֆրանքօ չարունակ զինուոր կը համախմբէր այս չրջանին մէջ, սկսելու համար իր յարձակողականը :

Միւս կողմէ ազգայնական բանակը յամբօրէն կը յառաջանայ դէպի Սանթանտէր, որ հետզհետէ կը պարպուի :

«Գերմանիա կ'ուզէ ապրիլ խաղաղութեան մէջ»

»»»» ο ««««

Վուրցպուրգի Նացիներու չրջ. ժողովին մէջ ճառ մը խօսելով կիրակի օր, Հիթլէր յայտարարեց ի մէջ այլոց .

— Նացի Գերմանիան մէկ ցանկութիւն ունի, ապրիլ խաղաղութեան մէջ եւ բարեհամբաւ գործակցիլ բոլոր պետութիւններուն հետ, պաշտպանելով իր սեփական շահերը : Այսուհանդերձ իրաւունք ունինք կասկածելու որուան խոստումներու եւ միջազգային երաշխիքներու վրայ :

Լոնտոնի մէջ կրնան վստահ ըլլալ որ վերջին դէպքերու մեղի տուած փորձառութիւնը պիտի չմոռցուի երբեք : Նման դէպքերու մէջ, այսուհետեւ, մենք պիտի պաշտպանենք մեր ազատութիւնը, մեր անկախութիւնը, մեր պատիւը եւ մեր երկրին ապահովութիւնը մեր սեփական միջոցներով : Փառք Աստուծոյ, բանական զօրաւոր ենք հիմա, այդ պաշտպանութիւնը կատարելու համար : Կատուն մէկ անգամ կ'այրէ իր պոչը, ինչպէս ամէն մարդ մէկ անգամ կ'իյնայ սխալի մը մէջ : Ցիմարներն են միայն, որ կը կատարեն նոյն սխալը երկու անգամ : Ո՛չ ես, ո՛չ ալ գերման ժողովուրդը ցանկութիւն չունինք երկրորդ անգամ մը եւս մեզ վտանգի ենթարկելու :

Ոչ-միջամտութիւն խաղաղականութիւնը

»»»» ο ««««

Վերջին հեռագիրները կը հաղորդեն թէ գերման նաւատորմին մեծագոյն ուժերը մեկնեցան Միջերկրականէն, անցնելով Ատլանտեան : Այս պարագան նշան մըն է, կ'ըսեն թերթերը, թէ միջազգային քաղաքական հորիզոնը քիչ մը աւելի կը պայծառանայ : Այսուհանդերձ գերմանական եւ իտալական մամուլը թշնամական վերաբերում մը ցոյց կուտայ անգլիֆրանսական առաջարկին, որ այսօր պիտի դրուի ոչ-միջամտութեան յանձնաժողովի օրակարգին վրայ,— Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի ներկայացուցիչները կ'առաջարկեն Սպանիոյ ծովեզերքներուն ամբողջ հսկողութիւնը յանձնել անգլիֆրանսական նաւատորմին : Այս երկու պետութեանց ոստիկանի դերը զոհացուցիչ չեն գտներ Պերլինի եւ Հռոմի մէջ :

Թուրքերը ռազմանիւթ կը փոխադրեն Սուէյտիա

»»»» ο ««««

Դամասկոսի « Ձէթէլաբաս» թերթը կը գրէ.— Թրքական առագաստանաւ մը եկած է Սուէյտիայի ծովեզերքը : Խարսխած է Թիւրքմէնտաղի Մաղարաքէօյի մօտ : Տեղին Արաբներուն ուչադրութիւնը գրաւած է այդ առագաստանաւը : Անոնք ուզած են նաւուն մօտենալ, բայց առագաստանաւը պարպելէ յետոյ բեռը՝ դէպի բաց ծով ելած է : Մեր իմացածին նայելով, այդ առագաստանաւին ընկերացած է Ալատուլլահ պին Էլ-Շէյք Մարուֆ-էլ-Հալէպի : Այդ մարդը Թուրքիա գացածեւ ռազմանիւթ բերած է : Ալատուլլահ պին Մարուֆ իր ինքնութիւնը ծածկած է, Արաբներուն վրէժխնդրութենէն վախնալով : Կը կարծուի թէ ռազմանիւթը գիւղերուն մէջ պահած է : Այդ մարդը մօրաքոյր մը ունի Սուէյտիա : Ոստիկանները քննած են թրքական կարգ մը ինքնաշարժներ եւ անոնց մէջ գտնուած հրացանները եւ ռազմանիւթերը գրաւած են :

Ռուսիոյ խաղաղական տագնապը

»»»» ο ««««

« Մաթէն » կը գրէ թէ Ռուսիոյ ներքին քաղաքական տագնապը կը չարունակուի նոյն խստութեամբ : Վերջ գտած չեն ձերբակալութիւնները, պաշտօնանկութիւնները, դնդակահարութիւնները, աքսորները, ոչ իսկ... անձնասպանութիւնները : Օրուան կարգախօսն է,— հալածել լրտեսները : Եւ բովանդակ երկրին մէջ, մէկ ծայրէն միւսը, ամէն կոմունիստ ստիպուած է լրտես տեսնել իր չուրջը : Որ եւ է ձախողութիւն կը վերագրուի « լրտեսի » մը դաւադրութեան :

Այսպէս Կովկասի մէջ զիւղատնտեսական ծրագիրները ձախողեցան,— պատճառը լրտեսութիւնն է եւ ձերբակալութիւն : Ծայր Արեւելքի մէջ, ձկնորսութեան պետական ծրագիրները չիրագործուեցան,— պատճառը ճապոնական լրտեսներն են եւ ձերբակալութիւն : Ուրիմի մէջ, հսկայ գործարան մը չի կրնար ժամանակին տալ ծրագրուած արտադրութիւնը, եւ գործարանին տնօրէնը կը հրամայէ ածիլել բոլոր բանուորներուն զլուխները, որպէսզի ... արդիւնաբերութիւնը աւելնայ : Ու ծանր բախումներ տեղի կ'ունենան գործարանին մէջ : Կը ձերբակալուին գործարանին վարիչները, այն ամբաստանութեամբ թէ չարժած են Ֆաշական լրտեսներու հրահանգով :

« Իզվեստիա » կը գրէ թէ Ուարսովիկի մէջ ձերբակալուեցան բազմաթիւ բարձր պաշտօնատարներ, որոնք կը գործէին ի հաշիւ զրացի պետութեան մը որ աչք ունի Ուորս. Միութեան արեւելեան հողամասերուն եւ կ'ուզէ զրաւել ատիթով մը :

Կը հաղորդուի դարձեալ թէ պաշտօնանկ եղած է Զեիքին, որ վարիչն է զիւղատնտեսական բարձր զործարաններու : Ձերբակալուած են նաեւ երկաթուղիի վարչութենէն բարձր պաշտօնատարներ, որոնք ամբաստանուած են թէ Սիպերիոյ երկաթուղիներուն զաղտնիքը կը հաղորդէին օտար պետութեան մը :

ԼՈՒՐԵՐ ՏԱՂԱՆԴԻՑ

«ՀԱՅԿ ԲԱՀԱՆՋ ՊԵՏՔ ՎԱԽՃԱ ՆԱՀԱՊԵՏ»

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ - ՊԱՏՄԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

Ա.

Հայոց պատմության մեջ հազվադեպ չեն դեպքերը, երբ ազգային ուժերը միավորվել են ընդհանուր թշնամու դեմ պայքարելու համար: Սակայն ոչ մի ժամանակաշրջան այնքան ցայտուն չի արտահայտել ազգային միասնության անհրաժեշտությունը, որքան 5-րդ դարի առաջին կեսը: Հայ ժողովուրդը կանգնած էր գոյության ու կորստի վտանգի առաջ: Պարսից Սասանյան արքունիքը, որ վերջնականապես ոչնչացրել էր Արշակունյաց թագավորությունը, ձգտում էր նաև հայ ազգային ինքնությունը ոտնահարել: Մազդեզական կրոնի պարտադրումը, հայ եկեղեցու ու դպրության ոչնչացումը, հայ ազնվականության ֆիզիկական բնաջնջումը նպատակ ունեին հայ ժողովրդին զրկել իր ազգային դիմագծից: Այս պայմաններում հայ ժողովրդի առջև ծառացած էր ընտրության դժվարին խնդիր. կա՛մ ենթարկվել ու կորցնել ազգային գոյությունը, կա՛մ ոտքի կանգնել ու պայքարել հանուն հավատի և հայրենիքի:

Հայ ժողովուրդը ընտրեց երկրորդ ճանապարհը: Ազգային ուժերի միավորման գաղափարը ամենից ավելի մարմնավորվեց Վահան Մամիկոնյանի անձնավորության մեջ: Նա ոչ միայն զորավար էր, այլև ազգային միասնության գաղափարի կրողը: Նրա շուրջ համախմբվեցին հայ նախարարական տոհմերի լավագույն ներկայացուցիչները, որոնք հասկացան, որ միայն միասնական ուժերով կարելի է դիմակայել պարսկական հզոր բանակին:

Վահան Մամիկոնյանի ղեկավարությամբ հայ զորքերը մի շարք հաղթական մարտեր մղեցին պարսկական զորքերի դեմ: Ամենանշանավոր հաղթություններից մեկը տարավ Ավարայրի դաշտում, որտեղ հայ զորքերը ջախջախեցին պարսկական բանակին: Ավարայրի ճակատամարտը դարձավ հայ ազատագրական պայքարի խորհրդանիշը: Այն ցույց տվեց, որ հայ ժողովուրդը պատրաստ է զոհաբերելու իր կյանքը հանուն հավատի և հայրենիքի:

Ավարայրի ճակատամարտից հետո պարսկական արքունիքը ստիպված եղավ հաշվի նստել հայ ժողովրդի ուժի հետ: Հայ զորքերը շարունակեցին պարսկական զորքերի հետապնդումը, ազատագրելով մի շարք գավառներ: Վահան Մամիկոնյանի ղեկավարությամբ հայ զորքերը հասան մինչև Կասպից ծով, ինչը նշանակալի ռազմական հաջողություն էր:

Ավարայրի ճակատամարտից հետո հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարը շարունակվեց մի քանի տասնամյակ: Վահան Մամիկոնյանի մահից հետո նրա գործը շարունակեցին նրա զինակիցները, որոնք նույնպես նվիրվեցին հայրենիքի ազատության գաղափարին: Նրանց պայքարի շնորհիվ հայ ժողովուրդը կարողացավ պահպանել իր ազգային ինքնությունը, լեզուն, մշակույթը և եկեղեցին:

Ավարայրի ճակատամարտը հայ ժողովրդի պատմության մեջ ունի հսկայական նշանակություն: Այն դարձավ ազգային միասնության, հայրենասիրության և ազատության խորհրդանիշը: Այդ ճակատամարտի օրերին հայ ժողովուրդը ցույց տվեց, որ կարող է միավորվել ընդհանուր թշնամու դեմ պայքարելու համար, անկախ նրանից, թե ինչ կրոնական կամ քաղաքական տարաձայնություններ կարող էին լինել նրա զավակների միջև:

Ավարայրի ճակատամարտի հերոսները մեծ հարգանքով են հիշվում հայ ժողովրդի կողմից: Նրանց անունները հավերժացել են հայ պատմության էջերում, իսկ նրանց սխրանքները ոգեշնչել են հետագա սերունդներին: Ավարայրի ճակատամարտը մեզ սովորեցնում է, որ միայն միասնության և հայրենասիրության դեպքում կարելի է հաղթել ամենահզոր թշնամուն

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ

(Կը շարունակուի)

ՀԱՅ ԱՐՄԱՏԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ամերիկահայ գիտնական Գէորգեան – Ֆրանկլին Բուրճի հիմնադրած միջազգային հռչակաւոր կազմակերպութեան մասին

կոմիտէն կ'ըսէ թէ ակաթեկիչ այդ պետութեանց տրուած եմոտական օժանդակութիւնը պիտի նպաստէր անոնց բռնութեան եւ ոտքմտութեան :

**** Հազիւ ընդունուած էր այս բանաձեւը, յանուն Դ. Միջազգայինի՝ Տիմիթրով կը հեռագրէ թէ իրենք տարբեր բան կը սպասեն Բ. Միջազգայինէն քան ինչ որ բանաձեւած են : Հեռագիրը ղրկուած էր Թորկլի ձեռամբ : Տը Պրուքէր պատասխանով մը, որ տպուեցաւ «Փոփիւլէր»ի մէջ, կը յայտարարէ թէ Բ. Միջազգայինը հաւատարիմ կը մնայ Ամստրտամի խորհրդակցութեան ընթացքին յայտնուած տեսակէտներուն, չմոռնալով աւելցնել թէ Բ. Միջազգայինը չէ թերացած իր առաքելութեան մէջ՝ պահանջելով Փաշական դինուորներու եւ կանչուիլը Սպանիայէն եւ գործադրութիւնը միջազգային իրաւունքին եւ Ազգերու Դաշնակցութեան դաշինքին :*

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄԱՐՍԻԼԻՈՑ հայ գաղութին մասին խօսելով, աշխատակից մը «Փըթիի Փարիզիէն»ի մէջ կը ներկայացնէ հայկական համրանքը եւ անոր պատմութիւնը, աւելցնելով որ Հայերը երէկ առանց մէկ սուի եկան, բայց այսօր բազեցիկ գաղութներ ունին Սէն Լուի եւ Սէն ժէրոմի մէջ, երէկ աչկերտ էին առեւտրական ձեռնարկներու մէջ, այսօր գործած են գործատէր :

ՊԱՆԴՈԿԱՊԵՏՆԵՐՈՒ, սրճարանատէրերու եւ ճաշարանատէրերու սէն – սիքաներու համագործակցութիւնը որոշած է փակել սրճարանները, ճաշարանները եւ պանդոկները, ամբողջ Ֆրանսայի մէջ, զալ շաբաթ օր, եթէ կառավարութիւնը գործադրէ շաբաթական 40 ժամ աշխատանքի ծրագիրը : Միւս կողմէ աշխատաւորական սէնտիքան կը պահանջէ անյապաղ գործադրել օրէնքը : Երկու ճակատներն ալ կը պնդեն իրենց պահանջներուն վրայ : Շօթան համերաշխութեան կոչ մը ըրաւ : Կը չարունակուին բանակցութիւնները :

ՇՕԹԱՆի գահլիճը նիւթ դումարեց երէկ կէս օրէ վերջ, եւ զբաղեցաւ իր յայտարարութեան վերջնական խմբագրութեամբ, ինչպէս նաեւ եմոտական կացութեան քննութեամբ : Եմոտական նախարարը, Ժորժ Պոնէ, որ երէկ առաւօտ Փարիզ հասաւ, ներկայ էր գահլիճի նիստին : Այսօր կառավարութիւնը կը ներկայանայ Երեսփոխանական ժողովին :

ՇԵՐԱՄՈՑՏԻՆ դէմ պայքարը կը չարունակուի ձախակողմեան կազմակերպութիւններու կողմէ : Ընկերվարականները եւս կ'առաջարկեն փոխել սահմանադրութեան այն դրութիւնները, որ լայն իրաւասութիւններ կուտան : Ծերակոյտին : Ձախակողմեան թերթերը դիտել կուտան, որ Տումէրկ ձախակողմեան թերթերու քննադատութեան ենթարկուելուն, երբ ուզեց վերափոխել սահմանադրութիւնը :

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ «ԵԳԻՊՏԱՑԻ» ԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ

4 Յուլիս կիրակի առաւօտեան ժամը 6էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 8

ՍԷն փէրէ անտառին մէջ

Ներկայ կ'ըլլայ ընկ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

Հրապարակային բանախօսութիւն

Կազմակերպուած ՎԱԼԱՆՍԻ Հ. Յ. Դ. ԿՈՄԻՏԷԻ կողմէ

3 Յուլիս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին պետական թատերասրահին մէջ

կը խօսի ընկ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Լրանուանումները տեղւոյն վրայ:

ՀԱՄԱՁԳԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՄԱՁԳԱՅԻՆ կրթական եւ հրատարակչական ընկերութեան ֆրանսայի կեդր. վարչութիւնը ֆրանսական հանրապետական կառավարութենէն արտօնութիւն ստացած ըլլալով վիճակահանութիւն մը կազմակերպելու ի նպաստ Հայ ուսանողներուն, եւ իր միւսակութային այլ ձեռնարկներուն, շրջաբերութեան հանուած են 3 ֆրանք արժէքով 3000 տոմսեր, եւ մեծարժէք առարկաներ եւ իրեր տրամադրուած են շահողներուն, որոնց հանդիսաւորութիւնը պիտի ըլլայ Յարիւրին 10: Օրինակի համար պիտի շահուին մեծ եւ չքեղ նկար մը մեծատաղանդ նկարիչ Պ. Խաչատրեանէն, Պրեւելեան գորգեր, լուսանկարի գործիքներ, անթել հեռաձայնի գործիք մը, Ազգային վիճակահանութեան տոմսեր, Թերթերու բաժանորդագրութիւն, գրքեր, եւն. եւն.:

Տոմսեր գնելու համար դիմել Հրանտ Սամուէլ գրատան, «ցարուաջ»ի արչութեան, Պ. եր. ցարութիւնեանի, 13, rue d'Orsel, Paris (18·).

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Maison Gaveau (*Սալ տէ Քուաթոր*) 45—47 Rue de la Boëtie

Մէթրօ Miromesnil

29 Յունիս, երեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին,

(Սրահին դուռները կը բացուին ժամը 8.30ին)

ՐԱՖՖԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

(11 տարեկան)

կը դաշնակահարէ գործեր Պախ-Պուզոնիէն, Պէթհովէնէն, Շոբէնէն, Թորէէն, Շումանէն, Կապրիել Բիէռնէէն եւ Լիսաէնի

Գիներ.— Ա. կարգ 20, Բ. կարգ 15 եւ Գ. կարգ 10 Ֆր.: Պանք 5 Ֆր.

ՊԱՏԱՐԱԳ ՍԷՆԹ ՃԷՕՐՃԻԱՆ ԳԱՄՓԱՆԵՐ-ՖՐԻՋ

Մ. ԿԱՐԱՊԵՏ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

— • —

Հոգաբարձութիւնս կը յանուցանէ հայ եկեղեցւոյս հասարակութեան թէ յառաջիկայ Յուլիս 4ի կիրակի օրը, Տօն Վարդավառի, Թաղիս Մ. Կարապետ Եկեղեցիի տօնախմբութեան առթիւ յատկապէս հրաւիրուած է Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ ԵՊ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ հանդիսաւոր Մ. Պատարագ մատուցանելու եւ քարոզելու :

Միրով կը հրաւիրենք Մարսէյլի եւ շրջակայքի երկաթ հաւատացեալ հասարակութիւնը նկատի առնել հանդիսաւոր արարողութեան եւ մասնակցութեան :

Սկիզբ ժամերգութեան 8ին. Մ. Պատարագ ժամը 10ին:

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Սէն-Ժէռմի (Մարսէյլ) կրթ. տիկնանց վարչութիւնը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Պ. Մաքսուտ կտաւճեանի եւ պարագաններուն իր տիկնոջ՝ տիկ. կիլիճեանի դառն ակսիճ մահուան առթիւ:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Իսի-լէ-Մուլինոյի «Դրօշակ» Գրադարանը փոխադրուած է Պ. Զատիկ Միրզայեանի սրահը, 45 բիս ար լա Տէֆանս, Իսի Բաց է հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8—10:

ՓՆՏՈՒՑՔ եւ ԿԱՐԴԱՑՔ երգիծաբերգը՝ «Մ Ե Ղ Ո Հ»

փարիզի եւ շրջանի Ցաւաջի ընտանիքներուն

Գ Ա Ն Ե Տ Ա Ն Ի Ն

ԱՌԱՋԻ ՀԱՄԱՐ

Հ. Յ. Դ. Մատենադարանէն, պատշաճաւոր պայմաններով, կը վաճառուին հետեւեալ գիրքերը.—

Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ՝ Հ. Յ. Դ. Պատմութիւն I հատ.	30 Ֆրանք
» *Հայկական չարժման նախապատմութիւն I և II հատ. միասին*	20 »
» *Բողոքը Նորագոյն պատմութեան մէջ I հատ.*	10 »
» *Համաժողովրդական բանակ*	3 »
» *Աւգուստ Բեբել*	8 »
ԶՈՄԲԱՐՏ՝ Սոցիալիզմը եւ Սօց. չարժումը 19րդ գարում	5 »
Ե. ՖՐԱՆԿԵԱՆ՝ Մեր փիլիսոփայական Աշխարհայեացքը	12 »
Ն. ՀԱՆԳՈՑԸ՝ Մտածումներ Հ. Յ. Դաշնակցութեան մասին	4 »
ԼԷՎԻՆՍԿԻ (Թարգ. Կ.Ս.) Ընկ. Միջազգ. եւ ճնչ. ժողովուրդները	4 »
ԴՈՒՄԱՆ՝ Նախագիծ Ժողովրդ. ինքնապաշտպանութեան	2 »
Գ. ԳԻՒԶԱԼԵԱՆ՝ Հայ քաղաք. մտքի զարգ. եւ Հ. Յ. Դ.ը	5 »
ՋԷՑՔՈՒՆՑԻ՝ Ջէյթունի անցեալէն եւ ներկայէն	4 »
ՊՐԱԿ. ՈՒՍ. ՄԻՈՒԹ. Փետրուարի 18	4 »
Լ. ՊԼՈՒՄ (Թարգ. Լ. Զ.) Պոլշեւիզմը եւ ընկերվարութիւնը	2 »
ՍԻԱՄԱՆԹՕ՝ Հայրդէները	2 »
ՔՐ. ՄԻՔԱՑԷԼԵԱՆ՝ Ցեղափոխականի մտքերը	4 »
Դ. ԲՐԱՆԴԻՍ՝ Հայաստանը եւ Եւրոպան	1 »
Հ.Յ.Դ.(հրատ.)Ցեղափոխականներ (Վ.Գոլոչեան եւ Ց. Ազբիպասեան)	2 »
Հ. Յ. Դ. (հրատ.) Եւրոպացիներէն կարծիքը Հայկ. Դատի մասին	3 »
ՄԱՐ՝ Թիւրքական բանտերը	2 »
Վ. ԱՐԱՐԱՏՍԿԻ՝ Քաղաքական կուսակց. Ռուսաստանում	2 »
ՖՐԻՏ. ԷՆԳԵԼՍ՝ Գիտական Սօցիալիզմ	2 »
Ա. Զ.՝ Մեծ առաւօտը	1 »
ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐԻ ՏԱՂԵՐԸ	1 Ֆր.
ՀԵՐՈՍԸ	1 »
ԱՊՍՏԱՄԲ ՍԱՍՈՒՆԸ	1 »
ԱՅՈՒՀԻՆԵՐԻՆ	1 »
ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ԵՐԳԵՐ	1 »
ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ	2 »
ՈՒՂԵՑՈՑՑ ԸՆԿԵՐՆԵՐԻՆ	1 »
ԹԱԼԷԱԴԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵՒՆ ԻՍԱԶԱՐՈՒԹԻՒՆԸ	7 »

Ապսպրանքները կանխիկ, *փոստի ծախք չկայ:*

Դիմել հետեւեալ հասցէին.— « ՑԱՒԱՋ», ԱՐՑԱԽԵԱՆԻՆ :

ԱՍԹՕՐԻԱ

ՊԱՂՏԱՏԻ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՀԻՒՐԱՆՈՑԸ

Նոր բացուած, Նախկին Լոնտոն օթէլի փոխան

Պաղտատի գլխաւոր էլ-Ռաշիտ պողոտային վրայ

Տէր եւ Տնօրէն՝ Յ. ՍՈՒԼԹԱՆԵԱՆ

40 սենեակներ տաք ու պաղ ջուրով, քաղնիքով, 3 մեծ սալօններ՝ բոլորովին նոր կահաւորութեամբ: Արեւելեան եւ Եւրոպական համեղ կերակուրներ: Սրտագ եւ կանոնաւոր սպասարկութիւն:

Ցե ական ի զանի ու պայմանի երուն անծանօթ հիւրերուն համար կ'ընծայուի աւելի տեսակ ծառայութիւն: Télephone No. 98

ՃԱՆԱՐՒ Է *Պէյվիլի մէջ նպարավաճառի խանութ մը՝ իր բոլոր յարմարութիւններով: Պայ 6 տարի: Տարեկան վարձք 2250 ֆր. չարժով միասին: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝* Café Harem, 30, rue de Trévise (9·) *Հեռախօս* Taitbout 40-68.

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլավաք բրդեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, Իրիքօթաժի, գուլպաներու եւ նման իրերու համար:

Ամենալաւ ապրանքներ բացառապէս գեղչուած դիներով:

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *դիւրաշխատ գրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ըլլայ ուղղակի Մերիկայէն.*

փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:

Դիմել **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-78

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

Փուռը վր Վ. Սարգսեանի յօրինած «ԱՆՈՒՇ»էն

Ա. Շարք, Երեք երգ. դաշնակի բաժինով:

1. ԱՂՋԻ ԱՆԱՍՏՈՒԱԾ
2. — ԵԿԷՔ ՔՈՅՐԵՐ
3. — ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԵԱՅԼԱ

Գին 12 ֆրանք:

Գրատուն Հ. Յամուէլ, 51 rue M. le Prince, փարիզ:

H. Malakian, 3 Bld. Théodore Thurner, Քարսէյլ·

ԲԺԻՇԿ ՏՔԹ. ԳՈՒԼԻԹԵԱՆ

27 Avenue de Bellevue, Chaville

Աչքի, երախաներու եւ ներքին հիւանդութիւններ:

Կ'ընդունի առաւօտները 10—12 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Եւրոպայի հայկական մեծագոյն գրատուն

ՀՐԱՆՑ - ՍԱՄՈՒԷԼ

Հայերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն եւայլն ամէն տեսակ գրքեր:

Արդիական կազմատուն: Տպագրական գործեր:

Աշխարհի բոլոր կողմերէն հասած ապսպրանքները կը կատարուին արագ եւ խղճամիտ կերպով:

51, Rue Mr.le Prince, Paris(6), Chèque postal Paris 1278-35, Tél. Danton: 88.65

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ՀԱՑ — ԲՈՑԺ

ԺՈՂՈՎՐԴ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Գ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 33 (ՑՈՒՆԻՍ)

Բովանդակութիւն.— ԾՈՎ. ԳԱՅԼԻՔ (Տոքթ. Ա. Աչճեան): ՏՈՒՔՈՀՈՒ՛Ր, ԻՆՉՈ՞Ւ ՉԵՄ ՄԱՐՍԵՐ (Տոքթ. Ռ. Պլոնտէլ): ԾԱՐԱԻԻ ԵՄ (Տոքթ. Ց. Գարբիէլեան): ՄԱՐՉԱՆՔԻ Ո՞Ր ՉԵԻԵՐԸ ԸՆՏՐԵԼ (Տոքթ. Գ. Օ. Գալուստեան): ՊՏՈՒՂ ԿԵՐԼԻՔ (Տոքթ. Շ. Այվազեան): ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ ԲԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ :

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.— Ֆրանսա 25 Ֆրանք, արտասահման՝ 30 եւ 35 Ֆրանք: Դիմել Dr. Ch. AIVAZIAN, 17, Rue Damesme, Paris·

ԵՐԿԵՐԵՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼԸ — ԱԶԵԻ

Գրեց՝ Մ. Ա. ԱԼԴԱՆՈՎ

Ռուսերէնէ թարգմանեց ԱՐՄԵՆԱԿ ՄԵԼԻՔ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Այդ զեկուցման մէջ կարդում ենք. « երբ Զերնովը վերջացրեց իր ճառը, ժողովին նախագահող Ֆունդամինսկին (Բունակով) եւ ներկաներից շատերը լաց եղան. ուրիշները նստած էին զլխիկոր եւ ոչ մի խօսք չասացին »... Գարմանդն ունենալով զգայուն հոգի, դէպքը մի քիչ տխուր պոյներով էր նկարագրել. ինձ պատմեցին այդ ժողովի մասին տարբեր ձեւով: Բայց սոց. յեղափոխականների շրջաններում ցնցումը զարհուրելի էր: Ժողովականներից երեք հոգի կորուկ կերպով պահանջում էին Ազեւի անմիջական սպանութիւնը: Վ. Մ. Զերնիինովն ասում է. « Մի ամբողջ տարուայ ընթացքում չեղաւ ոչ օր կամ դիչեր, որ ես նրա մասին չը-մտածեմ » ...

Եւ համաբեա նոյն ժամանակում հակառակորդ բանակի մէջ Լ. Ն. Ռատայեւը գրում է ոստիկանութեան տեսչին. « Միայն դու կը հասկանաս, թէ ինչքան ծանր է ինձ համար հաստատել Ազեւի դաւաճանութեան մէջ:

Նա ինձ չօչափելի այնքան փաստեր է տուել իր ծառայութեան անկեղծութեան վերաբերեալ եւ նրա տուած տեղեկութիւնները այնքան էին գերազանցում իրենց անթերի ճշդրտութեամբ, որ ինձ հրէչային թւաց այն, որ նման պայմանների մէջ մարդ կարող է լինել չարագործ եւ կրկնակի մատնիչ»: Ուրիշները բոլորովին չէին հաւատում դրան: Այն միտքը, թէ Ազեւը կրկնակի մատնիչ է, չէր հաւատում եւ նախարարական խորհրդի նախագահ Ստոլըպինը, որ նրան պաշտպանում էր կառավարական խորհրդի ամբիոնից: Իսկ յայտնի յեղափոխական կարպովիչը, արդէն մերկացումից յետոյ էլ, ապառնում էր սպանել իր կուսակից այն ընկերներին, որոնք կասկածում էին, թէ մարտական կազմակերպութեան ղեկավարը ծառայում է ոստիկանութեան մէջ :

IX

Այդ ժամանակներում յայտնի մատնիչ Ազեւի մասին բոլորովին տարբեր լուրեր էին տարածուած: Թերթերի թղթակիցները միաժամանակ նրա հետքը գտնում էին Եւրոպայի զրեթէ բոլոր երկրներում: Մի քանի մարդիկ նոյնիսկ անցանկալի պատահարների ենթարկուեցին, Ազեւի հետ ունեցած իրենց նմանութեան հետեւանքով :

Եւ իսկապէս Ազեւին եւրոպական մայրաքաղաքներում գտնելը չատ դժուար էր, որովհետեւ նա իր ամուսնական ճամբորդութիւնն էր կատարում :

Ազեւը 1907 թուի վերջերին Պետերբուրգի «Ակւարիումի» մէջ ծանօթացաւ քաֆէ-չանթանի գերմանացի երգչուհի Կ.ի հետ(*): Այդ ծանօթութիւնը փոխուեց ամուր կապի, որ չարունակուեց մինչեւ Ազեւի կեանքի վերջը: Այս կինը հետեւեց նրան դէպի արտասահման: Այն ժամանակ, երբ Բուրցեւի դէմ յեղափոխական դատ սկսուեց, Ազեւը այդ Գերմանուհու հետ գտնւում էր Բիարիցում եւ հրաշալի ժամանակ էր անցկացնում, զբաղուելով ձկնորսութեամբ եւ ճամբորդելով Սան – Սեբաստիանօ եւ Մատրիտ :

(*) Այս Գերմանուհուն վերջերս հանդիպեց Բ. Ի. Նիկոլայեւսկին եւ նրա պատմածների եւ թղթերի հիման վրայ գրեց իր «Ազեւի վախճանը» շատ հետաքրքրական աշխատութիւնը :

(Շար.)

ԳԱՂԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

Le Gérant: H. STEPHAN

17 Rue Dorcasse PARIS (12e)

Imprimerie A. DER AGOPIAN